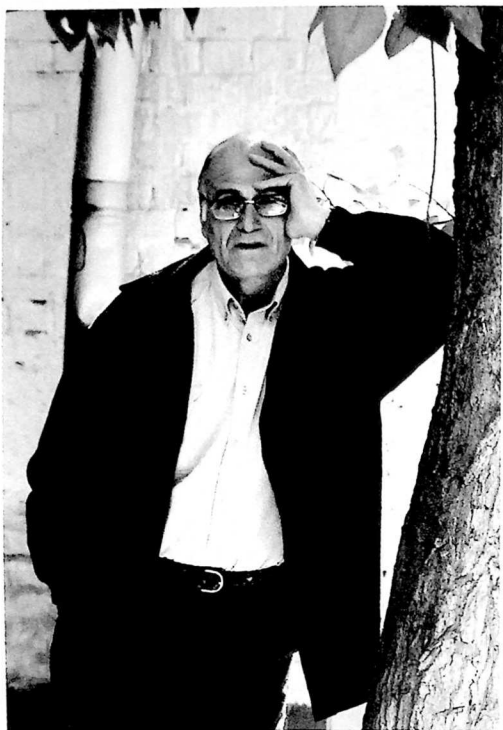

წინასიტყვაობის მაგიერ

ნათელა ურუშაძე – ***

ლედი კაპანაძე – კახი კავსაძე

ვასილ კიკნაძე – მართალი კაცის გზა

ნათელა არველაძე – ბელა და კახი (ფიქრები ხმამაღლა)

გურამ ბათიაშვილი – კაცი

ნიკა წულუკიძე – კახი კავსაძე – არტისტი და არა მსახიობი

ნატა დევიძე – ***

ქეთევან ტრაპაიძე – თანდაყოლილი მძაფრი ინტუიცია...

(კახი კავსაძის კინოგროძნობა)

ლელა ოჩიაური – ღიმილიანი, მრისხანე და მწუხარე სახის
მეოცნებე რაინდი

* * *

როდესაც განსახდურაუ რომელიმე მონაკვეთს, თუნდაც XX საუკუნეს, იმასაც ითვალისწინებ, რომ ეს არის გარკვეული დრო. და დრო ყოველთვის არის მიმდინარე. რაკი მიმდინარეა, ესე იგი, ცვალებადიცაა. ამიტომაც, ვინც ამ დროში თავის საქმეს აკეთებს, ის აუცილებლად დროის მოთხოვნებს ასრულებს. გადაეცემათ თვალი XX საუკუნის წამყვან შემოქმედებით მისწრაფებებს... მე თუ არ შეშლება, ეს არის პერიოდი კოტე მარჯანიშვილის მიერ ნატარებული ნამდვილი თეატრალური რევოლუციიდან დღემდე. მარჯანიშვილის რევოლუციის არსი კი ის იყო, რომ მან ვარსკვლავ-მსახიობთა წინარე პერიოდის თეატრი გადააქცია მთლიან-მსატერელი სპექტაკლების თეატრად, სადაც ყველა სახის ხელოვნება ერთად იყო შეღუდაბებული და ერთ მთლიანობად გადაქცეული. „ერთედ აკოსტა“, მაგალითად, რამდენჯერ განახლეს სხვადასხვა შემადგენლობით... დღესაც კი რეპერტუარშია, დღესაც ისევე შემოქმედებს, როგორც ადრე. ამ წარმოდგენაში თამაშობდა სწორედ ის მთლიანობა, რომელსაც რეჟისურის თეატრი აქვია. მაქერებელზე შემოქმედების მთავარი მიზეზიც სწორედ ეს მგონია. მაგრამ დრო მიდის, იცვლება სოციალური გარემო, ურთიერთობები, საერთოდ იცვლება ურთიერთობათა სისტემა მთელ მსოფლიოში და ამ ყოველზე, დროის ცვალებადობის შესაბამისად, იცვლება თეატრალური პროცესებიც. თუნდაც რომერტ სტერეას მაგალითზე შემოიღია გითხრათ, რომ, როდესაც მან დადგა „სეიფლიშის პროცესი“, ეს იყო რეჟისურის თეატრის ერთ-ერთი საუკეთესო ქართული წარმოდგენა... თემცა მუჟე, თანადთან, ჩვენმა კავშირებმა უცხოეთთან და, ამავე დროს, ურთიერთობების გაადვილებამ გაუდგინა მოახდინა ქართული თეატრის განვითარებაზე. დიდი იყო სეკაველებიც, რაც სავსებით ბუნებრივია და ნვენ ეხედავთ, რომ თანამედროვე ქართულ თეატრში რეჟისურის თეატრი ჩაანაცვლა რეჟისორის თეატრმა. დღეს, როცა სპექტაკლზე მივდივართ, იმას კი აღარ ვუყურებთ, თუ როგორ წაიკითხა რეჟისორმა მწერლის მიერ დაწერილი ან რანაირად ამოიკითხა ამა თუ იმ ნაწარმოების არსი, არამედ ვუყურებთ უნიკოერეს რეჟისორს და მის გამოგონილ, შეთხზულ სამყაროს. სხვათა შორის, რეჟისორის თეატრი აუცილებლად უნიკოერესი რეჟისორის არის. მაგრამ პრინციპია სხვა. ამ პროცესში ჩართული არიან მწერლები, მხატვრები, კომპოზიტორები, ქორეოგრაფები და, რაღა თქმა უნდა, მსახიობები... მსახიობებიდან კი ყველა ვერ ინარჩუნებს თავის რწმენას და ამ ცვლილებებთან ერთად მისი დამოკიდებულებაც იცვლება მისივე ხელოვნებისადმი. ყოველივე შემოადინშეულიდან გამომდინარე, შემოიღია, დაბეჯითებით გითხრათ, კახი კახსაძე, რომელსაც არ უთამაშია სცენაზე გამორჩეული როლები, ეთქვათ, ოტელო, მეფე ლირი, რისარდი თუ სხვა, შეიძინა სწორედ ის, რაც იქნა საკუთარ პროფესიაში... ანუ ადამიანის სულიერი სამყაროს წარმონენაზე ზრუნავდა და ზრუნავს მუდამ... თანაც ნებისმიერი ადამიანის სულიერი სამყაროს წარმონენაზე ზრუნავდა, ნებისმიერი მიმართულების სპექტაკლში. მე ვფიქრობ, რომ სწორედ ამიტომაც არის კახი კახსაძე ჭეშმარიტად სახალხო არტისტი.

ნათელა ურუშაძე

კახი კავსაძე

კახი კავსაძე შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის სცენაზე მოღვაწეობს. მისი შემოქმედებითი ბიოგრაფია აღმასვლით არ დაწყებულია – გრძელი და რთული გზა განვლო აღიარებამდე.

მუსიკოსთა ოჯახში აღზრდილი კახი ბუნებამ შესანიშნავი მუსიკალური მონაცემებით დააჯილდოვა.

ბავშვობიდან კინომსახიობის პროფესიაზე ოცნებობდა და რაკი თბილისში ასეთი სასწაულებელი არ არსებობდა, თეატრალურ ინსტიტუტს მიაშურა.

თეატრალური ხელოვნება შეაყვარა მსახიობის ოსტატობის პედაგოგმა გაბრიელ ღვინიაშვილმა. შესანიშნავმა პიროვნებამ, ღრმად განათლებულმა და დიდი ერუდიციის მქონემ ახალგაზრდის სულში ის სიმები შეარხია, ერთხელ არჩეული გზის ერთგულს რომ ტოვებს ხოლმე ადამიანს, უძიმესი შრომისა და მარცხის შემთხვევაშიც კი.

სამსახიობო ხელოვნების საიდუმლოებანი შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის გამოცდილ რეჟისორებთან მუშაობისას შეიძინა. დიმიტრი ალექსიძის, არჩილ ჩხარტიშვილისა და მიხეილ თუმანიშვილის რეჟისორობით შექმნილ მრავალ სპექტაკლში მიიღო მონაწილეობა.

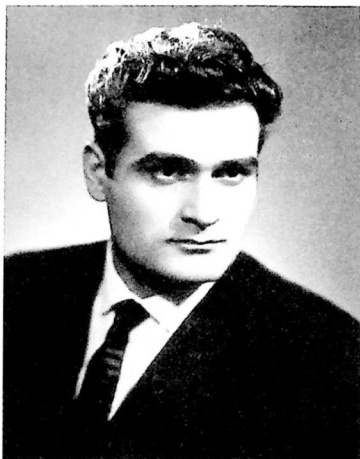
მსახიობი სიამოვნებით იგონებს რუსთაველელთა შემდეგ სპექტაკლებში მონაწილეობას: დ. ვანეჩილადის „ბახჩროინი“, ა. არბუზოვის „ისინი შეხედნენ ერთმანეთს“, კ. სერდუბოვის „ქალთა აჯანყება“, გ. ნახუცრიშვილის „ჭინჭრაქა“, ვ. დარასელის „სიმღერა შევარდენზე“, უ. შექსპირის „ზაფხულის დამის სიზმარი“, რ. ებრაღიძის „თანამედროვე ტრაგედია“, მ. ელიოზიშვილის „ბებერი მეზურნეები“, ვაჟა-ფშაველას „მოკეითილი“...

ახალბედა მსახიობის მიერ ქართული რეჟისურის გამოცდილ ოსტატებთან მუშაობისას შექმნილი მხატვრული სახეები შეუნიშნავი არ დარჩენილა. მისი ვაზუხი („ბახჩროინი“ – რეჟ. დ. ალექსიძე) პრესაში მოიხსენიეს, როგორც მთის მცხოვრებთა ჩინებულად და დამაჯერებლად ამსახველი სახე, ტიტეო („სიმღერა შევარდენზე“ – რეჟ. მ. თუმანიშვილი) კი ახალგაზრდა მსახიობის შემოქმედებითი ზრდის მანევრებელ ნამუშევრად აღიარეს.

კ. კავსაძის მიერ შეტყვევლი პლასტიკით იყო შემოთავაზებული მიხეილ თუმანიშვილის სპექტაკლ „ზაფხულის დამის სიზმარში“ ცხოველთა მეფე – ლომი.

რუსთაველის თეატრის საუკეთესო მსახიობების მიერ შექმნილ მხატვრულ სახეთა ფოიერვერკში შეუნიშნავი არ დარჩენილა კ. კავსაძის შუბოსანი ნიღაბი („ჭინჭრაქა“ – რეჟ. მ. თუმანიშვილი). მსახიობმა მდიდარი მიმიკით გადმოსცა როლის ძირითადი არსი.

კ. კავსაძე პლასტიკურად გადაწყვიტა ადამის როლი („ღვთაებრივი კომედია“ – რეჟ. ბ. კობახიძე). ახოვანი ტანის მსახიობის მიერ წარმოდგენილი ადამი ცნობილი კარიკატურისტის პ. ბილსტრუპის მიერ შექმნილი ადამის იერსახეს ესმოიანებოდა.

წიგნი ეძღვნება გამოჩენილი ქართველი მსახიობის

კახი კავსაძის

(ცხოვრებასა და შემოქმედებას

2010 წლის 5 ივნისს მას 75 წელი შეუსრულდა

ინტერვიუებს იუბილართან და რესპოდენტებთან უძღვებიან

წიგნის ავტორები

ხათუნა კიკვაძე და დიმიტრი ხეთისიაშვილი

„ბედნიერი იქნება ის დრო და ბედნიერი იქნება ის საუკუნე, როცა, დაბოლოს, საქვეყნოდ აშკარად დაინახავენ ჩემს მიერ ჩადენილ სახელოვან საქმეებს, რომელნიც ღირსნი არიან ბრინჯაოზე აღსაბეჭდად, მარმარილოზე გამოსაქანდაკებლად და ტილოზე დასახატავად მომავალ თაობათა სამახსოვროდ. იცოცხლონ მათ შუდამ, შეურყეველად, მომავალ თაობათა სამაგალითოდ და სამოძღვრებოდ! ხოლო შენ, ვინც უნდა იყო, ჰოი, ბრძენო მისანო, იმით ბედნიერო, რომ ჩემი უკვდავი მოგზაურობის აღწერა შენა გხვდება წილად, გვევდრები, ჩემი ძვირფასი, ჩემს დაუსრულებელ მოგზაურობაში ჩემი ერთგული მეგობარი როსინანტიც არ დაივიწყო“.

დონ კიხოტ ლამანჩელი

ავტორთაგან

ზუსტად ორი წლის წინ მკითხველს დიდი მოკრძალებით წარუუდგინეთ წიგნი „სახალხო არტისტი“, რომელიც ჩვენი დროის ერთ-ერთ უპოპულარულეს ადამიანს – გივი ბერიკაშვილს ეძღვნებოდა. სწორედ ამ წიგნის გამოცემის შემდეგ გაჩნდა იდეა, ანალოგიური კრებული შექმნილიყო ჩვენი დროის კიდევ ერთ შესანიშნავ ადამიანზე – ბატონ კახი კავსაძეზე.

ამ წიგნსაც „სახალხო არტისტი“ დავარქვით. გამოცემლობა „ქართულმა ბიოგრაფიულმა ცენტრმა“ გადაწყვიტა, რომ შექმნას ერთგვარი რუბრიკა ამ საერთო სათაურით. ისევე როგორც წინა კრებულს, არც ამ წიგნს ექნება კახი კავსაძის აქტიური მონაწილეობის პროფესიულ-ანალიტიკური შეფასების პრეტენზია. ეს თეატრმცოდნეებისა და მკვლევარების კომპეტენციაა, თუმცა მათ ვერც აქ აუვლდით გუერდს. ამიტომაც წინასიტყვაობის მაგიერ გთავაზობთ ცნობილ ქართველ თეატრმცოდნეთა და კინომცოდნეთა პატარ-პატარა ჩანახატებს, რითაც კახი კავსაძის მიერ განვლილი შემოქმედებითი ცხოვრების ძირითად იმპულსებს შეგახსენებთ.

დ. ხეთისიაშვილი და კ. კავსაძე

კ. კავსაძე და ხ. კიკვაძე

წიგნის დანარჩენი ნაწილი ერთი ნვეულებრივი კაცის არანვეულებრივი ცხოვრების გზაა, პირობითი სათაურით „ობლობიდან ვარსკვლავობამდე“. ამ მონათხრობით, გვგონია, რომ უფრო მეტად გავაცნობიერებინებთ მკითხველებს, რატომ უფრო ასე ძალიან ეს ადამიანი.

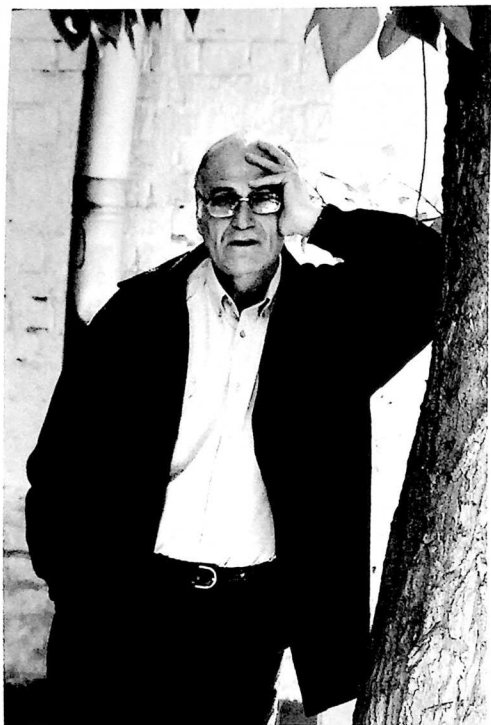
უზარმაზარი პასუხისმგებლობაა, ესაუბრო ქართველ მკითხველს ანუ ქართველ მაყურებელს ჭეშმარიტად სახალხო არტისტის ცხოვრებაზე და შემოქმედებაზე.

„არაპროფესიონალ მკვლევართა“ მიმართ კი, იმედს ვიტოვებთ, რომ ზედმეტად მკაცრნი არ იქნებით.

ხათუნა კიკვაძე,
დიმიტრი ხეთისიაშვილი

წინასიტყვაობის მაგიერ

ნათელა ურუშაძე - ***

ლედი კაპანაძე - კახი კავსაძე

ვასილ კიკნაძე - მართალი კაცის გზა

ნათელა არველაძე - ბელა და კახი (ფიქრები ხმამაღლა)

გურამ ბათიაშვილი - კაცი

ნიკა წულუკიძე - კახი კავსაძე - არტისტი და არა მსახიობი

ნატა დევიძე - ***

ქეთევან ტრაპაიძე - თანდაყოლილი მძაფრი ინტუიცია...

(კახი კავსაძის კინოგერძნობა)

ლელა ოჩიაური - ღიმილიანი, მრისხანე და მწუხარე სახის

მეოცნებე რაინდი

* * *

როდესაც განსაზღვრავ რომელიმე მონაკვეთს, თუნდაც XX საუკუნეს, იმასაც ითვისებ, რომ ეს არის გარკვეული დრო. და დრო ყოველთვის არის მიმდინარე. რაკი მიმდინარეა, ესე იგი, ცვალებადიცაა. ამიტომაც, ვინც ამ დროში თავის საქმეს აკეთებს, ის აუცილებლად დროის მოთხოვნებს ასრულებს. გადავავლოთ თვალი XX საუკუნის წამყვან შემოქმედებით მისწრაფებებს... მე თუ არ შეშლება, ეს არის პერიოდი კოტე მარჯანიშვილის მიერ ნატარებული ნამდვილი თეატრალური რევოლუციიდან დღემდე. მარჯანიშვილის რევოლუციის არსი კი ის იყო, რომ მან ვარსკვლავ-მსახიობთა წინარე პერიოდის თეატრი გადააქცია მთლიან-მხატვრული სპექტაკლების თეატრად, სადაც ყველა სახის ხელოვნება ერთად იყო შედუღებული და ერთ მთლიანობად გადაქცეული. „ურიელ აკოსტა“, მაგალითად, რამდენჯერ განაახლეს სხვადასხვა შემადგენლობით... დღესაც კი რეპერტუარშია, დღესაც ისევე შემოქმედებს, როგორც ადრე. ამ წარმოდგენაში თავმოყრილია სწორედ ის მთლიანობა, რომელსაც რეჟისორის თეატრი ჰქვია. მაკერბელსე შემოქმედების მთავარი მიხეცის; სწორედ ეს მგონია. მაგრამ დრო მიდის, იცვლება სოციალური გარემო, ურთიერთკავშირები, საერთოდ იცვლება ურთიერთობათა სისტემა მთელ მსოფლიოში და ამ ფონზე, დროის ცვალებადობის შესაბამისად, იცვლება თეატრალური პროცესებიც. თუნდაც რობერტ სჯერუას მაგალითზე შემოიღია გითხრათ, რომ, როდესაც მან დადგა „ხეივანის პროცესი“, ეს იყო რეჟისორის თეატრის ერთ-ერთი საუკეთესო ქართული წარმოდგენა... თუმცა მე რე, თანდათან, წევნა კავშირებში უცხოეთთან და, ამავე დროს, ურთიერთობების გააღვივებამ გაიქცა მთავარი ქართული თეატრის განვითარებაზე. დიდი იყო სეგაგენებიც, რაც საეხებით ბუნებრივია და ჩვენ ვხედავთ, რომ თანამედროვე ქართულ თეატრში რეჟისორის თეატრი ჩანაცვალა რეჟისორის თეატრმა. დღეს, როცა სპექტაკლზე მივდივართ, იმას კი აღარ ვეუყრებთ, თუ როგორ წაიკითხა რეჟისორმა მწერლის მიერ დაწერილი ან რანაირად ამოიკითხა ამა თუ იმ ნაწარმოების არსი, არამედ ვეუყრებთ უნიჭიერეს რეჟისორს და მის გამოგონილ, შეთხზულ სამყაროს. სხვათა შორის, რეჟისორის თეატრი აუცილებლად უნიჭიერესი რეჟისორის არის, მაგრამ პრინციპია სხვა. ამ პროცესში ჩართული არიან მწერლები, მხატვრები, კომპოზიტორები, ქორეოგრაფები და, რაღა თქმა უნდა, მსახიობები... მსახიობებიდან კი ყველა ვერ ინარჩუნებს თავის რწმენას და ამ ცვლილებებთან ერთად მისი დამოკიდებულებაც იცვლება მისივე ხელოვნებისადმი. ყოველივე შემოადრინებულიდან გამომდინარე, შემოიღია, დაბეჭდვითი გითხრათ, კახი კაცასძემ, რომელსაც არ უთამაშია სცენაზე გამოსრეული როლები, ვთქვათ, ოტელო, მეფე ლირი, რინარდი თუ სხვა, შეინარჩუნა სწორედ ის, რაც იქამა საკუთარ პროფესიაში... ანუ ადამიანის სულიერი სამყაროს წარმონეწაზე სრუწაფა და სრუწაფე მუდამ... თანაც ნებისმიერი ადამიანის სულიერი სამყაროს წარმონეწაზე სრუწაფა, ნებისმიერი მიმართულების სპექტაკლში. მე ვფიქრობ, რომ სწორედ ამიტომაც არის კახი კაცასძე ჭეშმარიტად სახალხო არტისტი.

ნათელა ურუშაძე

კახი კავსაძე

კახი კავსაძე შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის სცენაზე მოღვაწეობს. მისი შემოქმედებითი ბიოგრაფია აღმასვლით არ დაწყებულია – გრძელი და რთული გზა განვლო აღიარებამდე.

მუსიკოსთა ოჯახში აღზრდილი კახი ბუნებამ შესანიშნავი მუსიკალური მონაცემებით დააჯილდოვა.

ბავშვობიდან კინომსახიობის პროფესიაზე ოცნებობდა და რაკი თბილისში ასეთი სასწავლებელი არ არსებობდა, თეატრალურ ინსტიტუტს მიაშურა.

თეატრალური ხელოვნება შეაყვარა მსახიობის ოსტატობის პედაგოგმა გაბრიელ ღვინიაშვილმა. შესანიშნავმა პიროვნებამ, ღრმად განათლებულმა და დიდი ერუდიციის მქონემ ახალგაზრდის სულში ის სიმები შეარხია, ერთხელ არჩეული გზის ერთგულს რომ ტოვებს ხოლმე ადამიანს, უმძიმესი შრომისა და მარცხის შემთხვევაშიც კი.

სამსახიობო ხელოვნების საიდუმლოებანი შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის გამოსცდილ რეჟისორებთან მუშაობისას შეიცნო. დიმიტრი ალექსიძის, არჩილ ჩხარტიშვილისა და მიხეილ თუმანიშვილის რეჟისორობით შექმნილ მრავალ სპექტაკლში მიიღო მონაწილეობა.

მსახიობი სიამოვნებით იფრებს რუსთაველელთა შემდეგ სპექტაკლებში მონაწილეობას: დ. განიჩილაძის „ბახტრონი“, ა. არბუზოვის „ისინი შეხვდნენ ერთმანეთს“, კ. სერდერბიუს „ქალთა აჯანყება“, გ. ნახეცრიშვილის „ჰინგრაქა“, ე. დარასელის „სიმღერა შევარდენზე“, უ. შექსპირის „ოთხმოცდაათი წლის სიზმარი“, რ. ებრაღიძის „თანამედროვე ტრაგედია“, მ. ელიოზიშვილის „ბებერი მეზურნეები“, ვაჟა-ფშაველას „მოკეეთილი“...

ახალბედა მსახიობის მიერ ქართული რეჟისურის გამოცდილ ოსტატებთან მუშაობისას შექმნილი მხატვრული სახეები შეუნიშნავი არ დარჩენილა. მისი ვაზუზი („ბახტრონი“ – რეჟ. დ. ალექსიძე) პრესაში მოიხსენიეს, როგორც მთის მცხოვრებთა ჩინებულად და დამაჯერებლად ამსახველი სახე. ტიტოკო („სიმღერა შევარდენზე“ – რეჟ. მ. თუმანიშვილი) კი ახალგაზრდა მსახიობის შემოქმედებითი ზრდის მარცვლებელ ნამუშევრად აღიარეს.

კ. კავსაძის მიერ მეტყველი პლასტიკით იყო შემოთავაზებული მიხეილ თუმანიშვილის სპექტაკლ „ოთხმოცდაათი წლის სიზმარი“ ცხოველთა მეფე – ლომი.

რუსთაველის თეატრის საუკეთესო მსახიობების მიერ შექმნილ მხატვრულ სახეთა ფოიერვერკში შეუნიშნავი არ დარჩენილა კ. კავსაძის შუბოსანი ნილაბი („ჰინგრაქა“ – რეჟ. მ. თუმანიშვილი). მსახიობმა მდიდარი მიმიკით გადმოაცა როლის ძირითადი არსი.

კ. კავსაძემ პლასტიკურად გადაწვეტა ადამის როლი („ღვთაებრივი კომედია“ – რეჟ. ბ. კობახიძე). ახოვანი ტანის მსახიობის მიერ წარმოდგენილი ადამი ცნობილი კარიკატურისტის ბ. ბიდსტრუპის მიერ შექმნილი ადამის იერსახეს უხმიანბოლდა.

წიგნი ეძენება გამოჩენილი ქართველი მსახიობის

კახი კავსაძის

ცხოვრებასა და შემოქმედებას

2010 წლის 5 ივნისს მას 75 წელი შეუსრულდა

ინტერვიუებს იუბილართან და რესპოდენტებთან უძღვებიან

წიგნის ავტორები

ხათუნა კიკვაძე და დიმიტრი ხვთისიაშვილი

„ბედნიერი იქნება ის დრო და ბედნიერი იქნება ის საუკუნე, როცა, დაბოლოს, საქვეყნოდ აშკარად დაინახავენ ჩემს მიერ ჩადენილ სახელოვან საქმეებს, რომელნიც ღირსნი არიან ბრინჯაოზე აღსაბეჭდად, მარმარილოზე გამოსაქანდაკებლად და ტილოზე დასახატავად მომავალ თაობათა სამახსოვროდ. იცოცხლონ მათ მუდამ, შეუწყველად, მომავალ თაობათა სამაგალითოდ და სამოძღვრებოდ! ხოლო შენ, ვინც უნდა იყო, ჰოი, ბრძენო მისანო, იმით ბედნიერო, რომ ჩემი უკვდავი მოგზაურობის აღწერა შენა გხვდება წილად, გუგუდრები, ჩემი ძვირფასი, ჩემს დაუსრულებელ მოგზაურობაში ჩემი ერთგული მეგობარი როსინანტიც არ დაივიწყო“.

დონ კიხოტ ღამანწელი

ავტორთაგან

ზუსტად ორი წლის წინ მკითხველს დიდი მოკრძალებით წარვედგინეთ წიგნი „სახალხო არტისტი“, რომელიც ჩვენი დროის ერთ-ერთ უპოვლარულეს ადამიანს – გივი ბერიკაშვილს ეძღვნებოდა. სწორედ ამ წიგნის გამოცემის შემდეგ განხდა იდეა, ანალოგიური კრებული შექმნილიყო ჩვენი დროის კიდევ ერთ შესანიშნავ ადამიანზე – ბატონ კახი კავსაძეზე.

ამ წიგნსაც „სახალხო არტისტი“ დავარკვეთ. გამოცემლობა „ქართულმა ბიოგრაფიულმა ცენტრმა“ გადაწყვიტა, რომ შექმნას ერთგვარი რუბრიკა ამ საერთო სათაურით. ისევე როგორც წინა კრებულს, არც ამ წიგნს ექნება კახი კავსაძის აქტიურული მოღვაწეობის პროფესიულ-ანალიტიკური შეფასების პრეტენზია. ეს თეატრმცოდნეებისა და მკვლევარების კომპეტენციაა, თუმცა მათ ვერც აქ ავუვლით გვერდს. ამიტომაც წინასიტყვაობის მაგიერ გთავაზობთ ცნობილ ქართველ თეატრმცოდნეთა და კინომცოდნეთა პატარ-პატარა ჩანახატებს, რითაც კახი კავსაძის მიერ განვლილი შემოქმედებითი ცხოვრების ძირითად იმპულსებს შეგახსენებთ.

წიგნის დანარჩენი ნაწილი ერთი ჩვეულებრივი კაცის არანვეულებრივი ცხოვრების გზაა, პირობითი სათაურით „ოპლობიდან ვარსკვლავობამდე“. ამ მონათხრობით, გვეონია, რომ უფრო მეტად გაგაცნობიერებინებთ მკითხველებს, რატომ უკვართ ასე ძალიან ეს ადამიანი.

უზარმაზარი პასუხისმგებლობაა, ესაუბრო ქართველ მკითხველს ანუ ქართველ მაყურებელს ჭეშმარიტად სახალხო არტისტის ცხოვრებაზე და შემოქმედებაზე.

„არაპროფესიონალ მკვლევართა“ მიმართ კი, იმედს ვიტოვებთ, რომ ზედმეტად მკაცრი არ იქნებიან.

კ. კავსაძე და ხ. კიკვაძე

დ. ხეთისიაშვილი და კ. კავსაძე

ხათუნა კიკვაძე,
დირიჟორი ხეთისიაშვილი

ბელა და კახი (ფიქრები ხმამაღლა)

კახი კავსაძე წემთვის არ არის მხოლოდ მსახიობი. ეს კახისტვისაც ბევრჯერ მითქვამს, ის არის რაღაც სხვა. ეს რაღაც სხვა კი დაკავშირებულია ბელა მირიანაშვილთან.

ბელა ძალიან უყვარდა ბატონ მისიელ თუმანიშვილს. და ყველა, ვის მიმართაც ბატონი მიშა ასეთ ჟურაღლებას იჩენდა, წემთვის ხდებოდა ძალიან ახლობელი ადამიანი. ინსტიტუტის წლებში ბელა წემთვის იყო ერთ-ერთი უახლოესი ადამიანი. როგორც მოგეხსენებათ, მას ბალეტის სკოლა ჰქონდა გავლილი, მე ბალეტი ძალიან მიყვარდა და ამ ნიშნითაც ძალიან დავახლოვდი. ბელა იყო ინსტიტუტის ფერია. მე არა მგონია, თეატრალურ ინსტიტუტში დაიბადოს კიდევ ვინმე სხვა მსახიობი, რომელიც ასე ერთპიროვნულად ყველას ყვევარება. მე არ მახსენდება ერთი მომენტიც კი, რომ ვინმეს ბელასთვის აგდებულად თქვას რაიმე, შეურაცხყოფაზე ხომ ლაპარაკიც კი ზედმეტია. ძალიან მძიმე კაცად ითვლებოდა ინსტიტუტის მაშინდელი რექტორი ილია თავაძე, მაგრამ ბელას წინაშე ისიც დარტყბოდა ხოლმე. თქვენ ვისაც არ უნდა დაელაპარაკოთ, არ არსებობს ადამიანი, რომელსაც ბელას უხსენებთ და მასზე კუშტად ილაპარაკებს.

ბელა, მე მგონი, მეოთხე კურსის სტუდენტი იყო, როცა ერთი მოულოდნელი შემთხვევის გამო მოუწია ბატონი მიშას ღვეგენდარულ სპექტაკლში „როცა ასეთი სიყვარულია“ ღიდა მატისოვას როლზე შესვლა. მისიელ თუმანიშვილს საერთოდ უყვარდა ზეიმების მოწოდება და ამ შემთხვევაშიც ნამდვილი ზეიმი მოუწყო ბელას. დაიბეჭდა სახელობითი აფიშები, რომლებიც ამ დებიუტის შესახებ იუწყებოდნენ. წარმოიდგინეთ, რა ხდებოდა ინსტიტუტში. მთელი ინსტიტუტი, როგორც ერთი, ღელავდა, როგორ შედგებოდა ეს დებიუტი. მე მაშინ უკვე ვესწრებოდი თუმანიშვილის რეპეტიციებს თეატრში, ვიცნობდი რუსთაველის თეატრის მსახიობებს და ვერ გადმოგცემთ, რა ხდებოდა თეატრში იმ დღეებში. იყო განსაკუთრებული ინტერესი დებიუტანტის მიმართ. ასეთი რამ იშვიათად ხდება ხოლმე და მთელი დასი მოვიდა იმ

ბ. მირიანაშვილი, კ. კავსაძე

საქმეტიკლის სანახავად, ბელას ერთი საოცარი თვისება ჰქონდა – შინაგანი ხინორჩე. ის ოთხ-მოცეო წლისაგა რომ გამხდარიყო, მაინც შინაგანად ნორჩი იქნებოდა. თან ეს მისი შექმნილი თვისება არ იყო. ის ამით დააჯილდოვა ბუნებამ. სცენაზე რომ გამოვიდა ეს ნორჩი, ახალგაზრდა ადამიანი... ჩვენ ხომ ვიცოდით, რომ ეს არსება თავისივე ხივეარულს უნდა შეეწიროს... ვერ წარმოიდგენი, როგორი ემოციური იყო დარბაზის მის მიმართ. როცა დამთავრდა წარმოდგენა, მაყურებელმა შექცეულ თვალით გაეშრათა ღებოქრანტს. დარბაზის შუაში დეკორაციით გაკეთებული იყო გზა. ხალაგ გამოდიოდნენ მსახიობები და ყველა მაძაქცმა თვბის თაფრული მართუა ბელას. ეს უკვე რა თქმა უნდა, დადგმული იყო. რათა ასე აღენიშნათ ახალგაზრდის შემომატება დასში. სწორედ ასეთი ზემოთა და ფეროთი შემოაბოჯა ბელა მართანაშეილმა რუსთაველის თეატრის სცენაზე. და მერეც მას ყოველთვის საგანგებო მდგომარეობა ჰქონდა დასში. ჯერ ერთი იმიტომ, რომ ძალიან ჭკვიანი პირიყნება იყო. ჭკუა ხომ საერთოდ სხვა ასპექტია ცხოვრებაში. ჭკვიანი მსახიობი კი მართლა იშვიათობა იყო და არის.

გავიდა ხანი. ბელა ძალიან აქტიურად დაკავდა რეპერტუარში, მეც რაღაც წემი საქმეები მქონდა და რაღაც პერიოდი ვერ შეეხვდი მას. ერთ დღესაც, რომელიღაც გასტროლებიდან იყვნენ ჩამოსვლები და შეეხვდი თეატრში. თვალები რაღაც სხეუანარად უბრწყნაილა. მე შევეკითხე. რაიმე ხომ არ ხდება-მეთქი შეს (ცხოვრებაში? მან ხმადაბლა, დამარცყვლით მითხრა – შეგერბული ვარო. ამ დროს თვალწინ გამიფლვა რამოდენიმე დღის წინანდელმა კადრმა, როცა თეატრის ფოიეში მიმავალი ბელა დავინახე შორიდან. რომელსაც კახი კავსაძე მიჰყვებოდა უკან და ქალური ინტუიციით იმწამხე კითხვა შევაგებე: კახი? ბელას წემს შეკითხვაზე არც „იო“ უთქვამს და არც – „არა“! კითხვა უპასუხოდ დატოლა. თქმცა მალე ყველამ შევიტყუეთ მათი დაქორწინების ამბავი.

ერთი მომენტი იყო, როცა პირველად სულ სხვა კუთხით დავინახე კახი კავსაძე. მოგვხსენებო, ყველანაირი ცვლილება ძალიან მტკივნეულია, თქმცა რუსთაველის თეატრი კოველთის შხად იყო, შეეცვალა შემოქმედებითი სახე. ეს არის ამ თეატრის ტრადიცია და განსაკუთრებულია და ალბათ ამიტომაცაა, სხეებისგან განსხვავებით. უბერებელი თეატრი. ერთ-ერთ ასეთ ცვლილებას სწორედ წემი თაობა შეესწრო. საერთოდაც, ყველანაირი ცვლილებას ორთოლოქები ეწინააღმდეგებიან და იმ კონკრეტულ შემთხვევაში კულტურის სამინისტრომ ამოიწერა თეატრის მაშინდელი დირექტორი დორიან კიტია და გაათავისუფლა სამსახურიდან. მსახიობებმა დაწერეს განცხადება. რომლითაც იცავდნენ დირექტორს. თანაც არა პირიყნულად ბატონ დორიანს, არამედ როგორც შემოქმედებითი პროცესის მონაწილეს. დორიანი ძალიან თანამედროვე ასროვნების კაცი იყო, კარგი არგანისატორიც და ამიტომ მას რომ იცავდნენ, სულაც არ იყო გასაკვირი. მსახიობებთან ერთად მეც დავექრე განცხადება, შემდეგ სხვებიც შემომიერთდნენ, თქმცა წემს განცხადებას ის მნიშვნელობა ჰქონდა. რომ მარტო მსახიობები კი არა, უკვე თანამშრომლებიც იცავდნენ დირექტორს. მერე ჩაერია „KFB“, მთავრობა და. თქვე წარმოიდგინეთ, ბევრმა საკუთარი განცხადება უკან წაიღო. კახის უკითხავს, ნათელამ რა ქნაო. უთხრეს, არა, ნათელას განცხადება ზელუხლებლად დეკსო. მასხოვს, მომეხვია და მოთხრა – ჯიჯარი ხარო. ეს იყო კახის გამოსატრელება არა პირიყნულად წემს მიმართ, არამედ იმ პროცესების მიმართ, რაც მაშინ რუსთაველის თეატრში ხდებოდა.

კახი ძალიან მსუბუქია რეპერტიციაზე. გაჯავრებაც იცის ხოლმე, მაგრამ მაინც ძალიან მსუბუქად აკეთებს ყველაფერს. არ დამავწყდება „ჭინჭრაქას“ რეპერტიციების ერთი დღე, როცა ბატონი მიშა მუშაობდა იმ ეპიზოდზე, სადაც დევი და ქოსიკო ჭინჭრაქას მიერ გამოცვლილ ხალხიზე იხსენებს და ვერ მიფრინადნენ. ზის ბატონი სერგო ხალხისაზე, რამისაზე, მის არის გადახრილი. თითქოს ყველაფერი დადგენილია და რაღაც პატარა დეტალია საჭირო სცენის გასამთლიანებლად. უცებ კახიმ და ელდარ სახლთხოუციშვილმა, რომლებიც ევსირებს

თამაშობდნენ, შუბები მოიმარჯვეს და მიაჭირეს რამაზ ჩხიკვაძე-ქოსიკოს. ამ ერთმა, ერთი შეხედვით უბრალო, დეტალმა ეპიზოდი გაამთლიანა, იუმორი შემატა. კახი ხომ გამოიმგონებლობის უნარით ყოველთვის გამოირჩეოდა.

კახის და ნუგზარ ჯუღელს დამუშავებული ჰქონდათ ასეთი ეტიუდი. კახი ვითომ ლაპარაკობდა უცხო ენაზე, ნუგზარ ჯუღელი კი თარგმნიდა. მთავარი კოზირი ის იყო, რომ კახი ლაპარაკობდა ბევრს, ნუგზარი კი ერთ ან ორ სიტყვას თარგმნიდა და მერე იწყებოდა კახის გაღიზიანებული შეფასებები, რატომ სრულად არ თარგმნიო. არაერთხელ მინახავს მათ მიერ შესრულებული ეს ეტიუდი და ყოველთვის ადფორთოვანებაში მოვეყავდი სწორედ მათ გამოიმგონებლობასა და ახალ-ახალ ფერებს. თანაც, უნდა მოვახსენოთ, რომ კახიმ უცხო ენა არ იცის. ეტიუდის შესრულების მომენტში კი ამას ნამდვილად ვერ იფიქრებდი. ეგ კი არა, ერთი ინგლისური ენის შეცვალებისტი ესწრებოდა ერთხელ მათ მიერ გათამაშებულ ამ ეტიუდს და სერიოზული სახით შეკითხებოდა, ინგლისურად რომ ლაპარაკობს ვხვდები, ოღონდ დიადექტი ვერ გავარკვეო.

ერთ დღეს, არ მახსოვს საიდან მოვიდოდით, მაგრამ მე აღმოვჩნდი კახის მანქანაში, უნდა გაგვევლო ბელასთივის, რომელიც მის დასთან იყო მრგვალ ბაღთან და მერე მე უნდა მივეყვანეთ სახლში. კახი ავიდა, მანქანის კარი ღია ჰქონდა დატოვებული და მალევე ჩამოიყვანა ხელში აყვანილი ბელა და ჩახვა მანქანაში, მერე ისევ რაღაცაზე აბრუნდა ზევით. თქვენ ვერ წარმოიდგენთ, როგორი მზრუნველობითა და სიბოთით იყო ეს ყველაფერი გაკეთებული. მახსოვს, ბელა მომიბრუნდა და მითხრა, თავგანწირული თავდადება თუ არსებობს, კახი სწორედ ასეთიაო ჩემს მიმართ. ბელას, როგორც ქალს რომ ძალიან გაუმართლა ეს გასაგები იყო, მაგრამ აქ ხაზი გაესვა კახი კავსადის გამორჩეულ და განსაკუთრებულ ადამიანურ თვისებებს, რომელიც ყველას არ გააჩნია.

პირველად კახიში მსახიობი აღმოვაჩინე რობერტ სტურუას „ხანუმაში“, სადაც თითქმის განსაკუთრებულს არაფერს აკეთებდა. სპექტაკლის პროლოგში შემოდიოდა და მღეროდა ცნობილ არიას ლეონკავალოს „ჯამბაზებიდან“, თუმცა ის არ იყო მხოლოდ შესრულებული არია. კახის ამ არიის შესრულების დროს შემოჰქონდა სცენაზე ის გასაღები, რომლითაც რეჟისორმა გახსნა „ხანუმა“.

„ღვინის ქურდებში“ კახი კავსადისა და გივი ბერიკაშვილის შესრულება არის ნიმუში იმიხა, თუ როგორ უნდა ითამაშო ბერიკაშვილის უნარი.

კახის შეუძლია, ძალიან ჭრულ-ჭრულა თეატრალურ დღესას-

„ხანუმა“

წაუღებშიც მიიღოს მონაწილეობა და, ამავე დროს, იყოს ძალიან ყოფითიც. ამ თვალსაზრისით მან ძალიან დიდ სიმაღლეებს მიაღწია კინოში. როდესაც მის ახალ და ახალ ნამუშევარს ვუყურებ ხოლმე კერანზე, სულ ვფიქრობ, როდის გამოინდება მასში „თეატრი“. ამის საფუძველს ისიც მაძლევს, რომ ბევრი შესანიშნავი მსახიობი ვერ გაეცქცა თეატრალურობას კინოში, კახისთან ეს არ ხდება. ის შესანიშნავი კინომსახიობია. მისი გამომსახველობითი საშუალებები არის ნიუანსების შემცველი, აქვს ფერების გრადაცია. აი დავეშვათ, აქვს როლები, სადაც მხოლოდ ერთ ფერს მიმართავს, ამ შემთხვევაშიც კი შიგნით მაინც არსებობს გრადაცია.

გავიხსენოთ მისი გამოსვლები ესტრადაზე. ხედავთ, როგორ მოერგო ესტრადას? მას გაცილებით უფრო აუწყობდა, რომ ესტრადის მაყურებელი ასჯერ უფრო დაუნდობელია, ვიდრე თეატრის მაყურებელი და ამ განწყობით მივიდა ესტრადაზე. ფილარმონიაში მაყურებელი მოდის განწყობით – აბა, გამართე, თეატრში კი განწყობით – აბა, მომწესე.

იყო ასეთი სპექტაკლი „დეზურტიკა“, – გიზო ქორდანიას დადგმა. იქ პირველ მოქმედებაში კახი და იზა გიგოშვილი ცეკვავდნენ არგენტინულ ტანგოს. დამერწმუნეთ, იყო შემთხვევები, როცა ჩვენ სპეციალურად ამ ცეკვის სანახავად მივსულვართ თეატრში. ეს მართლაც საოცარი სანახავი იყო.

აბა დააკვირდით, „ვერის უბნის მელოდებიში“ საოცარ აქტიორულ ანსამბლში – სოფიო ჭიაურელის, ეროსი მანჯგალაძის, ალისა ფრეინდლიხის, რამაზ ჩხიკვაძის, დოდო აბაშიძისა და სხვათა გვერდით კახიმ მოახერხა, რომ მისი პერსონაჟი ქცეულიყო ამ ფილმის ერთ-ერთ მთავარ ფერად. ეს არ იყო ადვილი საქმე. თუმცა მოხდა ისე, რომ ფილმის ესთეტიკიდან გამომდინარე, ყველა მსახიობი საკუთარი ეპიზოდის პროტაგონისტია, კახიც მათ შორის. შედეგის მიხედვით კი ყველა ვერ აღწევდა ისეთ სიმაღლეზე ასვლას, როგორც ეს კახიმ მოახერხა.

ნათელა არველაძე
2010 წელი

„ვერის უბნის მელოდები“ – კ. კავსაძე, ა. ფრეინდლიხი

კაცი

ჯერ წარუშლელი თეატრალური შთაბეჭდილების თაობაზე: ალ. სუმბათაშვილ-ოქუინის „ღალატი“, რეჟისორი რ. სტურუა. კახი კაცხაძის სოლეიმან ხანი. ბევრი სოლეიმან ხანი გვინახავს. სოფი მათგანი ძალიან კარგი გახლდათ. ეს კი სულ სხვაგვარი, ძალიან განსხვავებული – ძარღვებში სისხლგაცივებული სოლეიმან ხანი აუღელვებელი და გამჭრიახია. იგი ხმაურით, ხმლით არ გვრის შიშს დაპყრობით. არა, უხმაუროა, ხმადაბლა საუბრობს, ცოტა შემპარავად. თუაღს ადევნებ ამ უხმაურო ადამიანის მოქმედებას, დაპყრობილთან თუ ქვეშევრდომებთან ურთიერთობის ფორმას და რწმუნდები: კახი კაცხაძის სოლეიმან ხანის ცხენი მართლაც ჩახცხებდა ფეხს წელს.

და რას ნიშნავს, რომ ცხენი ბავშვს დატოვებს? ცხენმა შეიძლება, ათასი სისუფლეს ქმნას, რა შუაშია აქ მისი მხედარი – სოლეიმან ხანს რა ბრალი აქვს ამ საქმეში? ალ. სუმბათაშვილ-ოქუინი ამით ცხენის მხედრის ბუნებას გვაძნებებს. ცხენი თავისი პატრონის ცხოვრებისეულ მრწამსს გამოხატავს. იცის, რით, როგორ სუნთქავს მისი მხედარი. მისი ცხენი წელს ფეხს ნამდვილად ჩახცხებდა, გულ-ღვიძლს დაუფლუთდა, მისი პატრონი კი ამას არა-რა ეურადღებას არ მიაქცევდა. კახი კაცხაძის სოლეიმანს ამგვარი წერილმანისთვის არც სცადა. მისთვის ეს ერთი უბრალო, შეუმჩნეველი ამბავია.

ასეთი გახლდათ კახი კაცხაძის სოლეიმან ხანის პიროვნული ნატურა: არა, ეს ქართლის დამპყრობელი და მტანჯველი არა-რა ბოროტებას არ სჩადის, იგი ერთბაშად ფიქრიათი, უწყინარი კაცის სახით დაბობნავს. სიკეთის, სამართლიანობის სახელით ასაღმუხს ადამიანებს სი-ცოცხლეს. მისი ამგვარი სიკეთისა და სამართლიანობის განმამტკიცებელი კი ის არის, რომ დაპყრობილის დამორჩილება გასჭირვებია. რასაკვირველია, კახის სოლეიმან ხანი დამპყრობელი იყო და მასვე წარმოგიდგენდა, მაგრამ აქცენტი ცოტა გადაადგილებული გახლდათ – ეს იყო დაპყრობილთა მიმართ ნაღწილი „ძალადობით“, „სისხლისღვრით“ შექცხებული დამპყრობელი. ქართველები არ ისვენებენ, არ მოსწონთ სოლეიმან ხანის ბატონობა თავიანთ მიწაზე და ხალხს ამხედრებენ. სწორედ ეს იძულებულყოფს სოლეიმან ხანს, წესრიგი დაამყაროს, ამ მოღალატე ქართველებს მორჩილება ასწავლოს, თორემ თავად წენარი, მშვიდი კაცია. თუ დაუმორჩილებლობის გამო ქართველთა ხოცვა უხდება, ეს ისევე მათი ბრალია – ისხდნენ უხმოდ, დამპყრობელს წინააღმდეგობას ნუ გაუწყვენ და გაპრიულ ლეკმას მიიღებენ.

ქართველებს კი ასეთი ყოფა არ მოსწონთ, არ სწავიათ. ამიტომაცაა: როდესაც ფიქრმორეული თუ სედიურად შეჭირვებული დამპყრობელი ფინალურ ნაწილში სცენიდან გადის, წითელი მოსახსამი სისხლის მდინარესაკით მისდევდა.

ეს სისხლის მდინარე დამპყრობელის გზაა, მისი ღვაწლის ნიშანი. ამიტომ კახი კაცხაძის პერსონაჟი დარბაზს დათრგუნულს ტოვებდა.

რობერტ სტურუას „ღალატი“, კახი კაცხაძის სოლეიმან ხანი დღემდე დავეციწარია. დაე-ვიწარია რეჟისორის მიერ დამპყრობელისა და დაპყრობილის ურთიერთობის ღრმა, მოულოდნელი გახსნება, მსახიობის მიერ გამოყვანილი უაღრესი ღაპიარობა, პერსონაჟის ძერწვის დიდი ხელოვნება.

კახი კაცხაძის შემოქმედებაში სოლეიმან ხანი უმნიშვნელოვანესი სახეა. მას შემდეგ იყო სხვა როლები – გამარჯვებული (თუნდაც საყოველთაოდ აღიარებული „კავკასიური ცარცის წრის“ ხიმონ ნანავა გაეცხენათ) და ნაკლებად შესამჩნევო, შემოქმედებითი ინდივიდუალობით აღბეჭდილიცა და სახსკათამორისოც, იყო როლები კინოში (ვკონებ, თუნდაც „ლეონის ქურდობა“

„კავკასიური ცარცის წრე“

ჩვენ გეჟავდა ერთი შესანიშნავი მსახიობი, კაცი მართალი და კრისტალური – მალხაზ გორგილაძე. მალხაზი ადრე წავიდა ამ ქვეყნიდან და ყველას გული ატკინა.

მალხაზის გარდაცვალება-გაცილების დღეებში მე გავიცანი კახი კავსაძე. პიროვნება, ოჯახის ამაგდარი. გავიცანი კაცი და ვერწმუნე ის, რასაც მის ოჯახზე ერთგულებაზე, კაცურ კაცობაზე დაპარაკობდნენ ქალაქში.

კახის ვაჟი – ირაკლი ჩვენში ცნობილი მსახიობია. ვიდრე რუსთაველის თეატრში იყო, ინტერესით ვაღწევდით თვალს მის შემოქმედებით ცხოვრებას. ახლა იგი ვაშინგტონის „სინეტიკ თეატრში“ მოღვაწეობს. მე მქონდა ბედნიერება, მენახა ამ თეატრის რამდენიმე სპექტაკლი, მენახა, პაატა ციქურიშვილთან ერთად როგორ მოღვაწეობს ირაკლი კავსაძე ვაშინგტონის თეატრში და მინდა მკითხველს ერთი სასიამოვნო ცნობაც მივაწოდო: კახის შვილიშვილი, სირინოზივით ყელმოღერებული ირინაც თეატრის გზას ადგას. ეს საამო სახილველი გოგონა – ჯერაც სკოლის მოსწავლე, უკვე პირველ ნაბიჯებს დგამს ვაშინგტონის თეატრის სცენაზე. ეს კახის მხოლოდ სიცოცხლის გაგრძელება კი არა, მისი შემოქმედებითი ცხოვრების დასტურია.

დიდებული აქტიური ნიჭით დაჯილდოებული ადამიანი არც ისე ბევრია. კახი კავსაძე ერთი ამ მცირეთაგანია.

კიდევ უფრო ცოტაა ადამიანი, დიდი ნიჭიერებითაც იყოს დაჯილდოებული და კაცური კაციც გახლდეს.

კახი კავსაძე ახეთია!

ში“ ქართველი მეურნე კაცის კლასიკური სახის გახსენებაც კი საკმარისია). მოღვაწეობა ესტრადაზე.

ეს თითქმის ყოველი ქართველი მსახიობის გზაა.

თითქმის ყოველი ქართველი მსახიობი იღვწის სცენაზე, კინოში. ესტრადაზე მოღვაწეობაც ბუნებრივია მსახიობისათვის. ყველაფერ ამას პოპულარობა მოაქვს. კახი კავსაძეც პოპულარული მსახიობი გახლავთ.

მაგრამ არის პოპულარობა და არის ხალხის სიყვარული. ეს უკვე ხალხისა და მსახიობის ურთიერთობის სრულიად სხვა გრადაციია.

პოპულარობა ყოველთვის არ არის ხელოვანის რაობის დასტური. შეიძლება პოპულარული იყო და მაყურებელი შენს დანახვაზე იმპრესნობდეს კიდევ. კახი კავსაძის გამოჩენა კი, იქნება ეს სცენაზე, ეკრანსა, თუ ყოველდღიურობაში, მაყურებელს სიხარულს გვრის.

ამის მიზეზად ის მიმანია, რომ მას, როგორც შემოქმედს, მაყურებელთან სიხარული მიაქვს. იგი უქმნის იმ განწყობას, რისთვისაც არსებობს შემოქმედებითი პროცესი, რა მიზანიცა აქვს გარდასახვის ხელოვნებას საერთოდ. ამის თავიდათავი ისაა, რომ კახი კავსაძე ღირსეული კაცია. მისი პიროვნული რაობა განაპირობებს, ქმნის კახი კავსაძეს, როგორც შემოქმედს, ეს გახლავთ დომინანტი.

გურამ ბათიაშვილი

კახი კავსაძე – არტისტი და არა მსახიობი

თეატრალურ ფიცარნაზე მოღვაწე ადამიანებს ქართველები ორი, ერთი და იგივე პროფესიის აღმნიშვნელი, სიტყვით მოიხსენიებენ, ესენია: მსახიობი და არტისტი. მსახიობი ბევრია სცენის დღევანდელ მოღვაწეთა შორის, არტისტი კი – ძალიან ცოტა. ერთ-ერთი ყველაზე გამოკვეთილი და ღირსეული ამ არტისტებს შორის კახი კავსაძე გახლავთ. რომ გადახედოთ ბატონი კახის ბიოგრაფიას, აუცილებლად გაგინდებთ კითხვა, როგორ მოასწრო ერთმა ადამიანმა ამდენი. თეატრი, კინო, ესტრადა და, რაც მთავარია, ყოფილიყო ღირსეული მეუღლე, მამა და პიროვნება. ძველი მოსაძებნია მეორე ქართველი მსახიობი, რომელსაც იმდენ ფილმში ჰქონდეს მონაწილეობა მიღებული, რამდენშიც კახი კავსაძეს. ქართულ კინოში მან სამოცდაოთქვსმეტი პერსონაჟი განასახიერა, საერთოდ კი ას რვა ფილმს ითვლის მისი კინობიოგრაფია, რაც, დამეთანხმებით, რეკორდული მაჩვენებელია ქართველ მსახიობთა შორის. გასაოცარია ის ფაქტიც, რომ მის მიერ განსახიერებული როლები როგორც თეატრში, ასევე კინოში დიდი სიყვარულითა და პოპულარობით სარგებლობენ მაყურებელთა შორის, რაც უმთავრესად კახი კავსაძის აქტიორული ნიჭის დამსახურებაა.

ხშირად უთქვამთ ადამიანზე, ნიჭიერია ან უნიჭაო, მოდით ახლა წვენ დაგადგინოთ, თუ რას ნიშნავს აქტიორული ნიჭი და ეს ნიჭი დავეთუთ შემადგენელ ნაწილებად. მაშ ასე, იმი-სათვის რომ არტისტი (და არა მსახიობი) იყოს საუკეთესო, მას უნდა გააჩნდეს შემდეგი თვისებები: მუსიკალური სმენა, სასცენო პლასტიკა, გარდასახვისა და იმპროვიზაციის უნარი, იუმორი, გადმოცემის უნარი, ზომიერების გრძნობა და გემოვნება. კახი კავსაძე კი ყველა ამ თვისების მატარებელი ხელოვანია, რაც ასე იშვიათია წვენში. ყოველივე ამის დამსახურებაა ის, რომ კახი კავსაძე საზოგადოებისათვის ერთ-ერთი ყველაზე საყვარელი მსახიობია.

ძნელია, თეატრში ისე განვლო შემოქმედებითი გზა, რომ მოშურნე ადამიანი არ გვაყდეს. არ მეგუ-ლებთ თეატრალური მოღვაწე, რომელსაც აუცი-ლებს ბატონი კახიზე, თუმცა თავად ბევრჯერ ატკინეს გული.

„მოხუცი ჯამბაზების“ რეპეტიციების დროს ნა-საფრებულები ვიყავით და ველოდებოდით შესვენე-ბას, რათა ბატონი კახის ნაამბობისთვის მოგვესმინა. მის გვერდით იყრიდა თავს ყველა თაობის ადამიანი და მონუსხული უსმენდა ამ შესანიშნავი მთხრობე-ლის მიერ მიყოლილ იუმორისტულ მოგონებებს იმის შესახებ, თუ როგორ იცეკვა სტრიპტიზი პო-ლონეთში და როგორ გადარია ნანა ხატისკაცი და სოფიკო ჭიაურელი. ერთ-ერთი შესვენების დროს დაეუსვი შეკითხვა, რომელიც კახი კავსაძის თეატ-რალურ წარსულს შეეხებოდა. უცხად თვალები აუც-

„მოხუცი ჯამბაზები“

რემლიანდა და მითხრა, ხვალ მოდი ნემთან სახლში ისე, რომ თავისუფალი დრო გქონდეს, ამ ამბის მოსაყვალად ერთი საათი და ორმოცდაშვიდი წუთი დასჭირდებაო. ეს თქვა და საუბარი სხვა თემაზე გადაიტანა. და მართლაც, მეორე დღეს ექსტრემურ ბატონ კახის, შემოქმედის საშუალო ოთახში, პატარა მაგიდაზე დამიდგა ერთი ჭიქა წითელი ღვინო (რომლის მსგავსი არხად არაფერი გამიხინჯავს) და ხილი. თუთიონ ადგა, გამართო მობილური და დაიწყო თხრობა. უცბად მიეხვედი, რომ აღმოენნდი თეატრში, რომელსაც ერთი მსახიობისა და ერთი მაყურებლის თეატრი აქვია. წინასწარ მომზადებული დეკორაცია, საგანგებოდ შერწყული რეჟისორი. შესაფერისი კოსტიუმები და გენიადური მოხრობელი – ქმნიდა იმის განცდას, რომ მართლაც საოცარ სპექტაკლს ვუყურებდი. დაიწყო, მაგრამ რა დაიწყო, უცბად თეატრის გადაიშალა რუსთაველის თეატრის 60-იანი წლები, საბჭოთა პერსონა, კახის და ბუღას სახეივარეულო ისტორიები და ამ დროის პარადიგმულად მომხდარი ერთი არასახიამოქმედი ისტორია, რომელმაც მსახიობს დიდი ტკივილი მოუტანა. პირველად ენახე ბატონი კახი ახეთი ხევიდან. დაეინახე მისი უსასწაურო სიყვარული თეატრის მისართ და თეისება, რაც ძალიან ცოტა ხელოვანს აქვს. მოელენების ობიექტურად შეფასების უნარი. არ ვიცო, როგორ მოახერხა და, თხრობისათვის მართლა ერთი საათი და ორმოცდაშვიდი წუთი დასჭირდა, ესეც რომ არტისტისათვის აუცილებელი თვისება – დროის შეგრძნებაა. დამშვიდობებისას მითხრა, ამ ამბავს ნურსად წე დაწერ, უბრალოდ შენთვის იცოდე და გახსოვდეს, თუ რა საოცარი სამყაროა თეატრიო. ვუხრულებ ამ ხურვილს ბატონ კახის და არ ვწერ, თუ რასე ვისაუბრებთ იმ დღეს, იმ დღეს – რომელიც არასოდეს დამავიწყდება ცხოვრებაში.

ქართულ თეატრს ბევრი დიდი არტისტი ჰყვოდა და ბევრიც ეყოლება, მაგრამ ისეთი დიდი სიყვარული ხალხისა, როგორიც დამისახურა კახი კაცსაქმე, მხოლოდ ერთეულებს ერგოთ. სწორედ ამიტომ დღეხანს სიცოცხლეს ვისურვებთ, ბატონო კახი! დამერბა ნერც! თქვენ მოვიშალოთ ეს ბედნიერება და ნურც – წყენ.

ნიკა წულუკიძე

* * *

ლილი იოსელიანის საიუბილეო საღამოსე ექსპრომტად შექმნილი სიტუაციებიდან ნამდვილ გვირგვინად იქცა კახი კაცის მთავანება, მაყურებელთა დაუინებელი თხოვნით – მათთვის კიდევ ერთხელ, უმრავლესობისთვის კი პირველად, გაეცნო, თუ როგორ მიმდინარეობდა რეპეტიციები რუსთაველის თეატრში მერაბ ელიოზიშვილის პიესაზე „დათუბნი“ ქალბატონ ლილის ხელმძღვანელობით და... უცებ, საიუბილეო საღამოს დროს დაიბადა სპექტაკლი, არა ნაამბობი, არამედ – გათამაშებული მონა-სპექტაკლი, რომელიც ერთი მსახიობის თეატრის ფოთერვერკულ წარმატებაში გადაიზარდა, რადგან თუთიონ ქალბატონი ლილი, მისი ასისტენტი ვალიკო გაბისიანი, ივანე ჯინჯიასძე, სოფიკო ჭიაურელი, სერგო ზაქარიაძე, ზოგადად არმოსვენო და თვით კელისებიც კი განასახიერა. და ყოველივე ეს პროფესიონალიზმის „შეტრად“ ცქეულ ქალბატონს სამსახიობო ხელოვნების დიდოსტატობის საწეუქრად უძღვნა. ამ დაუწესწარი მინი-შედეგით იგი მარტო არ დატოვა, ქართველი მაყურებლისთვის სასიხარულო!

ნატა დევიძე

ფრაგმენტი წერილიდან „უზვეულოდან არაწვეულებრივად“
გაზეთი „ქართული თეატრის დღე“ 14.01.2003

„ერთი ნახვით შეყვარება“

სებები და თანდაყოლილი ხიბლი, რომელიც ხასიათს – ინდივიდუალურ და განუმეორებელ ხასიათს, პერსონას ქმნის. აი, საიდუმლო ამგვარი გამორჩეულობისა.

ასეთი მსახიობების რიცხვი ყოველთვის მცირეა. ესეც ბუნებრივია. კახი კავსაძე კი ამ გაღრმავშიც გამორჩეულია იმით, რაც კინემატოგრაფში თითქოს იშვიათად არის მაყურებლის სიყვარულის საგანი – იმ ადამიანური სისუბნეებით, რაც მის გმირებს ახასიათებთ არა მხოლოდ ავტორისეულ ჩანაფიქრში, არამედ თავად მსახიობის მიერ მოძებნილ სახეშიც.

დიდი ისტორიისა და კულტურის მქონე საქართველოში კინოსამსახიობო ხელოვნებასაც აქვს უკვე თავისი ისტორია. ამ საკმაოდ მრავალფეროვან სისტემაში განსაკუთრებით იქცევს ყურადღებას მკაფიო, დახვეწილი ინდივიდუალიზმით გამორჩეული კახი კავსაძის კინოშემოქმედება.

სწორედ ამ ნიშნითაა მნიშვნელოვანი მერაბ კოკონაშვილის მხატვრული ფილმი „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“, სადაც კახი კავსაძის გმირი ტრადიციული სოციალური სტატუსის მქონე ინტელიგენტი და იდეალისტი მეცნიერია.

შეიძლება უცნაურად გამოიყურებოდეს ის ფაქტი, რომ მსახიობის როლებზე საუბარი სწორედ ამ ფილმით დაივიწყეთ, მაგრამ, ალბათ, ამასაც აქვს თავისი მიზეზი და არც თუ უმნიშვნელო: საქმე ის არის, რომ იდეალისტისთვის, ინტელიგენტისთვის, სამწუხაროდ ხშირად დამახასიათებელი სევდა, „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“-ში კახი კავსაძის სხვა პერსონაჟებისაგან გამორჩეული, თავისი დრამატიზმით მკვეთრად გამოხატული ნიშანი გახდა და, რაც მთავარია, ორგანულად ნაყურა გმირისა და პრობლემების ერთ მთლიან დრამატურგიულ ქსოვილში. ამ ფილმში კახი კავსაძის მიერ შექმნილი სახე, შეიძლება ითქვას, დღემდე სათანადოდ არ არის შეფასებული...

სწორედ ამიტომ კახი კავსაძის ამ როლმა, ჩემთვის პირადად, გამორჩეული ადგილი დაიკავა არა მხოლოდ მის შემოქმედებაში, არამედ ზოგადად ქართულ კინოში.

რატომ მოხდა ისე, რომ მაყურებელი მიეჩნია ამ იშვიათი სამსახიობო ნიჭის – ბუნებრივი ხიბლის მქონე მსახიობის ერთ განზომილებაში აღქმას და ამიტომ სათანადო შეფასება ვერ მისცა ასეთ განსხვავებულ და მნიშვნელოვან როლს. ფილმის გმირი – უპრეტენზიო და, ამავე დროს, დაუნდობელი საკუთარი თავის მიმართ, არ მიღის კომპრომისზე, რომელიც მის მოვლუბას, ფასეულობების მიხედვით სისტემას ეხება. ალბათ, ესეც ბუნებრივი პროცესია. მაყურებლის ინსტინქტი ხშირად გვიბიძგებს იქით, სადაც კარგი რეჟისურა და, მით უმეტეს, ოსტატი მსახიობი ღაღ და ხალისიან თხრობას გვთავაზობს. თავისთავად ცუდი ამაში არაფერია და, კინემატოგრაფის მასობრივი ხასიათის გათვალისწინებით, უცნაური თუ არა, ყოველ შემთხვევაში, მიიმედ აღსაქმელი იქნებოდა მხოლოდ პრობლემებზე მიმართული სამაყურებლო ინტერესები: არც ერთი სოციალური კანონზომიერება ამას არ ითვალისწინებს. და, მიუხედავად ამისა, კახი კავსაძის კინოფენომენი კიდევ უფრო სრულად სწორედ „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“-ში წარმოჩინდა...

ყველას, ვისაც „ვერის უბნის მკვლადიშ“ უნახავს, გაახსენდება, რომ მსახიობმა, სიუჟეტით გათვალისწინებული თვისებების გარდა, გმირის შეფასებათა სისტემას იმდენად მეტყველი პლასტები შემატა, რომ ნებისმიერი მისი მიმიკა, ყველა ის ეპიზოდი, რომელშიც ცეკვის მასწავლებელი უხერხულობისაგან გრძელ ფეხებს ერთმანეთს უნაცვლებს, ან თავის ინტერესს და გაოცებას უაღვილო, გაუმართლებელი გადაკისკისებით და მრავლისმეტყველი მზერით ამჟღავნებს, დღემდე ცოცხლობს ყოველი ჩვენგანის მეხსიერებაში.

„ვერის უბნის მელოდიაში“. ა. ფრენდლიხი და კ. კაცხაძე

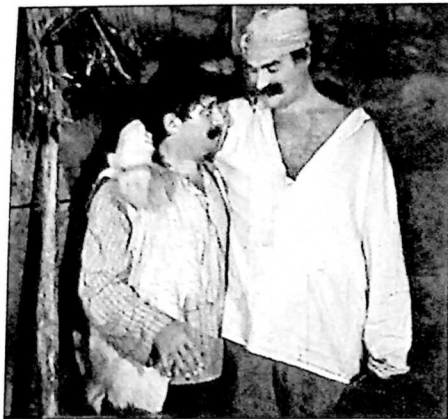
ნუ დაგვაიწყდება, რომ ძირითადად კომედიური, ან უბრალოდ იუმორისტული, კინორეჟისორების უცნაურობაც და დადებითი თავისებურებაც ის არის, რომ არც ერთ ჩვენგანს არ ამახსოვრდება სამსახიობო შესრულების დეტალები და არ ხდება მისი მეტყველების ან ყოფის ნაწილი, თუ გასაოცარ და ნახევრად იმპროვიზაციულ შესრულებასთან არა გვაქვს საქმე. კახი კაცხაძემ ნებისმიერი მისი პერსონაჟი საკუთარი არსებობის ნაწილად გადააქცია, ზუსტად ასევე შეძლო ეს მისი ნიჭის მოყვარულმა მაყურებელმა, მოყოლებული კაცხაძის უპირობო როლებიდან, დამთავრებული მისი სერიოზული და მნიშვნელოვანი გარდასახვით „ცხელი ზაფხულის სამ დღე“-ში.

მარადიული წინოვნიში – ასე მონათლეს უცხოელმა კრიტიკოსებმა ის, რაც ნახეს ფილმში. მართლაც, რუტინა, რომელშიც ბატონი კახის მშვიდი და ხვედრიანი გმირი აღმოჩნდა, მარადიულია – სად არ არის ინტელიგენტის დონე კიხოტიში დაუფასებელი, სად არ ხვდება იგი მეტ-ნაკლებად გულგრილ გარემოს? რა თქმა უნდა, ყველგან ხვდება – დედამიწა მრგვალია, ზნეობრივი პრობლემებიც მარადიული. წარმატალი მხოლოდ ზედაპირულობაა, ის რაც, სხვათა შორის, იშვიათი გამონაკლისების გარდა, კახი კაცხაძის არც ერთ გმირს არ ახასიათებს – თავად მისი არტისტიზმია ამის მიზეზი, ხოლო სხვა დანარჩენი ყველაფერი კინოს სპეციფიკიდან გამომდინარე ყალიბდება კაცხაძის კინოგმირებში.

უამრავი მსახიობის პრობლემა არის ეკრანი, სადაც მას როლზე მუშაობის ქრესტომათიული და ტრადიციული საშუალება არ ეძლევა. პირობითობა მთლიანად უარყოფდა და უარყოფს ტრადიციულ სისტემებს, რეპერტიუბების სიმრავლეს, სიუჟეტის განვითარების ლოგიკას, აქედან გამომდინარე – დაკონკრეტებულ ამოცანებს, ემოციურ ფონს და ასე შემდეგ...

ბუნებრივია, დრამატულ მსახიობს სცენას ვერაფერი შეუცვლის. ესეც კანონზომიერებაა და არც ერთი ჩვენგანი არ ფიქრობს, რომ ეს ასე არ არის. მაგრამ არსებობენ ჭკუშმარიტი, თავისთავად ფორმირებული კინომსახიობები და კახი კაცხაძე თავისი მონაცემებით ჭკუშმარიტი კინომსახიობია: მაქსიმალურად რეალური, ინდივიდუალიზმით გამოკვეთილი და, ამავე დროს, იმპროვიზატორი იქ, სადაც მას ამის საშუალება ეძლევა.

მოკლემეტრაჟიან ქართულ კინოეკრაში, „ღვინის ქურდები“ ავი მასპინძლის – ელიბოს სახის შექმნისას მსახიობი კახი კაცხაძე რთული ამოცანის – პრიმიტიული გროტესკისა და კომედიური ელემენტების დრამა გააზრების წინაშე დადგა. ალბათ, ესეც ინტუიციურად იგრძნობოდა, გაეცხენოთ: ელიბოს კომიკური უღვაშები ყოველ ჩვენგანს ახსოვს და „დაღვრთვანებს“, თუმცა მსახიობი თავისი მიმიკებით მასზე სულაც არ აკეთებს აქცენტს. ნებისმიერი მოკლე რეპლიკა, წამოსროლილი ავი ელიბოს მიერ, გარეგნული და შინაგანი თვისებების ერთიანობას ქმნის. ელიბო არანეველებრივი გლეხია: ავი, ძუნწი, უხეში, ამავე დროს, ცოლის მორჩილიც კი, მიუხედავად აგრესიული სიტყვა-პასუხისა: მაგ, „მარნიდანა არა, ბოსლიდანა“, (ასე, გვარიანად შეზარხოშებული, ღვინის ქურდების სიმღერით შეწყუებული

„ღვინის ქურდები“: გ. ბერიკაშვილი და კ. კაცხაძე

ცოლს პასუხობს) ან ყველასთვის კარგად ნაცნობი და „ამონეშებული“, რეალიკა: ქურდბაცაცა მეზობლებში მოკალათებული ელიბო „როლებს ანაწილებს“. ჯერ კიდევ გვარიანად გაავებული: „შენ გაჩემდი!“, „შენ ილაპარაკე!“... ასევე მცირე, მაგრამ მკვეთრი ცვლილება ხდება თავდაჯერებული ელიბოს გამოქვეყნებაში, როდესაც მის აკვიატებულ ირონიულ ფრაზას „შენ თუ ამას დაღვე“, მისთვის უხვეულო უხეშობით აწვევტილებენ: „შენ გაჩემდი!“ – ესმის პასუხად. გლეხი გაოცებულია, მაგრამ განწყობის ეს უბრალო ცვალებადობა წამიერია, ზომიერი და სრულიად ბუნებრივი კახი კაცხაძის ელიბოსთვის. ელიბო არ გახსლავთ რომელიმე სცენარიდან მარტივად გადმოსული პერსონაჟი, რომლის ეკრანული სიცოცხლე მხოლოდ იმაზეა დამოკიდებული, თუ რამდენად იცნობს მის მიერ წარმოთქმულ ფრაზებს მაყურებელი. არა, კახი კაცხაძის თითქმის ყველა პერსონაჟი და, მათ შორის ელიბოც, რომელიც მართლაც ივანის გმირს ჩამოგავს, სისხლსავსე ადამიანია, სახე ნევადიური განწყობით და, ამავე დროს, ღრმა სიყვითი, უამრავი თვისებით, რასაც ყოფაში ხშირად „ოთარაანთ ქერივის ხინდრომსაც“ კი უწოდებთ ხუმრობით. მიუხედავად რიგი პრეტენზიებისა, რაც კრიტიკოსებს ამ ფილმის მიმართ აქვთ, კახი კაცხაძის მდიდარი გლეხი დიდი იმპროვიზატორია: ბუნებრივი ალღოთი ხელმძღვანელობს, დაძაბული მხურით ისმენს ხმაურს და შეუცდომლად აფასებს იმას, რაც მოსწონს. მისი ცვალებადი გუნება-განწყობა ხშირად განაწყენებული ბავშვის პოზას ჰგავს, მაგრამ, რა არის ამაზე უფრო ბუნებრივი? ელიბო გაქურდეს, მერე რა, რომ ძუნწია, უეცარ თავისი გარჯისა და შრომის ნაყოფი, მიანია, რომ თავად არავის ატყუებს და ამიტომ ნურც მას – ალაღ-მართად ადამიანს მოეცეკვიან ისე, როგორც პრიმიტიულ ძუნწს, პირდაპირ გადმოტანილს რომელიმე ლიტერატურული ტექსტიდან: პიესიდან, მოთხრობიდან ან ნოველიდან...

„კარგია...“ ხშირად იმეორებს ელიბო, ხან რისი, ხან ვისი მისამართით. მისი პერსონაჟის გონებრივი შესაძლებლობები სუსტია – დრამატურგიულადაც ასეთია ჩანაფიქრი – სადაა და უბრალო, მაგრამ ეს მარტივი „კარგია“ კაცხაძის უტყუარ, ალღოიან ინტონაციას გასაოცარი მრავალფეროვნებით და ჟღერადობით ავსებს.

ელიბომ კიდევ ერთხელ „დაუმტკიცა“ მისით აღფრთოვანებულ მაყურებელს, რომ როლის, პერსონაჟის თავისებურებათა სიმწირეზე არ არის დამოკიდებული, ის, თუ რამდენად ცოცხალი და დასამახსოვრებელი იქნება იგი ყოველი მათგანისათვის.

ერთ-ერთ რეტროსპექტივაზე, რომელიც 1987 წელს ქალაქ ვადასკოში (პოლონეთი) შედგა, სხვა მოკლემეტრაჟიან იტალებს შორის, „ღვინის ქურდების“ ფრაგმენტები იყო ნაჩვენები, რომელიც შემდეგ მიმოხილვაში ძალზე საინტერესო ფრაზით იქნა შეფასებული: ეს „მოუხეშავი

და პრიმიტიული გმირი "გველავი თვისებების ნაკადს ითავებს და უცნაურია, რომ თავის სახეზე კითხვის საშუალებას გაძლევს" (ანდ. ვოლინი 1990 „პოლსკა ველა“ №3, გვ.6).

რა ნიჭია მისი? ასეთი, რომლითაც მსახიობი თავისი პერსონაჟის ემოციების არა გამოცნობის, არამედ მათი ამოკითხვის საშუალებას გვაძლევს? კინოსმსახიობად დაბადებული ბატონი კახის ერთ-ერთი თანდაყოლილი თვისება სწორედ ეს გახლავთ: მოახერხოს საკუთარ ემოციებთან, თუნდაც წამერთან და თუნდაც სულ უმნიშვნელოსთან, გაიგივება.

როდესაც მივიწყებული კინოპრესის კვლევას ვიწყებთ, გვედებით, რომ ქართული კინოს მსახიობთა უმეტესი ნაწილი კინემატოგრაფში თავისი ინდივიდუალდობით გამომირჩევა. რა თქმა უნდა, არსებობდა და არსებობს არსებობს სტერეოტიპები, კრებითი სახეები, პერსონაჟი და გმირის სახეცვლილების კარნახით ხელახლა შექმნილი ტიპები - ჯამისოდ ნებისმიერი კინოპროექტი წარმოუდგენელია, მაგრამ სწორედ ამ ერთობლივ და საუფელტოო ტენდენციასში ქართული კინო ცდილობდა, შეენარჩუნებინა ცოცხალი ადამიანის კინოსარკისათვის აუცილებელი რეალიზმი. ეს კარგად ნანს კახის კახაძის შემოქმედებაში: მაგალითად, „ვერ-ვერე“-ში კარგად გამოკვეთილი მისი ავტორული პერსონაჟი ინდივიდუალიზმის ექველა ნიშნის ბოლომდე „თხზავს“. „ღვინის ქვრდებში“ კი ელიბო ყოველივე ამას ინტუიციის კარნახით სწავის. არ ვიცი, შეიძლება, კარგვართუღად ელერდეს, მაგრამ ინტუიციური საწყისი რატომღაც წამყვანი ამ მსახიობზე ფიქრის და, შემსაზრით, სწორედ ეს არის ის თავისებურება, რომლის გარეშეც ექველა როლი სემპტური იქნებოდა. კახი კახაძის „ნახარვეთ“ ერთ ცოცხალ ქმედებად იკერება იქაც კი, სადაც ამის საშუალებას ბოლომდე არ იძლევა რეჟისორის ნაშუქვეარი.

მაშინ, როდესაც „უდაბნოს თეთრი მზე“ ყოფილი საბჭოთა ქვეყნის სათავედახაველო ქანრის ნახავედ იქნა აღიარებული, (თუმცა აქაც არსებობს ასრთა სხვადასხვაობა), არავის უფიქრია იმაზე, რამდენად საინტერესო იქნებოდა მრავალცოლიანი სისხლისმსმელი აბღულა ასოური წარმოშობის მსახიობის შესრულებით. დღეს კი ამ ფილმზე საუბრისას, უპირველეს ყოვლისა, კახი კახაძის აბღულას უმძიმესი მისხრა-მისხრა და წარშეკრული, დინჯი, თუმცა ყველაფე თანვე სველიანი, გამოსრულვა გაგისხნდება. აბღულა არ არის კახი კახაძის მიერ შესრულებული კინოროლების დიაპაზონის თუნდაც მცირედი საზომი ერთეული. მაგრამ ეს როლი სწორედ იმით არის საინტერესო, რომ ფილმის იდეოლოგიური მოტივის მიუხედავად, აშკარად და გამოსატყუად უარყოფით პერსონაჟად ნაფიქრებული მეტატონე და რეკოლუციისი მოწინააღმდეგე აბღულა არ გადაიქცა გაცვეთილ კლიშედ, სახედ, რომლის მიზანმიმართული ერთობლიობაც საბჭოთა იდეოლოგიის ბალასტის განუყოფელ ნაწილს ქმნიდა მთელ საკავშირო სიერეკეში. მხოლოდ და მხოლოდ ინდივიდუალიზმის წყალობით იქმნებოდა გააზრებულო, რეალისტურად სრულყოფილი პერსონაჟი, რომელიც ქვეტექსტებისთვისაც გიოცვებდა ადგილს. არავის უფიქრია, რომ აბღულას სახე ნაილვებად საინტერესოა მხოლოდ იმიტომ, რომ ის უარყოფითი გმირია, ესეც არანეულებრთვი თვისებაა - ყველგან, სადაც კახი კახაძის გმირი გამოსნდება, იმლება პრიმიტიულზე პრიმიტიული ზღვარი შავსა და თეთრის შორის. მისი აბღულაც ისეთივე მრავალწახნაოვანია, როგორიც მისი სხვა გმირები.

კინორეჟისორ მერაბ კოკოსაშვილს, ყველაზე როული, მოჭარბებული ემოციებით, განცდებით დატვირთული პერსონაჟის შექმნისას, როგორც ნანს, სწორედ კახი კახაძის დიაპაზონის მსახიობი ესაჭიროებოდა. საქმე ის არის, რომ მეცნიერის იდეალიზმი ამჯერად მოკლებულია ნეველ დამაჯერებლობას, გარეგნულ ექსპრესიულობას. მორის იანსენი, შეველი კინოსტორიკოსი ჟურნალ „ელიტ ფონ ფილმ“-ში წერს: „ერთი აუწყრელი ტიკიელი, სველა, საკუთარი უძლეურებით გამოწვეული აბათია იკითხება მსახიობის ქცევაში ყოველივის, როდესაც ეს იძლევა, ლია, არსებულ და მარადიულ რუტინას დაუპირისპირდეს, გმირბლოს მარადიულ წინაიონის იქ, სადაც; არავის აინტერესებს არც ისტორია, არც არქეოლოგიური იშვიათობა...“

კახი კახაძის რეალისტური ექსპრესია, რომელიც აშკარად თუღლში საცემია ნებისმიერი როლის საწყისის მიებისას, განსაკუთრებით გამოიკვეთა ფილმში „ცხელი საფხელოს სამი დღე“...

სამსახიობო ხელოვნების კინემატოგრაფიული ესთეტიკა იმთავითვე ყალიბდებოდა რეალისტურ და პოეტურ საწყისებს შუა, ამ ორი საწყისის სინთეზი სამსახიობო ხელოვნების

„უღბანის თეთრი მსუ“

ერთუღესი მიღწევა ხოლმე, თუ ის შედგა და საბოლოოდ დრამის მსახიობის ოსტატობისა და მისი რეალისტური აღქმის ბუნებრივ კავშირს წარმოადგენს. მარტივად რომ ვთქვათ, კახი კავსადის საშემსრულებლო პალიტრაში თანაბარწილად ფიგურირებს პოეტური და რეალისტური საწყისები.

ზოგადი აზრი იმის შესახებ, რომ კინომაყურებელი სწორედ მსახიობის გამო მიდის ფილმის სანახავად, რა თქმა უნდა, სიმაღლეა, თუმცა მსახიობის ფენომენი კინოში იმდენად მჭიდროდ უკავშირდება მის მიერ კინოესთეტიკის ცოდნის, რეალიზმის მიმართ დამოკიდებულების ფაქტორებს, რომ რთულია განვსაზღვროთ ინტუიციური და ინფორმაციული ოსტატობა კინოროლდში. სწორედ ამგვარ კითხვებს ბადებს კახი კავსადის მოღვაწეობა კინოში. მსახიობის გარეგნული სახასიათო შტრიხები თითქმის ყოველთვის ზუსტ გამოყენებას პოულობს ეკრანზე, რაც ნაწილობრივ რეალიზმის უტყუარ ნიშნებს ქმნის ჩვენს აღქმაში და იმ შემთხვევებშიც კი, როდესაც ფილმის მხატვრული დირსებები ვერ უტოლდება დრამატურგიულ ნაწარმს ან გმირის ფუნქციის დიაპაზონს, კახი კავსადის ბუნებრიობა ეკრანზე მაინც განასხვავებს და ანიჭებს მსახიობს მისთვის დამახასიათებელ დრამატიზმს. კახი კავსადის ჩვეული ექსპრესია, პერსონაჟისთვის დამახასიათებელ კომიკურ ნიშნებთან ერთად, ცდილობს, გამოწვევებულ პრიმიტივიზმისგან, იგი უარყოფს ნებისმიერ აქტიურ და არაფრისმთქმელ რეპლიკას, რომელიც გმირის კომიკურ უბრალოებას უსვამს ხაზს. მიუხედავად „აყვარებარე“-ს

ეკრანული ვერსიის ზედაპირული ხარვეისორო გააზრებისა, ტიტე ნატუტარი მაინც გამოირჩევა ხასიათის ნიშანთა ტრანსფორმაციით, იმპროვიზაციის თუნდაც ელემენტარული ხიბლით, რაც საერთოდ კახი კაცსაძის კინოროლებს მახასიათებელთა ერთ-ერთი უმთავრესი ელემენტია. ისევე, როგორც იორამის ქცევის მოტივთა (თენგიზ აბულაძის „ნატერის ხე“) ხშირი სახეცვლა დაკავშირებულია ბევრად უფრო მტკივნეულ და ხანდახან საბედისწერო პიროვნულ განცდებთან მსახიობის მიერ გმირის ხასიათის გააზრებაში, ვიდრე ეს ერთი შეხედვით შეიძლება, ჩანდეს. „ნატერის ხესთან“ ერთად კინოში დადგა პერიოდი, როდესაც ნახევრად ალტერნატიული, იგივე „სამსახიობო კინო“, განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებდა. ბოლომდე ნათელია, თუ რამდენად მნიშვნელოვანი იყო ეს პერიოდი სტილური გამოცდილების თვალსაზრისით, ამასთანავე, არანაკლებ მნიშვნელოვანია ერთი გარემოება: ამ პერიოდში მოიტანა კინომსახიობის ფუნქციებში კიდევ ერთხელ გარკვევის აუცილებლობა. თენგიზ აბულაძის „ნატერის ხე“, მერაბ კოკინაშვილის „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“, ცალკეული კინოროლები: ტიტე ნატუტარი „ყვარყვარედან“, ცუკვის პედაგოგი „ეკრის უბნის მელოდიებიდან“, ეპისოდური როლები მოკლემეტრაჟიან ფილმებში და მრავალი სხვა კინოგმირის პოეტიკის ახალ ფორმას, მთლიანობას ქმნიან.

როგორც ცნობილია, ნებისმიერი ქვეყნის კინოში ექსპრესიული კინოგმირი მნიშვნელოვან მოვლენად მიიჩნევა. ბუნებრივია, ამ ფენომენის და ფილმების ისტორიული სინამდვილისგან მოწვევით განხილვა შეუძლებელია. მსახიობის მიერ გმირის პიროვნების არსის, მისი სულიერი ფუნქციის გაღრმავება ბუნებრივი შედეგი იყო იმ ფაქტისა, რომ კახი კაცსაძემ თანდაყოლილი მკვეთრი ინდივიდუალიზმისა და შინაგანი ექსცენტრიკის წყალობით კინოესთეტიკის არსი სრულად გაითავისა და ეს ბოლომდე გამოიყენა თავის შემოქმედებაში. ყოველთვის საინტერესოა ქართული კინოს ალგორითმი, რაც თემატური ინტერპრეტაციის შესაძლებლობებს იძლევა. აქედან გამომდინარე, იზრდება მსახიობ კახი კაცსაძის მიერ როლის წვდომის ხარისხიც. მისი შემოქმედება ეკრანზე ფენომენია, რომელშიც ემოცია ჭარბობს და ხშირად თავად რეჟისორს არ ძალუძს საკუთარი ნაწარმოების აღქმა ისე, როგორც ამას იმ მხატვრული სახის შემქმნელი ახერხებს.

„ნატერის ხე“

როდესაც თენგიზ აბულაძის „ნატერის ხსი“ ხაქმაოდ ჰარბ მეტაფორის/ს/ზე, აღვევლინებ, მის ქვეტექსტებზე ვსაუბრობთ. ან ეგვილისხმობთ, მხედველობაში არა ვგაქვს „უშუალოდ დრამა, სადაც ქვეტექსტი ერთ განუყოფელ მოღიაზობას წარმოადგენს. როგორც ჩანს, კახი კავხაძის იორამიც სწორედ ამ მრავალმხრივი გააზრების შედეგად გახდა მხატვრულად განზოგადებული პერსონაჟი, რაც, თავის მხრივ, იშვიათი მხატვრული მოვლენია. კახი კავხაძის იორამი – მხოლოდ გმირი, ხანდახან ყოველგვარ საყვებელს და ასრს მოკლებულ, შეუგუებლობის მაქსიმალისტურ გამოსატყუას მძიმრთავს. ის არახიდუვს დამშვიდდება და თავის სრულიად უტოპიურ იდეალისმს ევრადღროს განხილავს პერსპექტივაში. სწორედ ამასია გმირის ტრადიკლია. ვინ იცის, მის თვდავ ნაღვლიან მსურამს, დროებითი ხინქების და გარინდების ქაშს, იქნებ, ამოკითხით კიდევ ის უცნაური ხასოწარკვეთა, რომელიც, ადბათ, იორამის სულის ხიდრმეში, მისი ცნობიერების ძალზე ღრმა შრეში ცოცხლობს. ვინ იცის, იქნებ მაყურებელი თავიდანვე გრმნობს იორამის იორაზროვნების მისეხს, იქნებ მისი აქტუერი, სიგიჟის ზღვარს მიახლოებული პროტესტი და „რეგულაციის მდლოდინი“ სხვა არაყვერია, თუ არა ადამიანის მიერ უკეთესის შექმნის იდეალისტური და გულუბრყვილო სურვილი, რომლის უტოპიასაც თავად იორამიც შესანიშნავად ხედება. ამიტომ მის, დროდადრო ღრმა და სველიან მსურამში, შეუგუებლობის და ამოუების ცოდნაც იკითხება. შეუკლებელია ეიცოდეთ, რაძენად ითვალისწინებდა ამ პერსონაჟის თავდაპირველი იერი ამგვარ „გვერდითა მახსიათებლებს“, ერთი რამ კი ფაქტია: თავად მსახიობ კახი კავხაძის მიერ ინტერპრეტირებული იორამი ბევრად უფრო ღრმა, მიმზიდველი და ტრაგიკულია, ვიდრე ერთი შეხედვით შეიძლება, მოგვეჩვენოს. მისი ფართოფარფლებიანი შლიაპა, კოკლობით, სწრაფად მოძრავი სხეული და ზურგზე უმნოდ მოდებული, გაუგებარი დანიშნულების ღაბადა არარეალიზებული პროტესტის მოუღ დრამატულ სივართელვს გვახსენებს ის ადამიანთა ქცევაში, ვინც ხასოწარკვეთით ეძებს იდეალურ ხსნას აგრესიულ პროტესტში და ღრმად სწამს, რომ მითითი ახალი ცხოვრება სადღაც „სულ ახლოსაა“.

„მრავალმხიანობის“ ძიება არტისტის შემოქმედებით არსში ხაყეებით იყო გამართლებული კინოს ისტორიაშიც და არაერთი ნოვატორული მიგნების საფუძველიც გახდა. წევნს ქვეყანაში იდეოლოგიის და სხვა იბიექტური ხელის შემქმნელი პირობების გარდა, არსებობდა კიდევ სიახლის ბუნებრივი თანმდევი დეტალები, რომლებიც ხან აყვრსებდნენ, ხან კი პირიქით. გაბეულუბას მატებდნენ აუტორებს, მსახიობებს და სინთესური რესურსების გამოყენებისკენ უბიძგებდნენ მათ.

ქვეყნის მოტივაციის საკითხს კინოში მრავალი მოდური და არამოდური, მსოფლიო ხელოვნების ისტორიით გამოცდილი მეთოდი განხილავს. მათგან ზოგი ორგანულად შეითვისა ქართულმა კინომსახიობმა, ზოგი კი დღემდე არაბუნებრივად, ხელოვნურად გამოიყურება ევრანზე.

„კახი კავხაძის კინოსამყარო ეს ის გზაა, სადაც ძალიან რთულია წარმოიდგინო, რომ მისი გმირები აბსოლუტურად რეალისტურ სამყაროში არ მოქმედებენ და არ მეტყველებენ“, – წერს იაოროლე პომეკი, წეხი კინოკრიტიკოსი თავის წიგნში „მათი კონტინენტზე“. არც შეეხება ქვეყას – ეს ცალკე თემა და განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს. რბილი და მეკუთრი ინტონაციები მისი იორამის მხრიდან მოვლი მხატვრული სისაყსით გაისმის. ყველაზე ხშირად წვენ მათი ბუნებრიობა გეაოცებს და არა – პროფესიული დამაჯერებლობა. ნე ბისმორი რესურსისთვის, რომელიც ოდნავ მაინც იცნობს მსახიობის პრობლემას კინოში, გასაგებია, თუ რამდენად რთულია დრამის მსახიობის მეტყველებაში ამ ბუნებრიობის მიღწევა და შენარჩუნება, არა იმიტომ, რომ დრამის მსახიობთა პროფესიონალიზმი არ იძლევა ამის საშუალებას, არამედ იმიტომ, რომ სათუო ხდება კინოს სინამდვილის სწორად, ზუსტად, შეუცვლად აღქმა. ყველაზე დიდ ოსტატებსაც კი ამ მხრივ არაერთხელ გასწენიათ თავსატეხი. საინტერესოა, რომ კახი კავხაძე ამ მხრივ ნემთვის, კრიტიკოსისთვის, რომელიც სულ სხვა ენაზე აღიქვამს ამბავს, აღმოჩენა გახლდათ“.

კახი კავხაძე კინოში ოსტატობის მრავალნაირ საშუალებას იყენებს. დროთა განმავლობაში დრამის მსახიობის გამომსახველი ტექნიკა ბევრად რთული გახდა. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ მერად კოკონაშვილის „ცხელი ზაფხულის სამ დღეში“ ტრაგიკული მეცინობის სამყარო უფრო მეტადაა ნაკეტილი და მოდელირებული მიკროსამყაროს ქარგაზე, ვიდრე რო-

„ცხოვრება ღრნ კიხიტისა და ხანისი“ – კ. კავსადე, კ. კალდუშვილი

მელიშე სხვა. ამ გამირში არსებული დაძაბულობა, გრძნობების ჭიდილი – სიფრთხილეს, შემსრულებლის ფაქის მოპყრობას მოითხოვს. ამიტომაც მისი გამირის ემოციურობა დამაჯერებელი და იმდენად ახლოებული, რომ დღემდე ტოვებს ჩვენში წარუშლელ განცდას. ამიტომაც შეიძლება დავასკვნათ, რომ „ნატურის ხის“ იორამის გასსნილი ექსპრესიიდან დრამატულ მკვლევარამდე მეტად რთული გარდასახვის პროცესია გავლილი.

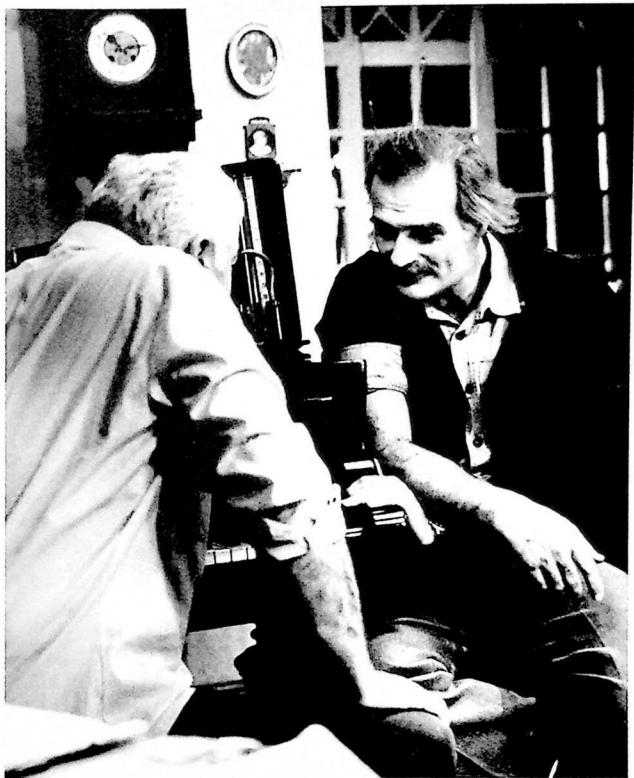
აქედან გამომდინარე, აუცილებლად უნდა ვახსენოთ დრამისა და ფსიქოლოგიზმის მნიშვნელობა კახი კავსადის შემოქმედებაში, რაც თითქმის განუყვრელი ცნებებია და საშუალებას არ გვაძლევს, განვაცადოთ იხინი ერთმანეთისაგან. ასეთ მსახიობებს სავსებით სამართლიანად უწოდებენ ფსიქოლოგიური დრამის ოსტატებს. ეს უკვე აქსიომაა, მაგრამ ყველაზე საინტერესო ის გახლავთ, რომ, რამდენად მარტივაც არ უნდა იყოს ფილმის ავტორთა ჩანაფიქრი, კახი კავსადის პერსონაჟები მარადიულ გრძნობათა ჭიდილს ბუნებრივად განიცდიან და არავითარ სქემატურ ჩარჩოს არ ემორჩილებიან. შერეული რობერტ შეხილი ამბობდა, რომ არაფერია იმაზე რთული და, ამავე დროს, სახიამოვნო, მუდმივად განიცდიდე იმას, რისი გადატანაც შენსავე გმირებს უწევთ. ეს არ არის მხოლოდ სურვილი, იცხოვრო მათი ცხოვრებით, ეს უფრო ტრაგიკული მისია და სულის შეუცვლელი მდგომარეობაა.

აღბათ, კახი კავსადის თანდაყოლილი არტისტიზმი და კინემატოგრაფიული რეალისტური ალლო ასევე ცხოვრობს ყოველივე ამით, აცოცხლებს რა ახალ მოტივებს ამა თუ იმ გამირის საქციელში და, ამავე დროს, არასოდეს იმეორებს ამა თუ იმ პიროვნული დრამის მიერ ნაკარნახევ კლიშეს, არ მიმართავს ჩანაფიქრის მარტივი „გარდაქმნის“ პრინციპს.

ამბობენ, რომ მისი ხახელი ასოცირდება გააზრებულ შემოქმედებასთან – თავისთავადობით ხახელგანთქმული კახი კავსაძე, აღბათ, იმ იშვიათი ადამიანების რიცხვშია, ვისი ინდივიდუალიზმიც ეპოქის ნიშანია მტარებელია. ის ეპოქის კუთვნილებაა და, ამავე დროს, მისი პერსონაჟები ეპოქის ხიბლაც და სისუსტეცავე ასახეობენ. როგორ ახერხებს ამას სრუ-

„ხივერული ყველას უნდა“

კადრი ფილმიდან „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“

ლიად უწყინარ, ხანდახან საკმაოდ ზედაპირულ პერსონაჟებში, გაუგებარია, მაგრამ ფაქტია, რომ იქაც კი, სადაც მის გმირს ბევრი არაფერი აქვს სათქმელი (მაგალითად გიორგი შენგულაიას „სიყვარული ყველას უნდა“ – კოლა ქვაჭრელიშვილი), მსახიობი შინაგანი არტისტული მეტრონომით მუდმივად იცავს ზომიერების გრძნობას, ამიტომ კომიკური ეპიზოდები მისი მონაწილეობით არ გვახსენებს ჩანაფიქრის სისუსტეს: აქ თითქოს ბევრი არაფერია სათქმელი, კოლა ქვაჭრელიშვილი ღოთობს (!), დარდლობს და მღერის (!), როგორც ეს მიუზიკლის კანონებს შეესაბამება. ამავე დროს, ემოციური, მკვირალა და კომიკური, წარსულში დაქვრივებული ცოლისგან შეწუხებული პერსონაჟი დროდადრო უბრალოდ პატარა უიღბლო ადამიანის ასოციაციასაც იწვევს. ბუნებრივია, რომ დასახელებული როლი საერთოდ არ მოიაზრება განსაკუთრებულ არტისტულ ნამუშევრად, მაგრამ საინტერესოა, რომ ამ შემთხვევაშიც კი არტისტი კახი კახსაძე კინემატოგრაფიულად მარტივ, პარმონიულ და ბუნებრივ შტრიხებს ირჩევს თავისი „კოლას“ დასახასიათებლად და ამით გამოირჩევა კიდევ ზოგადი პრიმიტივიზმისგან, რომელიც ჩვენს შემთხვევაში ცუდს არაფერს ნიშნავს: ამ ნაწარმოების ზოგადი მხატვრული ფონი და დრამატურგია სწორედ რომ მარტივ მიზნებს ემსახურება და მის მხატვრულ ღირებულებათა შესახებ არავითარი ამბიციური განაცხადი არ არსებობს...

დღევანდელ ხინამდვილეში ტენდენციად იქცა მხოლოდ რომანტიზირებულ ჭრილში საუბარი იმ ადამიანებზე, ვინც, ასე თუ ისე, ცნობილია მაჟორებლის ფართო ნაწილისთვის... რაც შეეხება კახი კავსაძეს, მისი სახელი დიდი ხანია, დაკავშირებულია სახიერ კინემატოგრაფიულ აზროვნებასთან და გმირის მარტოობის ან ნებისმიერი სხვა სახასიათო ნიშნის ფილოსოფიურ გააზრებასთან. მიუხედავად ამისა, მსახიობმა კახი კავსაძემ შეძლო და კინოში მოღვაწეობისას გათავისუფლდა იმ სიმძიმისგან, რომელიც ზოგადასაკცობრიო და მარად მტკივნეულ თემატიკას ახლავს. იქნებ ამიტომაც, მის პერსონაჟებში ძნელად თუ შევამჩნევთ მრავალგზის გამოყენებულ უარყოფით თვისებას, როდესაც კინომსახიობი „გულისხმობს“ მისთვის და რეჟისორისთვის მნიშვნელოვან ემოციას. არ ვამბობთ, რომ ყველაფერი, რასაც კახი კავსაძის პერსონაჟებში ვამჩნევთ, იმდენად ადვილი გასაშიფრია, თითქოს ფიქრს, ასოციაციასაც კი აღარ საჭიროებს. ეს, ბოლოს და ბოლოს, გარკვეულ გაადვილებულ არტისტულ ხედავზე მიგვანიშნებს, მაგრამ კახი კავსაძის წმინდა კინემატოგრაფიული, უტყუარი ალლომშირად ახდენს თვისებათა ერთობლიობაში „გადარწყვას“. მისი ნიჭი კატალიზატორივით მოქმედებს და ისევე, როგორც სახელგანთქმულ აბღულასთან, სხვა შემთხვევებშიც პერსონაჟის მარტივ ნევებში გადააქვს წერილმანები – არაპირველადი, ბუნებრივი წერილმანები.

დღეს ბატონი კახი ქართულ კინოში, სრულიად თამამად და თავისუფლად შეიძლება ითქვას, ერთ-ერთი უიშვიათესი, პიროვნული და არტისტული ალლოთი გამორჩეული, მსახიობია, რომელმაც შეძლო და სწორედ იქ დაიმკვიდრა ადგილი, სადაც ვერავინ ვერასდროს ვერ დაფუძნდება შემთხვევის ან არაობიექტურობის წყალობით – მაჟორებლის მესხიერებაში...

ქეთევან ტრაპიძე

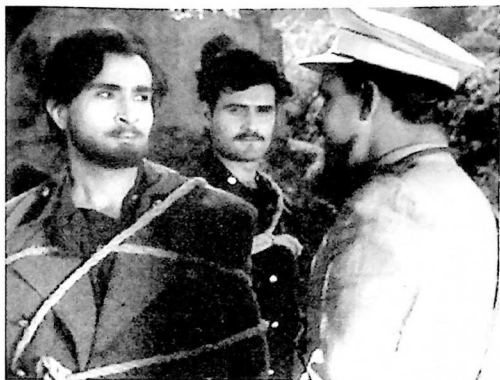
„ლიუმა კაკაშიაში“

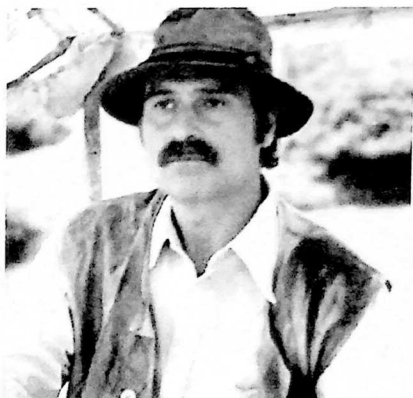
„ალვინის ქურდუბი“

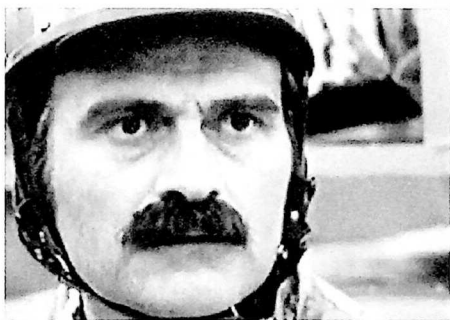
კადრი ფილმიდან
„შევერებული კულინარის ათას ერთი რეცეპტი“

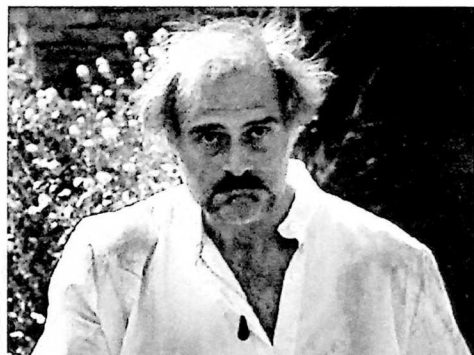
კადრი ფილმიდან „პირაღელ ნაცხობა“

„იღბალი“

„აქეულა“

„მონანიება“

„უღბნოს თეთრი შხე“

დიმილიანი, მრისხანე და მწუხარე სახის მეოცნებე რაინდი

რაინდი – ეს სიტყვა და ცნება ალბათ ყველაზე ზუსტად ახასიათებს კახი კავსაძეს და არა იმიტომ, რომ კინოსა თუ თეატრში არაერთი ნამდვილი რაინდი თუ რაინდის თვისებების პერსონაჟი განუხასიერებია. არც იმიტომ, რომ მისი ფიზიკური მონაცემები და ფაქტურა მართლაც ესადაგება რაინდის, ჩვენს წარმოსახვაში არსებულ, ზოგად სახეს და რომ კახი კავსაძე მაღალი, ღამაზი, ახოვანი, სპორტული აღნაგობის, ვაჟკაცური, ენერგიული, ტემპერამენტია, გაღანტური და დახვეწილი მანერებით...

ეს ყველაფერი მართლაც რეალობაა და ყოველ განსახიერებულ როლშიც მშვენიერად ჩანს, მაგრამ მთავარი მაინც პიროვნული თვისებებია, ის მდიდარი და მრავალმხრივი შინაგანი სამყარო, რომლის ყველა უჯრედიდან, ყველა კუთხე-კუჩქულიდან ახსივნებს ის კეთილშობილება და სიკეთე, რომელიც კახი კავსაძეში ყველა სხვა თვისებას ჯაბნის და რომელიც თვით ყველაზე უარყოფით (თუმცა მსახიობის ბიოგრაფიაში ასეთი, სწორედ ამ მონაცემების გამო, ძალიან ცოტაა) პერსონაჟსაც კი დადებითად, მიმზიდველად აქცევს.

ამ თვისებას, თუ თავისებურებას „ვერაფერს უშვრება“, ვერ ერევა, რადგან მისდაუნებურად, მისგან დამოუკიდებლად მოდის წინ. ეს ის მონაცემებია, რასაც თვითონ ვერ იმორჩილებს, რაც სხვა ყველაფერს ფარავს და ეს ხდება მაშინ, როდესაც არანაირი გარდასახვა, პერსონაჟების არანაირი განსხვავებული თვისებებით შექმობა, ახალ-ახალი შტრიხებისა და ფერების დახარჯვა არ უკიბს – პირიქით, ამის დიდოსტატია.

კახი კავსაძე – პიროვნების უხილავი და „უმართავი“ ენერგეტიკული სიძვებე ფარავენ კახი კავსაძე – მსახიობს, მთელი თავისი პერსონაჟებიანად (რომლებიც გასაოცარი სისწრაფით, რადიკალურად და დინამიკურად იცვლებიან, იცვლიან მიმიკას, გამომეტყველებას, მანერას, სტილს – გარდასახებიან), სახეთა (თუ კონკრეტული გმირის) მრავალფეროვნების მთელ სპექტრს გასდევნ და დამოუკიდებლად, თვალისმომჩველად იწყებენ ნათებას.

კახი კავსაძე – მსახიობისთვის არ არსებობს ჟანრის ჩარჩოები და ამჟღავნებს საზღვრები. მას შეუძლია, იყოს ჩვენი თანამედროვეცა და შუასაუკუნეების ბინადარიც, რეალური, ისტორიული გმირიცა და სრულიად ირეალური

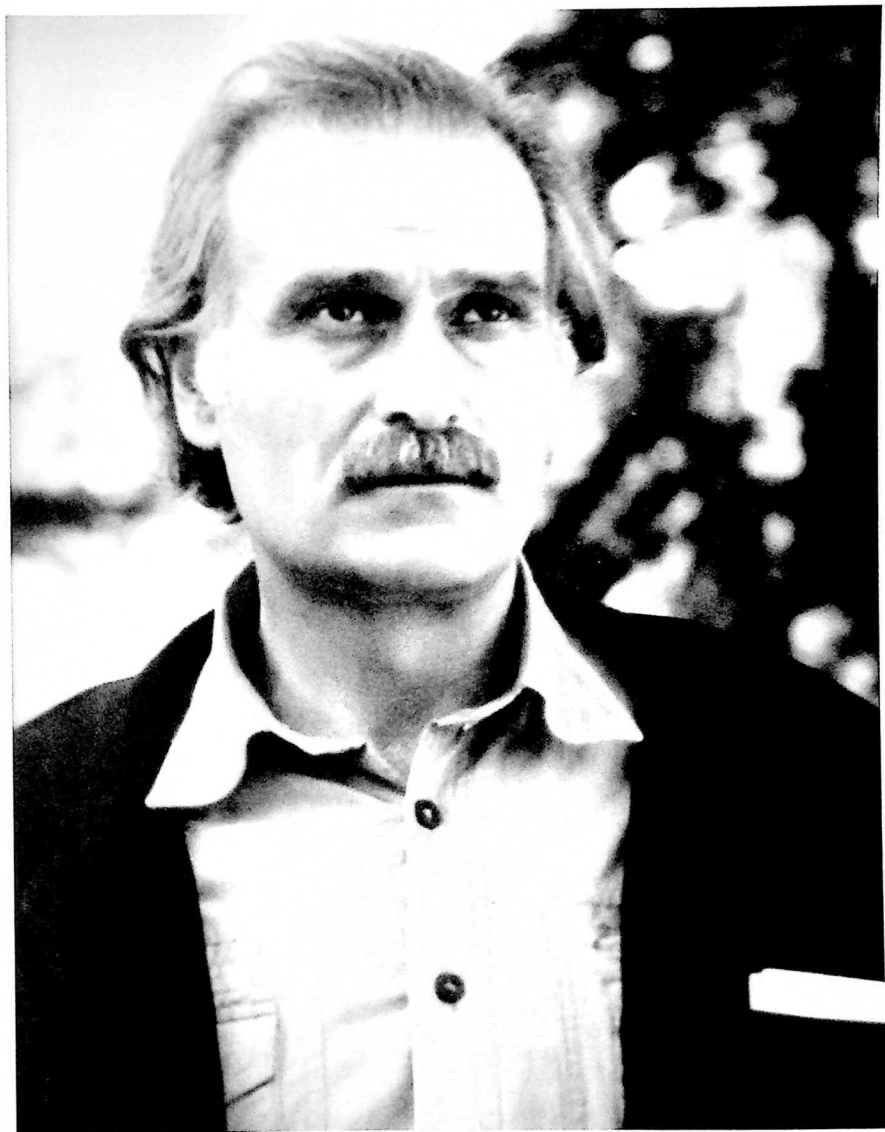
არსებაც, საზოგადოების განზოგადებული სახის მეტაფორაც და ეროვნული თვისებებით უხვად შემკული პერსონაჟიც.

მას შეუძლია, თანაბარ ხარისხში შექმნას ტიპაჟიცა და ფსიქოლოგიური სახეც. შეუძლია, ერთნაირი ძალით განახსიეროს კომედიური და დრამატული როლები, იყოს დიმილისა და სევდის მომგვრელი ან ორივე ერთად; იყოს ტრაგიკული და კომიკური და მინც ყოველთვის იყოს... კახი კავსაძე.

მას შეუძლია, იყოს – ქართველიცა და იტალიელიც, რუსიცა და ფრანგიც, ესპანელიცა და ებრაელიც, გერმანელიცა და შუაზივილიც და ყველა ამ ეროვნებისთვის „თავისიანად“ დარჩეს.

„ამაღლეკი“

„ცხელი ზაფხულის ხაზი დღე“

მას შეუძლია, იყოს – ბრძენიცა და სულელიც, მკაცრიცა და კეთილიც, ჭკვიანიცა და გიჟიც, შლეგიცა და ღინჯიც, მრისხანეცა და ლმოზიერიც, პოპოქარიცა და მშვიდიც, ჯაღათიცა და მსხვერპლიც, ბატონიცა და მონაც, მტერიცა და შინაურიც, საღოსიცა და „რევოლუციური“ იდეებით შეპერობილიც, ბავშვებისა და ურჩი გლეხების მწყემსიც, უბირი კაციცა და ქვეყნის მმართველიც – შეფუ, პრეზიდენტი, მთავრობის მეთაური; ინტელიგენტიცა და მდაბოიც, ბატონიცა და მსახურიც, სხვადასხვა წოდების სასულიერო პირიცა და ქვეყნის დამპყრობელიც, ლოთიცა და წმინდანიც, მეშაცა და თითქოს შეუმჩნეველი, „პატარა კაცუნაც“; შეუძლია, იყოს ადამიანი, ვისაც შემწეობა და თანადგომა სჭირდება და იყოს გმირიც, რომელიც თავისი ქვეყნის დიდების, ძლიერების, სამართლიანობისთვის იბრძვის, ან, ვინც სამეაროს ევლინება იმისთვის, რომ იხსნას სამყარო და ადამიანები სამშვიდობოს გაიყვანოს.

და მას შეუძლია, რა თქმა უნდა, პირველ რიგში, რაინდი იყოს.

ის, როგორც კახი კავსაძე მოქმედებს და რა საშუალებებსაც ამ კალეიდოსკოპის სურათებით მბრუნავი პერსონაჟების პანორამის შესაქმნელად იყენებს – შიგნიდან ზედაპირზე ამოტანილსა და გულეუხვად გამოძახებულს – სხვა ვერავინ გაიმეორებს და იგივეს ვერ გააკეთებს – ყოველივე იმდენად ინდივიდუალური, სპეციფიკური და თავისთავადია, რომ უკვე დიდი ხანია, „ხამარკო ნიშნადა“ ქცეული, ყველა ამოქმედებული და გამომსახველი, ზუსტად მიგნებული და დახვეწილად გამოყენებული სამსახიობო ხერხებით, განუმეორებელი ხმის ტემბრის, ინტონაციებისა და გამორეულად სახასიათო მეტყველების თანხლებით.

მოუღი თაობებისთვის იგი „სულ არსებობს“ და ქართული კინოსა და თეატრის, საერთოდ კულტურის არსებობაც წარმოუდგენელია მის გარეშე.

ქართველ (და არა მარტო) კინომაყურებელს რომ კეთილთა, ისინი უყოყმანოდ დაასახელებენ კახი კავსაძეს საყვარელ და ყველაზე პოპულარულ მსახიობთა შორის, საუკეთესო ათეულის პირველ პოზიციებზე ერთ-ერთ მეწინავე აღვიდს მოეჩვენა, შემდეგ დაუფიქრებლად

„ეთერის სიმღერა“

ნამოთვლიან მის მიერ განსახიერებულ როლებს და ამ პერსონაჟების ციტატებსაც მარჯვედ მოიხმობენ. და ყველა, ყოველგვარი მორიგების გარეშე, სრულიად არაფაზიმდარეულად, თუმცა, შინაურულად, მოიხსენიებს, როგორც — კახის — მხოლოდ სახელით და ვერ შესვდებით ადამიანს, ვისაც დასჭირდება ახსნა — კახი ვინაა.

დღეს, როდესაც ასეთი ცნობილი და ასეთი ახლოებული კახი კავსაძე, რამდენიმე ათეული წელია, დიდი ქართველი მსახიობების გვერდით დგას, როდესაც აგრძელებს გადაღებებს ქართულ თუ უცხოურ ფილმებში, მონაწილეობს სპექტაკლებში (როგორც საქართველოში, ასევე რუსეთსა თუ ამერიკაში), როდესაც მასზე უკვე ფილმებსაც იღებენ, ძნელი დასახვერებელი და წარმოსადგენია, რომ ასე ყოველთვის არ იყო და რომ ყოველმხრივ და ყველა „საჭირო“ მონაცემით უხვად დაჯილდოვებული არტისტი წლების განმავლობაში წრდილში იდგა. შედეგად (არა მგონია, ვაჭარბებდე), ქართულმა თეატრმა და კინომ დროის სოლიდურ მონაკვეთში მისი „არგამოყენებით“ ძალიან ბევრი დაკარგა.

კახი კავსაძის კინოკარიერა 1956 წელს (ჯერ კიდევ სტუდენტობისას) და თან, თითქოს არცთუ უმნიშვნელო როლით — მურმანით — დაიწყო, სიკო დოლიძის „ეთერის სიმღერაში“: იმავე წელს ეარაჩიხებო ითამაშა თენგიზ აბულაძისა და რეზო ჩხეიძის საეტაპო „მაგდანას ღერუჯაში“ და საბჭოთა (ქართული და არაქართული) რეჟისორებიც მაშინვე შეუდგნენ ამ ახალი, გამორჩეული მონაცემების მსახიობის ფილმებში გადაღებას. მაგრამ ამ პირველ ფილმებს ახალგაზრდა მსახიობისთვის (ისევე, როგორც რამდენიმე მომდევნო როლს თეატრსა და კინოში) აღიარება არ მოუტანია. „ნამდვილი“ როლები და ნამდვილი წარმატება მასთან მხოლოდ რამდენიმე წლის შემდეგ მივიდა.

დიახ, დებოუტის შემდეგ კახი კავსაძეს დაუდღაღად იწვევდნენ — საბჭოთა კავშირის — „მოსფილმი“, „ბელორუსფილმი“, „არმენფილმი“, კიევის, რიგისა და ა.შ. და ა.შ. კინოსტუდიები, მაგრამ ამ ფილმებში მონაწილეობა ან ეპიზოდური იყო და ან მეორე ხარისხის, ან სულ შეუუმნიშვნელად, ან უკვალოდ, ან ნახევრადუკვალოდ ჩავლილი.

რეჟისორები ძირითადად მსახიობის უნივერსალურ გარეგნობას — მის ვეჟაკურ სილამაზეს, სიმაღლეს, მოხდენილ, ათლგურ ადნაგობას, პლასტიკას, ომახიან ხმასა და სხვა ფიზიკურ მონაცემებს იყენებდნენ და სხვა შესაძლებლობების აღმოსაჩენად დიდად არ იწუხებდნენ თავს. მაშინ, როდესაც აქცენტი ამაზე კეთდება, ბუნებრივია, შედეგიც შესაბამისია ხოლმე.

შემდეგ ერთმანეთს მიეწყო თითქოს არა ურიგოდ განსახიერებელი, მაგრამ, რატომღაც ისევ შეუმჩნეველი და ისევ ეპიზოდური როლები, თუმცა ერთი მეორეზე უკეთეს რეჟისორებთან და ერთი მეორეზე უკეთეს ფილმებში — ოთარ იოსელიანის „ოყო შაშვი მაგალობელი“, თენგიზ აბულაძის „სამკაული სატრფოსათვის“, ქართლის და რამაზ ხოტივაშვილის „ღაზარეს თავგადასავალი“ და სხვა და სხვა.

ასე იყო, სანამ, შეიძლება თქვას, მოულოდნელად, კახი კავსაძის ცხოვრებაში „ერთი მშვენიერი დღე“ არ დადგა და 33 წლის მსახიობმა „იმ დღით“ სახელგანთქმულმა არ გაიღვიძა.

ახლა ამის თქმა ადვილია, მაგრამ არავინ იცის, რად უჯდება ხოლმე ხელოვანს ეს „ერთი მშვენიერი დღე“, რამდენი ხანი გრძელდება მისკენ სვლა, რამხელა შრომა უდევს წინ მის დაღმამას, რამდენი გულისტკენა, რამდენი ბრძოლა, რამდენი სასოწარკვეთა და უიმედობა.

ისიც თითქოს უცნაურია, რომ 1969 წლის „ერთ მშვენიერ დღეს“ გაღვიძებული კახი კავსაძე საყოველთაოდ ცნობილი არა სამშობლოში, არამედ რუსულ ფილმში, ვლადიმერ მოტოლის ლეგენდარულ „უდაბნოს თეთრი მზეში“ — შავი აბღულას შესრულების წყალობით გახდა. უცნაური იყო ისიც, რომ ეს მრისხანე, შეუბრალებელი, ეპოქის, ახალი საბჭოთა წყობისა თუ

„მიიღეთ გამოწვევა, სენიორებო“

„ცხოვრება დონ კიხოტისა და ხანჩიხი“ – კ. კავხაძე, მ. კიკაძე, მ. შვიდი

წესრიგის მისხვერპლი, ბასჩანების შეთაური (ბეგრს არ ხჯეროდა, რომ ეს მსახიობი არა თურქმენი ან შუა აზიის რომელიმე სხვა რესპუბლიკის წარმომადგენელი, არამედ ქართველი იყო) სიმპათიას იწვევდა და საბჭოთა „იდეოლოგიიდან“ გამომდინარე უარყოფითად წარმოსადგენი პერსონაჟი, სრულიად „დაუჯერებლად“, დადებითად აღიქმებოდა.

საბჭოთა მსიქალაქეები, გასაგები მისწევების გამო, საკუთარ თავსაც ეერ უტყდებოდნენ, რომ მოხიბლულები იყვნენ ადულტათი, უჭირდათ აღიარება, რომ საოცრად, საოცრად მოსწონათ ეს ნაღმიანი, სამხეთი ფორმისა და ეროვნულ სამოსში გამოწყობილი, ლამაზი, ბრგე, მკაცრსახეგარეუკული მამაკაცი, რომელიც საკუთარი ღირსების, ოჯახის, ცხოვრების წესისა და იმ ფასეულობების დასაცავად იბრძოდა, რომლებსაც ბოლშევიკური რეჟეთი სასტიკად სობდა და ანადგურებდა.

კახი კავსადის დამსახურებაცაა (ბრწვინგავლ სამსახიობო ანსამბლთან ერთად), რომ რუსტამ იბრაჰიმბეკოვის სცენარით გადაღებული ეს უბერებელი ფილმი მაშინვე საკულტოდ იქცა, აბღულა კი - ბოლშევიკური რევოლუციისა და კომუნისტური წყობისგან განწირული მდლიანობით აღამიანის სიმბოლოდ.

შემდეგ ეს თვისება - მიკერებლის მოხიბვლის, მოჯაგვის უნარი - კახი კავსადის კინოცხოვრების განუყოფელი ნაწილი გახდა და ამის უმთავრესი მიზეზი, შემოხსენებულ მახასიათებლებთან ერთად - გულწრფელობაა, რომელიც მსახიობის სრულიად შეუხლუდავი აქვს და რომლის წინაშეც ყველა კედელი უცბად ინგრევა.

იგი გულწრფელია, როდესაც ღონ კიხობტა - წინამორბედებისგან განსხვავებით, სრულიად არატრადიციულად წარმოსახული მწუხარე სახის რაინდი; გულწრფელია, როდესაც ვასილ ნეჭარია, წმინდანად შერაცხული სდოხი, რომელიც თავისი ცხოვრებით, თეოთაგებით სხვას მაგალითის აბღულა და სწეობრივ ცხოვრებას ასწავლიდა და იქვე, იმავე ფილმში, მოსი ანტიპოდი, ხისასტიკითა და სიმკაცრით ცნობილი ივანე მრისხანე; იგი გულწრფელია მაშინაც, როდესაც ნამდვილ ბეგრს ებრძვის და როდესაც სახიკედლოდ ერკინება ქარის წიქილებს და თუმცა, სმბრად, მისი ბრძოლები წაგებულია და მარცხი გარდაუკალი. იცის, რომ ღირს ეს ბრძოლა, რომ ბრძოლაა მოთვარი.

მან იცის, რომ ღირს მინდროში პეკლის თავდაუსოვავი დეუნა - თავისუფლებისა და სილამაზისთვის და იორამებით რევოლუციის ღლიანი, რომელიც მის სამშობლოს დამკერობლისგან იხსნის; იგი გულწრფელია მაშინაც, როდესაც ცდილობს, აბღვანითი სამეშაობისგან იხსნას თავისი მოწაფე და მაშინაც, როდესაც ხალხს მეშაობას აბღვლებს, რადგან, როგორც ბრიგადირს, ევალეა და მაშინაც, როდესაც ბოლოს მაინც თანასოფლელების გვერდით დგება, როგორც თავდაცვ ერის ნაწილი; იგი ელიზბასეთი გულწრფელად და გულდოდ ეგებება დამეულ სტუმრებს და ახვევ ინონეცივით გულწრფელად, ბაქშივით უხარია ნიტიერი გოგონების აღმონენა და მათთვის ხელის შეწობა; იგი გულწრფელია, როდესაც მწუხარე სახის რაინდით, ისევ და ისევ ცდილობს, მსხნელად მოეულისოს აღამიანებს და სეღსანავით ეროვნული ფასეულობები დაიცვას...

კახი კავსადეს არც პრემიები, პრისები და ჯილდოები აკლია. მარტო ღონ კიხობტისთვის, რუსო ნეხიდის ფილმში „ცხოვრება ღონ კიხობტისა და სანსო პანსასი“ მიღებული აქვს „ოქროს ყრბი“ - როგორც წლის საუკეთესო მსახიობს; ურჯის საუციალური დიპლომი კინოფესტივალ „სოხვესდიეზე“ - დიდებული სახის ხორცშესხმისთვის; პრისი მამაკაცის საუკეთესო როლისთვის - დეჰმანებს სატულევიზიო ფილმების ფესტივალზე; პრემია მამაკაცის როლის საუკეთესო შესრულებისთვის - ანაბის კინოფესტივალ „კინოშოქი“ - გოლერბი სოხელის ფილმში „მოჯაგველი რაინდები“, კვლავ ღონ კიხობტის განსახიერებისთვის.

კახი კავსადის ვარსკვლავი უკვე გაისხნა; მსახიობმა, კინორეჟისისთვის მინიჭებულიან ერთად, საქართველოში არსებული ყველა ხახელთენებო პრემია მიიღო; მის მიერ შესრულბული როლების (თეატრსა თუ კინოში) მარტო ნამოთულაც კი ძალიან შორს წავაყენანს (ყველაფრის გაანაღოსებასა და ოსტატობის შეფასების შეხაბღვლობაზე რომ არაფერი ვთქვათ - ამას ცალკე, სეღტანთან ნაშრომი დასტირდება), მაგრამ იმისთვის, რომ ასოვსხნა კახი კავსადის მიმხიდვლობის, მაგიის საიდუმლო, ბეერი წყალეა, ფიქრი და შესრულებული როლების სიდრმისეული (ან, საერთოდ) ანაღოსი სატირი არაა.

საჭიროა, უბრალოდ გავისხენოთ ისინი (როლები), რომლებიც ისედაც, ყოველგვარი ძალდატანების გარეშე, მშვენივრად გვახსოვს, შეეხედოთ მის საოცრად ნათელ (დღეს ცოტა დადლილ და რაღაცნაირი სვედით გადახერილ) სახეს; დაეკვირდეთ მის კეთილ თვალებს, რომლებშიც ჭინკები დახტიან და ბავშვი ცხოვრობს (და ეს კინოში, სპეციალურიდან გამომდინარე, განსაკუთრებით კარგად ჩანს) და საკუთარ გრძნობებს მოვუხმინოთ ვკითხოთ ჩვენს გულებს – რას გვანიშნებს, რას გვეუბნება, რას გვაგრძნობინებს და მაშინვე, აუცილებლად მივიღებთ პასუხს... და იმახაც უცხად მივხვდებით, რომ ამ პასუხს სიტყვებით უბრალოდ ვერ გამოხატავ, რადგან არ არსებობს ასეთი სიტყვები.

კადრი ფილმიდან „იყო შაშვი მაგალობელი“

კახი კავსაძეს თავისი როლების წყალობით შეჰქლო, თაყვანისმცემლების, ხელოვნების ჭეშმარიტი დამფასებლებისა თუ პოპულარობის შუკით მოჯადოებული მაყურებლისთვის საკუთარი თავი რომელიმე პარტიის ლიდერად წარედგინა და თანამდებობის მოპოვებაზეც ეზრუნა. ერთი სიტყვაც საკმარისი იქნებოდა, „თანამოაზრეებთან“ ერთად, იგი ყველა ორთაბრძოლიდან გამარჯვებული გამოვიდოდა, ყველა „ომს“ უდანაკარგოდ მოიგებდა, მაგრამ ბევრი კოლეგისგან განსხვავებით, მას არ გადაუღიახვს ზღვარი, რომელიც ხელოვნებასა და დღეს ასე „მიმზიდველ“ „საზოგადოებრივ (პოლიტიკურ) მოღვაწეობას“ შორის არსებობს. ასეთი „თამაშები“ კახი კავსაძეს არ სჭირდება.

იგი ყოველთვის იყო და რჩება ქვეყნის მოქალაქედ, იმის მაგალითად, როგორ უნდა იცხოვროს ამქვეყნად ხელოვანმა და რა მაგალითი (არ მერიდება ამ სიტყვების) უნდა მისცეს თავისი პირადი ცხოვრებითა და შემოქმედებით საზოგადოებას – რომელსაც წარმოადგენს; ქვეყანას – რომელიც უანგაროდ უყვარს; სამშობლოს – რომელიც ასევე გულწრფელად პასუხობს გრძნობაზე.

მრავალთაგან ერთი-ერთი წერილი კახი კავსაძეზე, „უღაბნოს თეთრი მზის“ 40 წლისთავისადმი მიძღვნილი, ასე მთავრდება – „როგორც აბღულა ამბობდა: ...და სხვა რა სჭირდება ადამიანს, რომ ხანდაზმულობას შეეგებოს?“

მართლაც, მეტი რა სჭირდება?!

P.S. ერთხელ, დიდი ხნის წინათ, კახი კავსაძეს დაეურეკე, ინტერვიუ ვთხოვე. არაო, – მტკიცე უარი მითხრა, – ხომ არ შეიძლება, რასაც წართვა, უთოდანაც კი, მე ვლაპარაკობდე, არაა უკარგო!

მაშინაც ვოფიქრე (ვუთხარი კიდევ, არ დამიმაღავს) და ახლაც იგივეს ვფიქრობ (და ვუმერებ) – რაღომაც არა?! და რა არის ამაში ცუდი?!

ლელა ოჩიაური

ბავშვობა

კახი კავსაძე დედასთან და ძმასთან ერთად

დაბადება
 სანდრო პაპა...
 დათაშკა კავსაძე
 დედა
 ელზა იუნგი
 იმერი
 იმერი კავსაძე
 „ვორონცოვი“ - არტისტების სახლი
 სკოლის წლები
 „ისინი ჩამოვიდნენ მთიდან“
 რევაზ გულუა

დაბადება

– ბატონო კახი, უპირველეს ყოვლისა, გილოცავთ საიუბილეო თარიღს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, დღევარძელობას, შვილებისა და შვილიშვილების ბედნიერებას. თქვენ ხომ ყველაზე მთავარი მოიპოვეთ ამ ცხოვრებაში – გამორჩეულად უყვარხართ ხალხს, ამაზე დიდი აღიარება კი მსახიობისათვის არ არსებობს. ჩვენ, როგორც თქვენი შემოქმედების თავყვანისმცემლებმა და დამფასებლებმა, ასევე თქვენი ოჯახის ახლობლებმა, გადავწყვიტეთ, მკითხველ-მაყურებელამდე მივიტანოთ თქვენი საინტერესო ცხოვრების ყველა მნიშვნელოვანი დეტალი. ძალიან გვინდა, რომ არც ეს წიგნი ისევე, როგორც წიგნი გივი ბერიკაშვილზე, სხვა ასეთი ტიპის კრებულებს არ დამსგავსოს ისევე, როგორც თქვენ არ დამსგავსებინართ და არ მიგობაძეთ არც ერთი სხვა მსახიობისთვის. თქვენ მხოლოდ თქვენი – კახი კავსაძის ადგილი დაიმკიდრეთ ქართულ სათეატრო თუ კინოხელოვნებაში. საინტერესოა თქვენი ცხოვრების ყველა დეტალი, ალბათ ისეთიც, რომელსაც თავად უმნიშვნელოდ მიიჩნევთ. ასე რომ, ვიწყებ თქვენს დაკითხვას... „ილაპარაკეთ სიმართლე, მხოლოდ სიმართლე და არაფერი სიმართლის გარდა“... თქვენ ოფიციალური მონაცემებით 1935 წლის 9 ოქტომბერს ხართ დაბადებული, თუმცა დაბადების დღეს 5 ივნისს აღნიშნავთ ხოლმე... რატომ მოხდა ასე?

– მე რომ დავიბადე თბილისში, სამშობიაროში, დედაჩემი და მამაჩემი რამოდენიმე დღეში წავიდნენ სამუშაოდ ტყიბულში. დედაჩემი, როგორც ახალგაზრდა ექიმი, სწორედ იქ გაანაწილეს, მამაჩემს კი გუნდი შეავდა ტყიბულში. მოკლედ, დავიბადე 5 ივნისს და აბა, გადათვალებით, ივლისი, აგვისტო, სექტემბერი, ოქტომბერი... და აი, მხოლოდ 9 ოქტომბერს გამაფორმეს ოფიციალურად. ამიტომაც დაბადების მოწმობაში მიწერია, რომ დავიბადე 1935 წლის 9 ოქტომბერს, ქალაქ ტყიბულში, ნაცვლად იმისა, რომ ეწეროს, დაბადებული 1935 წლის 5 ივნისს, თბილისში.

– ბატონო კახი, ჩვენ ყველანი წარსულიდან მოვდივართ, ამიტომ კარგი იქნება, თუ ჩვენს თხრობას თქვენი წინაპრებით დავიწყებთ...

– კი ბატონო... დასაწყისშივე მინდა ვთქვა, რომ, მე თუ არტისტი ვარ და მსახიობობის რაღაც ნიჭი გამაჩნია – ეს ჩემი დედუღეულის დამსახურებაა, ანუ დასავლეთ საქართველოსი. ცაგარე-იშვილის ქალი გახლდათ დედაჩემი – ქალ-ბატონი თამარ ემელიანეს ასული ცაგარეიშვილი. იგი თვითონაც ძალიან არტისტიკული ქალი იყო. ქუთაისი... ხონი... გონა ჯიხაში... აი, ეს არის ჩემი დედუღეულის... თუ მუსიკალური ნიჭი მაქვს, რიტმის შეგრძნება გამაჩნია და, უფრო მეტიც, მუსიკალურადაც თუ გამოიფორმება თეატრალური ინსტიტუტის ერთი სპექტაკლი (ნანა მჭედლიძისა და გიზო ჟორდანიას საკურსო ნამუშევარი), ეს მოდის კავსაძეების მხრიდან. მამაჩემი მე არ მახსოვს... მე ვიყავი 6 წლის, როდესაც ის ფრონტზე წავიდა,

დ. კავსაძე და თ. ცაგარეიშვილი

მერე ტყვედ ჩავარდა და მერე დაიჭირეს... მე არ მახსოვს, რამდენად არტისტული იყო ის ცხოვრებაში. ექვლა მეუბნებოდა, რომ ძალიან ღამაში კაცი იყო... ხშირად გადიოფე შარვალ-სა და ნექსებში გამოწყოილი დადიოდა...

ბებიანქში მართამი, დედანქმის დედა, რობაქიძის ქალი იყო. როცა მე წამოვიზარდე, რადე-რადეცქები წავიკითხე და გავიგე, რომ თურმე ამქვეყნად არსებობდა ცნობილი მოღვაწე გრიგოლ რობაქიძე. ბებიანქმს შევეკითხე: „ბებია, ბებია, გრიგოლ რობაქიძე ვინ იყო შენითქვა?“, საწყად ქალს შევმინდა და კივილი დაიწყო: რა ვიცი მე, არ ვიცი... მე ამისთვის მაშინ დიდი ყურადღება არ მიმიტყევია, თუმცა ერთი კი გამეკია, რა მოხდა ნეტავი ასეთი? ეს ქალი ახე რატომ ავარდა-მეთქი? სულ რაღაც ათი წლის წინ შემთხვევით გავიგე, რომ ბებიანქმის მამა – ზურაბ რობაქიძე და გრიგოლ რობაქიძის მამა ძმები იყვნენ.

დედანქმის მამა, ემულიანე ცაგარეიშვილი, შათემატიკის მასწავლებელი იყო, თუმცა ის ჩემს დაბადებამდე გარდაიცვალა და, ბუნებრივია, მე მას არ მოვსწრებოვარ.

სანდრო პაპა

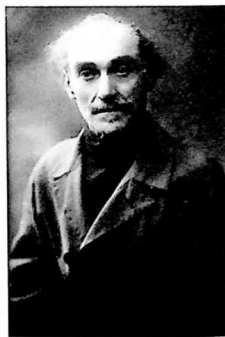
– მამანქმის მამა იყო სანდრო კავსაძე. აი, ის ცნობილი ლოტბარი, მომღერალი და ქართული ხალხური სიმღერების ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი სანდრო კავსაძე. მას ცოლად ჰყავდა სოფია ლევანის ასული ციციშვილი... დიდი „მოფრანციცულე“, „მონინგლისურე“ ქალი გახლდათ ბებიანქმი და ერთი ხანი, როდესაც სანდრო კავსაძეს გუნდი ჰყავდა ჭიათურაში, მისი მეუღლე ანუ ბებიანქმი იქ მარგანეცის საკითხებზე მოქმედავებ ინგლისელებთან თარჯიმნად მუშაობდა.

– თქვენ გახსოვთ ბებია?

– არა, მე კი არა, მამანქმი, ბიძანქმი და მამიდანქმი პატარები იყვნენ, როცა დედა გარდაეცვალათ. მოკლედ, დარსა ბაბუანქმი, სანდრო კავსაძე სამ შვილთან ერთად და ისე წავიდა ამ ქვეყნიდან, რომ მერე ცოლი აღარ შეურთავს. ისიც გამიგია, რომ, როცა სანდრო კავსაძეს ცოლად ციციშვილის ქალი მოჰყავდა, მიუღო „საციციანეთი“ ფეხზე იდგა თურმე. „დედა, რა გვეშველება...“ ეს თავადის ქალი ვიღაცა მომღერალს მიჰყვებოდა...

– წარმოშობით სადაური ბრძანდებით...

– ზენ, საერთოდ, წარმოშობით ქართულები ვართ. პაპანქმის მამა, გრიგოლი, მღვდელი იყო. კავსაძეების გვარი კასპის რაიონის სოფელ ხოვლედან მოდის... არ ვიცი გორში ცხოვრობდნენ თუ არა, მაგრამ ის კი დანამდვილებით ვიცი, რომ ბაბუანქმი ჭაბუკობაში გორის სასულიერო სასწავლებელში სწავლობდა. მასთან ერთად სწავლობდა სოსო ჯუღაშვილიც – სტალინი. ბაბუანქმი 1874 წელს იყო დაბადებული, სტალინი კი 1879 წელს, ანუ ბაბუანქმი 5 წლით უფროსი იყო. სკოლის წლებში ეს ძალიან დიდი განსხვავება იყო ასაკში. სტალინის ის ძალიან კარგად ახსოვდა. იმ სასულიერო სასწავლებელში პაპანქმა გუნდი შექმნა, რომელშიც სტალინიც მღეროდა. წლების შემდეგ, 1937 წელს, ქართული კულტურისა და ხელოვნების პირველ დეკადაზე მოსკოვში, როგორც ბატონი აკაკი ძიძგური მიყვებოდა, სტალინს შემაჯამებელ შეხვედრაზე კრემლში – სანდრო აქ არისო, უკითხავს. უთხრეს, აქ გახლავთო და თურმე, მთელი ხალხი ორად გაიყო, ერთ მხარეს ბელადი იდგა და მეორე მხარეს პაპაშენიო. ხომ არ გვინათ, რომ მივარდა ან ნაბიჯს აუჩქარა? დაელოდა, ვიდრე ბელადი მისკენ დაიძვრებოდა, მერე შეეგება და მიესალმა. სტალინს უთქვამს – შენ არ შეცვლილხარო. აბა, მე რა შემცვლიდაო – უპასუხია სანდრო კავსაძეს და მეგობრულად მხარზე დაურტყამს სტალინისთვის ხელი. მერე სტალინს კავსაძეები თავისთან მიუპარტყებია... სანდროსთვის უთქვამს, მინდა, რაღაცით პატივი გცე, რაც გინდა, მოხოვეო. სანდროს ჩიბუხი უთხოვია, სამახსოვროდ მინდა, მქონდესო. შენ მართლა არ შეცვლილხარო და ჩიბუხი უჩუქებია. ეს ჩიბუხი დღემდე ჩემთან ინახება.

სანდრო კავსაძე

– ესე იგი, პაპათქვენი თქვენს დაბადებას მოესწრო...

– რასაკვირველია, სანდრო კავსაძე გარდაიცვალა 1939 წელს, მე ვიყავი 4 წლის. მე ის თითქმის არ მახსოვს. ერთდღერთი ფაქტი მახსენდება, როდესაც ავადმყოფი სანდრო საავადმყოფოში მოვიწახუდეთ. ეგ კი არა, მამანემიც კი სურათივით ჩამრჩა შესიერებაში.

– რატომ?

– 6 წლის ვიყავი, როცა ფრონტზე გაიწვიეს...

– კავსაძეების გვარში ქართულ ხალხურ სიმღერას პაპათქვენის შტომ გაუთქვა სახელი, თუ ეს გენი თქვენს გვარში კიდევ უფრო შორეული წინაპრებიდან მოდის?

– კავსაძეებზე როცა ჩამოვარდება ხოლმე სიტყვა, ამბობენ, რომ ამ გვარის ყველა წარმომადგენელი მღეროდა თურმე. თითონ სანდრო კავსაძე ხელმძღვანელობდა იყო და მღეროდა სრულიად ფანტასტიკურად. „ურბული“ და „მთაო, გადმოში“ სანდრო კავსაძის შესრულებით ნიმუშია იმისა, თუ როგორ უნდა იმღერონ ეს სიმღერები. საოცრად მღეროდნენ ძმები კავსაძეებიც. ანუ დათაშკა კავსაძე – მამანემი და გიგუშა კავსაძე – ბიძანემი, ანსორ კავსაძის მამა. უმაღლესი რანგის პირველი ხმა ჰქონდა გიგუშას. ამბობდნენ, რომ ის იქნებოდა უდიდესი საოპერო მომღერალი, თუმცა მან ფოლკლორში მოღვაწეობა არჩია და მამამისის გუნდის სოლისტი იყო, – პირველი ხმა. ამ გუნდში მღეროდა მამიდანიშვილიც – რიტა კავსაძე. მომღერალ კავსაძეებში ცნობილია ლადო კავსაძე... ანდრო კავსაძე, კოლია კავსაძე... მოკლედ მთელი ბიძაშვილები არაწვეულებრივად მღეროდნენ.

– ესე იგი, ბატონი სანდროს გუნდში ბევრი კავსაძე იყო, არა?

– ერთი საინტერესო ამბავია. იყო ასეთი მომღერალი მიშა კავსაძე, რომელსაც ცალკე თავისი გუნდი ჰყავდა. სულ ჰქონდა შემოქმედებითი შეჯიბრი პაპანემის გუნდთან.

სანდრო, გიგუშა და დათაშკა კავსაძეები

დათაშკა კავსაძე...

– წელან ვახსენე, პაპანემი თავისი გუნდით 1937 წლის დეკადაში მონაწილეობდა-მეთქი... სწორედ დეკადიდან დაბრუნების მერე, სულ რამოდენიმე თვეში ის ავად გახდა, მთელი წელი იავადმყოფა და ჯერ კიდევ მის გარდაცვალებამდე პაპას შექმნილ გუნდს მამანემი – დათაშკა კავსაძე ჩაუდგა სათავეში. თუმცა მისი ხელმძღვანელობით გუნდს დიდხანს არ უარსებია, როგორც აღვნიშნე, 1941 წელს გაიწვიეს ომში. მერე ცნობა მივიღეთ, რომ დაიღუპა... მერე მოვიდა ცნობა, რომ კი არ დაიღუპა, ტყვედ ჩაეარდაო, მერე გათავით, ტყვეობაში გუნდიც კი შექმნაო, შვეიცარიელებს, გერმანელებს, ავსტრიელებს და სხვებს ქართულ სიმღერებს ასწავლიდო...

– თქვენ ბრძანეთ, რომ მამაც ბუნდოვნად გახსოვთ, თუმცა, როდესაც ბატონი დავითი გარდაიცვალა, უკვე კარგა მოზრდილი ბრძანდებოდა...

– დიახ. მამა 1952 წელს გარდაიცვალა, მე 17 წლის ვიყავი. მე მამანემი ვნახე... როცა ის ტყვეობიდან გათავისუფლებული დაბრუნდა სამშობლოში და მოდიოდა თბილისისაკენ, გზაში, ქალაქ სოჭში დაიჭირეს. ჩვენ შეგვატყობინეს, რომ ის ბრუნდებოდა... რადიკალიზირად ორი კაპიკი შეგვაროვით მთელმა სანათესავომ და ველოდებოდით დათაშკას დაბრუნებას. ეს იყო 28 თუ 29 დეკემბერი, 1945 წელი... გავედით სადგურზე დასახვედრად, მახსოვს, მერვე ვაგონი იყო... დედაქმნი შევარდა ვაგონში, ცოტა ხნის შემდეგ კი უკან გამოვარდა – დათაშკა აქ არ

საქართველოს სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი და კახეთის ხელმძღვანელობა

არისო... მერე უთხრეს, სიჭაში ვიდაცეებმა ამოაკითხეს და თავისი ჩემოდნიდან წაიყვანესო. მაშინ მახსოვს, დედამ თქვა: „დათაშკა დაიბირეს... დავიღუპეთო!“

– თქვენ ბრძანეთ, ტყვედ ყოფნის პერიოდში ევროპაში გუნდი შექმნათ. სამშობლოში დაბრუნებამდე თუ იცოდით რამე მის შესახებ?

– არაფერი. სვენ არაფერი არ ვიცოდით. უფრო სწორად, ვიცოდით, რომ დაიღუპა. და თქვენ წარმოიდგინეთ, როგორც დაღუპულის ოჯახს, რაღაც დახმარებასაც გვაძლევდნენ. მერე, როცა ის ამბავი მოვიდა, რომ მამანემი კი არ დაიღუპა, არამედ ტყვედ ჩავარდა, მთელი იმ დახმარების ფული, რაც იმ წლებში მოგვცეს, უკან დაიბრუნეს. დედამეს სულ კაპიკ-კაპიკ დაუკეთეს ხელფასიდან. არ პატიობდნენ არავის ტყვედ ჩავარდნას, უნდა აუცილებლად მომკვდარიყო. მაშინ ოჯახსაც დაეხმარებოდნენ... ასეთი იყო კანონი მაშინ. რა დამავიწყებს იმ წლებს. საწავალი დედანემისთვის როგორი ძნელი იყო იმ მათხოვრული ხელფასიდან კიდევ ამხელა დაქვითვის გაძღება, თანაც ასეთი სიდუხჭირისა და შიმშილის წლებში... ახლა მინდა, მოვღწეხებ ცოტა წინ გავეუსწრო და გითხრა, რომ სკოლის დამთავრებისას კინორეჟისორობაზე ვუფიქრობდი. გავარკვიე, რა უნდა ჩამებარებინა მისაღებაზე, თანაც მოსკოვში უნდა მესწავლა, მაშინ საქართველოში კინოფაკულტეტი არც არსებობდა... უნდა გამეკეთებინა რაიმე კლასიკური ნაწარმოების სცენარი და რაიმე თავისუფალი თემა. ანუ შენ თვითონ უნდა დაგეგრა რამე. და მახსოვს, დაგწერე ნოველა რუსულ ენაზე, რომელსაც დაგარქვი სათაურად „Почему?“ და იცით, რატომ დაგარქვი ასე? აი მაშინ, მამას რომ ველოდებოდით, ხომ გითხარით, დედამეი მერვე ვაგონში შევარდა-მეთქი და იქიდან გამოსულმა თქვა – დათაშკა დაიბირესო და მე ვიკითხე „Почему?“, „Почему арестовали?“

– როდის ნახეთ მამათქვენი?

– აი, სწორედ ამ ამბიდან რამოდენიმე ხანში გვითხეს, რომ ის КГБ-ს ციხეში გადმოიყვანეს თბილისში და ჩვენც წავედით მის სანახავად. კარგად მახსოვს, ის პაემანი გამომძიებლის ოთახში შედგა. მამანემი ახალი ნაავადმყოფარი იყო, ძალიან გამხდარი... რაღაც პიჯაკი ეცვა და როცა ოთახში შეგვიყვანეს მე და ჩემი უმცროსი ძმა იმერი, მე მორცხვად თავი დავხარე

და დაეუქმებო? მაშა! მერე მახსოვს, ორივენი კალთაში ვეჯექით, ხახეში კი ვერ ვეჭურებდით... იცით, რა მახსოვს? პირველი, რაც შეგვეკითხა, ეს იყო – მუხიკას სწავლობთ? რა დამავეცებს დედანემის ბგენიერ ხახეს... როგორი გამომეტყველება! ქსინდა, იცით?! თითქოს ეუბნებოდა – აი, ეს ბავშვები შენ გაგისარდეს... ძვირფასი საჩუქარს რომ გავკეთებინ აღამიანს და მსუქნელი რომ ტყებდა თავისი გულუხვობით, ისე მოგვხერხებოდა დედანემი წვეს და მაშას. ამ პირველი შეხვედრის შემდეგ დაიწყო ყოველკვირული „პერედაწები“ გაგსავსა. ეს ძალიან ძნელი გადასატანი იყო ეკონომიკურად წვენი ოჯახისათვის, თუმცა სავალი დედანემი მაინც რაღაცას ახერხებდა. მერე მახსოვს, მაშა ციხეში გადაიყვანეს და იქაც მოგვიტყვეს ერთი შეხვედრა, თუმცა უკვე ერთ ოთახში აღარ ვიყავით. წვესს შორის დიდი რკინის მესხები იყო აღმართული და ასე შორიდან ეკრთებოდნენ ერთმანეთთან. მაშინ მაშა, პირველი შეხვედრისგან განსხვავებით, უკვე ცოტა მოღონიერებული იყო და მახსოვს, დედას რაღაცაზე საუბარობდა: რატომ არ დაწერეთ წერილი... ალბათ, რაღაც შეწყალებასთან დაკავშირებული წერილს გულისხმობდა. კარგად მახსოვს წემი რეაქცია ამ ყველაფერზე... კი ბატონო, იბრძოდა, ტყვედ წავარდა, წამოვიდა, დაიბრუნე, წვენ ვაითხავი, ეპატრონობთ, მაგრამ მაინც ეს უცხო კაცი დედანემს როგორ ელაპარაკება-მეთქი. ახლა ეს ყველაფერი წემში დამიღეს იქვე, არადა, მაშინ კარგად აღუღებული ვუყურებდი მას.

დ. კაკაბაძე

– თბილისში დიდხანს იჯდა?

– ხომ გაითხარი, ყოველ კვირას „პერედაწებით“ ვაკითხავდით. ერთ მშვენიერ დღესაც, როცა მივეუბნებო ეს „პერედაწა“, აღარ მიიღეს. დედას უთხრეს, ციმბირში წაიყვანესო. მახსოვს, ვისხვდით ერთადერთ შემადღებულ გორაკზე, იქვე ციხესთან ახლოს, დედანემი მოთქმით ტირილა და წვესს შეკითხავს – რა გატირებსო, გვიპასუხა – მამათქვენი იქიდან ევლარასოდეს დაბრუნდებიან... ცოტა ხნის შემდეგ დედამ მოახერხა და გადასახლებაშიც წააიკითხა მაშას... ექიმში ქალი იყო და სულაც იქ დარჩენილა და როგორღაც მიხვალა, მაგრამ ერთ თვეზე მეტხანს, შეიღების გამო, იქ ვერ განერდა და უკან დაბრუნდა. მერე კი შეტყობინება მოგვიყვია, რომ მაშა იქ, ციმბირში ავადმყოფობით გარდაიცვალა, 1952 წელს, 45 წლის ასაკში... ამ ბოლო დროს, როცა ვევაღმოყოფო ხოლმე, ათასი პატრონი მახვევია და მაინც დისკომფორტს განიცდიდა... თქვენ წარმოვიდგენათ, ახალგაზრდა კაცი, უცხო გარემოში, სულ მარტოდმარტო კიბოთი კვდებოდა და გვერდით არაფერი ჰქავდა.

– იქვე დაკრძალეს?

– კი, იქვე დაკრძალეს. როცა ცოტა წამოეშარდე, ყოფიქრე, გადმოვახვეწებ-მეთქი, მაგრამ მირნივს, ნუ ოხამ ამასო. შეიძლება, სრულიად უცხოის საფლავზე მივითიონ და გაითხარნ. ეს არის მამაშენი და მერე მთელი ცხოვრება ამ ეჭვებში უნდა იყო... აქვე ერთ წემი ცხოვრების ექიმის დღეს გავეხსენებ... დედანემმა 68 წლის ასაკში გაიკეთა ოპერაცია. მე და წემი ძმა როგორცობით ემორთვებოდით საავადმყოფოში. იმ მომენტში მე ვიყავი სწორედ შორიგე, წემი ძმა ახალი წახლები იყო, როცა დედას ოპერაციის შემდგომი გართულების გამო, თორმეტი კიბოზე და წემს ხელში დალია სული. ვხვალავდი, როგორ გადაეკრა ღიბრი მის თვალებს, როგორი არაამქვეყნიერი გამოხედვა გაუხდა და უცნებ, თითქოს წამიერად რაღაც გაჟნათდაო, ძალიან მკაფიოდ წარმოთქვა ერთადერთი სიტყვა – დათაშკა! და სულიც განეკრევა...

– ხომ არ იცით, სად გაიტანეს თქვენმა მშობლებმა ერთმანეთი?

– ვე ნამდილად არ ვიცი, მაგრამ წემი დაკვირვებით ერთ დასკვნამდე მივედი... ცოლებს ძალიან უყვართ კავსაძეები... (იციან) თქვენ წარმოგიდგინეთ, გაყიერთ ცოლებსაც კი უყვართ ამ გვარის მამაკაცები... წვენ გვეყვოდა ერთი ნათესავი, მამამემის ბიძაშვილი – ჯახტანგ კაკაბაძე, არანეულებრივი კაცი, ხუთი ცოლი ჰქავდა. რომ გარდაიცვალა, უნდა გენახათ, ხუთივე ცოლი როგორ ტირიდა, საწყალი ბოლო ცოლი მეუბნებოდა: კახი, არ მაკარებენ ამ წემს ქმარს, ნახე როგორ ტირიანო... ასეა, ბატონო! კავსაძეებში ცოლები უხიბლეს შეყვარებულები არიან ხოლმე. ალბათ, წემი ცოლიც შეყვარებული იყო წემში... მე რომ მივევარდა, ვიცი, ალბათ, მასაც უყვარდა... მგონი... (იღიმება)

– თქვენს ერთ-ერთ ძველ ინტერვიუში ამოვიკითხე, რომ დედალათქვენი მკაცრი ქალბატონი ყოფილა...

– როგორ გითხრა... დედაჩემის მეშინოდა თუ მერიდებოდა, ვერ გეტყვი. ერთი ვიცი, რომ დედასთან კონფლიქტს ძალიან ვერიდებოდი. სულ ვლეღავდი, რომ რაიმე ზედმეტი ტკივილი არ მიმეყენებინა მისთვის... მაინც ხომ იცით, უმამოდ გავზრდილა ორ შვილს, რამდენს შრომობდა, წვალობდა ხვენი გულისთვის... იქ რომ მითქვამს, ინტერვიუში, მკაცრი იყო, მისი ხელიც მიგეპია ხშირად... მაგრამ რა საინტერესოა, როდესაც ის დამოუკიდებელია ან თუნდაც ხელით შეშეხებოდა, არასდროს ნემს ღირსებას არ ეხებოდა... როგორ ახერხებდა ამას ან ეს პროცესი როგორ ხდებოდა, ვერ გეტყვით... არადა, მე თვითონ ერთხელ ირაკლის რადიოცაზე გაუქვავდრი, მგონი ხელიც მიგეცხე და იქიდან მოყოლუბული, ის არ ავიწყდება... აი, დედაჩემისგან კი შეურაცხყოფილი არ დავრჩენილვართ – არც მე და არც იმერი... შეიძლება, ქაშირთაც ვეცემეთ, მაგრამ... აი, ვერ გეტყვი... რა ხდებოდა ამ დროს... ღირსებაშეღალახულად, როგორც უკვე გითხარით, თავი არასოდეს გვიგრძნობია... ეტყობა, ძალიან მართალი ადამიანი იყო...

– თქვენ ბრძანეთ, მამასთან შეხვედრის დროს პირველი ის გვკითხა, მუსიკას თუ სწავლობთ...

– დიახ. დედამ მიშა კაცხაძის გუნდში მიგვიყვანა ორივე, მეც და იმერიც. პაპაქში უკვე აღარ იყო ცოცხალი, მამას დაბატიმრების შემდეგ მისი გუნდიც დაიშალა და აი, მიშა კაცხაძესთან ვმღეროდით... ბატონი მიშას გარდაცვალების შემდეგ კი ვმღეროდით ტრამპი-ტროლეიბუსების კულტურის სახლთან არსებულ გუნდში, რომელსაც ბოტიკო გველესიანი ხელმძღვანელობდა.

რძალ-მეუღლე: თამარ ცაგარეიშვილი და რიტა კაცხაძე

თ. ცაგარეიშვილი

– იმერის თავიდანვე ეტყობოდა, რომ ასეთი ცნობილი ტენორი გახდებოდა?

– იცი რა, იმერის ბავშვობიდან აინტერესებდა კვ საქმე, ჩემგან განსხვავებით. მუსიკასაც ხომ მისდევდა, ამის პარალელურად პიონერთა სასახლეში საბავშვო თეატრშიც დადიოდა ვახტანგ სულაქველიძესთან და ბოტიკო ნხეიძესთან... მეერ დედამ ორივე შეგვიყვანა მუსიკალურ ათწლეულში, ეს სასწავლებელი კონსერვატორიის შენობაში იყო განთავსებული.

მე ფორტეპიანოს კლასში ვიყავი, იმერი – ვოლინოს კლასში... თუმცა, მე იქ შეიდი წელი ძლივს გავძელი და მეერ ქუჩაში გამოვევარდი. ჩემი პირველი მასწავლებელიც მასხოვს, ქალბატონი ჟიტკოვსკაია. იმერის კი ვოლინოზე დაკვრას ბატონი ბორის ჭიაურელი ასწავლიდა.

– ბატონო კახი, თქვენ გვიამბეთ, თუ როგორი წვალებით გზრდიდათ დედა, როგორ გიჭირდათ... თუ გახსენდებათ ვინმე ისეთი პიროვნება, რომელმაც ხელი გაგიმართათ, გვერდში დაუდგათ თქვენს ოჯახს?

– მახსოვს, ერთხელ სადარბაზოში დაგდებული შავი პური ვჭამე... წარმოგიდგენიათ, როგორ გეკიბრდა? იმ პურის გემო ჩემს სიცოცხლეში არ დამავიწყდება. აი, ვახტანგ კავსაძე რომ ვახსენე, ჩემი ნათესავი... ვაჭრობაში მუშაობდა, ცოტა მეტი შემოსავალი ჰქონდა ჩვენზე... ერთ-ერთი „პერედანის“ შეგზავნის დრო მოახლოვდა და დედანემს არანაირი შესაძლებლობა არ ჰქონდა, მამასთვის ციხეში რამე რომ შეეგზავნა... არადა, ის კაცი ამანათს ელოდებოდა... რა უნდა გვექნა?! პოლა, მაშინ დედამ ვახტანგთან გამაგზავნა, იქნებ, გვასესხოს ფულიო... ბიძია ვახტანგმა ჯიბეში ხელი ჩაიყო, რაც კი ფული ედო მთლიანად ამოიღო და მითხრა, ეს „ამანათი“ ჩემი სახელით გაუგზავნეთ, სესხება რას მიქვიაო. ეს იმ დროს გამირობის ტოლფასი იყო... საერთოდ, მამა რაკი ტყვედ ჩაგვრდა და მოღალატედ შერაცხეს, მის მეგობრებს ჩვენთან მოსვლისაც კი ეშინოდათ, დახმარებაზე ლაპარაკიც კი ზედმეტი იყო. ერთადერთი კაცი, ვინც გვინახულებდა ხოლმე დროდადრო, სწორედ ის ბიჭიო გვეფლესიანი იყო, ვის გუნდშიც მერე მე და იმერი ვმღეროდით. ახლა ერთი ამბავი მომაგონდა... ომის დროს პურის წიგნაკები გვექონდა, თითოეულ ნაყიდ პურზე ამ წიგნაკიდან ტალონს ამოჭრიდნენ და წიგნაკს უკან გვებრუნებდნენ. ერთხელაც წავედი პურზე, ვიყიდე და... წიგნაკი დაეკარგა! ეს იყო ტრაგედია!!!

ელზა იუნგი

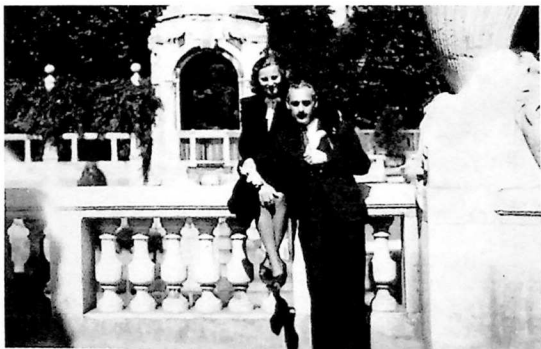
– ერთ მშვენიერ დღეს, სწორედ იმ პერიოდში, როცა საბჭოთა საზღვრები გაიხსნა და უცხოელმა ტურისტებმაც ნელ-ნელა დაიწყეს ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკების „დალაშქვრა“, საქართველოს ეწვია ერთი გერმანელი ტურისტი ქალი – ელზა იუნგი. ჩამოსვლისთანავე დაიწყო გარკვევა, სად მოექმნა ვინმე დავით კავსაძის ოჯახი... დავით კავსაძე... დათაშკა... დათაშკა... კითხულობდა ელზა, თუმცა ამ ოჯახის შესახებ ვერანაირი ინფორმაცია ვერ მოიპოვა. თანაც, ის სულ ორიოდ დღით სტუმრობდა საქართველოს და შეუძლებელიც იყო საფუძვლიანად რაიმეს გარკვევა. ამის შემდეგ გავიდა რაღაც ხანი, ელზამ საქართველოში ნათესავები ნახა თუ რა იყო, ზუსტად არ მახსოვს, უკვე ერთი თვით ესტუმრა თბილისს. მერე ორედაც, ჩამოსვლისთანავე დაიწყო დავით კავსაძის ოჯახის შესახებ ცნობების შეგროვება... კახის და იმერის ყველა ადვილად იმახსოვრებდა, ელზასაც დაუმახსოვრებია ჩვენი სახელები და სხვაგვარად რომ ვერაფერს გახდა, ახლა დათაშკას შეიღების გაკითხვა დაიწყო... უთხრეს, კახი კავსაძე როგორ არ ვიცით, მსახიობიაო, ძმაც ჰყავსო იმერი, ჩვენი ოპერის სოლისტიაო... დაგვირეკეს ჩვენ... მე მაშინ თბილისში არ ვიყავი და იმერი შეხვდა. გავიდა რამოდენიმე დღე და მეც დაგვბრუნდი თბილისში. იმერში მითხრა, რომ ჩამოსულია ქალი გერმანიიდან, რომელსაც თურმე ომის წლებში რომანი ჰქონია მამანქმთან და ახლა ძალიან უნდა დათაშკას ოჯახის გაცნობა. მოკლედ, ინფორმაცია მივიღე, დღეც დავთქვით და მივედი ამ ქალთან შესახვედრად. რომ შევედი და დავინახე, კინაღამ გადავიხარხარე...

– რატომ?

– ჩემ წინ იჯდა დედანემის გერმანული ვარიანტი... (იცინის)

– ესე იგი, ბატონ დავით კავსაძეს ერთი ტიპის ქალები მოსწონდა, ალბათ...

– ჰო... ალბათ. იცით, შეილოო, დაგვიძახა მეც და იმერისაც... მერე გავაცანით ბელა, რომელმაც საბოლოოდ „შეაბა“ ეს ჩვენი ელზა... (იცინის) ამ ელზა იუნგმა მთელი მათი ისტორია გვიამბო. მამანქმე ტყვეობაში ყოფნისას ძალიან ცუდად ყოფილა და ჰოსპიტალში გადაუყვანიათ. სწორედ იმ ჰოსპიტალში მოწყალების დად დადი-

მ. იუნგი და დ. კავსაძე

მარცხნიდან მარჯვნივ: მეორე რიგში მ. გორგილაძე, ნ. მირიანაშვილი, ე. თენგი, ბ. მირიანაშვილი, მ. ნიკიფიშვილი, ბ. თოფურიაძე, დ. კიკვაძე; პირველ რიგში ი. კაცხაძე, კ. კაცხაძე

ოდა ეს ჩვენი სტუმარი ქალბატონი ელზა... აი, იმ პოსპიტალში ნაყვარა თურმე საფუძველი მათ რომანს. მე ვფიქრობ, რომ ეს ქალი ძალიან დიდ რისკზე წავიდა. თქვენ წარმოგიდგენიათ, საბჭოთა ტყვესთან რომანის გაჩაღება რა იქნებოდა იმ პერიოდში? ყოველ შემთხვევაში, ჩვენთან ამისათვის პასუხს მოხსოვდნენ... სულ რვა თვე ყოფილან ერთად... მერე მამანებში საქართველოში დაბრუნდა და ამის შემდეგ ელზამაც არაფერი იცოდა მის შესახებ.

— **ურთიერთობა გააგრძელეთ?**

— რა თქმა უნდა. არ გაგიკვირდეთ და ელზა ახლაც ცოცხალია. ცხოვრობს საარბრეუკენში. მახსოვს, აი, იმ წლებში, როცა ძალიან გვიჭირდა, ელზამ გერმანიიდან ამანათი გამოგვიგზავნა, რომელიც სავსე იყო კონსერვებით, ძეხვეულითა და ათასი წვრილმანით. მერე ისე მოხდა, როცა იმერი პოლონეთში გადავიდა სამუშაოდ, ძალიან მალე გერმანიაში, სწორედ საარბრეუკენში, პკონდა გასტროლები და მთელი ათი დღის განმავლობაში ცხოვრობდა ელზასთან სახლში. იმერი გაგიჟებული მიყვებოდა, ელზასთან სახლში რომ შევედიო, მთელი ერთი კედელი დათაშკას სურათებით პკონდა სავსეო.

— **ესე იგი, როგორ ჰყვარებია?**

— ძალიან... ძალიან უყვარდა. აბა, წარმოდგინეთ თქვენ, რვათვიან რომანს მიუძღვნა ამ ქალმა მთელი თავისი ცხოვრება. ღრმად მოხუცებულსაც იმ თავისი სიყვარულის სურათების სამყაროში უნდა ყოფნა... რამდენი ენერგია დახარჯა ჩვენს გასაცნობად და როგორი ბედნიერი იყო, რომ ეს სურვილი აისრულა.

იმერი

– იმერისთვის უფროსი ძმის იმიჯი როდემდე გაგვკათ?

– რას ამბობთ?! იმერისთვის დღემდე უფროსი ძმა ვარ. უნდა ნახოთ, როგორ მეღაპარაკება ხოლმე... დიას, როგორც უფროს ძმას. (იცინის) მე ასეა მეცინება, მაგრამ ნამდვილად ასეა.

– როგორ დაახასიათებდით მას, როგორც მომღერალს?

– იმერი საოცრად განათლებული და გათვითცნობიერებული მუსიკაში. ის თითქმის ყველა წამყვან პარტიას მღეროდა თბილისის საოპერო თეატრის სცენაზე, საკმაოდ წარმატებული კარიერაც ჰქონდა. თუმცა 1992 წელს, მაშინ, როდესაც ჩვენს ქვეყანაში დაიწყო სამოქალაქო დაპირისპირება, არადა, ის მაშინ თავისი შემოქმედებითი მოღვაწეობის ზენიტში იყო, იძულებული გახდა, პროფესია რომ არ დაეკარგა, სამშობლო დაეტოვებინა. ხომ იცით, ქართველები როგორი მაქსიმალისტები ვართ... ეროვნულ მოძრაობას თან სდევდა თავისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები... რადიკალები იმასაც კი ამბობდნენ, საოპერო თეატრში მხოლოდ ქართული ოპერები უნდა ეღერდესო. ასეთ გაურკვეველობაში კი იკარგებოდა ხელოვანთა საუკეთესო წლები და იმერიც ერთ-ერთი აღმოჩნდა მათ შორის. სწორედ ამ დროს მან მიიღო შეთავაზება, ერთი სეზონი ემღერა პოლონეთში. იმერიც წავიდა და იქ მღეროდა, მერე ისევ დაბრუნდა თბილისში, აქ ისევ კრიზისი დახვდა, შემდეგ ისევ დაუძახეს რომელიღაც პარტიის შესახარულებლად... ისიც კვლავ გაემგზავრა...

რამოდენიმე მიწვევის შემდეგ უთხრეს, იქნებ, ცოტა ხანს აქ დარჩეთ, სანამ თქვენს სამშობლოში შემოქმედებითი ცხოვრება განახლდებაო, ისიც დარჩა... დარჩა და ასე გრძელდება დღემდე. იმერი, მიუხედავად იმისა, რომ აღარ არის ახალგაზრდა, ის ხომ ორი წლით უმცროსია ჩემზე, თქვენ წარმოიდგინეთ, დღემდე მღერის... რასაკვირველია, მთავარ პარტიებს აღარ მღერის, მაგრამ მეორე პარტიებს ასრულებს, თავისი კლასი ჰყავს იქ, არის პროფესორი და მუშაობს თავდავიწყებით და ემსახურება თავის საყვარელ პროფესიას.

მ. ცაგარეიშვილი, კ. კავსადე, ი. კავსადე

იმერი კავსადე

„ღუსია დი ღამერჟური“
იმერი კავსადე

– ბატონო იმერი, თქვენ როგორ გაიხსენებდით თქვენს ბავშვობას?

– მოგეხსენებათ, რომ კახი ჩემზე უფროსია, აქედან გამომდინარე, ჩვენი უკიდურესი გაჭირვების წლები, მამამეშის დაბატიმრება და ა.შ. კახის ბევრად უკეთ ახსოვს, ვიდრე მე.

– ბატონო კახი გაგვეხუმრა, მე დღემდე უფროსი ძმის სტატუსი მაქვსო იმერისთან...

– რას ნიშნავს, გაგვეხუმრათ? ნამდვილად უფროსი ძმაა. ის ორი წლით დიდია ჩემზე, თუმცა პატარაობაში ეს ორი წელი ძალიან იგრძნობოდა. ისე, ერთი კურიოზი გამახსენდა ამასთან დაკავშირებით: კახი სკოლაში ერთი წლით გვიან შევიდა, აქედან გამომდინარე, ის მხოლოდ ერთი კლასით მისწრებდა, თუმცა მის კლასში იყვნენ ზუსტად ჩემი ტოლი ბიჭებიც. მარტო კახისთვის კი არა, აი, იმ ჩემი ტოლი ბიჭებისთვისაც მე ყოველთვის პატარა ვიყავი.

– ბატონო იმერი, ვინც ამ წიგნს წაიკითხავს, უთუოდ შენიშნავს ერთ დეტალს, რაც ბატონი კახის ხასიათია, ალბათ. ის ძალიან თავშეკავებულად საუბრობს, შინაურებზე ანუ ოჯახის წევრებზე და თქვენზე... მას თითქოს ერიდება კიდევ ამ თემაზე საჯაროდ საუბარი.

იქნებ, თქვენ უფრო გულგახსნილად გვესაუბროთ თქვენს ძმობაზე?

– რა არის იცით, ეტყობა, დედამ ისე გაგვზარდა, რომ ჩვენი ძმობა ანუ ყველაზე დიდი ახლობლობა არასოდეს ყოფილა „ხმაძაღლი“. ძმობას არ სჭირდება არც ხაზგასმია, არც საჯაროდ საუბარი და არც სადღეგრძელო. აი მაგალითად, ამ ჩნის კაცები მოვიყარეთ, რამდენჯერ ვუოფილვართ სუფრასთან ერთად და მე არ მახსოვს, რომ ან მას ჩემი, ან მე მისი სადღეგრძელო შეგვესვას ხმაძაღლი...

– ერთი ოჯახიდან ორი სახალხო არტისტი გამოხვედით, თანაც მონათესავე პროფესია გაქვთ, ის ცნობილი მსახიობია, თქვენ – ცნობილი ტენორი. ერთმანეთის შემოქმედებისადმი რამდენად კრიტიკულები ხართ?

– რასაკვირველია, ვართ. კრიტიკის გარეშე, აბა, როგორ იქნებოდა. მე ჩემ თავზე ვტყვევით. თუ კახის ეცალა და იცოდა, რომ იმ საღამოს მე ვმღეროდი, აუცილებლად მოვიდოდა ოპერის თეატრში, როგორც წარმოდგენებზეც კი, დაჯდებოდა „დალიორკაზე“ და იქიდან მისმენდა. სპექტაკლის დასრულების შემდეგ კი, რასაკვირველია, შთაბეჭდილებებს მიზიარებდა. კარგად მოგეხსენებათ, რომ კახი თვითონაც არახევულებრივად ერკვევა საოპერო ხელოვნებაში, ამიტომაც მისი შენიშვნა თუ რჩევა ყოველთვის ძალიან საინტერესო იყო.

– ბატონი კახი ხშირად საუბრობს იმაზე, რომ მისი შემოქმედებითი ცხოვრების დასაწყისი ძალიან რთული იყო... ბევრი იმედგაცრუება, ხშირად მასიურ სცენებში დგომა, დაუხარჯავი აქტიორული ენერგია... ეს ყველაფერი ფსიქოლოგიურად ძალიან ძნელი ასატანი და გადასატანი იყო და მაინც, ის არაფერს ეუბნებოდა და სჯეროდა, რომ ოდესმე გაუმართლებდა. თქვენ რამდენად იყავით დარწმუნებული მის შესაძლებლობებში?

– არათუ დარწმუნებული ვიყავი, მე ველოდებოდი, რომ მისგან ნამოყალიბებოდა სწორედ იმ რანგის პროფესიონალი, როგორიც ის დღეს არის. რომ ბრძანებთ, ხშირად უწევდა მასიურ სცენებში ყოფნა... დიას, ხშირად უწევდა, ეს სრული სიმართლეა, თუმცა იმ მასიურ სცენებშიც კი აშკარად ჩანდა, რომ ეს ადამიანი საკუთარ პროფესიას უდიდეს პატივს სცემდა და ზერელედ არც იმ სამუშაოს ასრულებდა, რაც დაევალება. არ დამევიწყებდა, „ოდიზოს მეფეში“ მეფის კარისკაცს თამაშობდა. არაფერს განსაკუთრებულს თითქოს არ აკეთებდა, ან რა უნდა გეკეთებინა „უსიტყვო კარისკაცს“, მეფის ამაღლასთან ერთად იდგა და მორ-

იმერი კახიძე და კახი კახიძე

დგანან ი. კახიძე და ლ. წერეთელი, სხედან გ. გაღვლია და კ. კახიძე

ნა! მაგრამ იცით, როგორ იღვა?! გვერცხვითად, იმ ეპოქისთვის დამახასიათებელი სამუშეოში ექსპონატი შემოაგორესო სცენაზე. აი, იმ დღომითაც კი საერთო „მასოეკიდან“ ნამდვილად გამოირჩეოდა და ამას მხოლოდ იმიტომ არ ეამბო, რომ საკუთარი მისი ქება მინდა. შემოთაც აღვნიშნე, რომ წვერ ერთმანეთს მიმართ ეს არ გვახასიათებს.

– განსაკუთრებულად რომელ სპექტაკლში ან კინოფილმში მოგწონებიათ თქვენი ძმა?

– ერთ რომელიმე კინოფილმს გამორჩეულად ვერ დავისახელებთ... რამდენიმე ფილმი, რომლებშიც განსაკუთრებულად მომწონს. ესენია: „ცხელი ზაფხულის ხამი დღე“, „შვილიკი“, „ნატურის ხე“ და „დონ კისოტი“. თეატრალური როლების დიდი ნაწილი ჩემი სასწავლებელი მოღვაწეობის გამო არ მიწახავს. თუმცა მიმანია, რომ თეატრმა ჯეროვნად ვერ გამოიყენა მისი შესაძლებლობები. ახლა მთავარია, ჯანმრთელად იყოს, თორემ, მიუხედავად საქმიან სოლიდური ასაკისა, კახის ჯერ კიდევ აქვს თავისი სიტყვა სცენიდან სათქმელი და მჯერა, რომ თუ სწორად შეირჩევა პიესა, ის მომავალშიც გაითრწკინებს, თანაც შეიძლება ისეთ ამ-პლუაშიც გაითრწკინოს, რომელიც ერთი შეხედვით, თითქოს, მისი არ არის. როცა სცენიერ, დაუხარჯავ პოტენციაზე ვსაუბრობდი, სწორედ იმას ვგულისხმობდი, რომ მისი მრავალპ-ლიტრანი აქტიურული ბუნება მწყენება, რომ თეატრმა ცოტა სწორხაზოვნად გამოიყენა. თუმცა ხჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს. მწამს, კახის საუკეთესო სცენიერ როლს სწორედ მომავალში ენახათ.

„ვორონცოვი“ – არტისტების სახლი

– ხანდრო კახაძეს ბინა „ვორონცოვსკი“ მისცეს – ზედ მოედანზე ღამაში სახლი რომ დგას: ცნობილი სახლი, რომლის პირველ ხართულსეც მოდულების სახლი იყო განათავსებუ-ლი. ამ სახლში ცხოვრობდნენ: აკაკი ხორაე, აკაკი ვასაძე, კმანეულ აფხაიძე, თამარ ჭავჭა-ვაძე, ალექსანდრე და ცეკვილია წულენავები, ალიო მირცხულავა, შაქრო ქერდიანი, ვიქტორ კეპრაძე, კეროი ანჯაფარიძის ძმა – ლევან ანჯაფარიძე, მარიამ ბურჯულაძე... და პაპანემსაც სწორედ ამ სახლში მისცეს ბინა. ეს იყო 1936 წელს. მე ერთი წლისაც არ ვიყავი. ასე რომ, პრაქტიკულად იქ არ დაებადებულვარ, თორემ მთელი ჩემი შეგნებული ცხოვრება სწორედ იმ სახლში გაეატარე. 1990 წლამდე. ამ წელს მე ჩემი ოჯახით მარჯანიშვილის ქუჩაზე გადა-ვივდი ხაცხოვრებლად, პაპანემსეულ ბინაში კი დღემდე ჩემი მისი – იმერი კახაძის ოჯახი ცხოვრობს.

– ბატონო კახი, ჩემი ჯგუფელი გიორგი ვასაძე, ბატონი აკაკის შვილთაშვილი, სწორედ მაგ სახლში ცხოვრობდა და ჩვენც ხშირად ვსტუმრობდით ხოლმე მათთან. ამ სახლში იყო და არის დღემდე ძალიან ორიგინალური და, მე ვიტყვოდი, უცნაური ეზო სახლის მეორე თუ მესამე სართულზე...

– დიახ, ჩემო ბატონო... როცა ეკ სახლი აშენდა, მაგ ადგილს ვერანდას ეძახდნენ. მერე სანაპიროს მხრიდან რკინის ბადეები გაეკეთეს და ბავშვებისათვის სათამაშო მოედნად აქცი-ეს. დადგეს კალათბურთის ფარები, ფეხბურთის კარი... იქ ეატრებდით „ემეტეს დროს...“

ჩემი უბანი ფაქტობრივად იყო წვენივე სახლის მესამე სართულზე მდებარე ეს ეზო. მშობლებისათვისაც როგორი პრაქტიკული იყო?! მე ქუჩაში არ გაესუფლავარ... არადა, ქუჩაში რომ გაეხუფლიყავი, კარგად მეცოდნებოდა სომხური ენა. ისე კომპაქტურად იყვნენ „ვორონ-ცოვსკი“ სომხები დასახლებულები, რომ მათი ენის შესწავლა პრობლემა არ იქნებოდა. ჩვენ-გან ორი სახლის იქით ცხოვრობდა აწ კანსენებული მერბად დონაძე, მომღერალი, რომელმაც შესაბამისნად იცოდა სომხური, თანაც ელასიური სომხური... ჩვენს სახლს სამი საღარიბო პქონდა, მაგრამ, სხვადასხვა მიზეზის გამო, მთავარი შესასვლელი ერთი იყო – ცენტრალური. მოედნის მხრიდან. სახლის მაცხოვრებლებს ეს ეზო უნდა გაეყოლოთ, რომ ქუჩაში გასე-ლიყვნენ. ეზოში მთამაშე ბავშვები თითქმის ყოველდღე ეხედებოდით წვენს ღუმეზარს მე-სობლებზე. ერთხელ ქუჩაში ფეხბურთის ვთამაშობდით, აკაკი ხორაე ჩამოსვლა და ვიყოვრებ-და, შემთხვევით ბურთი ბატონი აკაკის ფეხებთან მივარდა. მივედი ასაღებლად, შემინახლა და მკითხა: „კახი, რამდენი წლისა ხარ?“ „ცამეტის, ბიბია აკაკი“ „ცამეტი?“ – წაიბუბუნა. „შენი

წლოვანება და მიღიორი კალიზი“ – ნაიდლაპარაკა. მე არ დაეყოვნე და უმაღლესეუკე: „ორი მიღიორი“ ბატონი აკაკი დაფიქრდა და დინჯად მიპასუხა: „არა, ორი მიღიორი ძალიან ბევრია...“ (ივინის) ეტუბა. მიღიორის გადახდის თავი კქონდა, ორი კი ებეკრა. ბაქმეობაში წარმოდგენესაც ემართავდით. უფრო ხშირად, ეიქტორ კეპრადის ბინაში. მოთმინებით გეისმენდნენ. ბილეთების ფულსაც გეიხდიდნენ და „შემოსავალი“ ხეკტაკლის „შემდეგ ნაირ-ნაირ ხილს ვეიდულობდით. ნეკნი ხეკტაკლების „რეკისორი“, ძირითადად, ქაღალბატონი თამარ ჭავჭავაძე გახლდათ.

– ცოტათი წინ გაუვსწრებ მოვლენებს... თქვენს ბუმბერაზ მსახიობ-მეზობლებს სცენაზე თუ შეხვედრიხართ?

– აბსოლუტურად ეველას შეხვედრი სცენაზე. ცეკვილია წაწუნაქას გარდა. ის, მოგეხსენებათ, მარჯანიშვილის თეატრის მსახიობი იყო. დანარჩენები კი... ეველა რუსთაველის თეატრში მოღვაწეობდა. რომ გითხრათ ახლა, ღირსეულ პარტნიორობას ექვეყლი-მეთქი რომელიმეს, მოგატყუებთ. მე მაშინ ეოწეხდი კარიერას და ძირითადად მახიურ სეკენებში ვიდექი, თანაც ისეთ გამაჟერებულ ხეკტაკლებში. როგორებიც იყო: „ოტელლო“, „არტუქო“, „ოიდიპოს მეფე“... ეს ნემი ბუმბერაზი მეხოტბები ამ წარმოდგენებში მთავარ როლებს ასრულებდნენ და ძალაუენებრად მეც, როგორც ამ წარმოდგენების მანაწილეს, მოწვედა მათ გვერდით სცენაზე დგომა. ხორავას ეპარტნიორობდი ხეკტაკლში „ტრეჟას დაბადების დღე“. ხორავას „ოტელლო“ ნანახი მექნება, აღბათ. ერთი ორმოცდაათჯერ. მეგრ, როგორც გითხარი, თეითონაც ვთამაშობდი, მაგრამ სამჯერ ვნახე ისეთი „ოტელლო“, როცა ხორავამ ჭკუიდან შეარყია მაქერებელი. ერთი იყო, როცა ხეკტაკლს ესწრებოდა ელიოტ რუსეველი. მეორედ – შექსპიროლოგებისთვის ხეკციალურად გამართეს წარმოდგენა და მეუსამედ, როცა რაჯ კაპური იყო ნამოსული ინდოეთის დიდ დელეგაციასთან ერთად. იმის აღწერა, რას აკეთებდა სცენაზე ეს ბუმბერაზი არცისტი, შეუძლებელია. ეს იყო ნამდვილი თეატრალური ხასწავლი. თეატრალური ხასწავლი არ იყო, თუნდაც, „ოიდიპოს მეფე“?! ხადაც ოიდიპოსის და თეკასტეს სამსამი შემხრულებელი გვეყვდა ნაისში. მე ვითამაშე ხორავასთანაც, ზაქარიაშვილთანაც და მანჯგალაშვილთანაც.

– თუმცა, აკაკი ვასაძეც ხომ თამაშობდა ადრე?

– ძალიან ცოტა ხანს თამაშა და მე ამ ხეკტაკლში როცა შემეყენეს, ვასაძე აღარ თამაშობდა „ოიდიპოსს“. თუმცა, მე ის გამორჩეულად მომწონდა. საერთოდ აკაკი ვასაძე მანც-ყოფრებდა, როგორც არცისტი... მისი ფრანც მთორი მინც, მთლად გასაგიჟებული იყო.

სკოლის წლები

– ესწავლობდი თბილისში, კიევის ქენაზე. მეცხრამეტე სკოლაში. ცნობილი სკოლა იყო, თავისი ღირექტორით განთქმული. ღაეროსი კოტრიკაქე სრულიად გენიალური პედაგოგი და ასევე არასეულებრივი ღირექტორი გახლდათ. შემდეგ იქ რაღაც გაუგებრობა მოხდა, ნეენს სკოლას გადაარქვეს სახელი, ოცდამეთუე სკოლა ეწოდა, ღირექტორად მოიყვანეს სხვა ადამიანი. გვარად ენუქიძე და სწორედ ამ ენუქიძის პერიოდში დაეამთავრე მეც. საინტერესო იყო, როცა მე პირველ კლასში შევედი, სწორედ იმ წელს გოგონები და ეაქები გაეყვეს და ნემს სკოლას მეცხრამეტე ეათა დაერქვა. იმ წელს კი, როცა მე სკოლა დავამთავრე, გოგონები და ეაქები ისევე შეაერთეს. ასე რომ, მე გოგო კლასელი არ მეყოლია.

– გვათხი ისეთი მეგობარი, რომელთანაც, პირველი კლასიდან მოყოლებული, სულ მეგობრობთ?

– კი. სულ ახლახანს ერთი წელი გავიდა, პირველი კლასიდან ნემი მეგობრის – მერმან მამალაძის გარდაცვალებიდან. პირველი კლასიდან კი არა, საბავშვო ბაღიდან ერთად მოვიდით ერთი მე და გივი გადელია. ორიენი ძალიან მაღლები ეიყავით და მთელი თერთმეტი წელიწადი ერთ მერხთან ეისხდით. ასევე პირველი კლასიდან ერთად მოვიდიართ მე და ლერი წეროძე. ნეენი ძალიან ახლო მეგობარია და კლასელი იყო ორაკელი დვინიანიძე, რომელიც ახალგაზრდა გარდაიცვალა. ახალგაზრდა გარდაიცვალა ეაყულან ხახუტაშვილიც. მეგრ ნეენს საიშის შემოქმატა ნუგზარ რუხაძე, რომელიც ახლა ნიუ-იორკში ცხოვრობს, მან ჯერ ენინ-ეერისტეტი დაამთავრა მოსკოვში გეოლოგია-მინერალოგიის განხრით, მეგრ მოინდომა ოპერა-

ტორობა, დაამთავრა კიდევ მოსკოვის კინემატოგრაფიის ინსტიტუტი და, სხვათა შორის, „ღვინის ქურდების“ დამდგმელი ოპერატორიც ეგ იყო... ჩემი ძალიან ახლო მეგობარი და კლასელი იყო ბიჭიკო, იგივე ზურაბ გილაური - არაჩვეულებრივი ბიჭი.

- სხვათა შორის, ზურაბ გილაური ჩემი კარის მეზობელი იყო, არაჩვეულებრივი ადამიანი...

- კი, საოცრად გულისხმიერი და კარგი პიროვნება. მე არ მინდა, ვინმე გამომჩნეს და ამით გული დაგწვიტო, ჯამლეთ ლორთქიფანიძე... ნოდარ ქურთუბაძე, რომელიც ქრონიკული ხუთოსანიც იყო და ძალიან კარგადაც ჩხუბობდა. ჩემს კლასელებთან, ვინც შემომჩნა, დღემდე ვერაძელებ ურთიერთობას.

- პედაგოგი თუ გყავდათ ვინმე ისეთი, რომელიც განსაკუთრებით დაგამახსოვრდათ?

- როგორც გითხარით, ღაფროსი კოტრიკაძე იყო გამორჩეული პედაგოგი და პიროვნება. არასდროს დამაიწყებდა ის ამაგი, რაც დაწვებითი კლასების მასწავლებელს - თამარ ასათიანს პქონდა ჩემზე. ხომ იცით, რამხელა მნიშვნელობა აქვს ბავშვისთვის პირველ მასწავლებელს, ისევე, როგორც ყველაფერს პირველს და ჯერ ამოცნობს, ამოუხსნელს... ამ დიდებულმა ქალბატონმა არა მარტო ქართულ ანბანს მაზიარა, არამედ ჩემში სწავლისადმი ინტერესი და მეტის შეცნობის სურვილი გააღვივა და დაამკვიდრა კიდევ... ჩვენს კლასზე განსაკუთრებული გავლენა იქონია ერთმა მასწავლებელმა. ალგებრა-გეომეტრია-ფიზიკა-ტრიგონომეტრიაში გყავდა არაჩვეულებრივი პედაგოგი... ნერსესოვი იყო გვარად. მან ისე მოამზადა ამ ტექნიკურ საგნებში მივლი ჩემი კლასი, რომ პრაქტიკულად ყველა პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში ნაბარებისთვის ვეშადავოდით. სხვათა შორის, მეც...

- ბატონო კახი, როგორც ბრძანეთ, ვაჟთა სკოლაში სწავლობდით... გოგონებთან როგორ ამყარებდით ურთიერთობას სკოლის წლებში?

- პირველი გოგონები, რომლებიც ჩვენ გავიცანით, იყვნენ ქალთა პირველი სკოლის მოსწავლეები: თამარიკო გამახაურდია, ნანა გუგუქორი, მარინა ერისთავი, ლეილა კაკუშაძე... მაშინ ძალიან მოდაში იყო დაბადების დღეები, დავდიოდით ხოლმე ერთმანეთთან... მასხოვს, ესენი ირაკლი ღვინიაძემ გაცივო, იმათ ირაკლი დაპატივეს რომელიღაც წვეულებაზე. მერე მე და გივი გადავღია შეგვიყვანეს „სასტავში"... ნუ, როგორც ხდება ხოლმე... საინტერესო ის არის, რომ არც ერთ ჩვენგანს იმ გოგონებიდან არავინ ცოლად არ მოეყვანია... ანუ იყო ნამ-

კ. კავსაძე კლასელებთან და პედაგოგებთან ერთად

კ. კახსაძე სკოლის დამოაყრდენის 30-ე წლისთავზე

ღვილი მგებობა, რომელიც მათ უმრავლესობასთან დღემდე გრძელდება.
„ისინი ჩამოვიდნენ მთიდან“

– ბატონო კახი, როგორც თქვენ ბრძანეთ, დღათქვენი ექიმი იყო, მამა – მუსიკოსი, თქვენ როგორ აღმოჩნდით თეატრში?

– მართალი გითხრა, არც მომღერლობას ვაპირებდი, არც ფოლკლორის სპეციალისტობას და, თქვენ წარმიდგინეთ, არც – არტისტობას. თუმცა ვიყავი თეატრის ხშირი მაყურებელი. მარტო ჩვენი სახლის ბინადართა პრემიერებზე რომ მივსულიყავი, ესეც კი დიდი თეატრალუბა იქნებოდა. რუსთაველის თეატრი დაჰყრდნობილი მქონდა. როგორც ზემოთ აღვნიშნე, ქალბატონი ვერიკო ანჯაფარიძის ძმაც ჩემი მეზობელი იყო, ვმეგობრობდი მის ქალიშვილთან – ქეთისთან, ასევე სოფიკო ჭიაურელთან, რომელიც ხშირად სტუმრობდა ბიძამისის ოჯახს. მათი წყალობით მარჯანიშვილის თეატრის მთელი რეპერტუარიც ზეპირად ვიცოდი. ამას გარდა, ბიძანემ – ლადო კახსაძე ცირკის დირექტორი იყო და მარტო მე კი არა, მთელი ჩვენი უბანი ხშირად ვესწრებოდით საცირკო წარმოდგენებს. უნდა გითხრათ, რომ სულ პატარაობიდან მოყოლებული, ვგვიყვარდა საოპერო სპექტაკლებზე, აქედან გამომდინარე, ოპერის თეატრიც ღაღაშქრული მქონდა. მთელი საოპერო არიები ზეპირად ვიცოდი. მეტსაც გეტყვით, ოპერა „ჯამბაზები“ მთლიანად ზეპირად ვიცოდი, თავისი უვერტიკურით. შემდეგში, რუსთაველის თეატრში „ხანუმაში“ მომიწია სწორედ ამ ოპერიდან არიის შესრულება, მაგრამ არტისტობა არ მივიქრია არასდროს. გითხრათ კიდევ, მთელი ჩემი კლასი პოლიტექნიკური ინსტიტუტისთვის ემზადებოდა. თუმცა მოხდა ისე, რომ სწორედ იმ წელს, როცა სკოლას ვამ-

თაერშედი, ცნობილი კინორეჟისორი, ბატონი ნიკოლოზ ხანიშვილი იღებდა ფილმს „ისინი ჩამოვიდნენ მთიდან“ და სინჯებს ატარებდა. მთავარი გმირი სწორედ ჩემსეულა ბიჭი უნდა ყოფილიყო. ძალიან ბევრი ახალგაზრდა გასინჯეს და, თქვენ წარმოიდგინეთ, მე დამამტკიცეს. ჩემთან ერთად დამამტკიცეს გონა აბაშიძე და უკვე ძალიან პოპულარული ახალგაზრდა მსახიობი ქალი ლეილა აბაშიძე. სანამ გადაღებები დაიწყებოდა, მე წყალში ხტომის დროს სერიოზული ტრავმა მივიღე – ნეკნები ჩამემტვრა. ნეკნები კი მალე მომიშუშდა, მაგრამ დამემართა ტრავმული პნევმონია და პრაქტიკულად ერთი წელი ლოგინში გაუატარე. სკოლაში გამოცდებით კი ვერ ნავაბარე, ისე დამიწერეს ნიშნები და მომცეს ატესტატი და, რა თქმა უნდა, იმ ფილმშიც ვერ გადამიღეს. ჩემს როლში ნუკრი აღსახაშვილი გადაიღეს. მთელი წელი ვიწეკი და ვფიქრობდი, რა პროფესია ამერჩია. გოთხარით კიდევ, კინორეჟისორობაც კი ვიფიქრე... ხან ისევ პოლიტექნიკურისკენ მიმიწევდა გული, ხან ისევ კინოსკენ, მერე თეატრალურში ნაბარება ვიფიქრე, თუმცა მალე ისევ შევიცვალე აზრი.

მოკლედ, მთელი წლის ფიქრისა და განსჯის შემდეგ მაინც გადავწყვიტე, თეატრალურში, მამსახიობოზე ჩამებარებინა. ამ ავადმყოფობასთან დაკავშირებით მახსოვს, ექიმებმა დედას უთხრეს, ბავშვი აუცილებლად ჰაერზე უნდა გაიყვანოთ... ბოროტმან ახლოს იყო ასეთი კურორტი – მხეთამხია... დედას სად ჰქონდა ამის საშუალება და ჩემმა სახელოვანმა მეზობლებმა შეაგროვეს ფული და სწორედ მათი წყალობით გავიარე რეაბილიტაცია მხეთამხიაში.

– როგორც მივხვდი, იმ კინოსინჯებმა გადამწყვეტი როლი შეასრულა თქვენი პროფესიის არჩევაში?

– რასაკვირველია. იმ კინოსინჯებმა ძალიან ჩამითრია. ამის მიზეზი კი, უპირველესად, ის არის ხოლმე, თუ რა გარემოცვაში აღმოჩნდები თავიდანვე. ჩემი პირველი რეჟისორი კინოში, ვინც და სინჯებისთვის მომამზადა, იყო ცნობილი რუსი რეჟისორი ლეონიდ ვიქტორის ძე გარბახოვსკი. ის 37-ში დააპატიმრეს, სახალხოების ვადის ამოწურვის შემდეგ, მოსკოვში ცხოვრების უფლება არ ჰქონდა და ჩამოიყვანეს თბილისში. სტანისლავსკის ერთ-ერთ საუკეთესო მოწაფედ ითვლებოდა, უნიჭიერესი და უგანათლებულესი კაცი იყო.

პირველი პარტნიორი კი, რომელსაც როგორც მსახიობი მსახიობს, ისე დაველაპარაკე, იყო ჟორა შავგულიძე. ეს იყო ალბათ მთავარი მოტივი, რის გამოც ვერ ვთქვი უარი ამ პროფესიაზე. არახდროს დამაიწყლებდა ბატონი ჟორას სიტყვები... სინჯის გადაღების დროს მას, როგორც პაპა აპარეკას, რაღაც ფრაზა ვუთხარი და უცებ მესმის შავგულიძის ხმა: ვააა, რა ზუსტად მითხრა, კაცო!

რეჯა გულუა

კახი ჩემი დეიდაშვილია. დედაჩემი – ნინა ცაგარეიშვილი და კახის დედა – თამარი (აკალა – ასე ვუძახით შინაურები) ერთად მუშაობდნენ ექიმ-ფთიზიატრებად თბილისის პირველ ტუბდისპანსერში, რომელიც ოპერის უკან, ყოფილ ლუწანარსკის ქუჩაზე მდებარეობს. ალბათ, ამით იყო განპირობებული, რომ კახის ბავშვობიდანვე ექიმობა, განსაკუთრებით კი ქირურგობა, აინტერესებდა. მაგრამ საბოლოო არჩევანის წინაშე რომ დადგა, მსახიობის ნიჭმა სძლია.

ისე მიხვდა, რომ 1962 წელს, მაშინვე – მიხეილ გულუა დაავადდა პულმონფიზით – უროლოგიური დაავადებით. საჭირო გახდა საოპერაციოდ მისი მომზადება. მაშინ კახი უკვე ორი წელი იყო, რაც რუსთაველის თეატრის სტაჟირი-მსახიობი გახლდათ. იგი მთელ დღეებს მამასმეთან ატარებდა საავადმყოფოს უროლოგიურ განყოფილებაში, რომელიც იმ დროს

პლესხანოვის გამოხრზე მდებარეობდა. ამ განყოფილებას განაგებდა ცნობილი პროფესორი, უროლოგი ალექსანდრე გზირიშვილი.

კახისა და ალექსანდრე გზირიშვილს შორის ისეთი მეგობრობა განაღდა, რომ დილით ადრე, სამსახურში მისვლისთანავე, პროფესორი იკითხავდა ხოლმე, კახი ჯერ არ მოსულაო?

კახის გადაწყვედა მძიმე ავადმყოფები პალატებში და მთელი ამ განყოფილების თანამშრომლებისა და პაციენტების სული და გული გახდა. ალექსანდრე გზირიშვილმა მას უფლება მისცა, ნებისმიერ ოპერაციას დასწრეობდა, რაც სრულიად გამორიცხული იყო სხვა ნებისმყერი მოკვლევისათვის.

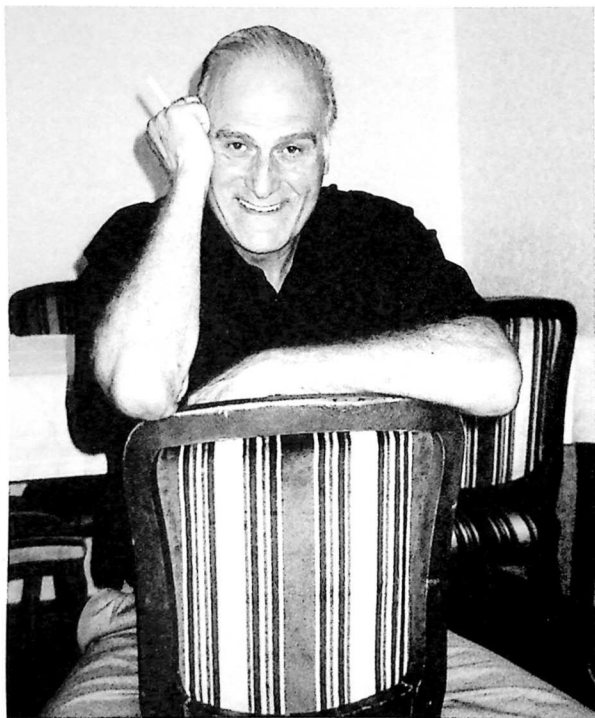
მოკლედ, კახი ამ განყოფილების შტატგარეშე მუშაო გახდა. საჩმე იქამდეც კი მივიდა, რომ პროფესორს საიდუმლოდ გაანდო და უთხრა, მსახიობობას თავი უნდა დაეანებო და სამკურნალო ფაკულტეტზე თავიდან უნდა დაეიწყო სწავლაო.

ბატონმა ალექსანდრემ დახმარებაც კი აღუთქვა.

1963 წლის მაისში რუსთაველის თეატრის სცენაზე აღადგინეს სპექტაკლი „აქპო“, სადაც კახი კაკულის როლს ასრულებდა. პრემიერამ დიდი წარმატებით წაიარა. წარმოდგენას ესწრებოდნენ უროლოგიური განყოფილების თითქმის ყველა თანამშრომელი და, რასაკვირველია, ბატონი ალექსანდრეც თავისი ოჯახით.

სპექტაკლის დამთავრების შემდეგ ბატონმა ალექსანდრემ ყვავილების თაიგული გაუზახა. ნა კახის ბარათით, რომელზეც ეწერა: „ჩემო კახი, მოდი, ჩვენ ყველამ ჩვენი საჩმე ვაკეთოთ“.

ეს იყო და ეს. ამ ბარათის მიღების შემდეგ კახიმ დაივიწყა თავისი ოცნება – გამხდარიყო ექიმი-ქირურგი და იმ დღიდან მთელი მთელი, ჩვენდა საბედნიეროდ, თავისი ძირითადი საქმიანობის ერთგული რჩება!

თეატრალური ინსტიტუტი

„მზის შეილები“

მისაღები გამოცდები
ჩემი ჯგუფი და პედაგოგები
ზანდა იოსელიანი
თინა მგალობლიშვილი
ლია თოხაძე
ნუგზარ ჯუღელი
ფრაგმენტები ნუგზარ ჯუღელის წიგნიდან
„ცხოვრება სპექტაკლია“
გიგა ლორთქიფანიძე

მისაღები გამოცდები

– ახლა კი თეატრალური ინსტიტუტის მისაღებ გამოცდებზე ვისაუბროთ...

– მისაღებ გამოცდებზე სხედნენ წემი მესობლები – აკაკი ხორაფა და აკაკი ეახაძე. მათ გარდა იყენენ კიდევ: ქალბატონი მალიკო მრეველიშვილი, ქალბატონი ღილი იოსელიანი, ბატონი კოტე მახარაძე, ერთი კონცერტმასიკერი, ერთიც რიტმიკის პედაგოგი და, რაც მთავარია, კომისიის თავმჯდომარე იყო ბატონი მიხეილ თუმანიშვილი, რომელსაც იმ წელს აქავე და სამსახიობო ჯგუფი, სწორედ მიხეილ თუმანიშვილი წაიღია წემი მიღების კატეგორიული წინააღმდეგი. მას მიაჩნდა, რომ მე ამ საქმისთვის ნამდვილად არ გამოედგებოდი. თუმცა ის მარტო არ იყო კომისიაში და თავისი ბოლომდე ვერ გაიტანა, თავის ჯგუფში კი, რა თქმა უნდა, არ წამრიცხა. მე მაინც მგონია, რომ მხოლოდ იმიტომ წამრიცხეს, კახაძე რომ ეთქვა. პარტეი სცემს წემს წინაპრებს, განსაკუთრებით კი – გაელენიანმა მესობლებმა. მევე მითხრეს, რომ ქალბატონ ღილის და ბატონ კოტე მახარაძეს მნიშვნელოვანი მხარდაჭერა გამოუწვნიათ წემი კანდიდატურის მიმართ. ასე იყო თუ ისე, ღიდი ვაი-ვაგლახით ნავირიცხე ინსტიტუტში. იმ წელსწადს 24 კაცი წარიცხეს სამსახიობო ფაკულტეტზე. შეიქმნა ორი ჯგუფი. კარტ-ბლანში, რასაკვირველია, ბატონ მიშა თუმანიშვილს აქონდა. მან აირჩია, მისი წარმოდგენით 12 საექვეთესო აბიტურიენტი, ხოლო დანარჩენი 12 ერთ ჯგუფად შეგვეკრიბეს და პირველ კურსზე მსახიობის ოსტატობის პედაგოგად დაგვინიშნეს გაბრიელ ლვინიაშვილი.

წემი ჯგუფი და პედაგოგები

– მე ვოვლი, რომ ეს იყო წემი იღბალი. გაბრიელ ლვინიაშვილი იყო წემი პირველი მასწავლებელი. მე მთელი ცხოვრება სწორედ იმ თავისუფლებას ვეძებდი, რომელიც ბატონმა გაბრიელმა მომცა. ნათქვამი არ აქონდა რაიმე დავალება, რომ მე უკვე შესრულებული მქონდა. ამ ადამიანმა გამათავისუფლა ყოველგვარი კომპლექსებისგან...

გვრძნობდი, რომ ისიც სიამოვნებით მუშაობდა წემთან. შემდეგ, როცა უკვე მეორე კურსზე მეტყვევლების პედაგოგად კოტე მახარაძე დაგვინიშნეს, ის თავისუფლება, რაც ბატონ გაბრიელთან მიუიპოვე, უკვე კოტესთან მიუიტანე. კოტემ, თავის მხრივ გახარებულმა, იმიტომ რომ უკომპლექსო და ნიჭიერი კაცი იყო, სწორად მიიღო ეს წემი თავისუფლება. მასთან მხატვრული კითხვის მასალაზე მუშაობისას საოცარი სიამოვნება მივიღე. და უფრო მეტიც. მე ვირწმუნე, რომ სცენიურ მეტყველებას შევძლებდი. ამიტომაც ვთელი წემს პედაგოგებად ამ ორ ადამიანს – გაბრიელ ლვინიაშვილს და კოტე მახარაძეს. დანარჩენები კი სულ „მეზრისოდნენ“. „მეზრისოდნენ“ წემს თავისუფლებას.

– რამდენი წელი გასწავლიდათ ბატონი გაბრიელი?

– სამწუხაროდ, მხოლოდ პირველ კურსზე გვასწავლიდა, თუმცა ვე კურსი მე მაინც ეკვლაზე მნიშვნელოვნად მიმანია იმიტომ, რომ სწორედ პირველ კურსზე ხდება ხოლმე წვენის პროფესიის ანბანის შესწავლა და სწორ გზაზე დაყენება.

– შემდეგ წლებში ვინ გასწავლიდათ?

– მეორე კურსზე გვასწავლიდა ბატონი კუკური პატარიძე. არანეველებრივი კაცი, წემს მშობლებსაც იცნობდა... თუმცა მასთან მუშაობის დროს ვიგრძენი, რომ იმ თავისუფლებას, რომელიც ბატონმა გაბრიელმა მომანიჭა, ეკარგავდი. საერთოდაც, მთელი წემი ცხოვრება

კ. კეკელიძე ჯგუფებთან და ინსტიტუტის პედაგოგებთან ერთად

სწორედ იმ თავისუფლების მოსაპოვებლად ვიბრძოდი. შემდეგ ცოტა ხანს აკაკი ვახაძეც გვასწავლიდა. საკურსო და სადიალომო წარმოდგენები კი კეკელიძე პატარიძემ და გიგა ლორთქიფანიძემ დაგვიდგეს. მეოთხე კერსზე მხატვრულ კითხვაში დაგვინიშნეს ბატონი სერგო ზაქარიაძე. ჩემი და სერგო ზაქარიაძის ურთიერთობა, როგორც პედაგოგისა და სტუდენტის, არ შედგა. უფრო მეტიც, მასსოვს, ერთიანი დამიწერა. არადა, ხუფ ხუთები შეავდა. გავიქცა ილია თავაძე. რექტორი იყო მაშინ და თან ბატონი სერგო დიდად არ უყვარდა და, ალბათ, ამ ფაქტორმა გადამარჩინა, რომ მისი ძალისხმევით სამიანი დააწერინეს ბოლოს. ერთი ასეთი შემთხვევა მოხდა... მე და ნუგზარ ჯუღელი მივედით ბატონ სერგოსთან ინდივიდუალურ გაკვეთილზე. ბატონმა სერგომ, მასსოვს, მეონი, კუხნეცოვის რაღაც მოთხრობა მომიტანა, ეს უნდა წაიკითხო. ვიდრე მუშაობას შევედგებოდით, ჯერ თვითონ წამიკითხა. საკმაოდ მძიმე მოთხრობა იყო და თვითონაც ძალიან მძიმედ კითხულობდა. ფინალში ატირდა კიდეც. მე გაშტერებული შევეურები.

კითხვა რომ დაასრულა, მე მომმართა, ახლა შენ წაიკითხო. მე ცოტა დავიბენი. ასე როგორ უნდა წაიკითხო-მეთქი. ზუსტად ასე უნდა წაიკითხო... მე დაძაბულობისგან უცეცხვო დრიდი დავიწეე. აი, წაიკითხე-მეთქი. ბატონი სერგო გავგებულები მიყურებდა, მერე მძიმედ წამოიღებდა, სვანური ქელი თავზე წამოიფხატა და აჩქარებული ნაბიჯით გავიდა აუდიტორიიდან. იმ დღის შემდეგ თავის ლექციას არ მასწრებდა და, როგორც ვითხარით, ერთიანიც გამოძალოდა... მიუხედავად ასეთი ურთიერთობისა ინსტიტუტში, თეატრში ბატონი სერგო ძალიან დამიმეგობრდა. ხშირად ფულს ვესხსხებოდი ხოლმე... მაშინ კარტს ვთამაშობდით ბიჭები და ხათამაშოდ წასვლამდე ბატონ სერგოს ვართმევდი ფულს. კარგად მქონდა დაცდილი. ეტყობა, ისიც კეთილი გულით მაძლევდა...

– ვინ იყვნენ თქვენი ჯგუფელები?

– ჩემს ჯგუფში იყვნენ: ზანდა იოსელიანი, თინა მგალობლიშვილი, ლია თოხაძე, ნუგზარ ჯუღელი, ცისანა კობახიძე, ხუტა ნარჩენაშვილი, უშანგი ელიაშვილი, ენვერ ჩაიძე, არმინა ბაგვაჭკორი, ელუარდ ელიბეკიანი... გვყავდა ორი აფხაზი – დიმა კორტავა და ივანე ცარგუშო.

ზანდა იოსელიანი

არ მავიწელება პირველი შეხვედრა კახისტან. მისადღები გამოცდა გუქონდა და ძალიან ეფელავდით, იცით, ვინ იყვნენ გამომცდელები? - აკაკი ხორავა, აკაკი ვასაძე, აკაკი ფაღავა, აკაკი დვალისშვილი, დიმიტრი ალექსიძე, მისეულ თუმანიშვილი, ლილი იოსელიანი, ეთერ გუგუშვილი, ილია თავაძე, გივი ხარნიშვილი და სხვები. აბიტურიენტები ერთად ვღავართ, ვინ ლექსს იზუთხავს, ვინ პროზას იმეორებს, ვინ კიდევ - იგაუარაკს და ამ აღიქოთში ეველა ერთმანეთს ვგავართ. ამ დროს ვხედავთ, ჩვენკენ მოდის ახოვანი, ბრგე, სიმპათიური ახალგაზრდა, რომელიც ბრძანების კილოთი გემოდღრავს: „თქვენ, ტო, რას იზუთხავთ ამ ტექსტებს, ჯობია, თქვენს მონაცემებს დავერდნოთ და გაიმარჯვებთ!“ გაცეცხლებმა შეხვედრით და მერე იცით, რა მოხდა? ეს სიმპათიური ახალგაზრდა - მისედით, ალბათ, რომ კახიზე ვლაპარაკობ, - საგამოცდო კომისიის წინაშე მეტისმეტად ხელგაშლილი წარდგა - ისე, ხელის გაშლა მართლა ძალიან უხდება, მაგრამ მაშინ ამ ჟესტს სხვა დანიშნულება მიანიჭა - მას ხელისგულზე ლექსი - „შპარგალკა“ ეწერა. იმდენად შთამბეჭდავად ამოიკითხა ის ლექსი, რომ გაიმარჯვა კიდევ და დღემდე გამარჯვებულია - კახიმ ხელისგულიდან ვარსკვლავობამდე შემოქმედებითად დახუნძლული გზა ხალხის სიყვარულით აღვსილმა გაიარა. საოცარი ადამიანია - „თანაკურსელ გოგონებს“ - ლია თოხაძეს, თინიკო მგალობლისშვილს და მე, თუნდაც ამ ორი სიტყვით, წუთიერად ახალგაზრდობისკენ გვაბრუნებს და აღმართზე ერთად ავილივებს, დაღმართზე რომ ვვხი არ დაგვიცდეს, გვამხნევენს.

ერთხელ თქვა: შემთხვევით არაფერი ხდება. მართალია. შემთხვევით არც მასთან მისულა დიდება. ეს, უპირველესად, ღვთის წყალობაა, რაც მის ოჯახს ყოველთვის ფარავდა, მერე კი მისი ხასიათი, სიყვარული და დაუოკებელი ჟინი თითოეული როლის სრულყოფისთვის, გენეტიკურად მომადლებული ნიჭი და ოჯახისადმი მოჭარბებული ერთგულება და სიყვარული.

ჩემო კახი! დაგელოცოს ჯანსაღი ცხოვრების გზა - საოცარი პიროვნება, შეგობარო და ხელგოვანო.

„ჩხის შვილები“ - ზ. იოსელიანი, კ. კავსაძე

„მოხუცი“ - ზ. იოსელიანი, კ. კავსაძე

განსხვავებულად ახოვანი, განსხვავებულად ღამაზი, გამორჩეული. „მოთხოვით ტიპი“... ასეთი შემორჩა ჩემს მეხსიერებას აბიტურიენტი კახი კავსაძე. ზანდამ გაიხსენა მისხალები გამოცდების ერთი ეპიზოდი, ბრძანების კილოთი სულ „ზუბრიანკები“ რომ გვეძახა ეველას. რამდენი გვიცინია, ამ ეპიზოდს როცა ვისხენებდით შერე... კახი, იმ დღიდან მოყოლებული, სულ მოიცვას, სულ მუდამ აღფრთოვანებული შევეყვარებ... გასახსენებელი კი ძალიან ბევრია, მთელი ცხოვრება, რომელმაც ერთ ღამაზ ზღაპრად გაიბნინა, თავისი ტიპივით, დარდით, სისარულითა თუ სიყვარულით.

ლ. თოხაძე, კ. კავსაძე, ც. კობახიძე და თ. მაგალობლიშვილი

გახსოვს, გოგონების გასახდელში რომ შემოგვიხიტი შენებური სიტყვაკაზმული ლექსიკით?! ჩვენი წვილ-კვილი თუ გახსოვს? (მაშინ სხვა დრო იყო...) ან რად ღირდა შენი გამოავნებული ინგლისური, არაჩვეულებრივი იუმორი... ერთი ხიამოვნება იყო ინსტრუქტორი რომ მიუჯდებოდა...

ეს ყველაფერი ერთ სიტყვაში გაერთიანდა – ნიჭი! პოდა, ამ ნიჭის დასტურია შენს მიერ განვლილი შემოქმედებითი და, გნებავთ, კაცური ცხოვრების გზა! სწორედ ამ ნიჭმა მოგაყვანა დღევანდელ დღემდე...

დაე, სულ ჩაუქრობლად ეკიაფოს შენს ვარსკვლავს!

ღია თოხაძე

კახიზე საუბარი მისი ოჯახიდან მინდა დავიწყო. არაჩვეულებრივი ოჯახის შვილია კახი კავსაძე. შეხანიშნავი დედა ჰყავდა – დეიდა კაკალა, რომელიც კახის „შკაფს“ ეძახდა. რამეზე რომ გაუბრაზდებოდა ხოლმე, „შე შკაფო, შკაფო, შენ მყავხარ მოსაკლავიო“ – გამოედევნებოდა ქოქლით. კახი უკეთილშობილესი ბიჭია, საოცრად თბილი და მოსიყვარულე. ჩვენ სრულიად განსაკუთრებული ურთიერთობები გვქონდა სტუდენტობიდან მოყოლებული დღემდე. სულ გვერდი-გვერდ ვისხედით ლექციებზე, უფრო სწორად, ის სულ ჩემს წინ იჯდა, მე კი მის უკან უნდა ვმჯდარიყავი და ან ზურგი უნდა მომეფხანა მისთვის, ან კისერი უნდა ამეხილა. თვითონ ისეთი სუფთა ბიჭი იყო, ისეთი საყვარელი... ერთი წამით ვერ იფიქრებდა ვინმე რამეს სხვანაირად. ეს იყო წმინდა მეგობრობა და სიყვარული. გამოშდინარე იქიდან, რომ ჯგუფელები ვიყავით, ხშირად ეტოუდების მოფიქრებაც ერთად გვიწევდა ხოლმე. არ დამავიწყდება, ერთ დღეს ცირკზე ეტოუდი უნდა მომეფიქრებინა და კახის ვთხოვე, დამეხმარე მეთქი. როგორი, მკითხა. მე ბუგრიმოვა ვიქნები, შენ კი ჩემი ღომი უნდა განასახიერო-მეთქი. გაგიჟდა – ამხელდა ღომი ვის გაუგიაო. ასე იყო თუ ისე, დავითანხმე. ვერ აგიწერთ, რა ხდებოდა აუდიტორიაში ამ ეტოუდის კეთების დროს. სიცილისგან ვინ სად ეყარა, რა ამბავი იყო... გჰ, კარგი დრო იყო, კარგი.

მომსწერე ვარ მისი და ბელას ურთიერთობების, მათი გაცნობის პირველივე დღიდან. კახის ხომ დანახვის წუთიდან შეუყვარდა ბელა. რამდენი წელი ატარა გულთხე ეს სიყვარული... არ დამავიწყდება ოპერის თეატრის სცენაზე გამართული საწარმოო პრაქტიკა, სადაც ბატონმა კოწო ბადრიძემ სპეციალურად ბელასა და კახისთვის ნომერი დადგა. კახისთვის ეს იმხელა

მოვლენად იქცა, ისე ინერვიულა, რომ, თქვენ წარმოიდგინეთ, რაღაც ილეოთის შესრულების მომენტში ბელა ხელიდან გაუვარდა. კინაღამ თავი მოიკლა, ისე განიცადა ეს ამბავი. მერე იყო მათი საოცარი სიუვარულის ამბავი, მათი ქორწინება და, მიუხედავად ბელას თავს დატრიალებული ასეთი ტრაგედიისა, უბედნიერესი წყვილის თანაცხოვრების არანეულებრივი წლები. ბელას წახვლის შემდეგ კახი თუ არ შეიშლებოდა ჰკუიდან, არ გვეგონა. ხომ თითქოს შეგუებულიც უნდა ყოფილიყო ასეთ ფინალს, იმდენი წელი გაგრძელდა ბელას ავადმყოფობა, მაგრამ – არა! ბელას გარეშე წარმოდგენილად ენევენებოდა სიცოცხლე და ასეც არის. ბელას შემდეგ კახი ბევრად გულწათხრობილი, ბევრად სევდიანი და ტკივილიანი გახდა.

მე, როგორც მისი ჯგუფელი, აღამიანი, რომელმაც მოელი ცხოვრება რუსთაველის თეატრში გაატარა და კახის ყველა როლი არათუ ნანახი მაქვს, უმეტესობის შექმნის პროცესის თანამონაწილაც ვარ, შემოძლია განვაცხადო, რომ კახი, მისი შესაძლებლობების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, გამოუყენებელი მასალაა, რომელსაც გაცილებით დიდი სიმაღლეების აქანვა შეეძლო და შეუძლია დღესაც. „ხანუქას“ პრემიერაზე ჯამბაზის კოსტიუმში გამოწყობილი კახი რომ დაეინახე პროლოგში, ჩემთვის გაიფიქრე, ამ ახალ გადაწყვეტაში, ეტყობა, კახის სრულფასოვნად გამოიყენებენ-შეთქი, თუმცა იქაც პატარა ეპიზოდით იყო წარმოდგენილი პერსონაჟი. მე იმას სულაც არ ვამბობ, თითქოს კახის თეატრში როლები არ პქონდა. რა თქმა უნდა, პქონდა, საკმაოდ წარმატებულად შესრულებული როლების მთელი გალერეა აქვს, თუმცა თავისი მთავარი როლი არ შეუსრულებია.

მინდა დიდი სიუვარუდით მივულოცო ჩემს კახის საიუბილეო თარიღი და ვთხოვო რევიზორებს, გამოიყენონ ეს კაცი, ის დაუხარჯავი მარგალიტია, და თან ვერც კი წარმოიდგენთ, ისეთი მარგალიტი.

კ. კახაძე ჯგუფელებთან ერთად სპექტაკლ „ხანუქა“-ს შემდეგ

– ვიდრე ჩვენი სტუდენტობას გავეისხენებ, მინდა მოგახსენოთ, რომ კახის 65 წელზე მეტია, ვიცნობ. ჩვენი ერთი სკოლაში ვსწავლობდით. უფრო მეტიც, მე და კახის ძმა, იმერი კლასულები ვართ და წათვალეთ, რომ ერთად ვართ გაზრდილები. რა დამაოცრებებს მათ დევნებს, სკოლაში რომ იმდერეს სტალინისხანაში მიძღვნილ ხადაშოსუ – აკარდის გაუკუერსეკა კოკორი“. საოცარი ბავშვობა და ყრბობა გამოვიყარეთ. ყველას კარგად მოეხსენება, რა იყო ომისა და ომის შემდგომი წლები. ჩემს თვალწინ ჩაიარა იმ აგებულების ამბავიცა, ბატონი დათაშკას მოლოდინში მყოფებმა რკინიგზის ხადაურში რომ შეიტყვეს, კახის ომგამოვლილი მამის დაბატონების ამბავი. რომელი ერთი გაუისხნო. მერე ინსტიტუტის წლები... ჩვენი პირველი პედაგოგი, ბატონი გაბრიელ ლვინაშვილი... კახის, ყველახათვის ცნობილია, რომ მეტყველებას უწუნებდნენ... ვერ წარმოიდგენთ, როგორ ებრძოდა ამ პრობლემას... დღეს მისმანია, რომ მას გამოირჩეულად კარგი მეტყველება აქვს, თავისებური, ხრულიად განსხვავებული, თუ შეიძლება ასე ითქვას, „ოსტატობა გამოვლილი“.

– ბატონო ნუგზარ, ჯგუფებზე უკეთ ვინ იცის ერთმანეთის შესაძლებლობები. თქვენ როგორ გგონიათ, ბატონი კახის შემოქმედებას რომ გადავავლოთ თვალი, ის რეალიზებულია?

– იცით, რას გეტყვით? ხომ გავივლიათ, დიდ გემს დიდი მდინარე უნდა... ასეა არტისტიც... დიდ არტისტს დიდი შესაძლებლობა უნდა მისცე, რომ თავი ბოლომდე გამოავლინოს. კახი რეალიზებულია ხალხის ხიჯარულში, რეალიზებულია მეტ-ნაკლებად კინოხელოვნებაში. რაც შეეხება თეატრს – სამწუხაროდ, მას არ მიეცა საშუალება, ხეცნაზე მაქსიმალურად დაეხარჯა თავისი მონაცემები. არ მოეცა მასთან ისეთი როლი, რომელიც ამის გასაქანს მისცემდა. მაგალითად, აკაკი ხორაეა, რომელიც არა ერთი და ორი მთავარი როლის შემსრულებელი იყო, ქართული თეატრის ლეგენდად ვერ დარწმუნდა, ოტელსო რომ არ ეთამაშა, ანდა, ვახო გოძიშვილს – ლეონარდო დაიქარბიე, სეხილია თაყაიშვილს – ბეზია... ეს ხია ლეგენდარული მსახიობებისა და მათი რეპერტუარის გამორჩეული როლებისა დაეჭირებულად შეიძლება. გაუავრძელო... თუნდაც რამაზ მხიკაძის ახლა... კახისთან ასეთი როლი თეატრში ჯერ არ მოხუდა, არადა, იყო შანსი, რომ ასეთ როლად მისთვის ეყარეყარე თუთაბერი ქვეყლიყო. მე ვუსწრებდი ეყარეყარეს რეპერტუარს და მიმანია, რომ ამ რანგის როლად იქცეოდა ეყარეყარე კახის შემოქმედებაში, რომ არ მომხდარიყო ის, რაც მოხდა. ამის დგრაღობას მე არ შეუძლებია. ასე იყო თუ ისე, კახიმ ეს როლი არ ეთამაშა. და, სამწუხაროდ, არც მანამდე და არც მას მერე, რეჟისორთა გასაგონად მინდა ვთქვა, მას ამის შესაძლებლობა არ მიეცა. თუმცა, არც ახლა გვიანი. ის იმ რანგის ოსტატად, უფრო სწორად კი, დიდოსტატად ჩამოყალიბდა, რომ ნებისმიერი სირთულის აქეა არათუ შეუძლია, არამედ სწორედ მისთვის უნდა დაიდგას სპექტაკლი. მისთვის უნდა შეირჩეს განსაკუთრებული რეპერტუარი. მოეხდებოდა მისი უკიდურესი პოპულარობისა, მიმანია, რომ კახი კაცსაქმე ძალიან დიდი სიტყვა უნდა თქვას მომავალშიც.

– კლბატონმა ნათელა არეულბეძე ჩვენთან საუბრისას გაიხსენა თქვენი და ბატონი კახის ცნობილი სკეტრი. თქვენ თარჯიმნის ამპლუაში იყავით, ხოლო კახი კაცსაქმე ინგლისურენოვან ტიპს წარმოადგენდა... როგორ დაიბადა ამ სკეტრის იდეა?

– სპონტანურად. როგორც მოგახსენეთ, კახის მეტყველების პრობლემები აქონდა, მე კი უნა მქონდა წავლებული. კახი რომ რაღაცას იტყოდა, მე ხუმრობით მისი ნათქვამის მითარგმნას ვიწყებდი. მერე იმეორში ერთმანეთს აყევით, უცხო ენებზე გადავედით და ეს სკეტრიც დაიბადა, რომელიც მხოლოდ იმპროვიზაციაზე იყო აგებული. უფრო მეტიც, კახიმ ერთი სიტყვაც კი არ იცის ინგლისურად, თუმცა ყველას კარგად მოეხსენება, რომ მას უნიკალური სმენა აქვს და ამ სმენის წყალობით ჩაელებული აქვს ამერიკული ინგლისურის, თუ შეიძლება ასე ითქვას, მელოდიისთვის, რასაც ამ სკეტრის დროსაც ოსტატურად იყენებდა. ერთი ასეთი ამბავი გამახსენდა ახლა. რუმინეთში იყავით გასტროლებზე. ერთ დღესაც, მე, ბელა და კახი შევედით რომელიღაც რესტორანში სასადილოდ. ოფიციატრმაც კახისთან არც ერთი სიტყვა არ იცოდა ინგლისურად. კახიმ თავისი „შეთხუელი ინგლისურით რაღაც შეუქვეთა, იმანაც ასეთივე გაუ-

სპექტაკლ „მოხეცო“-ს შემდეგ

გებარი ინგლისურით უპასუხა, კახიძეც, თითქმის ყველაფერი გაიგო, კვლავ რაღაც უთხრა. ანუ ჩვენს წინ გაიმართა ნამდვილი დიალოგი, რომელშიც არც ერთმა მხარემ ერთი სიტყვა ინგლისური არც იცოდა და არც ესმოდა... ბოლოს იცით, რა მოხდა? იმ ოფიციალტმა ზუსტად ისეთი სუფრა გაგვიშალა, როგორიც კახიმ ვითომ ინგლისურად შეუკვეთა.

აქ ახლა ბედა ვახსენე და არ შემიძლია, ორი სიტყვით მათ ურთიერთობასაც არ შევეხო. მე უკვე იმ ხნისა მოვიყარე, რომ ბევრი რამ მინახავს ამ ცხოვრებაში. მრავალი წიგნიც წამოკითხავს სიყვარულზე, ბევრი ფილმიც მინახავს და ცხოვრებისეული მაგალითების მოყვანაც მრავლად შემიძლია შეეყარებულ წყვილებზე, მაგრამ მსგავსი რამ, რაც ბელას და კახის შორის ხდებოდა, არც მინახავს, არც წამოკითხავს და, ალბათ, ვერც ვნახავ.

ფრაგმენტები ნუგზარ ჯუღელის წიგნიდან „ცხოვრება სპექტაკლია“

თეატრი ქუთაისშია გასტროლებზე... ერთ-ერთი სპექტაკლის დამთავრების შემდეგ ჩვენთან ერთი კაცი მოვიდა.

– ბოდიში ბიძიკო! გიცანით და ამიტომ გაწუხებთ. კახი კავსადეს ვერ შემახვედრებთ?

ლევა სწორედ კახის უცდიდა. კახიძეც არ დაახანა და უცნობი მას მიუბრუნდა.

– კახი, შეიღო! ოჯახის სახელით შენთან ერთი თხოვნა მაქვს, ხვალ სპექტაკლის შემდეგ პატარა ვაჟმაშზე უნდა მეწვიოთ.

„ხვალ“ თეატრთან კახის და ლევას ცინცხალი თეთრი „ჟოლეა“ ელოდებოდა.

ქუთაში შესულებს თეთრპირსახოციანი, ციცქნა გოგონა შემოეგებათ და სტუმრებს ხელუბი დააბანინა.

სახლში შებრძანებულები, პირდაპირ სუფრასთან აღმოჩნდნენ. ლევამ დამხვედურთაგან ცნობილი ჯოკია ონიანი იცნო, რომელსაც მიუღი საქართულო ნაღდ კაცად იცნობდა.

ოჯახის უფროსმა თამადად ჯოკია დანიშნა. ღხინი დაიწყო, ღხინი 'ზრდილობით, იმერული თემორით სავსე... ქუთაისური გუგუხეზობით და ხიყვარულით გამოიბარი.

ლევა და კახი ცოტათი შეცბუნებულნი იყვნენ მათთვის უცნობი ადამიანების ასეთი დახვედრით... თქმეცა ეველაფერი ხელ მალე გაირკვა. ოჯახის უფროსმა თამადას ხიჭევა სთხოვა.

– ნემო ძეირფასო ბატონებო! ნემო კახი და ბატონო ლევა! უნდა გამოვთქვდეთ და ნუ დამძრახათ. ეს სეფრა თქვენ კი არა... ნემს ძეირფას ადამიანს... მძახე ხიყვარულ კაცს... ნემო კახი, მამაშენს, დათაშეა კაცხამეს ეძღვნება!..

თვალზე მომდგარი ცრემლი შეისრო და განაგრძო.

– ახლა, ნება მიბოძეთ, დათაშეა კაცხამეზე ორთოდე ხიჭეცა მოვახსენოთ.

დიდი ომის დროს წითელ არმიას ერთად ეობროდით და გერმანელებმა ტყვედაც ერთად აგვიყვანეს. შემდეგ იყო საშინელი დღეები. ტყვეთა ბანაკში არჩახელი ტარჯა და არჩახელი წამება. ერთხელაც ბანაკში ერთმა რუსმა გერმანელი გუშაგი მოკლა და დაიწყო, მაგრამ, რა დაიწყო. ეველა ტყვე შეგპირებებს და ბანაკის ცენტრში მიგერქეს. ახალდებულ კომსკურაზე კომცხლის ლატარეაში მონაწილეობდა. დათაშეა და მე გვერდი-გვერდ ვდგავართ. ოფიცრის შემზარავი ხმა გვიახლოვდება... ერთი, ორი, სამი, ოთხი, ხუთი, ექვსი, შვიდი, რვა, ცხრა... მე მეცხრე აღმოვჩნდი, მაგრამ რას შობი ახლა – ნემს გვერდით მდგომი ნემო დათაშეა – მეთათვა. გერმანელ ოფიცრის ხელში სტეკი უჭირავს. ეს ხიყვდილის ჯახი ახლა დათაშეას უნდა მი-
აბჯინოს და „ათო“ წარმოთქვას. ოფიცრმა ახელა თავის მსხვერპლს. დათაშეა წარბშეუხრელად დგას. დგას ღამისი და ამაჟი... გერმანელი თვალეგში წაეცქერდა მსხვერპლს. კარგა ხანს უყურა. ბოლოს კი, ეველას გასაოცრად, ისეუ კოფრი „ცხრა“ წარმოთქვა და... თოვლა განაგრძო!!! ახეა, ნემო კარგებო, ჯალათსაც სცოდნია ხიყვარულის და ხიდამახის ფახი. ჯალათსაც აქვს მშვენიერების შეგრძნების უნარი.

...დათაშეა კაცხამე მართლაც უღამისხი ვაჟეცა იყო, მაგრამ გაუხადდისმა ცხოვრებამ ისიც გარტყა და ევემ ტყვეობიდან რომ გაეთავისუფლდით, მას კლექი შეეყარა. საფრანგეთში კლინიკაში მოათავსეს ტუბერკულოზით დაავადებული დათაშეა. მე, რაღა თქმა უნდა, მეგობარი არ მიგატოვე და ერთად, ნახევრად მშენერ-მწკერეალები, ეკერნებულ სენს ევბროდით. დათოჟი გადარჩა. ექიმმა თქვა: ტუბერკულოზს ხიყვარული კერნავს. იმდენად დიდი იყო მეგობრობის ძალა, რომ ავადმყოფი გადარჩა...

ხიჭევა დაამთავრა ოჯახის უფროსმა და სკამზე მძიმედ დაეშვა. სამარისებური ხინემე ნამოვარდა, სეფრის ეველა წვერი თავის ფიქრებში წავიდა.

* * *

თეატრის „პოკერისტებისათვის“ ერთი პრობლემაც იყო – ოჯახის პრობლემა! როგორია, სახელში ორი დღე რომ არ მიხვალ? ერთხელ კახი ლევას ეხვეწება:

– ლევა, შენ ხმა ეროსის ხმას ძალიან მიგიტავს. ძოდა, თუ ძმა ხარ, ნემთან სახელში დარეკე და დედასემი გააფრთხილე, რომ მე შენთან ანუ – ეროსისთან ვარ.

ლევამ არ დაიხანა და დეიდა კაკალას დაურეკა.

– გამარჯობათ, ქალბატონო კაკალა, მე ეროსი ვარ, თქვენი 'შეილი ნემთანაა.

– ევემ კაკალამ 'შეაწვევტინა:

– ეროსის მოგცემ, შე გათახსირებულ ლევა ნხორით. ერთი მე ვარ ევერიო ანჯაფარი-
ძე და მეორე შენ – ეროსი მანჯგალაძე.

გიგა ლორთქიფანიძე

დამწვები პედაგოგი ვიყავი, ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა, როდესაც მომეცა საშუალება, რომ სადიპლომო საექტაკლი დამეფდა სამსახიობო ფაკულტეტის იმ ჯგუფთან, რომელშიც ირიცხებოდა კახი კავსაძე. მე არ მინდა, რომ ეს წერილი იყოს პედაგოგის მიერ სტუდენტის ნამუშევრის გახსენება, ნამუშევრისა, რომელიც თავისთავად ძალიან ხაინტერესო იყო. ამ შემთხვევაში მინდა, წმინდა პროფესიული ანალიზი გავაკეთო ამ შემოქმედის მოღვაწეობას.

კახი კავსაძეს ისეთი ბუნებრივი ნაკლი აქონდა მეტყველებისა, რომ ასეთი დეფექტით მისი პროფესიულ სცენაზე გაშვება-არგაშვების საკითხიც კი იდგა. აქედან გამომდინარე, დაბეჯითებით შემიძლია მოგახსენოთ - ის, რაც კახი კავსაძემ გააკეთა, გმირობის ტოლფასია. მან საოცარი შრომის ფასად შეძლო ამ პრობლემის დაძლევა და მისი ეს დეფექტი შემოქმედებით ინდივიდუალიზმად გადააქცია. ეს ტიტანური შრომის შედეგი იყო. მისი მეტყველება არის აბსოლუტურად გამართული, ხასიერი და, ამაყდროულად, ინდივიდუალური, გამორჩეულად კახისეული. კახი კავსაძის შემთხვევა არის მაგალითი იმისა, რომ თუ კაცი და, მით უფრო შემოქმედი, მიზანმიმართულად ცდილობს საკუთარ პროფესიაში სწორედ პროფესიულ დამკვიდრებას, ის ყველაფერს მიაღწევს. მან შემოაბრუნა თავისი ცხოვრება.

მე ვთვლი, რომ „უდაბნოს თეთრი მზესი“ კახის შესრულებული აბეულა ამერიკულ კინო-შედეგებში, ვესტერნებში შესრულებულ როლებს არათუ ჩამოეყვარდება, არამედ სწორედ მათი რანგისა და გაქანებისაა, ხოლო ის იყო, რომ ყანადის განსახიერებისას ეკრანიდან მათიოდა საოცარი მომსიბველდობა და ძლიერი, მაშაკაცური საწყისი.

სულ მიუტირი ხოლმე ქართულ კინემატოგრაფს და არ შემიძლია, არ გავიხსენო ის საოცარი, პემაწერი, ადამიანური, კატომიყვარული ნოველები, რომლებშიც კახი, გვიც ბერიკაშ-

კ. კავსაძე და მისი ჯგუფელები პედაგოგ გ. ლორთქიფანიძისთან ერთად

ვილი და ბაბაღურ წულაძე მონაწილეობდნენ. ანდა ვალიკო კვაჭაძის შესანიშნავი მოკლემეტრაჟიანი ფილმი „ღვინის ქურდები“. ერთ-ერთი ბრწყინვალე სახე იყო შექმნილი კახი კაცხაძის მიერ.

კახი კაცხაძე არ არის მხოლოდ რუსთაველის თეატრის მსახიობი. მე ვფიქრობ, ის უკვე გახდა სიმბოლო ქართული მსახიობისა, ნამდვილი მოქალაქისა, კარგი პიროვნებისა... ძალიან ძლიერი პიროვნებისა.

ისე წავიდა ჩვენი ცხოვრება, რომ სულ სხვადასხვა თეატრში ვმოღვაწეობდით და როცა ფილმის გადაღებისას ამა თუ იმ როლზე მჭირდებოდა კახის მოწვევა. მუდამ დაკავებული იყო ხოლმე ან პარალელური გადაღებებით, ან თეატრით, ან გასტროლებით. ამის გამო ისე მოხდა, რომ შემოქმედებითად მხოლოდ ერთხელ შევეხვდით ერთმანეთს სტუდენტობის შემდგომ. ეს იყო შაჰ-აბასის როლი ფილმში „წიგნი ვიცისა“; ერთუღესი ამოცანის წინაშე იდგა. ქართულ კინოში არსებობდა აკაკი ვასაძის შაჰ-აბასი და უცებ, კახიმ შექმნა სახე უძლიერესი პიროვნებისა, რომელსაც ერთ-ერთ საუკეთესო ეკრანულ სახედ ვთვლი ქართულ კინემატოგრაფში. ის არ წავიდა ტრადიციული გზით ამ ისტორიული პერსონაჟის სახის გახსნისას, ის არ ჰგავდა არავის, მათ შორის, არც აკაკი ვასაძეს, მან საკუთარი შაჰ-აბასი შესთავაზა მაყურებელს და გაიმარჯვა კიდევ. რა დამავიწყებს გადაღებების პროცესს ბუხარასა და სამარეანდში. საათობით გვიწევდა ხოლმე გადაადგილება გადასადგმე მოედნამდე. ავტობუსი დაიდვრებოდა თუ არა, კახი იწყებდა ჩვენს გამხსნელებას, გამხიარულებას. ის ცდილობდა, როგორმე შეემსუბუქებინა გადაღების პროცესის უმძიმესი პირობები და ამ ყველაფრით საოცარ ატმოსფეროს ამკვიდრებდა გადაღებ ჯგუფში. ეს ყველას არ შეუძლია. კახი ამ საქმის დილოზატია.

როგორ შემოიძლია, არ აღვნიშნო სრულიად ფანტასტიკური ურთიერთობა მის სათაყვანებელ მეუღლესთან. კახი აღმოჩნდა შესანიშნავი ქმარი. შთაბეჭდილებაც კი მრნება, რომ ბელასთან ერთად დაასრულა კიდევ მან თავისი პირადი ცხოვრება. სიყვარულის ის ნიჭი, რაც მას აღმოაჩნდა, ღვთის ნაბოძები უდიდესი თვისებაა ადამიანისა.

კიდევ ერთი თვისება, რაც გამოირჩეულად მომწონს კახში. ის არის უშურველი კაცი. ამას წინათ გადაცემას ვუყურებდი სპექტაკლზე „ჰინტრაქა“, სადაც კახი ძალიან პატარა ეპიზოდს თამაშობდა. ინტერვიუ იყო ჩაწერილი მასთან და ის ისე ლაპარაკობდა საკუთარ პარტნიორებზე, ისეთი მოწიწებით, აღფრთოვანებით იგონებდა გოგი გუგუჭკორს, ეროსი მანჯგალაძეს, სერგო ზაქარიაძისა და რამაზ ჩხიკვაძის დუეტს, დამერწმუნეთ, არც ამის უნარი აქვს ყველას – სხვისი გამარჯვებით აღფრთოვანების უნარი.

ცხოვრება ჯერ კიდევ წინ არის და ღმერთმა იქნებ კიდევ შეგვახვედროს ან თეატრში, ან კინოში, იმიტომ, რომ კახისთან მუშაობა არის ძალიან დიდი ბედნიერება. ვუსურვებ ჩემს კახის, უპირველესად, ჯანმრთელობას, რომელიც დღეს მას ძალიან სჭირდება.

„საყურაჲ“

ბელა

ბელა შირიანაშვილი

„ერთი ნახვით შეყვარება“
 ავთო საყვარელიძე
 გურანდა გაბუნია
 ლეგენდარული ოჯახი
 „ბელასიანები“
 ნინო შირიანაშვილი
 მეგი თოფურიძე

„ერთი ნახვით შეგვარება“

– ჩემს სიცოცხლეში ბელასთვის არ მითქვამს, მე შენ მივეარხარ-მეთქი... მე ისე ვიქცეოდი, ისე ვმოქმედებდი, რომ ღლოცეურად ასე უნდა ვფიქრობ.

– სად და როგორ გაიცანით ბელა მირიანაშვილი?

– მესამე კურსზე ვიყავი, როცა უცებ ბელა შევნიშნე ინსტიტუტის დერეფანში. კარგად მახსოვს, ელაპარაკებოდა გურანდა გაბუნიას. რაღაცაზე საუბრობდნენ და იცინოდნენ... გავეკიდე!!! და აი, იმ დღის მერე, ზურიკელა გაშალოშიძის სიკეთის არ იყოს, სულ მთლად გადარეული დავიარებოდი. არ ვიცი, ამას ერთი ნახვით შეგვარება დავარქვა თუ რა დავარქვა, მაგრამ ნამდვილად რომ დავრეტიანდი, ეგ მახსოვს. არადა, იმ დღიდან ჩვენს ერთად ყოფნამდე 12 წელიწადი გავიდა... ილია ჭავჭავაძის არ იყოს... იცი, მკითხველო, ეს თორმეტი წელიწადი, რა თორმეტი წელიწადი იყო...

– კი მაგრამ, ამდენი წელი რატომ გაზიანურდა თქვენი ამბავი?

– რატომ? მე თითქოს მორცხვი ბიჭი არასდროს ვყოფილვარ... გოგონებთანაც ძალიან ადვილად ვახერხებდი ურთიერთობას, მაგრამ... ბელასთან ვერაფრით ვერ გაგებდე. გადაიშლება პირველი ნაბიჯი... პირველ ნაბიჯს ვინ წივის, ახლოს გაკარებისაც კი მჭრიდებოდა... თანაც ბელა, როგორც კი მოუწყო ინსტიტუტში, მალევე მოხვდა კინოშიც – „საბუღარელი ჭაბუკი“, „დღე უკანასკნელი, დღე პირველში“ გადაიდეს და საკმაოდ პოპულარულიც იყო უკვე... მოკლედ, ბუმიტ მოვიდა ინსტიტუტშიც და შემდეგ უკვე თეატრშიც... მე მას როგორც მიუწვდომელ მწვერვალს, ისე ვუყურებდი... თავდაპირველად საოცარი კომპლექსიც მქონდა, რაიმე არ შემამნნისო-მეთქი. ჩვენ, სხვადასხვა კურსის სტუდენტებს, ერთად გვიტარდებოდა ხოლმე სასცენო მოძრაობა, მე და ბელაც ერთად ვვარჯიშობდით, ხელითაც კი შევხებივარ. თუმცა ყველანაირად ვცდილობდი, ჩემი მისდამი გრძნობა არ გამთავისებოდა...

– ამას მხოლოდ მის პოპულარობას აბრალებთ თუ სხვა მიზეზიც არსებობდა?

– მიხეში ალბათ ის იყო, რომ მე მას ისე ვაღმერთებდი, რომ არავისთვის არ მეძებებოდა, საკუთარი თავისთვისაც კი... ბელას პირველი ქორწინების შემდეგ ჩემი დამოკიდებულება შეიცვალა. ვერაფერს დამწამებს, რომ... ბელას ოჯახის დანგრევაში რაიმე წვლილი მიმიძღვის. უბრალოდ, ჩათვალეთ ეს ახირებად, მაგრამ ინტუიციით ყოველთვის ვგრძნობდი, რომ ეს ქალი ჩემი ცოლი გახდებოდა. ნანუკას მამასთან განქორწინების შემდეგ კი უბრალოდ მივხვდი, რომ თუ შორით დავგას არ შევეწყვეტი და პირდაპირ არ გავამჟღავნებდი ჩემს გრძნობას, შეიძლებოდა, სამუდამოდ დამეკარგა. მეც ვისარგებლე ამ მომენტით და გადავწყვიტე, წერტილი დამესვა ამ „უთავბოლოობისთვის“.

– რომელ წელს იქორწინეთ?

– მე და ბელამ ერთ ვიქტორინით ოფიციალურად, ირაკლი სკოლას ამთავრებდა, ნანუკა კი, მგონი, ბებია იყო უკვე... (იცინის) მე პრინციპულად წინააღმდეგი ვიყავი ყოველგვარი პოპულარობის. ერთ დღეს ავიო საყვარელიმესთან რაღაც წვეულება გაიმართა, სადაც მე ვიყავი დაპატივებული და ბელაც წავიყვანე, როგორც ჩემი კოლეგა. იქ რომ მივედი, ბელა ყველას გაეცანა, როგორც ჩემი ცოლი. იმ დღიდან დაიწყო არსებობა ჩვენმა ოჯახმაც...

ბელა

ავთო საყვარელიძე

ჩვენმა უფროსმა მეგობარმა ირაკლი აბაშიძემ (რომელსაც აშკარად სიამოვნებდა, კახი რომ შემოირბენდა ხოლმე ენციკლოპედიის რედაქციაში და თავისებურად იყვებოდა ამბის მოკოლას) ერთხელ დაწერა:

სიჭაბუკე პქვია წამს,
როცა ციდან გესმის ჟღერა;
როცა ყველაფერი გწამს,
როცა ყველაფერი გჯერა.

სწორედ იმ წამებსა და წუთებში, როცა ყველაფერი გწამდა და გეჯეროდა, დაიწყო კახისა და ჩემი მეგობრობა. მერე იყო ოჯახების დაახლოვება, ჩემი მეუღლის – ლენასა და ბუღას შესმატებულება, პირველი პატარა წარმატებები და პირველი უახლოესი მეგობრის დაკარგვა, მეგობარ-ამხანაგების ჭირის გულწრფელი გაზიარება და გულაღალი ქართული ღვინო, ქეიფი, სიმღერა...

მრავალი წელი გავიდა მას შემდეგ, დიდი ხანია, რაც არ არის ჩვენთან ბეღა მირიანაშვილი. მე კი მხოლოდ ის შემიძლია, რომ უხენაესი პარტიის(კეპითა და სიყვარულით ვთქვა: უიშვიათესად თუ შეგხვდებით ასეთი ხალასი ნიჭისა და დახვეწილი გემოვნების, დიდი ერუდიციის, დრმა განათლების მქონე და, ამავე დროს, უბრალოებითა და მომგვრებლობით აღსავსე ადამიანი.

და ერთიც. ბევრმა იცის, რომ წლების მანძილზე ბეღა მძიმედ იყო დაავადებული, დახმარების გარეშე გადაადგილებაც არ შეეძლო და ა.შ. (არ მინდა დეტალებზე, კახის როლზე საუბარი). გარდაიცვალა ბეღა და პირველი, რაც კახიმ გვითხრა, იყო: „რა მუშევლება, პატრონი დაკარგე?“ მივხვდით (თუმცა, მგონი, ბოლომდე – ვერა), რა სიყვარული ანუქა მათ განეცხამ.

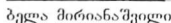
რაც შეგვეხება კახის, გოგი გადელიასა და მე, ჩვენ, ალბათ, დღეისათვის უფრო ძეგლები ვართ, ვიდრე მეგობრები. დრმად ვარ დარწმუნებული, რომ კახიში მოხდა მაქსიმალური კონცენტრაცია კავსაძეებისათვის დამახასიათებელი ნიჭის, არტისტიზმისა და მუსიკალობის, ფიზიკური მომხიბვლელობის. ეს გენეტიკაა. განსაკუთრებული ხეობრივი თვისებები კი: უმუშრველობა, ერთგულება, კაცთმოყვარეობა, ვფიქრობ, კახისა და იმერის ღვდის, ქაღბატონი თამარის (ჩვენთვის – დეიდა კაკალას) დამსახურებაა დიდწილად. უმამოდ გაზრდილმა კახიმ იმთავითვე გაიგო პასუხისმგებლობისა და მოწესრიგებულობის ფასიც.

გამორჩეული, უნიკალური მოვლენაა კახი კავსაძის პიროვნება... პიროვნება, მისი ნიჭის ტოლფასი.

ჯ. პაქორია, გ. გადელია, ი. ღვინიაძე, კ. კავსაძე და ა. საყვარელიძე

- მე მიხვდი უკვე, საითაც მიგაქვთ შეკითხვა, პირდაპირ პასუხზე გადავალ. უნებლიეთ ნამდვილად არ აღმოვჩნდი, რადგან ბელა მირიანაშვილი და მე თეატრალურ ინსტიტუტში ერთ ჯგუფში ვსწავლობდით და თითქმის ოთხი წლის მანძილზე ერთმანეთს გვერდიდან არ მიშორებოვართ. ბელა იყო, როგორც გარეგნულად, ისე შინაგანად, საოცრად ლამაზი, ბემბოვით სუფთა და სათელი პიროვნება. ამავე დროს, ძალიან ნიჭიერი, გამორჩეულად მომხიბვლელი და, აქედან გამომდინარე, საოცრად მიმოხიდეველი. მახსოვს, რეკისორმა თქონ აბაშიძემ ინსტიტუტის სცენაზე დადგა „წეროს ფრთები“. ამ წარმოდგენაში ბელა მიიწვიეს მთავარი როლის შესასრულებლად და ჩვენც, მისი ჯგუფელები, ბუნებრივია, ვკულშემატკივრობდით მას. ერთ მსვენიერ დღეს „წეროს ფრთები“ დახურულად ჩვენება მოეწყო და საექტაკლის შემდეგ იქვე, ინსტიტუტის სკენის წინ, კბეკებზე ვიდექით მე და ბელა და ძალიან აქტიურად განვიხილავდით საექტაკლს, ბელას როლს. მე, როგორც მისი მეგობარი და იმ კონკრეტულ შემთხვევაში მისი მაყურებელი, რაღაც რწევებს ვაძლევდი, ისიც ყურადღებით მისმენდა. საოცარი მოხმენა იცოდა. იზიარებდა თუ არა შენს აზრს, ვერც შეატყობდი. პატარა ასაკიდანვე კარგად იცნობდა დასვენებელი მანერებოთა და გაწონასწორებულო ხასიათოთ. ამას იმიტოვ კი გუხვამ ხაზს, რომ დღეს ბელაზე მიწვევს საზბარა. დამერწმუნე, არც მანადღე და არც მის შემდეგ მე ასეთ ადამიანს არ შევხვედრივართ. მოკლედ, ვხაუბრობდით საექტაკლზე და მე რაღაც ეპიზოდი გავეთამაშე თუმიროში, რაზეც გულიანად გადაიკისკისა. ასე ხცილ-კისკისში გართულებმა ვერც კი შევნიშნეთ, რომ ჩვენს წინ აღმართულიყო ჩვენივე ინსტიტუტის უფროსეკრესილი. მაშინ მისი ხახელი და ვგარიც კი არ ვიცოდით და გაშტერებული გამომტყველებით შეჩერებოდა ბელას. პატარა უხერხულობა ჩამოვარდა და რამდენიმე წამის შემდეგ კი ბიჭი უხერხულად გაგვეცალა. მე ვერ გეტყვით, თოთიონ ბელამ რა იმპულსები იგრძნო მ მომენტში, თუმიცა ცხადი იყო, რომ ამ ბიჭს სიყვარულის „დენმა დაარტყა“. ამ შეხვედრის შემდეგ ძალიან დიდი დრო გავიდა და ჩვენი თაობის თვალწინ შეიქმნა შესანიშნავი ქართული ოჯახი, რომლის ძირი და ფუძე იყო და არის უდიდესი სიყვარული და ურთოთრატეობისცემა. დიახ, მე ვარ ბელას და კახის სიყვარულის მოწმე, აღბაძო მხვდით, რომ ის უფროსეკრესილი

სული, ბელას დანახვაზე „დენმა რომ დაარტყა“, კახი კახეზე იყო. არ შეგულებიან აღმიაწები, ისეთი დიდი სიყვარულით უყვარდეთ ერთმანეთი, როგორც ბელას და კახის შემთხვევაში იყო. სიყვარული კი ყველა პრობლემის დაძლევაში გვეხმარება. ასე იყო მათ შემთხვევაში. მათ ხომ იდეალური ოჯახი შექმნეს, ოჯახი, ხადაც ყველაფერზე მაღლა სწორედ რომ სიყვარული და ურთიერთობებია იდგა.

— თქვენ ბრძანეთ, ამ პირველი შეხვედრიდან დიდი ხნის შემდეგ იქორწინესო, ინსტიტუტის წლებში იმ პირველი შეხვედრის გარდა, ბატონ კახის ქალბატონ ბელასადმი დამოკიდებულებაში არაფერი შეგიმჩნევიათ?

– იცით რა, ბელა მთელ ინსტიტუტს უყვარდა. კახის მისიამი განსაკუთრებული დამოკიდებულება ნაკლებად მახსენდება სტუდენტობის დროს. უფრო მეტიც, როცა ისინი დაჟოქწინდნენ, მხოლოდ მაშინ ამომიტივტივდა გონებაში სწორედ იმ პირველი შეხვედრის თარიღი და კახის, როგორც რუსები ამბობენ, „Столбняк“-ი. თუმცა ახლა მახსენდება ერთი ასეთი ეპიზოდი: წვენი სწავლის პერიოდში თაქრალადური ინსტიტუტის სხვა-

ბელა მირიანაშვილი ჯგუფულბთან ერთად. ცენტრში გურანდა გაბუნია

დასხვა კურსის სტუდენტების მონაწილეობით იმართებოდა ლიტერატურული თუ მუსიკალური საღამო-კონცერტები. სტუდენტს ეძლეოდა შესაძლებლობა, თავისი ნიჭი მრავალმხრივ წარმოეჩინა – ეს იქნებოდა ლექსი, სიმღერა, ცეკვა თუ ფარიკაობა და სხვა და სხვა. ერთ-ერთ ასეთ კონცერტზე თბილისის საოპერო თეატრის სცენაზე, ბელა და კახი რაღაც აქრობატული ნომრის შესასრულებლად დააწვევდნენ. ორივე არანევეულებრივად მოძრაობდა და ჩვენი სახცენო მოძრაობის შესანიშნავმა პედაგოგმა კოწო ბაღრიძემ სწორედ ისინი შეარჩია ამ ნომრის საჯაროდ შესასრულებლად. იცით, რა მოხდა ამ კონცერტზე? ეტყობა, კახი განსაკუთრებულად ნერვიულობდა, ბელასთან პარტნიორობა რომ უწყვედა და ერთ-ერთი რთული ილუტის შესრულების დროს ბელა ხელიდან გაუვარდა. სულ ბოლო მომენტში თავით რომ არ დაცემულიყო სცენაზე, ფეხებში სწვდა და ისე დაიბრუნა. ახლა რომ ვუფიქრებდი, იმ ყველაფერშიც სწორედ სიყვარული იყო „დამნაშავე“.

– **წიგნის იმ ქვეთავს, რომელშიც თქვენთან ინტერვიუ დაიბეჭდება, პქია „ბელა“...**

– სხვაანაირად, ალბათ, არც შეიძლებოდა, ბელა ხომ კახის ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი იყო.

– **გავიხსენოთ ბელა მირიანაშვილი, როგორც შემოქმედი...**

– ალბათ დამიჯერებთ, თუ ვიტყვი, რომ მე ვარ ერთ-ერთი ის ადამიანი, რომელმაც ბელას ცხოვრებისა თუ შემოქმედების შესახებ ყველაფერი იცის. ჯერ ერთი, ჩვენ გაყავდა შესანიშნავი პედაგოგები ქალბატონი ლილი იოსელიანისა და ბატონი დიმიტრი ალექსიძის სახით და არანევეულებრივი ჯგუფი: ჯულიეტა ვაშაყმაძე, ნოდარ ფირიანიშვილი, მალხაზ გორგილაძე, იმედა კახიანი, სოსო გოგინიაშვილი, გრიშა წიტიანიშვილი, თენგიზ დაუშვილი... ხედავთ, რამდენი არანევეულებრივი მსახიობი იყო თავმოყრილი ერთ ჯგუფში. ჩვენი სადიდლომო სპექტაკლი „დრო და კონვეის ოჯახი“ ძალიან დიდ თეატრალურ მოვლენად იქცა მაშინ და ეს მოვლენა გასცდა ინსტიტუტის კედლებს. მე და ბელა ამ სპექტაკლში დებს ვთამაშობდით. ვინც ეს პიესა იცის, ალბათ ახსოვს, რომ კეროლი, რომელსაც ბელა ანსახიერებდა, კვდებოდა. თქვენ ვერ წარმოიდგენთ, რა ხდებოდა ჩემს გულში. როგორ მიჭირდა იმასთან შეგუება, რომ

ბელა მირიანაშვილი

ეს საოცარი არსება აღარ იქნებოდა ამ ქვეყანაზე. იგივე შუგარმებაჲ პკინდა ყველა წემს ჯგუფელს. მოუხედავად იმისა, რომ ბელას პერსონაჲ მხოლოდ ორ მოქმედებაში იყო, დანარჩენები კი — სამივეში, სპექტაკლის ცენტრალური ფიგურა მაინც ის იყო. კეი, რომელსაც მე ვითამაშობდი, ერთ-ერთი უსაყვარლესი როლია წემს შემოქმედებით ბიოგრაფიაში. ეს იყო არახვეულებრივი დრო, არახვეულებრივი პარტნიორობა სცენაზე და ყველაზე ძვირფასი, რაც ხაერთოდ თეატრში მიყვარს — ერთმანეთის გატანა. ბელას შემოქმედებითი ცხოვრება ასე ხანმოკლე რომ არ ყოფილიყო, წვენ აღბათ კიდევ ვითამაშებდით ერთად და ამით ორივენი ბელნიერები ვიქნებოდით. სტუდენტობის წლებშივე შედგა ბელას დებიუტი რუსთაველის თეატრის სცენაზე. მიხეილ თუმანიშვილის გახმაურებულ სპექტაკლში „როცა ასეთი სიყვარულია“ მღერა ჩახავას შესანიშნავად ნათამაშები ღიდა მატისოვას როლზე შეიყვანეს. ეს იყო ყველას სიამო და ბელას გამარჯვება ამ სპექტაკლში და წარმატებული დებიუტი ყველას გამარჯვება იყო. „კინკრაქა“, „ზაფხულის დამის სიზმარი“, „ვასშობის წინ“, „მეფე ღირი“, „ხანუმა“, „შუშის სამხეცე“... ეს ის სპექტაკლებია, რომლებშიც ბრწყინავდა ბელა რუსთაველის თეატრის სცენაზე. იმ წლებში მეც იმ თეატრში ვმუშაობდი და ყველაფერი

წემ თვალწინ ხდებოდა. მერე კი მოხდა ის საშინელება, რომელთან შეგუებაც დღემდე მიჭირს. უმოძრაოდ მყოფი ბელა წემთვის წარმოუდგენელი იყო. თუმცა, ერთი რამ ფაქტია, როდესაც ბელა გარდაიცვალა, ხომ თითქმის შეგუებულები უნდა ყოფილიყავით მის მდგომარეობას ამდენი წლის ავადმყოფობის შემდეგ, ეს იყო უზარმაზარი შოკი და დიდი ტრაგედია. მან შექმნა ისეთი სივარდილე, რომელიც ვერასოდეს შეივსება. მე დარწმუნებული ვარ, რომ დასცლოდა, ის ქართული თეატრის ერთ-ერთი ბუმბერაზი მსახიობი იქნებოდა.

— ქალბატონო გურანდა, ახლა ორიოდ სიტყვა, იქნებ, ბატონ კახისთან დაკავშირებითაც გვითხრათ...

— ერთ რამეს გეტყვით, იშვიათია ისეთი მსახიობი, რომელიც ეკრანსა თუ სცენაზე ერთნაირად წარმატებულია. კახი სწორედ ასეთია. მან როგორც თეატრში, ასევე კინოში ძალიან სერიოზული სახეები შექმნა. კახი რომ კარგი მსახიობია, ამას წემი მტკიცება არ სჭირდება. კახი არახვეულებრივი ადამიანია. დარწმუნებული ვარ, არც ამას სჭირდება დიდი მტკიცება. წვენ ყველა ოჯახებიდან მოვდივართ და წვენი მთავარი დანიშნულებაც ღირსეული ფუძის, ოჯახის შექმნაა. კახის არახვეულებრივი ოჯახი ჰყავს — დიდი სიყვარულით შეკრული ოჯახი. მას არასდროს ფარ-ხმალი არ დაუვრია. ყველა ტკივილი და გაჭირვება ღირსეულად გადაიტანა და, რაც მთავარია, სულით არ დაღუპა. წემთვის ძვირფასია ის ურთიერთობები, რაც კახის და ოთარს აკავშირებთ ერთმანეთთან. რამხელა სიყვარული და ურთიერთპატივისცემა მოდის იცით, ამ ურთიერთობაში? ხომ ძალიან ნიჭიერი ადამიანია, ასევე ძალიან გულისხმი-ერია და მეგობრის გამტანიც. სხვანაირად წარმოუდგენელიც იქნებოდა. წემი ღამაში მეგობრის, წემი ბელას ღირსეული მეუღლეა და იმიტომ.

ლეგენდარული ოჯახი

– ბატონო კახი, თქვენი და ქალბატონი ბელას სიყვარულზე, თქვენს ოჯახზე საერთოდ, მთელ ქვეყანაში ლეგენდები დადის დღემდე. სად იწყება ეს ლეგენდა და როგორი იყო რეალობა?

– არ ვიცი, რა არის ლეგენდა, რა – სინამდვილე და არასინამდვილე. ჩვენს ოჯახში ყველაფრის თავი და თავი, ძირი და ფესვი არის ბელა. მე ყოველთვის მანცვიფრებდა ის, როგორც პიროვნება. მისმა უკანასკნელმა პირმა, მისმა წასვლამაც ამ ცხოვრებიდან... ამანაც განმაცვიფრა. ერთხელ არ დაუხრია თავი, რა მძიმე მღვთაშობაშიც არ უნდა ყოფილიყო, არ უფიქრია, რომ საცოდავია, არასდროს გატყუებდა... ღირსების უმაღლეს საფეხურზე იდგა მუდამ... და მეც ვცდილობდი, რომ მისი შესაღარი, მისი ტოლი ვყოფილიყავი. მთელი ამდენი წლის მანძილზე, რაც ის ავადმყოფობდა, ერთადერთი შემთხვევა მასსოვს, როცა დამიძახა და მითხრა, ცუდად ვარო. საერთოდ ვუფიქრობ, რომ ცოლ-ქმრის ურთიერთობებში სწორედ ამ ურთიერთობის მოგვარებაა მთავარი. ხშირად მე მაგრამობინებდა, თუ როგორ მაფასებს, ან რამხელა პიროვნებად მივანინვარ, ამის შემხედვარეს რა უფლება მქონდა, სხვანაირად მოვეცეულიყავი, არ გამეპართლებინა მისი შეხედულებები... მე ახლაც ვუფიქრობ, რომ ბოლომდე ვერ შევაფასე, თუ რამხელა პიროვნებასთან ურთიერთობის ბედნიერება მქონდა. ის ყოველთვის ჩემზე მაღლა იდგა. და მეც, ალბათ, ვიყავი ის კაცი, რომელიც ამ ყველაფერს ხედავდა და აფასებდა. მისგან რომ რაღაცაში უკმაყოფილო ვყოფილიყავი, არ მახსოვს. კაცი ვარ, ხან დავთვრებოდი, ხანაც რაღაც უხერხულ სიტუაციებში ჩავყვარებოდი, ხომ არ გგონიათ, რომ წამეჩხუბებოდა ან რაიმეს მეტყოდა? ეს გამორიცხული იყო... გავიდიოდა რამოდენიმე დღე და ამ საყვედურს თუ შენიშნავს ისე მეტყოდა, რომ გული არ ეტკინა ჩემთვის... ამ ყველაფრის ფონზე, ხომ არ გგონიათ, რომ ქალად გადაკეთებულ სპინოზასთან მქონდა ურთიერთობა. არა, ბატონო! ის იყო ქალი... თანაც უმაღლესი რანგის ქალი... საოცარი კულინარიც იყო, რაღაც არაჩვეულებრივ კერძებს ამზადებდა. არ არსებობდა,

ოჯახური ფოტო

„მზიანი დამე“ - კ. კავსადე, პ. შირიანაშვილი

დილით ან გადაღებზე წავსულიყავი, ან რეპეტიციაზე და მე მას არ გავეცვილებინე... არასდროს არ წარუვლა ჩემი და ჩემი ძმაცაცის ურთიერთობაში... არასდროს უკითხავს, ჯიბეში რამდენი მაქვს ფული... იტყოდა, ოჯახს ეს სჭირდება, მე ვპასუხობდი ან - კი, ბატონო, ან - არა მაქვს ახლა ამის საშუალება... და მორჩა! არ არსებობდა რაიმე შედეგები შეკითხვა და-ესხე შემდეგ ამ თემაზე.

— ქალბატონ ბელას ასეთი დაავადება (მიელოპოლირადიკულონევრიტი) რომ არ აღმოჩენოდა, როგორ ფიქრობთ, როგორი იქნებოდა მისი შემოქმედებითი ცხოვრება ან თქვენი ოჯახი?

— სხვათა შორის, ხშირად მიფიქრია ამაზე. მე ძალიან მაგრად ვიყავი ჩართული ჩემს საქმეში... ახლა ხშირად მეკითხებიან სტუდენტები რაღაცებს ჩვენს პროფესიასთან დაკავშირებით... მე ვპასუხობ, თუ ძალიან გინდათ, თუ თავდაუზოგავად იმართებთ, შედეგს მიადევნეთ. ეგერეც არის. მახსოვს, ლანა ღოღობერიძე იღვდა ფილმს, სცენარზე მიდიოდა მსჯელობა ცალკეული სცენების მიხედვით. რაღაც ეპიზოდი ახსენეს, ეგ 38-ე გვერდზეა-მეთქი, ვუთხარი, მერე კიდევ რაღაც სცენაზე ჩამოვარდა სიტყვა, ეგ 72-ე გვერდზეა-მეთქი. ზეპირად ვიცოდი. დამეგებს ვათენებდი მუშაობაში. ახლახანს რაღაც გადაღებზე წავედი ცოტა მოუზნადებლად, ვიფიქრე, რა მოხდა, მივალ, ორ სიტყვას ვიტყვი-მეთქი... მერე გავბრაზდი ჩემს თავზე. არ შეიძლება. არც ერთ ასაკში არ უნდა უღალატო პროფესიას. ბელაც ზუსტად ასეთი იყო. არ ვიცი, როგორ მოხდებოდა, მაგრამ მე ვფიქრობ, ერთმანეთის ხელის შეწყობით მოვახერხებდით შეილების აღზრდას. რაც შეეხება ბელას მომავალს... ის იქნებოდა ძალიან დიდი მსახიობი და ამის ყველა მონაცემი ჰქონდა, მაგრამ... ისე, ოჯახში, მიუხედავად მისი

ბელა, ნანუკა, კახი

ავადმყოფობისა, ყველაფერი თვითონ იყო... ხომ არ გგონიათ, რაიმეში თავი შებრალებოდა ან რაიმე კომპრომისზე წასულიყო. არ არსებობდა. მთელი ოჯახი მას ჰქონდა მინდობილი. ყველაფერს ის უყრიდა თავს: ბავშვების სწავლა-განათლება, სადილი, სარეცხი... ასე იცოდა ხოლმე ხუმრობით თქმა: Типость кухонных ножей говорит о типости хозяев... მეც ყოველთვის გაღვსილი მქონდა დანები. მახსოვს, „დონ კისოტს“ რომ ვიდებდით, სახლიდან წავიდე ერთი ჩვეულებრივი დანა. გადაღებზე მე დიდი ოთახი მქონდა და ბიჭები ხშირად იკრიბებოდნენ ხოლმე ჩემთან... მახსოვს, ერთი ბიჭის გაოგნებული სახე ჩემმა დანამ პური რომ გაჭრა... ხალხო, პური გაჭრა დანამ, პურიო... (იცინის)

— როგორ ფიქრობთ, რა ამბლუსი მსახიობი იყო ბელა მირიანაშვილი?

— ბელას ჰქონდა იშვიათი სცენიური თუ ეკრანული ხიბლი, ეს კი ჩვენს პროფესიაში ერთ-ერთი გადამწყვეტი ფაქტორია. ეს მომხიბლარობა კი, მე ვფიქრობ, მისი ნიჭიერების გარდა, პიროვნულიდან მომდინარეობდა. პიროვნულად იყო ძალიან ძლიერი, ჭკვიანი და უკომპრომისოც.

კახი, ირაკლი, ბელა

- თქვენ თუ ყოფილხართ ერთმანეთის პარტნიორები?
- კერანზე, რასაკვირველია, არა... სცენაზე „ჭინჭრაქაში“ ვთამაშობდით ერთად და „მზიან ღამეში“ ერთ ეპიზოდში გამარჯობას ვუკუნებოდი. „ხანუქაშიც“ ვმონაწილეობდით ორივე, თუმცა სცენაზე ერთმანეთს არ ვხვდებოდით. ეგ იყო და ეგ.
- არადა, რა საინტერესოა, როგორი პარტნიორები შეიძლება, ყოფილიყავით?
- შეიძლება საკმაოდ რთულიც... ყოველ შემთხვევაში, ადვილი ნამდვილად არ იქნებოდა...
- და, თქვენი შემოქმედების როგორი შემფასებელი იყო?
- რომ გითხრათ, ოჯახის წევრების მიმართ რაიმე განსაკუთრებული ქება იცოდა-მეთქი - მოგატყუებთ. შეიძლება, თავისი მოსაზრება გამოეთქვა. აი, დაახლოებით ამგვარი: კახი, იმ ეპიზოდში ხომ არ აჯობებს, პარტნიორს შესჯელო თვალებში ან პირიქით, იქ პარტნიორს რომ უყურებ, იქნებ, არ შესჯელო და განაზოგალო სათქმელი... შენიშვნის ფორმითაც არ გატყუოდა ამას. ის იტყოდა თავის მოსაზრებას, თანაც საკმაოდ ფრთხილად, და არავითარ შემთხვევაში არ შეეცდებოდა, საკუთარი აზრი თავს მოეხეია ვინმესთვის. ახლა რომ ვვითქვო, მე მაინც ვერ გავუწიე ისეთი მეუღლეობა, როგორსაც ის იმსახურებდა. ვერ გავახარე ცხოვრებაში... ძალიან ღირსეულად დაემშვიდობა ამ წუთისოფელსაც. მასხოვს მოსკოვში ვიყავი და 26 აგვისტოს დაფურეკე, მოვიკითხე, თან შევეტყუებინე, რომ 1-2 სექტემბრამდე დაერეზობოდი, უცებ მესმის დამარცხებით ნათქვამი ერთი სიტყვა: ჩა-მო-დი! რა იყო, ბელა, ცუდად ხარ-მეთქი? ჩა-მო-დი! სასწრაფოდ გავვარდი აეროპორტში და მეორე დღესვე ანუ 27 აგვისტოს ჩამოვფრინდი. 28 აგვისტოს გამოენიისას გარდაიცვალა. იმ მიმე დღეებში ერთ სიტყვას ვიმეორებდი: „რა მეშველება, რა მეშველება?!“ მერაბ კოკონაშვილი ცდილობდა, დავეწყნარებინე და ასეთი რამ მითხრა: კახი, რა გაქვს სადარდებელი? რამდენი წელი იცხოვრეთ ერთად? ოცდახუთი, არა? დიას - ვუპასუხე გაკვირვებულმა. მერე, კახი? ადამიანები ისე მიდიან ამქვეყნიდან, ერთი ბედნიერი დღე არ ჰქონიათ, შენ კი 25 წელი ბედნიერმა იცხოვრეთ... რომ ჩაფიქრდი, ვერ შეეკამათებოდი... მეოთხედი სა-შუაუნე გავატარე, როგორც უბედნიერესმა კაცმა, სრულ პარმონიაში.

კახი და ბელა

„ბელასიანები“

– მე „ბელასიანების“ სახით გაეცანი სრულიად არაჩვეულებრივი ადამიანები, ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით. დაწკეპული დეიდა კატიადან (ბელას დეიდა იყო)... თვითონ ქალბატონი ვარვარა, ბელას დედა... ბელას მამას, შაფლა მირიანაშვილს მე არ მოეწონებოდა... როგორც ამბობენ, ისიც გადაასარევი კაცი ყოფილა... რა თქმა უნდა, ბელას და – ნინო შალეოვრა და კიდევ ერთი ძმა შევიძინე ჩემი ქვისლის – ბასიანა თოფურაძის სახით. ქვისლების ძმაცხოვრებაზე ხშირად გამიგია ხოლმე, თუმცა მე მგონია, რომ ჩვენნი კისილობა, ჩვენნი ძმობა, ალბათ, სამაგალითო იყო... ყოველ შემთხვევაში, მე ასე მეჩვენება... მოკლედ, უცბად აღმოვჩინდი ამ არაჩვეულებრივი ხალხის გარემოცვაში... ახლა ვინც წამოგითვალე, ესენი ბელას ოჯახის წევრები იყვნენ... მათზე არანაკლებ იმასე დელადა ბელა, თუ როგორ შეეხედებოდი მის მეგობრებს და როგორ მიმიღებდნენ ისინი... და ერთ მშვენიერ დღესაც, აღარ მახსოვს, მგონი, რაღაც ოჯახური სადილი გაემართეთ და ბელას ახლო მეგობრები მოვიწიეთ. ვინც გათხოვილი იყო, რასაკვირველია, შეუდგებოდა, ვინც არა – კენტად... (იკინის) იცით, რა ბედნიერი იყო, როცა მიხვდა, რომ წემსა და მის სამეგობროს შორის ურთიერთობების ძაფები გაიბა და უფრო მეტიც, ძალიან დაუცხლოვდა კიდევ მათ უმრავლესობას. ბელას გარდაცვალების შემდეგაც კი არ შემეძლო, მათთან ურთიერთობა შემეწყვიტა. პირიქით, დღემდე საოცრად თბილი და კარგი ურთიერთობა გვაკავშირებს. ბელას მეგობარი კი არა, მირიანაშვილის გუარის კაცი წემთვის უკვე ბევრს ნიშნავს... ჩემდამი მიძენილ წიგნში არ შემიძლია, არ ვახსენო ბელას დიდი წინაპრები, რომლებიც მთელი ცხოვრება ამაყოფდა. ბელას წინაპრები მამის მხრიდან ქართველ ხელოვნებას ემსახურებოდნენ. მამამისის შთობლები, ლევან მირიანაშვილი და მარო მდივანი, ღაღად მესხიშვილის დახის წევრები იყვნენ. ამ ფაქტორმა გარკვეულწილად იმოქმედა კიდევ ბელას პროფესიის არჩევაზე. ბაბუამისი, ლევან მირიანაშვილი 22 წლის ასაკში გარდაცვლილა. მისი და – მარიამ მირიანაშვილი-თეიმურაზიშვილისა ფატანას პროტოტიპი ყოფილა მისი სინის მიერ დასურათებულ „ვეფხისტყაოსანში“. ბელას ოჯახი ბათუმში ცხოვრობდა, ბელას და ნინო სწორედ იქ დაიბადა. თვითონ ბელა თბილისში დაბადებული, თუმცა ოჯახი კვლავ ბათუმში დაბრუნდა საცხოვრებლად და ახალშობილი ბელაც იქ წაუყვანიათ. ბელას ბებიი – მარო მდივანი 1933 წლამდე სწორედ ბათუმის თეატრში მოღვაწეობდა. ბელას დედის – ვარვარა მუსხელიშვილის მამა – გენერალი იაკობ ლევანის ძე მუსხელიშვილი ბათუმის ციხე-სიმაგრის არტილერიის მეთაური (კომანდორი) იყო. საინტერესოა, რომ დედის მხრიდან ბელას უშუალო წინაპრებში 8 გენერალი იყო. მათ შორის, იაკობის ძმა – ივანე გენერალ-ლეიტენანტი გახლდათ; მისი შვილი კი დიდი ქართველი მეცნიერი, მათემატიკოსი ნიკო მუსხელიშვილი იყო.

– ტყუილად არ ამაყოფდა ქალბატონი ბელა თავისი წინაპრებით...

– ჯერ სადა ხარ. დამაცადე... არაფერი ამერიოს, ძლივს დავაღაგე თავში მთელი გენეალოგია. (იკინის) ახლა ჩემი სიფდრის – ვარვარას დედის შტოზე გადავიდეთ. დედამისი წარმოშობით ფრანგი ყოფილა – ნინო ზაგიუ. მისი დედა კი ანუ ბელას დიდი ბებიი, ღუშეთელი ყარანგოზიშვილების ოჯახიდან იყო. ვარვარა მუსხელიშვილის დიდ ბაბუას – ადამ ყარანგოზიშვილს სამი ქალიშვილი ჰყავდა, პირველი ქალიშვილი შოტლანდიელი მუატიის მეუღლე გახლდათ. მესამე კი გერმანულ ფონ ფიტინგოფზე იყო გათხოვილი. ხეშობდნენ კიდევ თურმე – სამმა გრაციამ გააერთიანა სამი ნაცია. ადამ ყარანგოზიშვილის დედა – სოფიო და დიდი ქართველი მწერლის ალექსანდრე ყაზბეგის მამა – მიხეილი და-ძმანი იყვნენ. ადამ ყარანგოზიშვილის ვაჟებიც – ეახილ და კონსტანტინე ყარანგოზიშვილები გენერლები იყვნენ. ეახილი ოდესის გენერალ-გუბერნატორიც კი ყოფილა. ეახილ ყარანგოზიშვილის შვილი – ვანისკა ბრწინგალე ქართველი ოფიცერი იყო – ქაქუცა წილავაშვილის თანამებრძოლი...

– პოო... მართლაც ძალიან საინტერესო წინაპრები ჰყოლიათ დებ მირიანაშვილებს, ბატონო კახი...

– აბა, კაცო... ახლა, თუ ნებას მომცემთ, კვლავ ის დიდი კაცი მინდა მოვიგონო, რომელსაც ბასიანა თოფურაძე ერქვა. მით უფრო, რომ ის აღარ არის ამ ქვეყანაზე. ბასიანა იყო უდიდესი დაღებითი მუსხტის მატარებელი კაცი. ბასიანაზე ძვირის მოქმედი ადამიანი არც შემხ-

ვედრია და არც შეგვედები. ერთი დიდი უბედურება დაატყდა ამ შესანიშნავ კაცს თავს. მისი ანგელოზივით ვაჟაკი, ჩვენი ყველას შვილი - ლევანი ტრაგიკულმა შემთხვევამ იმსხვერპლა. მასსოვს, მე და ბელა ამ უბედურების დღეებში პოლონეთში ვიყავით გასტროლებზე. ბელას ვინ გაუბედავდა ამ ამბის შეტყობინებას. მითხრეს მე... მეც ვერ ვუთხარი. მატარებლით მოვდიოდით ბრესტამდე და გვერდშიც კი ვერ დავუჯექი. ვიცოდი, რომ ვერ მოვიტყუებოდი და თავს ვარიდებდი, ხანამ ჩამოვიდოდით. ეს იყო უდიდესი ტრაგედია ჩვენს ცხოვრებაში. არ დამავიწყდება, როცა ბელა წავიდა ამ ქვეყნიდან, ბაჩანა ყოველდღე მოდიოდა ჩემთან. ვითომ, რაღაც საქმეზე იყო გამოსული, იჯდა საათობით, ვლაპარაკობდით სხვადასხვა თემაზე... უნდოდა, რაღაცნაირად შეემსუბუქებინა ჩემთვის ბელას წასვლით გამოწვეული ტრაგედია.

გ. ბერიკაშვილი, კ. კახაძე, ბ. თოფურაძე

- ბატონო კახე, თქვენი ბიზნესმენობის ამბავს არ გაიხსენებთ?
- ეგ არ გამახსენო. (იცინის) მე, ბაჩანამ და გივი ბერიკამ ერთად წამოვიწყეთ ხორბლის ბიზნესი და კინაღამ დავიღუპეთ კიდეც. კიდეც კარგი, დროზე მივხვდით, რომ არც ერთი არ გამოგდგებოდით ბიზნესში, თორემ ისეთ ვალებში ჩავერდებოდით, რომ ყველანი ქუჩაში დავრჩებოდით.

ნინო მირიანაშვილი

- კახი ჩვენს ოჯახში შემოვიდა და შემოიტანა საოცარი ჰარმონიულობა. ჩვენ მთელი ამ წლების მანძილზე სულ ერთად ვიყავით. ეს მხოლოდ ლიტონი სიტყვები არაა, ის ჩემი ოჯახის წევრი იყო, მე - მისი ოჯახის წევრი და ასე მოვეყვებით დღემდე. ეს ყველაფერი კი დაიწყო ნაწუკასადმო განსაკუთრებული მამაშვილური დამოკიდებულებით. და მერე, დღევანდლამდე არ არსებობს გარეგანა ნანასა და ირაკლის შორის. ამას ყველა ვერ ახერხებს. კახიმ ეს ართუე მოახერხა, მას ვერც კი წარმოუდგენია სხვანაირად.

- ქალბატონო ნინო, მაყურებელი მსახიობს იცნობს ისეთს, როგორსაც ხედავს, ეკრანზე თუ სცენაზე, „სხვის ტყავში შემძვრალს“, გარდასახულს... არადა, ყოველთვის აინტერესებს, ესა თუ ის დიდი შემოქმედი როგორია ცხოვრებაში, ყოფაში... როგორია კახი კახაძე?

- ერთ შემთხვევას მოგიყვებით. მაშინ როდესაც გადაწყვიტეს ჩემმა დამ და კახიმ, რომ ერთად იქნებოდნენ, ჩვენს გასაცნობად სახლში ამოსული კარებში არ ჩანდა. წინ ედგა ერთი დიდი ბუჩქი, უფრო სწორად ხე... იახამის ხე... რაოდენ ბანალურადაც არ უნდა მოგეჩვენოთ, ჩვენს ოჯახში არასოდეს ყოფილა რაიმე დავა, რაიმე გაუგებრობა... რაღაც ლევანდები რომ დადიან სიძე-სიდედრზე ან რძალ-დედამთილზე, გამორიცხული იყო რაიმე სახით ოდნავ ცუდი ურთიერთობა ამ ოჯახში. კახი ისეთივე თაყვანისმცემელი იყო დედაჩემის, როგორიც ბელა ქალბატონი თამარის და უფროსებისგანაც მათ მიმართ მხოლოდ კეთილგანწყობა და დიდი სიყვარული მოდიოდა.

– ბატონი კახი ბევრს საუბრობს ხოლმე თქვენს მეუღლეზე...

– ჩვენი ოჯახიც ისეთი ერთიანი იყო, რომ მე მგონი, ერთმანეთს ძალიან მოუხდნენ ქეის-ლები, (იღიმება). მათ შორის იყო აბსოლუტური ურთიერთგაგება. საათობით შეეძლოთ, დამსხდარიყვნენ და ესაუბრათ ნებისმიერ საკითხზე. მოკლედ რომ ვთქვა, ჭირი იყო თუ ღვინი, ისინი გვერდიდან არ მოშორებიან ერთმანეთს. ჩემგან უხერხულია ამაზე საუბარი, მაგრამ ბანანაც კარგი კაცი იყო, კახიც და, როგორც იტყვიან, გულმა გული იპოვა.

– ბატონი კახი იმასაც იხსენებდა, რომ მირიანაშვილებთან პირველ შეხვედრაზე ისე არ ველავდი, როგორც ბელას მეგობრებთან შეხვედრაზე...

– ეს ბუნებრივია. ჩვენითვის ხომ მეგობრობა ყველაზე და ყველაფერზე მაღლა იდგა. ჩვენი ოჯახებიც, ალბათ, ამიტომაც შედგა ასეთი მეგობრული. ბელას მეგობრები – მანანა საბაშვილი, რუსიკო კალინინა, ცისანა ჩიხორია ოჯახის წევრებით იყვნენ ჩვენივენი. ასევე ჩემი მეგობრები, იგივე თქვენი სიდედრი მანანა ჩხიკიშვილი, ჩვენი ფისო... იქ არ იყო გარჩევა იმისა, მე ვარ ბელას და თუ – ისინი. ჩვენ ერთნი ვიყავით. კახის დამოკიდებულებაც თითოეული მათგანისადმი იყო უკიდურესად მეგობრული... ვინც ცოცხლები დარჩნენ, მათთან დღემდე გრძელდება ეს დამოკიდებულება.

– მოდით, ცოტა ხნით გადაიქცეთ კახი კაცისადის მაყურებლად. გულწრფელად მითხარით, რომელ პერსონაჟს გამოარჩევდით მისი შესრულებული მრავალრიცხოვანი სცენიური თუ ეკრანული სახეებიდან?

– სცენიური გმირებიდან, ალბათ, გურამს „მზიანი დამედან“. შეიძლება იმის გამოც, რომ ამ სპექტაკლში ბელაც თამაშობდა. მე სიამოვნებით ვესწრებოდი ხოლმე ამ წარმოდგენას. მინახავს არაერთხელ და ყოველთვის კმაყოფილი ვბრუნდებოდი სახლში. ეკრანული გმირებიდან კი კახი ყველაზე მეტად მერაბ კოკონაშვილის „ცხელი ზაფხულის სამ დღეში“ მომწონს. ალბათ იმიტომ, რომ ამ პერსონაჟსა და კახის შორის ყველაზე მეტი მსგავსებაა. ამ კუთხით მას მხოლოდ ჩვენ, მისი ახლობლები ვიცნობდით, ამ ფილმის შემდეგ კი საზოგადოებაშიც აღმოაჩინა მის ნიჭში სხვა პლასტი, სხვა ფერი...

ნინო და ბელა მირიანაშვილები

– რას უსურვებდით იუბილარ სიძეს?

– კახი მთელი ცხოვრება ყველა ჩვენგანის გამამხნეველი კაცია. ყოველდღე როცა ვლოცულობ ჩემი ოჯახისთვის, ვლოცულობ კახისთვისაც, კახის ოჯახისთვისაც, იმიტომ, რომ ეს ერთი დიდი მთლიანი ოჯახია. მისი პატარ-პატარა ჯანმრთელობის პრობლემები ჩემთვის შოკისმომგვრელია ხოლმე, თუმცა ღმერთი დაგვეხმარა და კეთილი ადამიანების დიდი ძალისხმევით ყველაფერი წესრიგშია. ვუსურვებ შვილების კარგად ყოფნას, ისინი ხომ ჩემი შვილებიც არიან, განსაკუთრებით ბელას წასვლის შემდეგ. ვუსურვებ დიდ შემოქმედებით ენერგიას, სხვა მხრივ კი, არც ნიჭი აკლია და არც ხალხის დაფასება და პატივისცემა.

მეგი თოფურბე

– კახის გარეშე მე ჩემი თავი არც მახსოვს. ჩვენს დიდ ოჯახში ის ყოველთვის გამოირჩეოდა საოცარი ენერგეტიკით, ემოციურობით და მუდამ სახალისო ამბების საინტერესო მოყოლით. აი, სწორედ ასეთი ჩამრჩა ბავშვურ მეხსიერებაში და ასეა დღემდე, მიუხედავად იმისა, რომ აღარც ისეთი სახალისო გახდა ცხოვრება, როგორიც მაშინ იყო და მეც აღარ აღვიქვამ ბავშვურად ამ ჩვენს სამყაროს. კახი არ მახსოვს უსაქმოდ, არ მახსოვს სამუშაოს მომლოდინედ. ის მუდამ აქტიურ შემოქმედებით პროცესში იყო, მუდამ რაღაცას ეძიებდა, ამოლიანებდა, ხეყდა. პროფესიონალიზმის კუთხით თუ მიუვდებოდა, ეს შეიძლება, ჩემი განსახილველი თემა არც იყოს, მაგრამ ის ჭეშმარიტი პროფესიონალი იყო, არის და ალბათ ასე იქნება მუდამ. რაც შეეხება სევდას... მიუხედავად ცხოვრებაში გადატანილი უამრავი დარტყ-

მეგი და ლევან თოფურბეები, ირაკლი და კახი კახსაძეები

ოჯახური ფოტო

მისა და ტკივილისა, ის სევდიანი კაცი არ არის, ის განცდის კაცი უფროა. იგივე დეიდანემის სიცოცხლეშიც კი, როცა ბელა უკვე ავადმყოფობდა, კახის უიმედობას ვერ შეატყობდი.

– მეგი, რა თქმა უნდა, საინტერესოა, შენ რომელ როლში დაგამახსოვრდა ბიძაშენი, თუმცა მკითხველს ოჯახის წევრთაგან, ალბათ, მსახიობის პირადი ცხოვრების დეტალები უფრო აინტერესებს...

– რომელ სპექტაკლებში დამამახსოვრდა? დამამახსოვრდა ყველგან, სადაც კი უთამაშია. თუმცა სოლეიმან ხანი „ღალატში“ გამორჩეულად მახსენდება. ეს ალბათ იმიტომ იყო გამოწვეული, რომ ამ წარმოდგენაში ის ძალიან გასცდა საკუთარ თავს. ლაპარაკობდა შეცვლილი, მაღალი რეგისტრის ხმით და მონოტონურად. მახსოვს ყველა დეტალი: როგორი ნაღმა ეხურა, რანაირი კოსტიუმი ეცვა, როგორ მოძრაობდა. მაშინ ბავშვი ვიყავი და ის ემაწილეური ემოცია ამ როლთან დაკავშირებით დღემდე შემომრჩა. კიდევ მახსენდება სპექტაკლი „ასურგასის დღე“, საოცრად შთამბეჭდავი იყო მისი გამოხატვა სცენაზე თეორ სმოკინგში. ამერიკელ სემს თამაშობდა. კინოროლებიდან პირველი დიდი ემოციური შთაბეჭდილება იორამის როლმა მოახდინა ჩემზე. თენგიზ აბულაძის ფილმიდან „ნატვრის ხე“, ძალიან მიყვარს მერაბ კოკონაშვილის „ცხელი ზაფხულის სამ დღეში“ მისი სულხანი... რა თქმა უნდა, სცენაზე და კინოშიც არსებობს არა ერთი და ორი როლი კახის შესრულებით, რომელთაც აღტაცებაში მოუყვანია მაყურებელი, მათ შორის, მეც, თუმცა, ზემოთ დასახელებული ფილმები და სპექტაკლები გამორჩეულად მიყვარს. რაც შეეხება თქვენი შეკითხვის ბოლო ნაწილს, მის პირად ცხოვრებაშიც ისეთი განსაკუთრებული არაფერი ხდება, რაც ფართო საზოგადოებისათვის უცნობია. კახი იყო და არის ჩვენი დიდი ოჯახის მამოძრავებელი მუხტი. არ მახსენდება არც ერთი ისეთი დღე, კახი ჩვენთან მოსულიყო და დიდი სიხალისე არ შემოეტანა სახლში. როგორი დადებითი არ უნდა ყოფილიყო, არ არსებობდა, ბავშვებს არ გაგვთამაშებოდა. რასაკვირველია, არსებობდა ბელას ფაქტორიც. მე ვგულისხმობ იმ იმპულსებს, რასაც კახი დეიდანემისგან

იღებდა და გრძნობდა. სიყვარულის კლასიკური, თუნდაც ბანალური, გაგებით შემსწრე და მნახველი მე არ ვყოფილვარ. ასეთი სამიჯნურო უპიზოდები ნამდვილად არ მახსენდება, თუმცა როცა ბელასთან ერთად მოდიოდა, ის ბავშვური თამაშებიც უფრო ხალისიანი და ლაღი იყო, ის ამბების თხრობაც და ყველა სხვა ნიუანსიც. სწორედ ასეთი დეტალებით შემოიძლია, ვიმსჯელო მათ სრულიად განსაკუთრებულ ურთიერთდამოკიდებულებასა და სიყვარულზე.

– როგორია შენი განცდა, ახლა უკვე დეიდაშვილების სპექტაკლებს ან ფილმებს რომ ესწრები?

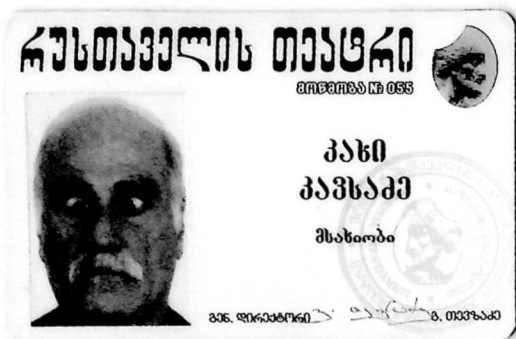
– ძალიან ვენერეულობ. თუ კახის შემთხვევაში სპექტაკლზე მივდიოდი, როგორც ზემოთ, ნანუკას და ირაკლის პრემიერებზე განსაკუთრებით ვლელავდი. თუმცა, ამას წინათ „კავსადეების საღამო“ რომ გააკეთა და თავადვე მიჰყავდა, კახიზეც ვინერევილე. მე ხომ ვიცოდი, რას გრძნობდა ის სცენაზე დღომისას შინაგანად. ეს არ იყო არც როლი და არც ერთი რიგითი კონცერტი მისთვის. კახი სცენიდან გველაპარაკებოდა მისთვის ძვირფას, ძალიან ახლობელ ადამიანებზე და რამდენადაც მას კარვად ვიცნობ, ვიცი, როგორ უჭირს და ეუხერხულება თავისიანებზე საჯაროდ საუბარი. ამ თვისებას, მგონი, მეც ვატარებ, რადგან მეც ძალიან გამიჭირდა, დეიდანემზე და კახიზე საჯაროდ მესაუბრა თქვენთან.

ლევან თოფურიძე, ირაკლი და კახი კავსადეები

რუსთაველის თეატრში

კ. კვესაძის რუსთაველის თეატრის მოქმედება

პირველი ნაბიჯები
 „ყვარყვარე“
 რობერტ სტურუა
 „ეგმონტი“
 ლილი იოსელიანი
 საინტერესო როლები
 თემურ ჩხეიძე
 ავთანდილ ვარსიმაშვილი
 პარტნიორები
 რამაზ ჩხიკვაძე
 გიორგი ქავთარაძე
 გურამ საღარაძე
 ჯემალ ღაღანიძე
 ზინა კვერენჩილაძე
 გოჩა კაპანაძე
 „მოხუცი ჯამბაზები“
 გასტროლები, გასტროლები...
 „სტუმარ-მასპინძელი“
 მაყურებელი

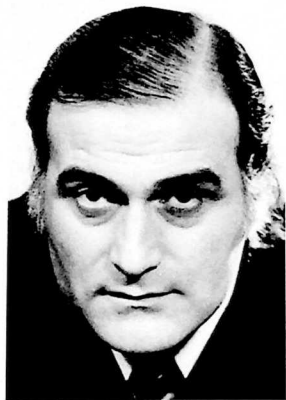
პირველი ნაბიჯები

– როგორ აღმოჩნდით რუსთაველის თეატრში?

– მეორე კურსზე ვიყავი, როცა რუსთაველის თეატრმა დაიწყო მზადება მოსკოვის დეკადისთვის. სტუდენტები შეგვეყარეს ღიმიტრი ალექსიძის სპექტაკლში „ოიდიპოს მეფე“. სხვათა შორის, რობიკო სტურუაძე იდგა მასაში წვეთთან ერთად. არ დამაიწყებდა, ერთ-ერთ წარმოდგენაზე სერგო ზაქარიაძეს ხელიდან შემთხვევით გაუვარდა რაღაც რკინის ნივთი და რობიკოს მოხვდა შუბლში... შუბლი გაუხეთქა კაცს... ხომ არ გგონიათ, რომ სტურუამ ეს შეიმჩნია? ან მიზანსცენა დაარღვია, ან რამე მსგავსი? იქიდანვე ეტყობოდა, რომ თეატრისთვის შეწირული კაცი იყო... ეს ისე, სიტყვამ მოიტანა და... მოკლედ, ვიდექით მასიურ სცენაში... შემდეგ კიდევ რაღაც სპექტაკლში შეგვიყვანეს მასაში, მერე კიდევ რაღაც... ამასობაში ინსტიტუტიც დაგამთავრე და როცა დადგა საკითხი თეატრში მიღების, მეც იქვე დამტოვეს... ბატონ მიშა თუმანიშვილზე გავიხსენებ კიდევ, მისი გადასაწყვეტი რომ ყოფილიყო, ალბათ, არც მიმიღებდა, მაგრამ, ასე იყო თუ ისე, წაყირიცხე რუსთაველის თეატრის დასში...

– რატომ გგონიათ, რომ ბატონი მიხეილ თუმანიშვილი არ მიგიღებდათ თეატრში?

– მიშა თუმანიშვილს მე არ ვუყვარდი. საერთოდ რეჟისორებს ერთი თვისება აქვთ... არტისტები ხომ დარტყმულები ვართ, რეჟისორები წვეწზე უარესები არიან. რეჟისორებს კი ჰგონიათ, რომ არტისტები უფრო დარტყმულები არიან, მაგრამ წვენ, არტისტები, უმრავლესობაში ვართ და ვთვლით, რომ რეჟისორები წვეწზე უფრო დარტყმულები არიან და კარგა მაგრად დარტყმულებიც... (იცინის) აი, როდესაც რეჟისორები განსაკუთრებულად დარტყმულ ფაზაში შედიან, იწყებენ ფილოსოფოსობანას. თუ აუდიტორიაც დაიჭირეს, რომელიც აუცილებლად ახალგაზრდა მსახიობებისგან უნდა შედგებოდეს, აზრებისა და იდეების ფრქვევა მერე უნდა ნახოთ. მოკლედ, რუსთაველის თეატრის მსახიობთა ერთ ჯგუფს ახალი დამთავრებული გვაქვს ინსტიტუტი და სწორედ მიშა თუმანიშვილის აუდიტორიას წარმოვადგენთ. ისიც ფილოსოფოსობს ზოგადად თეატრზე, მსახიობზე, მსახიობის დანიშნულებაზე და ა.შ. მახსოვს, ერთ-ერთ ასეთ „თავყერილობაზე“ თუმანიშვილმა დაიწყო საუბარი თეატრში შემთხვევით მოხვედრილ ადამიანებზე და მაგალითისთვის მე დამასახელა: აი, კახი, შეიძლებაოდა, კარგი იურისტი გამხდარიყო, კარგი ექიმი, კარგი მშენებელი... არადა, შემთხვევით მოხვდა თეატრში და ახლა თავსაც ვეღარ ანებებსო... შეუ-რაცხეოფილად ვიგრძენი თავი, ვერ მოვიტმინე და პასუხის გაცემა შევეადრე: ბატონო მიშა, მე ისეთ ოჯახში დავიბადე და ისეთ სახლში გავიზარდე, თეატრში შემთხვევით ნამდვილად არ მოვხვედრილვარ. როგორი არტისტი ვარ, ეგ არ ვიცი, მაგრამ შემთხვევით ნამდვილად არ მოვხვედრილვარ თეატრში-მეთქი... სიმათლე თუ გინდათ, შემთხვევითი თქვენ მოხვდით თეატრში, ძალიან კარგია, რომ მოხვდით, შესანიშნავი რეჟისორი ბრძანდებით, მაგრამ ხომ ნამდვილად შემთხვევითი მოხვდით-მეთქი? ეს ვუთხარი და გავუცაღე იქაურობას. ბატონი მიშა მიხვდა, რომ მისი ნათქვამი ძალიან მომიხვდა გულზე. უფრო მეტიც, პირველი დარტყმა სულ-

ში და გულში სწორედ ამ დღეს მივიღე... გადიოდა დრო, თეატრში მნიშვნელოვანს არაფერს ვაკეთებდი, სულ ველოდი, რომ რაღაც შეიცვლებოდა, არადა, ყველაფერი ძველებურად და ცუდად მიდიოდა ჩემთვის. ერთ დღესაც ჩვენი თეატრის დახის მმართველმა ვანო ჯინჯიხაძემ მითხრა: ხომ ხედავ, ბიჭო, არაფერს არ თამაშობ, იქნებ წახვიდე თეატრიდან... რაღაც მიზანი არა გაქვს ცხოვრებაში. მე ვუთხარი, მიზანი მაქვს-მეთქი. მიშა თუმანიშვილის უნდა ვათქმევინო, რომ არტისტი ვარ-მეთქი. რაო? გაუკვირდა ვანოს. კი, ასეა-მეთქი. რა პატარა კაცი ყოფილხარო. ასე იყო თუ ისე, მე დავერსი თეატრში, გადიოდა წლები, რაღაც-რაღაცეები შეიცვალა ჩემს ცხოვრებაში. დავიწყე კინოში გადაღება, ამასობაში რობიკო სტურუაც მოვიდა თეატრში, რაღაც-რაღაცეები სცენაზეც ვითამაშე... ბატონი მიშა უკვე ჩვენი თეატრიდან წასული იყო და ერთ მშვენიერ დღეს, კინომსახიობთა თეატრისაკენ ფეხით მიმავალს, მანქანა გაუჩნდრე; დაბრძანდით ბატონო მიშა, მე მიგიყვანთ-მეთქი. ჯერ თუარა, მერე კი დამემგზავრა. გზაში მოვიკითხე, რა ხდება თქვენთან თეატრში, როგორ მიდის მუშაობა-მეთქი? და უცებ იცით, რა მიპასუხა? ეჰ კახი, ერთი-ორი შენაირი არტისტი რომ მყავდეს, რა მიჭირდათ. მოულოდნელობისაგან მანქანა დაგამუხრუჭე და თავიდან გავაძლიერებინე ეს წინადადება. მორჩა! რა ცოტა ყოფნის აღამიანს... თითქოს ხელახლა დავიბადე. ამ უდიდესმა რეჟისორმა ბოლოს და ბოლოს აღიარა, რომ თურმე მეც არტისტი ვყოფილვარ...

– რომელი იყო ის პირველი როლი თქვენს ბიოგრაფიაში, რომელმაც პირველი სიტყვა წარმოგათქმევინათ რუსთაველის თეატრის სცენიდან?

– ეს იყო ფორტინბრასი დიმიტრი ალექსიძის სპექტაკლში „ჰამლეტი“. მერე მალე შემიყვანეს კაკულის როლზე სუნდუკიანის „პეპოში“... მერე რაღაც პატარ-პატარა როლებს ვთამაშობდი, თუმცა რომ გითხრათ, რომ რაიმე მნიშვნელოვანი იყო – მოგატყუებთ. საერთოდაც, ჩემს არტისტულ მოღვაწეობას რუსთაველის თეატრში რამოდენიმე პერიოდად ვყოფ. თავიდან-

ვე ვიტყვი, რომ ყველა მნიშვნელოვანი პერიოდის დაწყება რობიკო სტურუას სპექტაკლებთან იყო დაკავშირებული. პირველი იყო „მიზანი ღამე“, სწორედ ამ წარმოდგენაში დავიბრუნე ის თავისუფლება, რაც ჩემს პედაგოგთან – გაბრიელ ღვინიაშვილთან მოვიპოვე. შემდეგ მნიშვნელოვან პერიოდს მივაკუთვნებ რობიკოს დადგმულ „დაღატკ“, სადაც მე სოფლიმან ხანს ვთამაშობდი. ჩემი ენერგიისა და ტემპერამენტის კაცს უცებ რეჟისორმა შემოთავაზა, რომ მეღაპარა ვჭრილი ხმით, ნელა, აუღელვებლად, დამარცვლით... ასევე უნდა შემოძრა... ეს ჩემთვის სრულიად წარმოუდგენელი იყო, თუმცა, შევძელი... ამ როლზე მუშაობისას გავაცნობიერე, რომ შემიძლია ჩემი ფსიქიკისა და შინაგანი ფსიქოლოგიური რესურსების დამორჩილება... მერე, როცა ვიმუშავეთ „ჟეარჟვარეზე“ მომეჩვენა, რომ ყველაფრის გაკეთება შემიძლია... ეს რობიკო სტურუამ მომცა... და ბოლოს, ძალიან მნიშვნელოვანი იყო „კავკასიური ცარცის წრე“... საერთოდაც ასე მიმანია – რობიკო სტურუა რომ არ გომოჩენილიყო ჩემს ცხოვრებაში, მე არ ვიცი, ჩემი კარიერა როგორ განვითარდებოდა. ამ აღამიანს, გარდა იმისა, რომ ძალიან დიდი რეჟისორია და ძალიან ჭკვიანი კაცია, ერთი საოცარი თვისება აქვს... შეუძლია, პროფესია, როგორ გითხრათ, სახელმწიფოებრივ დონეზე

„ჰამლეტი“

შეგაყვაროს... (ილიმება). მე ხომ ისედაც არანორმალურად შეყვარებული ვიყავი ჩემს საქმეში, ამ ადამიანმა ეს გრძნობა გამიასკეცა. ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი რამ ვისწავლე რობიკოსგან. ის რეპეტიციასზე მოდიოდა კონკრეტული ეპიზოდის გადაწყვეტის ათასი ვარიანტით. ხან ასე ვცდიდით, ხან ისე, მოკლედ, ყველანაირად. ხომ არ გგონიათ, რომ მერე რომელიმეზე შეჩერდებოდა? არა, ავტომატურად სცენაზე, როცა მიხვდებოდა, რომ უკვე მასალაში იჯექი, სრულ თავისუფლებას განიცდიდა. აი, იქ კი იბადებოდა ხოლმე ნამდვილი შემოქმედება, ნამდვილი იმპროვიზაცია. მე ვამაყობ იმით, რომ ეს ყველაფერი რობიკოსგან ვისწავლე და იცით, გადასაღებ მოედანზეც როგორ მეხმარებოდა რობიკოს რეპეტიციების გამოცდილებამ?...

„ყვარყვარე“

– „ყვარყვარეში“ თქვენ ვის თამაშობდით?

– არ მითამაშია, თუმცა განაწილებული ვიყავი თვითონ ყვარყვარეს როლზე და ძალიან ბევრიც ვიმუშავე. როცა განაწილება გამოაკრეს, ასევე მწერა ყვარყვარე – რამაზ ჩხიკვაძე, კახი კახიძე... რობერტ სტურუას პირველ რეპეტიციას თუ არ დაესწარი, ჩათვალე რომ დაახლოებითაც ვერ მიხვდები, რისი დადგმა უნდა... აი, სწორედ „ყვარყვარეს“ პირველ რეპეტიციაზე მან მოგვითხრო, რისი თქმა უნდოდა ამ წარმოდგენით და როგორ აპირებდა ამ ყველაფრის განხორციელებას. ჩემთვის ეს როლი იყო უდიდესი პასუხისმგებლობაც და დიდი გამოცდაც და სწორედ ასეთი შემართებით შევუდექი რეპეტიციებს...

კ. კახიძე, რ. ჩხიკვაძე, რ. სტურუა

– და რატომ არ ითამაშეთ, თუ ასე იყო?

– იცით, რა... (ჩაფიქრდება) მე ვთვლი, რომ მსახიობი არასოდეს არ უნდა გაუნაწილდეს თეატრს და, მით უმეტეს, როლს... „ყვარყვარეში“ ართამაში ვთვლი, რომ ჩემი შეცდომა იყო. მით უმეტეს, რომ მთელი გატაცებით ჩავერთე სარეპეტიციო პროცესში, უფრო მეტიც... რეპეტიციებზე მე დავიწყე და მთელი ერთი თვის მანძილზე თავდავიწყებით ვიმუშავეთ. მოუხანეთ კიდევ წარმოდგენის პირველი მოქმედება. შემდეგ შემოგვეერთდა ბატონი რამაზ ჩხიკვაძე. მე-რე, როგორც მოგვხსენებათ, თეატრს თავისი გეგმა ჰქონდა და პრემიერა გარკვეულ ვადებში უნდა გამოსულიყო. რიგ-რიგობით რომ გვემუშავა, ასე ჩათვალეს – ორივე შემსრულებელს დააზარალებდა და ამიტომაც გადაწყდა, ყველა რეპეტიცია პირველ შემსრულებლისთვის დაეთმო. ამ ყველაფერმა ძალიან მძიმედ იმოქმედა ჩემზე... არადა, ნამუშევარიც ჰქონდა, სახეც მოძებნილი იყო და მაყურებლის წინაშეც, მე მგონი, თავს არ შევირცხვენდი, თუმცა ავყვეი ემოციას და სულ ბოლო მომენტში უარი ვთქვი თამაშზე... დღევანდელი გადასახედიდან თუ ვიმსჯელებთ, ეს ნამდვილად ჩემი შეცდომა იყო, თუმცა ახლა ამ ყველაფერს ვერც ვერაფერი გამიასწორებს... მიუხედავად ასეთი უხერხული ვითარებისა, ჩემსა და რამაზ ჩხიკვაძეს შორის, ჩვენი ურთიერთობების არც ერთ ეტაპზე, არანაირი ხინჯი არ განენილა და დღემდე უახლოესი მეგობრები ვართ. თეატრში რაღაცაზე გულის აცრუება არ შეიძლება. როლი შეილივითაა და ფაქტობრივად შეილზე ვთქვი უარი და თანაც ისეთზე, რომელმაც ჩემს აქტიორულ შესაძლებლობებში სრულიად ახალი პლასტები დამინახა და მომავალ როლებშიც ძალიან დამეხმარა...

- კახი პირველად „ოიდიპოს მეფის“ რეპეტიციებზე გავიცანი. ბატონმა დოდო ალექსიძემ სტუდენტები ბავშვების როლებზე აგვიყვანა ამ სპექტაკლში და კარგად მახსოვს, კახის და ელდარ სახლისევიშვილს, რომლებიც მცველებს თამაშობდნენ. ვუყურებდით როგორც „შვარცენგერებს“ (ივინის). მართლაც ისეთი ათლეტური სხეული ჰქონდა, რომ უმაღლესად მოგხვდებოდა თვალში. შემდეგ, როცა თეატრში მოვედი, დაგმეგობრდით... მომწონდა ის, როგორც მსახიობი, თუმცა მაშინ რეჟისორების უმრავლესობა მას როგორც „შკაფს“, ისე უყურებდა. არადა, ყოველთვის ვგმინობდი, რომ მასში იყო ნიჭი. ერთადერთი შენიშვნა მის მეტყველებასთან დაკავშირებით მქონდა, მაგრამ ეს მაინც არ იყო ისეთი მნიშვნელოვანი ჩემთვის. გაცილებით მნიშვნელოვანი იყო ის, რომ მე მასში დავინახე მსახიობი, რომელიც წამოშვებოდა, დამოუკიდებდა, როგორც რეჟისორს, ანუ ჩემი გუნდის წევრი გახდებოდა. მაშინ ჯერ კიდევ არ ვიცოდი, რა და როგორ უნდა გამეკეთებინა, თუმცა, ძალიან მნიშვნელოვანი იყო, ასეთი ერთგული და ნიჭიერი ხალხის გვერდით ყოფნა. ის პერიოდიც კარგად მახსოვს, როცა კახის მომავლის იმედიც გადაწურული ჰქონდა. ერთხელ „ალექსანდროვის ბაღში“ დამითქვა შესვლა, სადაც გამოიცხადა, რომ მსახიობობას თავს ვანებებ და საწყობის გამგედ უნდა დავიწყო მუშაობა. ეს კახის მხრიდან ისეთი მოულოდნელი განცხადება იყო ჩემთვის, რომ პირდაპირ ვუთხარი - ხომ არ გაგიჟდი-მეთქი. აბა, რა ექნა, ფული არა მაქვს, ოჯახი ხომ უნდა ვარჩინო. მე გაცეხარდი: კი მაგრამ ხელობას რომ ირჩევდი, არ იცოდი, რომ ამ პროფესიაში ფული არ არის-მეთქი?! მან ეს მშვენიერად იცოდა, თუმცა, ალბათ, ნერვებმა უმტყუნა. მერე შევეცადე დამემშვიდებინა. სად მიდიხარ? ჯერ ფეხი მოვიკიდოთ, რაღაც მოვისინჯოთ, იქნებ გამოგვდის-მეთქი. ასე იყო თუ ისე, კახიმ, არ ვიცი, მე დამიჯერა, არ ვიცი, თვითონ შეიცვალა აზრი, ფაქტია, რომ ამ პროფესიაში დარჩა. ჩვენი პირველი ერთობლივი წარმატება ნოდარ დუმბაძის „მზიან დამესთან“ იყო დაკავშირებული. ის არანაკლებად მნიშვნელოვანი თამაშობდა და მაყურებელშიც პოპულარობა მოიპოვა. პოპულარული ყოველთვის იყო ქალაქში. ისეთი ოჯახის შვილი იყო, თანაც ისეთი გარემოების, რომ თითქმის ყველა იცნობდა, თუმცა „მზიან დამეში“ დაიწყო მისი არტისტული პოპულარობა. ამის შემდეგ კახიმ სოფიკო ჭიაურელთან ერთად ითამაშა „ჩაღის ქუდში“. შემდეგ იყო პატარა ეპიზოდი „ხანუმაში“. პრაქტიკულად ის იწყებდა წარმოდგენას. ლეონკავალოს „ჯამბაზებიდან“ მდგომარეობა არიას იტალიური ენაზე და მაყურებელი ქანრში შეჰყავდა. თანაც ძალიან უჩვეულოდ... მაყურებელს არ ახსოვდა, რომ იმდროინდელ თბილისში დიდი პოპულარობით სარგებლობდა იტალიური ოპერა. ცნობილი მომღერლები ჩამოდიოდნენ აქ საგასტროლოდ. სამწუხაროდ, ის შენობა, რომელიც ამჟამინდელი თავისუფლების მოედნის ადგილას იყო, დაიწვა. ეს ყველაფერი შემთხვევით ენახე და მაყურებელი ქანრში შეჰყავდა. თანაც ძალიან ჩვენი ქალაქის ისტორია, ტრადიციები და ამ ყველაფერიდან გამომდინარე ჩავთვალე, რომ ასეთი პერსონაჟი აუცილებელი იყო ძველი თბილისის საერთო კოლორიტში.

კ. კახიძე, რ. სტურუა

რესპოდენტთა უმრავლესობა ასხენებს კახი კახიძის მიერ შესრულებულ სოლეიმან ხანის როლს თქვენს სპექტაკლში „ღალატი“...

– „დალატი“ ჩემი ერთ-ერთი უსაყვარლესი სპექტაკლია და კახი ამ წარმოდგენაში იყო უნიკალური. თუმცა ამ პიესას დადგმის ერთგვარი ტრადიციაჲ ჰქონდა დამკვიდრებული ქართულ თეატრში და კახის პარტნიორმა მსახიობებმა მთლად ბოლომდე ვერ აუღეს ადლო ჩემს მიერ შეთავაზებულ ამოცანებს. ამან კი გამოიწვია ის, რომ, თუ რეპეტიციაზე ორნი: მე და კახი ვიბრძოდით ამ ყველაფრის წინააღმდეგ, სპექტაკლებზე კახი მარტო დარჩა და მარტოს კი ძალიან გაუჭირდა მთელი სპექტაკლის თავისკენ გადაქაჩვა.

– **ბატონო რობერტ, იქნებ გაიხსენოთ, რა მოხდა „ყვარყვარეს“ რეპეტიციებზე და რატომ არ ითამაშა კახი კაცსაძემ ყვარყვარე თუთაბერის როლი?**

– „ყვარყვარეზე“ მოხდა ის, რომ რამაზ ჩხიკავაძე არ იყო მაინცდამაინც დარწმუნებული იმაში, რომ ეს სპექტაკლი წარმატებული იქნებოდა. ამიტომაც, მე ძირითადად ემუშაობდი კახისთან. კახი კაცსაძეს საკმაოდ აქვს განვითარებული ახლის ძიების გრძნობა და მაშინ ის უფოქმანოდ წამომეყვა ექსპერიმენტზე. როგორც შემდეგ თეატრმცოდნეებმა „მოჩათლეს“ ამ წარმოდგენის ბრეჯიტისეულობა, სწორედ კახიზე მოისინჯა. რამაზი უფრო კახის თამაშიდან გამომდინარე მიხვდა, რა უნდა ეთამაშა და არა ჩემი ახსნა-განმარტებებიდან. სარეპეტიციო დარბაზში დაინიშნა „ყვარყვარეს“ მთლიანი რეპეტიცია, რომელზეც რამაზიც მოვიდა. ის მაშინვე მიხვდა, რომ საინტერესო სპექტაკლი გამოდიოდა და დაიწყო ინტენსიური მუშაობა, რის გამოც, რასაკვირველია, კახის რეპეტიციები მოაკლდა. უნდა გითხრაო, რომ რამაზ ჩხიკავაძის ნერვოული სისტემა უფრო ძლიერი აღმოჩნდა, ვიდრე კახისი. კახის ფეთქებადი ხასიათი ზოგჯერ მასვე უმღის ხოლმე ხელს, თუმცა, ვე უკვე წასული ამბავია და დღეს რაღას შეცვლი... არადა, მე ნამდვილად მინდოდა, რომ ორივეს ეთამაშა. დარწმუნებული ვარ, რომ კახი სხვანაირი ყვარყვარე იქნებოდა, მაგრამ...

– **ბატონ კახისაც მიაჩნია, რომ ყვარყვარეს როლზე უარის თქმა შეცდომა იყო...**

– რა თქმა უნდა, შეცდომა იყო. ის განერიდა ამ პროცესებს, როგორც უაღრესად პატიოსანი კაცი. მან რაინდული კეთილშობილებით გაუძლო ამ განსაცდელს.

– **ბატონო რობერტ, კახი კაცსაძე მისი თეატრში მოღვაწეობის მანძილზე მიღწეულ ყველა გამარჯვებას სწორედ თქვენს სახელს უკავშირებს... ვერ იფიქრებს იმ წლებს, როცა დღე და ღამე ათენებდით სულ რამოდენიმე კაცი, ოცნებობდით, „გიჟობდით“...**

– ვერც მე ვიფიქრებ იმ წლებს. შეუძლებელიცაა დაიწყოება. შემოქმედებით ინტერესებს რომ დავანებოთ თავი, ჩვენს თვალწინ იბადებოდა საოცარი სიყვარულის ისტორია, რომელსაც ბელას და კახის ოჯახი დაერქვა შემდეგ. სამწუხაროა, რომ ეს ყველაფერი ასე ტრაგიკულად დამთავრდა, თუმცა ეს ისეთი უჩვეულო ისტორიაა, რომელსაც საერთოდ იშვიათად თუ ნახავს ადამიანი ცხოვრებაში. ეს იყო ნამდვილი სიყვარული. და ამ სიყვარულის ფონზე ჩვენი შემოქმედებითი შეხვედრები, მსჯელობები, რეპეტიციები ბევრად უფრო ემოციური და სასიამოვნო იყო. ეს იყო ბედნიერების წლები თითოეული ჩვენგანისთვის. ჩვენ შეგვეძლო, მათ ოჯახში მივსულიყავით შეადამი-

დგანან: კ. კაცსაძე, რ. სტურუა, მ. მალაქაძისი
სხედან: მ. მირიანაშვილი, რ. ჩხიკავაძე, რ. ჩხაიძე

სას და დილაძე გვემუშავა. მასხოვს, ირაკლი ჯერ აქ ვანში იყო, კახის დედა, არჩვეულებრივი, ზღაპრული ქალბატონი თავს დაგვტრიალებდა, ეველანაირად მხარში გვედგა და წვენიც ასეთ ატმოსფეროში ემუშავებოდა. და, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, ზოგჯერ ისე დაგვათენებოდა თავზე, ვერც კი ვგრძნობდით. ამას წინათ საპატრიარქოს ტელევიზიიდან მოვიდნენ წემთან და მთხოვეს ინტერვიუ კახისთან დაკავშირებით, მეც სიამოვნებით დავთანხმდი და ჩავწერე ეს ინტერვიუ. გავიდა დაახლოებით ერთი კვირა და თეატრის ფოიეში შემთხვევით შევხვდი კახის. გამიხერა და მითხრა: ეს რეები ილაპარაკე ჩემსეო. მე შემეშინდა, რამე ცუდი ხომ არ ვთქვი-მეთქი? (იცინის). შევუცქვე რომ ბედნიერი იყო. თუმცა, რა იყო გასაკვირი? ვთქვი ის, რასაც ვფიქრობ მასზე. მიმანია, რომ კახი არის უნიკალური მსახიობი, როგორსაც მე სხვას არც შევხვედრივარ. მას ხომ საოცრად თვითმყოფადი გამომსახველობითი საშუალებები გააჩნია. ცოტა გამიკვირდა კიდევ, რატომ გაუკვირდა, ახე კარგად რომ ვილაპარაკე მასზე. ჩვენ რაღაც უსიამოვნება მოგვივიდა, თუმცა ეს სრულყოფილად არ ცვლის ჩემს მისდამი დამოკიდებულებას, როგორც პროფესიონალისადმი.

– **თუ საიდუმლო არ არის, რა უსიამოვნება მოგივიდათ?**

– არა, საიდუმლო არ არის. 90-იანი წლების დასაწყისში თეატრში ვდგამდი ბრეხტის „სამგროშიან ოპერას“, სადაც კახი თამაშობდა ბრაუნის როლს და ქანრი ლოლაშვილი – მექი დანას. სამი აქტი თითქმის დასრულებული გვექონდა. ვმუშავებდით მეოთხე მოქმედებაზე. ამ დროს გაირკვა, რომ ქალბატონი ნატაშა ჩხიკვაძის კავშირების წყალობით დაიბრუნა დიდი საგასტროლო ტურნე რამას ჩხიკვაძის შემოქმედებითი სადამოუბითი ავსტრალიაში, სადაც კახისა და ქანრისაც უნდა მიეღოთ მონაწილეობა. მათ მთხოვეს, რომ გამეშვა გასტროლებზე. მე ადამიანურად უარს ნამდვილად ვერ ვეტყვიდი იმიტომ, რომ ძალიან დიდი გატირვების წლები იყო და მატერიალურად მსახიობებისთვის ეს ტურნე დიდი შეღავათი იქნებოდა, თუმცა, როგორც რეჟისორმა, ეტყობა, მაინც ვერ „გადავხარშე“ ეს ეველაფერი და „სამგროშიანის“ რეპეტიციები შევწყვიტე. ეს იყო და ეს.

– **თუ გავით მონიშნული მსახიობი კახი კავსაბე თქვენს მომავალ დადგმებში?**

– (იცინის) მე ჯერ ჩემი მომავალი მაქვს გასარკვევი. ვხედავ თუ არა მომავალში ჩემს თავს, არ ვიცი... (იცინის) ადამიანები ვართ და წვენი შესაძლებლობები ამოეწეურავი არ არის. თუმცა მისმა ბრძოლამ საკუთარ ავადმყოფობებთან გვიიწვინა, რომ ის ძალიან ძლიერი ადამიანია. სულ რამოდენიმე ფაქტი ვიცი, როცა კაცმა აჯობა საკუთარ დაავადებას. ეს იყო სოლჟენიცინი, რომლის შემთხვევაში ექიმებიც კი ვერ ხსნიან, თუ როგორ აჯობა მან იმ ეველაფერს, რაც სჭირდა და, ალბათ, ეს არის კახი. ამას წინათ, ავად გავხდი და სიკვდილს ჩახედე თვალებში. სულ მეშინოდა იმ მომენტის, როცა სიკვდილის წაში დადგება, არ აღმოვჩნდე მხდლი

„შიანი დამე“

სცენა სპექტაკლიდან „საბრალდებო დასკვნა“: რ. ჩხიკვაძე, კ. კახიძე

და ადამიანის სახე არ დაეკარგო. აი, მაშინ მივხვდი, რომ თურმე სიკვდილისთვის თვალის გასწორებაც შემძლება. პოდა, რაჟი მეც ნახვდელ თვალებში სიკვდილს და კახიძაც, შეიძლება, რაიმე შესაბამის პიესაში ჩვენმა შეხვედრამ საინტერესო შედეგი მოიტანოს. როგორც ვხედავნიჭი მას ნამდვილად არ გამოდგოვია, შესაძლებლობებიც მრავლად აქვს. ყველაზე მტკივნეული სწორედ ის არის, ცხოვრების ბოლოს როცა აცნობიერებ დაუხარჯავი შესაძლებლობების სიმრავლეს. არადა, უკანაც ხომ ვერ დაბრუნდები? სწორედ ამიტომაც მინდა, რომ ბელმა გაგვიღიმოს და კახის ერთი დიდი გაბრწყინება კვლავ მოხდეს რუსთაველის თეატრის სცენაზე.

კ. კახიძე. ფოტო რ. სტურუასი

„ეგმონტი“

– ერთ მშვენიერ დღეს მეძახის სერგო ზაქარიძე და მეუბნება: კახი, ახლა შენ დიდი საშუალო გელის და არ უნდა გაგაწაფილო... ამ განცხადების შემდეგ ბატონმა სერგომ დიდი ლექცია წამიკითხა, თუ როგორი იმედი აქვს მას ჩემი, როგორი დიდი იმედი აქვს ლილი იოსელიანს... ჩემზე როგორ იმედებს ამყარებს რუსთაველის თეატრი და სრულიად ქართული თეატრალური საზოგადოება. – რა საქმე, ბატონო სერგო-მეთქი? ვკითხე და თქვენ წარმოიდგინეთ, ცოტათი შევშინდი კიდეც. ლილი იოსელიანი იწყებს „ეგმონტის“ დადგმას და მთავარი გმირი შენ უნდა განასახიერო. ძალიან ავენთე. რამოდენიმე დღეში კი უკვე ქალბატონ ლილისაც შევხვდი. მანაც გამიმორა, რომ ჩემი იმედი აქვს და შევთანხმდით კიდეც, რამოდენიმე დღის შემდეგ შეხვედროდით ერთმანეთს. მე ამ დღეების მანძილზე წავიკითხე პიესა, მოვგაროვე ინფორმაცია ავტორზე, ეპოქაზე. მოკლედ, შეძლებისდაგვარად მოვემზადე ამ საპასუხისმგებლო შეხვედრისათვის.

– პირველი შეხვედრა რეპეტიციების დაწყებამდე უნდა შემდგარიყო?

– რასაკვირველია. ჩვენი პირველი შეხვედრა არც მეტი, არც ნაკლები თექვსმეტ საათს გაგრძელდა. (იცინის). სტანისლავსკისა და ნემიროვიჩ-დანჩენოს პირველი შეხვედრისა არ იყოს, მე და ქალბატონმა ლილიმ თექვსმეტი საათი ვილაპარაკეთ. რამოდენიმე დღის შემდეგ მეორე შეხვედრა ძალიან „მოკლე“ გამოდგა, სულ რაღაც ცხრა საათი გაგრძელდა... (იცინის)

– მიუხედავად თქვენი ასეთი იუმორისტული განწყობისა, ალბათ, ეს შეხვედრები ნაყოფიერი იყო, არა?

– რას ამბობ?! ნაყოფიერი კი არა, მხოლოდ „ეგმონტი“ ვცხოვრობდი ის პერიოდი. ქალბატონ ლილის აქვს ეს საოცარი უნარი, ისე დაგაინტერესოს პერსონაჟი, რომ მის გარდა ვერაფერზე ვეღარ იფიქრებ კაცი. მასხოვს, ერთი ოთახი მქონდა კორინცოვზე, სადაც ჩემთვის გემუშაობდი ხოლმე, და იქ კედლებზე რაღაც ჩანახატების გაკეთებაც კი დავიწყე. თანაც, რატომღაც ყველაფერს ყავისფრად ვხედავდი და ამ ჩანახატების უმრავლესობას სწორედ ამ ფერით ვხატავდი. მასხოვს, თვალები დავხატე... სწორედ ისეთი წარმოდგენა ეგმონტის თვალებში... ასე იყო თუ ისე, მთელი ჩემი არსებით ჩავეხტი ამ საშუალოში. ერთ-ერთ შეხვედრაზეც ქალბატონმა ლილიმ მითხრა, მოდი კახი, ისე წავიკითხოთო... აი, ის მთავარი მონოლოგი რომ არის – „ო, ძილო, ძილო“ ის წავიკითხოთო... მე როლი გადაწერილი მაქვს, თითქოს ფსიქოლოგიურადაც მზად ვარ ამ საშუალოსთან შესარკინებლად. ერთი შეხედვით ყველაფერი წეს-

რიკშია... და დავიწყე: „ო, ძილო, ძილო“... უცებ მომესმა ქალბატონი ლილის ხმა: „არა!“, „რა არა, ქალბატონო ლილი?“ – ეკითხე მე. „აიცი, როგორ კახი?“ აი, ასეო და თუითონ მინეგნა. ეს გასაგებია ქალბატონო ლილი, მაგრამ ახლა წეწ ხომ არ ვთამაშობთ ჯერ, ხომ უბრალოდ ეკითხულობთ-მეთქი? – დავაპირე თავის მართლებად. მართალი ხარ კახი, უბრალოდ ეკითხულობთ, მაგრამ სწორად რომ წავიკითხოთ, ჯობია აქედანვე რაღაცეები გავითვალისწინოთ. „ო, ძილო, ძილო“... – დავიწყე მე თავიდან. მოპირდაპირე მხრიდან ისევე გაისმა: არა! „ო, ძილო, ძილო“... არა! „ო, ძილო, ძილო“... არა! ახლა უკვე მეორე ძილოც არ მათქმევინა. აბა, როგორ ეთქვა-მეთქი... მინეგნა... თუითონ იმპროვიზირებდა. მე კი გასაქანს არ მაძლევდა. მეც ავდექი და ზუსტად ისე გავეიმორე, როგორც თუითონ მითხრა. „შენ რა, დამცინი კახი?“ „არა, რას ბრძანებთ ქალბატონო ლილი“... მოკლედ, რაღა ბეკრი გაგაგრძელო, ეს „ო, ძილო, ძილო“... ემძახეთ სამი საათი, მერე ვთხოვე საპირფარეშოში გაიშვით-მეთქი. გაიშვა... მეც წავედი და... წავედი. და იქ დამთავრდა „ეგმონტი“...

- ანუ, აღარ დადგმულა?
- არა!
- ესე იგი, სხვა მსახიობიც არ აიყვანა?
- არა!

ლილი იოსელიანი

– ქალბატონო ლილი, ბატონი კახი ბრძანებდა, რომ არა თქვენ და კოტე მახარაძე, ის ინსტიტუტში ვერ მოხვდებოდა. იქნებ, გაიხსენოთ ის დღე?

– გამოცდა იყო... კახი ცხურობდა ისეთი დიდი მსახიობების სახლში, როგორებიც იყვნენ აკაკი ხორაგა, აკაკი ეახაძე და სხვები. ხორაგა იმ პერიოდში ინსტიტუტის რექტორი იყო. ის ძალიან გულშემატკივრობდა კახის, თუმცა გამოცდაზე წინა პლანზე წამოიწია მისმა ართო-მიულმა მეტყველებამ და სათუო გახდა კახი კახისაღის ინსტიტუტში წარიცხვის საკითხი. მაშინ მე ვთქვი, რომ ართომიული მეტყველების გამო ასეთი გარეგნობის, მუსიკალობისა და პლასტიკურობის მქონე ემაწვილის ინსტიტუტს გარეთ დატოვება უსამართლობა იქნებოდა. ხორაგამ, რომელიც რატომღაც სწორედ იმ პერიოდში არც მესალმებოდა, უცებ აიტაცა წემი სიტყვები და მხარი დამიჭირა. კახიც მიიღეს პირობით. ერთ წელიწადში მის ჯგუფში სასცენო მეტყველების პედაგოგად სწორედ კოტე მახარაძე დაინიშნა. მან მალევე აუღო ალდო ახალგაზრდა ნიჭიერი სტუდენტის შესაძლებლობებს და ყველას დაუმტკიცა, რომ კახი კახის სახით ქართულ თეატრში ღირსეული ცვლა მოდიოდა.

– და მაინც, მიუხედავად ამისა, კახი კახსავე ძალიან დიდხანს მხოლოდ ეპიზოდურ როლებს ასრულებდა და მასიურ სცენებში გამოდიოდა, თქვენ კი იგი მოულოდნელად ეგმონტის მთავარ როლზე დაამტკიცეთ. რამ განაპირობა თქვენი არჩევანი?

– უპირველეს ყოვლისა, კახის პიროვნებამ. საერთოდაც, წემთვის ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს პიროვნებას, მით უფრო პიროვნება – აქტიორს. კახი, მიუხედავად მისი ექსცენტრული ხასიათისა, საოცრად კეთილშობილი და რბილი ადამიანია. წემზე ძალიან იმოქმედა მისმა დამოკიდებულებამ დედამისისადმი. მოკლედ, მრავალი ფაქტორის გათვალისწინებით მივიღე ასეთი გადაწყვეტილება და კახი ეგმონტის როლზე დავამტკიცე.

– თუმცა ეს წარმოდგენა არ შედგა...

– დიახ, არ შედგა. კახი ამ ყველაფერს იუმორით ეყება ხოლმე და წემს „სადისტობასაც“ აბრალებს, თუმცა დღევანდელი გადასახედიდან რომ ვიხსენებ, „ეგმონტი“ თავიდანვე განწირული იყო. თეატრში იმ დროს არსებულმა ვითარებამ უფრო შეიწირა ეს წარმოდგენა, ეიდრე წემი და კახის სარეჟერაციო პროცესმა. რაც შეეხება წემს „სადისტობას“, ახლაც ვთვლი, რომ კახის გარკვეულ ეტაპზე სჭირდებოდა წემნარი „სადისტი“. ის ნამდვილად ნიჭიერი შემოქმედი იყო და არის და მის ნიჭს „გააღმასება“ ესაჭიროებოდა...

– ქალბატონო ლილი, რას იტყვით კახი კავსაძეზე, როგორც კინომსახიობზე?

– მე უფრო ზოგადად ვიტყვი, რომ ის არის არაჩვეულებრივი მსახიობი, როგორც სცენაზე, ისე ეკრანზე. და თუ მის ეკრანულ სახეებზე უფრო დაკონკრეტებით შევჩერდებით, მე პირადად განსაკუთრებით მომწონს ის მერაბ კოკინაშვილის ფილმში „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“. ხშირ შემთხვევებში რეჟისორები კახის ზოგად ექსცენტრიულობას იყენებენ ხოლმე, ამ შემთხვევაში კი კარგად გამოიყენა, რომ ის საკმაოდ ღრმა არტიტია და არა – ზედაპირული.

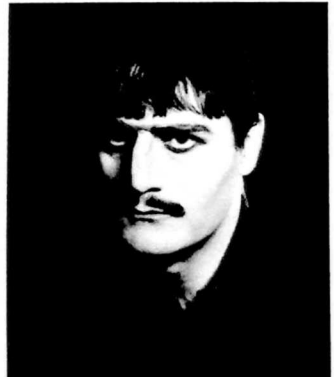
– ბელა მირიანაშვილი თქვენი სტუდენტი იყო...

– ოოო, ბელა გამორჩეული სტუდენტი იყო. ძალიან საყვარელი, ძალიან შრომისმოყვარე, საოცარი მომხიბვლელი დაჯილდოებული... სამწუხაროა, რომ მისმა ავადმყოფობამ ხელი შეუშალა ბელას შემოქმედებით განვითარებას, რადგან მაჯერა, რომ ის მის თაობაში ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული მსახიობი იქნებოდა. რაც შეეხება კახის და ბელას შეუღლებას, ამაში პირველი თვითონ კახი გამოიმეტყდა. მახსოვს მე მაშინ კახის მეზობლად ვცხოვრობდი „პლუხანოვზე“ და ერთ-ერთი რეპერტიციის შემდეგ კახი მაცივრებდა სახლამდე. სწორედ მაშინ გამოიმეტყდა, რომ ბელაზე დაქორწინებას აპირებდა. მე ძალიან გამიხარდა. მათ მართლაც შესანიშნავი, სამაგალითო ოჯახი შექმნეს. კახის, ვიცი, არ ეწყინება და ბელამ მისი პიროვნების ნამოყალიბებაზეც უდიდესი გავლენა იქონია. არაჩვეულებრივად შეთავსდა ერთ ოჯახში ბელას გამოკვეთილი „ინტელიგენტობა“ და კახის გულწიფლობა და „სიველურე“. ბელას ავადმყოფობის პერიოდში კი უკვე საზოგადოების დიდმა ნაწილმაც დაინახა კახის ადამიანური, ის იშვიათი თვისებები, რაც მე ჯერ კიდევ მისი ახალგაზრდობის წლებიდან მქონდა შენიშნული. ...და ბოლოს, მე მინდა, გულში ჩავიხუტო ჩემთვის ძალიან ძვირფასი კაცი, არაჩვეულებრივი მსახიობი და პიროვნება, ჩემი კახი! მინდა, ვუსურვო სულის მხნეობა, ახალ სახეებთან შეჭიდება და, რა თქმა უნდა, დიდხანს სიცოცხლე, მისი ოჯახის, მისი ახლობლების, მისი მაყურებლის გასახარად.

საინტერესო როლები

– ბატონო კახი, ჩვენ ვისაუბრეთ ბატონ რობერტ სტურუასთან ერთად გატარებულ შემოქმედებით წლებზე, გავიხსენეთ ქალბატონი ლილი იოსელიანის რეპერტიცია. კიდევ რომელ რეჟისორებთან მუშაობა დაგამახსოვრდათ?

– მე მხოლოდ ის შემოიძლია გითხრათ, თუ რომელ რეჟისორთან მუშაობისას ვგრძნობდი უკეთ თავს, თორემ მათი შემოქმედების ანალიზი, რა ჩემი საქმეა და რომც იყოს, არაკორექტულობა იქნებოდა ჩემი მხრიდან ამ თემაზე საუბარი. უკვე გითხარით, რომ ჯერ კიდევ სტუდენტობის წლებში შეეხვედი გიგა ლორთქიფანიძეს... არაჩვეულებრივად მახსენდება დოდო ალექსიძის რეპერტიცია... არჩილ ჩხარტიშვილის რეპერტიციები... ჩონთას ვთამაშობდი „მოკვეთილში“, იუმორით გავიხსენეთ ქალბატონი ლილი იოსელიანის რეპერტიცია, თუმცა მინდა მოგახსენოთ, რომ ამ ქალბატონთან რამოდენიმე პიესაზე ვიმუშავე და თუ „ეუმორისტს“ არ ჩათვლით, მე მგონი, უკმაყოფილო ჩემით არ ყოფილა. რამოდენიმე პიესაში ვიყავი განაწილებული მიხეილ თუმანიშვილთან. „ჰინტრაქაში“ უმინშენელო ეპიზოდი მქონდა, თუმცა ის ეპიზოდი ძალიან ძვირფასი იყო ჩემთვის, ისევე როგორც ეპიზოდი „ზაფხულის ღამის სიზმარში“... შესანიშნავად ვგრძნობდი თავს გიზო ჟორდანიას რეპერტიციებზე... მე ვფიქრობ, საეტაპო სპექტაკლი დადგეს ნანა ხატისკაცმა და თენგიზ მაღალაშვილმა „სიბრძნე – სიცრუისას“ სახით და მეც სიამოვნებით ვიმუშავე ამ წარმოდგენაზე... ძალიან კარგად მახსენდება ლევან მირცხულავას რეპერტიცია, ორ პიესაში ვითამაშე ბადრი კობახიძესთან, არაჩვეულებრივად შევეშვენი

„მოკვეთილი“

„მეცხრე“

მუშაობის დროს ავთო ვარსიმაშვილს. საერთოდ ავთო ძალიან კარგად შემოვიდა თეატრში, საინტერესო, ახალგაზრდული იდეებით. მასთან რამოდენიმე სპექტაკლში ვითამაშე... ვთამაშობდი გოგა თავაძის, გონა კაპანაძის სპექტაკლებში...

— და მაინც, თქვენი ყველა მნიშვნელოვანი სცენიური წარმატება რობერტ სტურუას სახელს უკავშირდება...

— დიას, ჩემო ბატონო...

— ალბათ არსებობდა როლები, სპექტაკლები... რომლებიც განსაკუთრებით დაგამახსოვრდათ, განსაკუთრებით გიყვართ...

— რა თქმა უნდა. წელან „მზიან ღამეზე“ რომ ვლადპარკობდით, მაშინაც ვთქვი და ახლაც გავიმეორებ, ეს წარმოდგენა რაღაც ეტაპი იყო ჩემს ცხოვრებაში, თუ გნებავთ, დავარქვათ რაღაც ნიშნული, რის შემდეგაც უამრავი საინტერესო საშუალო განვახორციელე, თუმცა ის იყო პირველი და ამიტომაც განსაკუთრებულად აღვნიშნე. ძალიან საინტერესო და წარმატებული სპექტაკლი იყო შალვა დადიანის „გუშინდელნი“. თემურ ჩხეიძემ არანეველებრივად იმუშავა და შესანიშნავი სპექტაკლიც შეიქმნა. ერთი-მეორეზე უკეთესი სახეები იყო — ჟანრი ლოლაშვილი გინდა, ავთო მახარაძე გინდა... ყველა, ყველა... რომელიმეს ცალკე გამოყოფა, ალბათ, არც შეიძლება, ისეთი სპექტაკლი გამოვიდა. მეც ძალიან მიყვარდა ჩემი თავადი კოწია... თუმცა, შემდეგში, როცა უკვე ცოტა უფრო მეტი გამოცდილება დამიგროვდა და ამ გადასახედი წარსულისკენ გავიხედე, შეიძლება, დღეს რაღაც უფრო მეტი ჩამეღო ამ როლში...

— და მაინც, კოწია, ალბათ, თქვენს ერთ-ერთ საუკეთესო ნამუშევრად ჩათვლება...

— ამაზე მე ვერ ვიმსჯელებ, ეს უკვე თეატრმცოდნეების საქმეა. მე არ დამივიწყდება ჩვენი გასტროლები მოსკოვში. საგასტროლო რეპერტუარში იყო „ყვარყვარე“, „გუშინდელნი“, „სამანიშვილის დედინაცვალი“, „აპოკალიფსური ცარცის წრე“... რა ამბავი იქნებოდა, ხომ წარმოგიდგენია? აი, იმ გასტროლების მერე „ავიწყებიტო“ და რუსთაველის თეატრმა პრაქტიკულად მთელი მსოფლიო შემოიარა, ზოგიერთ ქვეყანაში რამოდენიმეჯერაც კი ვიყავით.

სცენა სპექტაკლიდან „ღალატი“. კ. კახიძე, ლ. გულაძე

„აპოკალიფსური ცარცის წრე“

– ძალიან მაინტერესებს, თუ გახსოვთ ის მომენტი, როცა პირველად გიცნეს ქუჩაში ან თვალი გამოგაყოფლეს?

– „მზიანი ღამე“ ახალი ნათამაშები გექონდა, მე და ბელა ვდგავართ რუსთაველზე და გავაჩერეთ მანქანა. არ მახსოვს, სადღაც მივდიოდით, მოკლედ, ფული არ გამომართვეს. ბელა იმდენ ფილმში იყო გადაღებული, არ გამოიკვრივებოდა, ის რომ ეცნოთ, მაგრამ, თქვენ წარმოიდგინეთ, მეც მიცნეს და ძალიან მეხიამოვნა. (პაუზა) ახლა კიდევ, როცა ვერ მცნობენ ხოლმე, სასტიკად მწყინს... (გულიანად გადაიხარხარებს).

– ისე, რომ გადავავლოთ თქვენს შემოქმედებით ცხოვრებას თვალი, ერთი შეხედვითაც ჩანს, რომ ხშირად გქონდათ პაუზები, განსაკუთრებით სცენაზე. აი, მაგალითად 15-16 სეზონის მანძილზე 5-6 როლი გაქვთ სულ შესრულებული...

– და მიუხედავად ამისა, არახდროს არ მიგრძენია ის, რომ უსაქმოდ ვიყავი. მე ხომ სულ ვმუშაობდი. თუ რუსთაველის თეატრის სცენაზე არ ვიდექი, ესე იგი კინოში ვიყავი აქტიურად დაკავებული, ან რუსეთის თეატრალურ სცენებზე, ხან ვამინტონოში, ხან ესტრადაზე...

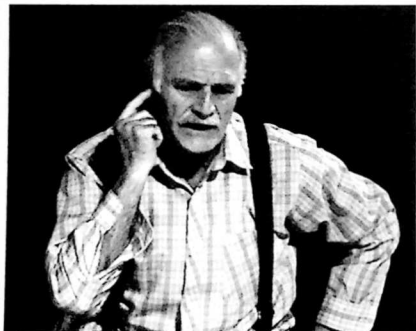
– რობერტ სტურუას ბოლოს თქვენ შეხვდით სპექტაკლზე „მერე რა, რომ სველია, სველი იასამანი“ მუშაობის პროცესში. ამ წარმოდგენაში თქვენ პარტნიორობას უკვე თეატრის სხვა, ახალგაზრდა, თაობა გიწვევდათ... როგორ გაიხსენებდით ამ წარმოდგენაზე მუშაობას და რით განსხვავდებოდა ის რობერტ სტურუასთან ერთად განხორციელებული სხვა სპექტაკლებისგან?

– ვიდრე ამ თემაზე ვიპასუხებდეთ, მინდა, გავიხსენო აწ გარდაცვლილი დათო ხინიკაძე. სწორედ ამ ახალგაზრდა რეჟისორმა მოიტანა ეს პიესა თეატრში და მხოლოდ ამის შემდეგ ჩაერთო როლიც ამ სარეპერტიციო პროცესში. ახლა, რაც შეეხება თქვენს შეკითხვას... მინდა გითხროთ, რომ ამ ახალგაზრდებთან მუშაობა, მართალი გითხროს, ძალიან გამიბიძრდა... ვერ გავიგე, რაში იყო საქმე, მაგრამ შეგრძნება ნამდვილად ასეთი დამრჩა... ზაზა პაპუაშვილი მუშაობდა ძალიან საინტერესოდ და, მე მგონი, სწორედ იმ სპექტაკლში გამონდა, რომ მისი სახით ძალიან ნიჭიერი არტისტი მოვიდა რუსთაველის თეატრში.

– ისე, თქვენ თანამედროვე პიესებში უფრო გაადვილდებოდათ თამაში, თუ კლასიკური რეპერტუარის პიესებში?

„დრაკონი“

„მოხუცი ჯამბაზები“

– კლასიკურ პიესას ერთი ხიბლი აქვს. როცა კითხულობ, ის ისეა დაწერილი, რომ თვითონ გიბიძგებს მოქმედებისკენ. ერთი შეხედვით კლასიკური რეპერტუარის თამაში ადვილიცაა, თანამედროვე პიესაში კი, თითქოს არაფერი არ ხდება... ჰოდა, აი, ის, თუ რა ხდება, შენ თვითონ უნდა აღმოაჩინო.

– რუსეთის თეატრალური სივრცე ახსენეთ... ჩაგვეითებით, ვის თვლით თქვენს საუკეთესო პარტნიორად რუსეთში?

– სვეტლანა კრიუჩკოვა ძალიან კარგი პარტნიორია. თუმცა ერთი თვისება აქვს და გადავანვი... (ეღიმება). როგორც მას უნდოდა, ისე უნდა მიგეწოდებინა რეპლიკა. ერთხელ, ორჯერ, სამჯერ... მერე მე ვუთხარი, აბა, ახლა აქ უფროსობას თავი დანე-

„ჩიტები“: ე. ვოინაროვსკი, გ. ხაზანოვი, კ. კავსაძე

ი. ბაშმეტი, კ. კავსაძე და გ. ხაზანოვი

ბე-მუთი. შენ როგორც მომავლი რეპლიკას, მე იქედან გამომდინარე გიპასუხებ და პირიქით-მუთი... ცოტა გაუკვირდა, მაგრამ მაგაშიც შევეტეო, რომ ნიჭიერი ქალია, უცბად აუღო ალღო იმას, რისთვისაც ესაყვედურობდი. ძალიან კარგ პარტნიორად ითვლება არმენ ჯიგარხანიანი, თუმცა მასთან არასდროს მითამაშია. ახლახანს რაღაც მოლაპარაკებები დაიწყო, რომ შეიძლება მე და არმენი მალე შევხვდეთ კიდევ გადასადებ მოედანზე ერთმანეთს. ასე მითხრა: Мечтаю чтобы мы встретились перед камерой. მე მგონი, დღეს-დღეისობით რუსეთის იმპერიაში ყველაზე მაგარი არტისტია, ეს ეთნიკურად სომეხი კაცი... სხვათა შორის, იცით როგორი ფრაზა აქვს დაწერილი? – Убейте меня, но я не знаю что такое родина... სადაც ვცხოვრობ, სადაც ვუყვარვარ, სადაც არიან ჩემი მეგობრები... სამშობლოდაც იმ ქვეყანას აღვიქვამო.

– რუსეთში ორ წარმოდგენაში მიიღეთ მონაწილეობა. მანამდე არაერთხელ გამოსულხართ რუსი მაყურებლის წინაშე რუსთაველის თეატრის სპექტაკლებით. თუ იყო რაიმე განსხვავება თქვენდამი დამოკიდებულებაში, როცა უშუალოდ იქ განხორციელებული სპექტაკლით წარდგენით მაყურებლის წინაშე?

– ძალიან საინტერესო რამ აღმოვაჩინე. ორივე სპექტაკლი ანტრეპრისის პრინციპით განხორციელდა, მაგრამ რადგან იქ დაიდგა, უკვე სტუმრად აღარ აღგოქვამდნენ, იქაურად გოვლიდნენ. მეც ასეთივე შეგრძნება მქონდა მუშაობის პროცესში. სტუმრად არ მიგრძნობდა. მე ხომ მათ თეატრში ვითამაშობდი.

კ. კავსაძე, პ. ბრიდსკა

– ბატონო თემურ, თქვენთან კახი კავსა-
ბე ერთადერთ წარმოდგენაში თამაშობდა, ეს
იყო თავადი კოწია შალვა დადიანის „გუშინ-
დელნი“... ძალიან ბევრი პროფესიონალის
აზრით, კოწია ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი
როლი აღმოჩნდა კახი კავსადის შემოქმედ-
ებით ცხოვრებაში...

– მართლაც ისე მოხდა, რომ მხოლოდ
„გუშინდელნი“ შევხვდით ერთმანეთს. არ
ვაპირებ იმის მტკიცებას, თუ როგორ მიუ-
ვარს კახი, როგორც მსახიობი და როგორც
პიროვნება. ვინც ჩვენ გვიცნობს და ჩვენი
ურთიერთობებიც იცის, ეს ისედაც ყველა-
სათვის ნათელია. არც იმას ვაპირებ, რომ
ვინმეს გადავებრალო ის, რომ მხოლოდ ერ-
თხელ შევხვდით სარეჟერაციო დარბაზში

„გუშინდელნი“

ერთმანეთს... რასაკვირველია, ეს არავის ბრალი არ იყო... უბრალოდ ისე აეწყო, რომ ჩემი
რუსთაველის თეატრში მოღვაწეობის პერიოდში კახი უკვე ძალიან დაკავებული არტისტი იყო
და რეჟისორები ველოდებოდით მის გამოთავისუფლებას. მიზეზი ეს იყო და ეს... ამ რამოდე-
ნიმე ხნის წინათ ტელევიზიით ვუყურებდი „გუშინდელნი“ და აღმოვაჩინე ერთი რამ, რაც
სხვა წარმოდგენასთან დაკავშირებით არასდროს არ გამჩენია – დღეს რომ დავდგა, ალბათ,
არაფერს და არავის არ შევეცდიდი. კახისთან მუშაობა ერთი სიამოვნება იყო. ამ წარმოდგე-
ნას რომ თავი დავეხრეთ და ზოგადად მსახიობ კახი კავსაძეზე ვისაუბროთ, მე ის თითქმის
ყველა სპექტაკლში მეყვანა ნანახი, მათ შორის ისეთებშიც, რომლებიც მაინცდამაინც არც მომ-
წონებია და ეს ბუნებრივია, მაგრამ არსად, არც ერთ წარმოდგენაში არ მახსოვს კახი უმ-
ნიშვნელო ყოფილიყო სცენაზე. მისი შემოსვლისთანავე, ძალაუნებურად, ყურადღება გადაე-
დის მასზე, რადგან თავისი პლასტიკით, თუ ელასტიურობით, თუ გნებავთ არტისტიზმით,
მისი, და მხოლოდ მისი, აქტიორული მანერით ყოველთვის, ყოველ ეპიზოდში მნიშვნელოვა-
ნიც არის და საინტერესოც. ახლა ჩემს პირად სატიკოვარზე მინდა გავამახვილო მკითხველის
ყურადღება. (იცინის) ხანდახან, ისეთ უადგილო ადგილას, ისეთ რაღაცას მიაშობს... ვუბნე-
ბი კიდევ, დამანებე თავი... არადა, არც მეშვება... (იცინის) ერთხელ სასაფლაოზე მიაშობ რა-
ღაც... ცხადია, ამას ვერც მოეყვები და ვერც დაეწერ... ერთ ძალიან პატივსაცემ ადამიანს
გვრძალავდით დიღუბის პანთეონში... მე პროცესიას ოდნავ გამოვეყავი და მამანქმის საფლავ-
თან შეგჩერდი, თან მახლდა ჩემი მეუღლე და კიდევ ერთი თუ ორი კაცი, შემოგვიერთდა კა-
ხი და დაიწყო საკუთარი ოპერაციის მოყოლა... ეს იყო „შავი“ დღე ჩემს ცხოვრებაში. (იცინის)
ესე იგი, სულ რამდენიმე მეტრში კრძალავდნენ საპატივცემულო ადამიანს, გამოდიან სიტყ-
ვებით და ამის პარალელურად ჩვენი ჯგუფიდან მოისმობდა მოგუდული სიცილის შესანიშნა-
ვი კენჭის... სრული შეგრძნება მქონდა, რომ შიგნით რაღაც გამოსცდებოდა სხეულში. სიცი-
ლის შეკავება ასეთ რთულ სიტუაციაში ძალიან ძნელია. არადა, რა საოცარი მოყოლა იცის?!
განა, სპექტაკლი არ იყო ქალბატონი ლილი იოსელიანის თუბილუზე მისი გამოსვლა?! ნების-
მიერი მონათხრობიდან ქმნის ხელოვნების პროდუქტს. საოცარი უნარი აქვს, ალღო აუღოს
სიტუაციას, ნაფლოს და იქიდან მაქსიმუმში მიიღოს... აღტაცებას ვერ ვმალავ მისი ამ თვისე-
ბის გამო. სულ მაქვს იმის შეგრძნება, რომ ის აფრტუვებს ჩიტიორებს... კახიში უნიკალური
არის ის, რასაც ვერ მოეყვები და თუ მოეყვები, ეს მშრალი კონსტატაცია იქნება, ანრდილი იქ-
ნება იმისა, რაც გინდა, რომ თქვა. არადა, რაც არ უნდა ვთქვა ამ ადამიანზე, ყველაფერი ეს
ნწორი იქნება, თუმცა, ალბათ, ყველაზე მნიშვნელოვანი და მთავარი დარჩება სიტყვებს მიღ-
მა... მან ისე განწყო ცხოვრება, ისე მოვიდა ამ ახაკამდე, რომ კახის უწესო და უზნეო საქ-
ციული ადამიანს არ ახსოვს. ნუ დაიკვებხნის ნურავინ, რომ ეს ადვილი იყო. ალბათ, არის

ცხოვრებაში რაღაც, რაზედაც მას გული წყდება ან საკუთარ შეცდომად მიიჩნია, მაგრამ მან ისე გაიარა ეს გზა, რომ არ შეგულებოდა ადამიანი, ამ განვლილ გზას აუგად მოიხსენიებდეს.

– ბატონო თემურ, ისე მოხდა, რომ ქალბატონი ბელაჲ უკანასკნელად სწორედ თქვენს საექტაკლეში „ბერნარდელ ალბას სახლი“ გამოვიდა სცენაზე მარია ხოსიფას როლში...

– ბელა იყო უნიკალური, ყველასგან გამორჩეული ადამიანი. მანამდე, ვიდრე ეს მზაკერული სენი შეეცრებოდა, ღუთაება იყო. მას ჰქონდა სრულიად ფანტასტიკური მომხიბვლელობა. ამას წინათ რაღაც ფილმს მივადევნე თვალი ბელას მონაწილეობით. დამერწმუნეთ, რომ ვერანაირი ფილმი თუ ფოტოსურათი ვერ გადმოსცემს იმას, თუ რა იყო ეს ადამიანი სინამდვილეში. დამიჯერეთ, როცა ამას გუუბნებით, არაფერს არ ვახვიადებ. მასთან ურთიერთობის დროს ხვდებოდი ამ ადამიანის რვეუბებაში. თუ არსებობს, და ალბათ არსებობს, ღვთიური ხიბლის ცნება, ეს ბელა მირიანაშვილს, მის პიროვნებას ზუსტად მიესადაგება. და სცენიდან ეს ხიბლი ბევრად უფრო მეტად გადმოდიოდა, ვიდრე ეკრანიდან. მე სულაც არ ვაპირებ დავაკენინო მისი კინომოდელაჲობა, თუმცა რეალურად ეს მართლაც ასე იყო. ნებისმიერი აღმატებული ხარისხის გამონათქვამი მიესადაგება მას: გნებავთ, მომავლოდებული, თუ გნებავთ, მომწესხველი, ანდა დამატყვევებელი... მაგნიტივით ისრუტავდა და იხიდავდა ყველაფერს და ყველას გარშემო. მისი ავადმყოფობის შემდეგ, ვიდრე მე გაგანაწილებდი „ბერნარდაში“, ჩემზე საოცარი შთაბეჭდილება მოახდინა მისმა თამაშმა მედლა კუჭუხიძის საექტაკლეში „შუშის სამხეცე“. თვითონ საექტაკლიც ძალიან კარგად ჩამრჩა მესხიერებაში. ბელა რომ ასეთ მღვრ-მარეობაში არ ყოფილიყო, შეიძლება მარია ხოსიფას როლზე არც გამენაწილებინა. ამ როლზე, მის გარდა, უფროსი თაობის მსახიობები – ქალბატონი თამარ თარხნიშვილი და დედამიემი – მედლა ჩახავა იყვნენ კიდევ დაკავებული. მათგან განსხვავებით, ბელას შემთხვევაში სულ სხვანაირად მივუდევით ამ გმირს. სულაც არ მინდოდა, მაყურებელი მოგვეცრეკებინა და ბელას ეთამაშა 80 წლის მოხუცი... თეთრ პარიკსა და სულ თეთრ სამოსში გამოწყოილი ბელა-მარია უფრო სიმბოლო იყო უახსოვო მშვენიერებისა, ვიდრე კონკრეტულად მარია ხოსიფაა... სულთ მშვენიერი პიროვნება რომ იყო, ამ ავადმყოფობის პერიოდში კიდევ უფრო გამოსნდა. ხომ არ გგონიათ, რომ ან ვინმე შეაწუხა, ანდა ვინმეს თავს მოახვია საკუთარი დრამა... არადა, ქალმა ერთ მშვენიერ დღეს ფაქტიურად ყველაფერი დაკარგა... დაკარგა პროფესია, კარიერა, ახალგაზრდობა... გარეგნული მშვენიერება კი არასდროს დაუკარგავს და იცით რატომ, იმიტომ რომ ეს მშვენიერება უპირველესად მისი სულიდან და არსიდან მომდინარეობდა... არადა, ნეტავ, სად ჰქონდა ამ ქალს ამხელა სულიერი ძალა?! შეიძლება, ეს საღაპარაო არც იყოს, მაგრამ კახი, ყველაფერთან ერთად, ჩემთვის ნამდვილი მამაკაცის და ვაჟაკის სიმბოლოა... მერიდება კიდევ ამ თემაზე საუბარი, კახი არც მინდა, ზედმეტად გაავლიზიანო ამ თემით, მაგრამ ართქმაც არ შემოიძლია... მე აღტაცებული ვარ, თუ საერთოდ ამ სიტუაციაზე სიტყვა აღტაცებული გამოსადეგი სიტყვაა. ვიდრე ცოცხალი ვარ, ეს განცდა აღტაცებისა ამ შეხანიშნავი არტისტული წვეილის ცხოვრების წესზე და შემოქმედებაზე, არასდროს გამინელდება.

საექტაკლე „აუშინდელის“ მონაწილეები

რუსთაველის თეატრში სარეპერტიციო დარბაზის კარი რომ შევაღე და შევედი, ფეხზე წამოიდგენ: გურამ ხალარაძე, ედიშერ მაღალაშვილი, კახი კაცხაძე, იზა გიგოშვილი, მარინე ჯანაშია... 20 წლის ბიჭს უკან მოტრიალება და თავქედმოგლეჯით გამოვარდნა მიხდოდა. იმდროინდელი რუსთაველის თეატრი არა მარტო არტისტისმით და რეკისურით ბრწყინავდა, არამედ პროფესიონალიზმით და თეატრის ეთიკითაც. დიდი ფოფხაძემ პიესა წაიკითხა და ეველას დაერქო, რომ მაინცდამაინც არ მოეწონათ კარლო გოლდონის საკმაოდ სუსტი პიესა „მშვენიერი ქართველი ქალი“, მერე მე დავიწვე ხმის კანკალით იმის მოყოლა, თუ როგორ მინდა ამ პიესის დაღება და როცა დავამთავრე ჩემი უმწეო მონოლოგი, მივხვდი, რომ ვერც ჩემმა ჩანაფიქრმა მოახდინა დიდი ფურორი. საზარელი ხიწყე ჩამოვარდა, მსახიობები ხმას არ იღებდნენ. საათს დავხედე, პირველი საათი ხდებოდა, არადა, თეატრის შინაგანაწესის მიხედვით, რეპერტიცია ორ საათზე უნდა დამუშავებულიყო, და აი, ამ დროს, როცა უკვე ნამდვილად მიხდოდა ადგომა და წასვლა, კახი წამოხტა და იყვირა „აუ, მაგარია, მე ვიცი, როგორც უნდა ვითამაშოთ, გურამ, ადექი...“ და დაიწყო, მაგრამ რა დაიწყო, თავისი როლი ხომ ითამაშა და ითამაშა, სხვებზეც გადავიდა და ეველას მაგივრად განახსივრა როლები. დაძაბულობა მოიხსნა, სიცილისაგან იატაკზე ვხოსავდით.

თეატრში თანადგომა დეფიციტია, ის რჩეულთა ხვედრია. კახი სწორედ რომ, რჩეულია. მას შეუძლია, გვერდში დაგიდგეს, გაგამხნეოს. მისი მაშინდელი საქციელი სულ მახსოვს და მუდამ მაღლობელი ვიქნები მისი, ვინ იცის, რომ არა მისი მაშინდელი თანადგომა, როგორ წარიმატებოდა ჩემი ბედი.

რეპერტიციები დილა-საღამოს გვქონდა, კახისთან მუშაობა ზემოთ იყო, ის თვითონ ქმნიდა ამ ზემოთს განწყობას. სულ რაღაცეებს იფონებდა, რეპერტიციებს ხანდახან ბელაც ესწრებოდა, კახი მაგ დროს გაორმაგებული ენერგიით მუშაობდა, გააკეთებდა რომელიმე სცენას თუ არა, ბელასკენ გაიხედავდა, მისი რეაქციით ამოწმებდა თავის ნათამაშებს. ბელა, მისი ცხოვრების განუყოფელი თანამგზავი, უკვე სავარძელს იყო მიჯაჭვული, მათ სიყვარულზე ბევრი ითქვა და მომავალშიც ბევრი ითქმება და ლეგენდებიც შეიქმნება. მე მხოლოდ ერთს ვიტყვი, ბელა კახისთვის ურყევი ავტორიტეტი იყო, ჯერ სპექტაკლი გამოშვებული არ გვქონდა, როცა კახიმ მოთხრა, „გამოგვივიდა სპექტაკლი!“, „რა იცით, ჯერ ხომ ფინალი არ გავვიკეთებია?“ – ვკითხე მე. „ბელამ თქვა!“ – მიპასუხა ისეთი დარწმუნებით, რომ ეჭვის შეტანა დანაშაულის ტოლფასი იყო. პრემიერა კი ბელამ ასე მომილოცა „спасибо за Кахи“. „მშვენიერი ქართველი ქალი“ კახის აშკარა გამარჯვება იყო. მას შემდეგ იყო „კვაჭი კვაჭანტირაძე“, სადაც მან არანეულებრივად, ლაღად და დიდი იუმორით ითამაშა გრეგორი რასპუტინი, შემდეგ იყო შექსპირის „ტიტუს ანდრონიკუსი“, სადაც მან ისე მომხიბვლელად ითამაშა ბოროტების მთესველი სადისტი აარონი, რომ მაყურებელი მას ფურო გულშემატკივრობდა, ვიდრე სიკეთის მთესველ ტიტუსს. და ბოლოს იყო სტრინდბერგის „სიკვდილის როკვა“. ამ სპექტაკლებზეც და როლებზეც თეატრმოდანდებმა ისაუბრონ, მე კი რამოდენიმე ვიზოდი მინდა, გავიხსენო იმ ბედნიერებიდან, რასაც კახი კავსაძესთან ურთიერთობა ჰქვია.

„სიკვდილის როკვა“-ს პრემიერა იტალიაში გვქონდა. პრემიერის ბოლოს, მაშინ, როდესაც თავს ვუკრავდით მაყურებელს, პირდაპირ სცენაზე წემსა და კახის შორის ასეთი დიალოგი გაიმართა:

მე: – ბატონო კახი, გაიღიმეთ, რა მოღუშული ხართ?

კახი: – გაიღიმეთ, რა მოღუშული ხართ?

„ვარიაციები თანამედროვე თემაზე“

პარტნიორები

რამაზი

– რამაზ ნიკვაძე წვენი დროის ერთ-ერთი უდიდესი მსახიობია. მთელი წემი ცხოვრება ამ კაცის გვერდით გაატარა. არაერთხელ ვუთხვილარ აღფრთოვანებული, უფრო მეტიც, შოკირებული მისი ნიჭიერებით. „ზაფხულის ღამის სიზმარი“, „ჰინგრაქა“, „მზიანი ღამე“, „ხანუმა“... რა დრო იყო... ნამდვილი ფოიერვერკი მოდიოდა მისგან. მერე გავიდა წლები, დაიწყო რობიკოს „ოქროს ხანა“ და მე მომსწრე ვიყავი რამაზის სრულიად საოცარი საერთაშორისო აღიარებისა. არ დამავიწყდება რა ხდებოდა ლონდონში, „რაუნდ ჰაუსის“ სცენაზე, სადაც ზედიზედ 12 „რინარდო“ ვითამაშეთ... რამაზი რომ დედანთან სცენას თამაშობდა „რინარდოში“, ეს იყო სრულიად ფანტასტიკური. იშვიათად მინახავს მსგავსი ემოციური დატვირთვის ეპიზოდი სცენაზე. ძალიან დიდი მსახიობია... ძალიან დიდი... ხომ ამდენი სპექტაკლი ვითამაშეთ, სულ ვაკვირდებოდი, რომელიმე წარმოდგენაზე თუ ჩამოსწევდა თამასას... რას ამბობთ... არავითარ შემთხვევაში... ის ყოველთვის მოწოდების სიმალლეზე იყო. ახლა ამომიტივტივდა გონებაში მისი ნათამაშები გიცას როლი კარაჯაღეს „დაკარგულ ბარათში“... ძალიან მსუქან კაცს თამაშობდა... ვერც კი წარმოიდგენთ, რა ფოიერვერკებს ატრიალებდა სცენაზე. მონუხსელივით ვიდექით და ვჟჟჟრებდით. დიდი ოსტატია... დიდი!

„კაქასიური ცარცის წრე“ – ჯ. კეხაძე და რ. ნიკვაძე

გოგი

– გოგი ქავთარაძის სახით მეყვდა სრულიად ფანტასტიკური პარტნიორი. უფრო მეტიც, როცა მეკითხებინ, ვინ არის შენი უსაყვარლესი პარტნიორი, დაუფიქრებლად ვპასუხობ – გოგი ქავთარაძე-მეთქი. საოცარი წლები გავიარეთ ერთად. ერთი „სასტავი“ ვიყავით მე, გოგი, რობიკო, ბელა და სოფიკო ჭიაურელი. რა წლებია გასული?! ამას წინათ გოგის შუგუხი და სწორედ ის წლები გავისვენეთ... რამდენი ოცნება იყო, რამდენი იმედი, რამდენი ექსპერიმენტი... ზოგმა გაამართლა, ზოგმა – ვერა... თუმცა მთავარი სულ სხვა რამეა... მთავარი ისაა, რომ შეუძლებელია იმ წლების, იმ აღმავრენის დაფიქრება, რაც თითოეულ წვენგანში იღო.

– ზინა კვერენხილაძე არანეულებრივი მსახიობი და პარტნიორია. წვენი პირველი შეხვედრა ჯერ კიდევ „ბასტრიონში“ მოხდა, ზინამ სრულიად ფანტასტიკურად ითამაშა ლულის როლი. მას შერე, აგურ, ნახევარი საუკუნეა გასული და მსხარია, რომ დღემდე ერთად მოვდივართ და ვპარტნიორობთ. ზინას საშინლად არ უყვარს, როცა „უშმა“ურ სიტყვებს ამბობს ვინმე. მე ვინც მიცნობს, ყველამ იცის, რომ ცხოვრებაში ცუდი სიტყვა არ დამცდენია... (იცინის). პოდა, სამჯერ ყვეარ გაღახული ზინას. თანაც მისი ხელი მტერს მოხედეს, საქართველოს წემპირი იყო ფარეკობაში... ერთი-ორჯერ ისეთი მომდი, რომ სამი თვე დაღურჯებული დაედოდი, ბელამ იგვანია კიდევ. ვინ დაგაღურჯაო... ერთხელაც, რაღაც საშინელება ჩავივინე და ზინა პირდაპირ მოსაკლავად გამომეცადა, მე ვიფიქრე, ახლა თუ დამიბირა, ცოცხალი ნაღდად ყვლარ გადავრნები-მეთქი და რაც ძალი და ღონე მქონდა, წაყრბოდი კიბეებზე. ამ დროს ფეხი გადამიბრუნდა და კოჭში მოვიტყეხე... სულ მოლად მიტკლის ყერი დამდებია თურმე სიმწრისგან, ამ დროს ზინაც წამომადგა თავზე, არ მამკლავ-მეთქი, შეეცხევეწ... მგონი უკვე მოგკალიო – მიპასუხა შეშინებულმა ზინამ... (იცინის). ზინას ძალიან უყვარდა ბელა. ბელასაც უყვარდა ზინა და აფახებდა მას, როგორც ძალიან ხაინტერესო მსახიობს. მე მგონი, ზინას ბელასგან გამომდინარე უყვარვარ... (იცინის).

რამაზ ჩხიკაძე

მოკლედ და ორიოდ სიტყვით კახი კავსაძეზე საუბარი ძალიან ძნელია. იმიტომ, რომ კახი ერთ-ერთი შეუდარებელი ლიდერია დღეს ქართული თეატრალური თუ კინოხელოვნებისა. თუმცა ამ მოკლე ნათქვამში ალბათ ყველაზე მნიშვნელოვანი და მთავარი დეეს. როდესაც ამ ნიჭიერებით დახუნძლულ ერში ხელოვნების დარგში ლიდერი ხარ – ამით ყველაფერია ნათქვამი.

კახი, ნიჭიერებასთან ერთად, სიკეთით აღსაყვს პიროვნებაა. რომ გადაეცელებ თვალს წვენს ცხოვრებას, მასთან ურთიერთობაში სიკეთისა და სიხარულის, სიყვარულისა და ურთიერთპატივისცემის მეტი არც არაფერი მახსენდება.

სულითა და გულით ეულოცავ წემს მეგობარს საიუბილეო თარიღს, ვესურვებ ჯანმრთელობას და, რაც მთავარია, ახალ-ახალი მხატვრული სახეებით წვენს განებიერებას. ხომ ხედავთ, საკუთარი თავიც დავილოცე.

იცოცხლე, ჩემო კახი!

გიორგი ქავთარაძე

კახი კავსაძეზე მე შემძლია, ვილაპარაკო ძალიან ბევრი. თუმცა მინდა, ყველაზე მნიშვნელოვანი რაც არის წემთვის ამ აღამიანში, შემოქმედში, ამასზე გაეამახვილო თქვენი ყურადღება. მიუხედავად იმისა, რომ მას ჰყავდა არანეულებრივი პედაგოგები, რომლებმაც წელილო შეიტანეს მის დაოსტატებაში, შესანიშნავ რეჟისორებთანაც მოუწია მუშაობა თეატრსა თუ კინოში, მე ვთვლი, რომ კახი კავსაძის „პატრონი“ მაინც იყო და არის თავად კახი კავსაძე. მან მეთოდურად ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ გამხდარიყო დიდი მსახიობი. ძალიან ბევრი მოითმინა. აი, როგორც ნინა ზარენაია ამბობს „თოლიაში“: უნდა ატარო ჯვარი და მთავარია მოითმინო, ეს სიტყვები ზუსტად მიესადაგება კახი კავსაძეს. როგორი შეუპოვრობით, როგორი ვარჯიშით, სამეტყველო აპარატის მოწესრიგებით, ჯიუტად რომ ცდილობდა, დაეხვეწა საკუთარი შესაძლებლობები, ამან მოიტანა ეს შედეგი, რომელიც დღეს სახესუა. აი, თუნდაც „ღონ კისრის“ გადაღებები გავიხსენოთ. მის საქციელს გმირობაც აღარ ჰქვია. ეს ბევრად მეტია. ხომ თითქოს იუმორის მატარებელი, ქოთქოთა კაცის იმიჯი აქვს, ამ ყველაფრის ფონზე, შიგნით მას აქვს ძალიან დიდი პროფესიონალიზმი, მე ვიერყოლი,

სამაგალითოც. კინემატოგრაფიის მადლობე-
ლი ვარ. მათ მეტ-ნაკლებად მოახერხეს კა-
ხის გამოყენება, რასაც ვერ ვიტყვოდი თეატ-
რზე. აქ კახის შესაძლებლობების მაქსიმუმი
დარჩა გამოუყენებელი. აი მაგალითად, ამას
წინათ მერაბ კოკინაშვილის „ცხელი ზაფხუ-
ლის სამ დღეს“ უნებუნებლად, მეც ვიჯექი და
თითქოს პირველად ვუყურებდი ამ ფილმს და
კახის. მერაბმა ის სრულიად სხვა აპლუაში
გამოიყენა, სხვა რიტმით, სულ სხვა სიფაქი-
ზით... ძალიან საინტერესოდ შეჩვენება მისი
შემოქმედებითი თანამშრომლობა თენგიზ
აბულაძესთან. აბა გაიხსენეთ, „ნატერის ხე-
ში“ რამხელა სევდის, რამხელა პატრიოტიზ-
მის მატარებელი კაცია მისი იორამი. ანდა
როგორი შეყვარებული თვალებით აღიქვამს
ქალს... ან თუნდაც „მონანიება“ გაიხსენოთ... განსაკუთრებული მადლიერებით მინდა მოვიხ-
სენო ჩემი რუსი კოლეგები. მათ ფილმებში თუ სპექტაკლებში, რომელთაგან დიდი ნაწილი
ჩვენი არც კი გვინახავს, კახის შესაძლებლობების ახალი და ახალი პლასტები წარმოდგე-
ბოდა. ახლა, უნებურად, სერგო ზაქარიაძე გამახსენდა. ის ჩემთვის პროფესიონალიზმის მა-
გალითია. თუმცა ისიც აღსანიშნავია, რომ ბატონი სერგო ყოველთვის ხაზს უსვამდა საკუ-
თარ პროფესიონალიზმს. კახის შემთხვევა სულ სხვაა. ის თითქოს, ერთი შეხედვით, ადვილად
აღწევს რაღაც შემოქმედებით სიმაღლეებს, მე ვიტყვით მსუბუქადაც კი, თუმცა, ვინც მის
შემოქმედებით ლაბორატორიას ახლოს იცნობს, დამერწმუნება, რომ ეს ყველაფერი ადვილად
მიღწეულ-მოპოვებული სულაც არ არის.

არ შემიძლია, არ გაიხსენო კაკლა დეიდა, ჩვენი კახის დედა, რომელსაც განსაკუთრე-
ბული დამოკიდებულება ჰქონდა ყოველთვის კახის მეგობრებისადმი. მე კი, როგორც კახიზე
უმცროსს, კიდევ უფრო მეტი ყურადღებითა და მსრუნველობით მეპყრობოდა. სამაგალითო
ორი ვაჟაკი გაუზარდა ქვეყანას მარტოდმარტომ, როგორც მოგეხსენებათ, კახის მამა რეპ-
რესირებული ჰყავდა.

ახლა, რაც შეეხება კახისთან ჩემს უშუალო დამოკიდებულებას. მის შემოქმედებით ცხოვ-
რებაში ახალი ეტაპი „მზიანი ღამიდან“ დაიწყო. მანამდეც
იყო როლები, განა არ იყო, თუნდაც ვაზუზი დოდო ალექ-
სიძის „ბახტრიონში“ – ძალიან საინტერესო ნამუშევარი
იყო, მაგრამ „მზიანი ღამის“ შემთხვევა სულ სხვაა. აქ კახი
იყო ისეთი, როგორც თევზი წყალში. ნოდარ დუმბაძის გუ-
რამისა და თემოს მეგობრობა, ანუ ჩვენს მიერ შესრულებუ-
ლი პერსონაჟებისა, ცხოვრებისეულ მეგობრობაში გადო-
ზარდა და ასეა დღემდე. რა დამაიწყებს ერთად გათენე-
ბულ ღამეებს რუსთაველის თეატრის სარეპეტიციო დარ-
ბაზში. მე, კახი, ბელა, იზა გიგოშვილი... მიუხედავად იმისა,
რომ ამ სპექტაკლში არ იყო დაკავებული, გვერდიდან არ
გეშორებოდა სოფიკო ჭიაურელი... თავისთავად რომიკო
სტურუა, რომლის დადგმულიც იყო ეს წარმოდგენა... ვიყა-
ვით ერთი იდვით ანთებული ახალგაზრდა ადამიანები, რომ-
ლებსაც საოცრად გვიყვარდა ჩვენი საქმეც და ერთმანეთიც.
კახისთვის „ხალტურა“ არ არსებობს. ის ყოველთვის მუშა-
ობს მთელი გატაცებით და სხვასაც არ აძლევს „ხალტუ-
რის“ უფლებას. ხომ არ გგონიათ, ამ ყველაფერს ის რაღაც
ტირადებითა და ლექციების კითხვით ან თუნდაც რაიმე სა-

კ. კახიძე და გ. ჯაფარიძე

„დენტურის ზარი“

ხის კონფლიქტით აღწევს არა, რა თქმა უნდა. უბრალოდ, როცა ხელაღ, რომ პარტნიორი ასეთი შემართებითაა, ასეთი ენერგეტიკის გადმოცემია. შენც არ გაძლევს მორალურ უფლებას, სხვანაირად მოიქცე და იღვაწი. ასედაც უცებ გონებაში ამოძირკევიდა რობიკო სტურუას, ჩემი აზრით, ერთ-ერთი საუკეთესო სპექტაკლი „დალატი“, ხადაც კახი, მე ვიტყვოდი, შესანიშნავად თამაშობდა სოლეიმან ხანის როლს.

ასეა, რაც შეეხება მის ცხოვრებაში სიყვარულის თემას. ჩემს ნაცნობ-მეგობრებში კახიმ აჯობა ყველას და ყველაფერს, როგორც დიდი სიყვარულის მატარებელმა კაცმა. მე თუ მკითხა, სიყვარულის ნიჭი, ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ნიჭია და ამ ნიჭის ერთ-ერთი შესანიშნავი გამოსატყულება იყო ის, რაც ჩვენს თვალწინ ხდებოდა მის ბელასადში დამოკიდებულებაში. ის შემოქმედებითი ცხოვრების მანძილზე უდიდესი მოთმინებით ეძლეოდა თავის „თეთრ რაშს“. შემოიღია გითხრათ, ასეთივე ძალიან მტკიცე მოთმინება გამოიჩინა მან სიყვარულში. აი ამ მოთმინებისა და ლოღინის პერიოდში მას ერთი წუთითაც არ დაუწევია სიყვარულის თამაში. ის მუდამ იყო აღფრთოვანებული იმით, რომ მას უყვარდა გაგიჟებით და სწორედ ამ სიყვარულმა შექმნა ერთ-ერთი უღამაშესი ქართული ოჯახი ჩვენს სინამდვილეში.

მადლობელი ვარ ამ წიგნის შექმნის იდეის ავტორებისა, იმიტომ რომ კახი გამორჩეულად დახაფასებული კაცია და მომავალმა თაობამ თუნდაც ამ წიგნით, ამ კაცის ცხოვრებით, ბევრი რამ შეიძლება ისწავლოს. კახი კაცსავე არის პიროვნება, რომელსაც ნამდვილად უნდა მოეფერო. ჩვენ საქმე გვაქვს ძალიან თვითმოფაღ, ექსცენტრულ, უნიჭიერეს მსახიობთან. მე ასე ვიტყვოდი, მან ღირსეულად, მოთმინებით, უფრო მეტიც, „ენერგიული მოთმინებით“ ატარა ორი დიდი სიყვარული ამ ცხოვრებაში. სიყვარული ბელასადში და სიყვარული საქმისა, თეატრისა... კახი არის ჩემი ცხოვრების ნაწილი შემოქმედებითადაც და ადამიანურადაც. ბედნიერი ვარ, რომ მყავს ასეთი მეგობარი. ჩვენს გვერდით თანაარსებობს ძალიან სერიოზული და დიდი მსახიობი, რომელიც შეიძლება, უცებ ცოტა არასერიოზულიც კი გეჩვენოთ. მაგრამ დამერწმუნეთ, რომ ეს ასე სულაც არ არის. ეს არის კაცი, რომელმაც ქართულ თეატრში სრულიად დამსახურებულად მოიპოვა თავისი განსაკუთრებული ადგილი.

გურამ საღარაძე

კახისთვის არ მენანება ნებისმიერი საქებარი სიტყვა. მასზე შემოიღია, ვილაპარაკო დაუსრულებლად. მისდამი დიდი სიყვარული და პატივისცემა მაქვს. მოკლედ თუ შევაფასებ მის შემოქმედებით ნაღვაწს, ასე ვიტყვოდი – კახი კაცსავე ქართული თეატრისა და კინოს ერთ-ერთი ბრწყინვალე და კაშკაშა ვარსკვლავია.

სცენა სპექტაკლიდან „ასერგახის დღე“. კ. კახიძე, გ. საღარაძე

ჩვენ ძალიან ბევრი გვითამაშია ერთად სცენაზე. ბევრი სიხარული გარგვიცდია. ბევრი ტკივილიც გავგვიტანია. მოუხედავად იმისა, რომ მე მასზე უფროსი ვარ, მაინც ერთი თაობის ხალხი ვართ და თუნდაც იმ „მოხუც ჯამბაზებში“ ისევ გვერდობდნენ რომ ვდგავართ სცენაზე, ძალიან მახარებს. ჯანმრთელობის მხრივ ცოტა წავიფორჩხილეთ ორივემ, თუმცა ბრძოლითა და სიცოცხლის წყურვილით კვლავ დაუდგეპით ვყვხე და ვცდილობთ, კიდევ ცოტა ხანს მაინც, სიამოვნება მივანიჭოთ ჩვენს ერთგულ მაყურებელს.

ჩვენ ერთი ბედი გვარგუნა განგებამ, ჩვენი უსაყვარლესი მეუღლე

ები ძალიან ადრე წავიდნენ ამ წუთისოფლიდან. საკუთარ თავსაც იმით ვიძებნებ და კახისაც ხშირად შევეძახებ ხოლმე: ჩვენ ძალიან ბედნიერები ვიყავით და ვართ, იმიტომ რომ გვიყვარდა, ვუყვარდით და დღემდე გვიყვარს. დმურთმა ნათელში ამყოფოს შესანიშნავი მსახიობის, პარტნიორის და, საერთოდაც, არასვეულებრივი ადამიანის – ბელა მირიანაშვილის სული. კახის კი ვუსურვებ ჯანმრთელობას, დღეგრძელობას და ყოველივე კარგს. ასეთი კეთილშობილი და ნიჭიერი ადამიანები აღაშთებენ ამ სამყაროს.

კ. კავსაძე და ბ. მირიანაშვილი რუსთაველის თეატრის დასთან ერთად. 1970 წ.

ჯემალ დაღანიძე

ჩვენ ერთ პერიოდში ვსწავლობდით თეატრალურ ინსტიტუტში. მე გამთავრებდი ინსტიტუტს, კახი კი პირველ კურსზე იყო.

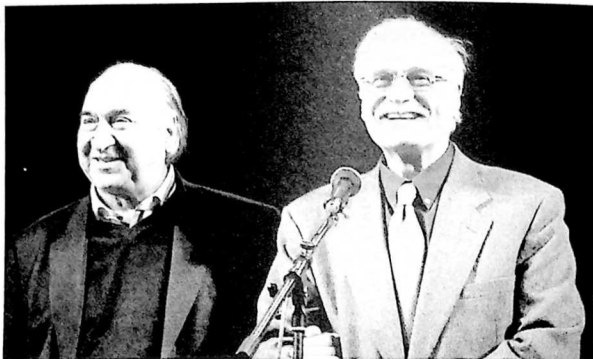
ლექციებს შორის, დასვენების დროს თამბაქოს მოსაწვეი ადგილიდან თავშეკრებილი სტუდენტების ხარხარი და ხორხოცი თუ ისმოდა, ეს იმას ნიშნავდა, რომ კახი კავსაძე რაღაცას ჰყვებოდა – არამც თუ ჰყვებოდა, არამედ თამაშობდა კიდევ იმ პერსონაჟებს, რომლებიც მის მოთხრობაში იყვნენ, განურჩევლად ადამიანებისა, ცხოველებისა თუ უსულო საგნებისა.

„საფურე ხარს კოჭებში ეტყობაო“ – იტყვიან. სწორედ იმ მოსაწვეი ადგილიდან დაიწყო კახის, როგორც შემოქმედის, აღზევება. ინსტიტუტის კედლებიდან გამოსული არ იყო, რომ „ქართულმა ფილმმა“ მასზე ნადირობა დაიწყო, ჯერ კიდევ სტუდენტი რამოდენიმე ფილმში გადაიღეს. როგორც სტატისტიკა აღნიშნავს, კახი ის ქართველი მსახიობია, რომელიც ყველაზე მეტ მხატვრულ ფილმშია გადაღებული. შემდგომ ამას უმატება რუსთაველის სახელობის თეატრში ბრწყინვალედ შესრულებული როლები და ესტრადა.

ყველაფერმა ამან სულ ახალგაზრდა მსახიობს დიდი პოპულარობა მოუტანა არა მარტო საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ კახი კავსაძემ საერთაშორისო აღიარება მოიპოვა.

ამის დამადასტურებლად მინდა, ერთი ამბავი გავიხსენო:

რუსთაველის სახელობის თეატრის იტალიაში გასტროლების დროს ბიჭებმა მოვინდომეთ ბაზარში გაულა. უზარმაზარ ბაზარში, ხადაც ნემსიდან დაწყებული მანქანებამდე ყველაფერი იყიდებოდა. შევნიშნეთ წარწერა: „რუსული ხაზი“. ე.ი. იმ ხაზზე რუსეთიდან საზღვარგარეთ გაქცეულები ვაჭრობდნენ. დაეინტერესდით და დაუყუევით „რუსულ“ დახლებს. კახიმ გვითხრა, რუსულად არ დავილაპარაკოთო, ვითომ უცხოელები ვართო. ყველა შავ სათვალეებში ვიყავით. გავიარეთ ერთი დახლი, მეორე, მესამე და მეოთხე დახლთან რატომღაც შევწყნრდით.

ჯ. ღაღანიძე და კ. კაცხაძე ეხტრადსე

უცბად გაშვიდველი ბიჭი, რომელიც კახის მიაშტერდა ცოლს ეკითხება: ტანია, საიდან მეცნობა ეს კაციო? ჩვენ მივხედით, რომ ვიყიდებოდით და გზა გავაგრძელეთ, გავიარეთ კიდევ ორი დახლი, ეს ბიჭი არ გვეშვება, ერთ მომენტში გაიშვირა კახისკენ ხელი და იყვირა: „აბაღულა – კინოფილმიდან „უდაბნოს თეთრი მზე“ – პატარა პაუზის შემდეგ იყვირა: კაცხაძე! კახიმ მოიხსნა სათვალე და თქვა, არა, ძმაო, არტისტების საშველი არ არისო.

ღიახ, კახიმ კარგა ხანია, მოიპოვა პოპულარობა საერთაშორისო არენაზე. კახი ის ჭეშმარიტი ქართველი „ვარსკვლავია“, რომელიც ტოლს არ უდებს ნებისმიერ მსოფლიო „ვარსკვლავს“. ამიტომაც არის, რომ კახი უმაღლესი რეიტინგის მქონე მსახიობია. მან ყველაფერ ამას უნიკალური ნიჭის, უმაღლესი პროფესიონალიზმისა და ჭეშმარიტი ადამიანური თვისებების წყალობით მიღწია. როდესაც მის ადამიანურ თვისებებზე ვლაპარაკობთ, არ შეიძლება, გვერდი ავუაროთ მის ლეგენდარულ დამოკიდებულებას მეუღლის – ქალბატონ ბელა მირიანაშვილის მიმართ. როდესაც ქალბატონ ბელას ჯანმრთელობის მდგომარეობა გაუარესდა, იმ პერიოდში მოგვიხდა დიდი ხნით ავსტრალიაში გასტროლებზე წასვლა. ყოველდღე, ყოველ ორ საათში კახი კითხულობდა, თუ რომელი საათი იყო, ამბობდა: ახლა თბილისის დროით ესა და ეს საათია, ახლა ბელას ასაუზმებენ, ახლა ბელას ასეირნებენ, ახლა ბელა კითხულობს, მუშაობს, წამალს სვამს და ა.შ.

მართალია, კახი ფიზიკურად ავსტრალიაში იყო და პროფესიულ ვაღს იხდიდა – ამავე დროს ყოველ წუთს მორალურად და სულიერად ქალბატონ ბელასთან იყო.

ჩემო კახი, შენ კარგა ხანია, საკუთარ თავს აღარ ეკუთვნი, შენდაუნებურად, ქართველი ხალხისა და მისი კულტურის ცოცხალი საგანძური გახდი, ამიტომ შენ უფლება არა გაქვს, რომ დიდხანს, ძალიან დიდხანს არ იარსებო.

ღმერთმა გვისმინოს – ამინ!

ზინა კვერენჩილაძე

– კახი არის გიჟი, გიჟი... ნამდვილი შლეგიანი... (ივინის) ვერაფრით ვერ ვვარაუდებ, ცუდი სიტყვების თქმა რომ უყვარს. ყოველთვის ამაზე ეჩხუბოთ ხოლმე. ახლაც, „მოხუც ჯამბაზებზე“ მუშაობის პერიოდში, ნამდვილი ომი მქონდა განაღებული მასთან... (ივინის) თუმცა ვერაფერს გაუხდი. მისი შეცვლა არ შეიძლება... ეს, რა თქმა უნდა, ხუმრობით. ისე მინდა მოგახსენოთ, რომ კახის დებიუტის უშუალო მონაწილე ვარ. ჩვენ ერთად ვთამაშობდით ნეშთის ერთ-ერთ ყველაზე საყვარელ სპექტაკლში „ბახტრიონი“. სწორედ იქ შედგა კახის დებიუტი. მას შემდეგ მთელი ცხოვრება, ასე მოვიდვართ რუსთაველის თეატრში, არა ერთ და ორ სპექტაკლში.

ტაკშიში მივიღეთ მონაწილეობა ერთად... ეს იყო: „ჭინჭრაქა“, „დალატი“, „სამიდან ექვსამდე“, აგურ ახლა, „მოხუცი ჯამბაზები“... ძალიან საინტერესო იყო სოლიდანი ხანის როლში... რაღაც გამორჩეული, თვალში საცემი... მას, დეითი ბოძებულ მრავალ სიკეთესთან ერთად, უნიკალური ხმა და სმენა აქვს. „დალატი“ კი თვალი რომ დაგეხუჭათ, შეიძლება ვერც მიმხედარიყავით, რომ ეს კახი იყო. მან მოახერხა როგორც გარეგნული, ისე შინაგანი გარდასახვა, რაც სულაც არ არის ადვილი საქმე. მიხარია, რომ დღესაც ერთად ადამიანის გარდასახვა, მადლით. მიხარია, რომ მას კიდევ შერნა უნარი, შექმნას ახალი სცენური სახეები. ის უყვარს მაყურებელს და კახიც. გრძნობს რა ამას, ბოლომდე იხარჯება, საკუთარი მაყურებელი რომ არ გააწილოს.

– ქალბატონ ბელას როგორ გაიხსენებდით?

– ბელა იყო პატარა, ბრძენი გოგო. იყო შემთხვევები, როცა ეს პატარა ბრძენი გოგო დიდ ღამრიგებლად გადაიქცეოდა ხოლმე. ბელა თეატრში შემოვიდა დიდი ზეიმით, დიდი წარმატებით. საოცრად ღამაზი იყო. ეს სიღამაზე მის პიროვნებას კიდევ უფრო მშვენიერს ხდიდა. საოცრად ზრდილი ადამიანიც იყო. არ იფიქროთ, რომ ზრდილობიანი ადამიანის იმიჯს იქმნიდა და მეტიწირობდა ამით. არა! მას სისხლში, გენში ჰქონდა ეს. ამიტომაც მისი ადამიანებთან ურთიერთობა ნამდვილად ყველასაგან გამორჩეული იყო. ბელა ეკრანზეც ასეთივე ზეიმით გამოჩნდა. ძალიან მალე გახდა პოპულარული. ჰქონდა მრავალი მიწვევა სხვადასხვა კინორეჟისორებისგან. შესანიშნავად უთავსებდა თეატრში მუშაობას გადაღებებს. მასხოსვს, ერთხელ ვურჩიე კიდევ, წასულიყო მოსკოვში, ВГИК-ში ჩაებარებინა და როგორც კინომსახიობს, ცოდნა გაედრმავებინა. იმიტომ, რომ მას ყველა მონაცემი ჰქონდა, ნამდვილ კინოვარსკვლავად წამოყალიბებულიყო. მასხოსვს, ყურადღებით მომისმინა და ამ საკითხზე მერეც, რამოდენიმეჯერ კიდევ ვისაუბრეთ. თუმცა, მის ცხოვრებაში გამოჩნდა კახი და სიყვარულმა სხვა არსევანი გააკეთებინა. მერე რაც მოხდა, ყველასათვის ცნობილია. მიუხედავად ამისა, ბელა ჩემს მეგობრებაში, და არა მარტო მე ვარ ასეთი, დარჩა უნიჭიერეს მსახიობად და არაჩვეულებრივ პიროვნებად, იშვიათი და გამორჩეული თვისებებით შემკულ ადამიანად. ნათელში ამყოფოს მისი სული ღმერთმა.

დგანან: ზ. ლეზანიძე, ჯ. დვანიძე, მ. კახიანი, მ. ჯანაშია;
სხედან: ე. კახიანი, მ. ნახაეც, გ. ხადადუც, ე. კერენიძე

ბატონი კახი კავსაძე ჩემი მეგობრების, ნანუკას და ირაკლის მამაა და ჩვენი თაობის უსაყვარლესი მსახიობია. იგი არა მარტო დიდი მსახიობია, არამედ დიდი ადამიანიც... ბავშვური გულით, გულუბრყვილოდ აღტაცებული თვალებით, უსოშო, ვულკანური ენერგიით, გადახდები იუმორით და შესანიშნავი გარეგნობით! მის და, საერთოდ კავსაძეების გვარის, გამორჩეულ მუსიკალურობაზე აღარაფერს ვამბობ. ბატონი კახი თითქმის ყველანაირ სიტუაცი-აში შეაქვს ნანახი: სახლში, ბაზარში, საცურაო აუზში, ფეხბურთის მოედანზე, ჭირშიც და ღვინაშიც... და ბოლოს მას შეეხვია, როგორც მსახიობს... მან ხომ ჩემს სპექტაკლში „მოხუცი ჯამბაზები“ უბრწყინვალესად განასახიერა მოხუცი მსახიობის – კოტკის როლი, რითაც კიდევ ერთხელ დაუმტკიცა ყველას, რომ დიდ მსახიობებს ასაკი ვერაფერს დააკლებს. პირიქით, ბატონი კახის ოსტატობა განუხაზვდრელია. მე თეთრი შუკით მშურს იმ რეჟისორებისა, რომელთაც მომავალშიც მოუწევთ ამ დიდ მსახიობთან შემოქმედებითი შეხვედრა.

ბატონი კახი, დიდი მადლობა ყველაფრისათვის, სტუდენტობის დროიდან მოყოლებული ხომ თქვენი ყურადღებით ვიყავი განებივრებული, მერე თეატრში, „ბობოქარ“ რეპერტიციებზე გატარებული საათებისთვის და იმ მიტევებისთვის, რომელიც თქვენ „ჯამბაზების“ გენერალურის შემდეგ, მაპატიეთ და, თქვენი ვარსკვლავის გახსნის ცერემონიალის რეჟისურა მე მანდეთ. დიდი მადლობა, რომ არსებობთ და მომავალ ახალ სპექტაკლამდე.

სცენა სპექტაკლიდან „მოხუცი ჯამბაზები“

„მოხუცი ჯამბაზები“

– „მოხუცმა ჯამბაზებმა“ ბოლო წლებში დადგმულ სპექტაკლების შორის ერთგვარი რეკორდიც მე მოხსნა მაყურებელთა რაოდენობის თვალსაზრისით. როგორ გაიხსენებდით ამ პიესასზე მუშაობის პროცესს ანუ რეპერტიციებს?

– როგორც კეთილ სიხმარს, რომელიც დანამდვილებით იცოდა, რომ მართლა იყო რეალობაში. სპექტაკლი თავიდან ბოლომდე პერსონაჟების მონილოვებზეა აგებული; ჩემმა მეგობრებმა და პარტნიორებმა: ზინამ, ზაზამ, მარინამ, ჩემმა მედიკომ – ჩახავამ და მერე მანანამ, მარინამ, გურამმა და ჯემალმა ბრწყინვალე სახეები შექმნეს, ისეთ რაღაცეებს აკეთებენ სცენაზე... ხომ დიდი არტისტები არიან ზაზა ლებანიძე, ზინა კვერენხიძე, ჯემალ დღანაძე და გურამ საღარაძე, მაგრამ სპექტაკლში ეს მართლა „ბებრები“ ისეთები არიან... აქ ყველაფერია – გამოცდილება, ცხოვრების დიდი გზა, გამოვლილი სიტკბოც და სიმწარეც...

- გორა კაპანაძე თავის წერილში ბოდიშს გიხდით... რა მოხდა „ჯამბაზების“ გენერალურ რეპეტიციზზე?

- (გადასახარხარებს) რაღაც უცბად გაუგებრად... მოკლედ, მეორე დღეს პრემიერა გექონდა და როგორც ექველა პრემიერის წინ, აქაც სიტუაცია უკიდურესად დაძაბული იყო. გორა რაღაც ეპიზოდის გადაკეთებას ცდილობდა. მეც თავი დავეუქნე, კარგი მოეხიჯა-მეთქი, მაგრამ... უნდა გავაჩვენო? ამოვარდა სცენარზე და ეყირის: რა უნდა ამის დამახსოვრებას! ახლა ვფიქრობ, ნეტა რა ავეიერებს-მეთქი და უცბად რას ვხედავ, ისეთი ეპიზოდის წყენება-თამაში დაიწყო, რომელიც ათასჯერ მაქვს ტეინში გადახარშულ-გაწურული და მოფიქრებული, თანაც ინტერპრეტაციებით მუშაობს რა... თან შეძახის - აი, ასე! ასე და ასე! ახლა მაინც ხომ დაიმახსოვრებთ? - მკითხა ბოლოს. - ხედავ, ხედავ... - ვუპასუხე მე, ვიგრძენი, რომ რაღაც მეწყინა, მოგებრუნდი და წავედო. (იციანის) ეს, რა თქმა უნდა, სხემოხდით... ახლა სეროისუელად მიწადა გათხრათ... მოუხედავად იმისა, რომ ამ სპექტაკლში ყველანი ძალიან ცნობილი მსახიობები ემონაწილეობდით და თითქმის მთელი წარმოდგენა წყენის მონიშვნებითაა აგებული, „მოხეცი ჯამბაზები“ მაინც უპირველესად გორა კაპანაძის სპექტაკლია. წვენ მას ბოლომდე მიუყვანეთ. იმიტომ, რომ ესხედავდით, თუ როგორ ღრმად იყო ნახედილი მასალაში და როგორი მსრუენველობით ეკიდებოდა თითოეული წვენგანის ფუნქციას ამ სპექტაკლში.

გასტროლები, გასტროლები...

- მე და ბელამ მხოლოდ ერთხელ მოვახერხეთ გასტროლებზე ერთად წახედა, მერე კი სულ მარტო მიწველა გამგზავრება. პირველი გასტროლი ბელას ავადმყოფობის შემდეგ დასავლეთ ბერლინში დაიგეგმა. მე უხასიათოდ ვიქაეო. ბელამ მკითხა - რა გჭირს? მე ვუთხარი, აი, შენ რომ ვერ მომეყვები, ცუდ ხასიათზე ვარ-მეთქი... ხომ ვიცი, იქ იქნება შეხვედრები. მხიარულება, სიმღერა, ცეკვა... და მე, ასეთი განწყობით... ვერაფერსაც ვერ ვიმღერებ-მეთქი. წემი სიმღერა გამორიცხულია-მეთქი... მოკლედ, წავედი... ეს ერთ-ერთი პირველი გასტროლი იყო რუსთაველის თეატრისთვის და ამის გამო გამომხიარუებაც განსაკუთრებული იყო როგორც გერმანულ, ისე ადგილობრივ, ქართულ პრესაში... გასულ „კომუნისტში“ დაწერა წერილი სათაურით „კახი კახსაძე თავისი სიმღერით მოხიბლა ევროპა...“ (იციანის) და იქვე ფოტოც იყო გამომქვეყნებული, ვდგავარ ბიჭებთან ერთად, პირი მაქვს დადებული ბჭემოთოთი და მთელი გრმნობით ვმღერო... როცა დაებრუნდი, ბელა სახლში ამ გასეთით ხელში დამხვდა და გუელთანად იცინოდა. მე ეს გასეთი ნანახი არ მქონდა და ცოტა ვერ მიუხედი, რა ხდებოდა... აი, ასეთი სიტყვის კაცი ხარო შენ... - სუსტად ასე მითხრა...

- ყველაზე მეტად რომელი ქვეყნით მოიხიბლეთ?

- ამ გასტროლებმა ძალიან ბევრი რამ გაენახა, შენ ხეუმრები, მთელი მსოფლიო მაქვს შემოვლილი... არ დამიავწყდება, სპეციალურად წავედი მილანში, რომ „საიდუმლო სერობა“ შენახა. მე სურათი მეგონა, ფრესკა ყოფილა თურმე. თან რა საინტერესოა, იმ ეკლესიაში ერთ კედელზე არის „საიდუმლო სერობა“, მეორესეც რაღაც ბიბლიური ფრესკაა, და ამის დროს, როცა გერმანელები ყუიბარა მოხვდა ამ ტაძარს, ყველაფერი გაანადგურა, გარდა ამ ორი კედლისა. ხაოცრება არ არის? ანდა „სიციტის კაპელა“... უგ რომ ვნახე, ბღაყილი მომინდა... ასეთი ემოციური ინფორმაცია, კაცო... რას ღაპარაკობთ! წვენ პრაქტიკულად მთელი იტალია მოვიარეთ... 1981 წლის 13 მაისს წვენი „დინამო“, „კარლ ცაისხ“ რომ ვიამაშვებოდა, რომში ვიქაეო. სწორედ იმ დღეს მოხდა ტერაქტი რომის პაპზე... ყველა ტელეკარხი გადმოსცემდა პაპზე თავდასხმის ამბებს, არადა, კინაღამ გადავირეთო, ისე გაჟანტრესეხდა წვენების ფინალის ნახვა. მერე როგორღაც მოვახერხეთ, რომელიღაც არხი დაეჭირეთ და წარმოვადგენით, როგორი სიხარული იყო... საოცარი შთაბეჭდილება დატოვა წემზე ბრეტანეთმა... ლონდონი... ედინბურგის ფესტივალი... ანდა გერმანიაში რა გასტროლები გექონდა... აბა წარმოვადგინეთ, ინგლისში რომ შექსპირის თიამაშებ, ანდა გერმანიაში ბრესტს და ალფორთოვანებაში რომ მსოიყვან მაყურებელს, ამაზე დიდი სიამაყის შეგრძნება არც არსებობს, ალბათ, ისე არ მიწდა გამოძიედეს, თითქმის მხოლოდ ეს სამი ქვეყანა მომეწონა მხოლოდ. არა, რა თქმა უნდა...

კაზ

RUSTAVELI

RUSTAVELI The legendary Theatre Company of Georgia featuring **RAMAZ** in excerpts from Shakespeare's *Richard III* and *King Lear*, and Brecht's *Caucasian Chalk Circle* "One of the World's Greatest Acting Troupes" LONDON TIMES

Space Theatre June 10 - 20 at 8.15pm:
June 13 & 20 at 5pm and 8.15pm:
Preview June 9 at 8.15pm

The Rustaveli company is undoubtedly the oldest and greatest exponent of Georgian theatre. Its style springs from the national qualities of the Georgians - the extravagant and scenic way in which Georgians celebrate all great occasions like death and marriage is reflected in the way they perform. Like so many of the eastern European companies, the Rustaveli is a way of life; actors live in the company and live with their roles for years producing the kinds of performances that make theatre history. The Rustaveli company have merged the Russian theatre traditions of Meyerhold and Stanislavsky and share the mantle of masters of European theatre with such greats as Peter Brook. The results are thrilling. It is a rare privilege to experience theatre of this calibre.

The sensational impression that the Rustaveli company left at the 1986 Adelaide Festival is legendary. Hundreds of patrons were turned away from the sell-out performances of its absorbing interpretations of Brecht and Shakespeare.

The Rustaveli company will return to Adelaide in June for just 13 performances of a selection of edited highlights from its repertoire led by the great actor, Ramaz Chikhlidze - "The Oliver of the Caucasus". All performances will be enhanced by the superb "instant translation" radio system introduced with such success for the 1992 Festival - a system which has revolutionised non-English language theatre for English speaking audiences.

All performances will be in the Georgian language with simultaneous translation into English.
Tickets: \$25, \$15, \$10, \$5
Book at BASS, ph 213 4777
(closes 10 minutes before doors and subject to availability)
Presented by the Adelaide Festival Centre Trust in association with Behlert Street Theatre.

Theatre Company of in excerpts from *King Lear*, and *Chalk Circle* "Best Acting Troupes"

7.0 at 8.15pm;
review June 9 at 8.15pm

ყველა გასტროლი იყო სრულიად ახალი ეპოქა, ახალი ინფორმაცია, ახალი შთაბეჭდილებები. თანაც მაშინ ახალგაზრდა ვიყავი, არ ვიდელებოდი.

– საფრანგეთში ყოფნისას ქართველ ემიგრანტებს თუ შეხვედით?

– აიხიონის ფესტივალზე ჩვენი ყოფნისას იქ ქართველი ემიგრანტები ჩამოვიდნენ. სხვათა შორის, ყველა იცნობდა მამაქემს – დათაშკა კაცხაძეს. ძალიან უნდოდათ ჩემი გაცნობაც. მახსოვს, ერთმა ქალბატონმა, გვარად წერეთელმა, ასე მითხრა, თქვენ არაჩვეულებრივი ახალგაზრდა ბრძანდებით, მაგრამ მამათქვენი თქვენზე უკეთესი იყო... მერე ისიც დაამატა, ხომ არ გეყენათო? როგორ მეყენებოდა... ახლა გამახსენდა გერმანიაში გამეცნო ქემი ქალბატონი, რომელთანაც მამა მკერნალობის კერსს გადიოდა. უნდა გენახათ, როგორ მაკორდებოდა, სახეზე ხელიც კი დამადო, თითქმის ჩემი სახის ნაკეთობს მამაქემისას უდარებდა.

– ამდენ გასტროლზე დადიოდით, ალბათ, KГБ-ს ყურადღებითაც იქნებოდით „განებიერებულნი“...

– ოოო... გერმანიაში ასეთი ისტორია მოხდა. წახდის წინ გაგაფრთხილეს, რომ იქ ბევრი ემიგრანტი იქნება და არავის არ დაველაპარაკოთ. ძირითადად ნუგზარ შარიას გამო მივიღეთ ეს გაფრთხილება. ჩემთვის ფუიქრობდი, რომ შემხდეს, როგორ არ უნდა დაველაპარაკო კაცს, რომელსაც ამდენი წელია ვიცნობ, გემეუბრობოთ, ერთად გვიქვიფია, ერთმანეთის სადღეგრძელო შეგვიფარვამს...

„ირინდე III“. აფელიას ფესტივალის პლაკატი

მახსოვს, ერთხელ დედანქემი ცუდად გახდა და ნუგზარმა მანქანით მიმავინა. ახლა ეს შეიძლება, დიდ გმირობად არც აღიქვათ, მაგრამ იმ დროში მანქანით გადაადგილება არ იყო ყველასათვის ხელმისაწვდომი ფუფუნება... მოკლედ, ასე იყო თუ ისე, ჩავედით გერმანიაში... ნუგზარს შეხვედნი კიდევ, მოვეფერეთ კიდევ ერთმანეთს და არაჩვეულებრივი დროც გავატარეთ...

– ლეგენდად დღის თქვენი სტრიატიზის ამბავი...

– (ივინის) პოლინეთში ვიყავით გასტროლებზე... სოფიკო ჭიაურელი და ნანა ხატისკაცი ცხოვრობდნენ ერთად, მათ ნომერში საღამოობით ვიკრიბებოდით ხოლმე, ჩაის ვსვამდით, ვსაუბრობდით... იმ საღამოსაც შევიკრიბეთ: ჩვენი „მასპინძლები“, მე, გურამ გოგავა და რობიკო სტურუას მეუღლე დუდანა კეხელაძე. წინა საღამოს ჩვენ რომელიმე გერმანულ ბარში წავიყვანეს, სადაც ვნახეთ რაღაც სტრიატიზის იმიტაცია... ამ თემაზეც ჩამოვარდა საუბარი. მე ვთქვი, ეგ რა სტრიატიზი იყო-მეთქი, აი, ნაღდი სტრიატიზი ის არის, რასაც ახლა ვაკაკეთებ-

მეთქი... სერიოზულად არ აღიქმეს ჩემი ნათქვამი. ნომერში რაღაც მუსიკაც იყო ჩართული და მეც მუსიკის ფონზე დავიწყე გახდა. გაეხადე ქურთუკი, პულოვერი, შემდეგ პერანგი... ნომერში მყოფები კვლავ არასერიოზულად აღმიქვამდნენ. ფეხსაცმელები და წინდებიც რომ გავიხადე, ნანა ხატისკაცმა უცებ ყვირილი დაიწყო... "Кахи перестань"... მაგრამ მე რაღა გამანერებდა... ასე ცეკვა-ცეკვით გაეხადე ბოლომდე. შემდეგ თავიც დაუკარი საზოგადოებას და ასე დუღიშობილა გავეყარდი დერეფანში... ცოტა ხნის შემდეგ, ისევ უკან შევბრუნდი. სიცილისაგან აქუთი-იქით ეყარა ყველა. მეორე დღეს სერგო ზაქარიაძემ უსაყვედურა სოფიკოს: რა იყო გოგო, თქვენი ოთახიდან რა სიცილ-ხარხარის ხმა გამოდიოდა მთელი ღამეო. სოფიკომ უთხრა, რაც მოხდა. სერგო ნაკეითხა: მართლა ბოლომდე გაიხადეო... მეც იქვე ვიდექი. კი, ბატონო სერგო, ასე იყო-მეთქი. ესე იგი, ახლა რომ ვითხრა, გაიხადეო, არ შეგრცხვებაო? მომეცით ათი ზღო-რტი და აქვე ქუნაში გავიხდი-მეთქი, ვუპასუხე და გახდა დავიწყე... სერგო იმწამსვე გამეცალა - ეს გიჟია, გიჟიას ძახილით. აი, ზოგჯერ ასეც ვიხსენებდით ხოლმე.

- თქვენ, გარდა საზღვარგარეთის გასტროლებისა, ხშირად მოგზაურობდით საბჭოთა კავშირის ისეთ ქალაქებში, სადაც მანამდე არც ერთი ქართული თეატრი არ ყოფილა ჩასული...

- წასვლები ვიყავით შორეულ აღმოსავლეთში - ხაბაროვსკსა და ვლადივოსტოკში. იქ რომ მივემგზავრებოდით, ვფიქრობდით, რომ მივდიოდით ისეთ მაყურებელთან შესახვედრად, რომლებმაც თეატრი არ იციან... როგორ გეკადრებათ!!! როგორ თეატრალებს შევხვდით, იცით? თეატრის როგორი ფანატიკოსები გავიცანიო?! ანდა როგორ დაგვდევდნენ უკან? როგორი ყურადღებით გვეპყრობოდნენ... მე პირადად საოცარი შთაბეჭდილებებით დავბრუნდი ამ გასტროლებიდან...

რ. ჩხიკავაძე, ლოლაშვილი, კ. კავსაძე, ნ. ფანუაშვილი და თ. დოლიძე ავსტრალიაში სტუმრად ქართველებთან

– ბატონო კახი, თქვენ ითამაშეთ მუსას როლი ვაჟა-ფშაველას „სტუმარ-მასპინძელში“, ოღონდ ითამაშეთ ვაშინგტონის თეატრის სცენაზე და თანაც ინგლისურად... რამდენად ქმედითი აღმოჩნდა ქართული აქტიორული სკოლა ამერიკულ თეატრალურ სივრცეში?

– როცა ამბობენ ხოლმე, რაღაც განსხვავებულიაო, მე ვერ ვპოულობ ხოლმე რაიმე განსხვავებას... რაშია განსხვავება? თუ კარგად თამაშობ – კარგია... თუ თუნდაც განსხვავებული ფორმით თამაშობ, მაგრამ კარგად – მაინც კარგია შედეგი. მე არ ვარ მომხსრე, როცა ამბობენ ხოლმე რუსული სკოლა, ქართული სკოლა ან ევროპული სკოლა... ამას წინათ რაღაც რუსულ სპექტაკლს ვუყურებდი, ერთ-ერთი მსახიობი ოჯახს თავისთვის ერთ კუთხეში და მთელი სპექტაკლი რაღაცას ბუტბუტებდა, მაგრამ ისეთი შინაგანი ცეცხლი მოდიოდა მისგან, კინაღამ გავეცი... ეს რა, რუსული სკოლა? არა, ბატონებო! ეს უბრალოდ კარგი თეატრია, რომელსაც არც ეროვნება აქვს და არც რაღაც კონკრეტული სკოლა. ახლა რაც შეეხება „სტუმარ-მასპინძელს“... ხშირად მეკითხებიან ხოლმე, თუ არ ჩავთვლით ენობრივ ბარიერს, ხომ არ გაგიჭირდათ იქ თამაში... როგორ არ უნდა ჩავთვალოთ? სწორედაც რომ ენობრივი ბარიერის გამო ძალიან გამიჭირდა... 2001 წლის დასაწყისში მაქვს გადაღებული ფოტო, სადაც ვარ შავთმიანი ბოტი, შემდეგ ფოტო გადამიღეს იმავე წლის ბოლოს, პრემიერის შემდეგ, სადაც ვარ თეთრთმიანი მოხუცი. გაოთხდარი კაცი, ისე ვინერვიულე, მე შენ გეტყვი, კაცსაქმე ვერ მოასწრო და პრემიერას გადამიღებდნენ, თუ რა... პირველ ეტაპზე სიტყვები რაღაცნაირად დავაღაგე... მაგრამ მთელი უბედურება ის იყო, რომ ამ სიტყვების მნიშვნელობა არ მესმოდა, რაღაც სიტყვაზე ხომ უნდა გამეკეთებინა ემოციური, თუ გნებავთ, ახრობრივი მახვილი?! აი ამან გამოთეთრა, თორემ ზეპირად რაღაცნაირად დავიმასხოვრე სიტყვების თანმიმდევრობა...

სინეტიკ თეატრი – „სტუმარ-მასპინძელი“. სპექტაკლის პლაკატი

– თქვენმა შვილიშვილმა მითხრა, რომ ტექსტის ათვისებაში მე ვეხმარებოდი ბაბუასო...

– კი, ირინკა მეხმარებოდა, როგორ უნდა გამომეთქვა კონკრეტული სიტყვა, მაგრამ ეგ ისეთი რთული არ აღმოჩნდა, როგორც ის, რომ მე ინგლისურად ვერ ვიასროვნებდი. ქართული ასროვნებით კი ინგლისური სიტყვების წარმოთქმა ისე, რომ არც როლის და არც ნაწარმოების არსი არ დამეკარგა, ურთულესი ამოცანა გამოდგა ჩემთვის. ირაკლიმ შემაბა. მე არ ვთანხმდებოდი, ამისიონდა, ფრანგულად ხომ ითამაშე პიერ რიშარტან ფილმში, ერთი სიტყვაც რომ არ იცოდი ფრანგულიო... მე ვუთხარი, შვილო, ის კინოა, ერთ დუბლს გააფუჭებ, მეორეს... ბოლო-ბოლო ჩასვამ, აქ უშუალო კონტაქტში მაყურებელთან... ასე იყო თუ ისე, მაინც დამაბა. ეტუობა, არტისტი რომ ვარ, წამძლია სულმა... გულის კუნჭულში სულ ფიქრობ ასეთ დროს, რომ ნებისმიერ სირთულეს მოერევი კაცი...

– ალბათ, რა სასიამოვნო იყო, რომ ამდენი წვადების შემდეგ სპექტაკლი წარმატებული გამოდგა...

– წარმატებული?! „სტუმარ-მასპინძელი“ დაახახელეს ამერიკის შევერთუბულ შტატებში უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე დადგმულ ხუთ საუკეთესო სპექტაკლს შორის. წარმოიდგენია?! დაახლოებით ათი ათასამდე სპექტაკლიდან ხუთ საუკეთესოში რომ გასახელებენ... ამაზე დიდი წარმატება წარმოუდგენელიც კია... მე ვთვლი, რომ პაატა ციქურიშვილმა არაჩვეულებრივად იმუშავა და ასეთი შედეგიც მიიღო.

ირაკლი კახიასე სინეტიკ თეატრის სპექტაკლში „სტუმარ-მასპინძელი“.

მაყურებელი

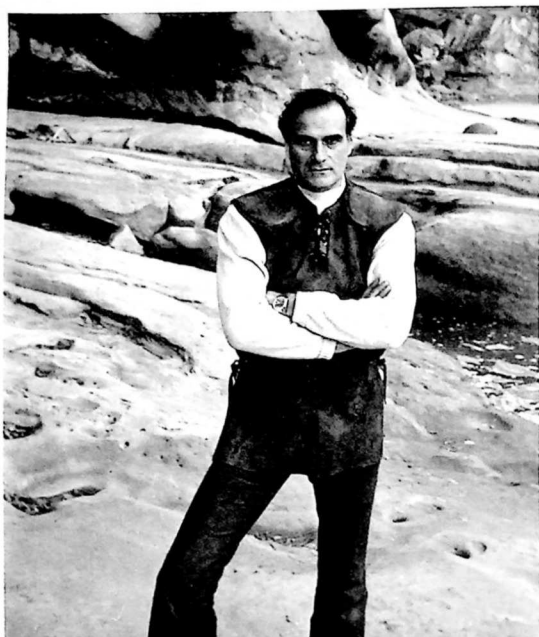
– მე ძალიან არ მიყვარს და ცოტა უხერხულადაც მიმანია, რომ ვიქცა – მე ხალხს ვუყვარვარ-მეთქი. არა, ბატონო! რუსთაველის თეატრის წინ ვარსკვლავს რომ მისხნიდნენ, მახსოვს, ქუჩაში რომ გავვდი, ხალხს ვუყურებდი და ვხედავდი მათ გახარებულ სახეებს. ვიფიქრე კიდევ, ვარსკვლავს მე მისხნიან და ამათ როგორ უხარიათ-მეთქი. ერთი სურათი გავადიდებინე. უცნობი გოგონაა გადაღებული, რაღაცაზე შემდგარი და ამ ცერემონიადას აღევნებს თვალს... ასეთი ბედნიერი სახე იშვიათად მინახავს. მე ვვრძნობ, რომ ხალხი პატივს მცემს, საზოგადოებაში ყოფნისას იმასაც ვვრძნობ, რომ მაფასებენ, თუმცა სიყვარული მაინც სხვა რაზე მგონია. ხშირად ტელევიზიით როცა გავიგონებ ხილმე, რომ მაყვანი და მაყვანი, სულ

ერთია, ეს მხახიობი იქნება თუ პოლიტიკოსი, ხალხის სიყვარულზე იწყებენ ღაპარაკს, მე ვურწმუნდი, რომ ცოტა თავი შეიკავონ. ახლა გამახსენდა ერთი ასეთი ეპიზოდი. გენადი ხაზანოვთან ერთად მოსკოვში ერთ წარმოდგენაში ვმონაწილეობდი, ერთ-ერთი სპექტაკლის შემდეგ თავყვანისმცემელთა მთელი ჯარი მოგვადგა და ავტოგრაფებს გვითხოვდნენ. ხაზანოვმა ამ პროცესისგან თავის არიდება გადაწყვიტა. მე ვუხაევდურე, გენადი, რას აკეთებ, ხალხს შენი ავტოგრაფი უნდა-მეთქი. ძალიან ბევრი არიან და ხად შემოიძლიაო, მიპასუხა. მე ვუთხარი: ეგ ხალხი რომ გცემს პატივს, იმიტომ ხარ შენ გენადი ხაზანოვი, თორემ ხაზანოვის თანამდებობაზე კი არ დაუნიშნისარ ვინმეს-მეთქი... უცებ, ეტეობა არ ელოდა ჩემს ასეთ ნათქვამს, შეჩერდა, ჩაფიქრდა, გაშიდიშა და მიპასუხა - კახი, იცი რომ ამას არასოდეს დაგფიქრებულვარო. ასეა. მაყურებლის გაწბილება არ შეიძლება. მით უმეტეს, იმ მაყურებლის, რომლისგანაც მხოლოდ მოწიქვას, პატივისცემას და თავყვანისცემას გრძნობ.

კინოში

კინოდებიუტი
 „აბდულა“
 მაყურებლისთვის საყვარელი კინოროლები
 მერაბ კოკოჩაშვილი
 ნინელი ჭანკვეტაძე
 ინოჩენცი
 „დონ კიხოტი“
 რევაზ ჩხეიძე
 შეხვედრა პელესთან
 ჟალაკიაფიჩუსი
 „სამოთხის გვრიტები“ და „მიჯაჭვული რაინდები“
 ნანა ჯანელიძე
 არშემდგარი შემოქმედებითი შეხვედრები
 ივანე მრისხანე, შეილოკი და სხვები

კინოდებიუტი

– ბატონ კოლია სანიშნავიდან იმ ფილმში („ისინი ჩამოვიდნენ მთიდან“) რომ გადამეღო, ალბათ, მსახიობი აღარ გაუხდებოდი და ჩემი კლასელებივით საბუთებს მეც პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში შევიტანდი... მაგრამ რომ არ გამომივიდა, ამან ჩემში გააღვიძა დიდი სურვილი... როგორ გითხრათ, რაღაცის დაპყრობის სურვილი... და სწორედ ამის გამო გადავწყვიტე არტისტობა. ჩემი დებიუტი კინოში კი შედგა 1956 წელს, სიკო დოლიძის ფილმში „ეთერის სიმღერა“. ეს იყო ფილმი-ოპერა, „საქარია ფალიაშვილის „აბესალომ და ეთერის“ ეკრანიზაცია, სადაც მურმანის როლს ვასრულებდი. ამ ფილმში, სხვათა შორის, დიდი დათიკო გამრეკელი მახმოვანებს. მეც გადაიღეს „მამლუქი“, იქ ეთამაშობდი რეზო ახალციხელს. სხვათა შორის, მახიურ სცენებში ემონაწილეობდი ფილმში „მაგდანას ლურჯა“. ძალიან მიყვარს ჩემი პატარა გაღვებები კინოფილმში „რაღაც გინახავს, ევლარ ნახავე“... მე, ზანდა იოსელიანი და მისი ძმა რომ უდგავართ ერთად და შეეცდებიან თვალებში ლოგინად ჩაეარდნოდ კნენას – ეურიკო ანჯაფარიძეს... მოკლედ, ძალიან აქტიურად დაიწყო ჩემი კინოკარიერა. მახსოვს, სტუდენტობის წლებში უამრავი შემოთავაზება იყო, თუმცა თეატრალურ ინსტიტუტში კატეგორიული წინააღმდეგობით იყენენ სტუდენტების გადაღებებზე გაშვების. მეც ყოველწლიურად ხელს მიშლიდნენ, რომ არ წაესულებოდა კინოში, არადა, ჩვენს სპეციალობას ხომ თეატრისა და კინოს მსახიობი ერქვა...

– ბატონო კახი, თქვენს ერთ-ერთ ძველ საგაზეთო ინტერვიუში წავიკითხე, რომ თურმე არ გიყვართ საკუთარი თავის ყურება ეკრანზე...

– არ მიყვარს კი არა, გინდა, თოფი მესროლე და გინდა, ჩემს ფილმს მაყურებინე.

– რატომ?

– არ მიყვარს. არ ვიპრანჭები და პოზას არ ეიღებ... ცუდ ხასიათზე უდგები რა...

– დაუკმაყოფილებლობის შეგრძნება გაქვთ?

– აბსოლუტური...

– ანუ, ნათამაშები როლი აღარ გაინტერესებთ?

– არა. დაიბადა და მორჩა! აღარ მაინტერესებს.

– არც ერთი ფილმი არ ყოფილა ისეთი, სადაც თქვენი თავი მოგწონებოდა?

– ამას წინათ ტელევიზორი ჩაერთო და უცებ ესედაც, რაღაც ფილმი გადის ჩემი მონაწილეობით. სადღაც მივრბოდი. ეაა, რა ახალგაზრდულად მივრბოვარ-მეთქი?! გავიფიქრე... აი, ეგ მომეწონა... (იცინის).

„აბდულა“

– 2000 წელს, მოსკოვის კინოფესტივალის პროგრამის ფარგლებში, რუსტამ იბრაგიმბეკოვის ფილმების რეტროსპექტივა გაიმართა. „უდაბნოს თეთრი მზე“ სწორედ რუსტამ იბრაგიმბეკოვისა და ვალენტინ ევოვის სცენარით გადაიღეს... მოკლედ, ამ კინოფესტივალზე მიგვიწვიეს ამ ფილმის შემოქმედებითი ჯგუფი: მოტილი იყო, კუზნეცოვი, ცხონებული მიშულინი იყო... მოკლედ, ავედით სცენაზე, მივესალმეთ იბრაგიმბეკოვს... მახსოვს, ძალიან თბილი სიტყვები ეუთხარ... და ამ მისალმების შემდეგ დაგვსვენს დარბაზში და დაიწყეს ამ ფილმის დემონსტრირება. ხომ არ აედგებოდი და წავიდოდი? ასე ჩაერჩი დარბაზში. გვერდით ტოლია

„უღაბნოს თეთრი მზე“

მისია, მთელი გადამღები ჯგუფიც იქ ვიყავით და ათი საათი გაგრძელდა ფილმის მთელი მასალის ნახვა. კომისიაში ერთი ქალბატონი და ორი მამაკაცი შედიოდნენ, როცა ეს ყველაფერი დასრულდა და კომისიის წევრებმა განიხილა დაიწყეს, მახსოვს, სწორედ იმ ერთადერთი ქალბატონის ნათქვამი სიტყვები: „Этот отрицательный герой очень положительно смотрится, надо сделать все, что бы этого не было.“ ეს თქვა და წავიდა. მოკლედ, რაღა ბევრი გავაგრძელო, ფილმი გააჩერეს... გავიდა რაღაც ხანი, მოტილმა რაღაცეები მოიფიქრა, რაღაც ეპიზოდები ამოჭრა, რაღაც სცენები სხვანაირად დაამონტაჟა... მაგალითად, ჩემი სიკვდილის სცენა სულ სხვანაირი იყო თავიდან... ფილმი დიდი კითხვის ნიშნით მთავრდებოდა... როდესაც აბდულას და სუხოვს ის ფინალური კონფლიქტი მოსდიოდათ, ორივე დაიჭრებოდა. აბდულა სასიკვდილოდ, სუხოვი – უფრო მსუბუქად... და

„უღაბნოს თეთრი მზე“

კუხნეცოვი მეჯდა და უცებ გადავუღაპარაკე: „Толя, ты знаешь, я этот фильм не смотрел.“ კუხნეცოვმა, გრეცო, იფიქრა, მომესმია და ნამეკითხა: „Повтори что ты сказал, я не понял!“ მეც გავუმეორე: – „Толя, этот фильм я никогда не смотрел.“ გაკვირვებულმა შემომხედო: „Ну тогда пора посмотреть.“ – სიცილით გადმომიღაპარაკა კუხნეცოვმა. მაშინ ვნახე ეს ფილმი პირველად. თანაც სხვა კუთხითაც დავუწყე ეჭრება: „რა მოსწონს ხალხს, რამე შეშალა და გადარია? რამე აქცია „უღაბნოს თეთრი მზე“ საკულტო ფილმად?“ იცით, როგორ დასკვნამდე მივედი? მოუხედავად იმისა, რომ ფილმში არანევეულებრივად შექმნილი სახეების მთელი გაღერება, ეს ფილმი მაინც არის მოტილის ფილმი. თან ძალიან მართალი ფილმია. მაშინ ყველა ფილმის მიღება ერთნაირად ხდებოდა. მოდიოდა კომისია, რომელიც ნახულობდა მთელ მასალას, ყველა ღუბლის სკრუპულოზური „განითვით“... რაიმე ანტისახბოთა რომ არ გაპარულიყო... მახსოვს, ამ ფილმის გახინჯვაზე მახანკალაში შეიკრიბა კომისია, მთელი გადამღები ჯგუფიც იქ ვიყავით და ათი საათი გაგრძელდა ფილმის მთელი მასალის ნახვა. კომისიაში ერთი ქალბატონი და ორი მამაკაცი შედიოდნენ, როცა ეს ყველაფერი დასრულდა და კომისიის წევრებმა განიხილა დაიწყეს, მახსოვს, სწორედ იმ ერთადერთი ქალბატონის ნათქვამი სიტყვები: „Этот отрицательный герой очень положительно смотрится, надо сделать все, что бы этого не было.“ ეს თქვა და წავიდა. მოკლედ, რაღა ბევრი გავაგრძელო, ფილმი გააჩერეს... გავიდა რაღაც ხანი, მოტილმა რაღაცეები მოიფიქრა, რაღაც ეპიზოდები ამოჭრა, რაღაც სცენები სხვანაირად დაამონტაჟა... მაგალითად, ჩემი სიკვდილის სცენა სულ სხვანაირი იყო თავიდან... ფილმი დიდი კითხვის ნიშნით მთავრდებოდა... როდესაც აბდულას და სუხოვს ის ფინალური კონფლიქტი მოსდიოდათ, ორივე დაიჭრებოდა. აბდულა სასიკვდილოდ, სუხოვი – უფრო მსუბუქად... და

მიდიოდა ეს სუხოვი რაღაც ძალიან გრძელ, თვალუწვევებელ სივრცეში, მიდიოდა, მიდიოდა დიდხანს, უცებ რაღაც ხმა შემოესმებოდა, გამოიხედავდა უკან და უცებ... იქ ქალები, რომელთაც აბდულა მოსაკლავად დასდევდა, შემოკრებილი იყვნენ მის გარშემო და დასტიროდნენ... ეს კაცი, გაოგნებული ნანახით, კვლავ შებრუნდებოდა და აგრძელებდა გზას... სხვათა შორის, ამ კადრზეც პრობლემა შექმნეს კომისიის წევრებმა... დააკონკრეტეთ, სად მიდისო...

– ანუ, მათ კატეგორიულად მოითხოვეს რაღაც რაღაცების შეცვლა და გადაკეთება?

– რასაკვირველია. არადა, უკომპრომისო კაცი იყო ვლადიმერ მოტილი. როგორც ის ცხოვრობდა ან, თუნდაც, როგორ სიღარიბეშიც გარდაიცვალა, ესეც ზუსტად გამოხატავდა მის უკომპრომისობას... ამ შემთხვევაში კი ფილმი იყო გადასარჩენი. ამიტომაც მოტილი იძულებული გახდა, რაღაც შეეცვალა. ფილმის ფინალი თავიდან გადაიღო... მოკლედ, ასე იყო თუ ისე, ეს ფილმი გავიდა ეკრანებზე და არნახული პოპულარობით სარგებლობს დღემდე.

– აბდულამდე თქვენ კინოში ასეთი მნიშვნელოვანი სახე არც გქონდათ შექმნილი...

– არა.

– როგორ აღმოჩნდით ამ ფილმის გადაღებზე?

– მოტილის რაღაც ახირება იყო ასეთი, რომ აბდულა შუა ახიელ მსახიობს კი არ უთამაშა, არამედ ქართველს... ამიტომაც სინჯები ამ პერსონაჟის მოსაძებნად საქართველოში ჩაატარეს. ამ სინჯებში ვმონაწილეობდი მეც. და როდესაც მეორედაც გამომიძახეს სინჯზე უკვე რაღაც კონკრეტული ეპიზოდის გადასაღებად, მივხვდი, რომ რეჟისორის სიმპათია ჩემკენ იყო გადმოხრილი... თავის საქებად არ გვეუბნებით, მაგრამ იმ სასინჯ გადაღებაზე ცხენზე შემხვეს, რაღაც ფრაგმენტს იღებდნენ... მეც, მიუხედავად იმისა, რომ, პრაქტიკულად, პირველად ვიჯექი ცხენზე, მახსოვს, მოვატყენებდი, მოვატყენებდი და ზუსტად კამერის წინ გავეჩერე ცხენი... გაგიჟდა კაცი... ასე ზუსტად როგორ დაასვიო კადრს... გავიდა ცოტა ხანიც და მომივიდა დეპეშა, სადაც მატყობინებდნენ, რომ დამამტკიცეს აბდულას როლზე. ასეთი შეტყობინებები, ფილმებზე დამტკიცების დეპეშები მანამდეც მიმიღია და მას შემდეგაც, მაგრამ ამ ფილმზე დამტკიცება განსაკუთრებულად გამიხარდა, ეტყობა, წინასწარ ვგროძობდი, რომ რაღაც ძალიან მნიშვნელოვანი უნდა მეთამაშა... ერთი კუროში მახსენდება ახლა ამ ფილმის გადაღებებთან დაკავშირებით... ბელა უნდა ჩამოსულიყო გადაღებაზე, მეც ველოდებოდი აეროპორტში... ისე მოხდა, რომ იმ დღეს ფრენა გადაიდო, არადა, მეორე დღეს უკვე გადასაღებ მოედანზე ვიყავი და ვეღარ დავხვდი. ბელას მარტოს მოუწია გადაღებაზე მოსვლა. ვიღებდით რაღაც ეროტიკულ სცენას... ისეთი არაფერი არ იყო, წელს ზევით შიშველი ვიქექი ლოგინში, ერთი შიშველი ქალბატონი ზედ მეჯდა და ყურძენს მაჭმევდა. დღევანდელ თანამედროვე კინოს რომ ვუყურებ, მეცინება, ეგ კადრი მაშინ პორნო-რაფიად რომ აღიქმეს და მოტილს ფილმიდან ამოაღებინეს... მოკლედ, სწორედ ამ ეპიზოდს ვიღებდით... მე ვეწეარ, ეს დიდძალუკებიანი ქალი ზედ მასხს და ამ დროს იღება პავილიონის კარი და შემოდის ბელა... (ივინის) ბელა ისეთი ლამაზი იყო, შემოანათა იქ. იქაური გოგონები ამბობდნენ: ახლა ვხვდებით, კახი რატომ არ გვიყურებდა ზედო... (ივინის).

– „უდაბნოს თეთრ მზეში“ მონაწილეობის შემდეგ რამდენად შეიცვალა თქვენდამი დამოკიდებულება ქართულ კინოში?

– არანაირად არ შეცვლილა...

– ანუ, კინოროლები არ მოგმატებიათ?

– ყოველ შემთხვევაში, ამ ფილმის გამო – არა! თუმცა იყო ისეთი პერიოდებიც ჩემს ცხოვრებაში, როცა სამოთხ ფილმშიც მიღებდნენ, თეატრშიც აქტიურად ვიყავი დაკავებული რეპერტიციებითა თუ სპექტაკლებით და მაინც ყველაფერს ვასწრებდი. არაფერს არ ვიზარებდი. ერთხელაც არ დამიწყწუნია აუ, ახლა იმას რა გადაიდებს, ან რა წავა ამ რეპერტიციაზე... აპა-პა-პა... ეს ჩემგან გამორიცხული იყო. ბელა ამ ყველაფერში ძალიან მიწყობდა ხელს...

„უდაბნოს თეთრი მზის“ გადაღებაზე

მაყურებლის საყვარელი კინოროლები

– რუსეთში როცა ჩავდივარ ხოლმე, ხშირად გამოვინია ჩემთან დაკავშირებით საუბრისას, „უღბოვნო თეთრ მხესთან“ ერთად ასხენებენ ხოლმე მოკლემეტრაჟიან ფილმებს, რომლებშიც მე, გივი ბერიკაშვილი და ბაადურ წულაძე ვმონაწილეობთ. საოცარი ჯგუფი შეიკრა ამ ნოველების გადღებებზე. სხვადასხვა რეჟისორი იღებდა, მაგრამ, რადგან ჩვენი სამუშაო ყველა ფილმში მონაწილეობდა, მაყურებელმა მაინც ერთ მთლიანობად მიიღო ეს მოკლემეტრაჟიანი ფილმები. „პეპელას“ მაინც რაღაც არნახული წარმატება აქონდა. მასსოვს, ცხონებული რუსო ჭარხალაშვილი, რომელიც ერთ-ერთი ნოველის რეჟისორიც იყო, როგორ მიმათრევდა „პეპელას“ გასინჯავს. ისეთი კმაყოფილი იყო ყველა, ერთმანეთის გადაღებული წარმატებული ნოველი ხარობდნენ რეჟისორები. იმავე პერიოდში იყო ვალიკო კვაჭაძის ფილმი „ღვინის ქურდები“. ამ ფილმის შემდეგ ძალიან პოპულარული გავხდი. პირველად რომ აწვევენ „ღვინის ქურდები“, მასსოვს, რუსო ჭარხალაშვილი გამოვიდა გასინჯვიდან და საოცრად გულწრფელად და პროფესიონალურადც მომილოცა. მისი მოლოცვა მასსოვს „ნერგების“ გასინჯვის შემდეგაც, აი, ასეთი შეფასებების მიღება მიხაროდა. მე თვითონ ჩემს ფილმებს არ ვუყურებდი, თუმცა სხვათა აზრის მოსმენა ძალიან მნიშვნელოვანი იყო ჩემთვის, მით უმეტეს, თუ ეს აზრი ძალიან დადებითი იყო.

– თეატრალურ რეჟისორებზე უკვე ვისაუბრეთ, იქნებ, ეს თავი კინორეჟისორებს დაუთმოთ. განსაკუთრებით რომელ კინორეჟისორთან გაინტერესებდათ მუშაობა?

– მე მუშაობა მიყვარდა. ჩემგან არაკორექტული იქნება ამ კუთხით ვინმეს გამოყოფა. მე მხოლოდ იმათზე ვისაუბრებ, ვისთანაც შემოქმედებითი ურთიერთობების გარდა, დიდი მეგობრობაც მაკავშირებდა.

– არაკორექტულობას რომ გვერდი ავუაროთ, იქნებ, მაყურებლის განსაკუთრებულად საყვარელი კინოგმირები და ამ ფილმების რეჟისორები გავისხენოთ. მაგალითად, გამორჩეულად უყვართ თქვენი იორამი „ნატერის ხიდან“...

– თენგიზ აბულაძე იღებდა ფილმს „სამკაული სატრფოსათვის“. ამ ფილმში ერთ-ერთ მთავარ როლს რამაზ ჩხიკვაძე ასრულებდა. სწორედ მისი რეკომენდაციით აღმოვეჩნდი ამ ფილმზე. ამ გადაღებების შემდეგ თენგიზს ჩემს გარეშე ფილმი არ გადაუღია. არანეულებრივად მახსენდება „ნატერის ხის“ გადაღების მთელი პერიოდი... ანდა, რა ტანჯვა-წამება გადავიტანეთ „მონანიების“ ჯერ გადაღებების პერიოდში და მერე იმის გამო, რომ ეს ფილმი როგორმე ეკრანებზე გასულიყო.

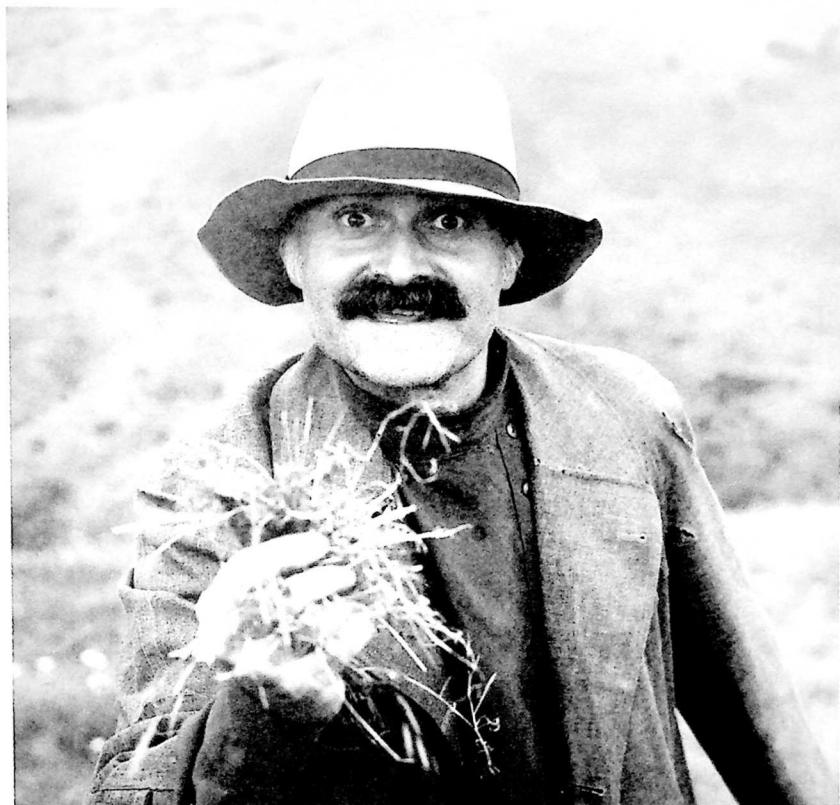
„ღვინის ქურდები“

„სიყვარული ყველას უნდა“

– გადაღების დროს რა სიმწელებს წააწვდით?

– მეტი რაღა სიმწელე უნდა ყოფილიყო?! ერთ-ერთი მთავარი როლის შემსრულებელი იყო გეგა კობახიძე... იმ თვითმფრინავის ცნობილი ისტორიის შემდეგ, როდესაც გეგა დააპატიმრეს, თენგიზ აბულაძე იძულებული გახდა, მსახიობი შეეცვალა. არადა, წარმოგიდგენიათ, ფილმის დიდი ნაწილი უკვე გადაღებული იყო. თორნიკეს როლზე ახალი მსახიობის გადაღება, მთლიანად თუ არა, ნახევარი ფილმის თავიდან გადაღებას ნიშნავდა... თენგიზმა რამოდენიმე კანდიდატურის სინჯები მანევრა. მე ყველაზე მეტად მერაბი მომეწონა და ვურჩიე კიდევ... და ხედავთ, როგორ გაამართლა... ახლა ამ წიგნს რომ წაიკითხავენ,

„ნატერის ხე“

ვიდაცამ შეიძლება თქვას, რას ტრიპანოზს კახიო, მაგრამ ნამდვილად ვერც მოხდა და... ტყუილს ხომ არ ვიტყვი.

– ძალიან საინტერესო იყო თქვენი ნამუშევარი კინოფილმში „წიკიურტები“...

– ალბათ, უპირველესად იმის გამო, რომ თვითონ რეჟო ესაძეა ძალიან საინტერესო კაცი. საერთოდ, ნიჭიერ ადამიანიდან ურთიერთობა ყოველთვის ძალიან საინტერესოა. სხვათა შორის, აი, მაგ „წიკიურტებში“ ყველაფერს მე ვახმოვანებ. ძაღლების ჩხუბიდან დაწყებული, კარის ჭრივით დამთავრებული, თუ ვინმე დარბის, ყვირის, ჩხაყის ყველაფერს ჩემი ხმა ადევს – ტანკის მოძრაობასაც კი... (იცინის). ჩემი და რეჟოს მეგობრობა „ერთი ნახვით შეყვარება“ რომ გადაიდო, იქიდან დაიწყო და ასე გრძელდება დღემდე. თანაც, ეს მეგობრობა იყო და არის ძალიან მაგარი... როგორც შემოქმედებითი, ისე ძმაცაყური... ყოველთვის ძალიან კარგად მახსენდება მასთან გადასაღებ მოედანზე შეხვედრა.

„ცხელი ზაფხულის სამ დღე“

– როგორ გაიხსენებთ „ცხელი ზაფხულის სამ დღეს“?

– (ივინის) მერაბ კოკონაშვილმა სცენარი რომ წამაკითხა, ისეთ დღეში ჩავევარდი, დაეცოფე სულ ყველა. რაღაცეები მომწონდა, რაღაცეები – არა. მერაბი უნიჭიერესი კაცია და უცებ ამიღო ადლო. ვისხედით ასე, მე, მერაბი, სცენარისტები და ფრაზა-ფრაზა მივეყვებოდით მთელ ფილმს...

– ასე ვთქვათ, სცენარს „ირგებდით“?

– შეიძლება, ასეც ითქვას. თუმცა, უფრო სწორი იქნება, თუ ვიტყვი, რომ აი, იმ სამუშაო პროცესში, როცა მთელი სცენარი ზუსტდებოდა, რაღაც ეპიზოდები ხელახლა იწერებოდა, ან რაღაც აკლდებოდა, მე ვმუშაობდი. აი, სწორედ იმ წერის პროცესში შეიქმნა ის პერსონაჟი. მერაბის დიდი მადლობელი ვარ, რომ სწორედ ამ გადაღებებზე შეეხვედი პირველად სრულიად ახალგაზრდა ნინელი ჭანკვეტაძეს, რომელმაც ჩემზე ძალიან კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა. ნინელის მიმართ არანაირად არ გამჩენია ის განცდა, რომ დებიუტანტთან უნდა მეშუშავა. ის იყო ჩემი სრულფასოვანი პარტნიორი და მე ძალიან კმაყოფილი ვარ, რომ ასეთი ტანდემი შედგა.

- ქალ კინორეჟისორებთან როგორ მუშაობდით?

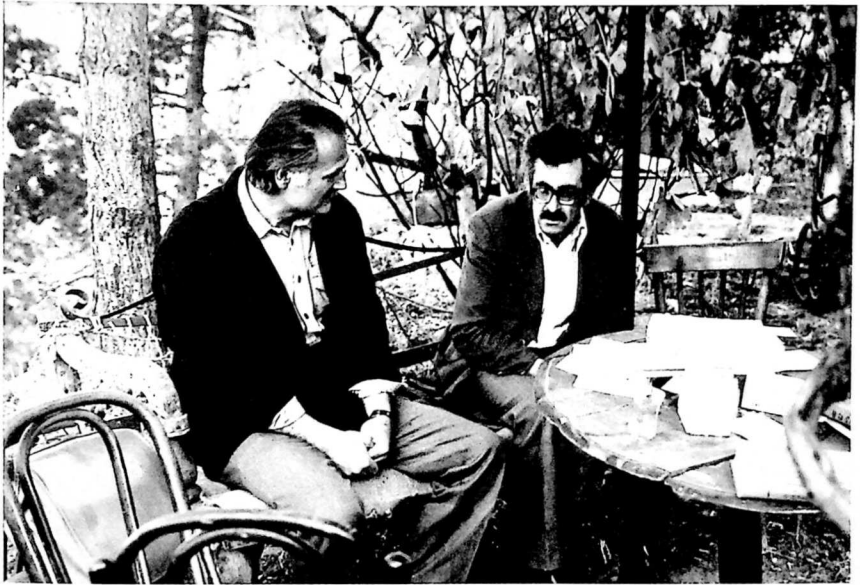
- არანაყოფიერებრივად. სულ ტყუილია, რომ ამბობენ რეჟისურა ქალის საქმე არ არისო. ნურას უკაცრავად! მშვენივრად ვგრძნობდი თავს ქალბატონ ნანა მჭედლიძესთანაც, ქალბატონ ღანა ლოღობერიძესთანაც. არანაყოფიერებრივად ვიმუშავე ნანა ჯორჯაძესთან, ნანა ჯანელიძესთან... ბევრ მამაკაც რეჟისორს მირჩევნია ისინი.

მერაბ კოკჩაშვილი

თუ არ ვცდები, იქნებოდა სამოცდაათიანი წლების შუა პერიოდი. მივდიოდი ქუჩაში. ნემთან შორიახლოს გაჩერდა მანქანა... დავინახე, რომ იქიდან გადმოვიდა კახი, შემოუარა ავტომობილს, გააღო კარი და ხელში აიყვანა გადმოვიყვანა ბელა. შეაღო სადარბაზოს კარი და შევიდა. მე უნებურად უკან გავყევი, კახიმ ასევე ხელში აიყვანა ბელა ლიფტში და კარიც დაიხურა. ამ სურათის შემსწრე, სადარბაზოს კართან ვიდექი და იმწამსვე გავაცნობიერე, რომ სულხანი „ცხელი ზაფხულის სამ დღეში“ სწორედ კახის უნდა ეთამაშა. სხვათა შორის, პირველი ფილმი, რომელმაც კახისთან დაკავშირებით სერიოზულად დამაფიქრა, იყო „უდაბნოს თეთრი მზე“. ამ ფილმში იგი ძალიან განსხვავებული კახი იყო. მასში ერთად იყო თავმოყრილი ღირსებაც და ძაღვაც. ეს კი ნემთვის ძალიან ძვირფასია. ამ თვისებას მუდამ ვეძებდი მსახიობებში.

პატარა აღარა ვარ და რომ გადავაყვლე ხოლმე თვალს ნემს ფილმებს, ეს მომენტი ყველა კინოსურათის ძირითად გმირშია გათვალისწინებული...

მსახიობებთან მუშაობა ძალიან მიყვარს. ყოველთვის ვცდილობ, მათ დაუვულო ყური. საერთოდაც, ფილმი კარგი მხოლოდ მაშინ გამოდის, განსაკუთრებით კი იმ სახის ფილმები,

„ცხელი ზაფხულის სამი დღე“ - კ. კახაძე, გ. ახელაიანი

„ღვინის აკანი“
რეჟ. მ. კოკიაშვილი

ქიორის მიმართულებიდან და ულვაშის ზომიდან, დამთავრებული – კადრში უკანა პლანზე გამოსვლით. აღარაფერს ვამბობ კოსტიუმის შერჩევაზე, გმირის პლასტიკაზე და ა.შ. ის ნამდვილი პროფესიონალია, რომელთანაც შემოქმედებითი შესხვედრა ნებისმიერი რეჟისორისათვის დიდი ბედნიერებაა.

კახიმ ამ ბოლო პერიოდში უამრავი ოპერაცია გადაიბანა, ვეხუმრები კიდევ, ოპერაციების აბორეჟენტი ხომ არა გაქვს აღებული-მეთქი. მიუხედავად ამდენი განსაცდელისა, მას ცხოვრების ქინი და სიყვარული არ დაუკარგავს. ეს თვისება კი ძალიან ძვირფასია ნეშტისთვის. მინდა, რომ ძალიან დიდხანს იყოს ისეთივე მხნე და ენერგიული, როგორიც დღეს არის.

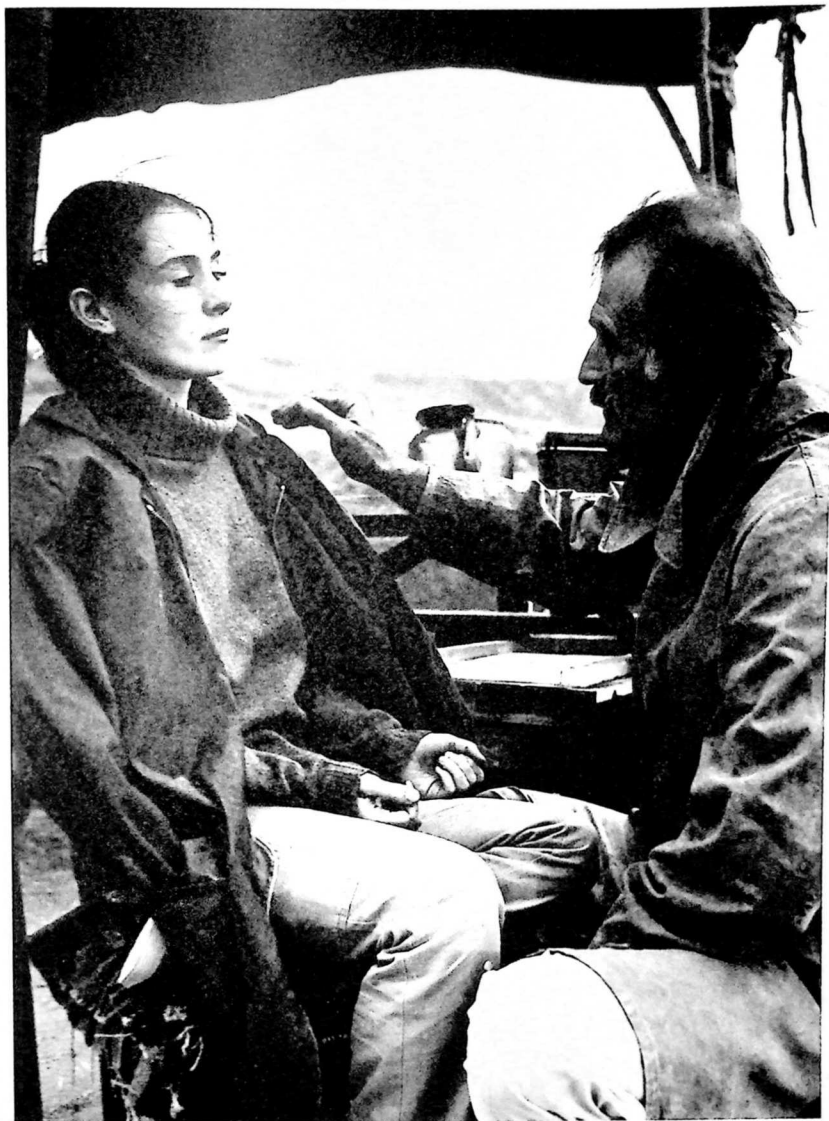
ნინელი ჭანკვეტაძე

ნეშტის „ცხელი ზაფხულის სამი დღის“ გადაღების პროცესი ზუსტად ის სამაგალითო შემთხვევაა, თუ საერთოდ როგორ უნდა მიმდინარეობდეს კინოგადაღება. კახი კაცბაძესთან პარტნიორობით დაიწყო ჩემი კინომოდელაჟობა, ეს იყო ძალიან დიდი გამართლება დამწყები მსახიობისთვის. ბატონ მერაბ კოკიაშვილისთვის მადლობის მეტი რა მეთქმის. ბატონმა კახიმ დამაბუდა არაჩვეულებრივ პარტნიორობთან ურთიერთობა ჩემი შემდგომი მუშაობის მანძილზე, თუმცა აქვე მინდა აღვნიშნო, მსგავსი გადაღებები მე მერე აღარ მქონია. იყო ცალკეული გადაღება-დღეები კარგიც, ძალიან კარგიც, მაგრამ „ცხელი ზაფხულის სამი დღის“ მთელი გადაღების პროცესი აღმოჩნდა სამაგალითო. ეს ყველაფერი კი სწორედ ამ ორი ადამიანისგან – ბატონი კახისგან და ბატონი მერაბისგან მომდინარეობდა. სამაგალითო იყო დაწყებული სცენარის გაცნობიდან, დამთავრებული გახმოვანებით, ფილმის გამოსვლით და, რა თქმა უნდა, რეზულტატით. რადგან ხშირად ხდება ხოლმე, პროცესი თითქმის ხაინტკერესოა, შედეგი კი ისეთი ვეღარ არის. აქ ამ მხრივაც ძალიან დიდი გამოხმაურება მივიღეთ.

წარმოიდგინეთ ჩემი მდგომარეობა. ვიყავი დამწყები მსახიობი. ეს ხომ ჩემი პირველი როლია ეკრანზე. ვმუშაობდი უკვე სახელმოხვეჭილი რეჟისორისა და პარტნიორის გვერდით და ერთი წუთით არ მიგრძენია, რომ ჩემი დებიუტანტობის გამო რაიმე შედეგით გაეწიათ ნეშტის.

როგორსაც მე ვიდეტ ხოლმე, როცა მსახიობები და რეჟისორი თანაშემოქმედნი არიან. სხვაგვარად არაფერი არ გამოვა.

კახისთან მუშაობა ძალიან ხაინტკერესოა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ის პერიოდი, როცა ვიწყებთ მუშაობას. ასეთ დროს კახი სრულიად შეუპოვარი ადამიანი ხდება. მაგალითისთვის გეტყვით, რომ ვადასაც კი მისახდურავდა მოსამზადებელი სამუშაოსთვის. უთქვამს კიდევ ჩემთვის: მე მჭირდება ორმოცი დღეო, რომ გავითავისო ყველა ნიუანსიო... ამას გარდა, მჭირდება შენთან ერთად გავიარო ერთი შესხვედი ყველაზე უმნიშვნელო დეტალიც კიო. თუ ამ პირობებზე თანახმა იქნები, სიამოვნებით ვიმუშავებ შენთანო. არ დამივიწყდება, ვიდრე უშუალოდ გადაღებებს დავიწყებდით, მართლაც დღე და დამეს ვასწორებდით, ყოველი ეპიზოდის, უფრო მეტიც, ყოველი კადრის მოფიქრებასა თუ აწონ-დაწონაში. ვადგენდით აბსოლუტურად ყველაფერს, დაწყებული

„ცხელი ზაფხულის სამი დღე“ – ნ. ჭანჭავაძე და კ. კეჭხაძე

ნ. ჭანკვეტაძე და კ. კახიძე ესტრადაზე

პირიქით, მსჯელობის დროს აზრს მეკითხებოდნენ, უურადლებით მისმენდნენ, რაღაცაში მეთანხმებოდნენ, რაღაცაში – არა. როცა დრო გავიდა და ეს ყველაფერი გავაანალიზე, მივხვდი, თუ საკუთარი შესაძლებლობების რამხელა რწმენა მომცა ამ გადადებაში. მე მათ თანაშემოქმედად მაქციეს და მსახიობისთვის, მით უფრო დამწყებებისთვის, ეს ძალიან დიდი პატივია.

ერთი ეპიზოდი მახსენდება. გადადება გვქონდა ნიბისში. ვიღებდით სწორედ პირველ ეპიზოდს ფილმისა, სადაც ჩემი გმირი, ბატონი კახის გმირს სთხოვს, სამი დღე მომეცით და მე გამოვასწორებ ყველაფერს, რომ ეს გათხრები არ დაიმარხოვს. გადადება დასრულდა, ბატონი მერაბი კმაყოფილი ჩანდა, ბატონი კახიც, ჩვეულებისამებრ, ძალიან ემოციურად გამოხატავდა კმაყოფილებას, მეც, რასაკვირველია, მათ გვერდით ვიყავი. დაგბრუნდით სოფელში ღამის გასათევად. ისე ვიყავით ემოციურად დამუხტულები, რომ ვერ ვისვენებდით. მახსოვს, ჯგუფი გაგუშვით, ჩვენ კი ფეხით მიუყვებოდით გზას სოფლისაკენ. უცებ ბატონმა კახიმ თქვა: მერაბ, მე მგონი, ამ ეპიზოდის ფინალი ასე კი არა, აი, ასე უნდა გაგვეკეთებინათ. და იქვე მოუყვა საკუთარი ვერსია. მერაბი უურადლებით უსმენდა და, როგორც ყოველთვის, მე ჩამართო საქმეში – ნინელი, შენც ასე ფიქრობ? მე ბატონ კახის ვერსიას მივემხრე. უცებ, მერაბ კოკონაშვილმა გამოგვიცხადა: რადგან ორივე ასე ფიქრობთ, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ძალიან რთული საკითხია, (რაც არ უნდა იყოს, ფირზე ვიღებთ და გათვლილია ყოველი

დღე და წუთი). ხეალ დილით თქვენი ვარიანტიც გადავიდით. და მართლა გადავიდეთ. ბოლოს ფილმში მაინც ბატონი მერაბის ვარიანტი შევიდა და წვენც მიეხვდით, რომ ის ვარიანტი უკეთესი იყო, მაგრამ სამუშაო პროცესში რეჟისორისგან ასეთი ნაბიჯის გადადგმა კიდევ უფრო მეტად უსვამდა ხაზს თანამოსარეულობას შემოქმედთა შორის.

წვენი შემდეგი შეხვედრა "მეღვა კოტე სერმაგას ფილმში „მიიღეთ მოწვევა, ხენიორებო“. იქ კომპლექსი ამჟღავნო ვიყავით ორივენი. იყო დიდი მხიარულება, ბატონი კახი, როგორც ყოველთვის, ყურადღების ცენტრში იყო და მეც მის გვერდით ხაკმაოდ კომფორტულად ვგრძნობდი თავს.

ბატონი კახისა და ბატონი გივი ბერიკაშვილის უშუალო დამსახურებად მივიჩნევ იმას, რომ მოეხდინა ესტრადისე. ძალიან მშინარა აღამიანი ვარ, კატეგორიული წინააღმდეგობა კი ვიყავი ამ ყველაფრის, თუქცა მათ დამარწმუნეს, რომ გავსულიყავი ესტრადისე და აი, რამდენი წელიწადი უკვე იქ გაგრძელდა წვენი პარტნიორობა.

ბატონი კახი სამოცდათხუთმეტი წლის შესრულდა! მე უსურვებდი ძალიან დიდხანს სიცოცხლეს. ის ხომ აღამასებს ცხოვრებას. მის გვერდით გრძნობ უსარმაზარ ენერგეტიკას, სიცოცხლის წყურვილს, სიხარულს. უსარმაზარ სიბთოს გადასცემს ეს აღამიანი გარშემოწყოფი. ვისურვებდი, ვისილო ბატონი კახი ახალ როლში, ეკრანზე იქნება ეს, თუ სცენაზე. აი, გონა კაპანაძის სპექტაკლის შემდეგ კიდევ უფრო დაერწმუნდი იმაში, რომ ამ აღამიანის შესაძლებლობები ამოუწურავია და კიდევ და კიდევ, მეტი და მეტი გირდა, რათა სულ სხედასხეა ამჟღავნო ისილო ეს შესანიშნავი შემოქმედი. ნემს თავსაც უსურვებ მის პარტნიორობას მომავალში, რადგან, როგორც სუქით აღვნიშნე, ამ აღამიანის გვერდით ყოფნა უდიდესი კომფორტია ნებისმიერი შემოქმედისთვის.

ინონენცი

– ნემს კინოკარიერაში ერთ-ერთი განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს გიორგი შენგელაიასთან შემოქმედებით ერთიერობას. გიორგისთან ახალგაზრდობის წლებიდან ემეგობრობდი. რაღაც პატარ-პატარა ეპიზოდებშიც გადავიღე მასთან, რაც ძალიან კარგად დამამახსოვრდა. ერთ მშვენიერ დღეს მივდივარ თეატრში, სპექტაკლი მქონდა „ნეენი მელოდები“. საღაც მე და იხა გავრშევილი ვცქიქავდით... მოკლედ, შევდივარ თეატრში და უცებ მხვდება გიორგი შენგელაია. მიეკითხეთ-მოვიკითხეთ ერთმანეთი, მითხრა, ფილმს ვიღებო. მერე, ბიჭო, უნემოდ როგორ იღებ-მეთქი, გავეხუმრე. შეწუხდა, ყველა როლი დამტკიცებულია უკვე... მიეხვდი, რომ უხერხულ სიტუაციაში ჩავაგდე ამ ნემი ხუმრობით... მერე რაღაცეებზე კიდევ ვისაუბრებდი და მე შევედი საგრძნობროში, სპექტაკლისთვის რომ მოეშადებულიყავი. თურმე, ცეკვის მასწავლებლის – ინონენცის როლზე დამტკიცებული ჰყავდა ცნობილი ქორეოგრაფი იური ზარეცკი და იმ დღეს მისი ნამუშევრის სანახავადა მოსული. აქედან გამომდინარე, იმ საღამოს „ნეენს მელოდებს“ დავესწრო. სპექტაკლის მერე შემოვიდა კელისებში და გამომიცხადა, ცეკვის მასწავლებელი შენ უნდა ითამაშო. ზარეცკისთვის უთქვამს, შენ ფილმს გააფორმებ ქორეოგრაფიულად, ცეკვის მასწავლებლის კი კახი ითამაშებსო. ძალიან დიდი აზარტით ჩავები ამ სამუშაოში. იტალიური ენის შესწავლაც კი დავიწყე. რაღაცეებს ვიფონებდი, ყუანტაზიორობდი. როგორც კი რამე ახალს მოვიფიქრებდი, გავუარდებოდი გიორგისთან, აი, ნახე, რა მოვიფიქრე-მეთქი. ერთხელ მახსოვს, გამთენიისას დავადექი თავსუ... არ მეუბნებოდა, წადი, თავი დამანებეო, მაგრამ... მოკლედ, კარგა მავრად „გაუხვარე“ საქმე. (იცონის) მერე უკვე უშუალოდ „ეკრის უბნის მელოდების“ გადაღებები დავიწყეთ და გიორგიმ გამაცნო არანეულებრივი მსახიობი და შესანიშნავი ქალბატონი აღისა ფრეინდლიხი. მასთან დღემდე დიდი მეგობრობა მაქაქშირებს და ძალიან მიყვარს. დარწმუნებული ვარ, რომ მასაც ძალიან ეყუყვარვარ.

„ვერის უბნის მელოდიები“: კ. კახიძე და ა. ფრეინდლიხი

„ღონ კიხობტი“

- რეზო ჩხეიძესთან მუშაობა ნამდვილად არ იყო ადვილი, უფრო მეტიც, შეიძლება ითქვას, რომ ურთულესიც კი იყო... სწორად ვკამათობდით, ეჩხუბობდით, „ეხოცავდით ერთმანეთს“, მაგრამ ამავე დროს არ შემიძლია, არ ვთქვა, რომ ის, როგორც შემოქმედი, ეოველთვის იყო და არის უკომპრომისო და შეუვალი. მას შეეძლო სამი, ოთხი საათი ემუშავა მსახიობი, ოპერატორი შეიძლება, „ტკუიდანაც გადამცდარიყვნენ“, მაგრამ სანამ ის მისთვის იდეალურ კადრს არ დაიჭერდა, არ მოგეშვებოდა. რეზო ჩხეიძისთანა უშურველი კაცი მე ბევრი არც შემხვედრია ცხოვრებაში. „ღონ კიხობტი“ თითქმის სამი წელი ვიღვებდით და ამ ხნის მანძილზე თითქმის სულ ერთად გვიწვედა ყოფნა... მე ჩემი თვალთ მყავს ნანახი უბედნიერესი რეზო ჩხეიძე სხვისი წარმატებით, უფრო მეტიც, იმ პერიოდში ყველა ფილმი, რომელსაც კი კინოსტუდია „ქართული ფილმი“ იღებდა, მისი უშუალო ზედამხედველობით კეთდებოდა. ყველას გვერდში ედგა, ყველას ამხნევებდა, ყველას წარმატებას საკუთარივით აღიქვამდა და ამით საოცარ ატმოსფეროს ქმნიდა მთელ კინოსტუდიაში. დაუნახავი უნდა ყოფილიყო კაცი და ბრმა, ეს რომ ვერ შეეჩინა და არ დაეფასებინა. რეზო ჩხეიძეს ფასდაუდებელი წვლილი მიუძღვის ქართული კინოს აღორძინების საქმეში. და მე მიხარია, რომ ეს მარტო ჩემი აზრი არ არის. ასე ფიქრობს ყველა, ვისაც კი ოდნავი შესება ჰქონია რეზოს ხელმძღვანელობის დროს ქართულ კინემატოგრაფიან.

- როგორ აღმოჩნდით „ღონ კიხობტის“ გადასაღებ მოედანზე?

- სრულიად შემთხვევით. როცა გავიგე, რომ რეზო ჩხეიძე „ღონ კიხობტის“ გადაღებას აპირებდა, ჩემთვის გავიფიქრე, რომ ალბათ მეც, როგორც ერთ-ერთ მაღალ არტისტს, დამიძახებდნენ სინჯზე. თუმცა, მერე თითქოს გავერცელდა ხმა, რომ რეზოს თავისთვის გადაწყვეტილი ჰქონდა ყველაფერი, ამიტომაც სინჯზე დაძახებასაც აღარ ველოდებოდი. ერთ დღესაც სტუდიაში ვიყავი რაღაც საქმეზე და რეზო შემხვდა კორიდორში მეორე სართულზე. „ვა, კახი! მოდი რა, ჩემთან კაბინეტში შემოდი!“... შევედი. „გავსინჯოთ, კახი?“ „რა უნდა გავსინჯოთ?“ „ღონ კიხობტი გავსინჯოთ?“ „კარგით რა, ბატონო რეზო, თუ გინდათ, რომ კიდევ ერთ სინჯად ჩაგეთვლოთ, არ ციცი და ისე რატომ უნდა გავსინჯოთ, თქვენ ხომ გავთ უკვე კანიდილატურა?“... „არა, კაცო... ეს ყველაფერი ჯერ ვარაუდებია, შერჩევას ვაგრძელებ და ამიტომაც გთავაზობ.“ - მითხრა დამაჯერებლად რეზო ჩხეიძემ. „კარგი, გავსინჯოთ.“ „პამლეტ!“ - დაუძახა ასისტენტს. - მიეცით კახის მონოლოგის ტექსტი“. პამლეტმა მომიტანა ტექსტი. უცებ ბატონი რეზო მეკითხება, ხეალ რომელ საათზე დავინიშნით გადაღებაო. „რას ამბობთ?“ რა იყო. „როგორ, კაცო, ერთი ათი წელიწადი მაინც ხომ ფიქრობდი ამის გადაღებაზე?“ კიო. „მერე მე, რომელსაც ერთი წუთიც არ მიფიქრია, ხეალ როგორ მაწერიან სინჯს. თანაც, ეს კაცი გამხდარი არ იყო? ვერ ხედავ, რამხელა „ბუტკა“ მაღვს თავზე.“ - გავერვიულები მე. მაშინ ას ათ კილოს ვიწონიდი. ისე კარგად მახსოვს, ეს იყო 19 მარტი. აი, ზუსტად ერთი თვე მომეცით და მხოლოდ ერთი თვის მერე გადავიდით სინჯი-მეთქი. ჩამოვართვი ხელი და წამოვედი. იმ დღიდან დაიწყო ინტენსიური მუშაობა. გულახდილად გეტყვით, მე ეს ერთი თვე ვიწველე მხოლოდ იმიტომ, რომ მიხედავ რეზოსთვის დამემტკიცებინა, რაღაცის გაკეთება რომ შემიძლებოდა. შემთხვევით რომ არ შემხვედროდა, ღირსადაც ხომ არ მთვლიდა, რომ სინჯზე გამოეცახე?! ჰაზა შევწყვიტე. ამ ერთი თვის განმავლობაში 13 კილოზე მეტი ვერ დავიკელი, მაგრამ სახე გამიხდა სხვანაირი. ამასობაში მოვიდა 19 აპრილიც. დამირეკა ბატონი რეზოს ასისტენტმა და შემატკობინა, რომ 21

„ცხოვრება ღონ კიხობტისა და ხანოხის“

„ცხოვრება ღონ კიხიტისა და სანწოხი“

აპრილს დაინიშნა თქვენი სინჯიო. სწორედ 21 აპრილს შედგა ის ერთადერთი სინჯი, რის სა-
ფუძველზეც დამამტკიცეს ამ როლზე. ახლა ის მთავარი კურიოზი, რაც მოხდა იმ დღეს. წინა
საღამოს მივედი კინოსტუდიაში, კოსტუმზე და გრიმზე – რაღაცეებზე შევთანხმდით, გული
ცუდს არაფერს მეუბნება და, შეთანხმებისამებრ, დილის რვა საათზე გამოვეცხადე სტუდიაში.
მანქანით ტერიტორიაზე არ მიშვებენ. რა ხდება-მეთქი, – ვოკითხე. დირექტორის მოადგილის
ბრძანებაა, მანქანით არავინ შევუშვათო, მითხრეს სამირიგოდან. ამჟამად ნერვები და მანქანა
ზედ აღაჯაფის კარის შუაში გაჯანერე, ისე რომ ვერც ერთი მანქანა ვერც შევიდოდა კინოსტუ-
დიის ეზოში და ვერც გამოვიდოდა, ჩავეკეტე ყველაფერი და წავედი. ჩავიციე კოსტიუმი, გავი-
კეთე გრიმი, ამასობაში კინოსტუდიის უფროსობაც ნელ-ნელა შემოიკრიბა, ბატონი რეზოც
მობრძანდა... ვერავინ ტერიტორიაზე ვერ შედის. ატყდა ერთი ვაი-უშველდებელი. შემომივარდნენ
საგრიმოდოში, ბატონო კახი, იქნებ, გადააყენოთ მანქანაო. მეც გავეჯივრდი, სანამ გრიმს არ
მოურნები, არსადაც არ გადააყენებ-მეთქი. ბოლოს გასადები გამომართვეს და თვითონ შემო-
მიყვანეს ტერიტორიაზე ავტომანქანა. ახლა შევდივარ გადასადებ პავილიონში და რას ვხედავ,
ხალხითაა სავსე. ერთი პირობა გავიფიქრე, რეზოს ვთხოვ, ეს ხალხი გაუშვას-მეთქი, თუმცა
მერე გადავიფიქრე. მაყურებელთან უფრო მობილიზებული ვიქნები-მეთქი. ამასობაში ბატონი
რეზოც მობრძანდა და დაიწყო კადრის დაყენება. მე ველოდები ამ პროცესს, წინ და უკან დაე-
ლივარ და, რასაკვირველია, ვნერვიულობ. უცებ გაისმა რეზო ჩხვიძის გამკიჟინი ხმა: „შენ რა,
ახე უნდა იბოდიადლო?“ მე შეცბუნებულმა ავხედე. „ჰო, ჰო, შენ გეკითხები, ახე უნდა იბოდიად-
ლო?“ ვიფიქრე, ახლა დავიხურავ ქუდს და წავალ სახლში-მეთქი, თუმცა იმწამსვე მივხვდი,
რომ ეს სრული კაპიტულაცია იქნებოდა და შევეპასუხე: „ბატონო რეზო, მე მგონი, მე არ
მითხოვია თქვენთვის სინჯი გადამიდეთ-მეთქი, ხომ თქვენ მთხოვეთ?“ კიო... პოდა, აი მე მინდა,
რომ ვიბოდიადლო და თქვენ თუ გინდათ, სხვა რამე შემომთავაზეთ-მეთქი. უცებ მოუტრიალდა
ლომერ ახელედნიანს და ეუბნება, მზადა ხარო? „მო-ტორო?“ რას აკეთებთ-მეთქი? ლომერს რომ

„ცხოვრება ღონ კიხობისა და ხანისი“ – კ. კახიძე და მ. კიკელიძე

ეკითხები, მზადა ხარო, მე რატომ არ მეკითხები-მეთქი – შარზე ვარ მეც. „მზადა ხარ?“ – გაიმორა უკვე ჩემი მისამართით. „არა, არა ვარ მზად!“ – ვუპასუხე და იმ კულისში გავედი, საიდანაც კადრში უნდა შემოგუსულიყავი. გული მაქვს გასკდომას. დიდი პაუზის შემდეგ მესმის: „სხვათა შორის, მე მხოლოდ ერთ ღუბლს ვიღებ!“ „სხვათა შორის, მეც!“ – ვუპასუხე განაწყენებულმა. და აი, ასეთი დაძაბული სიტუაციის მომენტში გაისმა რეზოს ძალიან დამტკბარი ინტონაციით ნათქვამი სიტყვები: „კახი, მზად ხარ?“ „აააარრრრრრრაააააააააა!“ – დავიდრი-ალე მე. „ჰო, კარგი, კარგი!“... ერთი პირობა ისიც ვიფიქრე, ამ კაცმა სპეციალურად ხომ არ ამადულა-მეთქი. ცოტა ხანს კიდევ ვიდექი და მერე დავიძახე – „მზად ვარ!“ იქედანაც გაისმა – „მა - ტორ!“ და მეც დავიძარი... სიტყვებით ვერც კი გადმოგცემთ, რა გრძნობა დამეუფლა. იქ ვილაც უნდა შეგეფასებინა... შეგეფასე, ასეთ შეფასებას არ ველოდი, ახლა ვცდილობ, ეს ყველაფერი არ გამეჩქეს, ვაფიქსირებ ყოველივეს. მივდივარ ნელა, უნდა დავინოქო და დავიწყო ტექსტი... დავიწყო ტექსტი და ვაჰ... ისეთი ხმა ამოვიწვი, როგორსაც ასევე არ ველოდი... ახლა ამის დაფიქსირება მინდა... არ უნდა გამეჩქეს ის, რაც ახლა ხელთ მიჭირავს... აი, ასე ფიქრებში და უცნაურ განცდებში მაქსიმალურად გავაყუეთ ის, რაც სახლში ამ ერთი თვის მანძილზე მქონდა გაწერილ-აწონილი და დაგამთავრე. „Cron!“ გაისმა რეზო ჩხეიძის ხმა და იქვე მეორე ღუბლი! არავითარი მეორე ღუბლი-მეთქი, ჩვენ ხომ შევთანხმდით-მეთქი?! ეს მე ვიხუმრო, – მითხრა. სასწრაფოდ მოვიშორე გრიმი და დავეტოვე იქაურობა. „კახი, კახი“ – მესმოდა რეზოს ხმა, თუმცა გადასაღებ მოედანზე აღარ დავბრუნდი. გადაღებულ ფირებს მაშინ მოსკოვში აგზავნიდნენ გასამუდავებლად. რეზოს იმავე საღამოს გადაუგზავნია და სამი დღის შემდეგ დამის სამ საათზე წემს სახლში სატელეფონო ზარი გაისმა: „კახი ხარ?“ ვიცანი ბატონი რეზოს ხმა. „შენ რა გითხარი, შენ...“ „რა იყო, ბატონო რეზო, ხომ მშვიდობაა?“ „მშვიდობაა, მშვიდობა! ძალიან მომეწონა!“ აი, ასე დამამტკიცეს ამ როლზე. მერე, ერთი ხანობა ღაპარაკი იყო იმაზე,

„ცხოვრება ღონ კიხოტისა და სანჩოსი“ – კ. კავსაძე და მ. კიკალაშვილი

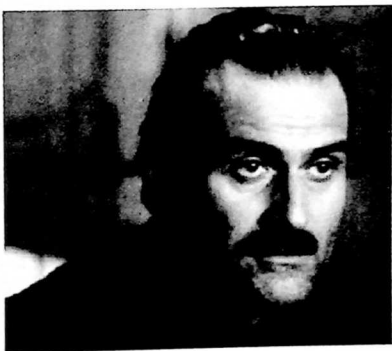
რომ მე მეტამაზმა სერვანტესის როლი, მერე ითქვა თითქოს, რომ ორი დონ კიხოტი ყოფილიყო, ნემი და ოთარ მეღვინეთუხუცესის. ბოლოს ისე დაამტკიცეს, როგორც კინოშია. აქვე მინდა ვითხრათ, რომ ოთარ მეღვინეთუხუცესის ვაჟაცობამ პირადად მე გამოაგნა. არ იყო ადვილი, იმ ყველაფრის გადახარშვა, რაც ხდებოდა მაშინ. ოთარი დიდი მსახიობია და ამ სინჯების შემდეგ დაერწმუნდი, რომ დიდი კაციც ყოფილა.

- გადაღებები დიდხანს მიმდინარეობდა, ალბათ?

- სამი წელიწადი. ესუბრები? 9 ფილმი გადავიღეთ. ამ როლზე მუშაობის დროს წავიკითხე თუ რამ ლიტერატურა არსებობდა ამ პერსონაჟის შესახებ. შემთხვევით წავაწყდი მიხეილ ჩეხოვის პატარა წიგნს, სადაც ის ცნობილი ლიტერატურული თუ დრამატურგიული პერსონაჟების ქმედითი მარცვლის შესახებ წერდა თითო-ორ სიტყვას. მაგალითად ჰამლეტზე ეწერა, რომ მისი ქმედითი მარცვალი გულშიაო, ლირის კი ტვინშიაო. აი, დონ კიხოტზე კი ასე ეწერა: „Движащая звезда Дон Кихота находится чуть выше головы...“ ეს რომ წავიკითხე, თითქოს ყველაფერი თავის ადგილზე დადგა. მივაგენი როლის მთავარ მარცვალს, გასაღებს. ესე იგი, ეს კაცი არც მიწაზეა, არც ცაშია, ოდნავ ჰაერში დაიარება... (იცინის)

რევაზ ჩხეიძე

ჩვენი პირველი შეხვედრა გადასაღებ მოედანზე შედგა კინოფილმ „ნერგები“-ს. კახი მე ძალიან გულწრფელ მსახიობად მიმანია, მიუხედავად იმისა, რომ ის ხშირად სცილდება რეალობას და ბევრს შეიძლება მიეწვენოს, თითქოს უფრო აწეუნებს, ვიდრე განიცდის. თუმცა ეს ასე სულაც არ არის. რთული ამოცანის წინაშე დავაყენე. მის გამომეტყველებაში უნდა გაეღვებულიყო ის ფიქრი, რომ მიცვალებული აქავდათ სახლში და მიუხედავად ამისა, სტუმრები უნდა მიეპატიუებინა. ეს არ იყო ადვილი. ამ ყველაფერს ძალიან დიდი ოსტატობა სჭირდებოდა. არ მინდოდა, ამ როლში გადამეღო ტრაგიკოსი მსახიობი, რომელიც ხაზს გაუსვამდა მის თავს დატრიალებულ უბედურებას, ამასთან მინდოდა, გარეგნულად ნამდვილი ქართველი მამაკაცი ყოფილიყო... კახის სწორედ ასეთად მივინჯე. რაც იმ ეპიზოდში ხდება, ეს ძალიან ქართული მოვლენაა. არ მეგულება ცივილიზებული თუ ნაკლებად ცივილიზებული რომელიმე ქვეყანა, სადაც ასეთი რამ შეიძლებოდა, რომ მომხდარიყო. ამ ეპიზოდში, ყოველგვარი პედალირების გარეშე, ქართველი კაცის დიდი პუმა-ნიშნო ჩანს. განსაკუთრებით მომწონს, როგორ წარმოიქმამს საღვთისმშობლის. როგორ ცდილობს, რომ ყოველგვარი სენტიმენტალიზმის გარეშე ისაუბროს მისთვის ძვირფას გარდაცუ-ლილ ადამიანზე და, ამავე დროს, სტუმრებს გაუადვილოს არსებულ რეალობასთან პირისპირ-დადგომა... მე ვფიქრობ, რომ კახი კავსაქმე არაჩვეულებრივი ქერანული სახე შექმნა და, უფ-ლოდ ბევრი მეტიც, ქართველი კაცის ნამდვილი „მე“ განაზოგადა ამ პატარა ეპიზოდში. როდესაც ჩვენ „დონ კიხოტს“ ვიღებდით, იქაც ცვდილობდით, რომ ეს გმირი კომედიური სიტუაციების მსხვერპლი კი არ ყოფილიყო, არამედ მასში არსებული ფარული სევდისთვის მიგვექცია ყუ-რადღება. ეს პერსონაჟი ხომ მიუღწევადი ილტვის. როდესაც ვფიქრობდი, შეძლება თუ არა კახი დონ კიხოტის თამაშს, მისი კომედიური როლები კი არ მახსენდებოდა, რომლებიც ბევრი მინახავს და ძალიანაც მომწონს, არამედ „ნერგები“ მახსენდებოდა, სადაც ჩვენ შევქუ-დეთ მისი აქტიორული პალიტრიდან სწორედ იმ შტრიხების ამოქაჩვა, რაც ასე წაგვადგა დონ კიხოტის სახის სწორად გახსნაში.

„ნერგები“

რაც შეეხება თვითონ „დონ კიხოტე“ მეშობაბს. მე სულ თავიდან დავიწყებ. მოგეხსენებათ, ამ როლზე უამრავი ადამიანი გაისინჯა. იყო დიდი მსჯელობა, ახრთა სხვადასხვაობა. სულ ბოლოს ორი კანდიდატი შეირჩა — კახი კაცხაძე და თათარ მეღვინეთუხუცესი. ძალიან რთული აღმოჩნდა ნეშთვის გაღაწეუბნების მიღება. რაც არ უნდა იყოს, მსოფლიო კლასიკის ერთ-ერთი უბრწინავალესი პერსონაჟის განმასახიერებელზე მიდიოდა მსჯელობა. ბოლოს იქამდეც კი მივიღე, რომ მასხოვს, კინოსტუდიის ფოიეში დადგეი უნდა წარწერით: ძვირფასო კულაგებო, ძალიან გთხოვთ, თუნდაც ინკუბიტოდ, დააფიქსირეთ თქვენი მოსასრება, ეს ყოფრო მეტად ხელდათ დონ კიხოტის როლში ამ ორი კანდიდატურიდან-მეთქი. ხინჯების განხილვა, მოგეხსენებათ, მაშინ საჯარო იყო და აქედან გამომდინარე, თითქმის მიუღ კინოსტუდიას ჰქონდა ნანახი ორივე მსახიობის სახინჯი კადრები. თქვენ წარმოიდგინეთ, აბსოლუტური უმრავლესობის ახრთი, დასახელებულ იქნა კახი კაცხაძე. ეს სრულიადაც არ აკნინებდა შესანიშნავი ქართველი მსახიობის ოთარ მეღვინეთუხუცესის იმიჯსა და ავტორიტეტს, არც მის შესაძლებლობებში შუკპარვია ვინმეს ეჭვი. თუმცა ამ კონკრეტულ შემთხვევაში არჩევანი კახისკენ გადაიხარა. რომ არ მოგატყუოთ, გულის სიღრმეში წემი არსევანიც უმრავლესობის ახრს ემთხვეოდა. თუმცა ეს რომ არ გამეკეთებინა, საკუთარ თავთან, მგონია, რომ არ ვიქნებოდი მართალი. უფრო მეტიც, მიუხედავად იმისა, რომ ქართული „კეჭისხერის“ შესწავლაზე ექვე ცნობილი იყო ნეშთის, მე გადავყვინდი მოსკოვში. საკავშირო კომისიას, რომლის დავალებითაც ვიღებდით ამ ფილმს, წარუვდგინე ორივე კანდიდატურა და მათაც არჩევანი სწორედ კახიზე შეაჩერეს.

გადაუტარებლად და ზედმეტი კოქტობის გარეშე შემიძლია მოგახსენოთ, რომ კახი კაცხაძემ გამართლა მოდლოდინ. მან დიდი პროფესიონალიზმითა და საოცარი თავდადებათ უმნიშვნელოვანესი მხატვრული სახე შექმნა.

არ შემიძლია, არ აღენიშნო კახის საოცარი შრომისმოყვარეობა. მთელი ამ გადაღებების მანძილზე რამდენჯერ ყოფილა შემთხვევა სასტუმროში, ახალციხეში იქნებოდა ეს, თუ მდრიდში ექსკლუდიის დროს, კახის ნომრიდან შუადამიძლე გამოსდიდა მისი ხმა. ის მეშობადა, ხან მაშუკა კიკაღიშვილიან ერთად, ხან კი სულ მარტო. გამორიცხული იყო, ის გადასაღებ მოედანზე მოსულიყო მოუშნადებელი. ეს იშვიათი პროფესიონალიზმის მატარებელი შემოქმედი. ან თუნდაც ის ფაქტი გაეხსენოთ, როგორი დიდი მოთმინებით გაუძლო შიმშილს. მაყურებელი მთელი გადაღების პერიოდში, სადაც კი მხედებოდა, მეკითხებოდა: მართალია რომ კახი კაცხაძემ დაიკლო. მართალია, რომ ის თითქმის არაფერს ჰკამო? ის თქმა უნდა, ეს მართალი იყო, თუმცა იგი ამასაც აკეთებდა ყოველგვარი ხასხასისა და ზედმეტი ჭირვეულობის გარეშე. არადა, ის სუფრის მოყვარული კაცია, არანეულებრივად მღერის, ცეკვავს, ენამახეულია, შესანიშნავად პეეება ამბებს, ანეკდოტებს... ხშირად ხათრს ვერ გაუტეხდა ვიღაცას და აი, ამ შიმშილობის პერიოდშიც კი წვეულებასზე მიჰყვებოდა. ხომ არ გგონიათ, რომ იქ საზოგადოებაში რაიმე ხასხასას აკეთებდა საკუთარ შიმშილობასზე. არავითარ შემთხვევაში. ისე იქცეოდა, მასპინძლებს შთაბეჭდილებას უტოვებდა, თითქოს კარგად დანაყრდა. მას მთელი თავისი არსებით ემშობდა, რომ ის უნდა ყოფილიყო სული პერსონაჟისა და არა „ხორცი“. ანუ ზუსტად ისეთი, როგორიც ეს სერვანტესს აქვს დაწერილი.

როგორც მოგეხსენებათ, სანჩოს როლზე შევარჩიე, წემი ახრთი, შესანიშნავი ახალგაზრდა მსახიობი მაშუკა კიკაღიშვილი. მას სულ ახალდამთავრებული ჰქონდა თეატრალური ინსტიტუტი, როდესაც ასეთი საპასუხისმგებლო მისია დაეკისრა და კახი კაცხაძე იყო ერთ-ერთი უპირველესი, რომელმაც არჩევანი მომიწონა და გვერდში ამომიძღა ამ გადაწყვეტილების მიღებისას. მეგრე, რევისორის ასეთი რამ არ გამოუპარება, ვერ წარმოიდგენთ, რამხელა ენერგია და დრო დაუთმო კახიმ თავის ახალგაზრდა პარტნიორს. საკმარისი იყო, მე სხვა სცენის გადაღებაზე გადავრთულიყავი, ის მაშუკასთან ერთად განმარტოვებოდა და თავისი გამოცდილებით უამრავ რჩევა-დარიგებას აძლევდა, გადიოდა მასთან შემდგომი ეპიზოდის რეჟეცირება, ცხოვრობდა იმით, რომ მათი პარტნიორობა მაქსიმალურ სრულყოფილად მიყვანა და შეიძლება ნემან უხერხულადაც კი ედერს, მაგრამ თოვლი, რომ არანეულებრივი ტანდემი შედგა. რაოდენ საწყინია, რომ მაშუკა ასეთ ახალგაზრდა ასაკში გამოგვეცალა ხელიდან, თორემ დარწმუნებული ვარ, ის ძალიან დიდი მსახიობი იქნებოდა.

„ცხოვრება დონ კიხტიხა და ხანოხი“ - მ. კიკელაშვილი და კ. კაციაძე

ახლა არ შემოიძლია, ორიოდ სიტყვა არ ვთქვა მის არანვეულებრივ ოჯახზე. ყველას კარგად მოეხსენება, რომ კახის მეუღლე, ბელა მირიანაშვილი, ძალიან საინტერესო მსახიობი იყო და არაერთ ქართულ ფილმში მიიღო მონაწილეობა. ახვევ აქტიურად მოღვაწეობდა რუსთაველის თეატრშიც და მაყურებელსაც შეაყვარა თავი. თუმცა მერე იმ მძიმე სენმა, რომელიც მას შეეყარა, ჩამოაშორა თავის საყვარელ პროფესიას და იყო სახლში. კახისთვის ბელა არ იყო მხოლოდ მეუღლე, ის იყო მისი თილისმა. არ არსებობდა შემთხვევა, რა დაძაბული სიტუაციაც არ უნდა ყოფილიყო, ვინმეს ბელა ეხსენებინა და კახის თვალები რაღაც საოცრად არ ანთებოდა. ბელას სახელი მისთვის წმინდა იყო და არის დღემდე. მე გგონია, რომ მისი საფიცარი სახელიც იყო ბელა. ის იყო მისი ცხოვრების საყრდენი, მისგან კახი მხოლოდ რწმენისა და სიყვარულის ფლუიდებს იღებდა. საოცარი ის გახლავთ, რომ მიუხედავად ამდენი წლის ავადმყოფობისა, ბელა მისთვის ყოველთვის საოცნებო ქალი გახლდათ და ამ ქალთან თანაარსებობა კახი კაცხადისთვის ძალიან დიდი მოვლენა იყო. ამ მოვლენას კი მთელი ცხოვრება ელოლიაებოდა. და მე ვფიქრობ, იგივეს გრძნობდა ბელასგან. აქვე არ შემოიძლია, არ აღვნიშნო მისი დამოკიდებულება მშობლებისადმი - განსაკუთრებით მისი წამებული მამისადმი, რომელიც მოგეხსენებათ, მომღერალი კაცი იყო, ლოტბარი. უთუოდ მამის ასეთი ნიჭი გამოჰყვა კახის. ჩვენ ხომ ყველანი წინაპრებისგან მოვდივართ... მე ხშირად მინახავს მომღერალი კახი. და თან არა მარტო წვეულებებზე, არამედ სცენაზეც, პროფესიონალ მომღერალთა გუნდებთან ჩამდგარა, უმღერია და მათთვისაც კი უჯობნია. ფენომენალური სმენის პატრონია. სიმღერაც გენეტიკურად მოსდგამს, აბა, მეტი სხვა რაღაა საჭირო.

კახი კაციაძეს, შესანიშნავად აღზრდილს ჩამდვილ ქართულ, ინტელიგენტურ ოჯახში, თვითონაც ინტელიგენტ კაცს, საკმაოდ მორიდებულსაც, ძალიან უყვარს სხვადასხვანაირი

გალაღებზე მადრიდში

დად გახდა... მე ჩავთვალე, რომ რაღაც აბასწორად გააკეთეს მისი ჩამოცილების დროს და კარგა მგერად შევიტყუე... უცებ გამოვარდა წვენი კოსტიუმერი ქალი, რომელიც ჩასაფრებული იყო ხოლმე კახის თითოეული ბილწსიტყვაობის გამოსააშკარავებლად და მთელი ხმით დაიწყო ყვირილი: კახი, ეს შენი ნამუშევარია, ეს კაციც გამირეყენიო... მერე ყველამ ბევრი ვიცინეთ ამაზე, ჩამოხრწილითა როლების შემსრულებლების ჩათვლით.

მასხენდება კიდევ ერთი ასეთი ეპიზოდი... ვიყავი ვაშინგტონში. იქ გავიცითხე, თუ სად იყო „სინეტიკ თეატრი“, სადაც კახის ვაჟი ირაკლი კავსაძე მოდგაწეობს. სხვათა შორის, ირაკლიმ სწორედ „დონ კისოტში“ მიიღო პირველი კინონათლობა. მოკლედ, კახიმ და ირაკლიმ არ იცოდნენ, მე რომ იქ ვიყავი, მივადექი თეატრში, „სტუმარ-მასპინძლის“ ბოლო რეპეტიციები მიმდინარეობდა, სადაც მამა-შვილი ერთად თამაშობდა. ჩემად შემაპარეს დარბაზში. მეც ახე სიბნელეში ვიჯექი და ვადევნებდი თვალს სარეპეტიციო პროცესს. უცებ იქ რაღაც ტექნიკური პაუზა შეიქმნა, მეც ძალიან ჩუმი ხმით დავიძახე: „კაააა-ხიიიიი!“ კახის თავიდან მოქვენა, რომ რაღაც მოეხმა, რადგან სიბნელეში ვერ მხედავდა... ცოტა ხნის შემდეგ ცოტათი ხმას აუწეო და ისევ დავუძახე: „კაააა-ხიიი...“ აი, მესამედაც რომ დავუძახე, ირაკლიმ იყვირა, ეს რეზო ჩხეიძის ხმა არისო და უნდა გეხახათ, რა ამბავი ატყდა. ხომ იცით, როგორი ტკბილია, უცხო ქვეყანაში რომ შეხვდები მეგობებს.

და საერთოდ, კახი კავსაძესთან ყოველი შეხვედრა არის ზღვა ემოცია, დიდი ენერგეტიკით დამზუტვა და დიდი სიხარული, განსაკუთრებით კი მაშინ, როცა ეს შეხვედრები გადასაღებ მოედანზე ხდება. ვუსურვებ ჩემს კახის ჯანმრთელობას, მხნეობას, მედგრად ყოფნას, ვულოცავ ამ საიუბილეო თარიღს და ქვეყნის უმაღლესი პრემიის რუსთაველის – პრემიის ლაურეატობას. მჯერა, კიდევ დიდხანს დაატკბობს ის თავის მაყურებელს არანეგულებრივი ეკრანული თუ სცენიური გმირებით.

სიტყვებით თამაში და მიმართვა. ხან ხუმრობით, თუ დასჭირდა, – არა ხუმრობითაც, ისეთ სიტყვებს წარმოთქვამს და ისეთ კორიანტელს დააყენებს, რომ ამ ყველაფერს გინებაც შეიძლება დაარქვა. საოცარი ის არის რომ კახის პირიდან ეს ყველაფერი ბილწ-სიტყვაობად არ აღიქმება. ეს თითქმის მის ხასიათში ზის და არც მამაკაცი გრძნობს შეურაცხყოფილად თავს და არც ქალი, მის გარემოცვაში, ასეთ უწმაწურ გამოთქმებს რომ ხმარობს. არც ერთ ქალბატონს არ დაუწივლია, კახი ასე ან ისე ლაპარაკობს. ერთი ეპიზოდი მასხენდება. წინასწარ მინდა ვთქვა, რომ მე, განსხვავებით კახისაგან, საერთოდ არ ვიგინები. ვიღებდით ერთ-ერთ ეპიზოდს „დონ კისოტიდან“. წარმოდგინეთ დაახლოებით ასეთი სცენა: უკანა ფონზე ხეებზე ჩამოხრწილი ადამიანები ჰკიდებიან, მოდის დონ კისოტი და ცდილობს მათ გათავისუფლებას. იქნებ, ვინმე ცოცხალი იყო გადარჩენილი... ამ ჩამოხრწილი ადამიანების ამპლუაში არც ფიქტულები გამომიყენებია და არც სხვა რამე. ცოცხალი ადამიანები, სპეციალური განსაკუთრებული ღვედრებით დაკეიდეთ და ვიღებთ. მიუხედავად იმისა, რომ ტექნოლოგიურად ეს ყველაფერი ბრწყინვალედ იყო გაკეთებული, ჩამოკიდებული ადამიანებისათვის დიდხანს ამ მდგომარეობაში ყოფნა მაინც საკმაოდ მძიმე გამოდგა და ერთ-ერთი მათგანი ცუ-

შეხვედრა პელესთან

– მიშა ჭიაურელ-უმცროსს ისეთი იდეები აქვს ხოლმე, რომ ეს კაცი სულ მუდამ მანც-ვიფრებს. ერთ დღეს მოვიდა, მომიტანა სცენარი ფილმისა „მე, პელეს ნათლია“ და მითხრა: „კახი, ამას გადავიღებთ, მერე ბრაზილიაში წავალთ, მერე შევხვდებით პელეს“... ეუსმენდი და ვუიქრობდი, ნეტაი შენ, ოცნება რომ არ გეზარება-მეთქი... თურმე, სადა ხარ? ყველაფერს შე-ახსა ფრთები. პირველი „თაყვალსმა“ პელესე განვახორციელეთ რომში, მეორედ კი მილანში. რომში რომ წავედით, ჩვენებმა საიდანაც გაიგეს, პელე რომელ სასტუმროში იყო დაბინა-ვებული. მივაღვეით იმ სასტუმროს, ჩვენები ადმინისტრატორს ეუბნებოან, პელესთან ინტერვიუ გვინდა და რომელ ნომერში მივაკითხოთო... ადმინისტრატორმა როგორც სულელებს, ისე შე-მოგვხედა და გამოგვყარა სასტუმროდან. თურმე, პელე იმ სასტუმროში საერთოდ არ ცხო-ვრობდა. ჟურნალისტებისთვის კვალი რომ აერიათ, იქ გაუფორმებიათ, რეალურად კი სულ სხვანაირი იყო დაბინავებული. მიშიკო ანერვიულდა, არის ერთ ამბავში... მერე რაღაცნაირად პელეს დაცვის წევრები შეაბა და მათ გაგვიჩხილეს პელეს ნამდვილი ადგილსამყოფელი და ისიც გვითხრეს, რომ ორ საათზე სასტუმროდან გამოვაო. ჩვენც წავედით და დაეხანაკდით იმ სასტუმროს ფოიეში. ისე ვნერვიულობდი, რომ ზედმეტი ღელვისგან გავითიშე და ჩამეძინა კოდექს-მადიებებს მიშა ჭიაურელის განწირული ხმა, არიქა, კახი, მოდისო. თვალი გაავახილე და ვხედავ, საკმაოდ დაბალი, ტარაკანოვით შავი კაცი როგორ ჩამოდის ლიფტით. მისკენ გა-ვემართე. ის ქუჩაში არ გამოვიდა, იქვე კაფესკენ დააპირა წახვლა. იქ მიშიკო გადაუდგა წინ, აქედან მე დავუძახე: პელე, როგორ ხარ, თუ იცი-მეთქი – ქართულად! შეშინებული თვალებით

გადაღებებზე ბრაზილიაში

პელე და კახი

შემომხვდა და რაღაც ნაიბუბრებუბა. საკმაოდ ბოხი ხმა აქონია. ეტეობა მითხრა, არ მომკლათო. მერე კამერები დაინახა, მიხედა, რომ ცქელს არაფერს ვუპირებდით და ცოტა შებლივ გახსნა. მე იქვე შევასრულე, რაც რეჟისორისგან მქონდა დაფიქრებული, რაღაცეები ვუთხარი და სანუკარიც გადავეცი. ეს მეხსმა და მეტრეველმა გამოგვზავნეს-მეთქი. — ოოო, მეტრეველი! — შეაფხა პელემ. მეტრეველი არც ერთ ბრაზილიელს არ დაავიწყდება. სწორედ სლავამ გაუტანა მარაკანაზე მეორე გოლი ბრაზილიელებს, რუსებთან ფრე რომ ითამაშეს. ფაქტიურად მეტრეველმა ბურთი დაუძალა ბრაზილიელებს, მაგას რა დაავიწყებდა. ასე იყო თუ ისე, ჩვენს მისია შევასრულეთ და დამშვიდებულად

დავბრუნდით თბილისში. გადის რამოდენიმე ხანი, მოდის მიშიკო და მეუბნება: კახი, ძალიან ბნელი კადრებია და კიდევ ერთხელ უნდა გადავიღოთო... კინალამ გადავირიე. რამოდენიმე ხანში, პელეს დაბადებიდან 50 წლისთავთან დაკავშირებით, მილანში იმართებოდა ბრაზილიის ნაკრებისა და მსოფლიო ნაკრების ამხანაგური შეხვედრა. ჩვენც იქ ჩავვედით. მასუფრავს კახური ქუდი, მოხურული მაქვს დიდი ნაბადი და ასე მივდივარ. უკან მომეკვებიან მიშიკო კამერით და მისი ქალიშვილი, რომელიც თარჯიმნად გვყავდა წაყვანილი. ისეთი გამომეტყველებით მივდიოდი, რომ არავინ არ მახერხებდა, თან ამათვე ვეუბნებოდი ქართულად, ესენი ჩემთან არიან-მეთქი. ასე გავიარეთ ყველა კორდონი და თავი ამოვყავით პელეს გასახდელში, სადაც წამოწოლილ პელეს ფეხებზე უკეთებდნენ მასაჟს. (იცინის) იქ კინოგადაღებებისთვის ძალიან ბნელია ვერაფერს გადავიღებდით, ამიტომაც დაველოდეთ მის სტადიონზე გამოსვლას. იქ კი მივედი, მოვახურე ეს ნაბადი, დავახურე კახური ქუდი და ფოტოც კი გადავიღეთ ერთად.

— გიცნობ?

— მიცნო. იმიტომ რომ ჩვენს შეხვედრებს შორის დიდი დრო არ იყო გასული. ახლა გავიდნენ სტადიონზე, დგანან ერთ მწკრივში, ესაღმებთან მაყურებელს... უცებ მიშიკო მეუბნება, მიდი ახლა და პელეს რაღაც ჩაუწერსულეო ყურში... (იცინის) მიშიკო, ბიჭო, პოლიცია მცემს-მეთქი. შევადრალე თავი, მაგრამ არაფერმა არ გატარა. გავბრდივდი, დავადე თავი და მიწაღორზე გავედი. ხმაძალდა ვეუბნები: აბა, პელე, ხომ იცი, რომ მე მამაშენის მეგობარი ვარ და თავი არ მომტარა-მეთქი. გაშტერებული მიყურებდა... ერთადერთი რამე მიმასუსხა — გრაციო პრეზენტო... ანუ დიდი მადლობა სანუქრისთვისო... მე მხარზე ხელი დავარტყი და წამოვედი და დავეჯექი წინა რიგში. მსოფლიო ნაკრებს წვრთნიდა ფრანც ბექენბაუერი. გავიხედე, მოდის ეს შვინ ბექენბაუერი და უკან ვიღაც კაცი მომეკვება, რომლის სახელი და გვარი არ ვიცი, მაგრამ სახით მეცნო. ეტეობა ფიფას ვიღაც გაველნიანი პირი იყო და ტელევიზიით მყავდა ნანახი. მივედი და ხელი ჩამოვართვი ბექენბაურს, ამ კაცმაც გამომიწოდა ხელი და უცებ მოცვიფრდნენ ჟურნალისტები. ეტეობა იფიქრეს, რომ მეც ვიღაც მაგარი ვინმე ვიყავი. იქ პელეს გაეწვარდი მიწაღორზე, აქ ბექენბაურს ხელი ჩამოვართვი. მეც, რაც შემეძლო, ვპოზირებდი და ვიღებდით და ვიღებდით ფოტოებს. დაიწყო თამაში. პელე მირბის მარცხენა ფლანგზე. მესმის მიშას ხმა: კახი, მიდი ახლოს და რაღაც დაუყვირო... მოვეტრიალდი და ვუთხარი: მიშიკო, ახლა რომ მოგდებ ყბაში, ნახავ მერე ვისაც დაუყვივრებ-მეთქი. (იცინის) ასე იყო თუ ისე, მიშიკომ მოახერხა და რაც ჩაფიქრებული მქონდა, ზუსტად ის გამაკეთებინა მეც. ისე, რომ გავუთო, რომ ის, რასაც ჩვენ ვიღებდით, მხატვრულ ფილმში უნდა გამოგვეყენებინა, საკმაოდ სოლიდურ ჟარიმას ავკვიდებდნენ. ძალიან საინტერესო ამბავი მოხდა, როცა ჩვენ წავვედით გარინას საფლავზე. გაგიჟდა იმ პატარა სასაფლაოს ღირეკტორი, აქ არავინ მოსულაო. კი,

ოპილელებსაც იხდიან, პარტიით მოიხსენიებენ, მაგრამ საფლავი არავის უნახავსო. საფლავს აწერია პორტუგალიურად: გარინსა - ხალხის სიხარული 1933-1983... მეზე მოვიწოდებთ გარინსა და გადაგვეყო. იმან აღმოკატი გამოგვიგზავნა და სოლიდური პონორარიც მოგვთხოვა. წვენ, ჯიბეგამოფხეკილებს, საღ გვექონდა ამის ყუელი... მიმიკომ ვიღაც ზანგი ქალი შეაბა და ის გადავიღეთ, როგორც გარინსას და... (იკინის)

ქალაკიეიუსი

- ახლა რასაც მოგიყვებით, არ ვიცი რამდენადაა ღონში დასაწერი, მაგრამ... (იკინის) მოკლედ, დამიკავშირდნენ ლიტერის კინოსტუდიიდან და დამამტკიცეს რაღაც ფილმზე, რომლის გადაღებების დიდი ნაწილი, დაახლოებით სამთვიანი ექსპედიცია, უნდა წარმოებულყო კოლუმბიაში. დასაწყის სცენებს კი პრელაში იღებდნენ. მე მექსიკაში ვიყავი გასტროლებზე და იქიდან პირდაპირ გადავფრინდი პრელაში. მომთავსეს რაღაც სასტუმროში. თავიდანვე მინდა გითხრათ, რომ ნომერი საშინლად არ მომეწონა. ძალიან ცუდი ნომერი იყო, ცუდი პირობებით... უბ კიდევ არაფერი... (ეკინება) მივედი ასისტენტთან და ეუთხარი, ნამოვდი და ახლა როგორ უნდა მოვიქცე-მეთქი. მიბრძანდითო ქალაკიეიუსთან ანუ რეჟისორთან და შეატყობინეთ თქვენი ნამობრძანების შესახებო... მეც მივედი. მისი ნომრის კარზე რომ დავაკაკუნე, კარი ვიღაც ხანდომიანმა ქალბატონმა გაიღო და უცებ დაიძახა: "Ой настоящий мужикина!!!" და მგონი, იქ დავიღეუპე... (იკინის) გამოყო თაყი ამ რეჟისორმა და ძალიან უკმეხად მითხრა: ნემთან რას მოდიოდიო, მიბრძანდით თქვენს ნომერში და გადაღების მიმდინარეობის ყველა დეტალს იქ შეგატყობინებო... გამოვბრუნდი უკან. იმწამსვე მიხვდი, რომ ეს ყველაფერი სწორედ იმ ქალბატონთან „წასატრიაპებლად“ გაითამაშა. მართლაც, მეორე დღიდან დაიწყო გადაღება. გადასაღებ მოვლენებზე ქალაკიეიუსი საკმაოდ წესიერად მგებობოდა, რაღაც ეპიზოდებიც გადავიღეთ და ერთ-ერთი შემდეგი სცენის დუბლის გადაღებისას უცებ შევტყვევ, რომ ამ კაცმა ისევ შეცვალა ტონი ნემთან ურთიერთობისას. უფრო მკტიც, შეუდარცხყოფზე გადმოვიდა... „რას აკეთებ? თუ ამის მეტი არ შეგიძლია, საერთოდ რას ნამოდიოდი გადაღებებზე...“ და ა.შ. მიმოვივლე თვალი იქაურობას და სწორედ ის ქალი არ გავიწყდებოდა, რომელმაც წახელ მისი ნომრის კარი გაიღო... ნემთვის ყველაფერი შეაგები იყო და რამდენადაც შეეძლო, მაქსიმალურად დავეტკიო რეჟისორს. ის არ წერდებოდა შეურაცხყოფას შეურაცხყოფაზე მაყენებს. რაღაც თეფშით ხელში უნდა შევსულიყავი შემდეგ კაღრში და უცებ მესმის: თეფშის ტარებაც არ იცის, რა უნდა მოეხოვო... (იკინის) გაუკეთე დიდი პაუზა, შემოვეტრიალდი და მშვიდი ტონით მიმმართე: ახლა ამ თეფშს მიმართულუბას მივეცემ და დაინახავ რისი ტარებაც არ ვიცი-მეთქი და სამსართულიანი გინებაც დავერთე თან! ის დღე იყო და ის დღე, მე იმ გადაღებაზე აღარ წახულვარ. დაებრუნდი თბილისში. თუმცა ფილმში ის გადაღებული სცენები მაინც შეიტანეს. ასე რომ, იქ მონაწილეობა მაინც ნამეთუალა... ასე დაეთმე კოლუმბიაში სამთვიანი გადაღებების ექსპედიცია.

„სამოთხის გვრიტები“ და „მიჯაჭვული რაინდები“

- ერთ მშვენიერ დღეს სახლში მესტუმრა გოდერძი ნოხელი ფილმის ღირეკტორ ანდრეი ლოგვინოვთან ერთად. მანამდე შემეხმია ვიღაც კინოსტუდიიდან და გადმოიტაცა სცენარი ფილმისა „სამოთხის გვრიტები“. გოდერძი გოდერძის შეხედვლით, მე ეს სცენარი უკვე დამემაყებოლი მქონდა, ველოდებოდი გოდერძის, რათა გამერკვია, რა უნდა მეთამაშა ამ ფილმში. მანამდე გოდერძისთან არანაირი შემოქმედებითი შეხედვრა არ მქონია. ეხედვოდი ხოლმე კინოსტუდიაში დროდდრო, ნანახი მქონდა მისი ფილმები და ვერძნობდი, რომ ეს იყო ერთი უნიტიერესი და, ამასთანავე, უთავმდაბლესი კაცი. მასზე ეს შთაბეჭდილება შეხვედრისა და შემდეგ უკვე მუშაობის პერიოდში გამიბოთმავდა. გოდერძი მითხრა, ექ ერთი ვრცე კაცი არისო და მინდა, ეს როლი ითამაშოთო. კი, ბატონო-მეთქი... აბა, რას გეტყვით. შემდეგ კიდევ რაღაც-რაღაცეებზე

„სამოთხის გერიტები“: გ. ბერიკაშვილი და კ. კახსაძე გადასაღებ მოედანზე

ვილაპარაკეთ სცენარის გარშემო და უცებ მე გაგუთამა-
შე მთელი სცენარი, იქვე ჩემს ოთახში. გოდერძი და
ანდრეი მოულოდნელობისგან გაოცებული მიყურებდ-
ნენ. მერე გოდერძიმ მკითხა, კიდევ როდის შეგხვდეთო.
როცა მეტყვით-მეთქი. გავიდა რამოდენიმე დღე და ჩვენი
შეხვედრა სრულიად შემთხვევით, არა სპეციალურად,
შედგა და სწორედ იქ მითხრა, მე გადავიფიქრე, იმ ერუ
კაცს სხვა ითამაშებს, თქვენ აი, ის ბრიგადირი უნდა
ითამაშოთო. წავედით გადაღებაზე. მაქსოს, ნაიკეკეტო
ერთ ოთახში მე, გივი ბერიკაშვილი, გოდერძი და გო-
დერძის ვაჟი. თვითონ გვთხოვა, თუ ხელს არ შევიშ-
ლით, ჩემი შეილიც დაგვეწროსო... რა გეკონდა საწინა-
აღმდეგო. მოკლედ, ნაიკეკეტო ოთახში და, ასე ვთქვათ,
„გაეწურეთ“ მთელი სცენარი. რაიმე ხინჯი რომ არ დარ-
ჩენილიყო, ყველა უმნიშვნელო ეპიზოდზე კი დეტალუ-
რად გავიარეთ. საოცარი რამ ხდებოდა... დაეწეშათ ეპი-

ზოდთან ეპიზოდზე გადასასვლელად რაღაც ფრაზა დაგვეკონტროლოდა ან თუნდაც რაღაც
სიტყვა, გოდერძი დაუფიქრებლად ისრულდა ამ ფრაზას ან სიტყვას. ისეთი შთაბეჭდილება იქმ-
ნებოდა, თითქოს ამ კაცს მხარზე რაღაც უხილავი ჩიტი ეჯდა და ის ეწერწებოდა ყურში.
საოცარი ნიჭის, ძალიან ღრმა პიროვნება გახლდათ, უნიჭიერესი მწერალი და კინორეჟისორი.

– გადაღების პროცესშიც ჩიტი ეჯდა მხარზე ბატონ გოდერძის?

– ეს იყო ღვთის ბოძებული დიდი ნიჭი, შეიძლება გაუცნობიერებელიც და, ალბათ, ბო-
ლომდე ვერ ამოხსნილი. გოდერძის არ ჰქონია დაოსტატების ეტაპები. ის ასეთი დაიბადა, ასე
ხელაღდა სამყაროს და მორჩა. (იღიმება) ახლა ერთი ისტორია გამახსენდა. გამაღებულ მუშა-
ობაში ვიყავით, აი, სცენარზე ვმუშაობდით-მეთქი, რომ გიყვებოდი და უცებ იღება კარი და
შემოდინა ყაზბეგის რაიონის გამგებელი, მთავარი პროკურორი და პოლიციის უფროსი. „წა-
ვედით!“ – გაისმა მათი მხრიდან ბრძანება. სად წავედით-მეთქი?! „წავედით, წავედით“... გაი-
მეორეს სხვებმა. კი მაგრამ, გაგვაგებინეთ, სად უნდა წავიდეთ-მეთქი... „საქაქიფოდ!“ – მოკ-
ლედ მომიტრა პროკურორმა. ვააა! გაეშტერდი... გოდერძი და ბერიკა ხმას არ იღებენ, მარტო
მე შევები. არსადაც არ წამოვალთ-მეთქი, ჩვენ აქ სამუშაოდ ჩამოვედით და არა დროის გა-
სატარებლად... – არ ვცხრებოდი მე. ეტყობა, იმათ ვერ წარმოედგინათ ასეთი რამ და ბოლომ-
დე გვაწვებოდნენ, წამოხვალთო. უცებ წამოვდექი და ჩაცმა დავიწყე. მე თბილისში ვბრუნდ-
ებო-მეთქი. მაშინ კი მიხვდნენ, რომ ამის გამკეთებელი ვიყავი და შეგვეშენენ. გადის რამოდე-
ნიმე წუთი, კვლავ კაკუნი კარზე, ახლა უფრო თავაზიანი დაკაკუნება იყო და ოთახში შემოგ-
ვინანეს ათასგვარი ტებილეული, ხილი და ლიმონათები. აი, ეგ შეიძლება-მეთქი... თუმცა,
მერე ერთი დღე გამოვყავით და კარგა მაგრად შეგუბურეთ. მაშინ გამომიტყდნენ, ასეთი რამ
ცხოვრებაში არ მოგესვლია, ვინმეს უარი ეთქვას ჩვენთან პურმარილეზე. მე რომ იმ დღეს
დამეთმო, „სამოთხის გერიტებს“ ბოლომდე ვერც მივიყვანდით. ეს წესად იქცეოდა მათთვის.

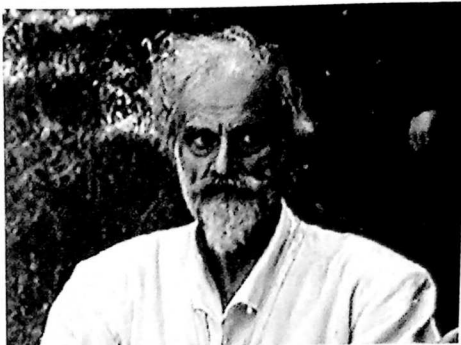
მუშაობის პროცესს რაც შეეხება, ეს იყო დღესასწაული. იშვიათად მიგრძენია თავი ასე
კომფორტულად. მე, გივი, გოდერძი და ჯიმი ქრისტესაშვილი – ჩვენი ოპერატორი ერთ გუნ-
დად შევიკარი. ნამდვილი ძმობა გავჩვეთ გადასაღებ მოედანზეც და ცხოვრებაშიც. ცოტა
სხვანაირად წარმართა მუშაობა „მიჯაჭველ რაინდებს“. სცენარი იყო სრულიად ფანტას-
ტიკური. თუ „სამოთხის გერიტებს“ ყაზბეგში „ეწურავდით“, „მიჯაჭველი რაინდების“ სცენა-
რის „დასაწურად“ ჩვენი ოთხეული გავეგზავრეთ სოფელ წვერში, გივი ბერიკაშვილის აგა-
რაქზე. მოვიმარაგეთ სურსათ-სანოვადე და განემარტოვდით. გოდერძის მხარზე ისევ ეჯდა
ჩიტი და სრულიად ფანტასტიკურ რაღაცებს „კარნახობდა“, გივი და ჯიმი გამოვცადეთ კუ-
ლინარიაში და საოცარი შედეგებიც მივიღეთ. მე წერა დამავალეს, ასე რომ გოდერძის თო-
თოულყოფი ფრაზა, რეალიკა აბსოლუტური სიზუსტით გადამქონდა ქალაქს.

– „მიჯაჭველი რაინდები“ თქვენი გადაღება, ალბათ, თქვენს მიერ ერთხელ უკვე ნათა-
მაშებად ღონ კისოტმა განაპირობა, არა?

- თქვენ წარმოიდგინეთ, რომ - არა! ეს სცენარი გოლდრდის თურმე კარგა ხანია, ჰქონდა და ელოდებოდა მისი განხორციელებების მომენტს. მე მგონი, უბრალო დამთხვევა იყო. საბოლოო ჯამში, მე მაინც ვერ დავრწმუნდი ამ ფილმით ბოლომდე კმაყოფილი. რაღაც, ნემთვის დღემდე აუხსენელმა გარემოებებმა, თითქოს შეგვბოჭეს, თუ რა მოხდა, ვერ გეტყვით.

- მეტჯერ გადასაღებ მოედანზე აღარ შეხვედრიხართ ერთმანეთს?

- სამწუხაროდ, არა. არადა, თქვენ ვერ წარმოიდგენთ, რამხელა ლიტერატურული მემკვიდრეობა დატოვა გოლდრდი ჩოხელმა. მე მარტო მის მოთხრობებს არ ვუგულისხმობ. მას დარჩა განუხორციელებელი ათობით სცენარი. ერთი სცენარი ჰქონდა „დათვი“... რუსეთში მოყვები სიუჟეტი, გაოგნებული მისმენდა ხალხი, ასეთ ბრწყინვალე სცენარს როგორ არ იღებთო. ანდა „ფარდისფერი კაცი“... რამდენი ოცნება და ჩანაფიქრი დარჩა განუხორციელებელი...

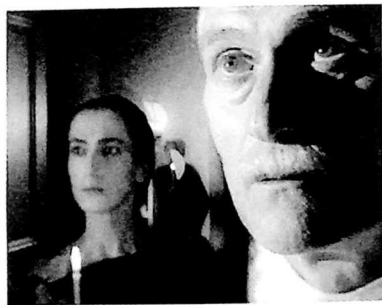
„მოჯაჭვული რაინდები“

ნანა ჯანელიძე

მიუხედავად იმისა, რომ არც ერთი ქართული მსახიობი, ალბათ, იმდენ ფილმში არ მოწოდებულა, რამდენშიც კახი კახსაძე, მაინც უკმარისობის გრძნობა მაქვს, რომ იგი სრულად არ არის რეალიზებული. ეს უკვე ჩვენი ბრალია, ქართული მასშტაბის: პატარა ქვეყანა ვართ და ბევრ ფილმს ვერ ვიღებთ, დიდ ასპარეზსაც ვერ ვუქმნით მსახიობებს.

მე რამდენიმე ფილმზე ვიმუშავე ბატონ კახისთან და მხოლოდ ახლა ვხვდები და ვგრძნობ მის ბუნებას. ბოლო ფილმზე (პირობითი სათაური - „ეს კახია კახსაძე“) სიმღერის ჩაწერა დაგვიკირდა: წვევლით ჯემალ ჭკუასელის ანსამბლის რეპერტიოაზე, რომ ბატონ კახისთან ერთად „მრავალკამიერი“ ჩაიწერათ. ერთი ან ორი დუბლის ჩაწერის დრო გაექცა. მერე უკვე ხმა ჯდება. სანამ მე და ხმის ოპერატორი მივიდოდით, კახიმ უკვე გაიარა რეპერტიოა. ოღონდ თავისი დაუზოგავი მანერით, ანუ მთელი ხმით, თანაც, ორჯერ! ჩვენ რომ მივედით, უკვე დაღლილი იყო, უფრო სწორად, ხმა ჰქონდა დაღლილი. დაიწყო ჩაწერა. ახლა ვხედავ, რა ენერგია იხარჯება სიმღერის დროს და რამოდენა დატვირთვა აქვს გულს! ჩაწერეთ, მაგრამ ზედა ბგერები ვეღარ აიღო. ხვალინდელზე ვთანხმდებით. გუნდის ბიჭები ისე უყურებენ ბატონ კახის, როგორც ყველა სხვა: მოწიწებით, სიყვარულით და მოლოდინის ღიმილით.

მეორე დღეს ისევ გუნდის რეპერტიოაზე ვართ. ისევ ვწერთ. ბატონი კახი, დილის გამამხნევებელი ვარჯიშით, ანეკდოტებს უყვება გუნდის ბიჭებს. ისინი მაღლიერად იციზიან. მერე ბატონი ჯემალი ახვედრებს გურულ ანეკდოტებს. პატარა კონცერტით არის. იფრქვევა და იფრქვევა იუმორი. არის ერთი სიცილ-ხარხარი. მერე „მრავალკამიერი“ ვწერთ. მგონი, გამოვიდა. ის ბოლო ხმის ავარდნაც გააკეთა ბატონმა კახიმ. რომ დაამთავრა, ზურგზე ხელი დაავადე. ლამის ცეცხლი ეკიდა, ისეთი გაგარვარებული იყო! ალბათ, სულ რამდენიმე ამ თვისების მქონე ადამიანი: ყოველ წუთში ბოლომდე იხარჯება, აფეთქებამდე. მთელ თავის უზარმაზარ ენერ-

„ოვანანა“: ნ. მურვანია და კ. კახსაძე

გიას და ძალას გაცემეს იმ წუთში. და ამით, თითქოს, ყოველ წუთს მარადიულობას ანიჭებს. ეს უნდა ისწავლო ადამიანმა – ასე ცხოვრება. არაღა, ბოლო ოთხ თვეში, მგონი, სამი ოპერაცია აქვს გაკეთებული. თანაც უმძიმესი. ამასეც თავისუფლად ღაპარაკობს.

კახის გვერდით რომ ხარ, სულ გგონია, რომ სიძლოს ან ჟირაფის მოსყვები გვერდზე. ყველა ვინც გვხვდება – დიდი, პატარა, ქალი, კაცი. ასაკიანი და უასაკო, ზემდგომი თუ ქვემდგომი, უცვებ ფართო, აღფრთოვანებული ღმრთილი იბადრება. ყველას ბაეშუბობის განწყობილება ეუფლება და სულ შეგუბებული აღტაცებით ფიქრობს: აი, ახლა დაიწყება!

რა დაიწყება?

თამაში, ხმაური, სიცილი, ამბები... დაიწყება თუარბი!

არა, დაიწყება დღესასწაული! იმიტომ რომ ნამდვილი თუარბი მხოლოდ დღესასწაულია. და კახიში კი ყველაზე მთავარი ეს არის: თამაში! მას სულ თამაშის სტიქიაში უნდა ყოფნა. ეს არის მისი ხარისხი სივრცე. იგი თან ყვება, თან განასახიერებს, თან განიცდის, თან კომენტარს უკეთებს. ხან ბრეხტია, ხან სტანისლავსკი, ხანაც, უბრალოდ მესლაჰრე.

თან, როგორც კეშმარიტი არტისტი, ის ყოველთვის მაყურებლისთვის თამაშობს, მისთვის მთავარია მისი უდიდებულესობა მაყურებელი! ეს არის მისი საბოლოო მიზანი და არა აქვს მნიშვნელობა. ვის წინაშე გამოდის – გადატყდილი დარბაზის თუ ქუჩაში მღვამი ხელგამოწეული უპოვარის წინაშე. კახი ერთნაირი გარტყვებით, გამომჟღავნებლობით, ყულკანური ენერგიით თამაშობს ყველასთვის. იმიტომ, რომ ის უპოვარი მაქანაქალაქ მისთვის მისი უდიდებულესობა მაყურებელია, თუთონ კახი კი, მისი უდიდებულესობა არტისტი!

არშემდგარი შემოქმედებითი შეხვედრები

– ჩემი თაობის სამ ქართველ კინორეჟისორთან არ მიმუშავია არასოდეს. ესენი არიან: ალექსანდრე (საშა) რეხვიასვილი. გია დანელია და ელდარ შენგელაია. საშასთან, რაღაც ისე მოხდა, რომ არ დავეკირვებოთ არასოდეს, რაც შეეხება გია დანელიას, მასხენდება ჩვენი ერთი შეხვედრა. მეგობრულ გარემოში შეკრებილები ვიყავით ზურა წერეთელთან მოსკოვში. რაღაც წვეულება იყო. არ მახსოვს და, როგორც ხდება ხოლმე, ვიღაცა ანეკდოტს ყვება, ვიღაც მღერის, ვიღაც სვამს... მეც ვარ ჩემს წვეულ სტიქიაში და უცვებ გია დანელია გაკვირებული სახით მომწერებია და მეკითხება: კახი, შენ ჩემს ფილმებში რატომ არ თამაშობ? ამიტყდა ხარხარი. მე მეკითხებო-მეთქი? – დაუებრენე შეკითხვა. ხდება ხოლმე ასეთი რაღაცეები... (იციანის) არა, თუთონ რომ იყო გაკვირებული, ჩემს ფილმებში რატომ არ თამაშობ... რაც შეეხება ელდარ შენგელაიას, ამ შემთხვევაში ცოტა სხეანიარად იყო საქმე. ელდარმა რაღაც ფილმის სინჯზე დამიძახა. მე მივედი, სინჯიც გადავიღე, თუმცა ასი პროცენტით დარწმუნებული ვიყავი და ასე ვარ დღემდე, რომ ელდარმა და მე კიდევ 200 წელი რომ ვიცოცხლოთ, ის მე არასოდეს დამიძახებს თავის ფილმში სათამაშოდ.

– რატომ?

– ვერც აგიხსნი. ძალიან ცუდად ვიმუშავე იმ სინჯზე. და რატომ ვიმუშავე ცუდად, მაგასაც ვერ ესხნი. თუმცა, ხომ ხდება ხოლმე ცხოვრებაში, რაღაცას რაღაცნაირად რომ ვერ გააკეთებ?! ასეთი აღმოჩნდა ჩემი პირველი და, ალბათ, უკანასკნელი შეხვედრა ელდარ შენგელაიასთან გადასადებ მოუდანსე.

ივანე მრისხანე, შვილოკი და სხვები

– ერთ მშვენიერ დღეს ჩემთან გაისმა სატელეფონო ზარი, რომლის საშუალებითაც ბატყობინებდნენ, რომ აპირებდნენ ტოლსტოის “Князь Серебряный”-ის ეკრანიზაციას და ივანე მრისხანეს როლზე მე მუპარტუბოდნენ. გადავფრინდი მოსკოვში, მაშინ ძალიან ადვილად ხერხდებოდა ეს ამბავი. შვილი რეისი იყო დღეში. იქ დამხვდნენ, გადმომცეს სცენარი. მე უთხარი, რომ, პრინციპში, თანახმა ვარ, მაგრამ სცენარს მაინც უნდა გავეცნო და საბოლოო-

ოდ მერე შევთანხმდეთ-მეთქი. სწორედ ამ ფილმზე მომცეს პირველად ჩემს ცხოვრებაში დიდი პონორარი. თანაც 25% წინასწარ მომცეს, ავანსის სახით. ასეთი რამ მაშინ ვერც კი წარმომედგინა. ადრე სახლში არასდროს ვამბობდი ხოლმე, რამდენს მიხდიდნენ ან რა კონტრაქტს ვაწერდი ხელს, მაგრამ ეს რომ არ წამეტარებოდა ბელასთან, წარმოუდგენელი იყო. ჩამოვედი თუ არა, დავეყრე ფული მაგიდაზე. ბელა გაგიჟდა: არაფერი ჯერ არ გაგიკეთებია და ეს ფული რაში მოგცეს, კაცი ხომ არ მოკალიო... (იცინის)

- სცენარი წაიკითხეთ და... ესე იგი, დათანხმდით...

- ვინ გაცალა სცენარის წაკითხვა, პირდაპირ ფული დამაკავებინეს ხელში და გამომამგზავრეს. ერთი თვე ვითხოვე, საკუთარ თავზე რომ მექეშავა, თანაც თეატრთანაც შესათანხმებელი იყო რაღაც-რაღაცეები. მოკლედ, ერთი თვის მანძილზე ყოველ ორშაბათ დილას მიეფრინავდი გადაღებაზე და პარასკევს დამით მოვფრინავდი უკან. შაბათს და კვირას დილა-სადამოს ვთამაშობდი სპექტაკლებს და ისევ მივფრინავდი უკან... ასე ვიცხოვრე ზუსტად ერთი თვის განმავლობაში...

- საკუთარ თავზე მუშაობის პროცესი როგორ წარმართეთ?

- ახლა ივანე მრისხანეზე უამრავი რომანი არსებობს, მოთხოვნა დოკუმენტური მასალაზე და ამ ყველაფერს ჩავეჯექი. ეს ყველაფერი რომ წავიკითხე, მერე დამაინტერესა, ვინ რას ამბობს ამ გმირის შესახებ... თავის დროზე ზუსტად ასევე ვეძებდი ღონ კიხტის შესახებ, ვინ რას ლაპარაკობდა... მერე ვეძებდი, როგორი პორტრეტი უნდა ყოფილიყო, როგორი გრიმი... მერე წავაწევი ასეთ ინფორმაციას: ანთროპოლოგი იყო ასეთი, ვინმე გერასიმოვი. იმას ჰქონია ცნობილი ადამიანების ანთროპოლოგიური პორტრეტები... და მათ შორის ივანე მრისხანეს პორტრეტიც აღმოვაჩინე. ახლა უკვე, როცა დავეჯექი გრიმზე, მასსოვს, მომიყვანეს არანეველდომანი გრიმიორი, ხანშიშესული, გამოცდილი სპეციალისტი. იმან გამიკეთა გრიმი. ჯერ ხმას არ ვივლებდი, როცა დაასრულა, მკითხა, როგორ მოგწონს? მე ვუთხარი, გენიალური გრიმი, მაგრამ ძალიან დავემსგავსე ჩერკასოვის ნათამაშებ პერსონაჟს-მეთქი. ამოვიღე იმ გერასიმოვის პორტრეტი და ვანგევე. იქნებ, ასეთი გრიმი უფრო საინტერესო იყოს-მეთქი. გერასიმოვის პორტრეტში ივანე მრისხანეს დიდი ევრიმალუბი ჰქონდა, ოდნავ გამოწვეული კბა და ძალიან ცოტა წვერი... ზუსტად ისეთივე გრიმი გამიკეთეს. ახლა, რაც შეეხება თვითონ სცენარს... როგორც მოგეხსენებათ, ამ ნაწარმოებში არის ერთი ქალი და სამი მამაკაცი და მათ სასიყვარულო ისტორიებზეა აწეობილი მთელი რომანი, ივანე მრისხანეს ფონზე. ანუ ამ ნაწარმოების მიხედვით, მეხუთე როლია ივანე. მცდელობა, ეს პერსონაჟი წინ წაიწველიყო, უშედეგო იქნებოდა, რადგან მაშინ ნაწარმოების მთავარი სათქმელი გეცვლებოდა ხელიდან. იყო ამის მცდელობები. ერთ-ერთ ვარიანტში ფილმს საერთოდ „ივანე მრისხანე“ დაარქვეს, თუმცა, მე გადავაფიქრებინე და დამიჯერეს.

- შეიძლების როლზე როგორ დაგამტკიცეს?

„თავალი სერებრინი“

„თავადი სერგებრიანნი“

– შეილოკი გადაიღო ფანტასტიკურმა მხატვარმა და რეჟისორმა – ბორის ბლანკმა. ის საკმაოდ სკანდალური რეჟისორია. რაც კი გადაიღო, ეველადფერი სკანდალით დამთავრდა. აქაც სკანდალი იყო ჩადებული. მისი ინტერპრეტაციით, მოვლი ის იტალიური საზოგადოება, რომლებიც შეილოკისგან ფულს სესხულობს, არიან ჰომოსექსუალისტები. ერთადერთი შეილოკი ჰყავდა გამოყვანილი სწორი ორიენტაციის პიროვნებად. მე მგონი, მიუხედავად ახრთა სხვადასხვაობისა, მთლიანობაში ძალიან საინტერესო ფილმი გამოვიდა. მე როგორი ვიყავი, ვერ გეტყვით... (ეღიმება) ერთხელ ბეღა რაღაც თავის შესრულებულ როლზე გამოთქვამდა უკმაყოფილებას, ცხონებულმა შურა თოიძემ შეაჩერა და უთხრა: „Детка перестань ругать себя, это прекрасно будут делать твои друзья.“

– ვიდრე სხვა თემებზე გადავინაცვლებდეთ, ერთი უხერხული შეკითხვა მინდა დავისვათ: თქვენ როგორ ფიქრობთ, თვატრში უფრო რეალიზებული არტისტი ხართ, თუ კინოში?

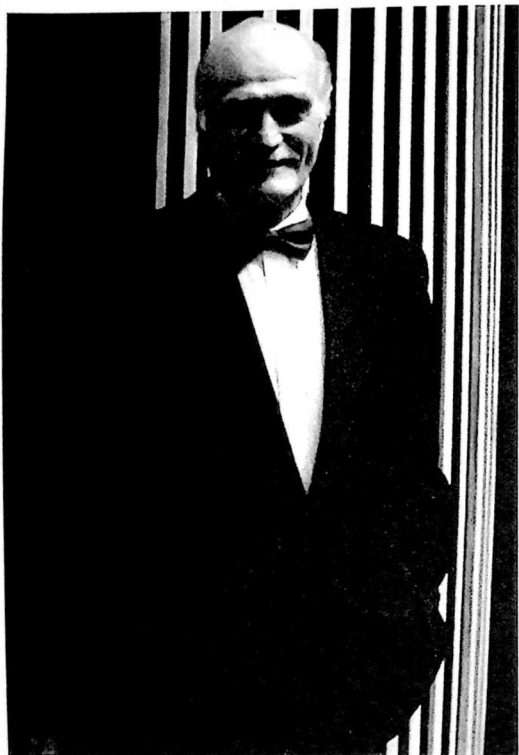
– იცი რა... მე ვფიქრობ, რომ საერთოდ არა ვარ რეალიზებული... ეს გინდათ, „ტრიპანობად“ ჩამითვაღეთ, გინდათ... რაღაც გინდათ, იმად ჩამითვაღეთ... მაგრამ თუ შედეგიდან გამომდინარე ვიმსჯელებთ, ალბათ, კინოში უფრო რეალიზებული ვარ.

„შეილოკი“

ესტრადაზე

ახალი ამბლუა
გივი და კახი
გივი ბერიკაშვილი
ჯემალ ბაღაშვილი

ახალი ამბლუა

- ერთ მშვენიერ დღეს ჩემთან მოვიდნენ ნიკო ნაძირაშვილი და ჯემალ ბაღაშვილი. გა-
მანდეს თავიანთი ჩანაფიქრი, რომ აპირებდნენ კონცერტების ციკლს „მღერები და ხუმრობენ
თეატრისა და კინოს კარსკვლავები“ და წამყვანებად მე და გივი ვუნდოდით. აღარ მახსოვს,
გივიც ესწრებოდა ამ საუბარს, თუ - არა... ეს ჩემთვის მოულოდნელი შემოთავაზება იყო,
ცოტა შემეშინდა კიდევ. თავიდან ვიჭირეუელე, ბოლოს დამითანხმეს, ოღონდ ერთი პირო-
ბით. მე ვთხოვე, რომ რეპეტიციები გაგვეწყო ისეთივე ინტენსივობით, როგორც თეატრში.
ესტრადაზე გამოსვლის ძალიან მეშინოდა. სცენაზე როცა ვდგავარ, მე ვიღაც პერსონაჟს ვან-
სახიერებ, აქ კი შენა ხარ მარტო, ამ ვეებურთელა ვეშაპის წინაშე. თავიდან ისეთი შეგრძნე-
ბაც კი მქონდა, რომ თითქოს „შიშველი ვიდექი მაყურებლის წინ. აი, მაგალითისთვის რომ
გითხრა, არსებობს გენიალური რუსი მსახიობი გენადი ხაზანოვი. ის დრამატულ თეატრში
ესტრადიდან მოვიდა. მის შემთხვევაში პირიქით მოხდა, მას დრამატული თეატრის სცენის
ეშინოდა. იმიტომ, რომ მისთვის ესტრადაზე პარტნიორი იყო მაყურებელი, აქ კი კოლეგებთან
უნდა ეპარტნიორა. მე აარონს რომ
ვთამაშობდი „ტიტუს ანდრონიკუსში“
კვთ ფრანსის გამბობდი - ის დღე არ
გამითენოს, მე რომ ვინმე არ მოვეკლა-
მეთქი... მაგრამ ამას ჩემი პირით აარონ-
ნი ამბობდა. აქ კი, ესტრადაზე, სხვი-
სი დაწერილი ტექსტი შენ ისე უნდა
გაითავისო, რომ თითქოს შენ ელაპა-
რაკები პუბლიკას და თან არტისტობ
კიდევ... არ ვიცო, რამდენად გასაგუ-
ბად აფხსენი ჩემი შეგრძნებები, თუმ-
ცა ის დანამდვილებით ვიცი, რომ ეს-
ტრადაზე გამოსვლის მეშინოდა. აი,
როცა იქ ჩემს გვერდით დადგა გივი
ბერიკაშვილი... ისიც დრამატული თე-
ატრის მსახიობი, მეც ასევე დრამატუ-
ლი თეატრის არტისტი და ჩვენ ერთ-
მანეთში გავაბით დიალოგი და ამ
ფორმატში მიგვეყვდა სადამოების
ციკლი, „ჟეკე ძალიან კარგად ვიგრძე-
ნი თავი. ჩვენ ეპარტნიორობდით და
ამ ურთიერთობაში „ჟეკე მთლიანად
გავთავისუფლდი და „შიშიც ნელ-ნე-
ლა წამომშორდა. პირველი ორი, „შეიძ-
ლება ითქვას, სამი წელიც, არაჩვეუ-
ლებრივი საკონცერტო პროგრამები
გამოგვივიდა, ხალხიც ბლომად გვეს-
წრებოდა, თვეობით ანშლაგი ანშ-

კ. კახიძე-გ. ბერიკაშვილი და ზ. ქავთიანი

306

ლაგზე გეკონდა, მერე და მერე ცოტათი დაეწითა თამბაზი, თუმცა საქმისადმი პროფესიონალური მიდგომა დღემდე არ გამჩნევია. ესტრადამ ერთი წემთვის ძალიან მნიშვნელოვანი რამ გამაცნობიერებინა. სიტყვას მივანიჭე ძალიან დიდი მნიშვნელობა. თეატრში მაინც უფრო მოქმედებას ვანიჭებდი პრიორიტეტს. აი, ესტრადის შემდეგ, როცა თეატრში კვლავ რაღაც ვითამაშე, უკვე შევეცადე, რომ სიტყვა და მოქმედება ერთმანეთში გადამეჯახა. ასე რომ, ესტრადა თეატრში შეშაობაშიც დამეხმარა.

– ახლა გამახსენდა ერთ-ერთი პირველი აპრილი. თქვენ ხომ სწორედ პირველ აპრილს იწყებდით კონცერტებს. პირველი აპრილი კი ქალბატონი ბელას დაბადების დღეცაა და სწორედ იმ ერთ-ერთი საკონცერტო ციკლის დაწყების დღეს იმ ხალხმოს ერთი ბლოკი მიეძღვნა ქალბატონ ბელას...

– მე არ დამავიწყდება, როგორი ოცავა მოუწყო მაყურებელმა ბელას, რომელიც ლოქაში იჯდა. ბელას უკვე იმ დროისათვის იმდენი წლის შემოქმედებითი პაუზა ჰქონდა, რომ მაყურებლისაგან ასეთი დაფასება გამოიკვეთდა კიდევ. ბელაც მეუბნებოდა ხოლმე, კახი 23 წელიწადია აღარც კინოეკრანზე გამოუჩენილვარ და აღარც სცენაზეო... ნეტავი, რამ დაამახსოვრა ხალხს ჩემი თავიო. ამაზე ხუმრობით ვეუბნებოდი, ან მართლა მაგარი იყავი, ან არადა, ჩემი ცოლი ხარ და როგორ არ დაგაფასებენ-მეთქი. (იცინის) მახსოვს, როცა გივიმ გამოაცხადა, ბელა აქ არის და ჩვენს კონცერტს ესწრებაო, მან ფეხზე წამოდგომაც ვერ მოახერხა, ასე დამჯდარი ესაღმებოდა ღოუიდან თავის მაყურებელს. მაყურებელი კი, მთელი დარბაზი, როგორც ერთი კაცი, ფეხზე იდგა და დიდხანს, დიდხანს არ წყდებოდა აპლოდისმენტები. ამ ტაშისკერაში ხალხის სურვილიც იგრძნობოდა, რომ რაღაც ფორმით უნდოდათ, მაღლობა გადაეხადათ საყვარელი მსახიობისათვის. მე თან განეცვიფრდი ამ ყველაფრის შემხედვარე და თანაც მესიამოვნა.

– გეტყობოდათ...

– მერტყობოდა?! (გაიღიმებს)

კ. კავსაძე და ს. ჭიაურელი ესტრადაზე

მ. კიკალაიშვილი და კ. კავსაძე ესტრადაზე

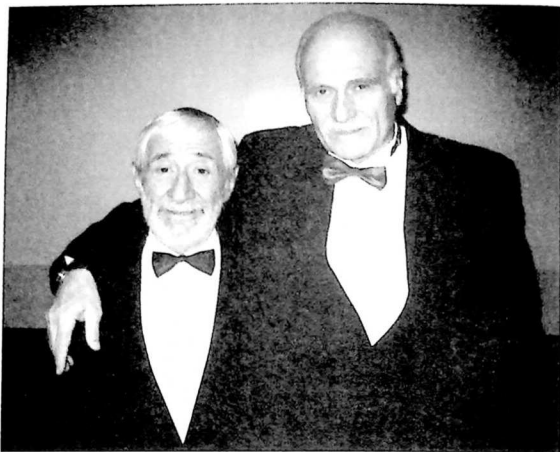
– გივი ბერიკაშვილი მოუღო ცხოვრება სხვა თეატრში მუშაობდა და მე – სხვა თეატრში და რა საინტერესოა... ყოველთვის იყო ერთმანეთისადმი რაღაცნაირი, განსაკუთრებული პატივისცემა. ერთმანეთის ძალიან კარგად გვეცნობოდა... მოკლედ, საბოლოო ჯამში, ისე გამოვიდა, რომ სულ ყოველთვის ერთ პოზიციაზე ვიდევით ხოლმე ამ ცხოვრებაში... ეს იქნებოდა, ძმაცაცვებთან ურთიერთობა, პროფესიისადმი თუ... თუნდაც, ოჯახისადმი დამოკიდებულება... მოკლედ, ძირითად ფასეულობებში ერთნაირად მოაზროვნენი ვართ, მე მგონი... ჩვენი შემოქმედებითი შეხედვრა დაიწყო სწორედ მოკლემეტრეაჟიანი ფილმების გადასაღებ მოედანზე... სწორედ ამ გადაღებებზე მოხდა ჩვენი ძალიან დაახლოება ერთმანეთთან, ოჯახებში მისვლა-მოსვლა, მოკითხვა, ნამდვილი ძმაცაცობა... თუმცა ესტრადაზე ჩვენმა წვეილმა ანუ როგორც იტყვიან ხოლმე, ჩვენმა ტანდემმა, ისეთი გამოსახილი პიროვნება მყურებულში, რომ ხალხი უერთმანეთოდ თითქოს ვეღარც აღგვიქვამს. ამ თემაზე გივიც ხშირად ლაპარაკობს ხოლმე და შემთხვევით დავეუფლებო, რომ ნამდვილად არ აჭარბებს, ხალხის მასებში ხშირად ჩვენი სახელებიც კი ერევათ ხოლმე. მე გივის მეძახიან და პირიქით... ერთხელ მართლაც მოხდა ასეთი შემთხვევა... ბაზარში ერთმა გლეხმა დამიძახა – გივი, კახი როგორ არისო... კი მაგრამ, ვგეთი მახინჯი ვარ, რომ გივის მიმამსგავსე-მეთქი? – ვკითხე იმ გლეხს... (გადაიხარხარებს). უნდა გენახა, გივის რომ მოვეუყევი ეს ამბავი, როგორ იხალისა. იმის მერე ესტრადიდან სულ ყველა ხოლმე ამ ამბავს.

– როგორც პარტნიორზე, რას იტყვით?

– რას ამბობთ?! რა შეკითხვა უნდა?! ის არანვეულებრივი პარტნიორია... ჯერ ერთი, ძალიან მართალი არტისტი, მერე საოცარი მეხსიერება აქვს, ამიტომ მის გვერდზე ყოველთვის კომფორტულად ვგრძნობ თავს. ყოველგვარი შიში მიქცება ხოლმე... მე ყველაფერი მაგიწყდებ, რა მჭირს, არ ვიცი... გივის კი... მე მგონი, მაგას ტვინი აქვს გაწმენდილი ბენზინით და სპირტით... (იციანის) აბა, ჩემზე უფროსია და იცი, როგორ აზროვნებს? მერე ერთი საოცარი თვისება აქვს ამ კაცს, რომელიც ძალიან მომწონს... სხვათა დახმარების უნარი! ეროსი იყო ასეთი კაცი. არ არსებობდა, ვინმეს რამე ეთხოვა, ან სადმე ზემდგომ ორგანოებში წაყოლა, ან რაიმე საქმეზე ხელის წაკურა, რა დაკავებულიც არ უნდა ყოფილიყო, ასეთი საქმეებისთვის ყოველთვის იცდიდა. მეც სულ ვცდილობდი, რომ ეროსისათვის მოვკცეულიყავი და მართლაც, ადამიანის დახმარებლად, თუ რამის შანსი ოდნავ მაინც მაქვს, არასოდეს ვიზარებ. გივი ბერიკაშვილი ამ საქმეშიც ჩემპიონია. ის ბედნიერია, როცა ვიდაცის დახმარების შანსი ეძლევა. ერთმა ჩინოვნიკმა ერთხელ გენიალური რამე თქვა. მე და გივი ერთი ბოჭის დასახმარებლად ვიყავით მისულები პროკურატურაში და იქ გვითხრა სწორედ: არ მიჭირს კახის და გივის სახელით ვიდაცას რაღაც ეთხოვოო... ხომ ასპროცენტაინი დარწმუნებული ვარ იმაში, რომ ამ თხოვნაში არანაირი ანგარება არ არისო ჩადებული, ამიტომაც მეც მიადვილდება თქვენი თხოვნის შესრულებაო.

– თქვენი ერთმანეთისადმი დამოკიდებულება შეიღებშიც გაგრძელდა...

– გაგრძელდა რომელია... სურვილი ბერიკაშვილი და ჩემი ირაკლი ბავშვობიდან იცნობდნენ ხომ ერთმანეთს, ფაქტობრივად, ერთად იზრდებოდნენ... მერე ისე მოხდა, რომ ერთად

გივი და კახი

აბარებდნენ სამსახიობო ფაქულტეტზე და ერთ ჯგუფში მოხვდნენ. მერე მათი გზები თითქოს გაიყარა, მაგრამ როცა ირაკლი აქ არის, ან როცა ზურიკოა იქ, ამერიკაში ჩასული, უნდა ნახოთ როგორი სიყვარულით აგრძელებენ ამ ურთიერთობებს და მეც და გივიც გახარებულები ვართ ამით! შეგხედავარე, და საერთოდაც, ეს ჩვენი ურთიერთობები დიდ ოჯახურ მეგობრობაშია გადასრდილი. გივის მეუღლე, ლეილა კაპანაძე, ჩემი და არის, ისევე როგორც გივი და ბელა და-ძმასავეთ იყვნენ ერთმანეთთან. გივი ხომ საოცრად კომუნიკაბელური ადამიანია და ბელამაც, როგორც კი მისგან ძმობა იგრძნო, აიტაცა ეს ურთიერთობები და ვიყავით ერთმანეთის ფერებასა და სიამტკბილობაში. ასეა დღემდე, და ვიდრე ცოცხლები ვართ, დაწვწენებული ვარ, რომ სულ ასე იქნება ბოლომდე.

გივი ბერიკაშვილი

აი, ახლა ვუკვირდები, რამდენი რამე გაგვიკეთებია მე და კახის ერთად? ყველა ნოველა მასთან ერთად გადავიღე, ეს გოდერძის ფილმები ცალკე „სიყვარული ყველას უნდა“, „ღვინის ქურდები“, გიორგი შენგულაიას ბოლო ფილმშიც ერთად ვართ... ესტრადაზე ხომ რამდენი წელიწადი ერთად ჩავიარეთ... ახლახან „კავსადეების საღამო“ რომ მაყავდა, ხომ ვიცოდი, ძალიან ნერვიულობდა?! მეც ვნერვიულობდი დარბაზში. მე ვარ ხოლმე მაგის დამწქნარებული... ვუხმრები კიდეც, უხეშიდ ფეხი არსად არ გადაადგა-მეთქი. ისეთი შეგვრძნება მაქვს, როცა ერთად ვართ, უფრო თავისუფლები ვართ და უფრო კარგად მიდის საქმე. რა არის ხოლმე, იცი? მუშაობის პროცესში ის ბევრად უფრო სერიოზულია, ბევრად უფრო მომთხოვნიც, განმარტებებსაც მეტს ითხოვს... მიკლედ, იმის თქმა მინდა, რომ მოუშაღებლად არც კადრში შედის და არც სცენაზე გადის. ეს სწორია. ესაა აქტიორის პასუხისმგებლობა მაყურებლის წინაშე... ვხუმრობ კიდეც ახალი საკონცერტო პროგრამის მზადების წინ. კახი გამხეტიაეს რეპეტიციებით-მეთქი. თან როგორ რეჟიმში ვეყვარ იმ დროს, რომ იცოდეს... ჯერ ფილმარმონიანი ხომ ვიმუშავეთ სამი, ოთხი საათი. მოვალ სახლში თუ არა, ერთ საათში დარეკავს და მერე იწყება სატელეფონო სამსაათიანი რეპეტიციები. როცა ვმუშაობთ, იმ დროს ჩვენ ამ სამუშაოთი ვცხოვრობთ და ამით ბედნიერები ვართ. ხშირად მეკითხებიან, ერთმანეთს შორის კონკურენცია არ გაქვით? ეგ გამორიცხებულია. ჩვენ ხომ სცენაზე ერთმანეთს არ ვუჯიბრებით?! პირიქით, მე რომ ვლაპარაკობ, მიყურებს: ვაიმე, ახლა ამას არაფერი შეეშალოსო და პირიქით, ის იწყებს მუშაობას და მე ვნერვიულობ... ასეთ ურთიერთობას კი მაყურებელს ვერ გამოაპარებ. მაყურებელი ამას გრძნობს... ჩემი ზურიკო და კახის ირაკლი ერთ ჯგუფში სწავლობდნენ. დღემდე მეგობრობენ... ეგ კი არა, ჩვენი შვილიშვილებიც კი მეგობრობენ. ასეც უნდა იყოს. აბა, რა!

ჩემო კახი! გილოცავ დაბეჭდვას! ამ სიტყვას ასე გაბედულად ვამბობ და საკუთარი თავისაც არ მაჯერა, იმიტომ რომ, შენი ენერგიის კაცზე „ბებერის“ კადრება – უადგილოა! არადა, შე ბებერო, შენა, ამხელა ენერგია კიდევ როგორ შეგერბა?! დღეს თბილისში ხარ, ხვალ მოსკოვში, ზეგ ვაშინგტონში... თანაც ყველგან

„სამოთხის გურიტების“ გადაღებაზე

„მიჯაჭვული რაინდები“: გ. ბერიკაშვილი და კ. კავსაძე

შრომობ, მუშაობ, იღვწი! შენ გენაცვალე მაგ ენერგიასა და შენი საქმის სიყვარულში, ჩემო ძმაო და დიდო მეგობარო... დიდო ბავშვო... ბებერო ბავშვო... ეგ სიყმაწვილე მაფიქრებინებს, რომ სამოცდათხუთმეტი წელი შენი ცხოვრების ერთი საუკეთესო პერიოდის შეჯამებაა მხოლოდ და არა სვლა დასასრულისაკენ... შენი ანთებული თვალები და მოზღვავებული ყინო ქმნისა და შენებისა მაფიქრებინებს, რომ მრავალი საუკეთესო წუთები მომავალშიც იქნება... და თუ მაინც დიდი ვეღარაფერი ვეღარ შევქმენით მე და შენ, ჩავკიდეთ ხელი ერთმანეთს, ვიაროთ ამ ღუნიასე და დავტკბეთ ჩვენი შეიღების შემოქმედებით... ბედნიერებაა, რომ ისინიც მეგობრობენ ერთმანეთთან, უხარიათ ერთმანეთის წარმატება და თან ამ საქმეში ჩვენ ნაღდად არ ჩამოგვივარდებიან.

ჩემო კახი! ამ მოსალოც წერილს კი „ღვინის ქურდების“ იმ ჩემი გრძელი სადღეგრძელოდან ორი სიტყვით დავასრულებ – გაგიმარჯოს, გადღეგრძელოს!

კ. კავსაძე, მ. ამირანაშვილი, კ. მახარაძე, გ. ბერიკაშვილი და ნ. შარაბიძე

ჯემალ ბაღაშვილი

კახი კავსაძე ქართული თეატრის, კინოსა და ესტრადის ნამდვილი ცოცხალი ლეგენდაა. გამორჩეულ ნიჭიერებასთან ერთად, უდიდესი შრომისმოყვარეობაც დაანათლა უფალმა და სწორედ ამან შეაძლებინა, სამივე მუშის წინაშე პირნათელი ყოფილიყო.

განუმეორებელი ინდივიდუალობა გააჩნია სცენაზეც, ეკრანზეცა და ცხოვრებაშიც. უბრალო იუმორისტული ამბის მოყოლის დროსაც კი შეუძლია, ზღვა ენერგია დახარჯოს და გარდასახვის კასკადი წაატაროს.

ვინც ახლოს არ იცნობს, მუდამ ხალისიანსა და შემართულ კახის რომ ხედავს, შეიძლება, ბედის ნებიერი ეგონოს. არადა, ჩვენი ქვეყნის არც ერთი ტრაგედია არ ასცდენია კავსაძეების სახელოვანი გვარის შთამომავალს. მამა, უნიჭიერესი მომღერალი და ლოტბარი – დათაშკა კავსაძე და ბიძა გიგუშა კავსაძე კომუნისტურ რეპრესიებს შეეწირნენ. კახიმ ყველანაირ გაჭირვებას ღირსეულად გაუძლო. ბავშობიდანვე სულიერად და ფიზიკურად ძლიერი, მუდამ სხეულის იმედი, ქომაგი და დამცველი იყო.

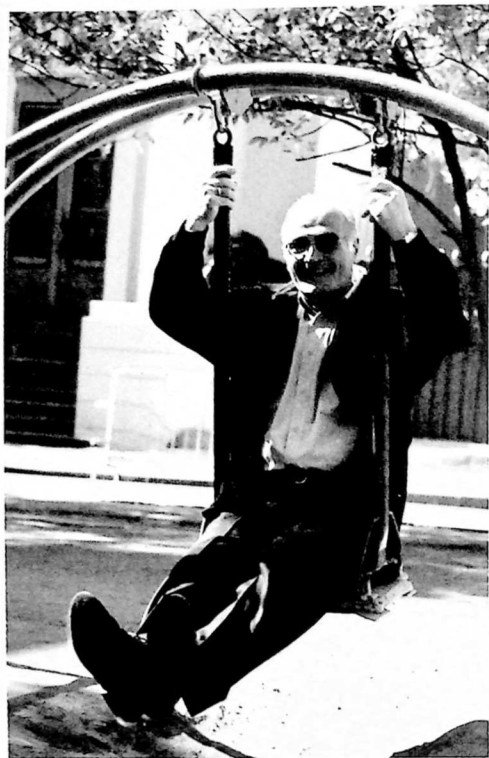
კახი კავსაძე ერთგული და უღალატო კაცია საქმეშიც, მეგობრობაშიც და სიყვარულშიც. ამიტომაც ლეგენდად დარჩა კახის და ქალბატონ ბედა მირიანაშვილის წმინდა და ამაღლებული სიყვარულის ისტორია, რომელსაც სიკვდილმაც კი ვერაფერი დააკლო.

როცა უყურებ კახის, გარეგნული და სულიერი სილამაზით ერთნაირად შემკულ რაინდს, უნებლიეთ გაიფიქრებ, კახი კავსაძე ქართული კაცის მრავალმხრივი ნიჭიერების, კეთილშობილების და გაუტყეხლობის ეტალონად გამოდგებოდა!

ჩემი
არამსახიობი
მეგობრები

დიდი სამეგობრო
დიდი ქველმოქმედი
გივი გადელია
მაია ყუბანეიშვილი
დიმიტრი კიკვაძე
ლერი წეროძე

ირაკლი (ილთამ) ღვინიაძე

დიდი სამეგობრო

- ცოტა რომ წამოვიზარდეთ, უმაღლეს სასწავლებლებში ჩავირიცხეთ, ერთმანეთის მეგობრებსაც დავემეგობრდით... ასე შემოვიდა ჩემს ცხოვრებაში გივი გადელიას თანაკურსელი ავთო საყვარელიძე... მერე ჯემალ პაჭკორია... სოლიკო ხაბეიშვილი, გურამ გაბუნია, ჯემალ მიქელაძე... მერე ზოგიერთი მათგანი კომკავშირის „ბოსი“ გახდა, ზოგი ცეკასი... ცოტა უკვე სიბრძნის ასაკში ჩვენს სამეგობროს კოლია ნეფელოვი შემოუერთდა, ირაკლი ჟორდანი, რომელიც ახალგაზრდობიდანვე ძალიან პოპულარული ბიჭი იყო... ომარ მხეიძე, ჩვენი ცნობილი მოცეკვავე... მურმან მამალაძე ექიმი იყო, აქედან გამომდინარე, ნელ-ნელა ექიმებს შორისაც გამიჩნდა დიდი სამეგობრო წრე: გურამ მგალობლიშვილი, ნოდარ პირველი... მერე ცალკე „უორონცოვის ბირჟელები“, „პლენხანოვის ბირჟელები“... მერე „ბირჟა“ გეჟონდა რუსთაველის გამზირისა და აღდექსანდრე ჭავჭავაძის ქუჩის კუთხეში. იმ „ბირჟიდან“ ემეგობრობ ზურა წერეთელთან, გურამ დუდუჩავასთან, ნუგზარ ჭიჭინაძესთან... ძალიან დიდი იყო სამეგობრო წრე. თბილისი პატარა ქალაქი იყო, ყველა ყველას ვიცნობდით, იყო ერთი მისვლა-მოსვლა. ემეგობრობდით ასტამურ ანბასთან, ტოგრიკასთან, იგივე - თამაზ ტოგონიძესთან. ბევრჯერ გვოქეფოდა ერთად... მე და თამაზმა ერთხელ 60 ხორცის ღვეზელი შევჭამეთ. (იკინის) ბავშვობიდან მოყოლებული, ძალიან ახლო ურთიერთობა მქონდა შოთა იამანიძესთან. როგორც კი შოთამ ღინამოში დაიწყო თამაში, მთელი უბანი, მთელი სამპაკო მივიდიოდით ხოლმე დიღომში და საათობით ვუყურებდით ჩვენი სახელოვანი ფეხბურთელების ვარჯიშს. შოთასგან გამომდინარე ძალიან ახლო ურთიერთობები გეჟონდა მიშა მესხთან, ილო დათუნაშვილთან, გივი ნოხელთან, ცოტა მოგვიანებით, სლავა მეტრეველთან, კიდევ უფრო მოგვიანებით, დათო ყიფიანთან... ახლაც ძალიან ემეგობრობ მურთაზ ხურცილავასთან, საშა ჩივაძესთან, ვოვა გუცავეთან... ამდენს გელაპარაკებით და სულ იმაზე ვფიქრობ, რომ ვიღაც ძალიან ახლობელი გამომრჩება და შეიძლება, გული დავწყვიტო. ჩემო მეგობრებო! ძალიან გთხოვთ, ნუ გამიწაფენდებით. მე, თქვენც კარგად იცით, როგორ მიყვარხართ. გულმაღიწყობა კი ჩემს სიბერეს დააბრალეთ.

დიდი ქველმოქმედი

- ბოლო წლებია, განსაკუთრებული და გამორჩეული მეგობრობა მაქვს ბიძინა ივანიშვილთან. მას არ სიამაოვებს, როდესაც ვინმე მასზე საჯაროდ ლაპარაკობს, მაგრამ მე მჯერა, რომ არ მიწყენს ამჯერად. ეს წიგნი მე მეძღვნება და წარმოუდგენელიც კია, რომ ჩემს წიგნში ბიძინა არ ეახსენო. ბიძინას უყურებენ, როგორც დიდ ბიზნესმენს. მე ვიტყვდი, რომ ის ძალიან მრავალმხრივი და ძალიან საინტერესო პიროვნებაა. ბიძინას

გ. ბერიკაშვილი, ბ. ივანიშვილი და კ. კახიკაძე

კახ.

ჰეავს სრულიად ფანტასტიკური, არანეველებრივი, ნამდვილი ქართული ოჯახი. ხშირად დავფიქრებულვარ და იმ დასკვნამდე მივსულვარ, რომ ბიძინა ღმერთის გამოგზავნილი კაცია. თუ ამ კაცს ქართველობა არ გაუფრთხილდა, სულელები ვყოფილვართ და ეგ არის. მე ბევრი წამიკითხავს. ბევრიც გამიგონია ქველმოქმედების შესახებ. საქართველოსაც ჰყავდა ქველმოქმედი აღაპიანები, ჯერ კიდევ მეცხრამეტე, მეოცე საუკუნეებში. მაგრამ მსგავსი რამ არც გამოგონია. არც წამიკითხავს და აღბათ ისე დავახსრულებ ცხოვრებას, რომ ვერც გავიგებ. ღმერთმა დალოცოს ბიძინა ივანიშვილი და მისი ოჯახი. ამინ!

გოგი გაღვლია

– ჩემთვის ძალიან საამაყოა და უბედნიერეს კაცად მიმაჩნია თავი, რომ მე კახი კავსაძესთან, ვფიქრობ, გადაჭარბებულ ნათქვამად არ იქნება აღქმული, ამ ღირსეულ მამულიშვილთან, ორი წლის ასაკიდან ურთიერთობა და მეგობრობა მაკავშირებს. საქმე იმაში გახლავთ, რომ ჩვენ ამჟამად სამოცდამეთექვსმეტე წელში ვართ ორივე და ჩვენი მეგობრობა 73 წელიწადია, გრძელდება. საბავშვო ბაღში მიხვდიდან იწყება ეს დიდი მეგობრობა. რასაკვირველია, თავიდან ამას მეგობრობას ვერ დაარქმევდი, მაგრამ მე ამ პერიოდიდან დღემდე იმდენი ნიუანსის მოგონება შემიძლია ამ მეგობრობასთან დაკავშირებით, რომ შეიძლება, წიგნის ფორმატი ამას ვერც გასწვდეს. ბუნებრივია, იმ საბავშვო ბაღში, ჩვენს გარდა, კიდევ 20-25 ბავშვი დადიოდა, მაგრამ წარმოიდგინეთ, გადაჭარბების გარეშე მინდა ვთქვა, რომ მე და კახის შორის პირველივე დღიდან რაღაც განსაკუთრებული, შეიძლება ბავშვური, მაგრამ მაინც გამორჩეული ურთიერთობა ჩამოყალიბდა. მოგეხსენებათ, სამი, ოთხი წლის ასაკიდან ბავშვები ერთმანეთს ერკინებოდნენ ხოლმე, ყოჩბუნ... ნეშა და კახის შორის, ერთმანეთის მიმართ არაფერი მაგაღაგარი არ ყოფილა არასოდეს. ჩვენ ფიზიკურად ცოტა დიდები ვიყავით, ძლიერები ვიყავით და მაინც თუ ვინმე უკადრისს შემოგვბედავდა, ჩვენი ტანდემი საკადრისად პასუხობდა ნებისმიერ ასეთ გამოსტომას. მე და კახი საბავშვო ბაღის არაოფიციალურ ყოჩბუნად ვიქეციით. ყოველთვის პირველ-მეორე ადგილებს ვიყოფდით ხოლმე, და არც არასოდეს ამის გამო ერთმანეთში დავა არ გვქონია. შემდეგ ისე მოხდა, რომ მშობლებმა 1943 წელს ერთსა და იმავე სკოლაში მიგზავნარეს. ეს იყო ქალაქ თბილისის ვაჟთა მეცხრამეტე სკოლა. იქაც კლასების განაწილების დროს, ერთ კლასში აღმოვჩნდით. არანეველებრივი დამრიგებელი გვეყავდა, ქალბატონი თამარ ასათიანი. კლასშიც ტანით ყველაზე მაღლები ჩვენ ვიყავით და იქაც ერთ მერსზე დავსვყევს. შედარებით უკანა რიგში. აი, სწორედ იმ პერიოდიდან მოყოლე ბული, ჩვენი მეგობრობა უკვე შეგნებულ ურთიერთობებში გადავიდა. სკოლაში სწავლის მოუღივებელი თერთმეტი წელი ერთ მერსზე გავატარეთ. დიდასაც ერთად მივდიოდით სკოლაში, საღამოსაც ერთად ვბრუნდებოდით შინსაკენ. გაკვეთილების მომზადების შემდეგაც სულ ერთად ყოფნა გვინდოდა. ახლა, რას ვაკეთებდით ამ ერთად ყოფნისას? იმის გამო, რომ კახი გენერტიკურად ხელოვნათა ოჯახიდან იყო, ხშირად თეატრებში დავდიოდით... ცირკის დირექტორი მაშინ კახის ბიძა – ლადო კავსაძე იყო. ამიტომაც, იქაც ხშირად ვიყავით მიატრეპელები. ამ ყველაფერმა, საერთო ინტერესებმა კიდევ უფრო მეტად განაპირობა ჩვენი სულ ერთად

საბავშვო ბაღში. მესამე რიგში მარჯვნიდან მეორე გ. გაღვლია, მარჯვნიდან მეოთხე კ. კავსაძე

ყოფნა. თამაზად შემოიძლია ჩვენს ურთიერთობაზე ერთი გონიერი ადამიანის პერიფრაზი მოვიშველიო, რომელსაც ჰკითხეს, ძმა გირჩევნია თუ მეგობარიო... მეგობარი, თუ ძმა არის და ძმა — თუ მეგობარი. მე მიმანია, რომ ჩემსა და კახის შორის სწორედ ასეთი ურთიერთობები ჩამოყალიბდა.

— თქვენ, რასაკვირველია, მის მშობლებსაც კარგად იცნობდით...

— ბევრისთვის შეიძლება ცნობილი არ იყოს, რომ კახი პრაქტიკულად უმაღლესად გაიზარდა. 5 წლის იქნებოდა, როცა მამამისი ომში გაიწვიეს, ომის დამთავრების შემდეგ კი, როცა ბატონი დათაშკა უკან ბრუნდებოდა, როგორც ტყვედ ჩავარდნილი — დაბატონრეს, მერე გადასახლეს, სადაც სრულიად ახალგაზრდა, 41 წლის ასაკში, გარდაიცვალა. ასე რომ, კახიც და მისი უმცროსი ძმა იმერიც უმაღლესად გაიზარდნენ. მისმა არაჩვეულებრივმა დედამ, ქალბატონმა თამარ ცაგარეიშვილმა, რომელსაც შინაურები კაკალას ეძახდნენ, მარტომ ზიდა ბიჭების აღზრდის ეს მძიმე ტვირთი. კახი გრძნობდა რა მის ოჯახში არსებულ სირთულეებს, ყველანაირად ცდილობდა, დედისთვის გაუსაძლისი ცხოვრების პირობები შეეცნებებოდა. რასაკვირველია, იმ ფარგლებში, როგორც ამას მოზარდი მოახერხებდა. მოგვხსენებთ, იმ პერიოდში ნებისმიერი დისციპლინარული დარღვევისა თუ აკადემიური ჩამორჩენილობისათვის მშობლებს იბარებდნენ ხოლმე სკოლაში. კახი ყველაფერს აკეთებდა იმისათვის, რომ დეიდა კაკალა მის გამო ზედმეტად არ შეეწუხებინათ. ერთი ასეთი შემთხვევა მასხენდება. ერთი კვირის მანძილზე, არ მახსოვს, რაღაც მოხდა, აკადემიური მოსწრება ჩაუვარდა კახის და სულ ორი-ანეტი და სამიანები მიიღო, ბუნებრივია, კლასის დამრიგებელმა დააბარა, დედაშენი მოიყვანე სკოლაში, ამ საკითხზე უნდა ვესაუბრო. ამ ყველაფრის გამო კახიმ მშობელ აიღო კურნალი და საკუთარი ნიშნები გადაასწორა. როცა მასწავლებელმა ეს შეინიშნა, მიხვდა რაშიც იყო ხაქმე და კახის გაკიცხვა დაუწყო. კახი მიხვდა, რომ გამოუვალ სიტუაციაში ჩავიდა თავი, მიაბიტურად, გულწრფელად უთხრა მასწავლებელს: რა ვქნა პატივქმელო, ყველაფერი ჩემი გულუბრყვილობით მომივიდაო... მისი მიაბიტობა და გულწრფელობა იმდენად მოეწონა მასწავლებელს, რომ აპატიო. დროთა განმავლობაში ჩვენმა მეგობრობამ ისეთი სახე მიიღო, რომ ამის გამო ჩვენი მშობლებიც დამეგობრდნენ. კახი სწორად იგონებს ხოლმე დიმილით მამაჩემის ნათქვამს, დეიდა კაკალას რომ მიმართა: კაკალა, ისე მივეჯახარ, როგორც საკუთარი ცოლი ფაციაო... (იღიმება) ჩვენი ურთიერთობები ნათესაობაში იყო გადაზრდილი. ამ ურთიერთობებს როგორც მე, ასევე კახი, ჩვენი ცხოვრების ნებისმიერ ეტაპზე განსაკუთრებულად ვუფრთხილდებოდით. არ ყოფილა შემთხვევა ამ სამოცდაცამეტი წლის განმავლობაში, რომ ჩვენს შორის ოტისოდუნა რაიმე გაუგებრობა მომხდარიყო. ამაში, ალბათ, ორივე მხარე ვართ „დამნაშავე“. იმ სიყვარულისა და იმ მეგობრობის პატივისცემა ნებისმიერ და კახისთვისაც ძალიან საშური ხაქმე იყო და არის დღემდე. და მე ეს ძალიან საამაყოდ მიმანია.

კ. კახიძე, გ. გელელი

გ. გელელი, კ. კახიძე

კ. კახიძე, ნ. გაღულია

დღე, ასე იყო თუ ისე. კახიში გაიღვიძა შემოქმედებითმა გენმა და ბოლო მომენტში მანაც თეატრალურ ინსტიტუტში ჩააბარა. მე შემიძლია დაეადისტურო ის, რომ კახის თეატრალურის სხვა აბიტურიენტებისგან განსხვავებით, არანაირი სამსახიობო გამოცდილება არ ჰქონია. როგორც წესი, თეატრით ბავშვობიდანვე გატაცებული ბავშვები ან პიონერთა სასახლეში დადიოდნენ, ან - ათასგვარ შემოქმედებით წრეზე და ასე შემდეგ. კახი, თუ შეიძლება ასე ითქვას, პირდაპირ სკოლის მერხიდან მივიდა ამ სფეროში და მისმა განსაკუთრებულმა ნიჭიერებამ და, რაც მთავარია, მუყაითობამ, ხელავთ, როგორი შედეგიც გამოიღო. ხშირად მიფიქრია, მაინც რამ განაპირობა კახის ასეთი წარმატება ხელოვნებაში. ალბათ იმან, რომ მას გამაფრებული აქვს პასუხისმგებლობის გრძნობა და არის ძალიან შრომისმოყვარე. შრომის გარეშე კი არანაირი საქმე არ გამოდის, მით უმეტეს, ხელოვნებაში. მან არა უფრო და ღირს საინტერესო სახე შექმნა როგორც სცენაზე, ასევე ეკრანზე და მასზე მოთხოვნა დღითი დღე იზრდებოდა და იზრდება დღემდე.

- განსაკუთრებით რომელ სპექტაკლში ან კინოფილმში მოგწონთ?

- ძნელია ამის დაკონკრეტება. თუნდაც, „კავკასიურ ცარცის წრეში“, ანდა აი, ამ ბოლო წარმოდგენაში - „მოხუცი ჯამბაზები“... გნებავთ, „უდაბნოს თეთრ მზეში“... მიჭირს რომელიმე ერთის გამოყოფა, იმიტომ, რომ მან ყველა მის მიერ შესრულებულ სცენიურ თუ ეკრანულ გამორჩეულ ნაქსოვს უზარმაზარი ენერგია... ახლა მე მინდა, შევეხო მის პირად ცხოვრებას. ყველადათვის ცნობილია იმ დიდი სიყვარულის ისტორია, რომელიც კახის და ბელა მირიანაშვილს აკავშირებდათ ერთმანეთთან. ბელა, სამწუხაროდ, მათი შეუღლებიდან ძალიან მალევე უკუერვნებული სენით დაავადდა და კახიმ ხელში აყვანილი მოატარა მოწინავე კლინიკები, რათა მეუღლესათვის შეემსუბუქებინა დაავადებით გამოწვეული უდიდესი ტკივილი. მე ვფიქრობ, ასეთმა მზრუნველობამ კახისაგან, ბელას ცოლათი მაინც გაუხანგდელიც ცხოვრება. უდიდესი პასუხისმგებლობით ექიმდობდა შეიღების ალზრდას, ასეა დღემდე. საზოგადოებრივ იცის, რომ მის ორ შვილს შორის, ღვიძლი შვილი ირაკლია, თუმცა ამას ერთი წამით არ შეუშლია ხელი ნაწუკასადი მზრუნველობასა და პასუხისმგებლობაში. პირიქით, კახის ნაწუკასადი ყურადღება გაათმავებული ჰქონდა და აქვს დღემდე. მე სხვა ანალოგის მოძებნაც კი გაბრუნდებოდა. კახი საზოგადოებრივ მხრივად სიკეთის ქმნისთვისაა მოწოდებული. ხშირად აწუხებენ, სხვადასხვა რამეს სთხოვენ. კახისაც, რაც შეუძლია მისი ავტორიტეტით და დაუზარებლობით, ცდილობს, მაქსიმალურად გაუმართოს ხელი ყველას, ვინც კი მისგან დახმარებას ელის. ერთ რამეს მინდა გავესხვა ხაზი: კახი პოპულარიზებას და ხალხის სიყვარულის ორნამენტად არ შეუცვლია. სამედიცინოში ის ისევ ისეთია, როგორც ახალგაზრდობაში იყო. არასოდეს გამოყენებია მისი პრიორიტეტული მდგომარეობა... ის (ცხოვრობს, ის იღვწის საკუთარი ქვეყნისთვის, საკუთარი ქალაქისთვის, საკუთარი ოჯახისთვის, სამეცნიეროთვის... ჩვენს მეცნიერებას კი უკვე იმხელა „სტაჟი“ აქვს, რომ ეს წლები თავისთავად უკვე ბევრ რამეზე მეტყველებს. მაგალითი უფაღს, მაგალითი ჩემს კახის იმ პარამიწიული ურთიერთობისათ-

- სკოლის დამთავრების შემდეგ თქვენი პროფესიული გზები გაიყარა...

- ცოტა სხვაგვარად მოხდა ეგ ყველაფერი. სკოლის დამთავრების შემდეგ ორივეს გადაწყვეტილი გვქონდა, პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში ჩავგებარებინა, სამშენებლო ფაკულტეტზე. მაგრამ მოხდა ისე, რომ მეთერთმეტე კლასში კინოსტუდიაში მიგვიწვიეს სინჯებზე. კახი ძალიან გაიტაცა ამ სინჯებმა და ეს არც იყო გასაკვირი. მას ხომ გენეტიკური საფუძვლები ჰქონდა ამ საქმისა. ბაბუა, მამა, ბიძა - ყველანი ქართულ ხელოვნებას ემსახურებოდნენ. ამას გარდა, ის ხომ ბუმბერაზ მსახიობის სახლში ცხოვრობდა. მოუ-

ვის, რაც მთელი ამ წლების მანძილზე გვაკავშირებს ერთმანეთთან. და ბოლოს ერთ ფაქტსაც მოგიყვებით. ამ ბოლო ხანს ერთად მოგვიწია სამკურნალოდ გამგზავრება გერმანიაში, როდესაც ჩვენმა ექიმებმა ჩვენი მეგობრობის ასაკი შეიტყვეს, კიდევ უფრო მეტი ყურადღებით დაგვიწყეს მოპყრობა. გერმანელებიც ძალიან აფასებენ მეგობრობას და ათმაგად მეტი პატივისცემითა და სითბოთი განიხილეს ჩვენს მიმართ. გაბედულად შეიძლება ითქვას, რომ კახი ზნეობრივად მაღალი კარტეგორიის ადამიანებს მიეკუთვნება. ასეთი შეფასება იმ ადამიანთა ხვედრია, ვინც მთელი თავიანთი შეგნებული ცხოვრება მაღალ სულიერებას მიუძღვნეს. კახის ეს ბრწყინვალედ გამოიყვია. ბრავო, კახი!

მაია ყუბანეიშვილი

იყო და არა იყო რა, იყო კარგი, თბილი, სიყვარულით და მეგობრობით სავსე ზღაპარი, რომელიც 1960 წელს დაიწყო – როცა მე და მურმან მამალაძე შევედღით. მეგობრობდნენ კახი კახსავე, გივი გადელია, ილიამ ღვინიაძე, ნუგზარ რუხაძე და მურმან მამალაძე – პლუხანოვის მე-19 სკოლის ბიჭები. მე მათი პირველი რძალი ვიყავი. როდესაც ამ გარემოში მოვხვდი, სულ გადამავიწყდა ჩემი ამხანაგები და მეგობრები. ყოველდღე ვხვდებოდით ერთმანეთს. კახის პირველი ნაბიჯები სცენაზე ჩვენი გამარჯვებაც იყო. წარმოდგენის შემდეგ ფეხით მივდიოდით სახლში და სპექტაკლზე ვსაუბრობდით.

ერთ ზაფხულს ვისვენებდით ზღვაზე. ჩამოვიდნენ კახი და ნუგზარ რუხაძე. რამდენიმე დღეში შემოგვიერთდნენ ბელა და ნანუკა. სწორედ იქ გავიცანი ბელა და დაიწყო ჩვენი მეგობრობა... ბელაზე რა უნდა ვთქვა, გარდა იმისა, რომ ის იყო სრულიად უნიკალური, გამორჩეული პიროვნება – თავისი ხასიათით, ინტელექტით, ტაქტით, გონიერებით, სილამაზით სავსე ადამიანი.

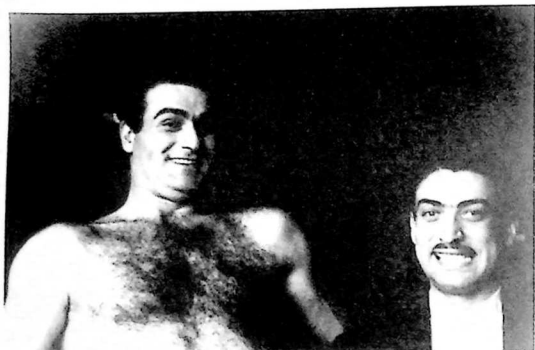
1961 წელს შეგვეძინა ნინიკო – ამ ბიჭებისთვის პირველი ბავშვი. მასხოვს. ვიყავით წყნეთში. კახი გადაღებაზე იყო. ერთხელაც ამოვიდა მურმანი და კახიც ამოიყვანა. კახის ნახუტკბული ჰქონდა ფუმფულა, ღამაზი დათუნია. სათამაშო რიგაში უყვია. იღვა ეშმაკური ხასით შუა ოთახში და მიყურებდა. უცებ პერანგიდან ამოაძვინა ღამაზი სარაფანი. ესეც ნინიკოსთვის უყვია (დღესაც შენახული მაქვს). იმწამსვე ჩვენს თვალწინ დაიდგა ოპერით სავსე სპექტაკლი – თუ როგორ გაატარა რიგის აეროპორტში ორი დღე და ღამე ამ დათუნიათთან ნახუტკბულმა.

პირველი ტრავმა ბელას ავადმყოფობის გამო მივიღეთ. მაშინ მიხვდი, რომ ცხოვრება მარტო თეატრი, კინო, მხიარულება არ იყო. მე და მურმანი მომსწრენი ვიყავით, თუ როგორი

სიყვარულით, სათუთად ეპყრობოდა კახი ბელას. ყოველ საღამოს, დავაძინებდი თუ არა ნინიკოს, გავბროდი კახსავებთან. კახი სულ თეატრში იყო. დეიდა კაკლა (კახის დედა) და ბელა კი – სახლში. ვისხვდით პატარა სამზარეულოში, ვსვამდით ჩაის დეიდა კაკლას გაკეთებული მურაბითა და „ხუხარიკებით“. ამასობაში დაგვადამებოდა, ბრუნდებოდა კახი თეატრიდან, გვოცნებოდა თეატრის ამბებს და მერე აუცილებლად სახლში გამაცილებდა ხოლმე. მერე და მერე დაგვიქრდი, როგორ ვაწუხებდი ამ კაცს – მოდიოდა დადღილი, დაქანცული და კიდევ მე უნდა გავეცილებინე.

მ. მამალაძე, ნ. მამალაძე, მ. ყუბანეიშვილი, კ. კახიძე

კ. კავსაძე, მ. მამალაძე

მომსწრე ვარ, როგორ იკლებდა წინაში „ღონ კიხობზე“ მუშაობისას. დაგჭრიდით ხოლმე ყველანაირ მწვანულს და უსარმახარი თახით მივართმევდით – ეს იყო მისი კვება.

მეგობრებს მალე გამოაკლდა ნუგზარ რუსაძე, რომელიც დღესაც ამერიკაში ცხოვრობს, დიდი ხანია, არ გვინახავს, თუმცა ხშირად ესაუბრობოთ ხოლმე ტელეფონით. გარდაიცვალა ილთამ ღვინიანიძე – არანევეულებრივი ადამიანი. დარჩნენ სამი – კახი, გივი და მურმანი... გარდაიცვალა ბელა... ეს მარტო კახის ტრაგედია არ იყო, ეს იყო მთელი ერისა და პირადად ჩემი ოჯახის ტრაგედია.

კახის და ბელას ურთიერთობაზე ბევრი ითქვა და დაიწერა. მხოლოდ ერთს ვიტყვი – კახი ჭკუშმარტი რაინდით იქცეოდა. ბელას ერთი წუთითაც არ უგრძენია, რომ უსუსური იყო. ის სჭირდებოდა კახის, ოჯახს და თეატრსაც კი...

მათი ოჯახის წყალობით რუსთაველის თეატრის კარი ჩვენთვის მუდამ ღია იყო. მთელი ჩვენი ოჯახით მიგვიპატივეს კახიმ და რობერტ სტურუამ, რომელიც სწორედ კახიმ დააკაშინა თავის მეგობრებთან. „კავკასიური ცარცის წრის“ ე.წ. გასინჯვაზე, რომელიც პრემიერას უსწრებდა წინ და დავრწმუნდით, რომ ეს სპექტაკლი ისევე მოხიბლავდა მსოფლიოს, როგორც ჩვენ – იმ დაუვიწყარ საღამოს. და ასეც მოხდა... დადიოდა თეატრი გასტროლებზე მსოფლიოს ყველა კუთხეში, რასაკვირველია, კახიც თეატრთან ერთად და არ მაჩხოვს ისე დაბრუნებულიყო თბილისში, რომ საჩუქარი არ ჩამოეტანა ჩემთვის.

კახი კავსაძე დიდი მსახიობია და, ამასთან ერთად, კეთილშობილი კაცი. კახი უყვარს ხალხს, ენდობა მას, სჯერა მისი. ალბათ ამიტომაცაა, რომ სწორედ მას, ერთადერთს, ეკითხებიან და ელიან პასუხს: „გვეშველება რამე, ბატონო კახი?“

რამდენიმე წლის წინ კახის ვარსკვლავი გაიხსნა რუსთაველის თეატრის წინ. ამ ცერემონიაში უძღოდა მშვენიერი სპექტაკლი „მოხუცი ჯამბაზები“, სადაც კახი ერთ-ერთ მთავარ როლს თამაშობს. თვითონ მოგვითხროს მოსაწვევები, მაგრამ მურმანი უკვე ძალიან ავად იყო და ჩვენ ვერ წავედით. თუმცა კახის გაუფრთხილები დეიდანქმის ნაქონი ძალიან კარგი გამაღივებელი შუშა – ლუპა და მისალაცი ბარათი. მურმანი სწერდა: „ჩემო კახი, ამ ღუპით მაინც თუ დაინახავ – გვეშველება რამე?“

მურმანიც საკმაოდ ენაბეზილი იყო, არც არტისტულობა აკლდა. საინტერესო სპექტაკლი დადგეს კახიმ და მურმანმა. კახი წვეს მე-9 საავადმყოფოში, უროლოგიის განყოფილებაში. დასჭირდა საკმაოდ რთული ოპერაცია... იმ დღეს დილიდან ბელასთან ერთად ვიჯექი მანქანაში, საავადმყოფოს ეზოში. მურმანი არ მოშორებია კახის. დაესწრო ოპერაციას და დროდადრო გვაგებინებდა ოპერაციის მსვლელობის ამბავს. ის დამეც კახისთან გაატარა. გავიდა რამდენიმე დღე. კახი უკეთესად... კრიზისმა გაიარა... უამრავი მზახველი ჰყავს.

ნ. მამალაძე, ბ. მირიანაშვილი, მ. მამალაძე კ. კავსაძე

წინასწარ დათქმეს და ერთ მშვენიერ დღეს პალატა მსახიობებით გაივსო. საუბრობენ. კახი თავის ამპლუაშია, მძიმე ავადმყოფს თამაშობს. ამ დროს შემოდის პროფესორი — მურმან მამალაძე, ქირურგის ქედით, თეთრ ხალათში, კისერზე ფონენდოსკოპით. სერიოზული და მკაცრი სახით გადახვდა მსახიობებს, მიესალმა ყველას და მიუბრუნდა ავადმყოფს: „როგორ არის შარდის გამყოფის საქმე?“ „უკეთ, პროფესორო, — პასუხობს კახი, — აგურ, ფანჯრის რაფაზეა“. პროფესორი იღებს ლიმონათის გამჭვირვალე ბოთლს, რომელშიც ნაღისფერი სითხე ასხია, დიდხანს ათვალიერებს, ხან სინათლეზე გახედავს, ხან შენახვარებს... რამდენჯერმე დაეცნოს, ბოლოს მიიყუდა და მოსვა... დაფიქრდა და ისევ მოსვა. ნაფიქრდა... ბოთლი ადგილზე დადო და თქვა: «Хорошо, хорошо... კმაყოფილი ვარ». და მძიმე ნაბიჯით დატოვა პალატა. ამ სცენას მსახიობები გაოგნებულები უყურებენ... სიტყვა არავის დაუძრავს, სანამ კახიმ ხარხარი არ ატეხა. ამ დროს მურმანიც შემოვიდა ჩვეულებრივი ტანისამოსით. ორივე სიცილით იჭუღებოდა. ბოლოს გამოტყდნენ, რომ ბოთლში ლიმონათი ესხა. ასე „გააშაყირეს“ რუსთაველის თეატრის მსახიობები „პროფესორმა და მისმა პაციენტმა“ — მურმანმა და კახიმ.

გ. კაჭარავა, გ. ვაღელი და კ. კახიძე

შეიძლება ითქვას, რომ კახი ჩვენი ოჯახის წევრია. ხდაც არ უნდა ყოფილიყოთ — სახლში, სამსახურში, აგარაკზე — მისი გამოჩენა დღესასწაული იყო როგორც უფროსი თაობისთვის, ჩვენი მშობლებისა და ურიცხვი ტყუილ-ისთვის, ისე უმცროსი თაობისთვის, ჩვენი შვილებისთვის და შვილიშვილებისთვისაც კი.

ერთხელ, როცა ურეკში ვიყვნებდით კახისთან ერთად, დაუეცარი რამ მოხდა. ვისხედით ზღვის ნაპირზე, კახი რადიაციას გვიამბობდა, თანაც ისე, რომ მიუღი დამხვეწებულები ჩვენსკენ იყურებოდნენ და ერთი სული ჰქონდათ, უფრო ახლოს მოსულიყვნენ ჩვენთან. უცებ ამოვარდა ქარი, ზღვა სულ გაშავდა... ერთ წუთში მოხდა ყველაფერი ეს და მოულოდნელად გავიგონეთ განწირული ხმა — помогите! შორს ზღვაში ბუნდოვნად მოჩანდა ვიდაცის სილუეტები. სანაპიროზე უამრავი ხალხი ირეოდა, თუმცა მხოლოდ კახი გადახტა აბოშოქრებულ ტალღებში და სიკვდილს გადაარჩინა სრულიად უცნობი ქალბატონი.

კახის თითოეული მოსვლა ჩვენთან დიდი სიხარული იყო და არის. მას ყველასთვის ჰქონდა რაღაც სათქმელი, მისი იუმორი გადამღები იყო და უბრალო ამბავებიც კი ისე მოკვეებოდა, გეგონებოდა, სპექტაკლს ესწრები. განსაკუთრებით საინტერესო იყო მისი ყოველი დაბრუნება გასტროლებიდან. იყვებოდა იქ მიღებული შთაბეჭდილებების გახიარება. ერთხელ ფვლინის „ტბილი ცხოვრება“ წარმოგიდგინა. გავიდა ხანი. ჩვენ ეკრანზე ვნახეთ ეს ფილმი და ისეთი შეგრძნება გვქონდა, რომ უკვე წანახი გვქონდა, იმდენად შთაბეჭდილი იყო კახის მონათხრობი.

მამაჩემის უეცარმა სიკვდილმა დედა იმდენად გამოიყვანა წყობიდან, რომ ვერ ეცნობოდა. დრო ვერ უშუშებდა ტკივილს, ვერც ჩვენ — შვილები და შვილიშვილები ვახერხებდით, რომ ცოტათი გაგვეხალისებინა დედა. ბოლოს, დიდი ხეწნა-მუდარის შემდეგ, დაეყოლიეთ და წამოგვეყვანა ლიბავაში. ვიყავით ამ უღამაშეს ადგილას, მშვენიერი ამინდი იყო, წყნარი ზღვა, ბავშვები მხიარულობდნენ, მაგრამ დედა ისევ თავის თავში იყო ჩაკეტილი. ჩამოვიდა კახი... და ლიბავაში ჩვენი ყოფნა დღესასწაულად იქცა. საღამომობით სულ რაღაცეებს ვეცხვებოდა და ეს ნამდვილი სპექტაკლები იყო და ყველაზე მეტად სწორედ დედა იცნოდა. კახიმ თავისი ნიჭით, იუმორით, კაცთმოყვარეობით, შეიძლება ითქვას, დაგვიბრუნა დედა. შემდეგ თბილისშიც ერთად წამოვიდნენ და მას მერე დედა სულ იხსენებდა, მე ასე არასოდეს მიმეზავრიაო.

ძალიან დიდი ხნის წინ მურმანის დაბადების დღეს აღენიშნავდით. კახი თავის ჩვეულ აპლუზში იყო. მღეროდა, რაღაცებს ევებოდა, უკრავდა, მოკლედ, ნამდვილი ზეიმი იყო. ჩვენი შვილიშვილი ელენე 5-6 წლის იქნებოდა. ბავშვი მონუსხულივით უკერებდა კახის. ძალიან გვიანი იყო, კვებულები. ბები დაბინჯ-მოქოქი. ელენემ კახისკენ თითი გაიშვირა და მიპასუხა: „სანამ ეს აქ არის, მე არ დაეძინებ!“.

ასე აჯაღოებს კახი ევებას. ვიხიანაც თუნდაც მცირედი შეხება აქვს. აჯაღოებს თავისი ენერგიით, ენამახვილობით, გარდასახვის საოცარი უნარით. სიკეთითა და ადამიანობით.

მურმანის ავადმყოფობა ძალიან განიცადეს კახიმ და გვიამ. მოდიოდნენ მის სანახავად სახლშიც და მერე საავადმყოფოშიც. ერთ-ერთ მოსვენებაზე მურმანი უკვე ძალიან ცუდად დახვდათ. ვერც ისაუბრეს, იქვე თავისთვის თვალდახუჭული. ადგნენ და წაიყინნენ. არ დამაიწყებდა, როგორ მიდიოდა ეს ორი ახოვანი კაცი, მსრებზამოყრდინი, უტყვენი, შეძრულნი იმით, რომ მაღელ მხოლოდ ორნი დარჩებოდნენ.

გადიოდა წლები, ასაკი გვემატებოდა. შეილები ისრდებოდნენ. კახის შვილმა, ირაკლი კავსაძემ გადაცურა ოკეანე და დღეს ამერიკის თეატრალურ სამყაროში დაიმკვიდრა ღირსეული ადგილი.

ერთ-ერთ ინტერვიუში კორეხსოვდნენ ეკითხება კახის: როგორ შეეგუეთ ბელას გარეშე ცხოვრებას? კახიმ უპასუხა: „მე ვისწავლე ბელას გარეშე ცხოვრება“. მეც ასევე ვსწავლობ, ჩემო კახი. ცხოვრება რთულია და მოულოდნელობებით სავსე. ჩემი ზღაპარი დამთავრდა, მაგრამ იმედი მაქვს, ეს ზღაპარი ჩვენი შვილებისა და შვილიშვილების ცხოვრებაში გრძელდება.

ჩემო კახი! ჩვენი მეგობრობა 50 წელზე მეტს ითვლის. მე ყოველთვის ვგრძნობდი შენს სიყვარულს და მხარდაჭერას. ძალიან მიყვარხარ. შენ დიდი პიროვნება ხარ და მთელ საქართველოს უყვარხარ. დმერთს ვთხოვ, დიდხანს გაგვახაროს შენი მიღწევებით და კაცური კაცობით.

ღმიტრი კიკვაძე

კახი კავსაძეს ადრეც ვიცნობდი, როგორც რუსთაველის თეატრის მსახიობს, მაგრამ ჩვენი დიდი ახლობლობა, ნათესაურ დონეზე, ბელა მირიანაშვილის უახლოესი მეგობრის მანანა (ფისო) ჩიკიშვილისა და ჩემს შორის ქორწინების შემდეგ დაიწყო. სამწუხაროდ, დღეს აღარც ბელაა ცოცხალი და აღარც ფისო. ამ მიმე რეალობას ვერსად გავუქცევით, მაგრამ ჩემი და კახის ურთიერთობა ძველებურად გრძელდება. ეიცონებთ იმ დროს, სულ ერთად რომ ვიყავით, ხან პლესანოვს, მისი განუმეორებელი დედის, ქალბატონ თამარ ცაგარეიშვილის, ახლობლებისათვის – კაკალას, გარემოცვაში, ხანაც ჩემთან ჭაჭაყაძის პროსპექტზე თუ მიცკევიჩზე. განსაკუთრებით ხშირი იყო ეს შეხვედრები მირიანაშვილებში, ბელას დასთან ნინასთან და მის მეუღლესთან – ბანანა თოფურიძესთან. არაჩვეულებრივი საზოგადოება იყრიდა ხოლმე იქ თავს. ბანანას ოჯახის წევრები: მისი და – ქალბატონი ნონა თოფურიძე, მეუღლესთან – ბონდო კუჭავასთან ერთად, აქეთ რუსო, ბანანას ძმა... ქალაქის კოლორიტები: ოთარ გაბეღაშვილი, გურამ ბაკურაძე, ანზორ გახარია, თარხან თავართქილაძე... რომელი ერთი გავიხსენო...

საოცარი სიყვარულით იყო გასხივონებული ჩვენი ყოველი შეხვედრა და ამ შეხვედრების სული და გული იყავი შენ, ჩემო კახი და ჩვენც, შენი ნიჭიერებისა და კაცობის ღირსეული დამფასებლები, ასეთ სიამეკილობაში ვატარებდით დროს. რაღაც განსაკუთრებულია შენში, ბევრი ჩემი ახლობლისა და მეგობრისგან განსხვავებული, გამორჩეული... ასეთიარად გზედავ და მაქვს ამის საფუძველი – ყოველი შეხვედრა შენთან, ჩემო კახი, თუნდაც დღეში რამდენჯერმე, ამის დასტურია. რაოდენი აღტაცების მომგვრელია შენი აღფრთოვანებული შემახილი, მოსაღებება. როგორი გამჭვირვალე ხარ, უშუალო, თავისუფალი, კეთილგანწყობილი. სიცოცხლის, სიხალისის მომნიჭებელი, ამიტომაც უყვარხარ მთელ თბილისს, მთელ საქართველოს. უნიკალური შემოქმედი და არაჩვეულებრივი პიროვნება...

როგორი მეუღლე ხარ?! ან როგორი მამა, ან ბაბუა?! ნათესაების, მეგობრების, ახლობლების მოყვარული. როგორც მსახიობი, ხომ ხარ დამაზი გოგოს გულის მოსაგებად აქვლებს რომ დასდევ, ღვინის ქურდებს მარანში რომ ამღერებ, ქარის წისკილებს რომ ებრ-

ძვი, აბდულას რომ გვაყვარებ, იორამის დიდი ნაბიჯებით რომ მიჰყვები ოცნების მატარებულს... მასტერ კლასი ხარ, რომელი ერთი ჩამოთვალა, ასზე მეტი როლი კინოსა და თეატრში და ბოლოს რუსთაველის თეატრის სპექტაკლი „მოხუცი ჯამბაზები“... როგორ გაიბრწყინე ისევ: ჯერ კიდევ ბევრი როლი გაქვს სათამაშო, ბევრი საქმე გაქვს გასაკეთებელი.

უფალი ყოველთვის დაიფარავს მას დიდი კაცობისა და უანგარო სიყვარულისთვის. ჩვენც ხომ ეს გვინდა.

ლერი წეროძე

კახიშე შემიძლია დაუსრულებლად ვილაპარაკო. ის ჩემი ბავშვობის ძმა და მეგობარია. წარმოგიდგენიათ, მთელი ცხოვრება ერთად მოვიდეთ, უერთმანეთოდ არც გვახსოვს ერთმანეთი, თუ შეიძლება, რომ ასე ითქვას. საოცარი გარდატეხების პერიოდს დაემთხვა ჩვენი ბავშვობა. აბა წარმოიდგინეთ, ჯერ დიდი სამამულო ომი იყო, მერე თითქოს მშვიდობამ დაისადგურა, მერე გარდაიცვალა სტალინი და ქვეყანა მოიცვა დიდმა დეპრესიამ და მომავლის ვერსუცნობამ. ასეთ დროს გაზრდილი თაობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი თვისება იყო ცხოვრებაში საკუთარი ადგილის დამკვიდრება. უწიგნურობა ან უცოდინარობა სირცხვილად ითვლებოდა მაშინ. ეს სულაც არ ნიშნავდა იმას, რომ ღვდიკოს ბიჭებად გაიზარდეთ. არა, პირიქით, ქუჩაც ვიცოდით, სპორტშიც ვიყავით ჩაბმულები, ხელოვნებასაც ვაფასებდით და, რაც მთავარია, კარგად ვსწავლობდით. ამ მხრივ ჩვენს სამეგობროში ირაკლი ღვინიაძე გამოირჩეოდა, თუმცა რომელს ვერ გამოარჩევდი? ჩვენი კლასიდან იმდენი ოქროს და ვერცხლის მედალოსანი იყო, რომ ზოგიერთი რაიონის სკოლებში, ერთად აღებულში, არ იყო ამდენი. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი ბიჭების უმრავლესობა ტექნიკური საგნებისადმი იყვნდა განსაკუთრებულ ინტერესს, კახის ბავშვობიდანვე ჰქონდა მიდრეკილება ხელოვნებისა და ლიტერატურისადმი. ეს ბუნებრივიც იყო. ისეთ ოჯახში აღიზარდა, თანაც გარეგნობაც ხელს უწყობდა. სულაც არ გაგვეკვირვებია მისი არჩევანი. მახსოვს, როგორ დავირაზმეთ ერთად „ბახტინის“ პრემიერაზე. როგორ გვიხაროდა, რომ ჩვენი უახლოესი მეგობარი რუსთაველის თეატრის სცენაზე დადგა და გარკვეულ წარმატებას მიაღწია.

ჩემი ცხოვრება ისე აეწყო, რომ მე მალევე საცხოვრებლად მოსკოვში მომიწია გადასვლა, თუმცა ჩვენი ძმობა და მეგობრობა ერთი წუთითაც არ შეწყვეტილა. როგორც მოგეხსენებათ, იმ პერიოდში თეატრი ხშირად ჩამოდიოდა გასტროლებზე, თანაც კახის რუსულ კინემატოგრაფთან ურთიერთობის ამბავიც ყველამ იცის. უამრავ რუსულ ფილმშია გადაღებული, ასე რომ, ჩვენი შეხვედრები ახლა უკვე მოსკოვში გრძელდებოდა. მისი ყოველი ჩამოსვლა იქ დიდი დღესასწაული იყო ჩემთვის. ხომ ასეთი პოპულარული კაცი გახდა, ყველასთვის საყვარელი — პიროვნულად ოდნავადაც არ შეცვლილა.

სხედან: მ. მამალაძე, ლ. წეროძე
დგანან: კ. კახიასძე, რ. ბახაძე

ის ისეთივე დარწა, როგორიც ბაეშეობიდან მასხივს და მიეკარს. საერთოდაც, კახი არაჩვეულებრივია. უკეთილშობილესი ადამიანია. ჭირში თუ ღვინაში გვერდში მდგომი, მეგობრის მოყვარული და გამტანი. მარტო ბელახთან მისი ურთიერთობა რად ღირს, ამ ღვთისწიერ, უკეთილშობილეს ადამიანთან. რომელსაც მიეღო თავისი ცხოვრება მიუძღვნა. მოხდა ის, რაც არაერთი შემთხვევაში არ უნდა მომხდარიყო. მაგრამ ყველაფერი ღვთის ნებაა და კახი ამ ტრაგედიის შემდეგაც ბელახს ერთგული დარწა. მას შეეძლო ოჯახი შეექმნა, ცოტათი მაინც შეეძლებოდა საკუთარი ყოფა... თუმცა – არა! მან, უპირველეს ყოვლისა, საკუთარ თავს არ მისცა მისი უფლება. ბელახს ადგილი ვინმე სხვა ქალს რომ დაეკავებინა მის ცხოვრებაში. ამიტომაცაა ის ახეთი ზნეუთილი და სიყვარულს შეწირული კაცი.

ირაკლი (ილთამ) ღვინიაიძე

(წერილი დაიწერა 1985 წლის ივლისში)

ამ საფხულს საქართველოს სახალხო არტისტს – კახი კაცხაძეს 50 წელი შეუსრულდა. სამსახიობო მოღვაწეობასთან ერთად, კახი ძალიან კარგი მძღოლია. მეითხველისთვის საინტერესო იქნებოდა მისი ბაეშეობისა და ახალგაზრდობის მეგობრების მოგონებანი, თუ როგორ ისწავლა კახიმ ავტომობილის მართვა.

ავტომშენებლობის ისტორიკოსები თხრობას ცხენიანი ერლით იწყებენ, შემდეგ ეხებიათ ევლოსიპედს. მოტოციკლს და ბოლოს ავტომობილზე გადადიან. კახიმაც მძღოლის პროფესიის დაუფლებისათვის დაახლოებით ეს ეტაპები გაჩვენა.

ორმოციანი წლების დასასრულისათვის მეხუთე კლასში ესწავლობდით. სკოლიდან კარლ მარქსის მოედანამდე, ხალაც კახი ცხოვრობდა და ცხოვრობს. პლუხანოვის პროსპექტით მიუვლიხივდს. მოედანზე კარგა ხანს ემასლათობდით და მეჩე სახლებში ვიშლებოდით. ქალაქში ავტომანქანები ჯერ კიდევ კანტო-კუნტად მოძრაობდა, სამაგიეროდ ერლები და „ღვინიკები“ იყო უხედა. გასეირნების მიზნით ამ ტრანსპორტზე უკნიდან ჩამოკიდება საკმაოდ სარისკო საქმე იყო: მეეტლებს გრძელი შოლტები ჰქონდათ და ძალიან ზუსტადაც ხმარობდნენ. ჩვენ ერთი მწვენი სამხედრო ოთხთვალა მივყვინემთ. ოთხთვალა გრძელი იყო, კოფოზე ქერა ჯარისკაცი იჯდა და სულ ჭკნებით მივრტყებოდა ხოლმე ნახუქ წითელი ცხენებს. ზუსტად ჩვენი სკოლიდან გამოსვლის დროს ჩამოვივლიდა და ჩვენც, ძალაუბნებურად, უკნიდან შემოვატებოდით ხოლმე. მოგვიტრიალდებოდა ჯარისკაცი, ჩვენს წინაპრებსაც დაწერილებით მოიხსენიებდა, მათრახსაც გვიჩვენდა, მაგრამ ვერ გეწვდებოდა და ამასობაში კარლ მარქსის მოედანსაც მივადწვევდით ხოლმე. მემზარული პროზის დაუწერელი კანონებით, იმ ჯარისკაცს ვერ მშვენიერ დღეს კახი კოფოზე უნდა მიეწვია და მისთვის მათრახი და სადავეები გადაეცა. ხინამდილეში, ერთ მშვენიერ დღეს, ჯარისკაცი მოკლე მათრახის მაგიერ, გრძელი შოლტით მოგვიტრუნდა და მიზანში, ცხადია, კახი ამოიღო, რადგანაც კახი თავიდანვე ყველა წვენი-განზე ერთი თავით მაინც იყო მაღალი და უკვე წვერ-ულვაშიც ეტყობოდა. საერთოდ, კახის ხშირად ირჩევდნენ ხოლმე მიზნად: სკოლაშიც, როცა ვიცვალდებოდით, მასწავლებლები მაინცადამაინც კახის უსაყვედურებდნენ – ამოდენა კაცი ხარ და არც კი გრცხვენიაო. კახის სულაც არ რცხვენოდა, რადგანაც ასაკიცა და ჭკუაც ზუსტად წვენისთანაა ჰქონდა, მაგრამ, ყოველი მშთხვევისათვის, დარცხვენია სახეს მიიღებდა ხოლმე.

შემდეგი ეტაპი ევლოსიპედი იყო. ახლადმოგადახდილი ქვეყნის მრეწველობას ევლოსიპედების წარმოებისათვის არ ეცალა და ჩვენც ევლოსიპედზე მხოლოდ ოცნება თუ შეგეპილო. ერთხელ სკოლაში ჩვენმა კლასელმა გუნუმ გვახარა – ევლოსიპედი მაჩუქეს და სადამოს ჩემთან ამოდიოთ. ავედით. გუნუმ სკოლის ახლოს, ტურგენევის ქუჩაზე ცხოვრობდა. თითქმის მთელმა კლასმა მოიყარა აქ თავი. ევლოსიპედი საშუალო ზომისა აღმოჩნდა, ძველი და დანჯდრეული, სამაგიეროდ, ხელისუზარაინი იყო და ზარიც ჰქონდა. გადაეწვიტეთ, ორ-ორი დაემჯდარიყავით. პირველები, ცხადია, ზაური და ნიკო დასხდნენ, როგორც გუნუს კარის მეზობლები და ერთგვარად ევლოსიპედის თანამფლობელები. ნიკო უკან, საბარგულსზე, იჯდა, ფეხები მიწაზე დასთრევდა, ხელებით კი გვაჩვენებდა, თუ რაოდენ უსასღერო იყო მისი სია-

მოგება; ზაურს გვერდზე მიხედვის თავიც არ ჰქონდა, ისე ატრიალებდა სატერფოვლებს. რამდენიმე დაცემის შემდეგ წრე დაამთავრეს და კახისა და გივის ჯვრიც დადგა. გუნემ ერთი კი წამოიკნაწა - ეგენი ჯობია, ცალ-ცალკე დასხდნენო (გივი ზომებით ოდნავ თუ ჩამოუვარდებოდა კახის), მაგრამ ხმას ვინ ამოაღებინებდა - ცალ-ცალკე ჯდომით რიგი ხომ ორჯერ გაიწელებოდა. კახიმ ველოსიპედის საჭე ჩაბღუჯა და დაგვირდა - ახლა კლასს გიჟყვებით! დასხდნენ თუ არა, ველოსიპედმა ერთი გულისგამგმირავად ამოიკვნესა და წვირილ დეტალებად დაიშალა. ცხვირჩამოშვებულებმა ველოსიპედის ნაშთები შეგავრთვეთ და ყურებჩამოყრილ გუნეს გადავეცით.

ა. ხახუტაშვილი, გ. გაღვილი, კ. კახიძე, ი. ლეონიძე

მეშვიდე კლასში ოთარს დავემუგებოდით. ოთარიც ჩვენი უბნელი იყო, ველოსპორტს მისდევდა და უკვე ძლიერ სპორტსმენად ითვლებოდა. მისი თაოსნობით გავეცანით კამოს ქუჩაზე მდებარე ველოდრომს, რომელიც მაშინ ერთადერთი იყო ქალაქში. ტრეკზე მსუილით დაპროდნენ სარბოლო ველოსიპედებზე ამხედრებული სპორტსმენები, უბრალო გახვირების მსურველთათვის კი საგზაო ველოსიპედებს აქირავებდნენ. ტექნიკური მდგომარეობით გასაქირავებელი ველოსიპედები გუნეს ველოსიპედს ვერაფრით ჯობდა, სამაგიეროდ, დამტკრევისთვის პასუხს არავინ გთხოვდა და ხუთ მანეთად (ძველი კურსით) შეგემლო, მთელი საათი გახვირნა ტრეკის შიგნითა მოასფალტებულ ბილიკზე. აქაც თითქმის მთელი კლასი ერთად დადიოდა და ველოსიპედის სატერფოვლებს იმ ხუთი მანეთის უკანასკნელ კაპიკამდე დაუხვებლობდა ვატრიალებდით. რამოდენიმე დღის შემდეგ ჩვენს კლასში მკვეთრად გამოიკვეთა ჩემპიონი - კახი! ჩვენზე მოპირებულმა ბრწყინვალე გამარჯვებებმა კახი ისე დაარწმუნეს საკუთარ უძღვევლობაში, რომ ოთარიც კი გამოიწვია ორთაბრძოლაში. სუსტად დავეთქეთ შეჯიბრების პირობები - სპრინტი, ე.ი. სამი წრე ტრეკზე. ოთარი ცოტა ხნით ველოტრეკის კულუარებში მიიმაღა და იქიდან დირექციის ნებართვითა და ორი ახალთახალი, უმსუბუქესი ველოსიპედით დაბრუნდა. კახი პირველად ჯდებოდა სარბოლო ველოსიპედზე, ამიტომ წინასწარ ვირაუებზე ეცემა. წითელი მისური, შავი ტრუსები და თავზე ტყავის ჩაქანა, კახი სასკოლო ფორმაში იყო, ოღონდ გრძელი, ფართხუნა შარვლის ცალი ტოტი (ჯაჭვის მხარეს) მუხლამდე ჰქონდა აკაპიწებული. ჩვენ რამდენჯერმე გვქონდა სპრინტი ნანახი. ძალ-ღონის დაზოგვის მიზნით სპორტსმენები პირველ ორ წრეს კუს ნაბიჯით გადიოდნენ, ვირაუებზე მალდა ასვლას ცდილობდნენ და თან ერთმანეთს ცვრად უთვალთვალებდნენ - მეტოქე წინ არ გაეარდესო. მესამე წრეზე ხარი დარეკავდა, რომელიმე მათგანი უცებ მკვეთრად გაიქცეოდა წინ და მეორეც თავქუდმოგლეჯილი დაედევნებოდა ფინიშამდე. კახიმ ყველა ეს რიტუალი უკუაგლო და ორიგინალური ტაქტიკა აირჩია. სტარტის მიცემისთანავე წინ გაიჭრა და ოთარი თითქმის მეოთხედს წრით უკან მოიტოვა. ტრიუმფა გაინაბა. ჩვენი კლასი უფროსი მწერთელს შემოეხვია, მაგრამ ბატონმა ტიტიკომ თავმოუბრუნებლად მოგვიღო - ჯერ მოიცადეთო.

მოხდა ის, რაც უნდა მომხდარიყო. ოთარი თანდათან წამოეწია კახის, თვალში ჩაუჯდა და მესამე წრეზე უკან სდია, შემდეგ მკვეთრად აუხვია ვირაუზე, იქიდან თავებრუნდამხვევი სინ-

ქართი დაქანდა და ფინიშზე კახის თითქმის ნახევარი წრით მიახსნო. ტრიბუნამ სტვენითა და ღრინაცვლით იფეთქა. კახიმ, ვითომც აქ არაფერია და მე ჩემთვის ვსვირნობო, ისე გააგრძელა გზა. ჩვენმა კლასელმა წვენიტ ჩამოყარა ყურები. ბატონი ტიტოკო დინჯად მოგვიბრუნდა – მაგ ბიჭმა რომ ვარჯიში დაიწყო, კაცი გამოვალ. ვინც ბატონ ტიტოკოს იცნობდა, მიხედვობდა, რომ ეს სიტყვები კახის უდიდესი ქება იყო. ცოტა გამოვცოცხლდით, მაგრამ ტრიბუნა არ ცხრებოდა. უცებ კახიმ მკვეთრად დაამჯეროშა და ტრიბუნას შემოუტრიალდა: „რა მოგივიდათ, რა სტვენა აგიტყდათ, თქვენი...“ და მრავალხართულიანი შეკურთხება მიაფრქვია. შეკურთხებამ ტრიბუნაზე საოცრად იმოქმედა – სტვენა მხიარულებით შეიცვალა. იქნებ იმიტომ, რომ თითოეული მაყურებლის წილად კურთხევის პატარა ნაწილი თუ მიდიოდა, ან იმიტომ, რომ კახის მრისხანების მიღმა სიკეთე და უბოროტობა მონანდა, მაგრამ ფაქტი ერთია: ტრიბუნა გულიანად იცინოდა და ეს სიცილი დაცივიც კი არა, აღიარების სიცილი იყო.

თემას გადაუხევევთ და ვიტყვით, რომ საჯაროდ შეკურთხების უნარი კახის შემდეგშიც გაქცა. მაგრამ კახის შეკურთხება სავსე იყო ისეთი უშუალოდით, არტისტიზმით, ტემპერამენტითა და თუ გნებავთ, მიაშიტობით, რომ საწყენად არავის არასოდეს მიუღია. ამ რამდენიმე წლის წინათ ცნობილმა ოპერატორმა ლომერ ახვლედიანმა გაიხსენა: ქართლის ერთი სოფლიდან დაღლილ-დაქანცულები ავტობუსით გზისკენ მიდიდნენ. ჯერ ავტობუსს რაღაც გაფუჭებოდა, მერე უადრია და ისედაც გრძელი გზა კიდევ უფრო დაგრძელებულა. კახი წინ, ფანჯარასთან მჯდარა და შეკურთხება ამინდს, ავტობუსის კონსტრუქტორებს, მძღოლს, გარაჟის გამგეს, გზის მშენებლებს... შეკურთხების ყოველ ახალ მუხლზე გადაძვებოდა ჯგუფი გულიანად ხითითებდა. ჯგუფში ახლადმიღებულმა ერთმა ყმაწვილმა ეს შეკურთხება კინოს სამყაროს სტილად ჩათვალა და თვითონაც შეეცადა მიბაძვას. იმ წამსვე ავტობუსში ერთი ალიაკოთი ატყდა. მძღოლს ავტობუსი გააჩერებინეს და იმ „თახვად და უზრდელ“ ყმაწვილს ავტობუსის დატოვება მოსთხოვეს. – კი მაგრამ, ბატონი კახი რომ მთელი გზა იფინებო... ძლივს ამოუღელდნენ დაბნეულ ყმაწვილს.

– კახი კი არ იფინებდა, კახი ხუმრობს და გვართობს. შენ კიდევ ხუმრობისა და გინების გარეშად რომ ისწავლი, მერე ამოდი ავტობუსშიო. ისევ კახის გადაურჩენია ის ყმაწვილი ავტობუსიდან ჩამოსმას.

მორტოკელის პერიოდში მეცხრე კლასში დაიწყო. ამ დროისათვის კლასში უკვე ჩამოყალიბდა სამი ჯგუფი. ჰუმანიტარებისა, ტექნიკოსებისა და გაურკვეველთა. ჰუმანიტარები ეწაფებოდნენ პოეზიასა და მხატვრულ ლიტერატურას, ზოგნი ჩუმი-ჩუმად თვითონაც წერდნენ, დადიოდნენ თეატრებსა და ოპერაშიც, და ცოტა ცხვირაწვეთ უყურებდნენ დანარჩენებს. კახი, ცხადია ჰუმანიტართა ჯგუფის ტიპური წარმომადგენელი იყო. მაშინ მსახიობობა აზრადაც არ მოსდიოდა და მამა-პაპის – გამონეწილი მომღერლების ტრადიციის გაგრძელებას ფიქრობდა, ოღონდ, ბუნებრივია და სკალას სცენაზე უნდა ემღერა და მხოლოდ მსოფლიოში სახელმწიფოებრივი დაბრუნებოდა ჩვენს ოპერას. ტექნიკოსები უფრო ფიზიკასა და მათემატიკას სწავლობდნენ, დადიოდნენ მორტოკლებსა და პირნერთა სასახლის ტექნიკურ წრეებში და ჰუმანიტარებს ცოტა შერეკილებად თვლიდნენ. ამ ჯგუფის ძირითადი საღაპრად იყო: „...რომ სტუდენტებს აღმართში ვერაფერი გაასწრებს...“ რომ ქალაქში „უქიქინედ“ ცნობილი ავღაბრელი გოგია ამერიკული ვოლისით ცირკის კიბეებზე ავიდა, ცირკს წრე დაარტყა, იმავე გზით უკან ჩამოვიდა...“

ყველაზე დიდი და მრავალფეროვანი ჯგუფი გაურკვეველებისა იყო, რომელთა უმრავლესობას ჯერაც ვერ განესაზღვრა თავისი ინტერესი, თუმცა ისეთებიც იყვნენ, რომ არც ტექნიკა აინტერესებდათ და არც

მ. შამალაძე, კ. კახიძე, ი. ლეინიანიძე

პუმინტარული დარგები. უნდა ითქვას, რომ ამ ინტერესების ჩამოყალიბებამ თითოეული ჩვენ-
განის ფიზიკური მონაცემების მნიშვნელობა შეამცირა, ინტელექტუალური კი წინ წამოსწია
და, შესაბამისად, კლასის იერარქიაში ცვლილებები შეიტანა. ეს ცვლილებები კახის არ შე-
ესო და იგი უწინდებურად კლასის ღლიდურთა ჯგუფში დარჩა, თუმცა თავის დიდ ფიზიკურ
უპირატესობას კახი არც წინათ იყენებდა ხოლმე.

ერთხელ, გაურკვეველთა ჯგუფის წარმომადგენელმა – მერაბმა ტექნიკოსები გვერდზე
გახიზო და გამოეცხადა – მოტოციკლის შეძენაში უნდა დამეხმაროთ, ერთი მოაწმინდელი
ნიკაა, ხალხსაღამათი სპორტული „ოიო“ აქვს და ათას ხუთასს აფასებსო. თქვენ ამომყვით,
მოტოციკლს რაიმე ისეთ წუნს უპოვით, რომ ათასს ორასად დაგვითმოსო. (მერე გამოირკვა,
რომ მერაბს არც ათას ორასი ჰქონდა, უბრალოდ, თავისი მეგობრების, ამხანაგების და ნათე-
საგების რაოდენობა დაუთვლია – ასოცი კაცი – და ყველამ რომ თითო თუმანი ხანგრძლივით
ვადით მასხსხოს, ათასს ორასს მანეთს თავისუფლად მოვაგროვებო). აღტაცებით დავთანხმდით
– მერაბის მოტოციკლი ხომ წვენიც იქნებოდა. კახიმ – მეც წამოვალო. თქვენ სუველანი ღა-
წირაგებას ჰგავხართ, მე კიდევ სოლიდურად დავვლადარაგები და ფასს სულაც გავუზნახევრე-
ბო, თანაც მოტოციკლს გამოვცდი – ცოტას გაგივლ-გამოვივლი, ოღონდ თქვენ მოტომბრო-
ლულად უნდა გამასაღოთო.

ეს გავლა-გამოვლა არავის არ მოეწონა. მოტოციკლს ხომ უკვე ჩვენად ვთვლიდით და
გუშუს ველოსიპედის ბუდიც გვახსოვდა, მაგრამ ფასის განახევრების დაპირებამ მერაბზე გა-
დამწვევრად იმოქმედა და საღამოს ტექნიკოსთა ჯგუფი, კახისა და მერაბის მეთაურობით,
ბესიკის ქუჩას შეუყვია. გზაში კახის სახელდახელოდ ვუხსნიდით მოტოციკლის მოწყობილ-
ობას და, რაც მთავარია, ვასწავლიდით იმ ვერაგ დეფექტებს, გარეგნულად რომ არ ჩანს, მაგ-
რამ ფასის დაწვევის საფუძველს რომ ქმნის. ბოლოს ნიკას სახლამდე მივადღეთ. ახლო-მახ-
ლო მესობლებს უკვე გაუგოთ, მოტოციკლის შედეგებით მოდიანო და ერთხმად გვიქებდნენ
– ხელიდან არ გაუშვებ, ასეთ მოტოციკლს ვერსად იშოვებო. ცოტა არ იყოს გაგვიკრძალა
მათი ენთუზიაზმი. თვითონ ნიკა მვენზე გაცილებით უფროსი, წუში და ტანდაბალი ბიჭი აღ-
მოჩნდა. გარეცხილ-გაკრიალებული მოტოციკლი იქვე ქუჩაში ეყვნა. ეს იყო ჩვეულებრივი,
ცოტა მოძველებული საგზაო იუ-49, რომელსაც სპორტთან ისეთივე კავშირი ჰქონდა, რო-
გორც საკერავ მანქანას, მაგრამ პატრონს ფარანი მოუხსნა, მის ადგილას თუნუქის ნომრია-
ნი ფირფიტა მიემარებინა და ამით მისთვის სპორტული იური მიეცა. კახი ხომ წამოვლა და
მერაბმა ნიკას ცნობილ მოტომბროლულად და ძრავების დიდ სპეციალისტად გააცნო.

– ჯერ მანქანა ვნახოთ... – დიდმნიშვნელოვნად თქვა კახიმ, მოტოციკლით ჩამოხვლა და
რატომღაც უკანა თვალს დააკვირდა, მერე ძრავს ხელი გადაუსვა, წამოდგა და ნიკას დახვდა:
აბა, დაქოქე!

ნიკამ კიკ-სტარტერს ფეხი ჩამოკრა და მოტოციკლი გამაყრუებლად აღრიალდა. ტექნიკო-
სებისათვის ყველაფერი ნათელი გახდა – ერთი, რომ ნიკას მაყუწებიდან ბადებები ამოუძრო და
მეორე – მესობლების ენთუზიაზმი. და მაინც მოტოციკლის ღრიალმა ჩვენზეც უდიდესი შთა-
ბეჭდილება მოახდინა. მოგეხსენებათ, ინგლისელი მექანიკოსის ნიუკომბის ნათქვამი: „პროფ-
ეგებს ხმაური სიმძლავრის სინონიმო ჰგონიათ.“ კახი გაზის სახელებს წაეტანა და მკვეთრად
შემოტრიალდა – აქამდე თუ ხმაური ზარბაზნის ცალკეული გახსოვლებისაგან შესდგებოდა,
ახლა ერთ გამაყრუებელ და დაუსრულებელ გახსოვლად გადაიქცა და ყურთასმენა წადიო.
იქაურობა მაყუწებიდან გამოსროლილმა შეემა ბოლმა დაფარა. კახი ისევ დაიხარა, მაყუწს
ყური მიადო და შემდეგ ნიკას ჩასახა: – დგუშის მეორე საკომპიუტერი რგოლი ცოტა სუს-
ტიაო! ნიკა სულ დაიბნა – ასეთ ხმაურში სუსტი რგოლის ხმას კი არა, კაცის ძე დგუშის
მოგლეჯასაც ვერ გაიგონებდა. კახიმ დაბნეულობით და კვამლის ღმუხლით ისარგებლა. მო-
ტოციკლს მოახტა, – ახლა სიარულში გავსინჯოთო – ადგილიდან მოწყდა და კვამლში ჩა-
ინთქა. სტარტი ბრწყინვალე იყო, მაგრამ ეს ბრწყინვალეობა კვამლის გაფანტვასთან ერთად
გაქრა. მოტოციკლი ხტუნვა-ხტუნვით და თავმბრუდამხვევი ზოგზავებით მიბლუოდა დაღმარ-
თზე, კახის ორივე ფეხი ქვაფენილზე დასთრეუდა და ამაოდ ცდილობდა მოტოციკლის შეჩე-
რებას. ყველანი – მყიდველიცა და გამყიდველიც, ახლო მესობლების თანხლებით, სირბილით
დავედევნეთ უკან. ყველაზე წინ ნიკა და მერაბი მიბრუნდნენ. ნიკა დროდადრო მერაბს მოუტ-

კ. კახიძე, ი. ლენინიძე, გ. გაღვლია

რიალდებოდა და ქოშინით ეუბნებოდა: – არა მგონია, ეკ კახი მოტომბოლელი იყოსო. მერაბი მეგრძე მუშტის ცემით იფიცებოდა – ეგეთი მოტომბოლელი საქართველოში მეორე არ არისო და მერე კახის გასაძახა – გაზს ნუ აძლევ, მუხრუჭს დააწეკიო! ჩვენი ჯგუფი სხამაღლა გაკიოდა მოტოციკლის გახანგრებელ ინსტრუქციებს, მუხობლებიც მორბოდნენ და თან გვირევენ, აუცილებლად იყიდეთ, ხომ ხედავთ რა ძალა აქვს, ამოდუნა კაცი ვერ აკავებსო...

მოტოციკლის ღრიალსა და მღვერვების ყავანში მთაწმინდის დაღმართი ორიოდ წუთში დაიღია და რუსთაველის პროსპექტს მივადექით. კახიმ პროსპექტ

ტი ცერად გადაჭრა, აქაც კვამლის ღრუბელი დააყენა და მოტოციკლი პირდაპირ სასტუმრო თბილისის წინ მდგარ ჭაღარა ავტოინსპექტორს დაუმიზნა. ინსპექტორმა, განერების მოთხოვნის ნიშნად, კვერთხი აღმართა – იმავე წამს ძრავი შელოცვილივით ჩაქრა და მოტოციკლი ზედ ინსპექტორის წინ გახვდა.

– მოტომბოლელი ვარ! – ღრმა რწმენით მიუგო როლში შეჭრილმა კახიმ.

– კი ბიძა, ნამდვილად მოტომბოლელი ხარ! – დაუჯერა ინსპექტორმა – ოღონდ მეტი აღარ დაჯდე მოტოციკლზე. ფეხით იარე და ისე იყავი მოტომბოლელი. მერე შეუჯგუფებულ მღვერვებში თვალებით ნიკა მოძებნა – შენ კიდევ, რომ აღრიადებ ამ მოტოციკლს, რამდენჯერ გითხარი, მაუწყები მოუწესრიგე-მეთქი. ახლა შენი მოტოციკლიანად მოუსხვი აქედან, თორემ თუ კიდევ დაგითივ, ამახს ჩამოგართმევ იცოდეთ...

უნდა ითქვას, რომ სამი წლის შემდეგ მერაბმა მაინც იყიდა ნიკას მოტოციკლი, რითაც მისი მუხობლების საუკუნო ღოცვა-კურთხევა დაიმსახურა. იმ დროისათვის უკვე სტუდენტები ვიყავით და სხვადასხვა სასწავლებლებში ვსწავლობდით, მაგრამ ერთმანეთს ვერ ვეღუოდით და მერაბის მოტოციკლიც საერთო საკუთრებად იქცა. თავდაპირველად სავარჯიშოდ ვაკეში დატარდით, სადაც ახლანდელი ზამთრის საცურაო აუზია, დიდი ტრიალი მიხდოდა იყო. კახიმ ტრიალიდან სტომატ კი ისწავლა და ნამდვილი მოტომბოლელივით დაუფულა მოტოციკლის მართვას.

მოტოციკლის პერიოდს ავტომობილის პერიოდი მოჰყვა. ისევე, როგორც ყველა მოტოციკლისტს, თეორიულად კახისაც შეეძლო ავტომობილის მართვა, მაგრამ პრაქტიკა სჭირდებოდა. პრაქტიკისთვის კი თავის მანქანას იოლად არავინ იმეტებდა. ჩვენი კლასელებიდან მხოლოდ მურმანის ოჯახს ჰქონდა საკუთარი „ობოდეა“ და როდესაც მურმანი ახერხებდა მანქანის დათრევას მეგობრებში გასასეირნებლად, მანქანის საჭესთან აუცილებლად კახი აღმოჩნდებოდა ხოლმე. უცხო მძღოლებისთვის კი კახის სპეციალური მეთოდები ჰქონდა დამუშავებული: რაგინდ უხიაგი მძღოლი ყოფილიყო, კახი მართვის მანერას შეუქმნდა, მერე ერთ რაიმე პატარა ხარვეზს გამოუძებინდა და იქვე შესთავაზებდა ამ ოპერაციის ჩვენებას უახლეს ზამეცნიერო დონეზე. ხშირად ეს მეთოდი ჭრიდა ხოლმე. ზოგჯერ მძღოლთან ვიწრო, პროფესიულ თემებზე საუბარიც ჭრიდა, რომლის შემდეგაც თანამოსაუბრეს შთაბეჭდილება რჩებოდა, რომ კახი რომელიმე მსხვილი საავტომობილო ფირმის ინჟინერ-გამომცემელი მაინც იყო. გარდა წინასწარ დამუშავებული მეთოდებისა, კახი ზოგჯერ ექსპერიმენტადაც ახერხებდა მანქანის საჭესთან მოხვედრას.

ერთხელ ჩვენს მეგობარს – ჯემალს ბაბუა გარდაეცვალა. ახლობლებთან ერთად, ჯემალის მეგობრებიც გვიანობამდე შევრჩით მის ოჯახში. მეორე დღეს დაკრძალვისათვის სამძიმარზე ჯგუფი უნდა ჩამოსულიყო სამეგრელოდან. რადგან მტარებელი ძალზე ადრე ჩამოდიოდა, ჯემალის მამამ ერთ „ვოლგაიან“ ნათესავს სადგურზე დახვედრა და მოსამძიმრეთა შინ მოყვანა სთხოვა. შემდეგ, როცა ახალგაზრდები მარტონი დავრჩით, იმ ნათესავმა დაიწყო – ახლაც გვიანა, ხვალ კიდევ უთენია უნდა ავდე და სამსახურში კაცად აღარ ვივარებო. კახიმ იქვე შესთავაზა – მანქანის გასაღები დამიტოვე და შენ მშვიდად დაიძინე, ასეთ დროს ერთმანეთს უნდა დავეხმაროთ. ნათესავი დაინტერესდა და დასტურისთვის ჯემალს გადახე

და. ჯემალმა კარგად იცოდა, რა შეცდომის გერემაც ჰქონდა კახის, მაგრამ მისი მზერა რომ დაიჭირა, ისევე თანხმობა არსია – დარდი ნუ გაქვს, კარგი მძღოლიაო. ნათესავის დაძინების-თანავე კახი მის დახმარებას შეუდგა და მთელი ღამე პირნათლად ესმარებოდა, მატარებლის მოხელისთვის სადგურშიც გაიარა, ჩამოსულები მანქანაში ჩაიხსა, ქალაქშიც გაახივრა – ძალიან ადრე რომ მივაღვყო, მეზობლებს შევაწუხებო – და კარგა მოგვიანებით მოუყვანა ჯემალს სახლში. გვარიანად გამოძინებული ნათესავი ძალიან კმაყოფილი დაუხვდა კახის, მაგრამ ცოტა გაკვირვებული იყო – სადგურამდე ოთხიოდ კილომეტრია და ნახევარი ავზი ბენზინი, ნეტავ, როგორ დახარჯაო. სხვათა შორის, ჯემალს რატომღაც ჩვეულებრივზე ორჯერ მეტი ბაბუა-ბებია ჰყავდა და იმ ერთ წელიწადში თითქმის ყველასთან მოუხდა დამშვიდობება. ჯემალის „ვოლგაიანი“ ნათესავი ისე შეეწვია კახის დახმარებას, რომ ყოველ დიკრ-ძალაზე თვითონვე აძლევდა მანქანის გასაღებს და აღარც ბენზინის ამბავს ეკითხებოდა.

ისე, სერიოზულად რომ ვთქვათ, კახიმ გაჭირვებაში მართლა უბადლო და უანგარო დახმარება იცოდა: ყოველგვარ პირად საქმეს გვერდზე გადადებდა და მთელ თავის ენერგიას იმ გაჭირვების გამოსწორებასა და შესწორებებისკენ მიმართავდა. ეს თვისებაც, მოუცლელობის მოხვედრა, კახის დღემდე შემორჩა და მის ძველ მეგობრებს ის ახლაც საიმედო ბურჯად ეგულებათ.

ახე და ამგვარად, კახიმ სამამულო მარკის თითქმის ყველა მსუბუქ მანქანაზე კარგი პრაქტიკა მიიღო და ავტომობილის მართვას გვარიანად დაეუფლა. თითქმის ამით შეიძლებოდა თხრობის დამთავრება, მაგრამ არ შეიძლება, გვერდი ავუაროთ მის ურთიერთობას ავტოინსპექციასთან, მით უმეტეს, რომ იმ დროს კახის მართვის მოწოდება კი არ ჰქონდა. ჩვენი დრმა რწმენით, სწორედ ავტოინსპექციასთან კრიტიკულმა შეხედვრებმა განაპირობეს კახის დაუშრეტელი ფანტაზიისა და იმპროვიზაციის უნარის განვითარება.

ერთხელ საფხულში ჩვენი მეგობრის – ილოს ძველი მოსკეითი ვესირობდით, მანქანას მძღვარი ძრავი ჰქონდა, მაგრამ ზომით პატარა იყო და კახი ორად მოკეცილი იჯდა საჭესთან. სწორედ ამ შეცვლილი ძრავის გამო, მანქანის საბუთებს წესრიგში მოყვანა ესაჭიროებოდა და ამიტომ ილო მიერეუბულ ქუჩებზე არჩევდა ხიარულს, კახიმ კი რუსთაველზე გასივრება აიწემა – ვინ გაგვანერებს, ჩვენთვის ვისა სცალიაო. რღა გაეწყობოდა, გმირთა მოუდინდან ლხინის ქუჩაზე ავედით და თვითრმა „ვოლგამ“ ისე ჩავეიქროლა გვერდზე, რომ მარტო მძღოლთან მჯდარი ღამაზმანის დადმინავ დიმილს მოგკართი თვალი, კახიმ – გასწრება როგორ გამოიხედეს! ძრავი ააღმუვლა, იმ თუთრ „ვოლგას“ წამოეწია და ბრწყინვალე სტილით გაუსწრო. გაუსწრო და იქვე, მთავრობის სასახლის წინ, რუსთაველისა და ნიჭაძის ქუჩის გადაკუთახე ავტოინსპექტორი გადაგველოდა.

– ეს რა დღი გამართეთ შუა რუსთაველზე, აბა, საბუთებიო!

– ახლა საბუთებსაც წავგართმევენ, მანქანასაც და მამაღმერთიც ვეღარ გვიშველის... – აწრიალდა ილო. კახი მანქანიდან გადმოვიდა, მთელი სიმაღლით აღიმართა, თვალები ზეაღაპრო და ცას შეჟღაღდა – ამ ცხოვრების დედა ვატრიყო! მანქანიდან ილოც გადმოვიდა და კახის გვერდში ამოუდგა. ინსპექტორი ახალგაზრდა იყო, ეტყობოდა – ახალბედა და კახის გაკვირვებით შეანერდა. კახიმ ინსპექტორისაკენ ცალი თვალი გააპარა და დაბნეულობა რომ შეატყო, ახლა ხელებიც ზეადმართა და საკუთარი ბუდის სიმუხილე შეჟღაღდა ზეცას.

– რა მოუვიდაო? – ჰკითხა ინსპექტორმა ილოს.

– ეწყინა, რომ გაანერეო! – უკეთესი ვერაფერი მოიფიქრა ილომ.

– კაცო, მე აქ იმისათვისა ვარ, წესრიგს ვინც არღვევს, ის გავანერო – აუხსნა ინსპექტორმა ილოს. ამაში საწყენი რა არისო?!

კახი ახლა ცხოვრების ზოგად ბედუკუდმართობაზე გადავიდა და ღაღადს ისე მოუმატა, რომ რუსთაველზე მოსივრნეთა ყურადღება მიიპყრო. ინსპექტორმა შემფოთებით შეათვალიერა ფილაქანზე შეჯგუფებული ხალხი, მერე მთავრობის სასახლეს შეავლო თვალი და ისევე ილოს მიმართა:

გ. გაღვლია, ი. ლენინაიძე, კ. კახიძე

– უთხარი კაცო, განუძღვს და საბუთები მანქენოსო!
– მე ვერაფერს ვერევი, ხომ ხედავთ, ძალიან ნაწვენიო... თუარა იღო, კახი კი ინსპექტორს ვითომ ვერადღებას არ აქვეყნა და უშუალოდ ზეცას მიმართაველა. მოსკირნეთა ჯაგუფი კი ისრდებოდა, ეველაზე ცნობისმოყვარენი ფილაქანიდან წაისოიდანენ და კახის გარს შემო-
ქხეუნენ.

– რა მიტინგია? დაიშალეთ ახლავე! – აღელდა ინსპექტორი, შემდეგ ხელი წაიქნია და კახის შეუვტია, მოაშორე ეს მანქანა აქედან, აქ არც ხალხის შეკრება შეიძლება და არც მანქანის გაჩერებაო.

ინსპექტორს სათქმელი დამთავრებულიც არ აქონდა, რომ კახიმ დაღდადი შუა სიტყვაზე გაწვიტა, მანქანაში შეხტა და გააქროლა.

ორთღე კვირის შემდეგ იმავე მოსკენით ხორცკომბინატიდან ვბრუნდებით სუნდაკრუ-
ლი ძელებითა და უვარგისი ხორცის ნატყვით დატყვითელნი, მანქანას, ცხადია, კახი მარ-
თაველა, კახის გვერდით ამ ხორაგის მექნარი – მერაბის დანიური ღოგი იყო მოკალათებული.
მოეხედავდ მისიხანე კარკენობისა, ამ ღოგზე ლეითისიერი, კეთილი და უწინარი ძაღლი
მოელ ქალაქში არ მოიბეჩებოდა. უკან კიდევ ხუთნი ვაყავით ნატყვითელი და მანქანის ბო-
ლო ლამის ასფალტს დასთრეველა, ავტომობილის გადატყვითვა მამინაც კარკენოთელად იკ-
რძალებოდა და მარჯანიშვილის მოედანზე ინსპექტორმა წრეში შეგუთაბოთა, კახიმ მანქანა
გააჩერა და ნატყვ მისიდან ინსპექტორს გახედა – წყნს წინ გაიხვცილი და მძღოლებთან
ორთაბრისოლებში გამობრძედილი კაბიტანი იყო, ახე რომ ზეცახთან დაღდადს არავითარი აზ-
რი არ აქონდა, კახიმ ხორაგთან სათლს თაგი ახადა, კარგა მოსრდელი ხორცის ნატყვი
ამოიღო, ძაღლს ცხვირწინ შეუთამაშა და ჯიბეში წაიღო, შემდეგ მანქანიდან გადავიდა, კარი
ღიად დატოვა და იღოს საბუთები ინსპექტორს გაეწოდა, ინსპექტორი საბუთებს წააჩერდა
და ეუცვრად მისი ხეღვის არეში კახის გვერდით ასფალტზე მჯღოში უსარმასარი ღოგი მო-
ქდა, ძაღლს ცვრის სიგრძე, წვეტიანი კბილებით სახე ხახა დაეფინია, ენა გაღმოსუგლო და
კახის ჯიბეს მოიღონითი შეტყურებდა.

– ეს რა მხეციაო? – თაყაულებლად იკითხა ინსპექტორმა.

– წემი ძაღლია, ოღონდ ხმაღდალი ღაპარაკი არ ეუევარს, ისე კი არავის ერნისო!

– თუ ძმა ხარ! – ანერუნდა ინსპექტორი – ოღონდ ეს მხეცი აქედან მოაშორე და ხმას
სულ აღარ გაგცემო.

მას შემდეგ ბერი წელი გავიდა, კინოეკრანიდან და რუსთაველის თეატრის სცენიდან კა-
ხი ფართო მაყურებელმა გაიცნო და თანდათანობით აღიარა კიდევ, პრესისა და ტელევიზიის
კორესპონდენტები ზოგჯერ კეთიხეზიან ხოლმე კახის მისი ხაყვარელი სპექტაკლის შესახებ
და მერე იწვება ხოლმე დიალოგი იმ როლებზე, სადაც მსახიობმა შეძლო თაგისი შინაგანი
სიბართლე მაყურებელამდე მიეტანა და ა.შ. მაგრამ კახის ეველაზე ხაყვარელი სპექტაკლი „ბე-
ბერი მეზურნეები“ იყო, სადაც იგი სცენაზე შემოაგულვებდა ხოლმე ახალთახალ აკოლხო-
ნიკს, მეზურნეებს ძაღლის ძაღად წაისვამდა მანქანაში და მერე სიგნალებითა და ძრავის
ღმუღით ისევ კულისებში გაუნინარდებოდა, რაც მოთავარია, ამ დროს კახის არც მანქანის
პატრონისა ვეროდებოდა და არც ავტომინსპექტორისა.

ამჟამად კახის, უკვე ცნობილ მსახიობსა და რესპუბლიკის სახალხო არტისტს, ავტომო-
ბილის მართვის უფლებაცა აქვს და საკუთარი მანქანაც, რომელსაც ნაცადი ოსტატობით
მართავს და არასიფეს არღვევს მოძრაობის წესებს, თუმცა ზოგჯერ ღვედით დაბმა ავიწყლ-
ბა ხოლმე, ამას წინათ, ძველი მეგობრები საბურთალოდან კახის მანქანით მივადიოდით და
პაულოვის ქუჩაზე ინსპექტორმა გაგვანერა, კახიმ უხიტყვოდ გაუწოდა ახლა უკვე სრულ წეს-
რებში მყოფი საბუთები:

– ღვედი რატომ არ გკეთიათ, ამხანაგო... – ინსპექტორმა გადაშლილ მართვის მოწმობა-
ში გვარი მოჰგნა... – ამხანაგო კავსაქ? მერე თაგი ასწია, კახის მაგრად დააკვირდა, უცებ
სახე გაუბადრა – ელიბიო!.. საბუთები კახის უკან გაუწოდა და მხედრული ხალაში მოგვცა.
– ფრთხილად იარეთ, ხომ ხედავთ რა მოძრაობაა? აბა, გზა მშეიდობისა!

მწუხარი

..... ჩემი ცხოვრების მთავარი მწეხრი ბელაა!

ბ. შირიანაშვილი

ჩემი კოლეგები და მეგობრები

გოდერძი ჩოხელი

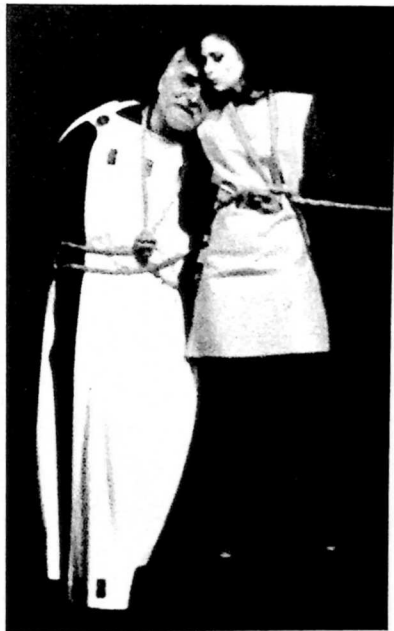
ბიძინა კვერნაძე

სოფიკო ჭიაურელი

ჩემი კოლეგები და მეგობრები

ბატონი სერგო

— ბატონი სერგო ზაქარიაძის პარტნიორობა არ იყო ადვილი საქმე. ის, როგორც საკუთარი თავისადმი იყო მომთხოვნი, ასევე იყო პარტნიორთანაც. ამიტომაც ბევრ მსახიობს ვიცნობ, რომელსაც მასთან თამაში არ უყვარდა. თავს იმით იმართლებდნენ, თვალეში არ გვიყურებდნენ... არადა, „ბასტრონში“ შევხვდით ერთმანეთს, „ტინტრაქაშიც“, სხვა სპექტაკლებშიც და მე ეს პრობლემა არ მქონია. პირიქით, სულ თვალეში მიყურებდა ეს კაცი... ცოტა მიკვირდა კიდევ. მერე ერთხელ თვითონვე მითხრა, შენთან თამაში მიყვარს, სულ ჩართული ხარ და არ „ხალტურობ“... არ მინდა ვიფიქრო, რომ ის ჩემი კოლეგები, რომლებსაც ბატონი სერგო თვალეში არ უყურებდა „ხალტურობდნენ“, მაგრამ, თავისთავად, როცა ამხელა არტისტისგან ასეთ კომპლიმენტს ვიღებდი, მსიამოვნებდა... პირველი დიდი ტკივილი და, უფრო სწორი ვიქნები, თუ ვიტყვი, პირველი მეხის გაფარდნა სერგო ზაქარიაძის გარდაცვალება იყო. ბატონი სერგო იყო ძალიან დიდი მსახიობი და პიროვნება.

ს. ზაქარიაძე და ბ. შირიანიშვილი
სპექტაკლში „მეფე ლირი“

კოტე და სოფიკო

— კოტე მახარაძე ჩემი პედაგოგი იყო და მისი დიდად მადლიერი ვარ. ნელ-ნელა ისე მოხდა, რომ თეატრში ერთგვარად წაიშალა კიდევ ზღვარი სტუდენტსა და პედაგოგს შორის და ჩვენ ძალიან კარგი მეგობრები გავხდით. კოტე იყო უკიდვარი განათლებული კაცი, რომლისგანაც ნებისმიერ საკითხზე შეგეძლო, კომპეტენტური აზრი მოგესმინა და რევე მიგეღო. მისი წასვლა ძალიან დიდი დანაკლისი იყო ჩემთვის, მაგრამ, სოფიკოს წასვლა?! ეს რაღა იყო, კაცი! ამას როგორ წარმოვიდგენდი?! სოფიკო ჭიაურელი მარტო პარტნიორი კი არ იყო ჩემი... სოფიკო იყო ჩემი ბავშვობა, ჩვენი თავყრდნობები „ვორონცოვის“ ანჯაფარიძეების სახლში. მე საოპერო ხელოვნებით ვიყავი გატაცებული, მამამისს კი ჩანაწერების უნიკალური კოლექცია აქონდა სახლში. მათთან ვუსმენდი კარუსოს, ჯილის, რუფოს, პერტილეს, რუბინს... ახლა გამახსენდა, როგორ გავიცანი მიხეილ ჭიაურელი... სოფიკომ რომ გააცნო ჩემი და იმერის თავი, ეს ბიჭები კავსაძეები არიანო, ბატონმა მიშამ იმწამსვე გვეითხა, დღიაშკასი რა ხართო... რომ გაიგო, შვილები ვიყავით, სულ მთლად გადაირია... ბატონ მიშასგან გავიგეთ, რომ ფრონტიდან თბილისისკენ მომავალ მამაჩემს შეხვედრია შემთხვევით... სოფიკო

კ. კახიძე, ს. ჭიაურელი უსტრადაზე

იყო ის დიდი თეატრალური სიგიჟეები, რისთვისაც ვიკრიბებოდით მე, ბელა, რობიკო, გოგი ქაუთარაძე... სოფიკო ამ შეკრებების მთავარი ღერძი იყო. რობიკომ დადგა „ჩაღის ქუდი“. იქ მე და სოფიკო შეეყვარებულა ვთამაშობდით. სოფიკოს ხშირად შეეხვედრებოდა გადასაღებ მოედანზე „ვერის უბანი“, „სალხინეთი“, „ნატკერის ხე“... მე რე ჩვენი შეხვედრები გაგრძელდა უსტრადანუ... ეჰ... სოფიკო იყო სიცოცხლე... ამიტომაცაა ასე ძნელად შესაგუებელი მისი წასვლა ამ ქვეყნიდან.

ეროსი

– მიხეილ თუმანიშვილმა ჩვენს თეატრში დადგა შექსპირის „ზაფხულის ღამის სიზმარი“. იქ მსახიობებს ვთამაშობდით მე, რამაზ ჩხიკვაძე და ეროსი მანჯგალაძე. მე ლომი ვიყავი. რამაზი და ეროსი იყვნენ სრულიად ფანტასტიკურები. „დაიწყო...“ რომ დაიძახებდა ეროსი, ახლაც ყურში მაქვს. ვერ აგიწერო, რას აკეთებდნენ სცენაზე ანდა ეპიზოდი „ჩინუს საფლავი“: შუაში იდგა ბატონი გიგოლა თალაკვაძე, ვითომ კედელი იყო, აქეთ-იქიდან რამაზი და ეროსი... „შოკისმომგვრელი ნიჭიერება იფრქვეოდა სცენიდან. ეროსიზე ერთმა რუსმა თქვა: „Какой у него талантливый голос“... აბა გაიხსენეთ, ელდარ შენგელაიას ფილმები, ეროსის ხმის გარეშე ხომ წარმოუდგენელია მათი ყურება. რამაზის და ეროსის ფოიერვერკებზე „ხანუმაში“ ხომ ლეგენდები დადის. რობიკომ ეგ სპექტაკლი რომ დადგა, მათი სცენა იყო... (იცინის) 2 წუთი და 17 წამი, მესამე სპექტაკლზე გაგრძელდა 7 წუთი და 40 წამი, მეათეზე – 20 წუთი, ხოლო მესამეზე ერთი საათი თამაშობდნენ. ან საიდან იგონებდნენ ამდენ რამეს, ან რა სიღალე მოდიოდა სცენიდან, ეს სრულიად ფანტასტიკური იყო... სცენაზე იდგა ორი „სულელი“ არტისტი და სასწაულებს ახდენდა... მახსოვს „რინარდს“ ვთამაშობდით იმ საღამოს, ეროსის უეცარი გარდაცვალების ამბავი რომ მოიტანეს თეატრში და სცენაზე, კაცი-ან-ქალიანად, ყველა ვბღოვდით. მაყურებელსაც არ მოეწონებოდა. ძალიან დიდი შოკი იყო.

ე. მანჯგალაძე, კ. კავსაძე

მედიკო და სალომე

– მე ვიყავი, ალბათ, პირველი კურსის სტუდენტი, როცა თეატრალურ ინსტიტუტში შეხვედრა მოუწყვეს გიორგი დავითაშვილს. ამ საღამოზე მან სრულიად ახალგაზრდა მედვა ჩაბავსო-თან ერთად ითამაშა ნაწევები „ღალატებიდან“. მახსოვს ოთარ ბეგი – დავითაშვილი იჯდა ავან-სცენაზე და სცენის სიღრმიდან სიცილ-კისკისით შემოდიოდა რუქაია – ჩაბავა. მე სიამოვნებას კი არ ვიღებდი იმისგან, რაც სცენაზე ხდებოდა... განცვიფრება იყო იმხელა, რომ სიამოვნებისთვის აღარ მეცადა... მე ეხედვინი უზარმაზარ ნიჭიერებას, უზარმაზარ სცენიურ მომხიბვლელობას სცენაზე. და, რაც მთავარია, ეხედავდი დიდ ოსტატობას ახალგაზრდა მსახიობ ქალში,

რომელსაც მედიკო ნახავა ერქვა. მერე ღმერთმა ისე ინება, რომ ჩვენ ძალიან ხშირად ვპარტნიორობდით ერთმანეთს სცენაზე. ერთ პიესაში შეუვარებულებიც კი ვითამაშეთ. მოკლედ, იმის თქმა მინდა, რომ ჩემი ის პირველი შთაბეჭდილება ამ შესანიშნავ მსახიობ ქალზე არასდროს არ ჩამეხრალა ჩემში. მე ის გარდაცვლებამდე სულ რაღაც ორი დღით ადრე ვინახულე და მაშინაც მისი ისეთივე აღფრთოვანება მივიღე. როგორც მაშინ გიორგი დაფთაშვილის ხალამოზე. მედია იყო დიდი მსახიობი და დიდი პიროვნება. მე არ მახსოვს მისგან, როდესმე დაეწეწუნოს, აი ის ჩემი როლი იყო და არ მომცეს ან რაიმე ამის მსგავსი... ქალბატონ მსახიობებს შორის ორი გამოირჩეული ლიდერი გვეყავდა თეატრში ქალბატონი მედია და ქალბატონი სალომე ყანელი. ბევრს სურდა, რაღაც კონფლიქტური სიტუაციები შეექმნათ მათ გარშემო, მაგრამ, რას ამბობთ? ეგ გამოირიცხული იყო. მათი მეგობრობა და ურთიერთპატივისცემა კიდევ ცალკე თემა... ავადმყოფ სალომეს სწორედ მედიკო ადგა თავზე. მერე კიდევ ერთი არაჩვეულებრივი თვისება ჰქონდა მედიკოს, რომელსაც მე უფრო მის მეგრულ წარმოშავლობას ვაბრალებ. ის ხომ ნაღდი მეგრელი იყო. მერე რა, რომ თბილისში დაიბადა, გიზარდა... აბა-პა-პა-პა... ნაღდი მეგრელი იყო... ახლა რაში გამოიხატებოდა ეს... მაგალითად, მივდივართ სადმე მანქანით, მედიკო მიზის გვერდით, გამოირიცხული იყო, რომ ყოველი ნაბიჯი არ ეკარანახა... ვეუბნები, გოგო, ვიცე, დამანებე თავი. არა, არ მეშვება... მერე ვერცოდნი ხოლმე, სუფთა მეგრული ხარ-მეთქი... კი, ვარ, აბა, რაო და ისეუ თავისას აგრძელებდა... (იციან) რესო გულუვა მეყვდა დეიდაშვილი, ისიც მეგრელი და ისიც ზუსტად ასეთი იყო... აქეთ წადი, იქით არ წახვიდე, აქ შედი, იქ არ შეხვიდე და ა.შ. მოკლედ, მედიკო იყო არაჩვეულებრივი არტისტი, სამაგალითო მეგობარი, შესანიშნავი ოჯახის დედა, ბრწყინვალე კულინარი და, რაც თანავარია, ჩინებული პიროვნება და უღამაშესი ქალბატონი. რაც შეეხება ქალბატონ სალომე ყანელს, მასთანაც ძალიან ბევრ სპექტაკლში მითამაშია, ცოლ-ქმარიც კი ვყოფილვართ სცენაზე. ის იყო არაჩვეულებრივი პარტნიორი. ერთი რამით იყო თითქმის ყველასგან გამოირჩეული. ყველა მსახიობს ჰყავს თავისი მაყურებელი, გულშემატკივარი... სალომეს ჰყავდა ფანები... მერე, როცა მას უყურებდი სცენაზე, ხედავდი პიროვნებას, თავისი სათქმელით. საერთოდაც, თუ პიროვნება ხარ, სულ ერთია, ინგლისში ითამაშებ, ავსტრალიაში თუ კანადაში... ყველგან ჩანს, რომ პიროვნება დგას სცენაზე.

სცენა სპექტაკლიდან „ტერეზას დაბადების დღე“:
კ. კახიძე, მ. ნახავა

ბატონი გოგი

— იშვიათია ისეთი პროფესიონალი, როგორიც ბატონი გიორგი გეგეჭკორი გახლდათ. ის იყო ნიშუში პროფესიონალიზმისა. მიუხედავად იმისა, რომ მთელი ცხოვრება ერთად მოვდიოდა, ყოველ შემთხვევაში, იმ დროიდან, რაც მე თეატრში ვარ, ბოლო 15-20 წელიწადი მაინც განსაკუთრებულად ემეგობრობდით. საოცრად მოწესრიგებული ადამიანი იყო, საოცრად სპინტერესო მსახიობი და პიროვნება. არ მახსოვს, ალბათ, ოცდახუთი წელიწადი, თუ მეტი არა, უთამაშობდით „საბარადღებო დასკენას“, ბატონი გოგი ყველა სპექტაკლს ისე თამაშობდა, როგორც პრემიერას. ის სწორედ იმ იშვიათ მსახიობთა რიგშია, რომლებიც ყოველთვის გამოირჩეოდნენ საქმისადმი დიდი სიყვარულითა და პროფესიონალიზმით. არც საკუთარ თავს აპატიებდა და არც სხვას თეატრის ან სცენის აბუხად აგდებდა.

ბორია

– ბორის წიფურია იყო თხემით ტერფამდე ნიჭიერებით სავსე ადამიანი. ნამდვილი არტისტი იყო, თუმცა ძალიან უცნაური ადამიანი. ბორიასნაირი კაცი ღმერთმა მისცეს ყველას ლხინში და დროსტარებაში. საქმეში? აუკ! შუა რეპერტიციზე უცებ იტყოდა – არიქა, ახლა არ მცალია და გარბოდა. ე. ბიჭო, სად მიდიხარ, მოიცა, კაცო, – გავეკიდებოდი ჩვენ... მოკლულ, იმდენად ნიჭიერი იყო, რომ მის ასეთ უცნაურობებს პატიობდნენ როგორც პარტნიორები, ისე რეჟისორები. მე ძალიან ბევრ სპექტაკლში შევხვდი ბორიას სცენაზე და ყოველთვის აღფრთოვანებული ვიყავი მისი ტალანტით, ვმეგობრობდი მასთან. მასსოვს, ერთხელ მითხრა: მოდი, კახი, მე და შენ ბიზნესი გავაკეთოთ... (იცინის) ბიზნესი შენთან-მეთქი? რა იყო? შენთან სიამოვნებით ვიქიფვებ, სიამოვნებით დავდგები სცენაზე... ბიზნესში აპა-პა-პა-პა... (იცინის) მართლა არაწვეულებრივი არტისტი იყო ცხოვრებული. მისი ჩაგდებული როლი არც მახსენდება.

მალხაზ გორგილაძე

– მალხაზ გორგილაძე ბუმით მოვიდა ხელოვნებაში. ისე, შემთხვევით, არაფერი ხდება ხოლმე. შემთხვევით არც ის ბუმი არ მოხდებოდა. ამის ნათელი დადასტურება თუნდაც ის ერთი სცენაა „დათა თუთაშხიაში“, მსხვილი პლანით რაღაც დიდ მონოლოგს რომ კითხულობს. როგორ კითხულობს!!! მე ვფიქრობ, რომ მალხაზმა მთელი თავისი ცხოვრება დაუთმო შეიღებს. ის შეიძლება, ყოფილიყო ძალიან დიდი არტისტი. საოცარი ხიბლის მატარებელი კაცი იყო. სპორტული იყო, ახალგაზრდული იყო, ლამაზი შესახედაობის მამაკაცი იყო... კარგი ხმა ჰქონდა, კარგი მეტყველება... მეტი რაღა იყო საჭირო, მაგრამ ხშირ შემთხვევაში ის შეიღებისათვის სასარგებლოდ დგამდა ნაბიჯებს, უფრო მეტ დროს მათ უთმობდა... ჩვენი პროფესია კი ვერაგია... ხშირად მეკითხებოდნენ, როგორი იყო ნათესაობაშიო. ის ხომ მძახალი იყო ჩემი. როგორი უნდა ყოფილიყო? მალხაზი იყო, რა! შესანიშნავი პიროვნება და მეგობარი...

მ. გორგილაძე

იზა

– იზა გიგოშვილი ძალიან კარგი არტისტი იყო და გამორჩეულად მიყვარდა კიდევ. უცნაური ქალი იყო ცხოვრებული, უცნაური, როგორც ყველა ნიჭიერი ადამიანი. ჩვენ ძალიან ბევრ სპექტაკლში ვხვდებოდით სცენაზე ერთმანეთს... „სიბრძნე-სიცრუისა“, „დესერტიკა“, „ჩვენი მელიდიები“, „მშვენიერი ქართველი ქალი“... ნუ, „კაეკასიურსე“, აღარაფერს ვამბობ... ის ძალიან ღრმა და საინტერესო მსახიობი იყო და როგორ გული მწუვდება, რომ ქართულმა კინემატოგრაფმა ასეთი არტისტი ფაქტობრივად ვერ გამოიყენა. ამას წინათ ტელევიზიით უჩვენეს ვალიკო კვაჭაძის ფილმი „მარადისობის კანონი“, სადაც იზა გიგოშვილი მარგოს თამაშობდა... თვალი ვერ მოვწევით. შესანიშნავი ნამუშევარი...

სცენა სპექტაკლიდან „კაეკასიური ცარცის წრე“:
ი. გიგოშვილი, კ. კავსაძე

„ცხოვრება ღონ კიხოტისა და სანხოხი“ –
კ. კაცხაძე და მ. კიკაღიშვილი

მამუკა

– მე და მამუკა კიკაღიშვილმა პრაქტიკულად სამი წელი ვიცხოვრეთ ერთად, მისი ვირი და ჩემი ცხენიც სუნთქვით გრძნობდნენ ერთმანეთს. მრავალი სანხო მინახავს, მამუკასთან ვერც ერთი ვერ მოვა. სრულიად გენიალური სანხო იყო. მე მამუკამ შემაძღვებინა, გადამეტანა ის წლები. ხომ ჩხირივით გამხდარი ვიყავი, თვითონ კი სპეციალურად ამ როლისთვის კიდევ უფრო მოიმატა წონაში. მე არ მახსოვს არც ერთი შემთხვევა, მამუკას ჩემი თანდასწრებით ეჭამა საჭმელი. აი, ასე მიფრთხილდებოდა. მამუკა იყო ჩემთვის ერთ-ერთი უძვირფასესი და უსაყვარლესი პარტნიორი და რაოდენ დასანანიცაა, რომ ეს უნიჭიერესი კაცი ასე ადრე წავიდა ამ ქვეყნიდან. მამუკა ისეთი გაქანების არტისტი იყო, რომ დაღაგებულ ქვეყანაში მთელ კინოინდუსტრიას ააწყოდნენ მასზე.

* * *

- ახლა რომ გადავაგდე თვალი ჩემს სპექტაკლებს, გავიხსენე პარტნიორები, ეუპ, რამდენად ადამიანი წასულა ამ ქვეყნიდან, რამდენად ადამიანს დაუწყვეტია ჩვენთვის გული. დარეჯან სუმბათაშვილი იყო ასეთი მსახიობი ჩვენს თეატრში, არანვეულებრივი ახალგაზრდა ქალბატონი, რომელიც უეცრად გაქრა ამ ქვეყნიდან. ახლაც ყურში ჩამეხსმის მისი ხმა „სალამურა...“. ის ბაიას თამაშობდა, მე - მიდი-მოადეს. როგორ არ გავიხსენო ჩვენი ზეიკო ბოცვაძე, უნიჭიერესი ქალბატონი, არანვეულებრივი პარტნიორი. მე თეატრში ვიყავი უკვე, როცა ჩვენთან გადმოვიდა ბატონი გიგოლა თაღაკვაძე, რომელმაც შემოიტანა რაღაც, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი, ურთიერთობების ფორმა, საოცრად დახვეწილი, ინტელიგენტურიც და მაშა-შვილურიც... დაახლოებით იმავე პერიოდში შემოუერთდა რუსთაველის თეატრის დასს ბატონი ედიშერ მაღალაშვილი, არანვეულებრივი მსახიობი და პიროვნება. არ შემოიძლია, არ გავიხსენო ჩვენი მეგობარი, პარტნიორი და რეჟისორი ბადრი კობახიძე. რამდენ სპექტაკლში ვიყავით ერთად, მთელი მსოფლიო ერთად მოვიარეთ, სამ სპექტაკლში ვთამაშობდი მასთან... გურამ გოგავა, ნოდარ ფირანიშვილი... რა ბიჭები წავიდნენ? თანაც, როგორი ახალგაზრდები იყვნენ... ძალიან დამწვევით გული გია ფერაძემ, გია ძნელაძემ, ბესო ხიდუმელმა... სამივე მათგანს ერთმანეთისგან რადიკალურად განსხვავებული, მაგრამ მაინც ძალიან მძიმე ტრაგიკული ბედი ერგო... შეიძლება, სამივე მათგანს ბევრად მეტი წარმატებისთვის მიეღწია, რომ დასცლოდათ... ძალიან ახალგაზრდა წავიდა უნიჭიერესი რეჟისორი გია მატარაძე. ბევრი

„ცხელი ზაფხულის სამი დღე“ - კ. კახიძე და გ. ფერაძე

სვენა სპექტაკლიდან „დასაწყისი“:
კ. კავსაძე, მ. თბილელი

საინტერესო ფილმის გადაღება შეუძლო. ძალიან ხშირად ვიყავი ქალბატონ მარინე თბილელის პარტნიორი. „რინარდში“ და „დასაწყისში“ შეუდარებელი იყო. ორმოცდამეორემეტე წელია თეატრში ვარ. ასზე მეტ კინოექსპედიციაში ვიყავი. ურთიერთობა მქონდა ძალიან ბევრ მსახიობთან, ბევრთან ვმეგობრობდი კიდევ: რასაკვირველია, ამ ჩამონათვალში ბევრიც გამოიძრნა, ალბათ, ისეთებიც, რომლებმაც განსაკუთრებით დამწკვირეს გული და წაიდეს ჩემი ცხოვრების რაღაც ნაწილი და თუ ახლა გამოიძრნა ვინმე, მაპატიოს მათმა სულებმა. ღმერთმა ნათელში ამოვივოს ყველა.

გოდერძი და ჯიმი

— გოდერძის წასვლა ძალიან მძიმე იყო. მე არასოდეს დამავიწყდება ჩვენი უკანასკნელი შეხვედრა. ჩავიძის კლინიკაში მისულს, სხვანაირად დამეშვიდობა. სიტყვებით ვერც ავხსნი, მაგრამ ვიგრძენი, რომ სხვანაირი იყო... გამომშვიდობებას უფრო პავდა. მეორედ მოხდა ასეთი რამ ჩემს ცხოვრებაში. პირველად ჩემი კლასელი, ჩემი ბავშვობის მეგობარი ირაკლი ღვინიაძე

გამომშვიდობა ასე და მეორედ უკვე გოდერძი ჩოხელი. ჯიმი ქრისტესაშვილი ერთ-ერთი გამოჩენილი ხელწერის ოპერატორი იყო. უნიჭიერესი პროფესიონალი თავისი საქმისა. ამასთანავე ჯიმი იყო კაცი, პიროვნება, რომელსაც სულში ჩაიხერხენდი. ჯიმის გარეშე, წარმოუდგენელია ჩემთვის, როგორ წარიმართებოდა „სამოთხის გერიტების“ ან გოდერძის „ღონ კიხოტის“ გადაღებები. ჯიმი მეგობრობის განსახიერება იყო. მასთან ერთად ნაღდად შეიძლებოდა „რაზვეტკაში“ წასვლა.

გოდერძი ჩოხელი

ხშირად მეკითხებიან, რატომ დააკავე კახი კავსაძე ღონ კიხოტის როლში ფილმში „მიჯაჭვული რაინდები“, ის ხომ ერთხელ უკვე გადაიღეს ამ როლში... იმიტომ, რომ თვითონ კახი ძალიან პავს ღონ კიხოტს და სხვა მსახიობს ვერც წარმოვიდგენდი ვერასოდეს.

„სამოთხის გერიტების“ გადაღებაზე

ბიძინა კვერნაძე

გაოცებული ვარ მისი ნიჭიერებით. როგორც პიროვნება, უადრესად სუფთაა, გაკრიკებული კაცია. გამოირჩევა განსაკუთრებული ყურადღებანიობით. მეუღლეც გადასარევი ჰყავდა – ბელა მირიანაშვილი, ღამაზი, მშვენიერი. ბელაც უმაღლესი რანგის მსახიობი გახლდათ.

ჩემს შეხვედრებს კახისთან ყოველთვის თან ახლდა დიდი აღტაცება, შეძახილი. ის დღე ჩემთვის ზეიმი იყო. ერთ მშვენიერ დღეს მოვდივარ რუსთაველზე. შემხვდა დიდი ხნის უნახავო, გამხდარი, ჩამომდნარი კახი კავსაძე. ვკითხე დონ კიხოტის გადაღებაზე, რუსო ჩხეიძეზე. უცებ კახის ფერი შეეცვალა და დაიწყო ხმამაღალი კივილი, რღაცაზე იყო გაღიზიანებული. ხალხი შემოგვეხვია, მეც მიცნეს. კახი როლში იყო შესული და ბოლოს ძლივს დაეაწყინარეთ. მერე ცოტა კი ვინანე, რამ მაკითხინა გადაღების და დონ კიხოტის ამბავი-მეთქი.

ჩვენი ურთიერთობა შემდგომშიც ძველებურად გაგრძელდა. დონ კიხოტშიც ისე შესანიშნავად ითამაშა, როგორც სხვა როლები კინოსა და თეატრში.

მინდა მივულოცო დიდ მსახიობსა და ღამაზი სულის კაცს რუსთაველის პრემიის მინიჭება. ეს მისი მთელი შემოქმედებითი ცხოვრების ჭკუშარიტი აღიარებაა. მინდა მომავალშიც ისე ბრწყინავდეს ჩვენი მასტერ კლასი, როგორც სიჭარმაგის ასაკში.

მადლობა კახი კავსაძეს იმ სიამოვნებისათვის, რომელიც მას პირადად ჩემთვის მოუნიჭებია.

სოფიკო ჭიაურელი

ძვირფასო კახი! არც მჯერა, რომ თითქმის მთელი ცხოვრება უკვე ზურგს უკან დაგვრჩა, მაგრამ ჯერ კიდევ „ბევრზე ბევრი სადღეგრძელო დაგვრჩა დაუღუპველი!“ ძალიან მიყვარხარ შენი კაცობისთვის, შენი ერთგულებისთვის, შენი ბელახადი ასეთი სიყვარულისთვის, ჩვენი ბავშვობისთვის „თითქოს გუშინ დასრულდა შინ და გარეთ ჭრელკაბიან ასულთან თამაში...“ რა კარგი იყო, რა წარუშლელი, რა სუფთა ჩვენი ბავშვობა, დეიდა კაკალა, ის საოცარი სახელი, სადაც ამდენი ღებუნდარული პიროვნება ცხოვრობდა, რომ გისურვო კიდევ 70 წელი სიცოცხლე, ნამეტანი ბევრი გაშოვა, მაგრამ კიდევ 30 წელს ნამდვილად არ დავიშურებდი შენთვის, ჩემო კარგო ბიჭო.

ქ. კახიძე, ს. ჭიაურელი ესტრადაზე

გილოცავთ
რუსთაველის
თეატრი

ზაალ ჩიქობავა
 ზაზა ლებანიძე
 მირიან შველიძე
 ნანა ფაჩუაშვილი
 მარინა ჯანაშია
 ზაზა პაპუაშვილი
 თათული დოლიძე
 ჟანრი ლოლაშვილი
 ნინო კასრაძე
 მარინა კახიანი
 ლევან ბერიკაშვილი

ზაალ ჩიქობავა

- იმაზე რომ ვილაპარაკოთ, რამდენად ნიჭიერი და დიდი მსახიობია კახი კახსაძე, ვფიქრობ, ეს უხერხულ მდგომარეობაში წაგვადგებს მეც და მკითხველსაც. იმიტომ, რომ ის არის პერსონა, ამ სიტყვის ყველაზე ფართო და მაღალი გაგებით. და რაც ამ პერსონა-მსახიობის სამყაროში არსებობს, ძალიან მნიშვნელოვანი და განსაკუთრებულია. მიჭირს ზუსტად განესაზღვრო, თუ ვინ არის კახი კახსაძე. როდესაც არტისტის პერსონიფიცირებას ახდენ, განსაკუთრებით კი ასეთი არტისტისას, უმაღლესი საცემო ხდება დიდი განსხვავება სამსახიობო ეპოქებს შორის. ანუ, რა იყო და რა არის დღეს... ამით სულაც არ ვაინიშნებ თანამედროვე აქტიორულ მიღწევებს ან კონკრეტულ მსახიობებს შემოქმედებას, თუმცა ეს განსხვავება ნამდვილად თვალში საცემია. და ისევე ეუბრუნდები პერსონის თემას. არსებობენ რაღაც განსაკუთრებული პერსონები, რომელთა მიმართაც საზოგადოების დამოკიდებულება, და ჩემი პირადი დამოკიდებულებაც, ყოველთვის იქნება სრულიად განსაკუთრებული. ეს განსაკუთრებულობა კი მათ მთელი მათი შემოქმედებითი გზითა თუ პირადი ცხოვრების მაგალითებით მოაქვს. დღეს ცოტათი დეფიციტს განიცდით პერსონა-პიროვნებების სცენაზე, აი, როცა უფროსი თაობის წარმომადგენლებზე მიდგება საქმე, იქ კი, ჩვენდა საბედნიეროდ, არა ერთი და ორი მაგალითის მოყვანა შეიძლება... და ერთ-ერთი უპირველესი მაგების თაობაში სწორედ ბატონი კახია... ძალიან მიჭირს განესაზღვრო, მაგრამ მაინც შევეცადები, რაღაცენი ავხსნა მისი ფეროვნები. მის მიერ განსახიერებული ყველა როლი განსაკუთრებული ხასიათისა და ენერგიის მატარებელია, მათში გამოირეულიად იკვეთება მისი შინაგანი მე... ის ხასიათები. რაც მის არა მხოლოდ აქტიორულ პალიტრაში, არამედ პიროვნებაში, სულში ბოპოქროსს. ტკივილი, განცდა, ენერგია, ემოცია, რაღაც გასაცარი ფერები, რითაც ის ყოველთვის გვიხილავს, ამ ადამიანს განუსაზღვრელი რაოდენობით გააჩნია, როგორც ცხოვრებაში, ისე სცენასა თუ კერძო რანსე. მის შესრულებულ გმირს რაღაც სრულიად განსაკუთრებული, მკვეთრი კარდინოგრამა შეიძლება გამოესახოს - დაწვეული, დაეუშვათ, ძალიან მინორული ეპიზოდით, დამთავრებული ისეთ მაღალი კონდიციით, რომ მთელი შინაგანი ძალა და ენერგია წაღკოს. ეს ის ძირითადი, ბრჭყევილი თვისებებია, რომლებიც შევეცადე, ჩემი შესხივრებიდან ამოშეკრიფა მის დასახასიათებლად. ამას წინათ კულისებში შევრჩი და იქიდან ვადევნებდი თვალს, თუ როგორი გატაცებით იხარჯებოდა სცენასე... როდესაც შენ პარტნიოვან, როგორც მაყურებელი, უყურებ მსახიობს, რაღაც თეატრალურ-ილუსორული ფოკუსის გადღეისოების ქვეშ ექცევი ხოლმე. დამერწმუნეთ, რომ კახი კახსაძე, კულისებიდანაც ზუსტად იმავე ხარისხით გავლესს იმ ფოკუსის ილუზიაში იქ მდგომ მასში იმდენად დახლოებით გამომსახველობით-წარმოსახვითი შტურმი, გამოხატული ქმედებაში, ექსტში, მიმიკაში, ინტონაციაში, რომ ამას მშვიდად ვერ აღიქვამ. მაყურებელს ეერასოდეს მოაჩვენებ, ამ დიდი ენერგიის დახარჯვას ისიც ასეთივე გულმხურვალებით პასუხობს ხოლმე. ამიტომაც არის, რომ ხშირად წარმოდგენის დასრულების შემდეგ, აქტიორად ეცდილობთ მის თაყვანისმცემელთა არმიის მოგერიებას. ყველას უნდა, რომ მივეფეროს, წაეხუტოს, მადლიერება გამოხატოს იმ დიდი ენერგიის გაღებისათვის, რასაც დაუშურებლად აკეთებს ნებისმიერ წარმოდგენასე, საპრემიერო იქნება ეს, თუ - რო-

გათი, ამიტომაც არის ის უდიდესი პროფესიონალი და წვენი დროის ერთ-ერთი საუკეთესო შემოქმედი.

– თეატრის მმართველი რას უსურვებდა იუბილარ მსახიობს?

– თეატრის მმართველი, პირველ რიგში, საკუთარ თავს უსურვებდა, დასში ძალიან დიდხანს ჰყოლოდეს იმ რანგის არტისტი, როგორიც კახი კავსაძე.

ზაზა ლებანიძე

კახიზე ლაპარაკი არის ძალიან ადვილიც და ძალიან ძნელიც. მე არ შეგუხები მის არტისტულ, ასე ვთქვათ, შემოქმედებით მხარეს, ეს ყველაფერი მშვენიერად იცის. მე მხოლოდ მინდა, არანეგულბერივი საიუბილარო თარიღი მიველოცო ძალიან კეთილ კაცს, სიცოცხლით სავსეს. მუდამ მოხივარულეს, ერთგულს, არანეგულბერივ შვილს, მეუღლესა და მამას... „მოხუცი ჯამბაზების“ რეპეტიციების პერიოდში ხშირად რეკავდა ხოლმე მობილური ტელეფონით ამერიკაში ირაკლისთან, საუბრის დამთავრების შემდეგ მობილურს კონციადა, მერე მოგვიბრუნდებოდა და საოცრად ადელეგებული და თან განათებული იტყოდა ხოლმე: „შვილიშვილს ყველაპარაკეო... არანეგულბერივი ბაბუცაა, წემს შვილიშვილს, მისი სიყვარულით, კახი დაგარქვით, პატარასაც ძალიან ეამაყება ასეთი სახელოვანი ადამიანის სახელს რომ ატარებს.

მე თავად არანეგულბერივი მეუღლე მეყვდა და სულაც არ მიკვირს კარგი მეუღლეობა, მაგრამ ხელში ატაცებული ატარო ნახევარი ცხოვრება საკუთარი მეუღლე, ეს სიყვარულზე და ურთიერთპატივისცემაზე ბევრად მეტია.

იცოცხლე, ჩემო კახი, დიდხანს და, რაც მთავარია, ჯანმრთელად იყავი!

პ.ს. რა ცუდია, რომ გებრძებით.

სცენა სპექტაკლიდან „მოხუცი ჯამბაზები“:
ზ. ლებანიძე, კ. კავსაძე

მირიან შველიძე

კახი რომ გამორჩეული არტისტია, ამის მტკიცებას ნამდვილად არ დავიწყებ. ეს ხომ ისე დაე ყველაზე ნათელია. მე, როგორც მხატვარს, დიდი სიამოვნება მიმიღია მასთან მუშაობის დროს. კახი კავსაძე იმ უნივერსალური მსახიობების რიგშია, რომელთათვისაც კოსტიუმის მორგება, იქნება ეს კლასიკური თუ თანამედროვე, ევროპული თუ აღმოსავლური ერთნაირად ადვილია. კახიზე ვსუბრობ ხოლმე, არც ერთი ენა არ იცის და მაინც ყველა ენაზე ლაპარაკობს-მეთქი, ზუსტად ასეა კოსტიუმის მორგებისას.

არ დამაიწყებდა მასთან სახლში გატარებული შესანიშნავი საღამოები, არანეგულბერივი დიასახლისი – ქალბატონი ბელა... არ დამაიწყებდა მასთან გატარებული წლები – „ყვარუ ვარე“, „რიჩარდი“, „ლირი“... რომელი ერთი ჩამოვთვალო. ჩვენი გასტროლები...

ჩემო კახი, მინდა, რომ ჯანმრთელობა გისურვო და მინდა, რომ სულ მუდამ ისეთივე კახი იყო, როგორიც გვიყვარხარ წვენ და შენს მაყურებელს.

ნანა ფაჩუაშვილი

არიან ერთგული მსახიობები, რომლებიც ერის განსაკუთრებული სიყვარულით და პატრიოტიზმით სარგებლობენ.

არიან ერთგული მსახიობები, რომლებიც თავიანთ ბუნებაში შესანიშნავად ათავსებენ ნიჭიერებას და დიდ ოქმორს – ძალიან მინდა, რომ ღირსეული ვოქვა კახიზე, რადგან ის ამას იმსახურებს, რადგან ის განსაკუთრებული მსახიობი და პარტნიორია; ის ნემი პირველი პარტნიორია (აღამი, ხოლო ევა მე ვოქავი) სპექტაკლში „ღვთაებრივი კომედია“. კიდევ იმის თქმა მინდა, რომ პირველი პროფესიული სიხარული მასთან ერთად გავიზიარე. ეს, საბედნიეროდ, შემდგომშიც გაგრძელდა. წლების მანძილზე საუკეთესო სპექტაკლებში ვთამაშობდით ერთად. კახი საოცარი თვისებებით გამოირჩევა, ის უოველთვის, ყველგან და ყველადად მხიარულ განწყობილებას ქმნის და ეს იმდენად გადამდებია, არ შეიძლება, ამით არ მოინუსხო.

თამამად შემიძლია ვოქვა, რომ კახი ნემი თეატრის სახეა, თავისი შემოქმედებით, გარეგნობით, ტრადიციებით, სიმღერით, ცეკვით, ენაწკლიანობითა და ტემპერამენტით, ცხადად გამოიკვეთა კახის ნიჭიერების ერთი მნიშვნელოვანი თვისება – ინდივიდუალობა და იმპროვიზაციის უნარი. მისი ხელწერა ყველასათვის ნაცნობი და ახლობელია. მინდა კახის ყოველივე კარგი ვუსურვო, დიდხანს ისეთივე ხალისიანი ყოფილიყოს, როგორიც არის.

სცენა სპექტაკლიდან „ღვთაებრივი კომედია“:
ნ. ფაჩუაშვილი, კ. კავსაძე

მარინა ჯანაშია

სევდიანი სახის რაინდი...

კახი კავსაძე – რა ღამაში ჟღერადობა...

კახი კავსაძე – მშვენიერი წარმოსახვა...

კახი კავსაძე – რა სასიამოვნო ასოციაცია...

კახი კავსაძე – ღვეკენდაა სიყვარულზე

კახი კავსაძე – კაცობის და ჯიშის ზეიმია!

კახი კავსაძე...

კახი კავსაძე...

რამდენი რამ შეგიძლია დეფიზით ამ გვარ-სახელს მიაწერო. ამიტომაცაა, რომ მასზე საუბარი ძალიან ადვილია და, ამაღდროულად, ძალიან ძნელიც. ადვილია იმიტომ, რომ ის სიკეთის და რაღაც ძალიან მნიშვნელოვანის განსახიერებაა, ხოლო ძნელია იმიტომ, რომ მასზე მხოლოდ კარგის თქმა შეგიძლია და ამ სათქმელს რა დალევს...

როდესაც კახი კავსაძის – ამ გვარ-სახელის ჟღერადობაზე საუბრობ, მარტო ამ კონკრეტული სახელისა და გვარის ღამაზე თანხედრას არ გულისხმობ – აქ თავად კახის და მისი წინაპრების ხმა და „შეუღარებელი სიმღერა ჩაგესმის“...

როცა მშვენიერ წარმოსახვაზე ფიქრობ, უნებლიეთ გაგონდება ყველა ის მომენტი – როგორ ღღვებთან დღევანდელი ცხოვრებისაგან გამკაცრებული ადამიანთა სახეები ამ გვარ-სახელის ხსენებისას.

სასიამოვნო ასოციაციაში – რაღაც ძალიან მნიშვნელოვანი სახიერდება, რაშიც მე პირადად მის უსაზღვრო სიკეთეს და ადამიანებისადმი მის დამოკიდებულებას, მადლიერების გრძნობას ვხედავ.

სცენა სპექტაკლიდან „მოხუცი ჯამბაზები“:
მ. ჯანაშია, კ. კაცხაძე, მ. კახიანი

განგების, რომ სცენაზე მისი პარტნიორი ვარ, კელისებში მეგობარი, ხოლო ქუჩაში ადამიანი, რომელსაც მისი დანახვა სიკეთეზე უხარია.

ჰო, კახი, ასეთი ხარ ჩემთვის და უფრო უკეთესიც და უფრო მეტიც. ჩემს თავს ვუსურვებ შენს ჯანმრთელობას, ბედნიერებას და ხანგრძლივ სცენიურ სიცოცხლეს.

ზაზა პაპუაშვილი

დავიწყებ იმით, რომ ნებისმიერი მსახიობისთვის რუსთაველის თეატრში მოხვედრა ძალიან დიდი ბედნიერებაა. კიდევ უფრო დიდი ბედნიერებაა, შეხვედრე სცენაზე ისეთ შესანიშნავ მსახიობებს, როგორებიცაა სავსე იყო ეს თეატრი. ჩვენ ხომ სწორედ მაშინ მოვედით აქ, როცა რუსთაველის თეატრის ოქროს ხანა იდგა. ამ შესანიშნავ მსახიობთა რიგში ბრძანდებოდა ბატონი კახი კაცხაძე. მე გამიშართლა და მასთან პარტნიორობამაც მომიწია სპექტაკლში „მერე რა, რომ სველია, სველი იასამანი“, შევხვდით ორ ფილმშიც „ნუცას სკოლა“ და „მიდიოდა მატარებელი“. კახი კაცხაძესთან მუშაობის დროს, როგორ იქმნებოდა როლი, როგორ მივიწვედი წინ, ამას ვერ ვგრძნობდი... ის ხომ საოცარი სიმსუბუქითა და, ამავე დროს, დიდი პროფესიონალიზმით ეუბნებოდა თავის საყვარელ საქმეს.

სცენა სპექტაკლიდან „მერე რა, რომ სველია, სველი იასამანი“: ზ. პაპუაშვილი, კ. კაცხაძე

მისდამი ეგრძნობ დიდ მოწიწებასა და პატივისცემას. ბანალურ რამეს ვიტყვი: როდესაც მასთან ერთად ვმუშაობდი, არ გამიძულებია. საერთოდაც ასე ხდება, დიდ მსახიობთან მუშაობისას გამოიწვევს სირცხვილიც; გავიწყლება, გაურკვეველ ეჭვრეულობასაც იშორებ და მას იმ მდგომარეობაში გადაცემა, სადაც ნამდვილ ხელოვნებაზეა საუბარი.

დიდი მადლობა მინდა გადაუცხადო მას ყოველი შეხვედრის გამო და იმ განცდილი სიამოვნების გამო, რაც მისგან მიმიღია. მე ერთ-ერთი თაყვანისმცემელი ვარ მისი ნიჭისა და პროფესიონალიზმის და მინდა, რომ ჯანმრთელად იყოს და დიდხანს იყოს ჩვენი თეატრის სცენაზე.

თათული დოლიძე

კახი მე, წყევლებრივ, მშვიდ მდგომარეობაში ვერ წარმომიდგენია. თითქმის ყოველდღე გაიბრუნენ ხოლმე წემის გონებაში კადრებად წემი მეგობრების, ახლობლების, კოლეგების პორტრეტები. მათ შორის კახისიც... მაგრამ განსხვავებით ყველასგან, კახის თან სდევს ემოციების კახკაღი. კახის არ შეუძლია, წყევლებრივად მოეციქვს ამბავი, ან უბრალოდ გიპასუხოს კითხვაზე, როგორ ხარ. ყოველგვარ სახეურებს სცდება კახის ემოციური პასუხები ყველაზე ყოფით შეკითხვასაც: კი. აბიტომა? ის წყევლებრივად ადამიანების რიგში ვერ ეტევა. კახი ასეთა და ასეთად უნდა მიიღო ის. ამას წინათ უკვე დაწვებულ სპექტაკლზე – „მოხუც ჯამბაზზე“ შევიხედე და ისე დამთხვა, რომ სუსტად კახის სცენა იყო. მე გაოგნებული დავერჩი მისი ენერგიით, მისი შემართებით, მისი შეუპოვარი სულით... საერთოდაც, კახი შეუპოვარი ადამიანია. მოეხედავად მისი წლოვანებისა, მიუხედავად იმისა, რომ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებით პრობლემები აქონდა, მას ახაკი არ ეტეოდა, მისგან ისეთი ენერგია მოდის, რომ გაოგნებული დავერჩი. მე კახი დადუმებულად მინახავს. ასეთ დროს დონ კიხოტოვით ნაღვლიან რაინდის სახე აქვს ხოლმე. დაშვებული წარბებით, იმედგაცრელებული... თუმცა ასეთი რამ ძალიან იშვიათად ხდება ხოლმე. ალბათ, მხოლოდ მაშინ, როცა ძალიან გადაღლილია. კახის ეს დადუმებული მდგომარეობა დიდხანს არ გრძელდება. საკმარისია რაღაც ინტროგა განდეს, რაღაც კითხვა დაისვას, ან საინტერესო საუბარი შედგეს, იმწუთასვე თითქოს ახარის გაკრესო, იმუხტება და ემოციურად ერთეება დიალოგში. შეიძლება, ეინმე მბიბოს მას, მაგრამ კახისათვის ამბავს ვერაფერ მოჰყვებათ.

კახი არის საოცრად მიზანსწრაფული ადამიანი. მის ამ მიზანსწრაფულობაში მისმა არაჩვეულებრივმა მეუღლემ, ბელა მირიანაშვილმა უდიდესი როლი ითამაშა. წემი თვალთ ეხედავდი, როგორი თავდადებითა და თავგანწირვით ქმნიდა ის თავის როლებს. კახი ამერიკაში ერთ-ერთი მორიგი წახვლის წინ წევრთან შემოიარა სახლში. ეს ის პერიოდი იყო, როდესაც ვაშინგტონში პაატა ციქურიშვილი ვაჟა-ფშაველას „სტუმარ-მასპინძელს“ ღვაწლდა. ახლა სუსტად არ მახსოვს, რა საქმესთან დაკავშირებით მოუღდა, მაგრამ კახი იცის, რომ მე ინგლისური მესმის და გამომიხილა ვაშინგტონში ინგლისურად უნდა ვითამაშოო სპექტაკლში. რას ამბობ კახი, ინგლისურად როგორ უნდა ითამაშო-მეთქი. თანაც ისიც ვიცოდი, რომ მან ერთი სიტყვაც არ იცის ინგლისური. და აი, აქ თვალნათლივ დავინახე, თუ რას ნიშნავს მიზანსწრაფულობა და მონღიზება... ამ თვისების წყალობა იყო, ვაჟა-ფშაველა ინგლისურად რომ ისწავლა და მეგრე სცენაზე ითამაშა. სრულიად გაოგნებული დავერჩი. ჯერ ერთი კახი აღარ არის 18-20 ან, თუნდაც 30, წლის. ახაკთან ერთად, როგორც წესი, მეხსიერების პრობლემები წნდება ხოლმე. თუმცა მისი პროფესიონალური მიდგომა იმ რილისადმი იმდენად სერიოზული იყო, რომ ყველა წინააღმდეგობა მარტივად დაძლია.

კახი და კინემატოგრაფი ცალკე თემაა. მას ძალიან ბევრ ფილმში უთამაშია და რაც მთავარია – არაჩვეულებრივია ყველა კინოროლში.

კახი არის არაჩვეულებრივი პარტნიორი. წვენ, როგორც პარტნიორები, ძალიან კარგად მუშაობენ ერთმანეთს. ის ყოველთვის მოწყობს ხელს მუშაობაში. სცენაზე ბევრ წარმოდგენაში ვყოფიეთ ერთად, თემიცა უმუშაოდ იმ სპექტაკლში ეპარტნიორობდით: „კაკასიური ცარცის წრეში“ კახი სიმონ ჩანაყას როლს ასრულებდა, მე კი – გრეშე ვანანაყს. ხოლო „ლაღატში“

ის სოლეიმან ხანი იყო. მე კი — გაიანე. სხვათა შორის, მიმანია, რომ სოლეიმანი კახის სცენიორ სახეთა შორის ერთ-ერთი ყველაზე შთამბეჭდავი ნამუშევარია.

ასევე ერთად ემონაწილეობდით ორსერიან ფილმში „მიიღეთ გამოწვევა, სენიორებო“, იგივე „სახტუმროს დიასახლისი“. კახიმ ამ ფილმში არაჩვეულებრივი, ძალიან სახასიათო, სახალისო სახე შექმნა კავალერ რიპაფრატასი.

კახი კავსაძე შეუპოვარი ადამიანია, ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით. ცხოვრებისეული გამოცდილება როცა ილექება, ადამიანი, თუ სუფელი არ არის, ხდება უფრო საინტერესო. „მოხუც ჯამბაზებს“ რატომ ესწრება ამდენი ადამიანი? იმიტომ, რომ, როცა ეს დიდი მსახიობები სცენაზე შემოდიან, სხვა ხიბლი შემოაქვთ... სხვა რამეს ხედავს მაყურებელი მათ ზურგს უკან და ის სხვა რამ, მათდაუნებურად, მაყურებელზე გადმოდის... ისინი თითქოს სხვაგვარად თამაშობენ, მათი ნათქვამი სიტყვაც სხვაგვარად აღწევს მაყურებელამდე. სხვაგვარად ისმის, სხვა დატვირთვა აქვს, სხვა წონა აქვს.

კახის კიდევ ბევრ კარგ როლს ვეხსენებ. ჩემი აზრით, სცენაზე ის ახლა კიდევ უფრო საინტერესოა. მისი ოსტატობა ისეთ სრულყოფილებას აღწევს, რომ მინდა კიდევ ბევრი როლი თამაშოს. მას ამის ენერგია და ძალა ნამდვილად შესწევს... ისე, რა საინტერესოა, თვითონ კახის თუ უნდა რომელიმე კონკრეტული პერსონაჟის თამაში? ან ვის ისურვებდა პარტიორად სცენაზე?

„კავკასიური ცარცის წრე“ გასტროლებზე

ჟანრი ლოლაშვილი

ჩემს თავს სწორად არ ვაძლევ ხოლმე უფლებას, ვინმეს ცხოვრება განვიხილო, მაგრამ ვინმეთი აღტაცების უფლება ნამდვილად მაქვს. კახი კავსაძე ჩემთვის ის ადამიანია, რომლითაც ნამდვილად შეიძლება, იყო აღტაცებული... მისი ნამოქმედართ, მისი ხელოვნებით, მისი ცხოვრების შინაგანაწესით, მისი ადამიანებთან ურთიერთობების განსაკუთრებული ცოდნით და მხურვალეობით, თუ შეიძლება, ასე ითქვას... საერთოდ ამა თუ იმ ადამიანზე გარკვეული აზრი გიჟალებდება. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, როცა ასეთი აზრი ჩნდება ისეთ დიდ საქმეში, რასაც ხელოვნება ჰქვია, ერის კულტურული ცხოვრება ჰქვია და ა.შ. ადამიანზე რომ აზრი წამოგიყალიბდეს, მისი საქციელების კასკადის ერთგვარ შეჯამებას ახდენ ხოლმე. და

ამ დროს ძალიან დიდი მნიშვნელობა სწორედ ისეთ ფენომენს ენიჭება, რასაც ცხოვრების შინაგანაწესი ჰქვია... ან თუ ამ ადამიანს რაღაცის განსაკუთრებული ნიჭი მოსდევს და თან არა მხოლოდ ხელმოწერაში, არამედ ადამიანებთან ურთიერთობაში...

ყველას გვახსოვს ბელა მირიანაშვილი. კახიმ მთელი ცხოვრება შეწირა ამ ქალს... ლამაზად, კაცურად, არანაკლებად სიყვარულით მოიტანა თავისი გრძნობები. ადამიანი, რომელსაც ასეთი სიყვარული შეუძლია, არ შეიძლება, არ იყოს ყურადღების ღირსი.

კახის ყველაფერში განსაკუთრებული ნიჭი აქვს. ეს არის გამორჩეული დამოკიდებულება შეილებთან, გამორჩეული ურთიერთობა ხალხთან, საკუთარ მაყურებელთან. კახი არის ქართული კულტურის ნიშნების მატარებელი კაცი და ამას ის ახერხებს სცენაზე და ცხოვრებაშიც. ეს კი არც თუ ისე იოლი საქმეა. მოგეხსენებათ, ჩვენი პროფესია ილუზორული რამ არის. პირადად მე ამ ილუზორულობის მოყვარული ვარ. ჩემში ყოველთვის იბრძვის რაციონალური და რაციონალური. მე ირაციონალურს ვარსევ იმიტომ, რომ თავის თავში ირაციონალურსაც მოიცავს და პირდაპირ კავშირშია ილუზორულობასთან. მე უფრო ფორმის ადამიანი ვარ, ფორმებით ვაზროვნებ... მომწონს გამოგონილი, უფრო ზუსტად, გამოფიქრებული... ხშირად რაღაც გრძნობების და ემოციების გამოსახატავად საჭირო ხდება ამგვარი სიტყვების გამოყენება. ქართულ ლექსიკონში გვაქვს სიტყვა გულსეფრი. იგი სრულიად არ არის სიურეალისტური ცნება. ეს სიტყვა განსაზღვრავს ქართული ადამიანის განსაკუთრებულ მდგომარეობას. ეს იმას ნიშნავს რომ შენ გულით გესმის, გულით ხედავ, გულით აფასებ და ა.შ.

მიმაჩნია რომ სწორედ ასეთი გრძნობები აქვს განვითარებული კახის ადამიანების მიმართ, ავი მოგახსენებ, მისი დამოკიდებულება მეუღლისადმი... შეილებსადმი... ამის გარდა, კახის საოცრად აქვს განვითარებული მოვალეობის გრძნობა, მოქალაქეობრივი გრძნობა...

კახის შემოქმედებაში ბევრი საინტერესო რამ იყო. მისი მოღვაწეობა თეატრში, კინოში, ამ ბოლო წლებში - საესტრადო სცენაზე გაძლევს იმის საშუალებას, კი არ გავქცე მასზე საუბარს, არამედ დაჯდეთ და დაუსრულებლად ილაპარაკო მის ფენომენზე. ამ დროს ძალიან ბევრი რამ გაგახსენდება, ისეთი საინტერესო და მნიშვნელოვანიც კი, რომ ერთგვარად მადლიერი ხარ, რომ ასეთ ადამიანს იცნობ და შენი ცხოვრების მანძილზე მის გვერდით მოღვაწეობ. ბევრჯერ ნათქვამს გავიმეორებ: ყველაზე დიდი ნიჭია, სხვისით შეგუდოს ადგაცემა. ძალიან მინდა, კახი იყოს ღირსეულად დაფასებული, რადგან იმდენი რამ აკეთა ქართული ხელოვნებისთვის, ქართული კულტურისთვის, თუნდაც ქართული საზოგადოებისთვის, რომ ის ამას იმსახურებს.

რაც შეეხება თეატრს, რომ გითხრათ ბევრჯერ ვყოფილვართ უშუალო პარტნიორები სცენაზე, - არა, მაგრამ მე და კახიმ ერთად გავლიეთ „კავკასიური“, „გუშინდელი“, სადაც ის არანაკლებად თამაშობდა. ის კარგი პარტნიორია, ენერგიული, გულისხმიერი, საინტერესო... იყო კიდევ რამოდენიმე წარმოდგენა... ისეთებიც, რომლებშიც ორივე ვმონაწილეობდით, თუმცა სცენაზე არ ვხვდებოდით ერთმანეთს...

ყველას გვახსოვს და ვიცით, თუ როგორ აღწერს კახი ცხოვრების რომელიმე ეპიზოდს. როგორ გამოყოფს უბრალო დეტალებს, თუნდაც ერთი წვეულებრივი კადენდარული დღიდან და როგორ უტრირებით ყვე-

სცენა საექტაკლიდან „გუშინდელი“

ბა ამ ამბებს. შეუძლებელია, კახის მიერ მოყოლილი ამბები გულისხმავით არ მოისმინო. არ მოინუხსო მონათხრობით. ხანდახან ეს ამბები პიპერკულისტურია, თითქოს გამოგონილია ყოველდღიური ცხოვრების ფარგლებიდან. თანაც ამათ ის ისე ორგანულად აკეთებს, რომ ყველაფერს, რასაც კახი კავსაჲ ასე გაზიადებულად გაიმზობს. სწორად და მართებულად აღიქვამს. წარმოდგენით. როგორი ფორმებით გადმოსცემს იგი თავის აღტაცებას. ამ დროს მისი ემოცია რაღაც უზარმაზარი ხდება. პიპერბოლიზაციას განიცდის. განსაკუთრებული შტრიხები შეაქვს თავის საუბრებში რბურტ სტურესაჲ. თქმურ ნხეიძესჲ. თავის კოლეგებსჲ. უცხოელ მსახიობებსჲ. ამ ემოციურ თხრობაში კახის ასრი ხშირად უსწრებს მის სიტყვებს, იმას, რისი თქმაჲ უნდა. ასეთ დროს თხრობის უტრირებული ექსტრემულია ერთი მსახიობი ხოლმე. ძალიან ექსტრემული. თხრობისას, ხანამ ის სუხტ სიტყვას მოძებნის. კეთილსინდისიანად მისი პლასტიკური მონახაზის თვალის დევნება... ძალიან მომხიბვლელი ხანახავია ასეთ დროს...

შეიძლება, საკუთარი თავი დაიჭირო იმაში, რომ მართლაც პირდია ესმენ მას. ადამიანების ასეთი მონუხება ყველას რთი შეუძლია. კახისჲ ვერ იტყვი, რომ მას სტერეოტიპები ახასიათებს, რომ ის ჩვეულებრივი ადამიანია. მას ყველაფერთან დამოკიდებულებაში გაძლიერებული შეგრძნებები გააჩნია. აღტაცებაჲ ასეთი იცის და თუ ცუდი გაიგო რამე, გულში მჯდომის ცემაჲ მხოლოდ მისეული აქვს. აღარ გაეგონებულა კახის პორტრეტის ხატვას. ვიტყვი, რომ კახი ხშირად ხეულიანიც არის ხოლმე. ამის მისხეიც ბევრი იყო. წყნის ასაკში ამაღლის გრძნობა განსაკუთრებით მოქმედებს წყნის ფსიქიკას. წყნის წლებში წარმატებაჲ და პოპულარობაჲ სრუხვა ცოტა ხასიათილად მიმანია. მაგრამ კახი არის ის ადამიანი, ვისი ხელოვნებაჲ მაყურებლისთვის ცხოვრებისეულ აუცილებლობად იქცა.

ამიტომაც მას მხოლოდ ჯანმრთელობას და დღეგრძელობას ვუსურვებ, რომ კიდევ დიდხანს და დიდხანს მოხიბლოს და მონუხოს ქართული საზოგადოება... და არა მარტო ქართული...

ნინო კასრაძე

ძვირფასო ბატონო კახი!

საიდან დაიწყო? იქიდან, რომ კახი ხართ კავსაჲ? ყველასათვის საყვარელი, ხათაყვანებული მსახიობი? კოლორიტი ქალაქისა და იმ სახლადპრო თაობის, ასე რომ გვენატრება დღეს? თუ იქიდან, რომ არანეულებრივი კავსაჲების გვარის დირსეული წარმომადგენელი ბრძანდებით... ამას ყველაფერს უნემოდაც იტყვიან. თანაც ბევრად უფრო კარგად და ხარისხიანად.

მე კი მინდა გულისდარდი გაგიზიაროთ. როგორ მოხდა, რომ ამ 17 წლის მანძილზე, რაც რუსთაველის თეატრში ვარ, არც ერთხელ ერთად არ გვითამაშია? იცით, რამდენჯერ მიფიქრია ამაზე? თუმცა, ეტყვი: „მაბეჭში“ თქვენ ერთ-ერთი ალქაჯი უნდა გეთამაშათ და მე – პეატა. პირველივე რეპერტუარზე ისეთი ძალით დაგახტით ფეხსე, რომ დიდი მკურნალობა დაგჭირდათ და როდით აღარ შეასრულეთ. ჩემ თავს ესაყვედურობ. აბა, მეტი ვის?... რომ იცოდეთ, როგორ მინდა სცენაზე შევხედო! როგორ მინდა, იმ მღვიფის კედელზე გავეხეო, რასაც ძველი რუსთაველის თეატრის ბრწინეალება ჰქვია. თქვენ კი ამ ბრწინეალების ნაწილი ხართ!

იცით, რამ იმოქმედა ჩემსე ბოლო წლებში? – „სეველ იასამანში“ თქვენმა როლმა, იმ სევენამ, პლანს რომ გაასინჯებთ თქვენს პერსონაჲს და რომ ჰქვება თავისი ბავშვობის კოშმარებსჲ! ზღვა ადიდდაო... ალბათ გახსოვთ? შედეგები იყო. რამდენი ითქმოდა და რამდენი კიდევ იმის მიღმა იყო. ანდა ეს ბოლო „ჯამბაზები“, ნამდვილი ფენომენია: გამოდიხართ – დარბაზი ინგრევა, პაუზას აკეთებთ – ინგრევა, არ აკეთებთ – მაინც ინგრევა. რა არის ეს?! მსახიობობა? არა მარტო!!! შეაყვარეთ თავი და გადარიეთ მაყურებელი, დიდოცა და პატარაც. მეც, მათ შორის...

ან ეს – „გვეშველება, ბატონო კახი?“ – თქვენ რომ გეკითხებიან. ესე იგი, როგორ ეიმედებით! დარწმუნებული ვარ, დადებით პასუხს ელიან. მეც!!!

ძვირფასო ბატონო კახი, ძალიან ბევრი იმედის თვალთ შემიგაყურებთ. იმედი არ გაგვიტრუთ. მეც იმედი მაქვს, სცენაზე შევხედებით და გვეშველება რამე.

მარინა კახიანი

ნიჰიერი მსახიობები გაოცებენ ან აღგავრთოვანებენ. მხოლოდ გენიალურ მსახიობებს შეუძლიათ, ერთდროულად გაგაოცონ და აღგავრთოვანონ.

არიან ნიჰიერი მსახიობები, რომლებსაც შეუძლიათ ათეულობით ან ასეულობით ადამიანის გონება და სული დაიპყრონ. კახი კავსაძე იმ იშვიათი მსახიობების კატეგორიას მიეკუთვნება, რომელთაც მილიონები დაიპყრეს სქესის, ასაკის, ეროვნების და გემოვნების განურჩევლად. მაგრამ ის, რომ ბატონი კახი უდიდესი მსახიობია, მისი ერთადერთი ღირსება ნამდვილად არ არის. ძალიან ადვილია, ისაუბრო ბატონ კახიზე იმიტომ, რომ არაფრის გადამეტება არ მჭირდება. ის საოცრად თბილი და თავმდაბალი ადამიანია ყველას მიმართ, განურჩევლად პროფესიისა, ასაკისა და სტატუსისა. ის რომ გენიალური მეუღლე იყო, მთელმა საქართველომ იცის. მამა, ბაბუა, მეგობარი, პარტნიორი, მოქალაქე... მე არ ვიცი, კიდევ რა ღირსებები შეიძლება გააჩნდეს მამაკაცს, მსახიობს. მე მადლიერი ვარ განგების, რომ არაერთხელ შემახვედრა სცენაზე ბატონ კახის. მე მადლიერი ვარ რეჟისორების იმისათვის, რომ მომცეს საშუალება, პარტნიორობა გამეწია ამ უდიდესი მსახიობისთვის. ამის ბედნიერება დღესაც მაქვს და იმედია, ბატონი კახი კიდევ მრავალჯერ გაახარებს მასზე შეყვარებულ მაყურებელს. და მეც გამახარებს თავისი პარტნიორობით.

გმაძლობთ, ბატონო კახი, რომ არსებობთ.

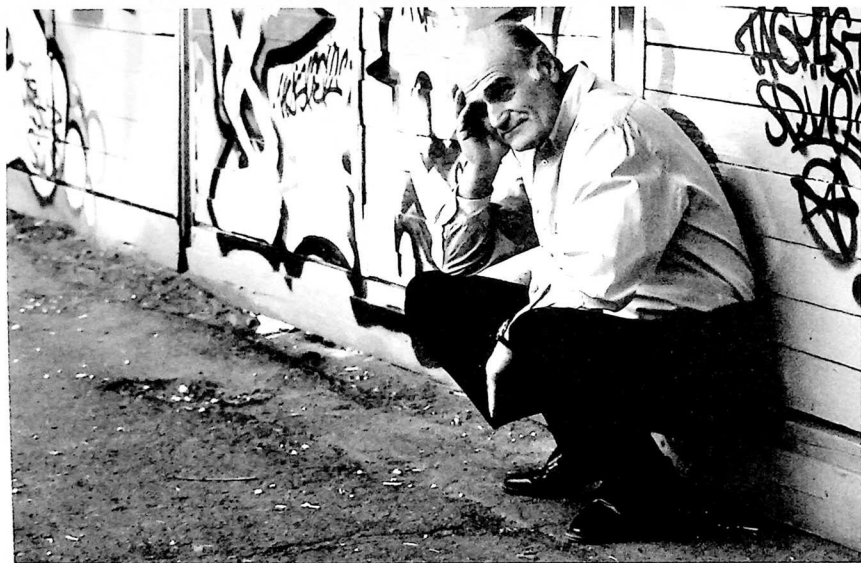
სცენა სპექტაკლიდან „ასერგახის დღე“. ცენტრში მ. კახიანი, კ. კავსაძე

ლევან ბერიკაშვილი

არ ვიცი, შეიძლება თუ არა, ასე წამოვყავილიყო ჩემი აზრი, მაგრამ ასოციაციურად ბატონ კახიზე ფიქრისას, ამომიტივტივდა მისი შესრულებული ერთ-ერთი საუკეთესო როლი – აბდულა ფილმიდან „უდაბნოს თეთრი მზე“ და ასეთივე ასოციაციით მინდა ვთქვა, რომ კახი კახსაძე რუსთაველის თეატრის მზეა.

მე მაღლობელი ვარ ჩემი ბუდის, ჩემი განვლილი ცხოვრების, რომ შემახვედრად ამ ადამიანთან, როგორც ცხოვრებაში (ნანუკას ჯგუფელები ხომ მისი და ქალბატონი ბელას თვალთახედვის არეში გავიზარდეთ), ისე სცენაზე. მე ორ წარმოდგენაში ვიყავი მისი ღუბლიორი, რაც ასევე უდიდესი პატივი და პასუხისმგებლობა იყო ჩემთვის და „ხვედ იასამანში“ ვიყავი მისი პარტნიორი, რაც ასევე დიდი ბედნიერება იყო.

75 წელი არც ძალიან დიდი ასაკია და არც მცირე. ისეთ პროფესიონალს, რომელსაც ამხელა სიყვარული და დაფასება აქვს მთელი ერისგან, იშვიათად შევხვედრივარ ცხოვრებაში. უფალს უპირველესად მის ჯანმრთელობას შევთხოვ და თუ ღმერთს ვუყვარვარ, დარწმუნებული ვარ, მის ღუბლიორობას კი არ მარგუნებს ისევე მომავალში, არამედ მომცემს საშუალებას და შანსს კიდევ ერთხელ დაეტკებ მისი პარტნიორობით სცენაზე.

საიუბილეო მილოცვები

კახი

ოთარ მეღვინეთუხუცესი
გიზო ჟორდანია
თამარ სხირტლაძე
ანზორ ერქომაიშვილი

ოთარ მედვინეთუხუცესი

კახი, ჯიგარო, ძმაო!

აი, ამ ხნისები მოვიყარეთ და სიბერეში ეს რა სიყვარულის გუდა გასკდა?! ხომ შეიძლება, მთელი ცხოვრება მეგობრები ვყოფილიყავით? უბრალოდ „რა ყოფილა სიყვარული, ესლა შეეიტყე...“ არ ვიყავით ახლო და შენი ფასი არ ვიცოდით.

ნეტა როგორ „გოიძლებენ“, ვისთანაც ხშირად გიწევს ურთიერთობა?! შენნაირი, იუმორში ამბის მომყოლი... პა, პა – ერთი, ორი, სამი! კინოშიც და სცენაზეც ღმერთმა დაგაბურტყა ნიკი, სიბლი და აზარტი შრომაში. ამას წინათ მითხარი, ზაფხულში არასოდეს დამისვენიაო. რა მოთხოვნა ყოფილა შენზე! ეს დიდი ბედნიერებაა, მაგრამ, ალბათ, ძალზე ძნელი. გამაქვირვე შენი სახელოვანი წინაპრების საღამო რომ გამართე და წაიყვანე რუსთაველის სახელობის შენს თეატრში. რანაირი ცოდნა და სიყვარული გქონია ქართული ხალხური სიმღერის. არაფერი ჯობდა შენს ყურებასა და სმენას. იქ, მაღლა ერთ გენიალურ სიმღერას იტყოდნენ ალბათ ბედნიერი კაცსაძეგები.

...და ის, რაც ყველამ იცის, შენი და ბელას სიყვარულისა, მართლა რომ გამორჩეულთა ხეუდრია!

შენ ბევრი ბედნიერება დაგაბურტყა! ტკივილიც ბევრი შეგხვდა. ორივეგან ვაჟკაცი იყავი და ხარ. აი, ამიტომაც ვარ შენი „ბუღიკი“.

ღმერთმა დაგლოცოს, დიდხანს გაცოცხლოს, გაშრომოს და გიბედნიეროს შენინაები!

შენი „ოთარ-ჯან“, როგორც ტელეფონით მეტყევი ხოლმე, მედვინეთი!

კ. კაცხაძე, ნ. ანანიაშვილი, ო. მედვინეთუხუცესი

როგორ უცნაურდაც არ უნდა მოგეწეწნოთ, კახის პირველად შევეხდი, როგორც კომპოზიტორს. მე და ნანა მკვდრისე ხაქერსო ხმეჭრაკლს ვღვაძით ინსტიტუტში და კახიმ ამ ხმეჭრაკლისთვის დაგვიწერა მუხიკა. ის საოცარი სუნის ბაჭრონია. მე მხოლოდ მუხიკალურ ხმენას არ ეგულისხმობ ამ შემთხვევაში. მას საოცარი უნარი აქვს, სლანგების დამახსოვრებისა... მას აქვს უნარი, დამამახსოვრის კლასიკური ინგლისურის, ან კლასიკური გერმანულის, კლასიკური იტალიურის, თუნდაც, ქართულის სახაუბრო „მუხიკა“, თუ შეიძლება, ასე ითქვას. მან არც ერთი ენა არ იცის, თუმცა შეუძლია, ისე წარმოადგინოს თავი, რომ დავეკვდები, ნეტა რომელ ენაზე საუბრობსო. ამ ყველაფერს კი სჭირდება იდეალური სმენა და ენასთან ნახლოების უნარი. რასაც, ნემდა სამწუხაროდ, მას თეატრალურ ინსტიტუტში ვწუნებდნენ. ნატარდებოდა საწარმოო პრაქტიკა და კახისე იტყოდნენ – არითმულიაო. ნემთვის სულ ვფიქრობდი: ართიმია მედიცინაში კი ვიცი, რასაც ნიშნავს, მეტეკველებასიც... არადა, ართიმული კი არა, ძალიან რითმული მენევერბოდა ეს კაცი... მთელი უბედურება ის იყო, რომ ნემს ხედავდა სამწუხაროდ, მისი ბუნების ამოხსნა მაშინ ნემს ინსტიტუტში ვერ მოხერხდა. ნემ ამ რეპლიკით სულაც არ მინდა, რომ რომელიმე პედაგოგს ნრდით მოგვეჩუ, მით უმეტეს, ამ კედლებში, ყველას კარგად მოეხსენება, რა რანგის მსახიობები გაიზარდნენ, თუმცა კახის შემთხვევა კიდევ ერთი დასტურია იმ კეშმარტებისა, რომ თითოეულ სტუდენტს, სრულიად ინდივიდუალური მიღვამა და სრულიად ინდივიდუალური გახადების მორგება სჭირდება მისი შემოქმედებითი უნარის ამოსაცნობად. არ შეიძლება საერთო კლასში მოქცევა მომავალი შემოქმედი ადამიანებისა. ამიტომაც ვამბობ, რომ ამ კონკრეტულ შემთხვევაში ვერ იქნა ამოხსნილი კახი კახასის შინაგანი ბუნება, მისი ინდივიდუალობა. რა იყო ეს მეტად უცნაური, არაჩაბრ კლასში არნაშადარი, არაქრესტომათიული ტიპის მეტეკველება? ნემს ახრით, ეს მისი ბუნებრივი მომდინარეობდა. ერთი მდგომარეობიდან მეორე მდგომარეობაში მომენტალური გადასვლის უნარი. ის მსჭეფარე შინაგანი მუხტი და ძალა, რაც კახის გააჩნია, ძალიან ცოტა მსახიობის ახასიათებს. კახის ეს უნარი ბუნებრივად მისცა ღმერთმა. სწორედ ამიტომაც შეინიშნება მის თეატრალურ თუ კინოროლებში ადვილი ფერო... მთელი ფერთა გაბა, რომლითაც ის დაუღალავად ძერძავს მხატვრულ ხასიებს. დროთა განმავლობაში კახიმ მიაღწია ისეთ შემოქმედებით წარმატებებს, რაც ძალიან შეხამნევი და საინტერესოა, მაგრამ... აი, აქ არის კიდევ ერთი მაგრაბ... მას ჯერ არ უთამაშია ის, რაც მან აუცილებლად უნდა ითამაშოს... ის არ არის „დასრულებული“... არის მსახიობი, რომელიც „დასრულდა“ და იმის იქით ან ვეღარ მიდის, ან აღარ მიდის, ან არ უნდა, ან ზარმაცობს, ან უბრალოდ გამოელთა რესურსი, კახისთან ასეთი არაფერი არ ხდება. პირიქით, მას ახლაც აქვს პერსპექტივა... მასზე ახლაც ვფიქრობთ რესურსები... აი, ამ როლს ითამაშებდა, ან აი, იმ როლში ვხვდავ... ხომ იცით, ხანდახან. შენდაუნებურად, რაღაცებს ალაგებ ხოლმე კაცი ტვინში... დიდი ბედნიერებაა, როცა ამ ასაკშიც კი აქტიურს გაქვს მარაგი, რესურსი და, რაც მთავარია, სათქმელი...

ნემთან კახიმ პირველად ნაჩაღია ახიანის „დეჟურენტიკაში“ ითამაშა. იქ ერთ ეპიზოდში ისა გიგანტულიად ერთად „ვან სტეკს“ ცეკევადა. ვერ წარმოიდგენთ, როგორი გადახედა ქონდა ამ ცეკევაზე. ეს არ იყო ჩადგმული ნომერი, ეს იყო ორგანული გაგრძელება იმ ქმედებისა, რასაც მისი პერსონაჟი იმ ეპიზოდში ახორციელებდა სცენაზე.

შემდეგ ნემს შევეხდით მილიერის „გააზნაურებული მდაბის“ რეპერტიციებზე. ხმეჭრაკლში კახი ფარიკაობის მასწავლებლის როლს ასრულებდა. ახლა რომ ვფიქრობ, მე მას რაღაც საკმარისი ფერები ვერ შევმატე. თვითონ ყველაფერს მიკეთებდა, რასაც მოეთხოვდა. მეტხაც გამოიკეთებდა, თუმცა, დღევანდელი გადასახედიდან, საკმაოდ თვითკრიტიკული ვარ ამ დღეების მიმართ. დღეს რომ დაიდგას „გააზნაურებული მდაბი“ კახი ნომერ პირველი ჟურდენი იქნებოდა. მაშინ არის ყველა ის თვისება და უნარი, რაც აუცილებელია ამ ერთ-ერთი ურთულესი სახის განსახორციელებლად. ეროსი მანჯგალაძე გენიადურად ასრულებდა ამ როლს მაშინ და დღეს მე ვეხდები ამის თქმას. კახი, რასაკვირველია, სრულიად განსხვავებულ ჟურდენად წარმომიდგენია... ეს არ არის ტიპური კომიკური პერსონაჟი, არამედ მრავალპლანიანი, მრავალწახნაგოვანი გმირი, რომლის თამაში ნამდვილად არ ძალუქს ყველა მსახიობს. კახის,

„უკანასკნელი მასკარადი“

დაბეჭდილებით შემოიღია ვოქვა, რომ ამ სიმაღლის დაძლევა უპირობოდ შეუძლია.

მე წილად მხვდა, მომავალი პროფესიის დაუფლებაში დავხმარებოდი კახის შეიღებს. ჯერ ნანუკა იყო ჩემი სტუდენტი, მერე კი ირაკლი. რამდენად უცნაურადაც არ უნდა მოგეჩვენოთ, ნანუკა ძალიან პგავს კახის, ირაკლი კი სეფთა კახია, ოღონდ უფრო რბილი. მე მათთან ურთიერთობისას დიდ სიამოვნებას ვღებულობდი. ნანუკა იყო ჩემი სუსტი წერტილი... ის რომ არ დამენახა, არ შემიძლო, მაშინაც კი, როცა იმ დღეს რეპეტიცია არ გვექონდა. შეიძლება მწარე-მწარე რაღაცეებიც მეთქვა მუშაობის პროცესში, მაგრამ ამ ჩემ ღაპარაკს ვინ აქცევდა ყურადღებას... ძალიან სერიოზული განაცხადი გააკეთა ნანუკამ, როცა ანა ფრანკის როლი ითამაშა. სხვა როლებიც, თუმცა ანა პირველი იყო და ამიტომ გაამოეყავი. თანაც ეს სპექტაკლი დიდი პოპულარობით ხარგებლობდა იმ პერიოდის თბილისურ თეატრალურ ცხოვრებაში. იგივე შემოიღია ვოქვა ირაკლიზე და მის მუსუსზე. მე დღესაც დიდი ყურადღებით ვაკვირდები მათ შემოქმედებით ზრდას. ნანუკა აქ მოღვაწეობს, ირაკლი – ამერიკაში. შეიძლება, ისიც აქ ყოფილიყო, თუმცა ვე მისი ბედი ყოფილა. ბედის

წინააღმდეგ სვლა კი უაზრობად მენევენა. ბედისწერას ვერხად გაექცევი და მე მიახრია, რომ ის დღეს ასეთი რეალიზებულია.

და ბოლოს, ისევ და ისევ კახის მინდა მიუებრუნდე. მინდა მას ვესურვო, პირველ რიგში, ჯანმრთელობა და, რაც მთავარია, მან კიდევ და კიდევ, ბევრი როლი უნდა ითამაშოს. რაკი რესურსი არსებობს, მას ბოლომდე უნდა დახარჯვა და გამოყენება.

„გააზნაურებული მღაბით“

თამარ სხირტლაძე

ცხოვრება ისე წარიმართა, რომ მე და კახი კახსავე მთელი ცხოვრება სხვადასხვა თვატრში უმოღვაწეობდით, კინოკამერის წინ კი მხოლოდ ორჯერ მომიქცა საშუალება მასთან პარტნიორობისა. ერთხელ ბატონ რეზო ნიჭიძის „ღონ კიხოტში“ და მეორედ „ღონ კიხოტში“, ოღონდ ამჯერად გოდეფიძე ნიჭიძეთან – ფილმის „მოქალაქელი რაინდები“ ვრქვა.

ორიგინალური ადგაბი არ ვიქნები, თუ ვიტყვი, რომ კახი მასშტაბური კაცია: საოცარი პარტნიორი, საოცარი პროფესიონალი, საოცარი პიროვნული ხიბლის მატარებელი...

ამბის თხრობის დიდოსტატი. მისი მოსმენისას თითქოს დიდ ფილმურ რეჟისორს ადევნებ თვალს. ერთი კიბოლი მასხენდება „ღონ კიხოტის“ გადაღებებიდან. კახი რაღაცას ძეგულობდა, ნეენ ყველანი მის გარშემო შემოვიკრიბეთ და ვუსმენდით. ბატონი რეზო კი ამ დროს რაღაც კადრს აფენებდა კამერაში. კახი ძეგულობდა მთელი გარკვევით, იყო ისტერული ხარხარი გარშემო, ამ დროს გაისმა ბატონი რეზოს ხმა: „კახი, ხელს მიშლი“. კახიც მორჩილად გადაადგილდა ცოტა მოშორებით. მსმენელთა გუნდი, რასაკვირველია, თან გაქცა. გაგრძელდა თხრობა და სიცოცხლე-ხარხარი. ბატონმა რეზო ნიჭიძემ ისევ დაიძახა: „კახი, ხელს მიშლი“. კახიც მორჩილად კვლავ გადაადგილდა. ამჯერად, გადასაღები მოედნიდან კარგა მოშორებით. მსმენელთა გუნდი, რა თქმა უნდა, კვლავ მის გვერდით იყო. ყველას ერთი სული ჰქონდა, გაეგო, როგორ განეთარდებოდა კახის მოყოლილი სახალისო ისტორია. იყო კვლავ სიცოცხლე-ხარხარი და „ეკვე ძალიან შორიდან ძლივს მოაღწია ნეენამდე რეზო ნიჭიძის ხმამ: „კახი, ვერ გაიგონე, ხელს მიშლი-მეთქი“. კახის გაუკვირდა და აქედან გასაძახა: „ბატონო რეზო, მე რა ხელს გიშლით, აქედან წესიერად აღარც წანხართ, ისე მოშორებით გამოვედით“. „ოღონ, ამიტომაც მიშლი ხელს, ვერგეოფლობ, რომ ვერ ვიგებ, რას პეეები და ვაკლდები მაგ სიაშოვნებასი“.

ახლა ორიოდ სიტყვა მიინდა ეთქვა მასზე, როგორც მსახიობზე. ძალიან საინტერესო მსახიობია. უფრო მეტიც, მოგეხსენებათ, ყველას აქვს რაღაც ცდუნება ვიღაცის მიბაძვის ან თუნდაც რომელიმე სხვა არტისტის გავლენის ქვეშ ექცევა, კახი იმდენად ინდივიდუალურია, რომ არათუ არავის არ ბაძავს და არ იმეორებს, მისი მიბაძვაც კი ძალიან რთულია. თუ იმიტირებას არ გააკეთებს რომელიმე პაროდისტი. ყველა მსახიობს არ დააბერტყა ღმერთმა იმის უნარი, საკუთარ ინდივიდუალობას მოაღწიოს. კახის ამის უნარიც ადმოაწნდა.

მასხენდება, გადაღებებზე ახალციხეში ბელა რომ ჩამოიყვანა. ის, რასაც კახი კახსავე იქ აკეთებდა, მხოლოდ დიდი სულის ადამიანები თუ გააკეთებენ. მარტო მის უსაყვარლეს მეუღლესთან დამოკიდებულებითაც წანდა, რა პიროვნებაა ის და ბელაც იყო ის ადამიანი, რომელსაც, ამ მხრივ მაინც, ძალიან გაუმართლა.

ჩემო კახი! დღევანდელ დროში სამოცდათხუთმეტი წელი არაყურია. წინ არის წლები. რაც ძეგულებური შემართებითა და სიყვარულით გაქვს გასაფლავი. სხანაირად წარმოუდგენელიც კია შენი პიროვნება. ძალიან მიყვარხარ, გლოცავ და ღმერთს ვთხოვ. იქნებ, კიდევ ერთხელ მაინც მომეცეს შენთან პარტნიორობის საშუალება გადასაღები მოედანზე. თორემ სცენაზე შეხედრის იმედი ნაკლებად მაქვს.

კავსაძეების მომღერალ გვარს დიდი ისტორია აქვს. ამ გვარმა უდიდესი ამაგი დასდო ქართულ კულტურას – როგორც ხალხურ სიმღერას, ისე საოპერო და თეატრალურ ხელოვნებას.

კახი კავსაძის წინაპრები შესანიშნავი მომღერლები იყვნენ, ჯერ მარტო პაპამისის – დიდი მაღლობელ-მომღერლის და ლობჯარის, სანდრო კავსაძის შემოქმედება რად ღირს. მან მოიპოვა, შეაგროვა და აღადგინა ქართულ-კახური სიმღერების იშვიათი ნიმუშები, ბევრი მათგანი გრამოფონის ფირფიტებზე ჩაწერა და მომავალ თაობებს შემოუნახა. მე მქონდა ბედნიერება, სხვადასხვა ქვეყნის არქივებში მიმეკვლია სანდრო კავსაძის ფონოწარმოებისათვის და დამგებარეყო ამ მართლაც დიდი მომღერლის იშვიათი ხმის სილამაზითა და უზადო შესრულებით.

სანდრო კავსაძემ თავისი ვაჟები დავითი (დათაშკა) და გიორგი (გიგუშა) მომღერლებად გაზარდა, მაგრამ ბედის უკუღმართობის გამო, ამ ორი ულამაზესი ვაჟკაცისა და გასაოცარი მომღერლის სიცოცხლე საბჭოთა პერიოდის გაუგონარ რეპრესიებს შეეწირა.

ჩემს საოჯახო მეზუგუმს ერთი უნიკალური ფოტოსურათი ამშვენებს, სანდრო კავსაძე თავის შვილებთან ერთად გადღეობული 1930-იან წლებში. ეს სამი ულამაზესი ვაჟკაცი ნამდვილად ქართული ჯიშისა და გენის მატარებლები არიან, მათი ნიჭიერება და რაინდული სული მომავალ თაობებსაც გადაეცა. სხვათა შორის, კახი ძალიან ჰგავს თავის სახელოვან პაპას და მამას.

კახი კავსაძის ხელოვნება ტრადიციულ ფესვებზე აღმოცენდა და ამიტომაც აქვს მის შემოქმედებას მყარი საფუძველი.

კახი მეტად პოპულარული პიროვნება გახლავთ. მე მას დიდი ხანია, ვიცნობ და უდიდეს პატივს ვცემ, როგორც შესანიშნავ მსახიობსა და მომღერალს. ჩვენ ერთიობა ვართ და მთელმა მისმა შემოქმედებამ ჩემს თვალწინ გაიარა. მე მოწმე ვარ თეატრში თუ კინოში მისი უდიდესი წარმატებისა და აღიარებისა. გარდა იმისა, რომ კახი არანეუფლებრივი ხელოვანია, ის ასეთივე არანეუფლებრივი პიროვნებაა; აქვს შესანიშნავი იუმორი, მასთან ურთიერთობა სიცოცხლის ხალისს გმატებს. მისი ყოველი გამონერა ხაზოგადლებაში ყველასათვის უდიდესი სიამოვნების მომნიჭებელია.

მემაყვება, რომ კახი კავსაძესთან მრავალი წლის მეგობრობა მაკავშირებს. მისი შემოქმედება და პიროვნული თვისებები ჩემთვის სამაგალითოა.

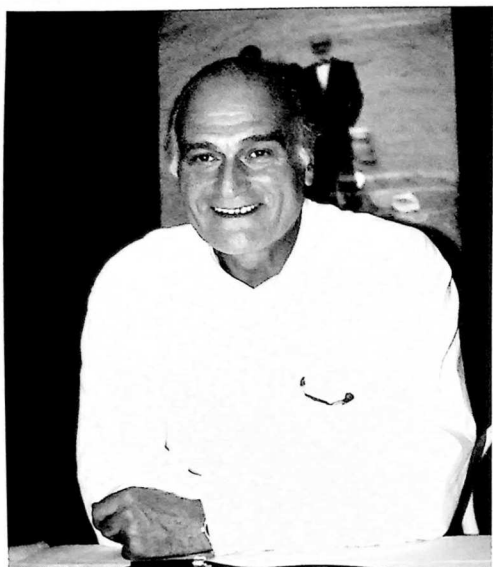
კიდევ მრავალ წელს სიცოცხლეხსა და დიდ წარმატებებს ვუსურვებ ჩვენს კახის ქართველი ხალხის სასიხარულოდ.

მომავლის იმედით

კახი

ნანუკა და ირაკლი
ნანუკა ხუსკივაძე
ირაკლი კავსაძე
ლიკა გორგილაძე
ირინა კავსაძე
ნატაშა კავსაძე
აკო დუმბაძე
შვილთაშვილი
იკო დუმბაძე

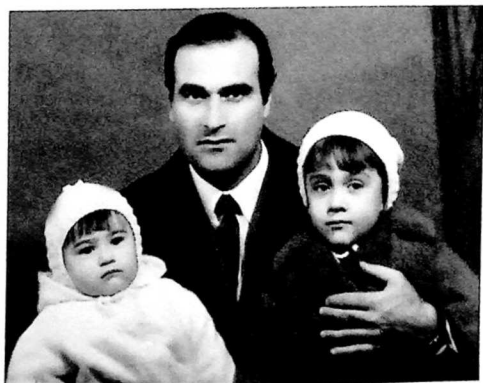
ნანუკა და ირაკლი

- როდესაც ბელა ჩემი ცოლი გახდა, ჩვენ უკვე გვეყვოდა წლინახევრის ნანუკა. ძალიან მოყვარდა ნანუკა... ერთი მომენტი დავიჭირე... ბელა რომ ცოცხალი ყოფილიყო, შეიძლება ამაზე შემკამათებოდა, მაგრამ მინდა, ერთი ამბავი მოგიყვე... ბელა ახალი მოყვანილი მყავდა და ერთხელაც თიანეთში მოგვიწია წასვლა. ვიყავით მე, ბელა და ნანუკა. იქიდან მანქანით ვბრუნდებოდით და ნანუკამ ჩემს ხელში დაიძინა. საკმაოდ დანჯღრეული გზა იყო, მანქანა სულ ეანყალებდა და მთელი გზა ეს თოთო ბავშვი ისე მეჭირა, რომ არ გადავიძებოდა... უკვე თბილისს ვუახლოვდებოდით და შემთხვევით ბელას გაგვხვდა. მის თვალებში ამოვიკითხე, რომ ამ მგზავრობის შემდეგ კიდევ უფრო აემადლდი მის თვალში... მე სულ მქონდა იმის კომპლექსი, ჩემი და ბელას საერთო შვილი რომ გაჩნდებოდა, ნანუკა არ დანაგრულიყო... ხომ იცით, ასეთი რამ ყოველთვის ხდება ხოლმე, მაგრამ მთელი ჩემი ცხოვრების მანძილზე ყველაფერს ვაკეთებდი და ვაკეთებ, რომ ნანუკას ეს არ შეეხოს. ერთხელ ირაკლიმ ისიც კი მითხრა ბავშვობაში, რა გინდა, შენ ნანუკა უფრო გიყვარს, ვიდრე მეო... (იცინის) სხვათაშორის, ირაკლი საკმაოდ დიდი ბიჭი იყო, როდესაც გაიგო, რომ ნანუკა არ იყო ჩემი ღვიძლი შვილი. ნანუკა ინსტიტუტში რომ ჩაირიცხა, ირაკლი სიაში ეძებდა კაცსაძეს, ნანა კაცსაძეს, რომ ვერ იპოვა, ნანუკას შეეკითხა... ნანუკამაც რაღაცეები მოიგონა, ვერ ნახე, ქვემოთ დამატებითი სიგები იყო და იქ ვეწერეო... მერე იყო და, შემთხვევით, რაღაც რეგულს წააწვდა სახლში, რომელსაც ნანა ხუსკივაძე ეწერა, ვიღაც შენი ჯგუფის რეგული გამოგვლიაო... მერე როცა მეორეჯერაც ნახა ასეთ წარწერიანი რეგული, გაეხუმრა, იმ შენი ჯგუფის რეგული შენ რატომ დაგაქვსო. ასე იყო თუ ისე, მოკლედ, ნანუკა უკვე სტუდენტი იყო, როცა ირაკლიმ გაიგო, რომ ის არ იყო ჩემი შვილი. ბელასთვის უკითხავს, ნანუკა ჩემი და არა ირაკლის? როცა ბელამ ეს ამბავი მომიყვა, ძალიან შევწუხდი, თუმცა ბელამ იქვე დამაწვარა, მე ყველაფერი ავუხსენი, ნუ წერვიულობო. მე დღემდე არ ვიცი, რა უთხრა ირაკლის ბელამ მაშინ, თუმცა მერე, როცა დროდადრო ვაკვირდებოდი მის დამოკიდებულებას ნანუკასადმი, ამ ფაქტის გამო არაფერიც არ შეცვლილა და მათ დღემდე არანეგულბრივი დამოება აქვთ.

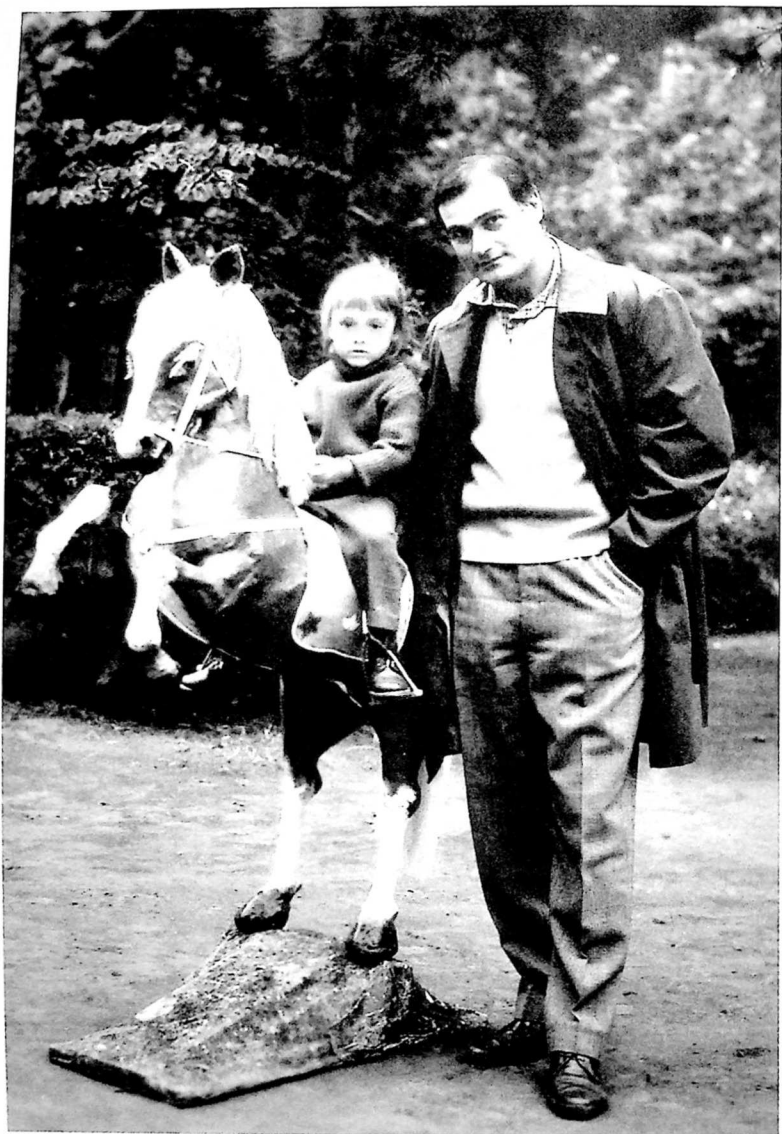
ნანუკა ძალიან კარგად სწავლობდა. საერთოდ, ძალიან მოწესრიგებული ბავშვი იყო და სულ ვფიქრობდი, „საკომკავშიროლოზზე“ ჩააბარებს-მეთქი. ანუ ისეთ ფაკულტეტზე, საიდანაც, ძირითადად, კომკავშირის მდივნები გამოდიოდნენ ხოლმე. (იცინის) მაგალითად, ისტორიული, იურიდიული...

- მოკლედ, მოწესრიგებული ბავშვი იყო, არა?

- ძალიან. მისი სწავლა არასოდეს პრობლემად არ ქცეულა ჩვენს ოჯახში, ამიტომაც ვფიქრობდით, რომ „ნორმალურ“ ფაკულტეტს აირჩევდა და იქ გა-

ირაკლი, კახი და ნანუკა

ნანუკა და კახი

აგრძელებდა სწავლას. და აი, სკოლის დამამთავრებელ წელს უცებ გამოშიცხადა, საარტისტიკო უნდა ნაებაროო. ელდა მეცა. მართალი გითხრათ, არ მინდოდა, ნანა რომ მსახიობი გამხდარიყო. ყველას ჰგონია, რომ ეს არის ცეკვა-თამაშისა და გართობის პროფესია, ინსტიტუტშიც რომ აბარებენ, უმრავლესობა იმ განწყობით მიდის, რომ გამოვა ხორავა, ვასაძე და ა. შ. ეს ცუდი სუფილიც არ არის, დიდ არტისტებზე უნდა ჰქონდეს მომავალ თაობას სწორება, მაგრამ ეს ხომ ურთულებს პროფესიას...

- **წინააღმდეგობა გაუწიეთ?**

- არა, რას ამბობ?! მე არც ირაკლისთვის და არც ნანუკასთვის, პროფესიის არჩევის მომენტში, წინააღმდეგობა არ გამოიწვევია. დედასემი თურმე არანეულებრივად ხატავდა და სამხატვრო აკადემიაში მოუწოდებდა სწავლის გაგრძელებას. თუმცა ბებიანუმისგან სასტიკი წინააღმდეგობა შეხვდა ამის გამო, და ბოლოს გამოვიდა ექიმი. და მერე, მიუღი ცხოვრება ამ ამბავს დიდი გულისტკივილით იკონებდა ხოლმე. ეგ კი არა, მე და ჩემმა ძმამ სკოლა რომ დავამთავრეთ, დედასემმა აბსოლუტური თავისუფლება მოგვცა პროფესიის არჩევაში. მწარე გამოცდილება ჰქონდა თვითონ და არ უნდოდა, იგივე განცდით გვეცხოვრა ჩვენც... მეც, როგორც დედასემის შვილს, რა უფლება მქონდა, ან ნანუკასთვის და ან ირაკლისთვის დამეშალა ის, რაც მათ ძალიან უნდოდათ. თუმცა ორივე გაგაფრთხილე, რომ ეს არ იყო ია-ვარდებით მოყვანილი პროფესია. კითხვებ კიდევ, მზად ხართ, ყოველდღიური დარტყმები მიიღოთ გულში და სულ-ში-მეთუი. კიო - მიპასუხეს. მაშინ, წააბარეთ-მეთუი.

- **ნანუკას ჯგუფი ძალიან პოპულარული იყო და თან, არა მარტო თეატრალურ წრეებში...**

- კი, ასე იყო. არანეულებრივი სპექტაკლები დადგეს, ძალიან ბევრი მაყურებელიც ესწრებოდა მათ წარმოდგენებს სასწავლო თეატრში, მერე ისე მოხდა, რომ მიუღი ის ჯგუფი რობერტ სტურუამ თეატრში აიყვანა და მცირე სცენაც დაუთმო. მათ გააგრძელეს ერთად მუშაობა, სპექტაკლების თამაში და თქვენ წარმოიდგინეთ, საკუთარი მაყურებელიც გაიჩინეს. პრაქტიკულად, იმ პერიოდში რუსთაველის თეატრში ორი თეატრი თანაარსებობდა. მერე ნელ-ნელა ნანუკა და მისი ჯგუფელები შეერწყნენ მიუღს დასს და ასე აღმოჩნდნენ რუსთაველის თეატრში. ნანუკას ინსტიტუტის დამთავრების წელს უკვე ირაკლიმაც დაამთავრა საშუალო სკოლა და მე რატომღაც სურვილი მქონდა, რომ ის პროფესიონალი ფეხბურთელი გამხდარიყო. პატარაობიდანვე ძალიან კარგად თამაშობდა ფეხბურთს, სპორტულ სკოლაშიც დატკეპულა, კარგი გუნდიც ჰყავდათ იმ მესამე სკოლაში, ნიკა ამირჯიშვილის ხელმძღვანელობით... ბავშვს ფაქტიურად ქუჩაში დადგომის დროც კი არ ჰქონდა. დილით გაკვეთილებამდე ვარჯიში, მერე გაკვეთილები, მერე ან ისევ ვარჯიში, ან თამაში, მერე მეცადინეობა და ა. შ. მოკლედ, ძალიან დატვირთული განრიგით ცხოვრობდა და მეც ვუფიქრობდი, რომ ამ ზნას გაყვეოდა. თქვენ წარმოიდგინეთ, ისეთი კარგი გუნდი ჰყავდათ, რომ იმ პერიოდში რაც კი კარგი თახი ან ჯილდო არსებობდა 15-16 წლის ასაკის ფეხბურთელთათვის, ყველაფერი მოკრებეს...

- **თუმცა, მსახიობების ოჯახში გაზრდილ კაცს გული მაინც ამ პროფესიისკენ მიუწევდა თურმე...**

- იცი, როგორ განვითარდა ეგ ამბავი? ჯერ იყო და, ერთი-ორჯერ ითამაშა მიშკო აბაშვილი „კაკეასიურ ცარცის წრეში“, მერე, ირაკლი რომ სკოლას ამთავრებდა, იმ წელს ნანა მჭედლიძემ გადაიღო ფილმი „დანაშაული მოხდა“, სადაც ირაკლიც თამაშობდა და სურვიო ბერიკაშვილიც. სწორედ იმ პერიოდში მე ახალციხეში „ღონ კისოტში“ მიღებდნენ და იქ იყო

ირაკლი, კახი და ნანუკა

კახი და ირაკლი

ერთი ეპიზოდი, სადაც ახალგაზრდა ბიჭი დასჭირდათ. ექმენენ ამ ბიჭს. ირაკლი შემთხვევით იყო ჩამოსული ნემთან და რუსო ჩხეიძემაც, რაღას ვეძებთ, აგურ, ირაკლი გადავიღოთო. მოკლედ, ადვილად წაუვიდა საქმე... სომ იცით, ებრაელს აქვს ნათქვამი: „ღმერთო, პირველი ხელი ჩემს შვილს წააგებინე, რომ მოგების ფახი იცოდესო.“ ასე იყო თუ ისე, ირაკლის არტისტობის ბავილა უკვე შეერილი აქონდა და მანაც ერთ მშვენიერ დღეს გამოიშვხადა, მსახიობობა მინდაო... მისმა სტუდენტობამაც ძალიან კარგად წაიარა, იყო კარგი სპექტაკლები, წარმატებები... მერე მიიღეს რუსთაველის თეატრში... და აი, მერე დაიწყო დარტყმები სულში და გულში... ეს ყველაფერი კი იმით დამთავრდა, რომ ერთ მშვენიერ დღესაც დაკრა ფეხი და წავიდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში. თავდაპირველად ძალიან ძნელი იყო ინგლისურენოვან თეატრში მუშაობა, თუმცა შრომა მასაც უყვარს და შედეგსაც მიადწია. დღეს ის იქ ძალიან დაკავებულია. ყოველდღიური რეპეტიციები, სპექტაკლები, გასტროლები... მე ძალიან მისჩრია.

– რამდენადაც ქართული მაყურებლისთვის ცნობილია, ვაშინგტონის თეატრში, სპექტაკლში „სტუმარ-მასპინძელი“ თქვენც მიიღეთ მონაწილეობა ირაკლისთან ერთად...

– კი, ასე იყო. მარტო ირაკლი კი არა, ირინკაც თამაშობდა სპექტაკლში, ირაკლის უფროსი ძალიწილი. ამ თეატრთან დაკავშირებით ცოტას წავიტარებავ. თანაც ეს ყველაფერი სწორედ „სტუმარ-მასპინძელს“ ეხება. ამერიკის მასშტაბით, ათი წლის მანძილზე დადგმულ სპექტაკლებს შორის, დაახლოებით 20 000 წარმოდგენას შორის, ხუთეულში დაახსავლეს „სტუმარ-მასპინძელი“, ხოლო ვაშინგტონის თეატრებს შორის, ინტერნეტ გამოკითხვის შედეგად, პატა ციკურიშვილის დაარსებული „სინერტიკ თეატრი“, სადაც ჩემი ირაკლი მუშაობს, პირველ ადგილზე დასახელდა. ეს უდიდესი წარმატებაა. მოკლედ რომ ვთქვა, ეს თეატრი დღეს ძალიან დიდი წარმატებით სარგებლობს მთელს ამერიკაში. იყო რაღაც საუბრები ამ თეატრის საქართველოში გასტროლებზე, თუმცა ჩემი პირადი აზრი თუ გაინტერესებთ, ამ ეტაპზე მე ამის წინააღმდეგი ვარ... მრავალი ფაქტორია ამ შემთხვევაში გასათვალისწინებელი, შეიძლება, ამ ყველაფერზე წიგნში საუბარი არც ღირდეს, თუმცა მე ჩემი აზრი მაქვს, იმ ახალგაზრდებს საკუთარი მოსახრებები გაანიათ... მე მხოლოდ შემიძლია, რაღაც ვურჩიო მათ, თუმცა საბოლოო გადაწყვეტილებას თვითონვე მიიღებენ.

– ირაკლის თავიდანვე ჰქონდა გადაწყვეტილი ქვეყნის დატოვება?

– ამაზე ვერაფერს გეტყვით. მე უკვე მოგახსენეთ, როგორც განვითარდა მისი შემოქმედებითი ცხოვრება რუსთაველის თეატრში... მერე სანამ მუშაობას დაიწყებდა, ერთი წლით ადრე სტუმრად იყო ჩასული ამერიკაში. სწორედ იქ შეხვდა პატა ციკურიშვილს, ილაპარაკეს, ილაპარაკეს და... აგურ მეცხრე წელია უკვე, ერთად მუშაობენ.

– შვილების დაოჯახებას როგორ შეხვდით?

– არ მასსოვს კარგად, მაგრამ მე მეგონი, დიეტო კიკვაძის ოჯახში ექვიფობდით... უცებ სუფრა აიშალა, ერთი კი ვიფიქრე, სად დამეკარგა ეს ხალხი, რა ხდება-მეთქი, თან ჯერ შუა ქეიფში ვიყავით... უცებ ჩემი ქვისლი, ბანანა მეუბნება, კახი, ახლა რაღაცას გეტყვი და ძალიან გთხოვ, მშვიდად მიიღე ეს ყველაფერიო. ვაი... ვთქვი ჩემთვის და მოვემზადე... აი, ნანუკა გაგვითხოვდა... თითქოს ერთი ჭკუაც კი არ დამეღია იმ საღამოს, წამსვე გამოვფხიზლდი. მერე როგორც გაირკვა, ჩემი ემპატილაცობის დროინდელი მეგობრის ვაჟს გაჰყოლია, ასე

კახი და ირაკლი

რომ ჩემგან „ბუნი“ აღარ გამოდიოდა და მეც გაქვრდი. მერე ქორწილიც გადავიხადეთ და მერე აკოც დაიბადა... მერე აკოც შევიდა სკოლაში... ამთავრებს სკოლას და ჩვენ მოვაწვევთ ოჯახური თავყრილობა... მე ვუთხარი, აბა, აკო, სკოლას ამთავრებ, უნდა გადაწვევო, როგორ ფიქრობ, რა უნდა აკეთო ცხოვრებაში-მეთქი... რა უნდა გამოხედო, რომ გამოადგე შენს ქვეყანას... ან რა უფრო გამოვივა, როგორ გგონია-მეთქი... იცი, რა მიაპსუხა? ოღონდ არტისტობა არ მომთხოვოთ და რაც გინდათ, ის გამოვალ. შენ აგაშენა ღმერთმა-მეთქი. ჩვენს ოჯახში ძლიერ არ დაიბადა ერთი ჭკვიანი კაცი-მეთქი?! (ივინის) მერე ჩააბარა იურიდიულზე, მერე მთხოვა, იქნებ, თან სადმე მომწაწო სახსახურში, ჩემს პროფესიაში პრაქტიკულადაც რომ გავერკვეო... ჯერ პროკურატურაში დავაწვევინე მუშაობა, მერე სახანოთლოში... მართლაც რაღაც-რაღაცებში გაერკვა და ძალიან ცუდ ხასიათზეც დადგა... მე ვფიქრობ, იმდენად კარგად და სხარტად აზროვნებს, ცუდი იურისტი არ უნდა დამდგარიყო მისგან... თუმცა, ახლა ხდლაც მუშაობს და თავის პროფესიას მიუბრუნდება თუ არა, ვერ გეტყვით.

– ირაკლის შემთხვევაში როგორ მოხდა ეს ყველაფერი?

– ირაკლიმ ტრადიციულად მოინდომა ეს ყველაფერი. ჯერ მივიდა სახიმამროსთან... უნდა გითხრათ, რომ ჩემი რძალი მალხაზ გორგილაძის ქალიშვილია. მოკლედ, მალხაზს სთხოვა ხელი, მერე მოვიდნენ ჩემთან, გამაცნო, ეს გოგო ჩემი ხაცოლელია... თუმცა, ვიცნობდი უკვე... ვხედავდი, რომ ერთად დადიოდნენ და ვხვდებოდი, რომ რაღაც „ქინდრიკება“... ჩემს აზრს რა მნიშვნელობა ჰქონდა?! ან თუნდაც უარყოფითი აზრი რომ მქონოდა კიდევ, მე რა უფლება მქონდა, მის პირად ცხოვრებაში შეეჭრილიყავი? მე მომწონდა ჩემი ცოლი და იმიტომაც შეაქვდა გვერდით. ირაკლისაც, რაკი ვგრძნობდი, რომ ლიკა მოსწონდა და მასაც ჩემი შვილის მიმართ სერიოზული გრძნობა გააჩნდა, რატომ უნდა შეეშალა ხელი მათთვის? მით უმეტეს, გითხარი კიდევ, მალხაზ გორგილაძის ქალიშვილია-მეთქი. მალხაზი იყო არანეგულდობრივი ადამიანი, უპატიოსნესი პიროვნება და, თან, ძალიან კარგი მსახიობი იყო. მოკლედ, ჩემი შვილის არჩევანით უბედნიერესი კაცი გავხდი. მერე განსა და ირინკა. პატარა აკოს ხომ უყვოდი უკვე გახუფებული, აი, გოგოს დაბადებამ მთლად ჭკუიდან გადამიყვანა. ახლა ერთი ისტორია გამახსენდა... (ივინის) ახლა მეცინება, არადა, მაშინ სერიოზულად ვიუქვინავ. ერთ მშვენიერ დღეს მოვიდოვარ სახლში და რას ვხედავ... მოსულა მალხაზი, აუყვანია ეს „ჩემი“ შვილიშვილი ხელში და ეთამაშება... (ივინის) ვიგრძენი, რომ მალხაზ ჯავიუქვინავ. მერე საკუთარი თავის შემრცხვა: როგორ კაცო, რამ გამოგაშტერა ამხელა კაცი – ვუბნებოდი გულში საკუთარ თავს... როგორი შვილიშვილიც არის შენთვის, ისეთივეა მალხაზისთვისაც... (ივინის) ისეთი დაპრაწული თვლებით შევხედე კაცს, რომ სიცილი აუვარდა მალხაზს, რა თქმა უნდა, მიხვდა, რაშიც იყო საქმე და საკუთარი ოთახიდან „გამომავებმურა“, თვითონ კი გააგრძელა ირინკასთან თამაში და ადურის. მერე გაჩნდა ნატალია-ბეგლა... მე პირადად ამერიკაში წახვლა მხოლოდ მათმა მონატრებამ გადამაწვევტინა. ერთ მშვენიერ დღესაც მივხვდი, რომ ბავშვები რომ არ მენახა, გვაფრენდი და წავედი. სხვათა შორის, სწორედ ამერიკაში, სპექტაკლში „სტუმარ-მასპინძელი“ ოჯახის სამივე თაობა ერთდროულად ვიდგით სცენაზე და ვპარტნიორობდით ერთმანეთს: მე, ირაკლი და ირინკა. ირინკას გადაწვევტილიც აქვს უკვე, რომ მსახიობი უნდა გამოვიდეს. კიდევ ლაპარაკობს, რა საინტერესო ოჯახი გვაქვს ჩვენ, ყველანი არტისტები ვართო: მე, (ჩამოთვლას საკუთარი თავიდან იწყებს), მამიკო, მამიდა, ბაბუკო ერთი, ბაბუკო მეორე, ბებია... ახლ ყველანი არტისტები ვართო... სხლა

ნანუკა, კახი და ირაკლი

ხანს ირაკლის ვეუბნებოდი, ერთადერთი შენი პატარა გოგო არ არის-მეთქი არტისტი... იცით, რა შიშასუხა რვა წლის ბავშვზე? ეგ არის ყველაზე დიდი არტისტიო... (იცინის). აბა, დავეცე-
ულვართ და ეგ არის-მეთქი... (იცინის) ირაკლის ამერიკაში წასვლიდან გავიდა ექვსი თვე, და
უკვე ლიკას და ირინკას ვაცილებდით აეროპორტში. მებაჟეებს ვთხოვე, იქნებ, ბოლომდე შე-
მიშვათ-მეთქი. მობრძანდით, ბატონო კახიო. ტრაპისკენ რომ დაიძრნენ, გული თუ არ გამისკ-
ლებოდა, არ მეგონა, ჩემთვის ყველაზე ძვირფას ადამიანს ვაცილებდით და თანაც - საღ?!" მე
შენ გეტყვი, მეორე დღესვე ვნახავდი...

ნანუკა ხუსკივაძე

- რაც თვალი გავახილეთ და რაც კი პირ-
ველად რამე შევიგრძენი, გავიგე, რომ მეავს
ორი მამა. ესეც, ალბათ, რაღაც განსაკუთ-
რებულობაა და ასეთი იყო ჩემი ბები, მაგ-
რამ ფაქტია, მეავს ორი მამა და ერთადერთი
დედა. ამ ორი მამიდან ერთ-ერთი არის კახი.
მე მამანმთან ცხოვრება არ მახსოვს. იმდენ-
ად არ მახსოვს, რომ არ ვიცი, შევგრძენი
ღონეზეც კი არ ვიცი. კახი კი არის ის კა-
ცი, რომელიც არის მამანემი, ფიზიკურიდან
დაწყებული ყველაზე, ყველაზე ღრმა უჯრე-
დის ჩათვლით. ის მამებს შორის პრივილე-
გირებულია, იმიტომ, რომ ის ფიზიკურადც
სულ აქ არის... სულში. (იღიმება) ის არის მა-
მა გვერდით... მამა ერთ ოთახში, ერთ ოჯახ-
ში... ყველაფრით მამა არის... ბევრმა შეიძ-
ლება, ეს ვერ გაიგოს, თუმცა მე არ ვთვლი,
რომ პირველი ვარ ან უკანასკნელი, ვინც
ასეთ ვითარებაში აღმოჩნდა. ბევრმა შეიძლე-
ბა, ისიც ვერ გაიგოს, რატომ ვარ მე ასეთი
ემოციური, როდესაც კახიზე ვლაპარაკობ...
იმიტომ, რომ ის ჩემი სულის ნაწილია და მე
სხვანაირად მასზე საუბარი არ შემიძლია და
საერთოდ იმიტომ, რომ ჩემი ოჯახი სწო-
რედ ასეთი ოჯახია და სხვანაირად წარმო-
უდგენელიც კია, რომ ყოფილიყო... (პაუზა) იმ
მამას, სისხლით მამას, სხვა სიძვირფასეები
აქვს, შეიძლება, ბოლომდე ვერც ვხსნი, რას
გველისხმობ, მაგრამ რეალობა არის ასეთი,
რომელსაც ვერც გავეცევი და არც ვაპირებ
საღმე გაქცევას... (პაუზა) რაც უფრო მეტად
უელრმავდები ამ საკითხს, შეიძლება უფრო
და უფრო დიდ აბსურდამდე მივიდეთ, ამიტომ
მირჩევნია, მხოლოდ ჩემი ემოციური მუხტით
ვისაუბრო კახიზე. ეს არის კაცი, რომელ-
ზეც მთელი ცხოვრებაა, სწორება მაქვს... ეს
არის კაცი, რომლის იმედიც მაქვს მთელი
ცხოვრება... ეს არის კაცი, რა უცნაურადაც
არ უნდა მოგეჩვენოთ, რომელთან სწორების

ნანუკა და კახი

გამოც. შეიძლება ითქვას, პირადი ცხოვრება ვერ ავაწვევ. იმიტომ, რომ ყველასგან ვითხოვდი ყოფილიყო ისეთი, როგორც კახია... კახიმ ასე გაგვანებებდა მთელი ოჯახი. და ეს ყველაფერი კახის პერსონიდან და პიროვნებიდან მომდინარეობს. ეს ბრალეულობა სულაც არ არის, უბრალოდ, ბავშვობიდან მამაკაცის ეტალონად კახი შეყვალა და რა წამსაც ვგრძნობდით, რომ ესა თუ ის კახის არ ჰგავდა, იქ ყველაფერი ინგრეოდა. (იღიმება) ხედავ, როგორ ინტიმურ რელაციაზე ვლაპარაკობ? თან ერთი შეხედვით, ძალიან დიმიდის მოშვერულია ეს ყველაფერი, თან ძალიან ბუნდურიც ვარ ამის გამო... იმიტომ, რომ ყველაფერი მიდის კახისთან და ის ამას ნამდვილად იმსახურებს... და თან რეალობაც ის არის, რაც არის... თუმცა მე ამ რეალობის გამო უბედური სულაც არა ვარ და არც არასოდეს ვყოფილხარ, რისაც მე ვამბობ, გაუგებარი იყოს, შეიძლება, ზოგისთვის ეს შედარდამის სიუჟეტად იქცეს, ზოგისთვის საჭირო მასალად, შეიძლება, ზოგისთვის სწორედ ეს თემა იყოს იმ ლეგენდის ნაწილი, რომელსაც ჩვენს ოჯახზე ვყვებიან, თუმცა მე ისევე ვიმეორებ, რომ ამაში გასაკვირს ვერაფერს ვხედავ. იმიტომ, რომ ეს ნამდვილად ასეა და მირჩია!

- ნანუკა, მოდი გამოვიყენო ჩვენი წიგნის ფორმატი და შევეცადოთ სწორედ ამ წიგნის საშუალებით საჯარო კითხვით მივმართოთ კახი კაცსაძეს, თუნდაც, რა აზრის არის ის შენზე, როგორც პროფესიონალზე? ჩვენ რამოდენიმეჯერ შევეცადეთ ამის გარკვევას, თუმცა მან ძალიან ოსტატურად გვერდი აუარა ამ თემას, იქნებ, შენმა დასმულმა შეკითხვამ მაინც გააცემინოს მას პასუხი...

- ზუსტად ვხვდები, რატომაც აიცილნა მან ეს შეკითხვა. კახის ამ თემაზე საჯაროდ ხატვის, ნამდვილად, მოერიდებოდა. კახიმ საერთოდაც ასე გაგვზარდა მე და ირაკლი. არც ზედმეტი ქება უყვარს და არც ზედმეტად გულის გატეხვა. ეს პრინციპი ბოლომდე შეინარჩუნა ბელამ და დღემდე ინარჩუნებს კახი. მე ვთვლი, რომ სადი აზროვნება და შეილებიხადმი ჯანსაღი დამოკიდებულება სწორედ ეს არის. კახი ზედმეტად ობიექტური კაცია და შინაურის ქება მისი თამაშის წესში არ შედის.

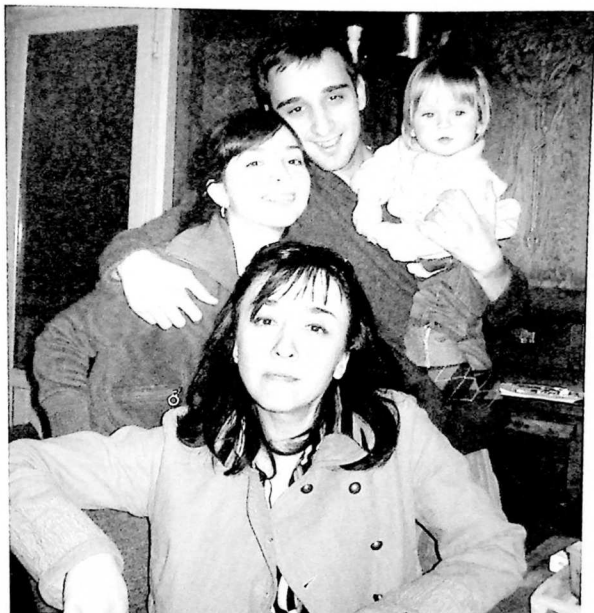
- შენი აღქმა მაინტერესებს, რას ფიქრობ ქალბატონ ბელაზე, როგორც პროფესიონალზე...

- ერთი სიტყვით გეტყვი, დედაჩემი იყო ბრძენი ქალი. შეიძლება, ჩემს ამ ნათქვამში ნაკლებია მოკრძალებადი და იმ პრინციპსაც კწინააღმდეგეობა, რომელიც საერთოდ გაგვანინა ოჯახში ერთმანეთის საჯაროდ შეფასებისას, თუმცა, რადგან საქმე ეხება ამ ქვეყნიდან წასულ ადამიანს, ეს მათამაძებს. შემორჩენილია რამოდენიმე ფილმი და სპექტაკლის ფრაგ-

მენტები დედას მონაწილეობით. რასაკვირველია, ეს ყველაფერი ოდნავადც ვერ გამოხატავს იმას, რაც იყო ბელა სინამდვილეში. ამბობენ, რა მომხიბვლელი იყო... შეიძლება, დაეთანხმო ამ მოსაზრებას, ის ობიექტურად მართლაც მომხიბვლელია, თუმცა მისი პიროვნების შეფასებისას, მომხიბვლელობა ჩემთვის მეთხარისხოვანია. ბელა იყო ბრძენი ადამიანი, ინტელექტუალი, უდიდესი ერუდიციის მქონე, ძალიან ძლიერი ქალი. ვინც ბელას პირადად იცნობდა, დარწმუნებული ვარ, ყველა დეთანხმება ჩემეულ შეფასებას. დამიჯერეთ, შეიძის პოზიციიდან არ ვლაპარაკობ ასე. ობიექტურად ასე

ირაკლი და ნანუკა

ნანუკას ოჯახი: ნ. ხუსკივაძე, ნ. ბერიანიძე, ა. დუმბაძე, ი. დუმბაძე

იყო სინამდვილეში. ის იყო ღამაზე ცხვირ-პირიანი ერთი მეომარი, რომელიც არასოდეს არც სხვის ბრძოლაში შედიოდა და არც არასოდეს იბრძოდა წესების გარეშე, არც არავის ესხმოდა თავს და არც თავს იცავდა. იყო მეომარი, რომელმაც, თუ შეიძლება, ასე ითქვას, ძალიან ვნებიანად იცხოვრა ცხოვრებასთან. ის იყო ტრაგიკული, არ შემეშინდება ამ სიტყვის თქმის, სწორედ ტრაგიკული ხვედრის ქალი, როგორც პროფესიონალი. ხოლო პირად ცხოვრებაში – უბედნიერესი... ჯერ ერთი იმიტომ, რომ გვერდით ედგა კაცი, რომელმაც ყველაფერი დაინახა და ამოიცნო მის პიროვნებაში, კაცი, რომელიც აღმერთებდა და რომელმაც ყველაფერი შეაფასა ბელაში.

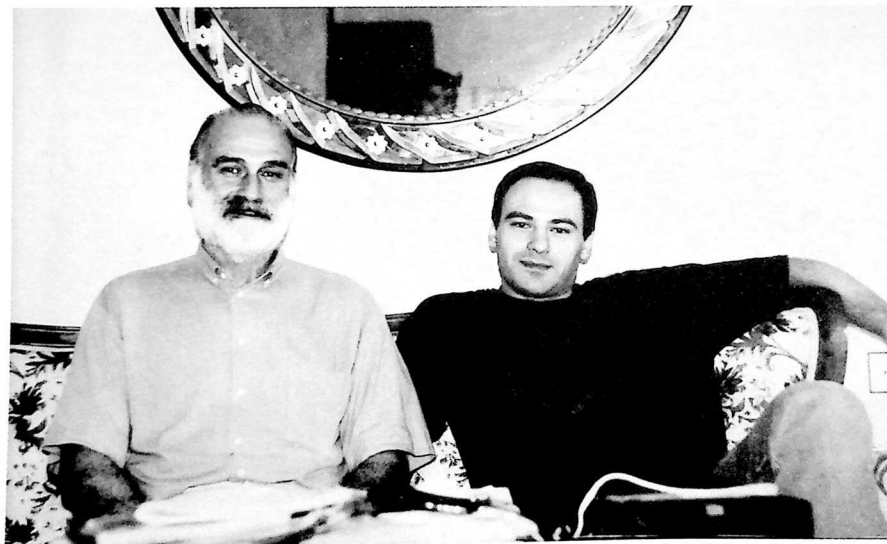
– შეილისა და მშობლების ურთიერთობას შევხვ, ახლა საინტერესოა შენი აღქმა იმისა, თუ როგორი ურთიერთობა აქვთ ბაბუა – კახი კაცსაბეს და შეილიშვილს ანუ შენს შეილს – აკა დუმბაძეს ერთმანეთთან?

– მათ ურთიერთობას ორი სიტყვით ასე შევაფასებდი: ზედმიწევნით კაცური... (იცინის) არაფერს არ პატიობენ ერთმანეთს. წარმოიდგენეთ ორი ლომის შერკინება, როდესაც ერთ-ერთი მეორეს უმტკიცებს, რომ ის ბოკვერი აღარ არის, განსაკუთრებით კი მას შემდეგ, რაც თვითონაც გახდა მამა... ეს მათი მუდმივი პაექრობა გვერდიდან ძალიან საინტერესო სახილველია, თანაც, როცა გრძნობ, რომ აკას ფსიქოტიკაში სწორება კაცობაზე სწორედ ბაბუისგან – კახისგან მოდის... (იცინის) ახლა რასაც გეტყვით, გინდა ხუმრობად ჩათვალო, გინდა იუმორად აღიქვით, მაგრამ კახი სრული სერიოზულობით ამტკიცებს ხოლმე, რომ აკა ძალიან მაღალი რომ გაიზარდა, სწორედ მას პავს ამასში... (იცინის) ეგ რა არის, მე დღემდე ვამტკიცებ, რომ ხელის მტკვანი კახისას მიმიგავს. მამაშემს ნამდვილად სხვანაირი თითები აქვს. უფრო მეტიც, სცენაზე მე, ბუნებრივია, ქალის როლებს ვთამაშობ, კახი – მამაკაცისას, თუცა ხშირად დამიჭერია ჩემი თავი მეც და ჩემს ძალიან ახლობლებსაც, რომ თამაშის მანერით,

თუ არ ვიცი, რა დავარქვა ამას, ვგავარ კახის. კი არ ვბაძე მას, არამედ ვგავარ, როგორც მისი რაღაც უჯრედი... ჩემი ძმა ირაკლი, გარეგნულად დედას ჰგავს, თუმცა, როცა ფირზე ვუყურებ მის ამერიკაში ნათამაშებ როლებს, კახი და ირაკლი ერთი და იგივე ადამიანი მგონია ხოლმე, ოღონდ სხვადასხვა გარეგნობით. ისიც არანაირად არ ბაძავს მამას, უბრალოდ, იქაც სწორედ იმ უჯრედის ამბავია, რომელზეც ზემოთ ვისაუბრეთ. თუ ირაკლის შემთხვევა ბიოლოგიურადაც გასაგებია, ჩემი შემთხვევა ბევრისთვის გაუგებარი ხდება ხოლმე... თუმცა ჩემთვის ესეც გასაგებია... ამიტომაც ვერ ვიკებ, როცა ჩემთან დაკავშირებით ნდება კითხვა ღვიძლი შევილობის შესახებ...

– ნანუკა, საინტერესოა შენი აზრი კახი კავსაძეზე, როგორც პროფესიონალზე. ის მიინფევს, რომ საკუთარ შესაძლებლობების დაახლოებით 25-30% გამოიყენა კინოში, თეატრში კი უბრალოდ არ შედგა...

– და მე ვეთანხმები კახის ამ საკითხში და პირდაპირ ვაცხადებ, რომ ეს მხოლოდ და მხოლოდ რეჟისორების მინუსია. იმიტომ, რომ კახი მთელი თავისი არსით არის კაცი-თეატრი! თეატრი კი სულაც არ მგონია, მხოლოდ ის, რაც კახიმ ითანაშა სცენაზე. თეატრი გაცილებით მეტია. ასე რომ, კახიში გაცილებით მეტია სცენაზე დაუხარჯავი რესურსი, ვიდრე ის, რაც უკვე დახარჯა. არადა, წარმოგიდგენიათ?! ჩვენ ვსაუბრობთ 75 წლის კაცზე... მთელი ჩემი შეგნებით ვამბობ, რომ კახი კავსაძეს გაცილებით მეტი რესურსი აქვს გაუცევოელი და დაუხარჯავი, ვიდრე რეალიზებული. რეჟისორებმა, კახის ბოლომდე არგამოყენებით, საკუთარ თავს, საკუთარ სპექტაკლებს დააკლეს, თორემ მას ამით არაფერი დაჰკლებია. შეიძლება ცოტა შევახედ გამომივიდა ეს ნათქვამი, თუმცა, ზუსტად ის ვთქვი, რასაც ვფიქრობ.

კახი და ირაკლი

ირაკლი კავსაძე

კახის არ უყვარს, როდესაც მას ეკითხებიან რამეს თავისიანებზე... ასევე ძალიან არ უყვარს საკუთარ თავზე ლაპარაკი... მაგრამ კახის ერთი არაჩვეულებრივი და გამორჩეული ისეთი თვისება აქვს, რომელიც, როგორც წესი, არტისტებს არ ახასიათებთ. ჩვენ ხომ არ გვიყვარს, როდესაც შემწნევას გვაძლევენ. აი, კახი კი აუცილებლად მოისმენს მეგობრის, პარტნიორის შენიშვნას და ხშირად ის ამას ითვალისწინებს კიდევ. საერთოდ, არტისტი სათუთი ორგანიზმია... მას ძალიან ცოტა სჭირდება, იმისთვის რომ ბედნიერი იყოს და კიდევ იმაზე ცოტა, რომ გული გაუხეთქო.

როცა სამსახიობოზე ჩაბარება გადავწყვიტე, კახიმ მკითხა, შენ შეძლებ ყოველდღიურად, მთელი ცხოვრების მანძილზე გაუძლო მორალურ და ფიზიკურ დარტყმებსო? ეს სიტყვები ჩემი მეხსიერებიდან დღემდე არ წაშლილა, თუმცა იმ წუთას, ვერც ვხვდებოდი, რას გულისხმობდა მამანემი. მეც და ნანუკაც თეატრში როგორც ტაძარში, ისე შევდიოდით ხოლმე. ჩემი გაოცებული სახე რომ დაინახა, კიდევ ერთხელ მკითხა – შეძლებო? მე რა თქმა უნდა, ვუპასუხე – როგორ არ შევძლებ-მეთქი?! ამ დროს კი, წარმოდგენაც არ მქონდა, რას მეუბნებოდა... შევდგი თუ არა ფეხი თეატრში, იმ დღიდანვე დაიწყო ის, რაზეც კახი მაშინ მელაპარაკებოდა... საოცრება კი ის არის, რომ ათასჯერ და ახი ათასჯერ უნდა „მოგხედეს“, რომ შენ შენს პროფესიაში გამარჯვება შეძლო.

ის, რომ კახის და ბელას შეილი ვარ, ჩემში სადღაც გულის სიღრმეში, მაინც რაღაც კომპლექსს აჩენს, მაგრამ ამავე დროს არის იმის სტიმულიც, რომ საკუთარი სახელი დავიმკვიდრო. თუმცა კახის და ბელას შეილობა უკვე გარკვეულ ზღვარს გიწვეს... იმის ქვევით ვეღარ ჩამოხვალ, შენ, უპირველეს ყოვლისა, მათი შეილობის ღირსი უნდა იყო და მერე დაიწყო შენი მეს დამკვიდრებაზე ფიქრი. ამიტომ, როცა კახის და ბელას გაზრდილი ხარ, უკვე ერთგვარი მისიაც გაკისრია. ძალიან რთულია, ეს მისია ცხოვრების ბოლომდე ღირსეულად ატარო. ჩემთვის მათი შეილობა ძალიან საამაყოა.

ირინკა და ირაკლი

ოჯახური ფოტო

ლიკა გორგილაძე

მე ამ ოჯახში 18 წლის ასაკში შევედი ფეხი და პირველივე დღიდან საოცარი სიბოლო და მზრუნველობა ვიგრძენი. არ ვიქნები მართალი, თუ აქვე ქალბატონ ბელას ანუ ჩემთვის – ბელა დეიდას არ გავისხენებ, რადგანაც ეს ორი ადამიანი ერთმანეთის გარეშე არც წარმოიდგენია. ბელა დეიდამ ჩემს ცხოვრებაზე წარუშლელი კვალი დატოვა, თუმცა, სამწუხაროდ, ერთ წელზე მეტხანს ჩვენ ერთად ცხოვრება ვერ მოვასწარი. დღესაც ვიჭერ ჩემს თავს იმაზე, რომ საქმის კეთებისას ბელა დეიდას რჩევებით ვხელმძღვანელობ. რჩევები, რომლებიც იმდენად ოსტატურად მომცა, რომ მაშინ ვერც კი მივხვდი, ჭკუას რომ მარიგებდა, ამას ყოველთვის რაღაც ამბის მოყოლის სახე ჰქონდა და ალბათ 18 წლის გოგოსთვის მსგავსი ფორმით რჩევის მიცემა ყველაზე ოპტიმალური იყო. (ამ ასაკში ხომ ჭკუის სწავლება არავის უყვარს, მით უმეტეს, „დედამთილისგან“). გამოგიტყდებით, მისი ამ ქვეყნიდან წასვლის შემდეგ, არა ერთხელ მინატრია, რომ ის ჩემს გვერდით ყოფილიყო და რჩევა მოეცა.

რაც შეეხება კახი ბოძიას, მისდამი პატივისცემა, მაღლიერება და აღფრთოვანება არასოდეს მინელდება, დღიდან ჩვენი პირველი შეხვედრისა. განსაკუთრებული პატივისცემით ვიმსჯელები, როცა ვიხსენებ, თუ როგორი სათუთი დამოკიდებულება ჰქონდა ბელა დეიდას მიმართ. მაღლიერი ვარ მისი ყველაფრისთვის, რასაც ჩემთვის და ჩემი ოჯახისთვის აკეთებდა და აკეთებს დღემდე. მარტო ირინკასთან ურთიერთობა რად ღირს, მინდა გამოგიტყუდო, და ერთხელ ვიეჭვიანე კიდეც. ირინკას, სადაც 12 ან 13 წლის ასაკში ვეითხე, დედამიწის ზურგზე ყველაზე ძალიან ვინ გიყვარს-მეთქი, იმ იმედით, რომ მეტყოდა, დედაო, ან ყველა ერთნაირად, მან კი პასუხად მომიგო – ყველაზე ძალიან ბაბუ მიყვარსო. დღესაც კახის სახელს

ოფიცებს და იმ მომენტში ზუსტად ვიცი, რომ მართლს ამბობს. მადლიერი ვარ იმისთვისაც, რომ, როცა არ უნდა დაგურეკო და რაიმე ვთხოვო, აბსოლუტურად დაუხარელად მისრულებს ყველაფერს. რაც შეეხება აღფრთოვანებას, რთულია არ აღფრთოვანდე იმით, თუ რამდენ ადამიანზე ანაწილებს იგი საკუთარ დროს და ენერგიას. ამიტომაც, პირველ რიგში, გუსურვებ ყველა იმ ადამიანს, ვისთვისაც ის ამდენს ირჯება და იხარჯება, და ჩემ თავსაც... დიდხანს გვიმოყოფოს ღმერთმა მისი თავი... თავად ბატონ კახის კი ჯანმრთელად და მხნედ ყოფნას გუსურვებ, მოსწრებოდეს ირინკას, ტამკას და იკოს წარმატებებს.

დიდი მადლობა, კახი ბიძია, ყველაფრისათვის.

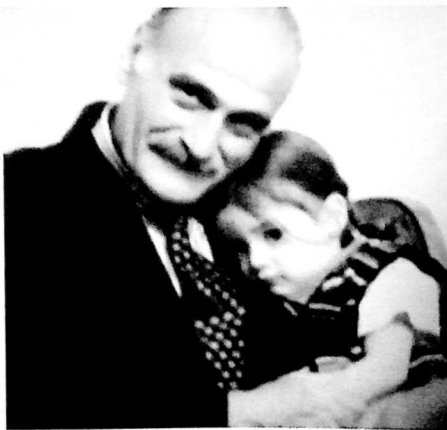

ირაკლის ოჯახი: ირაკლი კახაძე, ლიკა გორგოლაძე, კახი კახაძე, ნატაშა კახაძე, ირინა კახაძე

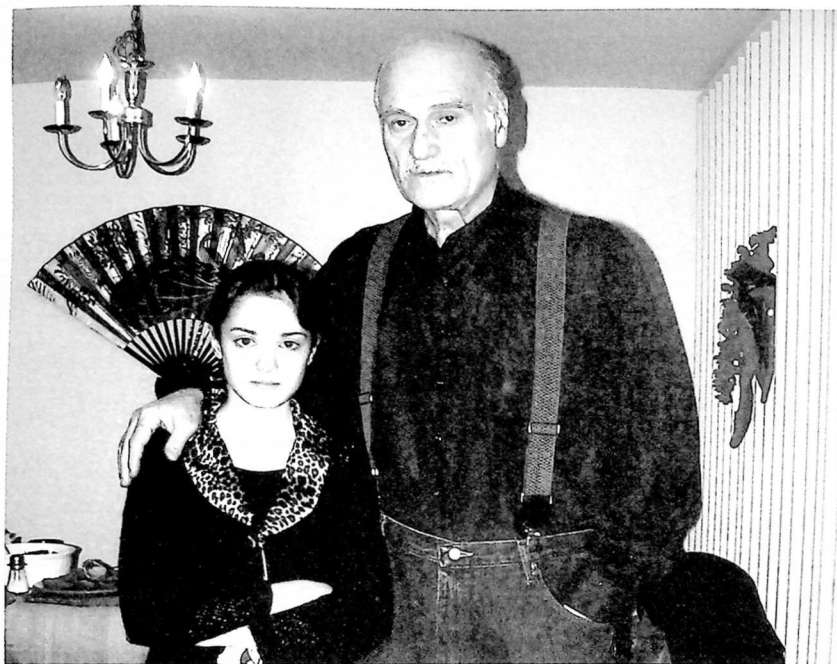
ირინა კახაძე

როცა კახი გაშინგტონის თეატრში „სტუმარ-მასპინძელში“ მესხას როლზე მიიწვიეს, ყველამ იცოდა, რომ მან ენა არ იცოდა და მთელი ტექსტის უბრალოდ დაზეპირება მოუწევდა. მე სულ მის გვერდით ვიჯექი და ვეხმარებოდი ტექსტის სწავლაში. გუსწორებდი გამოთქმას, ამ სპექტაკლში მე ჯოყილას და ადაზას შეიღოს ვთამაშობდი და ამიტომაც ეს ჩემთვის განსაკუთრებულად საყვარელი წარმოდგენაა. მე და ბაბუ ერთმანეთის პარტნიორები ვიყავით სცენაზე... მეც მსახიობობას ვაპირებ და კახის რჩევებს ყოველთვის ძალიან დიდი ყურადღებით ვისმენ ხოლმე. ბაბუ სულ მეუბნება, მსახიობობას ჭკუა სჭირდებაო. ბებიაშენი იმიტომ იყო კარგი არტისტი, რომ ჭკვიანი ქალი იყო. თუ მსახიობობა გინდა, შენც ჭკვიანი უნდა იყო და საკუთარ თავზე ბევრი იმუშაო.

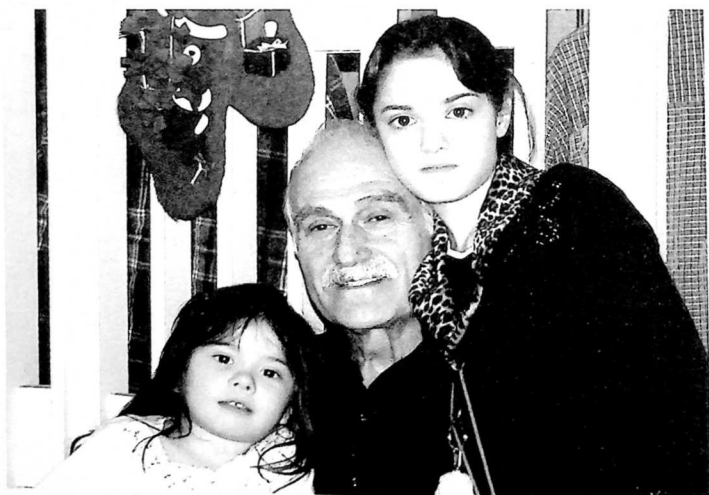
კახი ყველაზე კარგი ბაბუაა და ყველაზე კარგ საუზმეს ამზადებს მთელ მსოფლიოში. ყოველდღამე ძილის წინ მეკითხება, ხვალ რა საუზმე მოგიმზადო, რა გინდაო. და დილით სუფრაზე ყველაფერი ის მხედება ხოლმე, რაც მიყვარს და ისიც, რაც სასარგებლო და აუცილებელია.

კახი და ირინკა

ირინკა და კახი

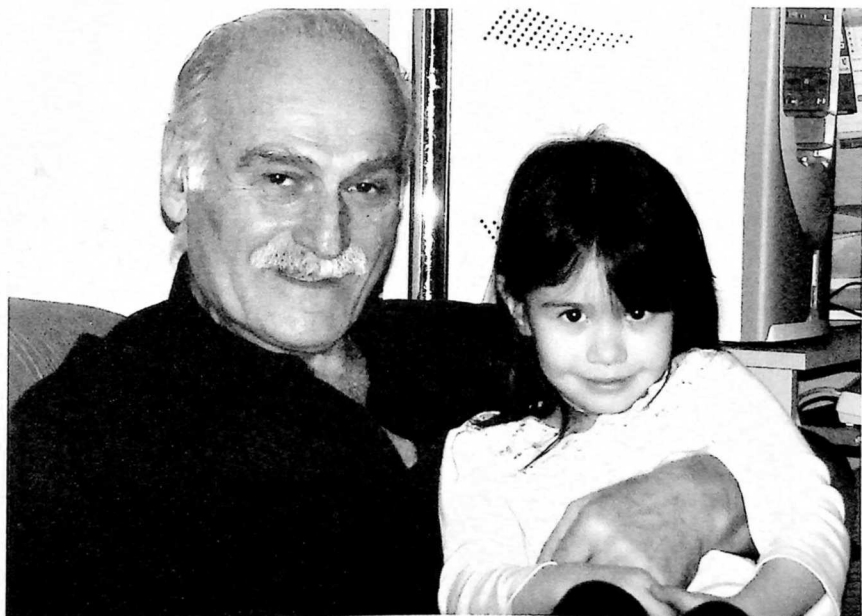
ნატაშა, კახი და ირინკა

ნატაშა კავსაძე

ნატაშა კავსაძე ამერიკის შუერთებულ შტატებში დაიბადა და იმ ქვეყნის მოქალაქეა. უყვარს თავისი სამშობლო, თუმცა ტაშკამ ქართული წერა, სამწუხაროდ, ჯერ არ იცის და დედას სთხოვა, მის ნაცვლად ეს სიტყვები დაეწერა: მენატრები და მიყვარხარ, ბაბუ... ჩამოდი...

ირინა კავსაძე, დიკა გორგილაძე
და ირაკლი კავსაძე

კახი და ნატაშა

306

ბეჭეძის

ბეჭეძის

აკა ღუმბაძე

– აკა, როგორც დედაშენმა – ნანუკა ხუსკივაძემ გვითხრა, კახი და აკა ძალიან ჰგვანან ერთმანეთსო, განსაკუთრებით კი ხასიათებითო? ორივე ძალიან სერიოზული მამაკაციაო... ეთანხმები დედას?

– წარმოდგინეთ ორი ლომი... (იცინის) რა თქმა უნდა, კახისთან შედარებით მე არანაირი ლომი არა ვარ, მაგრამ... მოკლედ, რაიმე საკითხზე რომ ჩამოვარდება ხოლმე კამათი, ან ორივე ერთ აზრზე ვართ ან რადიკალურად სხვადასხვა მხარეს აღმოვჩნდებით ხოლმე, ჩხუბით ნამდვილად არ ვჩხუბობთ, ძალიან წენარად და მშვიდად ვუვლებთ ერთმანეთს, რომ არა ხარ მართალი და მე შენზე ნაწყენი ვარ. მორჩა! (იცინის) ამით მთავრდება ხოლმე ყველაფერი. ისე, ჩვენი მსგავსების რა გითხრათ და, ნანა და კახი კი ძალიან ჰგვანან ერთმანეთს, განსაკუთრებით საქმისადმი დამოკიდებულებით, შრომისმოყვარეობითა და უმადლესი პროფესიონალიზმით. მე ბებიანემის მსახიობობას არ მოვსწრებოვარ, თუმცა, თვითონ ბებია არანევეულებრივად მახსოვს, ისიც ვიცი, რომ პროფესიონალიზმს ბელამ საკუთარი ჯანმრთელობაც შესწირა და ალბათ... ალბათ კი არა, დარწმუნებულიც ვარ ამაში, რომ კახისთვისაც და ნანუკასთვისაც, საქმისადმი დამოკიდებულებაში, ბელა იყო ყველაზე მისაბამი მაგალითი.

– შენ და ირინკა, შეიძლება ითქვას, გაიზარდეთ ბატონი კახის მხარზე და მუხლზე. მე არც მახსოვს იგი რომელიმე თქვენგანის გარეშე თეატრს მიდმა, არაოფიციალურ შეხვედრებზე. მეგი თოფურბიკე ამბობს, რა დაღლილიც არ უნდა ყოფილიყო, ბავშვების გასამხიარულებლად ყოველთვის ყოფნიდა ძალაღ, ენერგიაც და მოთმინებაცო...

– რასაკვირველია. ამის გარეშე კახის აღქმაც კი არ შეიძლება. აი, ჩემს შვილთან ურთიერთობები ოდნავ განსხვავებულია. ალბათ იმიტომ, რომ ცალ-ცალკე ვცხოვრობთ. როცა კახი მოვა, იკო აკოცინებს და მეც სულაც არ იმჩნევს ბაბუას მობრძანებას, აგრძელებს საკუთარი რიტმით ცხოვრებას. საკმარისია, კახი რაღაც საუბრით გაერთოს და მის მიმართ ყურადღება მოუღუნდეს, მაშინვე თავს შეახსენებს გურულად... (იცინის)

კახი და აკა

306

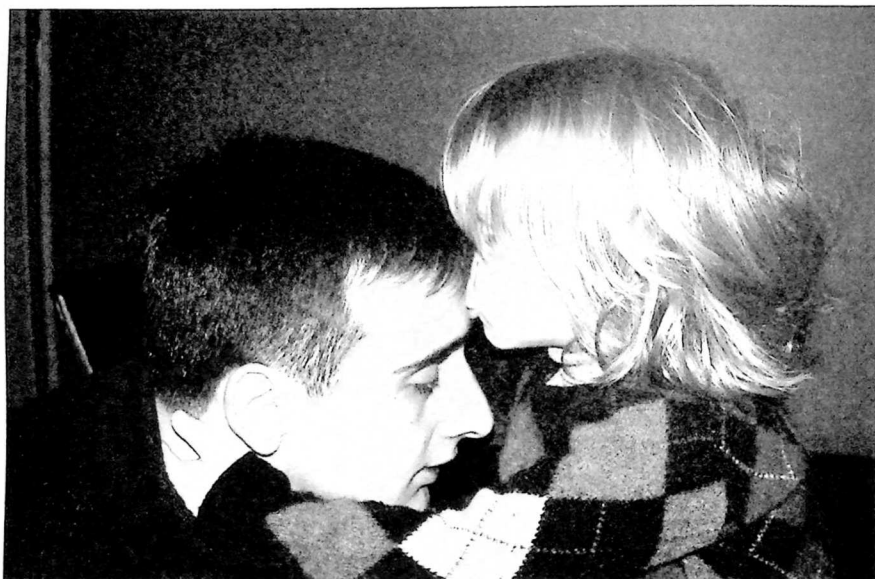
306

- შენს მეუღლესთან როგორი ურთიერთობა აქვს?
- სრულიად ფანტასტიკური. უფრო მეტიც, ჩემს გარემოცვას მშვენივრად ურთიერთობენ და საკუთარი „სეკრეტებიც“ აქვთ, რომელთაც არასდროს არც ერთი არ მიმხვალს. ცოტა არ იყოს, ეჭვიანობასაც იწყებს ეს ყველაფერი.
- შენი ასაკიდან გამომდინარე, ბაბუაშენი ბევრ სპექტაკლში არ გინახავს...
- „კავკასიურში“ მასსოვს...
- ალბათ, „იასამანში“, „იქ, სადაც ღვარად მოედინება“, „ტიტუსი“, „ჯამბაზები“... სამაგიეროდ კინოფილმები ფირზეა აღბეჭდილი, აქედან გამომდინარე, მის კინოშემოქმედებას უკეთ იცნობ...
- იცით, რა... მე მაინც სცენაზე უფრო მომწონს. მისი ენერგეტიკა სცენიდან მაყურებელთან უშუალო კონტაქტის დროს უფრო საინტერესო მგონია. სიმართლე გითხრა, კინოფილმების უმრავლესობა არც მინახავს, ან ბოლომდე არ მინახავს. თეატრში ნათამაშები მისი როლები კი ძალიან მიყვარს და სიამოვნებით ვნახულობ ხოლმე, არა ერთხელ და ორჯერ. ამას წინათ კავსაძეების საღამო რომ გამართა... ძალიან მაგარი საღამო გამოვიდა. ვგუთნი ახრიც გამოითქვა, რომ, იქნებ, კიდევ ერთხელ გაიმართოს ეს საღამო. ამასთან დაკავშირებით მე და კახი აბსოლუტურად ერთ აზრზე ვიყავით - ასეთი საღამო კარგი მაშინ არის, როცა მხოლოდ ერთხელ იმართება.
- მის საესტრადო მოღვაწეობას როგორ შეაფასებ?
- ნაკლებად. ადრე, როცა თეატრისა და კინოს ვარსკვლავები მონაწილეობდნენ, სიამოვნებით ვუყურებდი, იუმორინა ჩემს გემოვნებაში არ ჯდება, თუმცა, რასაკვირველია, აქვს არსებობის უფლება და თავისი მაყურებელიც ჰყავს.
- საჯაროდ შეკითხვის შანსი რომ მოგეცეს, რას ჰკითხავდი კახი კავსაძეს?
- ძალიან ბევრ რამეს, თუმცა წიგნის ფორმატი ამ შეკითხვების დასმის უფლებას არ მაძლევს. დარწმუნებული ვარ, მასაც უამრავი კითხვა აქვს ჩემთან, რომელთაც გულწრფელი პასუხები დასტორდება. არ ვიცი, რამდენად მზად ვიქნებით ასეთი კითხვა-პასუხისთვის ან ერთი და ან მეორე.

ირინკა, კახი და აკო

აკა და იკო

– თუ დაგიმაღავეს მისთვის რამე მნიშვნელოვანი?

– დამიმაღავეს. ამ ბოლო დროს უფრო ხშირად ვუმაღავ რაღაც-რაღაცეებს. არ მინდა ჩემი პრობლემები თავს მოეხსიოს და ამ დამალულით რაღაცნაირად ვცდილობ, ზედმეტი ნერვიულობისგან დავიცვა. თუმცა, თუ რაიმე პრობლემის საკუთარი ძალებით გადაჭრის ყველა გზას ვკარგავ, კახის მივადგები ხოლმე. იმიტომ რომ, ყველაზე მეტად მაინც მისი გვერდში დგომის იმედი მაქვს.

– ბაბუაშენის შემოქმედებით ცხოვრებაში თუ ელოდები რაიმე ახალს მომავალში?

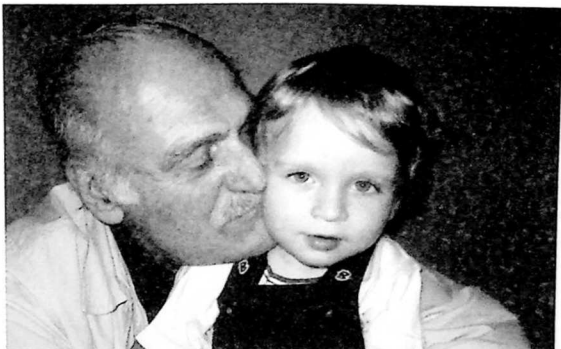
– სხვანაირად არც შეიძლება. კახის შესაძლებლობები, მგონია, რომ ამოუწურავია. ის ყოველ ახალ როლში იქნება ძალიან საინტერესო. შეიძლება სუბიექტურად ვმსჯელობ, მაგრამ, რასაც ვამბობ, იმისი ნამდვილად მჯერა. ამ ყველაფრისთვის კი საჭიროა, ჯანმრთელად იყოს. კახის დღეს სხვა არაფერი სჭირდება. ჯანმრთელობა და მხოლოდ ჯანმრთელობა. სხვა მხრივ, მიუხედავად სამოცდათხუთმეტი წლის ასაკისა, წამლეკავი ენერგია აქვს. და ამ ენერგიის ზუსტი გამოყენება რეჟისორების საქმეა.

იკო და ნანუკა

შვილთაშვილი

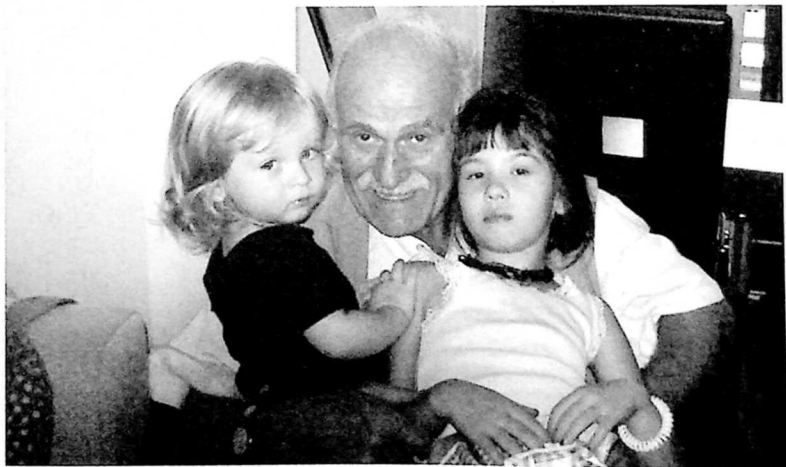
– ამ პატარა იკოს დაბადებამ სულ მთლად გამასუფელა. მამამისის თვალები აქვს, ბებიამისის ხილამაზე აქვს, ფერებით მცირე ბებიას ჰგავს. საოცარი ბავშვია, თეთრი, თეთრი...
ოქროსკუთხეულებიანი. „სკანდინავიელი“ ბავშვია, რა... მე რომ მივდივარ სოღმე, უნდა ნახოთ, რა დღეში ვარდება. გრძნობს, რომ ვგიჟები ბავშვებს, მაგრამ ამასთან, სხვებთან შედარებით, უფრო იშვიათი კონტაქტი რომ მაქვს, ნემი ავადმყოფობების თუ აქ არეოფნის გამო, უფრო მორიდებით მეპყრობა. მორცხობს... რომ დამინახავს სახეზე ხელებს აიფარებს, მეპარანკება რა... მაგრამ მაგასაც მოვუძებნე გასაღები.

კახი და იკო

იკო ღუმბაძე

(იკო ღუმბაძე, ბატონი კახის პირველი შვილთაშვილია. ამ წიგნის გამოსვლის მომენტში ძალიან პატარაა. ბევრი „ხვეწნა-მუდარის“ მიუხედავად, ინტერვიუსზე ვერ დავითანხმეთ, მხოლოდ ეს სურათები გადმოგვცა და თვალებით მიგვანიშნა, წიგნში დაბეჭდეთ. მან ჯერ არ იცის, რომ მისი პაპა ვარსკვლავია. როცა „ტკუაში“ წავარდება, დიდი გაიზრდება და ინტერვიუს მისცემს ვინმეს, კახი კავშირზე საუბარს, ალბათ, ასე დაიწყებს – პაპანემი მხოლოდ ვარსკვლავად მახსოვს...)

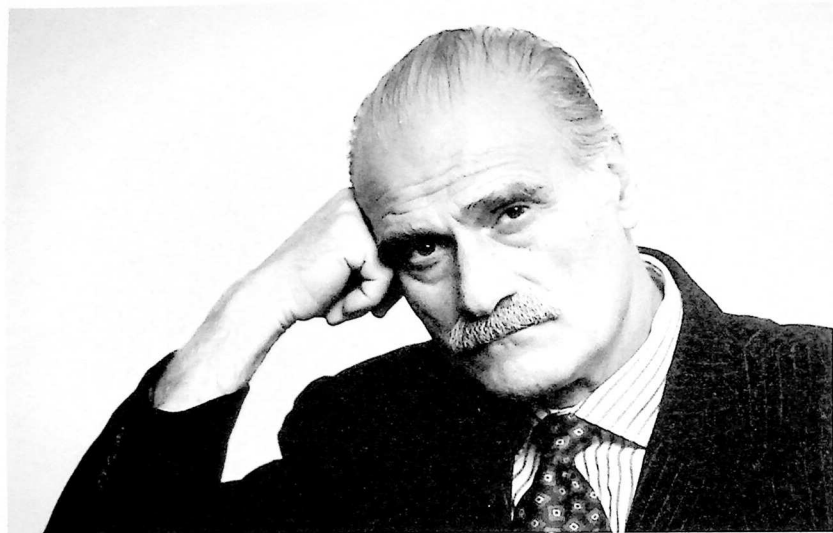
იკო, კახი და ნატაშა

ბაბა, კახი და ნანუკა

ნანუკა, ირაკლი და ირინკა პროფესიულ სცენაზე

ბოლოთქმა

უმამოდ გავიზარდე, მძიმე ბავშვობა მქონდა, ოჯახს ეკონომიკურად უჭირდა. მერე, როცა მსახიობი გავხდი, არც მაშინ მქონდა დაღუპილი ცხოვრება. არასოდეს არავესი არაფერი შემშურებია. არც ახლა მშურს და ასე დავამთავრებ ცხოვრებას. ჩემი მიზანია, რაც შეიძლება მეტი სიხარული და ბედნიერება მოვუტანო ხალხს. ჩემი პროფესია ამის საშუალებას მაძლევს. მე არტისტი ვარ.

მარადუამს თქვენი

კახი კახიძე

კახი კავსადის
შემოქმედებითი დოსიე

კახი

სპექტაკლები კახი კავსაძის მონაწილეობით
კინოფილმები კახი კავსაძის მონაწილეობით
საპატიო წოდებები

სპექტაკლები კახი კავსაძის მონაწილეობით

თეატრალური ინსტიტუტი:

1957 ქ. ბ. მელიქი, „ძალად ექიმი“ რეჟ. კუკური პატარიძე

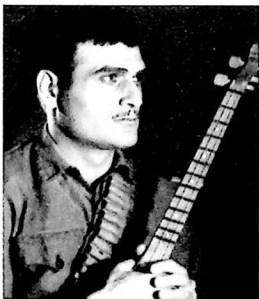
1958 მ. გორკი, „მოხუცი“ რეჟ. კუკური პატარიძე

1959 ჯ. ბ. პრისტლი, „საუნჯე“ რეჟ. გიგა ღორთქიფანიძე
მ. გორკი, „მზის შვილები“ რეჟ. ავქსენტი გამსახურდია

შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრი:

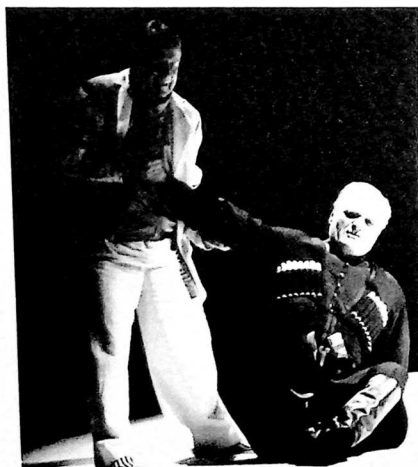
- 1958 მასიურ სცენებში – სოფოკლეს „ოიდიპოს მეფე“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 მასიურ სცენებში – ვსევოლოდ ვიშნევსკი, „ოპტიმისტური ტრაგედია“, რეჟ. არჩილ ჩხარტიშვილი
- 1959 კაკული – გაბრიელ სუნდუკიანი, „პეპო“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 მასიურ სცენებში – უილიამ შექსპირი, „ოტელო“, რეჟ. შოთა აღსაბაძე
 მასიურ სცენებში – ბორის ლავრენკო, „რდევვა“, რეჟ. სანდრო ახმეტელი, ადაღვინა აკაკი ვასაძე
- 1960 ფორტინერასი – უილიამ შექსპირი, „ჰამლეტი“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 ვაზუზი – დავით განცილაძე, „ბახტრიონი“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 ქორო – ალექსეი არბუზოვი, „ისინი შეხვდნენ ერთმანეთს“, რეჟ. მიხეილ თუმანიშვილი
 ეკლესიის მინისტრი – ვალერიან სენდერბიუ, „ქალთა აჯანყება“, რეჟ. მიხეილ თუმანიშვილი
- 1961 ალფესია სურბელი – ვალერიან კანდელაკი, „ქართლის ჩირადნებები“, რეჟ. დოდო ანთაძე
 პორტფელიანი – სერგო კლდიაშვილი, „ქარიშხალში“, რეჟ. ლევან შირცხუღაძე
 ტახი – რეზო ებრაღიძე, „თანამედროვე ტრაგედია“, რეჟ. არჩილ ჩხარტიშვილი
- 1962 მარსელი – გიორგი მდივანი, „ტერეზას დაბადების დღე“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 დავით დადიანი – მიხეილ მრეკელიშვილი, „ნიკოლოზ ბარათაშვილი“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 კოტე ჯულუხაძე – ლევან სანიკიძე, „ქუთათურები“, რეჟ. დოდო ანთაძე
 ნოე – რინარდ ნეში, „წვიმის გამყიდველი“, რეჟ. ბადრი კობახიძე
- 1963 შუბოსანი – გიორგი ნახუცრიშვილი, „ჭინჭრაქა“, რეჟ. მიხეილ თუმანიშვილი
 ტელეხედვის კონფერანსი – მ. ბლაჟეკი, „მესამე სურვილი“, რეჟ. რობერტ სტურუა
- 1964 ღომი – უილიამ შექსპირი, „ზაფხულის ღამის სიზმარი“ რეჟ. მიხეილ თუმანიშვილი
 ადამი – შტოკი, „ღვთაებრივი კომედია“, რეჟ. ბადრი კობახიძე
 ჯიმი – ბერტოლდ ბრესტი, „სამგროშინი ოპერა“, რეჟ. დიმიტრი ალექსიძე
 ტიტოკო – ვანო დარასელი, „სიმღერა შევარდენზე“, რეჟ. მიხეილ თუმანიშვილი
- 1965 გლეხი, ყმაწვილი, მოცინარი, მეფე – სულხან საბა ორბელიანი, „სიბრძნე-სიცრუისა“, რეჟ. ნანა ხატისკაცი, თენგიზ მალაღაშვილი
- 1966 ეპიზოდი – უილიამ შექსპირი, „მეფე ლირი“, რეჟ. მიხეილ თუმანიშვილი

- გურამი - ნოდარ დუმბაძე, „მზიანი ღამე“, რეჟ. რობერტ სტურუა
- მკითხველი - შოთა რუსთაველი, „გეგზის-ტყაოსანი“, რეჟისორები არჩილ ჩხარტიშვილი, მიხეილ თუმანიშვილი
- მოპატივე - მერაბ ელიოზიშვილი „ბებური მესურნეები“ რეჟ. არჩილ ჩხარტიშვილი
- 1967 ემილი - ლაბიში „ჩაღის ქუდი“ რეჟ. რობერტ სტურუა
- ელმავლის მემანქანე - რევაზ ებრაღიძე, სიკო დოლიძე, „ჩვენ, მისი უდიდებულესობა“, რეჟ. გიორგი ქავთარაძე
- 1968 ჩონთა - ვაჟა-ფშაველა, „მოკვეთილი“, რეჟ. არჩილ ჩხარტიშვილი
- ცეკვა ქართული - აექსენტი ცაგარელი, „ხანუმა“, რეჟ. რობერტ სტურუა
- 1969 ფარიკაობის მასწავლებელი - ჯან ბატისტ მოლიერი, „გაახანაურებული მდაბით“, რეჟ. გიორგი უორდანი
- 1970 ვაჟა - მერაბ ელიოზიშვილი, „დილა მშვიდობისა, გოგო“, რეჟ. ლილი იოსელიანი
- სიძე - სულიკო ქლენტი, „მიწის შვილები“, რეჟისორები: მიხეილ თუმანიშვილი, რობერტ სტურუა
- 1971 მიდი-მოადე - არჩილ სულაკაური, „სალამუზა“, რეჟ. რობერტ სტურუა
- მარკიზი დორსინი - მიხეილ ბულგაკოვი, „ფარისეველთა შეთქმულება“, რეჟ. ლევან მირცხულავა
- 1972 კოწია - შალვა ღაღინი, „გუშინდელნი“, რეჟ. თემურ ჩხეიძე
- მოცეკვავე - „ჩვენი მელოდიები“, რეჟ. რობერტ სტურუა
- ტუჩა დაშნიანი - კონსტანტინე ლორთქიფანიძე, „კოლხეთის ცისკარი“, რეჟ. ლევან მირცხულავა
- 1973 ლიმონა - ნოდარ დუმბაძე, „საბრალდებო დასკვნა“, რეჟ. რობერტ სტურუა
- ვახტანგ სარჯველაძე - რევაზ თაბუკაშვილი, „რაიკომის მდივანი“, რეჟისორები: რობერტ სტურუა, გიორგი ქავთარაძე
- 1974 ყვარყვარე - პოლიკარპე კაკაბაძე, „ყვარყვარე“, რეჟ. რობერტ სტურუა (განუხილავი)
- სოფლიმან ხანი - ალექსანდრე სუმბათაშვილი-იუკინი, „დალატი“, რეჟ. რობერტ სტურუა

506.

- 1975 სიმონ ჩაჩავა - ბერტოლდ ბრეხტი, „კავკასიური ცარცის წრე“, რექ. რობერტ სტურუა
 მდივანი - ალექსანდრე გუდმანი, „დასაწყისი“, რექ. რობერტ სტურუა
 1976 ლანცელოტი - ევგენი შვარცო, „დრაკონი“, რექ. რობერტ სტურუა
 1977 ილიკო - ნოდარ დუმბაძე, „მე, ბებია, ილიკო და ილარიონი“, რექ. რობერტ სტურუა
 1979 პასტინგის - უილიამ შექსპირი, „რიჩარდ III“, რექ. რობერტ სტურუა
 1981 მირიანი - რობერტ სტურუა, „ვარიაციები თანამედროვე თემაზე“, რექ. რობერტ სტურუა
 აბკარი - კარლო გოლდონი, „მშვენიერი ქართველი ქალი“, რექ. ავთანდილ ვარსიმაშვილი
 1984 კაპიტონ კობახიძე - ალექსანდრე ნხაიძე, „სამიდან ექვსამდე“, რექ. ბადრი კობახიძე
 1985 სემი - მიხეილ კეკელიძე, „ახერგასის დღე“, რექ. რობერტ სტურუა
 1987 კენტი - უილიამ შექსპირი, „მეფე ლირი“, რექ. რობერტ სტურუა
 1990 რასპუტინი - მიხეილ ჯავახიშვილი, „კვაჭი კვაჭანტირაძე“, რექ. ავთანდილ ვარსიმაშვილი
 1992 აარონი - უილიამ შექსპირი, „ტიტუს ანდრონიკუსი“, რექ. ავთანდილ ვარსიმაშვილი
 1996 მოსე - ირაკლი სამსონაძე, „იქ, სადაც ღვარად მოედინება“, რექ. გიორგი თავაძე
 1997 დევი - ლაშა თაბუკაშვილი, „მერე რა, რომ სველია, სველი იასამანი“, რექისორები: რობერტ სტურუა, დავით ხინიკაძე
 2008 კოტე - რეჯინალდ პარფუდი, „მოხუცი ჯამბაზები“ რექ. გონა კაპანაძე

თეატრალურ სარდაფში: ავეუსტ სტრინდ-ბერგი, „სიკვდილის როკვა“, რექ. ავთანდილ ვარსიმაშვილი

ვაშინგტონში: მუსა - ვაჟა-ფშაველა, „სტუმარ-მასპინძელი“, რექ. პაატა ციქურიშვილი

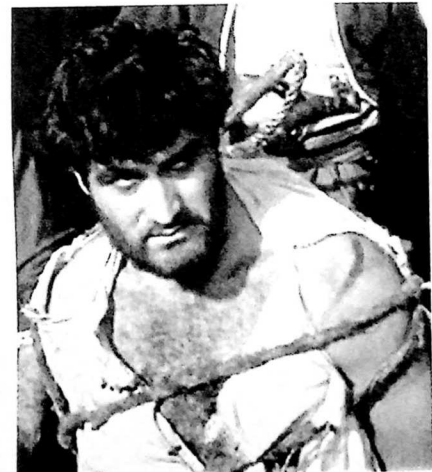
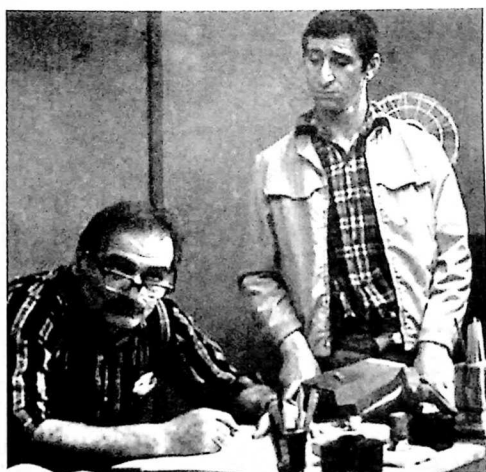
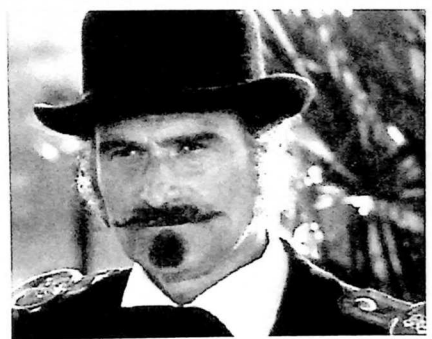
მოსკოვის ესტრადის თეატრი: ჟ. უნგარდი, „ჩიტები“, რექ. ბ. მიღვრამი
 რ. პარფუდი, „კვარტეტი“, რექ. რ. მარხო-ლია

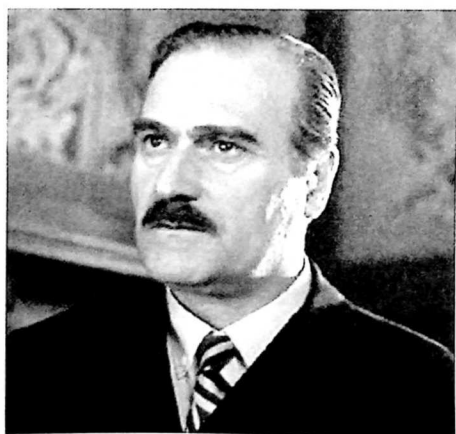
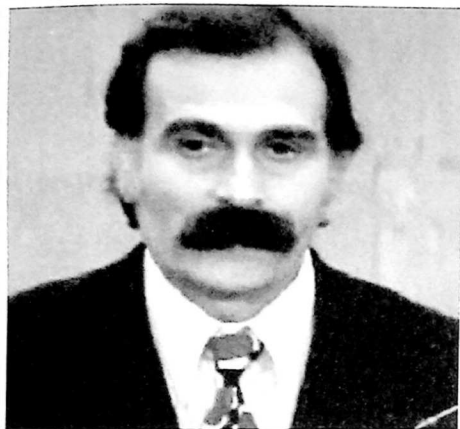

კინოფილმები კახი კაცსაძის მონაწილეობით:

- 1956 მურმანი - „ეთერის სიმღერა“, რეჟ. ს. დოლიძე
- 1956 ეარანოსელი - „მაგდანას ღურჯა“, რეჟები: თ. აბულაძე, რ. ნხეიძე
- 1957 ეარანოსელი - „პირადად ნაცნობია“, რეჟები: ე. კარაშიანი, ს. გვეორქიძე
- 1959 რესო - „მამულეჟი“ რეჟ. დრონდელი
- ექსკურსიამბილი - „ყვავილი თოვლზე“, რეჟ. შ. მანაგაძე
- 1960 ღაღო - „საუენის თანატოლი“, რეჟ. ა. პტეჟი
- 1961 ქართული - „მეცამეტე“, რეჟ. პ. არმანი
- 1965 მისო - „ჯილდო“, რეჟ. გ. შენგელაია
- თავადი - „რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ“, რეჟ. მ. ჭიკურელი
- კახი - „ღებდელი ღებდელის წინააღმდეგ“ რეჟ. გ. გაბაი
- ხესკიკაჟე - „ბოდიში, თქვენ გელით სიყვლილი“, რეჟ. ე. მგელაძე
- 1966 ჯაღუტ ღაღიანი - „მაცი ხეივანი“, რეჟ. გ. შენგელაია
- 1967 სტეზარი - „მალე გაზაფხული მოვა“, რეჟ. თ. აბულაძე
- 1968 ეახტანგ ხხირტლაჟე - „ეპრისია არასაჯარისო ფორმირებისათვის“, რეჟ. ე. როგოვი
- მსახიობი - „ფერისცვალება“, რეჟ. ლ. ლოღობერიძე
- 1969 აბულა - „უდაბნოს თეთრი მზე“ რეჟ. ე. მოტელი
- 1970 ლუქტორი - „გოგონა და ჯარისკაცი“, რეჟ. თ. ფალაჟანდიშვილი
- საბასი - „მეფეები და კომბოსტო“, რეჟ. ნ. რაჟიკი
- 1971 კუტილა - „იყო შაშვი მგალობელი“, რეჟ. თ. იოსელიანი
- ზაური - „სამაჟული სატფოსათვის“, რეჟ. თ. აბულაძე
- 1972 ღაღტრეტი - „ლაზარეს თავგადასავალი“, რეჟ. რ. ხოტეჟარი
- ტყის ეახლი - „მოვიფართ და მოვიმღერი“, რეჟები: ნ. ნენოჟა, გ. წულაია
- ღაღითი - „ნერგები“, რეჟ. რ. ნხეიძე
- 1973 ინოქენცი - „ვერის უბნის მგლობლები“, რეჟ. გ. შენგელაია
- იამანიძე - „მოვარის მოტაცება“, რეჟ. თ. მელიაჟა
- სამსონი - „მზე შემოდგომისა“ რეჟ. თ. ფალაჟანდიშვილი
- დიტეკტორის მოადგილე - „წიპურტები“ რეჟ. რ. ესაძე
- 1975 ბაღური - „ნიჟლაჟი“ რეჟ. რ. შარაბიძე
- სელმი - „ერთი ნახეი შეჟვარება“, რეჟ. რ. ესაძე
- გლუხი - „ბორანი“, რეჟ. გ. ხოჯაჟა
- ელიზო - „ღვინის ქურდები“ რეჟ. ე. კეჟაძე
- სამიკო - „აურზაური საღხინეთში“, რეჟ. ლ. ლოღობერიძე
- ბაღური - „შაბათ საღამოს“, რეჟ. რ. შარაბიძე
- ალმანახიდან „სიყვარული, ძალსა შენსა“, ნოველა „კიბე“ რეჟ. რ. ჭარხალაშვილი
- ყვავილების გაჟილეელი - „მოხეტილ რანდები“, რეჟ. თ. ფალაჟანდიშვილი
- ღაღკანი - „ივანიკა და სიმონიკა“, რეჟ. პ. წარკიანი
- 1976 სტეზარი - „ქალაქი ანარა“ რეჟ. თ. კეჟიკაძე
- ანტონიო ესპინოლა - „კარლოს ესპინოლას დღიური“, რეჟ. ე. სელიჟანოვი
- იორამი - „ნატერის ხე“, რეჟ. თ. აბულაძე
- გურამ ბეგიაშვილი - „ღილის ნისლით“, რეჟ. გ. ხოჯაჟა
- ბაღური - „თერმომეტრი“, რეჟ. რ. შარაბიძე
- ბაღური - „სამი მანეთი“, რეჟ. რ. შარაბიძე
- 1977 ბაღური - „პეჟელა“, რეჟები: ნ. ნენოჟა, გ. წულაია
- ბაღური - „ლიმონის ტორტი“, რეჟები: ა. დარსაველიძე, რ. გაბრიაძე
- ბაღური - „მწვერვალთა დამყრობნი“ რეჟ. ა. დარსაველიძე, რ. გაბრიაძე
- ბეჟანი - „ესკულაჟეს მოწაფე“ რეჟ. თ. აბულაძე
- 1978 ტიტე - „ყვარჟვარე“, რეჟ. დ. აბაშიძე
- ეპისოდი - „კენტაურები“ რეჟ. ე. ჟალაკიჟიშვილი
- მაღალი - „შესვენება“, რეჟ. ბ. წულაძე
- ფონ ბრაულებარსი - „ვიდრე შეშლილია ოცნება“ რეჟ. თ. გორეკოენკო
- ბაღური - „სამი სასიბო“, რეჟ. რ. ჭარხალაშვილი

303/004

- 1979 ატაუუკ ეახვარი – „დიუმა კაგკასიაში“, რეჟ. ხ. ხაქკასიშვილი
„მეცამეტე გოჭი“, რეჟ. ს. ქლენტი
- 1980 კოლა – „სიყვარული ყველას უნდა“, რეჟები: მ. ჭიაურელი, გ. შენგელაია
„მშობლიური ჩემო მიწა“, რეჟ. რ. ჩხეიძე
მანუჩარი – „თბილისი-პარიზი-თბილისი“, რეჟ. ლ. აბაშიძე
კახი – „იღბალი“, რეჟ. ბ. წულაძე
ეპისოდი – „იკვითქ“ რეჟები: გ. კალატოზიშვილი, გ. გაბისკირია
- 1982 კთალიკოსი – „დემეტრე II“, რეჟ. რ. ხორევაძე
საკაბეი ზენადო – „წმინდა საყდრის სამრეკლო“, რეჟ. მ. კოვალისკი
რიაფარა – „მიიღეთ გამოწვევა, სენიორებო“, რეჟ. ქ. სურმაგა
სულხანი – „ცხელი ზაფხულის სამი დღე“, რეჟ. მ. კოკიაშვილი
- 1983 ატამანი გაიდუკოვი – „შაღ ვარ მივიღო გამოწვევა“, რეჟ. ვ. გაჯიევი
შა-აბასი – „წიგნი ფიცისა“, რეჟები: გ. ლორთქიფანიძე, ადარსაველიძე
„გმადლოთ, რატონი“, რეჟ. გ. კალატოზიშვილი
- 1984 ქარხნის დირექტორი – „ბანდიტი აფურის ქარხნიდან“, რეჟ. გ. მატარაძე
მიხეილ კორიშვილი – „მონანიება“, რეჟ. თ. აბულაძე
„ქართველები ცაში“ რეჟ. ო. გეასალია
- 1985 წელის სული – „უკვდავების თეთრი ვარდი“, რეჟ. ნ. მჭედლიძე
სტუმარი – „სანამ წვიმა გადივლიდეს“, რეჟ. ქ. დოლიძე
ბუჭა დეინერია – „ბატონი ავანტურისტები“ რეჟ. ბ. ჩხეიძე
- 1988 დონ კისოტი – „დონ კისოტისა და სანოს ცხოვრება“, რეჟ. რ. ჩხეიძე
ანდრო – „დანაშაული მოხდა“, რეჟ. ნ. მჭედლიძე
ივანე მრისხანე, ვასილი შუისკი – „თავადი სერგებრიანი“, რეჟ. გ. ვასილიევი
- 1989 მეისტრო – „ბესამე“, რეჟ. ნ. ახვლედიანი
ეხტანგი – „მარტოხელა მონადირე“, რეჟ. ქ. დოლიძე
- 1991 მოხეტიალე ცირკის ხელმძღვანელი – „გაქცევა ქვეყნის ბოლოში“, რეჟ. ა. მაიოროვი
ლადო „მე – პეღეს ნათლია“ რეჟ. მ. ჭიაურელი
- 1992 შეილოკი – „შეილოკი“, რეჟ. ბ. ბლანკი
ნენე – „ოქროს ობობა“, რეჟები: გ. ქავთარაძე, დ. კერცხალია, მ. ანთაძე
ძროხისკუდიანი გლეხი – „სიბრძნე სიტყვისა“ რეჟ. ნ. ხატისკაცია
- 1993 „მასხარას შურისძიება“, რეჟები: ე. პლოტნიკოვი, ბ. ბლანკი
- 1994 ქეთოს ბაბუა – „იანანა“, რეჟ. ნ. ჯანელიძე
„Простодушный“, რეჟ. ე. გინზბურგი
- 1996 ელიზბარი – „ორფოსის სიკვდილი“, რეჟ. გ. შენგელაია
პრეზიდენტი – „შეყვარებული კულინარის ათას ერთი რეცეპტი“, რეჟ. ნ. ჯორჯაძე
სკოლის დირექტორი – „შიში“, რეჟ. ზ. სავანელი
- 1997 ბრიგადირი – „სამოთხის გვრიტები“, რეჟ. გ. ნოხელი
- 1999 დონ კისოტი – „მიჯაჭვული რაინდები“, რეჟ. გ. ნოხელი
- 2000 „ნუცას სკოლა“, რეჟ. მ. კოკიაშვილი
- 2001 „Игры в подкидного“, რეჟ. ა. კლიმენკო
„მამუკა“ რეჟები: ე. გინზბურგი, ა. პოტიომკინი
„მემკვიდრეები“ რეჟ. ე. იშუხამედოვი
- 2002 „დრონგო“ რეჟ. ზ. როიზმანი
- 2004 „გრაფი კრესტოვსკი“ რეჟ. რ. ფატალიევი
- 2005 „მიდილდა მატარებელი“ რეჟ. გ. შენგელაია
- 2006 გიგინეიშვილი – „ოქროს კერპი“, რეჟ. ი. შილკინა
„ბოლონისტი“, რეჟ. ლ. კალუნსკა
- 2009 ნიკა – „თბილისური Love Store“, რეჟ. ი. ჩხიკვაძე
- 2011 „ღვინის აკვანი“, რეჟ. მ. კოკიაშვილი
„ეს კახია კავსაძე“, რეჟ. ნ. ჯანელიძე

საპატიო წოდებები, პრემიები

- 1976 წელი – საქართველოს დამსახურებული არტისტი
- 1981 წელი – საქართველოს სახალხო არტისტი
- 1983 წელი – აფხაზეთის ასსრ სახალხო არტისტი
- 1989 წელი – კინოფესტივალი „სოზუვედიე 89“. ჟიურის სიმპათიის პრემია
კინოფილმისათვის „დონ კიხოტი“
- 1989 წელი – დუშანბეს ტელეფილმების საკავშირო ფესტივალის პრემია,
მამაკაცის როლის საუკეთესო შესრულებისათვის („დონ კიხოტი“)
- 1996 წელი – „კინოტავრი“ – პრემია „ოქროს ვერდი“
(საუკეთესო მამაკაცი მსახიობისათვის)
- 1999 წელი – ანაპის საერთაშორისო კინოფესტივალი „კინოშოკი“ – მამაკაცის როლის
საუკეთესო შესრულებისათვის („მიჯაჭვული რაინდები“)
- 2000 წელი – იპოლიტე ხეიზიას სახელობის პრემია
- 2008 წელი – მსახიობის ვარსკვლავი შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრის წინ
- 2008 წელი – ჟურნალისტთა საერთაშორისო ფონდის დაწესებული,
ზურაბ წერეთლის პრემია „ოქროს ფრთა“
- 2009 წელი – კოტე მარჯანიშვილის სახელობის პრემია
- 2010 წელი – შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო პრემია

სარჩევი

ავტორთაგან	8
წინასიტყვაობის მაგიერ	9
ბავშვობა.....	45
თეატრალური ინსტიტუტი	63
ბელა	75
რუსთაველის თეატრში	93
კინოში	127
ესტრადაზე	157
ჩემი არამსახიობი მეგობრები	167
მწუხრი	185
გილოცავთ რუსთაველის თეატრი	197
საიუბილეო მოღლოცვები	209
მომავლის იმედით	217
ბოლოთქმა	242
კახი კავსადის შემოქმედებითი ღოსიუ	243

სახალხო არტისტი
©დიმიტრი ხვთისიაშვილი, ©ხათუნა კიკვაძე

რედაქტორები: რ. სულაკაური, მ. შიქაბერიძე
მხატვარი-დიზაინერი: ა. ბერდიშევი
დამკაბდონებელი: ნ. არჩვაშვილი

ქართული ბიოგრაფიული ცენტრი 2011

National Actor
©Dimitri Khvtisiashvili, ©Khatuna Kikvadze

© Georgian Biographical Centre 2011
e-mail: whoiswhogeorgia@yahoo.com

ISBN 978-9941-9190-0-8

